

ခန္ဓကနိကာယ
နေတ္တိအဋ္ဌကထာနိဿယ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပဏာမနှင့် ပဋိညာဉ်

ဘဝနေတ္တိဇဟံ ဗုဒ္ဓံ၊ မဟာကာရုဏိကံ'ခိလံ။
ဓမ္မဇာတံ ဝိဇာနန္တိ၊ ဝန္နေ နိပုဏဒေသကံ။
ဘဝနေတ္တိဇဟံ ဓမ္မံ၊ ဂမ္ဘီရဉာဏဂေါစရံ။
သမ္ဗုဒ္ဓေန သုအက္ခာတံ၊ ဝန္နေ သမ္ဗုဒ္ဓပူဇိတံ။
ဘဝနေတ္တိဇဟံ သံဃံ၊ ဒက္ခိဏေယျံ အနုတ္တရံ။
သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နံ၊ ဝန္နေ သမ္ဗုဒ္ဓဩရဇံ။
ဝန္ဒနာဇနိတံ ပုညံ၊ ဣစ္စေဝ ရတနတ္ထယေ။
ဟုတွာ ဟတန္တရာယောဟံ၊ သဗ္ဗတ္ထ တဿ တေဇသာ။
ကစ္စယနော မဟာထေရော၊ နေတ္တိဂန္ထံ အဒေသယံ။
ဂမ္ဘီရတ္ထံ ဝိစိတြဉ္စ၊ ပိဋကတ္ထယဝဏ္ဏနံ။
သံဝဏ္ဏနာယ တဿေဝ၊ ယသ္မာ နတ္ထေဝ နိဿယော။
ပေါရာဏေဟိ ကတော တသ္မာ၊ ဗဟုထေရေဟိ ယာစိတော။
ကိစ္စာပိ ဒုက္ကရော ကာတုံ၊ နိဿယော ဥပဒေသကံ။
ပုဗ္ဗာစရိယသီဟာနံ၊ နိဿာယေဝ ယထာဗလံ။
နယံ ပဌမဂါထာယ၊ မုခမတ္တံ ပကာသယံ။
ယတိပေါတာနမတ္ထာယ၊ ကရိဿံ သုဠ နိဿယန္တိ။

၂

နေတ္တိအဋ္ဌကထာနိဿယ

အဟံ၊ သည်။ ဘဝနေတ္တိဇဟံ၊ ဘဝသုံးပါးသို့ ဆောင်တတ်သော တဏှာကို ပယ်တော်မူပြီးထသော။ မဟာကာရုဏိကံ၊ မြတ်သော ကရုဏာ၌ ယှဉ်တော်မူထသော။ တစ်နည်းကား-မြတ်သော ကရုဏာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ထိုက်တော်မူထသော။ တစ်နည်းကား-မြတ်သော သနားခြင်းအလေ့ ရှိတော်မူထသော။ အခိလံ၊ အလုံးစုံသော။ ဓမ္မဇာတံ၊ သင်္ခတအသင်္ခတအားဖြင့် ပြားသော တရားသဘောကို။ ဝိဇာနန္တံ၊ အထူးထူး အပြားပြားအားဖြင့် သိတော်မူတတ်ထသော။ နိပုဏဒေသကံ၊ သိမ်မွေ့သော တရားကို ဟောတော်မူတတ်ထသော။ ဗုဒ္ဓံ၊ ကို။ ဝန္တေ ဝန္တာမိ၊ ၏။

ဘဝနေတ္တိဇဟံ၊ ဘဝသုံးပါးသို့ ဆောင်တတ်သော တဏှာကို ပယ်တတ်ထသော။ ဂမ္ဘီရဉာဏဂေါစရံ၊ နက်နဲသော ဉာဏ်၏ အာရုံ ဖြစ်ထသော။ တစ်နည်းကား-နက်နဲသော ဉာဏ်ရှိသော ပညာရှိတို့သည် အာရုံပြုအပ်ထသော။ သမ္မုဒ္ဓေန၊ သည်။ သုအက္ခာတံ၊ အာဒိကလျာဏ အစရှိသောအားဖြင့် ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ် ထသော။ သမ္မုဒ္ဓပူဇိတံ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ကောင်းစွာ မှီဝဲခြင်း၊ ပွားစေခြင်း အစရှိသည်ဖြင့် ပူဇော်အပ်ထသော။ ဓမ္မံ၊ ဆယ်ပါးသော တရားတော်ကို။ ဝန္တေ ဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။ ။

ဘဝနေတ္တိဇဟံ၊ သော။ ဒက္ခိဏေယျံ၊ မြတ်သော အလှူကို ခံထိုက်ထသော။ အနုတ္တရံ၊ အတုမရှိ မြတ်စွာထသော။ သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နံ၊ သီလအစရှိသော ကျေးဇူးတို့နှင့် ပြည့်စုံထသော။ တစ်နည်းကား-ပြည့်စုံသော သီလအစရှိသော ကျေးဇူးရှိထသော။ သမ္မုဒ္ဓဩရဇံ၊ မြတ်စွာဘုရား ရင်တော်မှ ဖြစ်ထသော။ သံယံ၊ ကို။ ဝန္တေ ဝန္တာမိ၊ ၏။ ။

ဣစ္စေဝ ဣမိနာ ပကာရေန၊ ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်။ ရတနတ္ထယေ၊ ၌။ ယံ ပုညံ၊ ကို။ ဝန္တနာဇနိတံ၊ ရှိခိုးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်စေအပ်ပြီ။ တဿ ပုညဿ၊ ၏။ တေဇသာ၊ အစွမ်းဖြင့်။ အဟံ၊ သည်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော အတွင်းအပ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဝတ္ထုတို့၌။ တစ်နည်းကား-အလုံးစုံသော နိဿယကို ပြုသောကာလ၌။ ဟတန္တရာယော၊ ဖျောက်အပ်ပြီးသော အန္တရာယ်ရှိသည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ ကစ္စာယနေ၊ ကစ္စည်းအမည်ရှိတော်မူသော မဟာထေရ်သည်။ ဂမ္ဘီရတ္ထဉ္စ၊ နက်နဲသော အနက်လည်း ရှိထသော။ ဝိစိတြဉ္စ၊ ဟာရနယ အစရှိသော နည်းတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သည်လည်း ဖြစ်ထသော။ ပိဋကတ္ထယဝဏ္ဏနဉ္စ၊ ပိဋကသုံးပုံ၏ အဖွင့်လည်း ဖြစ်ထသော။ ယံ နေတ္တိဂန္တံ၊ အကြင် နေတ္တိကျမ်းကို။ အဒေသယံ၊ ဟောတော်မူပြီ။

နေတ္တိနည်းအမြွက်

တသေဝ နေတ္တိဂန္ထဿ၊ ဧါသာလျှင်။ ပေါရာဏေဟိ၊ ရှေးဆရာတို့သည်။ ကတော၊ ပြုအပ်သော။ နိဿယော၊ မှီရာသည်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ နတ္ထေဝ၊ မရှိသလျှင်ကတည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဗဟုထေရေဟိ၊ များစွာသော မထေရ်တို့သည်။ ယာစိတော၊ တောင်းပန်အပ်သည်။ ဟုတ္တာ၊ ဖြစ်၍။ (ကရိသံသို့ သွား)။ နိဿယော၊ ကို။ ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှာ။ ကိစ္ဆာပိ ဒုက္ကရော၊ အကယ်၍ကား ခဲခက်၏ရှင်။ တထာပိ၊ ထိုသို့ ခဲခက်လျှင်းမူလည်း။ ပုဗ္ဗာစရိယသီဟာနံ၊ ရှေးဆရာမြတ်တို့၏။ ဥပဒေသကံ၊ နည်းဥပဒေသကို။ နိဿာယေဝ၊ အမှီပြု၍သာလျှင်။ ပဌမဂါထာယံ၊ မဟာကာရုဏီကံ အစရှိသော ပဌမဂါထာ၌။ မုခမတ္တံ၊ အမြွက်မျှသာ ဖြစ်သော။ နယံ၊ နေတ္တိနည်းကို။ ပကာသယံ ပကာသယန္တော၊ ပြလျက်။ ယတိပေါတာနံ၊ ပညာနုသော ရဟန်းပျိုတို့၏။ အတ္ထာယ၊ အကျိုးငှာ။ နိဿယံ၊ ကို။ ယထာဗလံ၊ အစွမ်းအလျောက်။ သုဠ၊ ကောင်းစွာ။ ကရိသံ၊ ပြုပေတော့အံ့။ ။

နေတ္တိနည်းအမြွက်

နေတ္တိနည်းသည် ဟာရ၊ နယ၊ သာသနပဋ္ဌာနအားဖြင့် သုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် ဟာရသည် ဒေသနာဟာရ၊ ဝိစယဟာရ၊ ယုတ္တိဟာရ၊ ပဒဋ္ဌာနဟာရ၊ လက္ခဏဟာရ၊ စတုဗျူဟဟာရ၊ အာဝဇ္ဇဟာရ၊ ဝိဘတ္တိဟာရ၊ ပရိဝတ္တနဟာရ၊ ဝေဝစနဟာရ၊ ပညတ္တိဟာရ၊ သြတရဏဟာရ၊ သောဓနဟာရ၊ အဓိဋ္ဌာနဟာရ၊ ပရိက္ခာရဟာရ၊ သမာရောပနဟာရအားဖြင့် တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိသည်။

ထိုတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးတို့တွင် အဿာဒ၊ အာဒီနဝ၊ နိဿရဏ၊ ဖလ၊ ဥပါယ၊ အာဏတ္တိအားဖြင့် ခြောက်ပါးသော အနက်တို့ကို ဝေဖန်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိသော ဟာရသည် **ဒေသနာဟာရ** မည်၏။ ထိုခြောက်ပါးတို့တွင် သုခ၊ သောမနဿ၊ ဣဋ္ဌာရုံ၊ တဏှာ၊ ဝိပလ္လာသတို့သည် အဿာဒ မည်၏။ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခတာသုံးပါး၊ တေဘူမကသင်္ခါရတို့သည် အာဒီနဝ မည်၏။ အရိယမဂ်၊ နိဗ္ဗာန်သည် နိဿရဏ မည်၏။ ဒေသနာ၏ အကျိုးသည် ဖလ မည်၏။ အရိယမဂ်၏ ရှေးအဖို့ဖြစ်သော ပဋိပဒါဖလ၏ အကြောင်းဖြစ်သော တရားသည် ဥပါယ မည်၏။ ဤသို့ ကျင့်လော့ဟု တိုက်တွန်းခြင်း အစီအရင်သည် အာဏတ္တိ မည်၏။ ။

မဟာကာရုဏီကံ အစရှိသော ဤပထမဂါထာ၌ ဒေသနာဟာရကို ထုတ်သော်ကား—မဟာကာရုဏီကံ အစရှိသော ဝစီဘေဒသဒ္ဒသည် ဥပါဒါရုပ် ဖြစ်သောကြောင့် နိဿိတ မည်၏။ နိဿိတ၏လည်း နိဿယနှင့် မကင်းရာသောကြောင့်

ထိုဝစီဘေဒသဒ္ဒါ၏ ခြံရံရာ ဖြစ်သော မဟာဘုတ်လေးပါးတို့ကို ယူအပ်ကုန်၏။ ထိုမဟာဘုတ်လေးပါးတည်း ဟူသော နိဿယ၏လည်း နိဿိတနှင့် မကင်းသောကြောင့် ဝစီဘေဒသဒ္ဒါမှ ကြွင်းသော ဥပါဒါရုပ်တို့ကို ယူအပ်ကုန်၏။ ထိုရုပ်အပေါင်းသည် ရူပက္ခန္ဓာ မည်၏။ မဟာကာရုဏီကံ အစရှိသော ဝစီဘေဒသဒ္ဒါကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ဝေဒနာသည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ မည်၏။ သညာသည် သညာက္ခန္ဓာ မည်၏။ ဝေဒနာ သညာမှ ကြွင်းသော စေတသိက်သည် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ မည်၏။ စိတ်သည် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ မည်၏။ ထိုခန္ဓာငါးပါးသည် ဒုက္ခသစ္စာ မည်၏။ ဒုက္ခသစ္စာသည်ကား အကျိုးတည်း။ အကျိုး၏လည်း အကြောင်းနှင့် မကင်းရာသောကြောင့် အကြောင်းဖြစ်သော တဏှာကို ယူအပ်၏။ ထိုတဏှာသည် သမုဒယသစ္စာ မည်၏။ ထိုသမုဒယသစ္စာသည်ကား ပဟာတဗ္ဗတရားတည်း။ ထိုပဟာတဗ္ဗတရား၏လည်း ပဟာယကနှင့် မကင်းရာ သောကြောင့် ပဟာယကဖြစ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ယူအပ်၏။ ထိုမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် မဂ္ဂသစ္စာ မည်၏။ ထိုမဂ္ဂသစ္စာသည် အာရမ္မဏိကတည်း။ အာရမ္မဏိက၏လည်း အာရုံနှင့် မကင်းရာသောကြောင့် အာရုံဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ယူအပ်၏။ ထိုနိဗ္ဗာန်သည် နိရောဓသစ္စာ မည်၏။ ဤသို့ သစ္စာလေးပါးတို့ကို ရအပ်ကုန်၏။ ထိုသစ္စာလေးပါးတို့တွင် သမုဒယသစ္စာဖြင့် အဿာဒ ဖြစ်၏။ ဒုက္ခသစ္စာဖြင့် အာဒိနဝ ဖြစ်၏။ မဂ္ဂသစ္စာ နိရောဓသစ္စာဖြင့် နိဿရဏ ဖြစ်၏။ မဟာကာရုဏီကံ အစရှိသော ဝစီဘေဒသဒ္ဒါကို ဆိုခြင်းကြောင့် သောတုဇနတို့အား ဖြစ်သော သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယဉာဏ်၊ အတ္တလာဘ၊ နယလာဘ အစရှိသော အကျိုးတရား၏ အန္တရာယ်ပျောက်ခြင်း၊ ကျမ်းပြီးခြင်း အစရှိသော အကျိုးသည် ဖလ မည်၏။ မဟာကာရုဏီကံ အစရှိသော ဝစီဘေဒသဒ္ဒါ၏ အကြောင်းဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ယောနိသောမနသိကာရ အစရှိသည်တို့သည် ဥပါယ မည်၏။ “ခပ်သိမ်းသော ကျမ်းပြုဆရာတို့သည် ကျမ်းမပြုမီ ရှေးအဖို့၌ ရတနတ္ထယပဏာမကို ပြုကုန်၏။ ထိုသို့ ရတနတ္ထယပဏာမကို ပြုခြင်းသည် ကျမ်းပြုဆရာတို့၏ သဘောဓမ္မတာတည်း။ ထို့ကြောင့် သင်သည်လည်း ကျမ်းမပြုမီ ရတနတ္ထယပဏာမကို ပြုလော့ဟု မိမိသည်ပင် မိမိကိုယ်ကို တိုက်တွန်းခြင်းသည် အာဏတ္တိ မည်၏။ တစ်နည်းကား-“အန္တရာယ် ပျောက်ခြင်း အစရှိသော အကျိုးကို အလိုရှိကုန်သော သူတို့သည် ငါကဲ့သို့ ရတနတ္ထယ ပဏာမကို ပြုကြကုန်လော့”ဟု တိုက်တွန်းခြင်းသည် အာဏတ္တိ မည်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ဒေသနာဟာရကို ထုတ်အပ်၏။ ။ ဤကား ဒေသနာဟာရ၌ နည်းအမြတ်တည်း။ ။

ပဒ၊ ပုစ္ဆာ၊ ဝိသဇ္ဇနာ၊ ပုဗ္ဗာပရ၊ အနုဂီတိ၊ အဿာဒ၊ အာဒီနဝ၊ နိဿရဏ၊ ဖလ၊ ဥပါယ၊ အာဏတ္တိအားဖြင့် တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော အနက်တို့ကို ရွေးချယ်စိစစ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဟာရသည် **ဝိစယဟာရ** မည်၏။ ထိုဟာရကို ထုတ်သော်ကား— မဟာကာရုဏိကံ-ဟူသော သဒ္ဒါသည် “ပဇ္ဇတိ အတ္ထော ဧတေနာတိ ပဒံ”ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ အနက်ကို သိကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ပဒ မည်၏။ ထိုပုဒ်သည်လည်း အနက်ကို သိကြောင်းဖြစ်သော သာမညလက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးသာတည်း။ ဝိသေသလက္ခဏာအားဖြင့်ကား သျှာဒန္တပုဒ်၊ တျာဒန္တပုဒ်ဟူ၍ နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် နာမ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိသောကြောင့် သျှာဒန္တပုဒ် မည်၏။ ပဌမာသျှာဒန္တ၊ ဒုတိယာသျှာဒန္တ အစရှိသောအားဖြင့် ခုနစ်ပါးတို့တွင် ဒုတိယာဝိဘတ် အဆုံး ရှိသောကြောင့် ဒုတိယာသျှာဒန္တပုဒ် မည်၏။ ဧကဝစနဒုတိယာသျှာဒန္တ၊ ဗဟုဝစန ဒုတိယာသျှာဒန္တအားဖြင့် နှစ်ပါးတို့တွင် ဧကဝစနအဆုံး ရှိသောကြောင့် ဧကဝစန ဒုတိယာသျှာဒန္တ မည်၏။

တစ်နည်းကား-စယာသိတပုဒ်၊ အင်္ဂါသိတပုဒ်အားဖြင့် နှစ်ပါးတို့တွင် အပေါင်းကို အမှီပြု၍ ဧကဝစနအဆုံးရှိသောကြောင့် စယာသိတပုဒ် မည်၏။ ဂုဏစယာသိတ၊ ဒဗ္ဗစယာသိတ၊ ကြိယာစယာသိတအားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် ဂုဏ်အပေါင်းကို အမှီပြု၍ ဧကဝစနအဆုံးရှိသောကြောင့် ဂုဏစယာသိတ မည်၏။

တစ်နည်းကား-နာမ်ပုဒ်၊ အာချာတ်ပုဒ်၊ ဥပသာရပုဒ်၊ နိပါတ်ပုဒ်အားဖြင့် လေးပါးတို့တွင် “အတ္ထေ နမတီတိ နာမံ” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ အနက်၌ ညွတ်တတ် သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ “အတ္တနိ စတ္ထေ နာမေတီတိ နာမံ” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် အညီ မိမိ၌ အနက်တို့ကို ညွတ်စေတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း နာမ်ပုဒ် မည်၏။ နာမနာမ်၊ သဗ္ဗနာမ်၊ သမာသ်နာမ်၊ တဒ္ဓိတ်နာမ်၊ ကိတ်နာမ်အားဖြင့် ငါးပါးတို့တွင် နာမ်ပုဒ်ချင်းချင်း ဖြစ်သောကြောင့် သမာသ်ပုဒ် မည်၏။ သမာသ်ခြောက်ပါးတို့တွင် “မဟန္တော စ သော ကာရုဏိကော စာတိ မဟာကာရုဏိကော”ဟု ပြုအပ်သောကြောင့် ကမ္မဓာရည်းသမာသ် မည်၏။

တစ်နည်းကား-နာမနာမ်အစရှိသော ငါးပါးတို့တွင် “မဟာကာရုဏာယ နိယုတ္တော မဟာကာရုဏိကော”ဟု ပြု၍ နာမ်ပုဒ်နှင့် ပစ္စည်းချဉ်းသောကြောင့် တဒ္ဓိတ်ပုဒ် မည်၏။ သာမညတဒ္ဓိတ်၊ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၊ အဗျယတဒ္ဓိတ်အားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် သာမညတဒ္ဓိတ် မည်၏။ သာမညတဒ္ဓိတ် တစ်ဆယ့်ငါးပါးတို့တွင် တရတျာဒိတဒ္ဓိတ် မည်၏။

တရကျာဒိတဒ္ဓိတ်အများတို့တွင် နိယုတ္တတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း ပုဒ်ကို စိစစ်ခြင်းသည် ပဒဝိစယ မည်၏။ ဤကား ပဒဝိစယတည်း။ ။

မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ဤဂါထာသည် ပုစ္ဆာလော၊ ဝိသဇ္ဇနာလော- ဟူမူကား ဝိသဇ္ဇနာတည်း။ ဝိသဇ္ဇနာကား အကျိုးတည်း။ အကျိုးဖြစ်သော ဝိသဇ္ဇနာ၏ အကြောင်းပုစ္ဆာနှင့် မကင်းရာသောကြောင့် အကြောင်းဖြစ်သော ပုစ္ဆာကို ထုတ်အပ်၏။ “အရှင်ဓမ္မပါလဆရာ... အကယ်၍ နေတ္တိကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာကို ပြုလတ္တံ့သည် ဖြစ်အံ့။ တတ္ထ ကေနဋ္ဌေန နေတ္တိ- အစရှိသည်ကိုသာ ဆိုအပ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ဂါထာကို ဆိုအပ်သနည်း။” ဤသို့ ပုစ္ဆာကို ထုတ်အပ်၏။ ထိုပုစ္ဆာသည် အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ၊ ဒိဋ္ဌသံသန္ဓနာပုစ္ဆာ၊ ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ၊ အနုမတိပုစ္ဆာ၊ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာအားဖြင့် ငါးပါးအပြား ရှိ၏။ ထိုငါးပါးတို့တွင် မသိ၍ မေးသောကြောင့် အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ မည်၏။ သတ္တာဓိဋ္ဌာန ပုစ္ဆာ၊ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနပုစ္ဆာအားဖြင့် နှစ်ပါးတို့တွင် တရားလျှင် လဲလျောင်းရာ ရှိသောကြောင့် ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနပုစ္ဆာ မည်၏။ ဧကာဓိဋ္ဌာနပုစ္ဆာ၊ အဓိဋ္ဌာနပုစ္ဆာအားဖြင့် နှစ်ပါးတို့တွင် တစ်ဂါထာကို မေးသောကြောင့် ဧကာဓိဋ္ဌာနပုစ္ဆာ မည်၏။ သမ္မုတိဝိသယ၊ ပရမတ္ထဝိသယအားဖြင့် နှစ်ပါးတို့တွင် ဝစီဘေဒသဒ္ဓတည်းဟူသော ပရမတ္ထအရာ ရှိသောကြောင့် ပရမတ္ထဝိသယပုစ္ဆာ မည်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ပုစ္ဆာကို စိစစ်ခြင်းသည် ပုစ္ဆာဝိစယ မည်၏။ ဤကား ပုစ္ဆာဝိစယတည်း။ ။

အန္တရာယ်ပျောက်ခြင်း၊ ကျမ်းပြီးခြင်း အစရှိသော အကျိုးတို့ကို ပြီးစေတတ်သော ပဏာမကို ပြုလိုသောကြောင့် “တတ္ထ ကေနဋ္ဌေန နေတ္တိ” အစရှိသည်ကိုသာလျှင် မဆိုမူ၍ မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ဂါထာကို ဆိုအပ်သတည်း။ ဤကား ဝိသဇ္ဇနာ တည်း။ ထိုဝိသဇ္ဇနာသည် ဧကံသဗျာကရဏဝိသဇ္ဇနာ၊ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏဝိသဇ္ဇနာ၊ ပဋိပုစ္ဆာဗျာကရဏဝိသဇ္ဇနာ၊ ဌပနဝိသဇ္ဇနာအားဖြင့် လေးပါးအပြား ရှိ၏။ ထိုလေးပါး တို့တွင် မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ဂါထာကို ဆိုကြောင်းကို ဝေဖန်ခွဲခြမ်း၍ ဖြေသောကြောင့် ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏဝိသဇ္ဇနာ မည်၏။ သာဝသေသဝိသဇ္ဇနာ၊ အနဝသေသဝိသဇ္ဇနာအားဖြင့် နှစ်ပါးတို့တွင် အကြွင်းရှိသောကြောင့် သာဝသေသ ဝိသဇ္ဇနာ မည်၏။ သဉတ္တရဝိသဇ္ဇနာ၊ နိရုတ္တရဝိသဇ္ဇနာအားဖြင့် နှစ်ပါးတို့တွင် လောကီတရားကို ဖြေသောကြောင့် သဉတ္တရဝိသဇ္ဇနာ မည်၏။ လောကီယဝိသဇ္ဇနာ

လောကုတ္တရဝိသဇ္ဇနာအားဖြင့် နှစ်ပါးတို့တွင် လောကီတရားကို ဖြေသောကြောင့် လောကီယဝိသဇ္ဇနာ မည်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ဝိသဇ္ဇနာကို စိစစ်ခြင်းသည် ဝိသဇ္ဇနာဝိစယ မည်၏။ ဤကား ဝိသဇ္ဇနာဝိစယတည်း။ ။

“အရှင်ဓမ္မပါလဆရာ. . .နေတ္တိကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာကို အကယ်၍ ပြလိုသည် ဖြစ်အံ့။ ‘တတ္ထ ကေနဌေန နေတ္တိ’ အစရှိသည်ကိုသာ ဆိုအပ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် မဟာကာရဏိကံ အစရှိသော ဂါထာကို ဆိုအပ်သနည်း”ဟု မေးသော ပုစ္ဆာနှင့် “အန္တရာယ်ပျောက်ခြင်း၊ ကျမ်းပြီးခြင်း အစရှိသော အကျိုးကို ပြီးစေတတ်သော ရတနတ္ထယပဏာမကို ပြလိုသောကြောင့် ‘တတ္ထ ကေနဌေန နေတ္တိ’ အစရှိသည်ကိုသာ မဆိုမူ၍ မဟာကာရဏိကံ အစရှိသော ဂါထာကို ဆိုအပ်သတည်း”ဟု ဖြေသော ဝိသဇ္ဇနာသည် မဟာကာရဏိကံ အစရှိသော ဂါထာကို ဆိုသော အကြောင်းကို မေး၍ အကြောင်းကို ဖြေသောကြောင့် ညီ၏။ ဤကား ပုဗ္ဗာပရဝိစယတည်း။ ။

မဟာကာရဏိကံ အစရှိသော ဂါထာသည် အနုဂီတိလော၊ အနုနုဂီတိလော ဟူမူကား ပုစ္ဆာအားလျော်စွာ ဆိုအပ်သောကြောင့် အနုဂီတိ မည်၏။ တစ်နည်းကား- ဘုရားဂုဏ်ကို အကျယ်ရေတွက်သောကြောင့် အနုဂီတိ မည်၏။ ထိုအနုဂီတိသည် ဝုတ္တတ္ထသင်္ဂဟ၊ အဝုတ္တတ္ထသင်္ဂဟ၊ တဒဘယတ္ထသင်္ဂဟအားဖြင့် သုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် မဆိုအပ်သော ဘုရားဂုဏ်ကို အကျယ်ရေတွက်၍ ဆိုသောကြောင့် အဝုတ္တတ္ထသင်္ဂဟ မည်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် အနုဂီတိကို စိစစ်ခြင်းသည် အနုဂီတိဝိစယ မည်၏။ ဤကား အနုဂီတိဝိစယတည်း။ ။

အဿာဒသည် သုခ၊ သောမနဿ၊ ဣဋ္ဌာရုံ၊ တဏှာ၊ ဝိပလ္လာသအားဖြင့် များသောအပြား ရှိ၏။ ထိုအပြားတို့တွင် သုခ၊သောမနဿသည် ဂေဟသိတ၊ နေက္ခမ္မသိတအစရှိသော အပြားအားဖြင့် များသောအပြား ရှိ၏။ ဣဋ္ဌာရုံသည် ရူပါရုံ၊ သဒ္ဒါရုံ အစရှိသောအားဖြင့် များသောအပြား ရှိ၏။ တဏှာသည် တစ်ရာရှစ်ပါးသော တဏှာဝိစရိတ အစရှိသော အပြားအားဖြင့် များသောအပြား ရှိ၏။ ဝိပလ္လာသသည် ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအပြားအားဖြင့် များသောအပြား ရှိ၏။ အာဒိနဝသည် ဒုက္ခဝေဒန၊ ဒုက္ခတာသုံးပါး၊ တေဘူမကဝဋ်အပြားအားဖြင့် များသော အပြားရှိ၏။ ထိုအပြားတို့တွင် တေဘူမကဝဋ်သည် ဇာတိဇရာအစရှိသော အပြားအားဖြင့် များသော အပြား ရှိ၏။ နိဿရဏ၌ အရိယမဂ်သည် သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားစေ၍ ရအပ်သော မဂ်၊

သမ္ပပ္ပဓာန်ကို ပွားစေ၍ ရအပ်သော မဂ် အစရှိသော အပြားအားဖြင့် များသောအပြား ရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်သည် သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၊ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် အစရှိသောအားဖြင့် များသောအပြား ရှိ၏။ ဖလသည် သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယဉာဏ် အစရှိသောအားဖြင့် များသောအပြား ရှိ၏။ ဥပါယသည် သတိပဋ္ဌာန်၊ သမ္ပပ္ပဓာန်၊ ယောနိသောမနသိကာရ အစရှိသောအားဖြင့် များသောအပြား ရှိ၏။ အာဏတ္တိသည် ဗုဒ္ဓိ ဝန္တထ၊ ဓမ္မ ဝန္တထ၊ သံဃံ ဝန္တထ၊ ဒါနံ ဒေထ၊ သီလံ ရက္ခထ၊ ဥပေါသထကမ္မံ ကရောထ အစရှိသော အပြားအားဖြင့် များသောအပြား ရှိ၏။ ဤသို့ အဿာဒ အစရှိသည်တို့ကို စိစစ်ခြင်းသည် အဿာဒါဒိဝိစယ မည်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ဝိစယဟာရကို ထုတ်အပ်၏။ ဤကား ဝိစယဟာရ၌ နည်းအမြွက်တည်း။ ။

ခပ်သိမ်းသော ဟာရတို့၏ သဒ္ဓါအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း သင့်သည် မသင့်သည်ကို စီရင်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဟာရသည် **ယုတ္တိဟာရ** မည်၏။

ထိုယုတ္တိဟာရကို ထုတ်သော်ကား— ဘုရားသခင်၏ ရှိခိုးထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ခပ်သိမ်းသော ကျမ်းပြုဆရာတို့၏ ကျမ်းအစ၌ ပဏာမကို ပြုခြင်း၏ သဘောဓမ္မတာ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝစီပဏာမ၏ အတ္တဟိတရဟိတ နှစ်ပါးကို ပြီးစေတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ဝစီပဏာမကို ပြုခြင်းသည် သင့်၏။ ဤကား သာမညတည်း။ ဝိသေသ အားဖြင့်ကား မဟာကာရုဏိကံဟူသော ပုဒ်ကို နာမ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိသောကြောင့် သျာဒန္တပုဒ် အဖြစ်ဖြင့် ယူသော် သင့်၏။ တျာဒန္တပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် ယူသော် မသင့်။ ပဌမသျာဒန္တ အစရှိသောအားဖြင့် ခုနစ်ပါးတို့တွင် ဒုတိယာဝိဘတ်အဆုံးရှိသောကြောင့် ဒုတိယာသျာဒန္တပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် ယူသော် သင့်၏။ ပဌမာသျာဒန္တအစရှိသော ပုဒ် အဖြစ်ဖြင့် ယူသော် မသင့် ။လ။ တရတျာဒိတဒ္ဓိတ်အများတို့တွင် နိယုတ္တသဒ္ဓါ ကျေသောကြောင့် နိယုတ္တတဒ္ဓိတ်ပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် ယူသော် သင့်၏။ တရတိတဒ္ဓိတ် အစရှိသော ပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် ယူသော် မသင့်။ ဝိသေသနဝိသေသျာအားဖြင့် နှစ်ပါးတို့တွင် နာထံ- ဟူသော ပုဒ်ကို အထူးပြုတတ်သောကြောင့် ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ယူသော် သင့်၏။ ဝိသေသျာအဖြစ်ဖြင့် ယူသော် မသင့်။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ခပ်သိမ်းသော ပုဒ်၏ သင့်၊ မသင့်ကို စီရင်အပ်၏။ ဤကား သဒ္ဓယုတ္တိတည်း။ ။

နေတ္တိနည်းအမြဲကံ

၉

မဟာကာရုဏီကံ အစရှိသော ဤဂါထာ၏အရကို ဝစီဘေဒသဒ္ဒ၊ ဝစီပဏာမ စေတနာကို ယူသော် သင့်၏။ ကြွင်းသော တရားကို ယူသော် မသင့်။ ဝစီပဏာမ ယူသော် သင့်၏။ ကာယပဏာမ၊ မနောပဏာမ ယူသော် မသင့်။ ဤကား သာမညတည်း။

ဝိသေသအားဖြင့်ကား မဟာကာရုဏီကံဟူသော ပုဒ်၏အရကို ဝိသေသနပုဒ် ဖြစ်သောကြောင့် ဝိသေသနပုဒ်တို့၏ သဘောသည်လည်း ဂုဏ်ကိုသာ ပဓာနအားဖြင့် ဟောမြဲဖြစ်သောကြောင့် ကရုဏာဂုဏ်ယူသော် သင့်၏။ ခြပ်ယူသော် မသင့်။ ဘုရားအား ရှိခိုးသောအရာ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာထံ ဟူသော သဒ္ဒန္တရသန္တိဓာနကြောင့်လည်းကောင်း ဘုရားမြတ်စွာ၏ ကရုဏာယူသော် သင့်၏။ သူတစ်ပါး၏ ကရုဏာယူသော် မသင့်။ နာထံ ဟူသော ပုဒ်၏အရကို ဝိသေသ ဖြစ်သောကြောင့် ခြပ်ယူသော် သင့်၏။ ဂုဏ်ယူသော် မသင့်။ ဧ ယျသာဂရပါရဂုံ၊ နိပုဏဂမ္ဘီရဝိစိတြနယဒေသနံဟူသော သဒ္ဒန္တရသန္တိဓာနကြောင့် ဘုရားခြပ် ယူသော် သင့်၏။ တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်ခြပ် ယူသော် မသင့်။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ကြွင်းသော ပုဒ်တို့၏ အနက်သင့်၊ မသင့်ကို စီရင်အပ်၏။ ဤကား အတ္ထယုတ္တိတည်း။ ဤသို့ ယုတ္တိဟာရကို ထုတ်အပ်၏။ ။ ဤကား ယုတ္တိဟာရ၌ နည်းအမြဲကံတည်း။ ။

ကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့၏ ပဒဋ္ဌာန်ကို ထုတ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဟာရသည် **ပဒဋ္ဌာနဟာရ** မည်၏။ ထိုပဒဋ္ဌာနဟာရကို ထုတ်သော်ကား—

မဟာကာရုဏီကံ အစရှိသော ဝစီဘေဒသဒ္ဒ၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား သတိဝီရိယဉာဏ် ပြဓာန်းသော အရှင်ဓမ္မပါလဆရာ၏ ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း။ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား ယောနိသောမနသိကာရ၊ စတုစက္ကသမ္ပတ္တိတည်း။ တစ်နည်းကား- စတုစက္ကသမ္ပတ္တိသည် ယောနိသောမနသိကာရ၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ထိုယောနိသော မနသိကာရသည် မဟာကာရုဏီကံ အစရှိသော ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော သတိဝီရိယဉာဏ် ပြဓာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒ၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ထိုပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒ သည် အန္တရာယဝိသောဓန၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ထိုအန္တရာယဝိသောဓနသည် ကျမ်းပြီးခြင်း၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ထိုကျမ်းပြီးခြင်းသည် သောတုဇနတို့ ကျမ်းကို သင်ခြင်း၊ နာခြင်း၊ ဆောင်ခြင်း၊ ဆင်ခြင်ခြင်း၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ထိုကျမ်းကို သင်ခြင်း၊ နာခြင်း၊ ဆောင်ခြင်း၊ ဆင်ခြင်ခြင်းသည် ဤအဋ္ဌကထာကျမ်း၏ အနက်ကို သိခြင်း၏

ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ဤအဋ္ဌကထာကျမ်း၏ အနက်ကို သိခြင်းသည် နေတ္တိကျမ်း၏ အနက်ကို သိခြင်း၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ နေတ္တိကျမ်း၏ အနက်ကို သိခြင်းသည် ပိဋကသုံးပုံ၏ အနက်ကို သိခြင်း၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ပိဋကသုံးပုံ၏ အနက်ကို သိခြင်းသည် ပဋိပတ္တိနည်းကို သိခြင်း၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ပဋိပတ္တိနည်းကို သိခြင်းသည် သမ္မာပဋိပတ္တိ၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ သမ္မာပဋိပတ္တိသည် အဝိပုဋိသာရီ၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ အဝိပုဋိသာရီသည် ပါမောဇ္ဇ၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ပါမောဇ္ဇသည် ပီတိ၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ပီတိသည် ပဿဒ္ဓိ၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ပဿဒ္ဓိသည် သုခ၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ သုခသည် သမာဓိ၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ သမာဓိသည် ယထာဘူတဉာဏ်၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ယထာဘူတဉာဏ်သည် ဝဋ်၌ ငြီးငွေ့ခြင်း နိဗ္ဗိဒါ၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ နိဗ္ဗိဒါသည် မဂ်တည်းဟူသော ဝိရာဂ၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ဝိရာဂသည် ဖိုလ်တည်းဟူသော ဝိမုတ္တိ၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ဝိမုတ္တိသည် ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်တည်းဟူသော ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသည် အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ပဒဋ္ဌာန်၏ဟာရကို ထုတ်အပ်၏။ ။ ဤကား ပဒဋ္ဌာနဟာရ၌ နည်းအမြွက်တည်း။ ။

တစ်ခုသောတရားကို ဟောအပ်သည်ရှိသော် ထိုတရားနှင့် လက္ခဏာ အစရှိသောအားဖြင့် တူသော တရားတို့ကို ဟောသကဲ့သို့ ထုတ်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိသော ဟာရသည် **လက္ခဏဟာရ** မည်၏။ ထိုလက္ခဏဟာရကို ထုတ်သော်ကား— မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဓသည် ရူပနလက္ခဏာ ရှိ၏။ ထိုပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဓနှင့် ရူပနလက္ခဏာအားဖြင့် တူသော အလုံးစုံသော ရုပ်တို့ကို ယူအပ်ကုန်၏။ ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဓသည် အနိစ္စအစရှိသော လက္ခဏာ ရှိ၏။ ထိုပဏာမဝစီဘေဒ သဒ္ဓနှင့် အနိစ္စအစရှိသော လက္ခဏာအားဖြင့် တူသော အလုံးစုံသော တေဘူမကတရားအပေါင်းကို ယူအပ်၏။ တစ်နည်းကား-ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဓသည် ဗာဟိရာယတန မည်၏။ ထိုပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဓနှင့် ဗာဟိရာယတနအဖြစ်ဖြင့် လက္ခဏာတူသော ကြွင်းသော ဗာဟိရာယတနတို့ကို ယူအပ်ကုန်၏။ ပဏာမဝစီဘေဒ သဒ္ဓကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ စိတ်သည် မနာယတန မည်၏။ စေတသိက်သည် ဓမ္မာယတန မည်၏။ ထိုမနာယတန၊ ဓမ္မာယတနနှစ်ပါးသည် အဇ္ဈတ္တိကာယတန မည်၏။ ထိုအာယတနနှစ်ပါးနှင့် အဇ္ဈတ္တိကာယတန အဖြစ်ဖြင့် လက္ခဏာတူသော ကြွင်းသော အဇ္ဈတ္တိကာယတနတို့ကို ယူအပ်ကုန်၏။

တစ်နည်းကား-ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ယူသဖြင့် ထိုဝစီဘေဒသဒ္ဒနှင့် သောတဝိညာဉ်၏ အာရုံအဖြစ်ဖြင့် တူသော ဥတုဇသဒ္ဒကို ယူအပ်၏။ ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ယူသဖြင့် ထိုဝစီဘေဒသဒ္ဒနှင့် သဟစရိတဖြစ်သော ဝစီဝိညာတ္တိသဒ္ဒရုပ်ကလာပ်ကို ယူအပ်၏။ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် လက္ခဏဟာရကို ထုတ်အပ်၏။ ။ ဤကား လက္ခဏဟာရ၌ နည်းအမြွက်တည်း။

နိရုတ္တိ၊ အဓိပ္ပါယ်၊ ဒေသနာနိဒါန၊ ပုဗ္ဗာပရာနုသန္နိအားဖြင့် လေးပါးသော အနက်တို့ကို ထင်ရှားပြခြင်းလက္ခဏာ ရှိသော ဟာရသည် စတုဗျူဟဟာရ မည်၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင် ဝိဂြိုဟ်ပြခြင်းသည် နိရုတ္တိ မည်၏။ ဒေသက၏ အလိုသည် အဓိပ္ပါယ် မည်၏။ ဒေသနာ၏ အကြောင်းသည် ဒေသနာနိဒါန မည်၏။ သုတ်၏ ရှေ့အဖို့ နောက်အဖို့ကို နှီးနှောခြင်းသည် ပုဗ္ဗာပရာနုသန္နိ မည်၏။ တစ်နည်းကား-ရှေးပုဒ်နှင့် နောက်ပုဒ်ကို စပ်ခြင်းသည် ပုဗ္ဗာပရာနုသန္နိ မည်၏။ ထိုစတုဗျူဟဟာရကို ထုတ်သော်ကား-ကိရုတိ ပရဒုက္ခံ ဝိက္ခိပတိ အပနေတိတိ ကရုဏာ။ ကိနာတိ ပရဒုက္ခေ သတိ ကာရုဏိကံ ဟိသတိ ဝိဗာဓတိ ဝါ ကရုဏာ။ သာဓူနံ ဟဒယကမ္ပနံ ကရောတိတိ ဝါ ကရုဏာ။ ကံ သုခံ ရုက္ခတိတိ ဝါ ကရုဏာ။ ကိရိယတိ ဒုက္ခိတေသု ပဿာရိယတိတိ ဝါ ကရုဏာ။ ကရုဏာယ နိယုတ္တော ကာရုဏိကော။ မဟန္တော စ သော ကာရုဏိကော စာတိ မဟာကာရုဏိကော။ အထ ဝါ ကရုဏံ ကရုဏာယနံ ကရုဏာသံဝတ္ထနံ အရဟတိတိ ကာရုဏိကော။ ကရုဏာ ကရုဏာယနံ သီလံ ယဿာတိ ဝါ ကာရုဏိကော။ အထ ဝါ မဟတိ ကရုဏာ မဟာကရုဏာ။ မဟာကရုဏာယ နိယုတ္တော မဟာကာရုဏိကော။ ဝေနေယျာနံ ဟိတသုခံ နာထတိ အာသီသတိတိ နာထော။ နာထတိ ဝေနေယျဂတကိလေသဗျသနံ ဥပတာပေတိတိ ဝါ နာထော။ နာထတိ ယာစတိတိ ဝါ နာထော။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ခပ်သိမ်းသော ပုဒ်တို့ကို ဝိဂြိုဟ်ပြအပ်၏။ ဤကား နိရုတ္တိတည်း။ ။

နေတ္တိကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာကို ပြုလိုသည်ရှိသော် “တတ္ထ ကေနဋ္ဌေန နေတ္တိ” အစရှိသည်ကို ဆိုအပ်လျက် “မဟာကာရုဏိကံ” အစရှိသော ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဆိုသည်ကား ဆရာ၏ အန္တရာယ်ပျောက်ခြင်း၊ ကျမ်းပြီးခြင်း အစရှိသော အကျိုး၊ သောတုဇနတို့အား ပဿာဒဇနအစရှိသော အကျိုးပြီးခြင်းကို အလိုရှိသောကြောင့် ဆိုသတည်း။ ဤကား အဓိပ္ပာယ်တည်း။ ။

ဒေသနာနိဒါနသည် အဇ္ဈတ္တိကနိဒါန၊ ဗာဟိရနိဒါနအားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် သောတုဇနကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အရှင်ဓမ္မပါလဆရာ၏

ကရုဏာသည် အဇ္ဈတ္တိကနိဒါန်း မည်၏။ ထိုကရုဏာ၏ အာရုံဖြစ်သော သောတုဇန အပေါင်းသည် ဗာဟိရနိဒါန်း မည်၏။ ဤကား ဒေသနာနိဒါန်းတည်း။

ပုဗ္ဗာပရာနသန္တိသည် အတ္တသန္တိ၊ ဗျဉ္ဇနသန္တိ၊ ဒေသနာသန္တိ၊ နိဒ္ဒေသသန္တိအားဖြင့် လေးပါးအပြား ရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင် မဟာကာရုဏိကံကား နာထံ၌ ဂုဏ် သတ္တိဖြစ်သော အာသယာသယိဘာဝတုလျာဓိကရုဏဝိသေသန၊ နာထံကား ဂုဏေး သတ္တိမန်ဖြစ်သော အာသယာသယိဘာဝတုလျာဓိကရုဏဝိသေသန။ အဘယ်သို့ ဂုဏ်သတ္တိ၊ ဂုဏေးသတ္တိမန် ဖြစ်သနည်းဟူမူကား မဟာကာရုဏာတော်သည် ဂုဏ်သတ္တိ၊ နာထံ၏ အရဖြစ်သော ဘုရားဒြပ်သည် ဂုဏေးသတ္တိမန်။ ဤသို့ ဂုဏ်သတ္တိ၊ ဂုဏေးသတ္တိမန် ဖြစ်သတည်း။ နာထံကား ဝန္တေ၌ အာရုံ အကြောင်း နိမိတ်ဖြစ်သော အဝုတ္တကံ၊ ဝန္တေကား အာရမ္မဏိက အကျိုးပစ္စယုပ္ပန် နိမိတ္တဝန် ဖြစ်သော ကံ၏ ကြိယာ။ အဘယ်သို့ အာရုံ အကြောင်း နိမိတ်၊ အာရမ္မဏိက အကျိုး ပစ္စယုပ္ပန် နိမိတ္တဝန် ဖြစ်သနည်းဟူမူကား နာထံ၏ အရဖြစ်သော ဘုရားဒြပ်၏ ပဏာမစေတနာအား တပ်သော အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် အာရုံ အကြောင်း နိမိတ်၊ ဝန္တေ၏ အရဖြစ်သော ပဏာမစေတနာသည် အာရမ္မဏိက အကျိုးပစ္စယုပ္ပန် နိမိတ္တဝန်။ ဤသို့ အာရုံ အကြောင်း နိမိတ် အာရမ္မဏိက အကျိုးပစ္စယုပ္ပန် နိမိတ္တဝန် ဖြစ်သတည်း။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် အနက်၏ စပ်ခြင်းသည် အတ္တသန္တိ မည်၏။

မဟာကာရုဏိကံ-ဟူသော ပုဒ်သည် နာထံ-ဟူသော ပုဒ်နှင့် ဝိသေသန၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်၏။ နာထံ-ဟူသော ပုဒ်သည် မဟာကာရုဏိကံ-ဟူသော ပုဒ်နှင့် ဝိသေသန၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်၏။ နာထံ-ဟူသော ပုဒ်သည် ဝန္တေ-ဟူသော ပုဒ်နှင့် အဝုတ္တကံ၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်၏။ ဝန္တေ-ဟူသော ပုဒ်သည် နာထံ-ဟူသော ပုဒ်နှင့် ကံ၏ ကြိယာ၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ပုဒ်တို့၏ စပ်ခြင်းသည် ဗျဉ္ဇနသန္တိ မည်၏။

ပဏာမကို မဆိုဦးဘဲ “ဝန္တနာဇနိတံ ပုညံ၊ ဣတိ ယံ ရတနတ္ထယေ။ ဟတန္တရာယော သဗ္ဗတ္ထ၊ ဟုတ္တာဟံ တဿ တေဇသာ” ဟူ၍ ဆိုခြင်းသည် မထင်။ ထို့ကြောင့် ရှေးဦးစွာ ဆိုအပ်သော မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ပဏာမဂါထာသည် ဝန္တနာဇနိတံ အစရှိသော နောက်ဂါထာနှင့် စပ်၏။ တစ်နည်းကား-မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒသည် ဥဒါန်း၊ ဣတိဝုတ္တက အစရှိသော အဋ္ဌကထာ တို့၏ အစ၌ အရှင်ဓမ္မပါလဆရာသည်ပင် ဆိုအပ်သော မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော

ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒနှင့် စပ်၏။ တစ်နည်းကား-သုတ္တန်ဒေသနာတော်သည် ဝိနည်းဒေသနာကဲ့သို့ ကရုဏာတော် ပြဇာန်းသည် မဟုတ်။ အဘိဓမ္မာဒေသနာ ကဲ့သို့လည်း ပညာသာ ပြဇာန်းသည် မဟုတ်။ ကရုဏာပညာနှစ်ပါး ပြဇာန်းသောကြောင့်၊ နေတ္တိကျမ်း၏လည်း ဝိသေသအားဖြင့် ယထာနုလောမသာသနာဖြစ်သော သုတ္တန်ဒေသနာကို မှီသောကြောင့် ကရုဏာပညာနှစ်ပါးကို ပဓာနပြု၍ ဆိုအပ်သော မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ပဏာမသည် ဒီဃနိကာယ် အစရှိသော အဋ္ဌကထာတို့၏ အစဉ် ဆိုအပ်သော “ကရုဏာသီတလဟဒယံ၊ ပညာပဇ္ဇေတဝိဟတမောဟတမံ။ သနရာမရလောကဂရုံ၊ ဝန္နေ သုဂတံ ဂတိဝိမုတ္တံ”-ဟူသော ပဏာမစကားနှင့် စပ်၏။ ဤသို့ အစရှိသဖြင့် ဒေသနာတို့၏ စပ်ခြင်းသည် ဒေသနာသန္တိ မည်၏။

မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒသည် တဏှာဒိဋ္ဌိကို ကောင်းစွာ မပယ်အပ်သေးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်သောကြောင့် နိဿိတ မည်၏။ ထိုနိဿိတကို အကုသလပက္ခဖြင့် ပြအပ်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ပြခြင်းသည် နိဒ္ဒေသသန္တိ မည်၏။ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် စတုဗျူဟဟာရကို ထုတ်အပ်၏။ ။ ဤကား စတုဗျူဟဟာရ၌ နည်းအမြဲကံတည်း။ ။

ဒေသနာ၌ ဟောအပ်သော ဓမ္မတို့၏ ပဒဋ္ဌာန်ကို ရှာ၍ သဘာဝဝိသဘာဂတရားတို့ကို လည်စေခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဟာရသည် **အာဝဇ္ဇဟာရ** မည်၏။ ထိုအာဝဇ္ဇဟာရကို ထုတ်သော်ကား- မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဝီရိယပြဇာန်း၏။ ထိုဝီရိယ၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား အပ္ပမာဒတည်း။ ထိုအပ္ပမာဒဖြင့် အပ္ပမာဒလျှင် အကြောင်းရှိကုန်သော ကုသိုလ်တရားတို့သည် လည်ကုန်၏။ အပ္ပမာဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကား ပမာဒတည်း။ ထိုပမာဒ၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား ကောသဇ္ဇတည်း။ ထိုပမာဒ၊ ကောသဇ္ဇဖြင့် ထိုနှစ်ပါးလျှင် အကြောင်း ရှိကုန်သော အကုသိုလ်တရားတို့သည် လည်ကုန်၏။ တစ်နည်းကား-မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ယောနိသောမနသိကာရ၊ စတုစက္ကသမ္ပတ္တိကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုယောနိသောမနသိကာရ၊ စတုစက္က သမ္ပတ္တိဖြင့် ထိုယောနိသောမနသိကာရ၊ စတုစက္ကသမ္ပတ္တိလျှင် အကြောင်းရှိကုန်သော ကုသိုလ်တရားတို့သည် လည်ကုန်၏။ ယောနိသောမနသိကာရ၊ စတုစက္ကသမ္ပတ္တိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကား အယောနိသောမနသိကာရ၊ စတုစက္ကဝိပတ္တိတည်း။ ထို အယောနိသောမနသိကာရ၊ စတုစက္ကဝိပတ္တိဖြင့်

ထိုအယောနိသောမနသိကာရ၊ စတုစက္ကဝိပတ္တိလျှင် အကြောင်းရှိကုန်သော အကုသိုလ်
တရားတို့သည် လည်ကုန်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် အာဝဇ္ဇဟာရကို ထုတ်အပ်၏။ ။
ဤကား အာဝဇ္ဇဟာရ၌ နည်းအမြွက်တည်း။ ။

သံကိလေသဓမ္မ၊ ဝေါဒါနဓမ္မတို့ကို သာဓာရဏာသာဓာရဏအားဖြင့်
လည်းကောင်း၊ ပဒဋ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘုံအားဖြင့်လည်းကောင်း ဝေဖန်ခြင်း
လက္ခဏာရှိသော ဟာရသည် **ဝိဘတ္တိဟာရ** မည်၏။ ထိုဝိဘတ္တိဟာရသည် ဓမ္မဝိဘတ္တိ၊
ဘူမိဝိဘတ္တိ၊ ပဒဋ္ဌာနဝိဘတ္တိအားဖြင့် သုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထိုဝိဘတ္တိဟာရကို
ထုတ်သော်ကား— မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ပဏာမဂါထာသည် ဝါသနာ
ဘာဂိယ၊ နိဗ္ဗေဘာဂိယ အားဖြင့် နှစ်ပါးတို့တွင် ပဏာမစေတနာတည်းဟူသော
ဝိညတ်အဖို့ ရှိသောကြောင့် ဝါသနာဘာဂိယ မည်၏။ ထိုဝါသနာဘာဂိယဖြစ်သော
ပဏာမဂါထာ၏ အရကား ဝစီဘေဒသဒ္ဓ၊ ထိုဝစီဘေဒသဒ္ဓ၏ အကြောင်းဖြစ်သော
ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ဝစီဘေဒသဒ္ဓသည် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၊
သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၊ အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ဆက်ဆံ၏။ ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ်သည်
ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ဆက်ဆံ၏။ အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် မဆက်ဆံ။
ဝစီဘေဒသဒ္ဓ၏ သဒ္ဓ-ဟူသော အမည်သည် ခပ်သိမ်းသော သဒ္ဓတို့နှင့် ဆက်ဆံ၏။
ဓမ္မတာသဘောကား မဆက်ဆံ။ ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ်၏ ကုသိုလ်-ဟူသော
အမည်သည် ခပ်သိမ်းသော ကုသိုလ်တို့နှင့် ဆက်ဆံ၏။ ဓမ္မတာသဘောကား
မဆက်ဆံ။ ဤကား ဓမ္မဝိဘတ္တိတည်း။ မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ဝစီဘေဒသဒ္ဓ၊
ထိုဝစီဘေဒသဒ္ဓ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကုသိုလ်ဇော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဘုံအားဖြင့်ကား
ကာမာဝစရဘုံ မည်၏။ ပုထုဇဉ်သန္တာန်၌ ဖြစ်သောကြောင့် ပုထုဇနဘုံ မည်၏။ ဤကား
ဘူမိဝိဘတ္တိတည်း။ မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ဝစီဘေဒ၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား
ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း။ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား ယောနိသောမနသိကာရ
အစရှိသည်တည်း။ တစ်နည်းကား-ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဓ၏
ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ထိုဝစီဘေဒသဒ္ဓသည် အန္တရာယ် ပျောက်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏
ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ ဤကား ပဒဋ္ဌာနဝိဘတ္တိတည်း။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ဝိဘတ္တိဟာရကို
ထုတ်အပ်၏။ ။ ဤကား ဝိဘတ္တိဟာရ၌ နည်းအမြွက်တည်း။ ။

သုတ်၌ ဟောအပ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပဋိပက္ခအားဖြင့်
လည်စေခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဟာရသည် **ပရိဝတ္တနဟာရ** မည်၏။ ထိုပရိဝတ္တန

ဟာရကို ထုတ်သော်ကား-မဟာကာရုဏီကံအစရှိသော ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်ဇောစိတ္တပျိုးဒ်သည် ယောနိသောမနသိကာရကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုယောနိသောမနသိကာရကို ပြုသောသူအား အယောနိသောမနသိကာရ ပျောက်၏။ အယောနိသောမနသိကာရကြောင့် ဖြစ်သော အကုသိုလ်တရားတို့ သည်လည်း ပျောက်ကုန်၏။ ယောနိသောမနသိကာရကြောင့် ဖြစ်သော ကုသိုလ်တရား တို့သည် ပွားကုန်၏။ တစ်နည်းကား- မဟာကာရုဏီကံ အစရှိသော ပဏာမကို ပြုသော ဆရာအား ဥပစ္ဆေဒက၊ ဥပဓိဋ္ဌိတအကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်သော ရောဂါ အစရှိသော အန္တရာယ်တို့သည် ပျောက်ကုန်၏။ ပဏာမကို ပြုခြင်းကြောင့် ရောဂါ အစရှိသော အန္တရာယ် မရှိမူ၍ ကျမ်းပြီးခြင်း၊ ဒိဌာနဂတိ အစရှိသော အကျိုးတို့သည် ဖြစ်ကုန်၊ ပွားကုန်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ပရိဝတ္တနဟာရကို ထုတ်အပ်၏။ ။ ဤကား ပရိဝတ္တနဟာရ၌ နည်းအမြွက်တည်း။ ။

တစ်ခုသော အနက်၌ များစွာသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါတို့ကို ယှဉ်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိသော ဟာရသည် **ဝေဝစနဟာရ** မည်၏။ ထိုဝေဝစနဟာရကို ထုတ်သော်ကား- ဗုဒ္ဓ၊ ဒသဗလ၊ သတ္တာ၊ သဗ္ဗညု၊ ဒွိပဒုတ္တမ၊ မုနိန္ဒ၊ ဘဂဝါ အစရှိသည်တို့သည် ဘုရား၏ ပရိယာယ်ဝေဝစတည်း။ ဝန္တာမိ၊ နမေ၊ နမာမိ အစရှိသည်တို့ကား ဝန္တေဟူသော ကြိယာ၏ ပရိယာယ်ဝေဝစတည်း။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ဝေဝစနဟာရကို ထုတ်အပ်၏။ ။ ဤကား ဝေဝစနဟာရ၌ နည်းအမြွက်တည်း။ ။

တစ်ခုသော တရားကို များစွာသော ပညတ်ဖြင့် သိစေသော အခြင်းအရာကို ပြခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဟာရသည် **ပညတ္တိဟာရ** မည်၏။ ထိုပညတ္တိဟာရကို ထုတ်သော်ကား- မဟာကာရုဏီကံဟူသော ပညတ်သည် မြတ်သောဂုဏ်၊ ကရုဏာဂုဏ်ကို စွဲ၍ ဟောအပ်သောကြောင့် ဥပါဒါပညတ် မည်၏။ သီလ၊ သမာဓိ၊ မေတ္တာ အစရှိသော ဂုဏ်တို့ကို ထောက်၍ ဆိုအပ်သောကြောင့် ဥပနိဓာပညတ် မည်၏။ မဟာကရုဏာ- ဟူသော ဂုဏ်သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသောကြောင့် ဝိဇ္ဇမာနပညတ် မည်၏။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော မဟာကရုဏာကို သိစေသောကြောင့် ပဘဝပညတ် မည်၏။ တစ်နည်းကား-မဟာကာရုဏီကံ၊ ဥေယျသာဂရပါရဂုံ-ဟူသော ပညတ်သည် အစဖြစ်သော ကရုဏာ၊ အဆုံးဖြစ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့် များစွာသော ဂုဏ်တော်တို့ကို သိစေတတ်သောကြောင့် အနေကဓာပညတ် မည်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ပညတ္တိဟာရကို ထုတ်အပ်၏။ ဤကား ပညတ္တိဟာရ၌ နည်းအမြွက်တည်း။ ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အစရှိသည်တို့ဖြင့် သွင်းခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဟာရသည် **ဩတရဏဟာရ** မည်၏။ ထိုဩတရဏဟာရကို မဟာကာရဏိကံ အစရှိသော ဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော ပဏာမစေတနာသည် သင်္ခါရ မည်၏။ ထိုသင်္ခါရသည် အဝိဇ္ဇာအကြောင်း ရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရ၊ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ်၊ ဝိညာဉ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်၊ နာမ်ရုပ်ကြောင့် သဠာယတန၊ သဠာယတနကြောင့် ဖဿ၊ ဖဿကြောင့် ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာကြောင့် တဏှာ၊ တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန၊ ဥပါဒါနကြောင့် ဘဝ၊ ဘဝကြောင့် ဇာတိ၊ ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏ သောကပရိဒေဝ ဒုက္ခဒေါမနဿဥပါယာသတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဤကား ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အားဖြင့် သွင်းခြင်းတည်း။ ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒသည် နိဿိတ တည်း။ နိဿိတ၏ နိဿယနှင့် မကင်းရာသောကြောင့် နိဿယဖြစ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး တို့ကို ယူအပ်ကုန်၏။ ထိုမဟာဘုတ်လေးပါးတည်း-ဟူသော နိဿယ၏ နိဿိတနှင့် မကင်းရာသောကြောင့် ကြွင်းသော ဥပါဒါရုပ်တို့ကို ယူအပ်ကုန်၏။ ထိုရုပ်အပေါင်းသည် ရူပက္ခန္ဓာ မည်၏။ ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ဝေဒနာသည် ဝေဒနက္ခန္ဓာ၊ သညာသည် သညက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနာသညာမှ ကြွင်းသော စေတသိက်သည် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ စိတ်သည် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ မည်၏။ ဤကား ခန္ဓာအားဖြင့် သွင်းခြင်းတည်း။ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် ယူအပ်သော ရုပ်တို့တွင် ရူပါရုံသည် ရူပါယတန၊ ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒသည် သဒ္ဓါယတန၊ ဂန္ဓာရုံသည် ဂန္ဓာယတန၊ ရသာရုံသည် ရသာယတန၊ ပထဝီ တေဇော ဝါယောဟု ဆိုအပ်သော မဟာဘုတ်သုံးပါးသည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန၊ စိတ်သည် မနာယတန၊ သုခုမရုပ် စေတသိက်သည် ဓမ္မာယတန မည်၏။ ဤကား အာယတနအားဖြင့် သွင်းခြင်းတည်း။ ရူပါရုံသည် ရူပဓာတ်၊ ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒသည် သဒ္ဓဓာတ်၊ ဂန္ဓာရုံသည် ဂန္ဓဓာတ်၊ ရသာရုံသည် ရသဓာတ်၊ ပထဝီ တေဇော ဝါယော-ဟု ဆိုအပ်သော မဟာဘုတ် သုံးပါးသည် ဗောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်၊ စိတ်သည် မနောဝိညာဏဓာတ်၊ သုခုမရုပ် စေတသိက်သည် ဓမ္မဓာတ် မည်၏။ ဤကား ဓာတ်အားဖြင့် သွင်းခြင်း တည်း။ ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ သောမနဿဝေဒနာသည် သောမနဿိန္ဒြေ၊ သဒ္ဓါစေ-တသိက်သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၊ သတိစေတသိက်သည် သတိန္ဒြေ၊ ဝီရိယစေတသိက်သည် ဝီရိယိန္ဒြေ၊ ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်သည် သမာဓိန္ဒြေ၊ ပညာစေတသိက်သည် ပညိန္ဒြေ မည်၏။ ဤကား ဣန္ဒြေအားဖြင့် သွင်းခြင်းတည်း။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ဩတရဏဟာရကို ထုတ်အပ်၏။ ။ ဤကား ဩတရဏဟာရ၌ နည်းအမြွက်တည်း။

သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗသုတ်၌ လာသော ပဒ, အတ္ထ, ပဉှာ, အာရမ္မတို့ကို သုတ်သင်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဟာရသည် **သောဓနဟာရ** မည်၏။ ထိုသောဓနဟာရကို ထုတ်သော်ကား-မဟာကာရုဏိကံသည် ပဒသုဒ္ဓိသာတည်း။ အာရမ္မသုဒ္ဓိ မဟုတ်။ ဤအတူ နာထံ, ဥေယျသာဂရပါရဂုံ, ဝန္ဓေဟူသော သုံးပုဒ်တို့သည်လည်း ပဒသုဒ္ဓိသာတည်း။ အာရမ္မသုဒ္ဓိ မဟုတ်။ နိပုဏဂမ္ဘီရဝိစိတြနယဒေသနံသည်ကား ပဒသုဒ္ဓိလည်း ဖြစ်၏။ အာရမ္မသုဒ္ဓိလည်း ဖြစ်၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် သောဓနဟာရကို ထုတ်အပ်၏။ ဤကား သောဓနဟာရ၌ နည်းအမြွက်တည်း။ ။

သုတ်၌ လာကုန်သော တရားတို့ကို သာမညဝိသေသအားဖြင့် မကြုံမူ၍ သုတ်၌ လာတိုင်း သာမညဝိသေသကို ထုတ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဟာရသည် **အဓိဋ္ဌာနဟာရ** မည်၏။ ထိုအဓိဋ္ဌာနဟာရကို ထုတ်သော်ကား-ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဓ, ထိုပဏာမ ဝစီဘေဒကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဒုက္ခသစ္စာတည်း။ ဤကား သာမညတည်း။ ဇာတိဒုက္ခ, ဇရာဒုက္ခ, မရဏဒုက္ခ အစရှိသည်ကား ဝိသေသတည်း။ တစ်နည်းကား-နာထံကား သာမညတည်း။ မဟာကာရုဏိကံ, ဥေယျသာဂရပါရဂုံ, နိပုဏဂမ္ဘီရဝိစိတြနယဒေသနံကား ဝိသေသတည်း။ ဝန္ဓေကား သာမညတည်း။ ကာယေန ဝန္ဓေ, ဝါစာယ ဝန္ဓေ, မနသာ ဝန္ဓေကား ဝိသေသတည်း။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် အဓိဋ္ဌာနဟာရကို ထုတ်အပ်၏။ ။ ဤကား အဓိဋ္ဌာနဟာရ၌ နည်းအမြွက်တည်း။ ။

သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗသုတ်၌ လာသောတရားတို့ကို ဟေတုအကြောင်း, ပစ္စယ အကြောင်းအားဖြင့် ထုတ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဟာရသည် **ပရိက္ခာရဟာရ** မည်၏။ ထိုပရိက္ခာရဟာရကို ထုတ်သော်ကား-စိတ္တဇပထဝီဓာတ်၊ ကမ္မဇပထဝီဓာတ်တို့၏ ထိပါးခြင်းသည် မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ဝစီဘေဒသဒ္ဓ၏ ဟေတုအကြောင်း တည်း။ ထိုဝစီဘေဒသဒ္ဓကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ပစ္စယ အကြောင်းတည်း။

တစ်နည်းကား-ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် သဟဇာတဒိသတ္တိ, ဇနကသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် ဟေတုအကြောင်းတည်း။ ယောနိသောမနသိကာရ အစရှိသည်တို့သည် ပကတူပနိဿယသတ္တိအားဖြင့် အဆင့်ဆင့် ကျေးဇူး ပြုသောကြောင့် ပစ္စယအကြောင်းတည်း။

တစ်နည်းကား-မဟာဘုတ်လေးပါးသည် သဘာဂဖြစ်သောကြောင့် ပဏာမ
 ဝစီဘေဒသဒ္ဒ၏ ဟေတုအကြောင်းတည်း။ ထိုဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော
 စိတ္တုပ္ပါဒ်ကား ဝိသဘာဂဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စယအကြောင်းတည်း။ ပဏာမဝစီဘေဒ
 သဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ် ခုနစ်ချက်တို့တွင် ရှေးရှေးသော
 စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် အနန္တရာဒိသတ္တိ၊ ဇနကသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် ဟေတု
 အကြောင်းတည်း။ ယောနိသောမနသိကာရ၊ စတုစက္ကသမ္ပတ္တိ အစရှိသည်တို့ကား
 အဆင့်ဆင့် ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် ပစ္စယအကြောင်းတည်း။
 ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ပရိက္ခာရဟာရကို ထုတ်အပ်၏။ ။ ဤကား ပရိက္ခာရဟာရ၌
 နည်းအမြွက်တည်း။

သုတ်၌ လာကုန်သော တရားတို့ကို ပဒဋ္ဌာန်၊ ဝေဝုဇ်၊ ဘာဝနာ၊ ပဟာနအားဖြင့်
 တင်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိသော ဟာရသည် **သမာရောပနဟာရ** မည်၏။ ထိုသမာရောပန
 ဟာရကို မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒ၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား
 ထိုဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း။ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်၏
 ပဒဋ္ဌာန်ကား ယောနိသောမနသိကာရတည်း။ ထိုယောနိသောမနသိကာရ၏
 ပဒဋ္ဌာန်ကား နဝမက္ခဏ၊ စတုစက္ကသမ္ပတ္တိတည်း။ တစ်နည်းကား-နဝမက္ခဏ၊
 စတုစက္ကသမ္ပတ္တိသည် ယောနိသောမနသိကာရ၏ ပဒဋ္ဌာန်။ ယောနိသော
 မနသိကာရသည် ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ်၏
 ပဒဋ္ဌာန်။ ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒ၏ ပဒဋ္ဌာန်။ ပဏာမ
 ဝစီဘေဒသဒ္ဒသည် အန္တရာယဝိသောဓန၊ ဒိဋ္ဌာနဂတိအာပဇ္ဇန အစရှိသည်တို့၏
 ပဒဋ္ဌာန်တည်း။ တစ်နည်းကား-ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော
 ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ်၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား သုစရိုက်သုံးပါးတည်း။ ဤကား ပဒဋ္ဌာန
 သမာရောပနတည်း။ ဝေဝစနဟာရ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် ပရိယာယ်သဒ္ဒါတို့ကို
 တင်ခြင်းသည် ဝေဝစနသမာရောပန မည်၏။ မဟာကာရုဏိကံ အစရှိသော
 ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်ဇောစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် သတိပြဓာန်း၏။
 ထိုသတိဖြင့် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့သည် ပွားကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ပွားကုန်
 သည်ရှိသော် သမ္ပပ္ပဓာန်လေးပါးတို့သည် ပွားကုန်၏။ သမ္ပပ္ပဓာန်လေးပါး ပွားကုန်သည်
 ရှိသော် ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါးတို့သည် ပွားကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး ပွားကုန်သည်ရှိသော်
 ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ပွားကုန်၏။ ဣန္ဒြေငါးပါး ပွားကုန်သည်ရှိသော် ဟေဇ္ဈင်္ဂခုနစ်ပါး

တို့သည် ပွားကုန်၏။ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး ပွားကုန်သည်ရှိသော် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့သည် ပွားကုန်၏။ ဤသို့ သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့သည် ပွားကုန်၏။

တစ်နည်းကား-ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၏ အကြောင်းကား ယောနိသောမနသိကာရတည်း။ ထိုယောနိသောမနသိကာရဖြင့် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့သည် ပွားကုန်၏ ။လ။ ဤသို့ သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့သည် ပွားကုန်၏။ ဤကား ဘာဝနာသမာရောပနတည်း။ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ပွားကုန်သည်ရှိသော် ဝိပလ္လာသလေးပါး အစရှိသည်တို့သည် ပယ်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။ သမ္ပပ္ပဓာန်လေးပါး အစရှိသည်တို့သည် ပွားကုန်သည် ရှိသော် ထိုတရားတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော တရားတို့သည် ပယ်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။ ဤကား ပဟာနသမာရောပနတည်း။ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် သမာရောပနဟာရကို ထုတ်အပ်၏။ ။ ဤကား သမာရောပနဟာရ၌ နည်းအမြွက်တည်း။

တစ်ဆယ့် ခြောက်ပါးသော ဟာရကို ထုတ်သော နည်းအမြွက်ကား ပြီးပြီ။ ။

နည်းသည် နန္ဒိယာဝဋ္ဋနည်း၊ တိပုက္ခလနည်း၊ သီဟဝိက္ခိဋ္ဌိတနည်း၊ ဒိသာလောစနနည်း၊ အင်္ဂုသနည်းအားဖြင့် ငါးပါး အပြားရှိ၏။ ထိုငါးပါးတို့တွင် တဏှာအဝိဇ္ဇာတို့ဖြင့် ကိလေသပက္ခဖြစ်သော တရားတို့ကို သမထဝိပဿနာဖြင့် ဝေါဒါနပက္ခ ဖြစ်သော တရားတို့ကို သစ္စာလေးပါးနှင့် ယှဉ်၍ ဆောင်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိသော နည်းသည် **နန္ဒိယာဝဋ္ဋနည်း** မည်၏။ ထိုနန္ဒိယာဝဋ္ဋနည်းကို မဟာကာရဏိကံ အစရှိသော ပဏာမဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ယူသဖြင့် ထိုဝစီဘေဒသဒ္ဒနှင့် သဟစရိတ ဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို ယူအပ်၏။ ထိုရုပ်အပေါင်းသည် ရူပက္ခန္ဓာ မည်၏။ ပဏာမ ဝစီဘေဒသဒ္ဒကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ဝေဒနာသည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ သညာသည် သညာက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနာသညာမှ ကြွင်းသော စေတသိက်သည် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ စိတ်သည် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ မည်၏။ ထိုခန္ဓာငါးပါးတို့၏ အကျိုးဖြစ်ခြင်းကြောင့် အကျိုး၏လည်း အကြောင်းနှင့် မကင်းခြင်းကြောင့် အကြောင်းဖြစ်သော တဏှာအဝိဇ္ဇာကိုလည်း ယူအပ်၏။ ထိုတဏှာအဝိဇ္ဇာ၏ ပဟာတဗ္ဗဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပဟာတဗ္ဗတရား၏လည်း ပဟာယကနှင့် မကင်းခြင်းကြောင့် ပဟာယကပဋိပက္ခ ဖြစ်သော သမထဝိပဿနာကိုလည်း ယူအပ်၏။ ထိုတရားတို့တွင် သံကိလေသပက္ခနှင့် တဏှာသည် ပဌမာ ဒိသာ မည်၏။ အဝိဇ္ဇာသည် ဒုတိယာ ဒိသာ မည်၏။ ဝေါဒါနပက္ခ၌ သမထသည် ပဌမာ ဒိသာ မည်၏။ ဝိပဿနာသည် ဒုတိယာ ဒိသာ မည်၏။ ဤသို့ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်

ခြင်းသည် **ဒိသာလောစနနည်း** မည်၏။ စိတ်ဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်၍ စိတ်ဖြင့်ပင် ယှဉ်ခြင်းသည် **အင်္ဂုသနည်း** မည်၏။ ထိုတရားတို့တွင် တဏှာ အဝိဇ္ဇာသည် ဝဋ်၏ မူလဖြစ်သောကြောင့် သမုဒယသစ္စာ မည်၏။ ဆိုအပ်ပြီးသော ခန္ဓာငါးပါးသည် ဒုက္ခသစ္စာ မည်၏။ သမထဝိပဿနာသည် မဂ္ဂသစ္စာ မည်၏။ ထိုမဂ္ဂသစ္စာဖြင့် ရောက်အပ်သော အသင်္ခတဓာတ်သည် နိရောဓသစ္စာ မည်၏။ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် နန္ဒိယာဝဋ္ဋနည်းကို ထုတ်အပ်၏။ ။ ဤကား နန္ဒိယာဝဋ္ဋနည်း၌ အမြွက်တည်း။ ။

အကုသလမူလသုံးပါးတို့ဖြင့် သံကိလေသပက္ခဖြစ်သော တရားတို့ကို၊ ကုသလ မူလသုံးပါးတို့ဖြင့် ဝေါဒါနပက္ခဖြစ်သော တရားတို့ကို သစ္စာလေးပါးနှင့် ယှဉ်၍ ဆောင်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော နည်းသည် **တိပုက္ခလနည်း** မည်၏။ ထိုတိပုက္ခလနည်းကို ပဌမနယ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် ထုတ်အပ်သော တဏှာအဝိဇ္ဇာတို့တွင် တဏှာသည် လောဘ၊ အဝိဇ္ဇာသည် မောဟ မည်၏။ ထိုဟိတ်နှစ်ပါးကို ယူသဖြင့် ထိုဟိတ်နှစ်ပါးတို့နှင့် အကုသိုလ်ဟိတ်၏ အဖြစ်ဖြင့် တူသော ဒေါသဟိတ်ကိုလည်း ယူအပ်၏။ ထိုအကုသိုလ်ဟိတ်သုံးပါးတို့ကို ယူသဖြင့်လည်း ထိုဟိတ်တို့၏ ပဋိပက္ခ ဖြစ်သော ကုသိုလ်ဟိတ်သုံးပါးတို့ကိုလည်း ယူအပ်ကုန်၏။ တစ်နည်းကား- ပဌမနယ၌ ထုတ်အပ်သော သမထဝိပဿနာတို့တွင် သမထသည် အလောဘ အဒေါသ မည်၏။ ဝိပဿနာသည် အမောဟ မည်၏။ ထိုတရားတို့တွင် သံကိလေသပက္ခ၌ လောဘသည် ပဌမာ ဒိသာ၊ ဒေါသသည် ဒုတိယာ ဒိသာ၊ မောဟသည် တတိယာ ဒိသာ မည်၏။ ဝေါဒါနပက္ခ၌ အလောဘသည် ပဌမာ ဒိသာ၊ အဒေါသသည် ဒုတိယာ ဒိသာ၊ အမောဟသည် တတိယာ ဒိသာ မည်၏။ ဤသို့ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ခြင်းသည် **ဒိသာလောစနနည်း** မည်၏။ စိတ်ဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်၍ စိတ်ဖြင့်ပင် ယှဉ်ခြင်းသည် **အင်္ဂုသနည်း** မည်၏။ ထိုတရားတို့တွင် အကုသိုလ်ဟိတ်သုံးပါးတို့သည် ဝဋ်၏ မူလဖြစ်သောကြောင့် သမုဒယသစ္စာ မည်၏။ ဆိုအပ်ပြီးသော ခန္ဓာငါးပါးသည် ဒုက္ခသစ္စာ မည်၏။ ကုသိုလ်ဟိတ်သုံးပါးတို့သည် မဂ္ဂသစ္စာ မည်၏။ ထိုမဂ္ဂသစ္စာဖြင့် ရောက်အပ်သော အသင်္ခတဓာတ်သည် နိရောဓသစ္စာ မည်၏။ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် တိပုက္ခလနည်းကို ထုတ်အပ်၏။ ။ ဤကား တိပုက္ခလနည်း၌ အမြွက်တည်း။ ။

သုဘသညာအစရှိသော ဝိပလ္လာသတို့ဖြင့် သံကိလေသပက္ခဖြစ်သော တရားတို့ကို၊ သဒ္ဓါအစရှိသော ဣန္ဒြေတို့ဖြင့် ဝေါဒါနပက္ခဖြစ်သော တရားတို့ကို

နေတ္တိနည်းအမြွက်

သစ္စာလေးပါးနှင့် ယှဉ်၍ ဆောင်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော နည်းသည် **သီဟဝိက္ကိဋ္ဌိတနည်း** မည်၏။ ထိုသီဟဝိက္ကိဋ္ဌိတနည်းကို ထုတ်သော်ကား—ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် ထုတ်အပ်သော တဏှာ၊ အဝိဇ္ဇာတို့တွင် တဏှာ၏အစွမ်းအားဖြင့် သုဘသညာ၊ သုခသညာ၊ အဝိဇ္ဇာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် နိစ္စသညာ၊ အတ္တသညာ ဖြစ်၏။ ဤသို့ လေးပါးသော ဝိပလ္လာသတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုဝိပလ္လာသလေးပါးတို့၏ ပဟာတဗ္ဗ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပဟာတဗ္ဗ၏လည်း ပဟာယကနှင့် မကင်းခြင်းကြောင့်၊ ပဟာယက ပဋိပက္ခဖြစ်သော သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကိုလည်း ယူအပ်ကုန်၏။

တစ်နည်းကား-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် ထုတ်အပ်သော သမထ၊ ဝိပဿနာ တို့တွင် ဝိပဿနာသည် ပညိန္ဒြေ မည်၏။ ထိုပညိန္ဒြေကို ယူသဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေအစရှိသည် တို့ကိုလည်း ယူအပ်ကုန်၏။ ထိုကုန္ဒြေတို့ကို ယူသဖြင့် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကို ယူအပ်ကုန်၏။ ထိုသတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့တွင် ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်သည် အသုဘသညာ၊ ဝေဒနာနုပဿနာသည် ဒုက္ခသညာ၊ စိတ္တာနုပဿနာသည် အနိစ္စသညာ၊ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်သည် အနတ္တသညာ မည်၏။ ထိုတရား တို့တွင် သံကိလေသပက္ခ၌ သုဘသညာသည် ပဌမာ ဒိသာ၊ သုခသညာသည် ဒုတိယာ ဒိသာ၊ နိစ္စသညာသည် တတိယာ ဒိသာ၊ အတ္တသညာ သည် စတုတ္ထဒိသာ မည်၏။ ဝေါဒါနပက္ခ၌ အသုဘသညာသည် ပဌမာ ဒိသာ၊ ဒုက္ခသညာသည် ဒုတိယာ ဒိသာ၊ အနိစ္စသညာသည် တတိယာ ဒိသာ၊ အနတ္တသညာသည် စတုတ္ထဒိသာ မည်၏။ ဤသို့စိတ်ဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ခြင်းသည် **ဒိသာလောစနနည်း** မည်၏။ ဒိသာလောစန နည်းဖြင့် ဒိသာဖြစ်သော တရားတို့ကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ခြင်းပြီး၍ ထိုဒိသာဖြစ်သော တရားတို့ကို ကောင်းစွာ အညီအညွတ် ဆောင်ခြင်းသည် **အင်္ဂုသနည်း** မည်၏။ ထိုတရားတို့တွင် ဝိပလ္လာသလေးပါးတို့သည် သမုဒယသစ္စာ မည်၏။ ထိုဝိပလ္လာသ တို့၏ တည်ရာအာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် ဒုက္ခသစ္စာ မည်၏။ သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့သည် မဂ္ဂသစ္စာ မည်၏။ ထိုမဂ္ဂသစ္စာဖြင့် ရောက်အပ်သော အသင်္ခတဓာတ် သည် နိရောဓသစ္စာ မည်၏။ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် သီဟဝိက္ကိဋ္ဌိတနည်းကို ထုတ်အပ်၏။ ဤကား သီဟဝိက္ကိဋ္ဌိတနည်း၌ အမြွက်တည်း။ ။

ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းသုံးပါးတို့သည် အတ္တနယ မည်၏။ ထိုအတ္တနယ သုံးပါး ပြီးသဖြင့် ဒိသာလောစန၊ အင်္ဂုသဟု ဆိုအပ်သော ဝေါဟာရနည်း နှစ်ပါး ပြီး၏။ ထို့ကြောင့် အတ္တနယသုံးပါးတို့၏ ဒိသာဖြစ်သော တရားတို့ကို ဤတရားကား ပဌမာ

ဒိသာ၊ ဤတရားကား ဒုတိယာ ဒိသာ အစရှိသည်ဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ခြင်းသည် **ဒိသာလောစနနည်း** မည်၏။ ထိုဒိသာဖြစ်သော တရားတို့ကို ဒိသာလောစနနည်းဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ပြီး၍ ကောင်းစွာ အညီအညွတ် ဆောင်ခြင်းသည် **အင်္ဂုသနည်း** မည်၏။ ထိုနည်းနှစ်ပါးတို့၏ အသီးဆောင်၍ ယောဇနာအပ်သောတရား မရှိ။ ။ ဤကား ဒိသာလောစနနည်း အင်္ဂုသနည်း၌ အမြွက်တည်း။ ။

ထိုနည်းတို့တွင် နန္ဒိယာဝဋ္ဋနည်း၌ တဏှာ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ သမထ၊ ဝိပဿနာအားဖြင့် မူလပဒလေးပါး၊ သံကိလေသပက္ခ၌ ဒိသာနှစ်ပါး၊ ဝေါဒါနပက္ခ၌ ဒိသာနှစ်ပါးအားဖြင့် လေးပါးသော ဒိသာတို့ကို ရအပ်ကုန်၏။ တိပုက္ခလနည်း၌ ဟိတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် မူလပဒခြောက်ပါး၊ သံကိလေသပက္ခ၌ ဒိသာသုံးပါး၊ ဝေါဒါနပက္ခ၌ ဒိသာသုံးပါး အားဖြင့် ခြောက်ပါးသော ဒိသာတို့ကို ရအပ်ကုန်၏။ သီဟဝိက္ကိဋ္ဌိတနည်း၌ ဝိပလ္လာသလေးပါး သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးအားဖြင့် မူလပဒရှစ်ပါး၊ သံကိလေသပက္ခ၌ ဒိသာလေးပါး၊ ဝေါဒါနပက္ခ၌ ဒိသာလေးပါးအားဖြင့် ရှစ်ပါးသော ဒိသာတို့ကို ရအပ်ကုန်၏။ ငါးပါးသော နည်းကို ထုတ်သော နည်းအမြွက်ကား ပြီးပြီ။ ။

သာသနပဋ္ဌာနသည် သံကိလေသဘာဂီယသုတ်၊ ဝါသနာဘာဂီယသုတ်၊ နိဗ္ဗေတဘာဂီယသုတ်၊ အသေက္ခဘာဂီယသုတ်၊ သံကိလေသဘာဂီယ ဝါသနာဘာဂီယ- သုတ်၊ သံကိလေသဘာဂီယနိဗ္ဗေတဘာဂီယသုတ်၊ သံကိလေသဘာဂီယ အသေက္ခဘာဂီယ- သုတ်၊ သံကိလေသဘာဂီယ နိဗ္ဗေတဘာဂီယ အသေက္ခဘာဂီယသုတ်၊ သံကိလေသဘာဂီယ ဝါသနာဘာဂီယ နိဗ္ဗေတဘာဂီယသုတ်၊ ဝါသနာဘာဂီယ နိဗ္ဗေတဘာဂီယသုတ်၊ တဏှာသံကိလေသဘာဂီယသုတ်၊ ဒိဋ္ဌိသံကိလေသဘာဂီယသုတ်၊ ဒုစ္စရိတသံကိလေသ ဘာဂီယသုတ်၊ တဏှာဝေါဒါနဘာဂီယသုတ်၊ ဒိဋ္ဌိဝေါဒါနဘာဂီယသုတ်၊ ဒုစ္စရိတဝေါဒါန ဘာဂီယသုတ်အားဖြင့် တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိ၏။ ။

ထိုတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးတို့တွင် ဤမဟာကာရုဏီကံ အစရှိသော ဂါထာသည် ပဏာမစေတနာဟူသော ဝါသနာအဖို့ရှိသောကြောင့် ဝါသနာဘာဂီယသုတ် မည်၏။ ဤကား သာသနာပဋ္ဌာန၌ နည်းအမြွက်တည်း။

နေတ္ထိနည်းအမြွက်ကား ပြီးပြီ။ ။

ဂန္ထာရမ္မကထာ

နေတ္တိကျမ်း၏ အဋ္ဌကထာကို ပြုလိုသော အရှင်ဓမ္မပါလဆရာသည် ရတနတ္ထယပဏာမ၏ ပဘဝနိဿယဝိသုဒ္ဓိပဋိဝေဓနအစရှိသော အကျိုးတို့တွင် အန္တရာယ်ပျောက်ခြင်း ကျမ်းပြီးခြင်းအကျိုးကို အထူးအားဖြင့် အလိုရှိသောကြောင့် ကျမ်းမပြုမီ ရွေးအဖို့၌ ရတနတ္ထယပဏာမကို ပြုအံ့သောငှာ ‘မဟာကာရုဏီကံ’ အစရှိသော ဂါထာကို ဆိုတော်မူသတည်း။

 [၄၊ ၁] အဟံ၊ သည်။ မဟာကာရုဏီကံ^၁၊ မြတ်သော ကရုဏာ၌ ယှဉ်တော်မူသော။ ဝါ၊ မြတ်သော ကရုဏာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ထိုက်တော်မူသော။ ဝါ၊ မြတ်သော သနားခြင်းအလေ့ ရှိတော်မူသော။ ဝါ၊ ကြီးသော ကရုဏာ မြတ်သော ကရုဏာ၌ ယှဉ်တော်မူသော။ ဥေယျသာဂရပါရဂုံ၊ ဥေယျမံတရားတည်းဟူသော မဟာသမုဒ္ဒရာ၏ ကမ်းတစ်ဖက်သို့ ရောက်တော်မူပြီးသော။ နိပုဏဂမ္ဘီရ ဝိစိတြနယဒေသနံ၊ သိမ်မွေ့နက်နဲ ဆန်းကြယ်သောနည်းရှိသော ဒေသနာ ရှိတော်မူသော။ နာထံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ ဝန္နေ ဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။ ။

ဤသို့ အကျဉ်းအားဖြင့် အလုံးစုံသော သဗ္ဗညုဏျေးဇူးတို့ဖြင့် မြတ်စွာ ဘုရားကိုချီးမွမ်းပြီး၍ ယခုအခါ တရားတော်ကို ချီးမွမ်းခြင်းငှာ ‘ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နာ’ အစရှိသော ဂါထာကို ဆိုတော်မူသတည်း။

ယေန ဓမ္မေန^၂၊ အကြင်ဆယ်ပါးသော တရားဖြင့်။ ဝါ၊ တရားကြောင့်။ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နာ၊ ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး၊ စရဏတစ်ဆယ့်ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ တစ်နည်းကား-ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နာ၊ ကုန်လျက်။ ယေန ဓမ္မေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊

၁။ မဟာကာရုဏီကံ ။ ။ ဤဂါထာ၌ မဟာကာရုဏီကံကို လေးနည်းအနက်ပေးရာတွင် ရှေးသုံးနည်း၌ မဟန္တော ကာရုဏီကော မဟာကာရုဏီကော-ဟု ကမ္မဓာရည်းပြု။ နောက်နည်း၌ မဟတီ ကရုဏာ မဟာကရုဏာဟု ပြုပြီး၍ မဟာကရုဏာယ နိယုတ္တော မဟာကာရုဏီကော-ဟု ပြု။

၂။ ယေန ဓမ္မေန ။ ။ ယေနကို ကရိုဏ်းအနက်၊ ဟိတ်အနက် နှစ်ချက်ပေးရာ၌ နိယျာနကြိယာကို အထူးသဖြင့် ပြီးစေတတ်သောကြောင့် မဂ်၏၊ ကရိုဏ်းအနက်ကို သိအပ်၏။ အာရမ္မဏပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်၏၊ ဟိတ်အနက်ကို သိအပ်၏။ ပရပရအကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ပရိယတ္တိဓမ္မ၏လည်း ဟိတ်အနက်သည် သင့်၏။ ဖိုလ်တရား၌ ကရိုဏ်းအနက် ဟိတ်အနက် နှစ်ပါး သင့်သတည်း။ ။ ‘ယေနာတိ စ ပဒံ ဥဘယတ္ထ သမ္ပန္နိတဗ္ဗံ၊ “ယေန ဓမ္မေန ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နာ၊ ယေန ဓမ္မေန နိယုန္တိ”တိ’ဟု ဋီကာမိန့်ရကား နှစ်ပုဒ်မှာ ယှဉ်၍ ပေးသည်။

ကြောင့်။ လောကတော၊ ခန္ဓာအစရှိသော လောကမှ။ နိယန္တိ၊ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဥတ္တမံ၊ မြတ်သော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပူဇိတံ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ကောင်းစွာ မှီဝဲခြင်း အစရှိသောအားဖြင့် ပူဇော်အပ်တော်မူထသော။ တံ ဓမ္မံ၊ ထိုဆယ်ပါးသော တရားတော်ကို။ ဝန္တေ ဝန္တာမိ၊ ၏။ ။

ဤသို့ အကျဉ်းအားဖြင့် အလုံးစုံသော တရားဂုဏ်တို့ဖြင့် တရားတော်ကို ချီးမွမ်းပြီး၍ ယခုအခါ သံဃာတော်ကို ချီးမွမ်းခြင်းငှာ ‘သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နော’ အစရှိသော ဂါထာကို ဆိုတော်မူသတည်း။

ယော အရိယသံဃော၊ သည်။ သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နော၊ သီလအစရှိသော ကျေးဇူးတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။ ဝါ၊ ပြည့်စုံသော သီလအစရှိသော ကျေးဇူး ရှိတော်မူ၏။ မဂ္ဂဖလေသု၊ မဂ်လေးတန် ဖိုလ်လေးတန်တို့၌။ ဌိတော၊ တည်တော်မူ၏။ ပုညက္ခေတ္တံ၊ ကောင်းမှုတည်းဟူသော မျိုးစေ့၏ စိုက်ပျိုးရာ လယ်မြေသဖွယ် ဖြစ်တော်မူထသော။ အနုတ္တရံ၊ အတုမရှိ မြတ်တော်မူထသော။ တံ အရိယသံဃံ၊ ကို။ ဝန္တေ ဝန္တာမိ၊ ၏။ ။

ဤသို့ ဂါထာသုံးခုအပေါင်းဖြင့် အကျဉ်းအားဖြင့် အလုံးစုံသော ဂုဏ်ကို ကြားခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့် ရတနာသုံးပါးအပေါင်းအား ရှိခိုးခြင်းကို ပြုပြီး၍ ယခုအခါ ရတနတ္ထယပဏာမ၏ ပယောဇဉ်ကို ပြလိုသောကြောင့် ‘ဝန္တနာဇနိတံ’ အစရှိသော ဂါထာကို ဆိုတော်မူသတည်း။

ဣတိ ဧဝံ ပကာရေန၊ ဤသို့ မဟာကာရုဏီကံ အစရှိသော အပြားအားဖြင့်။ ရတနတ္ထယေ၊ ၌။ ဝန္တနာဇနိတံ၊ ရှိခိုးသော အခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော။ ယံ ပုညံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တဿ ပုညဿ၊ ၏။ တေဿ၊ အစွမ်းဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော အတွင်းအပ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထု ဗာဟိရဝတ္ထုတို့၌။ ဝါ၊ အလုံးစုံသော အဋ္ဌကထာ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးဖြစ်သော ကာလတို့၌။ ဟတန္တရာယော၊ ဖျောက်အပ်ပြီးသော အန္တရာယ် ရှိသည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ (ကရိဿာမိ၌ စပ်ပါ)။ ။

ဤသို့ ရတနတ္ထယပဏာမ၏ ပယောဇဉ်ကို ပြုပြီး၍ ယခုအခါ အတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော အဘိယာစကကိုလည်းကောင်း၊ အတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ၏ အကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ ပိဏ္ဏတ္ထကိုလည်းကောင်း၊ ကရဏပ္ပကာရ ကိုလည်းကောင်း ပြအံ့သောငှာ ‘ဌိတိ အာကင်္ခမာနေန’ အစရှိသော ဂါထာကို ဆိုတော်မူသတည်း။

အဟံ၊ သည်။ သဒ္ဓမ္မနေတ္ထိယာ၊ သူတော်ကောင်းတရားတည်း-ဟူသော နေတ္ထိ၏။ ဝါ၊ သူတော်ကောင်းတရားသို့ ဆောင်တတ်သော နေတ္ထိ၏။ စိရံ၊ ကြာမြင့်စွာသော သာသနာတော် ငါးထောင်ကာလပတ်လုံး။ **ဌိတိံ**၊ မပြတ်တည်ခြင်းကို။ **အာကင်္ခမာနေန**၊ အလိုရှိသော။ ဝါ၊ တောင့်တသော။ **ဓမ္မရက္ခိတနာမေန**၊ ဓမ္မရက္ခိတအမည်ရှိသော။ ထေရေန၊ သည်။ အဘိယာစိတော၊ အရိုအသေ ရှေ့ရှု ရည်မှတ် တောင်းပန်အပ်သည်။ ဟုတွာ၊ ဤ။ (ကရိသာမိသို့ သွား)။

ပဒုမုတ္တရနာထဿ၊ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရား၏။ ပါဒမူလေ၊ ခြေရင်းတော်၌။ ပဝတ္တိတံ၊ ဖြစ်စေအပ်သော။ မတ္တကံ၊ အပြီးသို့။ သမ္ပတ္တံ၊ ရောက်သော။ ယဿ မဟာကစ္စာယနထေရဿ၊ ၏။ အဘိနိဟာရံ၊ ဆုတောင်းခြင်းကို။ ပဿတာ ပဿန္တေန၊ မြင်တော်မူသော။

တာဒိနာ၊ သည်းခံခြင်း ကျေးဇူးရှိတော်မူသော။ ဝါ၊ အလုံးစုံသော ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံ လောကဓံတရားတို့၌ တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသော။ အမှာကံ၊ တို့၏။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ သံခိတ္တံ၊ အကျဉ်းဟောအပ်သော တရားကို။ ဝိဘဇန္တာနံ၊ ဝေဖန်ကုန်သော သူတို့တွင်။ ဝါ၊ သူတို့ထက်။ ဧသော၊ ဤကစ္စည်းမထေရ်သည်။ အဂ္ဂေါ၊ မြတ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတဒဂ္ဂသ္မိံ၊ ဧတဒဂ်အရာ၌။ ဌပိတော၊ ထားအပ်သော။ မဟာသာဝကုတ္တမော၊ မဟာသာဝကမြတ် ဖြစ်တတ်သော။

ဆဋ္ဌာဘိညော၊ ခြောက်ပါးသော အဘိညာဉ်ရှိသော။ ဝသိပ္ပတ္တော၊ အာဝဇ္ဇနအစရှိသော ဝသီဘော်သို့ ရောက်သော။ ပဘိန္နပဋိသမ္ဘိဒေါ၊ အပြားသို့ ရောက်သော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ရှိသော။ သမ္ပုဒ္ဓေန၊ သည်။ ပသံသိတော၊ ချီးမွမ်းတော်မူသော။ (ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခဝေ မဟာကစ္စာယနော၊ မဟာပညော ဘိက္ခဝေ မဟာကစ္စာယနော အစရှိသည်ဖြင့် ချီးမွမ်းသည် ဟူလိုသော်)။ **မဟာကစ္စာယနော**၊ မဟာကစ္စည်း အမည်ရှိသော။ ယော ထေရော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။

၁။ ဌိတိံ အာကင်္ခမာနေန ။ ။ ထိုဂါထာတို့၌ “ဌိတိံ အာကင်္ခမာနေန စိရံ သဒ္ဓမ္မနေတ္ထိယာ” ဟူသော ပါဠိဖြင့် အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ၏ အကျိုးကို၊ အဘိယာစိတောဟူသော ပါဠိဖြင့် အဘိယာစကကို၊ ကရိသာမိသောဟူသော ပါဠိဖြင့် ပိဏ္ဏတ္ထကို၊ တံ ဥပနိဿာယ အစရှိသော ပါဠိဖြင့် ကရဏပ္ပကာရကို ပြသတည်း။

 [၄၊ ၂] တေန ထေရေန၊ သည်။ ဘာသိတာ၊ ဟောအပ်သော။ သတ္တာရာ၊ သည်။ အနုမောဒိတာ၊ ဝမ်းမြောက်တော်မူအပ်သော။ ဝါ၊ အနုမောဒနာ ခေါ်အပ်သော။ နဝင်္ဂဿ၊ ကိုးပါးသော အင်္ဂါရှိသော။ သာသနဿ၊ အား။ သဒါယတ္တာ၊ အခါခပ်သိမ်းစပ်သော။ (သဒါ အာယတ္တာ ပုဒ်ဖြတ်)။ ဝါ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ကောင်းစွာ စပ်သော။ (သ အာယတ္တာ ပုဒ်ဖြတ်)။ အတ္ထဝဏ္ဏနာ၊ အနက်ကို ဖွင့်ရာဖွင့်ကြောင်း ဖြစ်သော။ ယာ နေတ္တိ၊ အကြင်နေတ္တိကျမ်းသည်။ အတ္တိ၊ ၏။

တဿာ နေတ္တိယာ၊ ၏။ (အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ၌ စပ်)။ ဂမ္ဘီရဉာဏေဟိ၊ နက်နဲသော ဉာဏ်တို့ဖြင့်။ ဝါ၊ နက်နဲသော ဉာဏ်ရှိသော အရိယာတို့သည်။ ဩဂါဟေတဗ္ဗ ဘာဝတော၊ သက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ၊ အနက်အဖွင့်ကို။ ဝါ၊ အဋ္ဌကထာကို။ မယာ၊ သည်။ ကာတုံ၊ ငှာ။ ကိစ္ဆာပိ ဒုက္ကရာ၊ အကယ်၍ ကား ခဲယဉ်း၏ရှင်။

တထာပိ၊ ထိုသို့ ခဲယဉ်းလျှင်းမူလည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဟ သံဝဏ္ဏနံ၊ အဋ္ဌကထာနှင့် တကွဖြစ်သော။ သတ္ထုသာသနံ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ပရိယတ္တိ သာသနာတော်သည်။ ဓရတေ၊ တည်၏။ ဝါ၊ ထင်ရှားရှိ၏။ ပုဗ္ဗာစရိယသီဟာနံ၊ ရှေးဆရာမြတ်တို့၏။ (သီဟသဒ္ဓါကား သမာသ်ပုဒ်၏ နောက်၌ ဖြစ်ရကား ဥတ္တမအနက်ကို ဟောသတည်း)။ ဝိနိစ္ဆယော စ၊ သည်လည်း။ (စသဒ္ဓါကား ဆည်းသည်)။ တိဋ္ဌတေ၊ တည်သလျှင်ကတည်း။

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုအဋ္ဌကထာနှင့် တကွသော ပရိယတ္တိသာသနာ ဆရာမြတ်တို့၏ အဆုံးအဖြတ်ကို။ ဥပနိဿာယ၊ အမှီပြု၍။ (ကရိဿာမိ၌ စပ်)။ ပဉ္စပိ နိကာယေ၊ ငါးပါးသော နိကာယ်တို့သို့လည်း။ ဩဂါဟေတွာန၊ သက်၍။ ပေဋကေနာပိ၊ ပေဋကောပဒေသကျမ်းနှင့်လည်း။ သံသန္နိတွာ၊ နှီးနှော၍။ မဟာဝိဟာရဝါသီနံ၊ မဟာဝိဟာရကျောင်း၌ သီတင်းသုံးကုန်သော မထေရ်တို့၏။ သုဝိသုဒ္ဓံ၊ ကောင်းစွာ စင်ကြယ်သော။ အသံကိဏ္ဍံ၊ ရောယှက်ခြင်း မရှိသော။ နိပုဏတ္ထဝိနိစ္ဆယံ၊ သိမ်မွေ့သောအနက် အဆုံးအဖြတ် ရှိသော။ သမယံ၊ အယူကို။ အဝိလောမယံ၊ အဝိလောမယန္တော၊ မဆန့်ကျင်စေမှု၍။ ပမာဒလေခံ၊ မေ့လျော့၍ ရှေးအပ်သော ပါဠိကို။ ဝဇ္ဇေတွာ၊ ကြည်၍။ ပါဠိ၊ နေတ္တိပါဠိကို။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ နိယောဇယံ နိယောဇယန္တော၊

ထိုထိုသို့သော ဥဒါဟရုဏ်၏အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်အပ်သော သုတ်၌ ယှဉ်လျက်။ တစ်နည်းကား-ပါဠိ၊ ထိုထိုသို့သော ဥဒါဟရုဏ်ပါဠိကို။ သမ္မာ၊ စွာ။ နိယောဇယံ နိယောဇယန္တော၊ နေတ္တိကျမ်း၌ ယှဉ်လျက်။ ဥပဒေသံ၊ နေတ္တိ ဥပဒေသနည်းကို။ ဝိဘာဝေန္တော၊ ပြုလျက်။ အတ္ထဝဏ္ဏနံ၊ အနက်အဖွင့်ကို။ ဝါ၊ အဋ္ဌကထာကို။ ယထာဗလံ၊ စွာ။ ကရိယာမိ၊ အံ့။

ယခုအခါ သံဝဏ္ဏနာကို နာခြင်း၌ တိုက်တွန်းလိုသောကြောင့် ‘ဣတိ အတ္တိ’ ဟူသော အဆုံးဂါထာကို ဆိုသတည်း။

ဣတိ ဧဝံ ပကာရေန၊ ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ **နေတ္တိပကရဏဿ၊** ၏။ အသံကိဏ္ဍံ၊ သော။ အတ္တိ၊ ကို။ ဝိဘာဝေန္တော၊ ဝေဖန်သော။ မေ၊ ၏။ သန္တိကာ၊ မှ။ သာဓဝေါ၊ သူတော်ကောင်းဖြစ်ကုန်သော။ တုမေ၊ တို့သည်။ သက္ကစ္စံ၊ စွာ။ နိသာမယထ၊ နာကုန်လော့။ ဣတိ၊ ဤကား ဥပယောဇ်တည်း။

တဿာ နေတ္တိယာ ကရိယာမတ္ထဝဏ္ဏနန္တိ၊ ဟူ၍။ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ ဝစနံ၊ ကို။ မယာ၊ သည်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထ တသ္မိံ ဝစနေ၊ ၌။ ယဿာ နေတ္တိယာ၊ ၏။ အတ္ထဝဏ္ဏနံ၊ အဋ္ဌကထာကို။ ကရိယာမိ၊ အံ့။ ဣတိ၊ သို့။ ပဋိညာတံ၊ ဝန်ခံအပ်၏။ သာ နေတ္တိ၊ သည်။ **ကေနဌေန**၊ အဘယ်သဘောကြောင့်။ နေတ္တိ၊ နေတ္တိမည်သနည်း။ တစ်နည်းကား- တတ္ထ တသ္မိံ ဝစနေ၊ ထိုနေတ္တိပကရဏဿဟူသော စကား၌။ ယာ နေတ္တိ၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ သာ နေတ္တိ၊ သည်။ ကေနဌေန၊ ကြောင့်။ နေတ္တိ၊ နည်း။ သဒ္ဓမ္မနယနဌေန၊ သူတော်ကောင်းတရားသို့ ဆောင်တတ်သော သဘော၊

၁။ ကေနဌေန နေတ္တိ။ ။ ဝစနတ္ထကို သိသဖြင့် သိအပ်သော ကျမ်း၏ သာမညအနက်ကို သိပြီးသူအား ကျမ်းကို ဆိုသည်ရှိသော် တင့်တယ်ရာသောကြောင့် အစ၌ နေတ္တိပုဒ်၏ အနက်ကို သိခြင်းသည်သာလျှင် လျောက်ပတ်သင့်မြတ်သော သဘောရှိရကား ‘တတ္ထ ကေနဌေန နေတ္တိ’ဟု နေတ္တိပုဒ်၏ အနက်ကို မေးသတည်း။ ဤအရာတွင် များသော အဋ္ဌကထာတို့၌ ‘နေတ္တိတိ ကေနဌေန နေတ္တိ’ဟု ရှိ၏။ ‘ကေနဌေန နေတ္တိ’သာ လိုသည်။ ‘နေတ္တိတိ’ကား ပမာဒလေခတည်း။ အဋ္ဌသာလိနိဉ္စလည်း ဤ၌ကဲ့သို့ ‘အဘိဓမ္မာတိ’ဟု ရှိသည်ကို ‘အဋ္ဌကထာယံ ပန တတ္ထ အဘိဓမ္မာတိ ပါဌော အတ္တိ၊ သော ပမာဒလိခိတောတိ ဝဒန္တိ’ ဟု မဇ္ဈိမသုတ္တံပုဒ် မိန့်သည်။ “ကေနဌေနာတိ ကေန သဘာဝေန၊ သဘာဝေါ ဟိ ဉာဏေန ယထာဝတော အရဏီယတော ဉာတဗ္ဗတော အတ္ထောတိ ဝုစ္စတိ၊ သောဧဝ ဣကာရဿ ဌကာရံ ကတ္တာ အဌောတိ ဝုတ္တော- ဟု မဟာနိဒါနသုတ်ဋီကာကို ထောက်၍ သဘောကြောင့်ဟု ပေးသည်။

ဆောင်ကြောင်းဖြစ်သော သဘော၊ ဆောင်ရာဖြစ်သော သဘောကြောင့်။ နေတ္တိ၊ မည်၏။

ယခုအခါ သဒ္ဓမ္မနယနဋ္ဌေန နေတ္တိဟု အကျဉ်းဆိုအပ်သော အနက်ကို အကျယ်ဟောအံ့သောငှာ ‘ယထာ ဟိ’ အစရှိသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ဝိတ္တာရယိဿာမိ၊ အံ့။ တဏှာ၊ ကို။ သတ္တေ၊ တို့ကို။ ကာမာဒိဘဝံ၊ ကာမ အစရှိသော ဘဝသို့။ နယတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “ဘဝနေတ္တိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ အယမ္ပိ၊ ဤနေတ္တိ ကျမ်းသည်လည်း။ ဝါ၊ ကိုလည်း။ ဝေနေယျသတ္တေ၊ တို့ကို။ အရိယဓမ္မံ၊ အရိယာတို့၏ တရားသို့။ ဝါ၊ မြတ်သော တရားသို့။ နယတိ၊ ၏။ ဣတိ သဒ္ဓမ္မနယနဋ္ဌေန၊ သူတော်ကောင်းတရားသို့ ဆောင်တတ်သော သဘောကြောင့်။ “နေတ္တိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။

နယနဋ္ဌေနဟူသော ဤစကားသည် ကတ္တု၊ ကရဏ၊ အဓိကရဏသာဓန သုံးပါးနှင့် ဆက်ဆံရကား ‘အရိယဓမ္မံ နယဓမ္မံ နယတိ’ဟု ကတ္တုသာဓန၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရှေးဦးစွာ နေတ္တိသဒ္ဓါ၏အနက်ကို ဆိုပြီး၍ ယခုအခါ ကရဏသာဓန၊ အဓိကရဏသာဓန၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆိုပြန်လိုရကား ‘အထ ဝါ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အထ ဝါ၊ တစ်နည်းကား။ တာယ ပကရဏဇာတိယာ၊ ထိုကျမ်းဖြင့်။ နယန္တိ၊ ဆောင်ကုန်၏။ ဝါ၊ ရောက်စေကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာ ပကရဏဇာတိ၊ သည်။ နေတ္တိ၊ မည်၏။ ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကရဏဘူတေန၊ ကရိုဏ်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ နေတ္တိပကရဏေန၊ ဖြင့်။ ဓမ္မကထိကာ၊ ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဝေနေယျသတ္တေ၊ တို့ကို။ ဒဿနမဂ္ဂံ၊ သောတာပတ္တိမဂ်သို့။ နယန္တိ သမ္မာပေန္တိ၊ ရောက်စေကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နယန္တိ တာယာတိ နေတ္တိတိ၊ နေတ္တိဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ ဝါ၊ ကား။ အဓိဋ္ဌာနဘူတေ၊ တည်ရာဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဧတ္ထ ဧတသ္မိံ ပကရဏေ၊ ဌ။ ပတိဋ္ဌာပေတွာ၊ တည်စေ၍။ ဝေနေယျာ၊ တို့ကို။ နိဗ္ဗာနံ၊ သို့။ နိယန္တိ သမ္မာပိယန္တိ၊ ရောက်စေအပ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နေတ္တိ၊ မည်၏။ ဟိ သစ္စံ၊ မှန်၏။ နေတ္တိဥပဒေသသန္နိဿယေန၊ နေတ္တိနည်းဥပဒေသဟူသော မှီရာနှင့်။ ဝိနာ၊ ၍။ အဝိပရိတသုတ္တတ္တာဝဗောဓော၊ မဖောက်မပြန် သုတ်၏ အနက်ကို သိခြင်းသည်။ န သမ္ပဝတိ၊ မဖြစ်။ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ထိုသို့သုတ်၏ အနက်ကို သိခြင်း၏ နေတ္တိနည်းဥပဒေသနှင့် စပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သာလျှင်။ “တသ္မာ

နိဗ္ဗာယ်တူကာမေနာ”တိ အာဒိ၊ ကာမေန အစရှိသော စကားကို။ **ပေဋကေ**၊ ပေဋကောပဒေသကျမ်း၌။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

ဟာရနယကို စီရင်ခြင်းမှ လွတ်သော အတ္တသံဝဏ္ဏနာအထူး မရှိရကား ‘သဗ္ဗာပိ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဤသို့ မဟာဝိသယဖြစ်သော နေတ္တိကျမ်းသည် အဘယ်မျှရှိသနည်း- ဟူသော စောဒနာကို နှလုံးထား၍ ‘နေတ္တိ စ သုတ္တပ္ပဘဝါ’ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ ထိုစကားသင့်စွာ။ သဗ္ဗာပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ သုတ္တဿ၊ ၏။ အတ္တသံဝဏ္ဏနာ၊ အနက်ကို ဖွင့်ခြင်းသည်။ နေတ္တိဥပဒေသာယတ္တာ၊ နေတ္တိနည်း ဥပဒေသနှင့် စပ်၏။ နေတ္တိ စ၊ သည်လည်း။ သုတ္တပ္ပဘဝါ၊ သုတ်လျှင် အမွန်ရှိ၏။ ဝါ၊ အကြောင်းရှိ၏။ သုတ္တံ၊ သည်။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပ္ပဘဝံ၊ မြတ်စွာဘုရားလျှင် အမွန်ရှိ၏။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

ဝစနတ္တကို ပြုပြီး၍ ယခုအခါ ပကရဏပရိစ္ဆေဒကို ပြအံ့သောငှာ ‘သာ ပနာယံ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ပကရဏပရိစ္ဆေဒအားဖြင့် ပြုပြီး၍ ပါဠိသန္နိဝေသအားဖြင့် ပြလိုရကား ‘ပါဠိဝဝတ္ထာနတော ပန’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

သာ ပနာယံ သာ ပန အယံ နေတ္တိ၊ သည်။ ပကရဏပရိစ္ဆေဒတော၊ ပကရဏပရိစ္ဆေဒအားဖြင့်။ ဝါ၊ ကျမ်းကို ပိုင်းခြား ထောက်ဆသောအားဖြင့်။ ဟာရနယပဋ္ဌာနာနံ၊ ဟာရ၊ နယ၊ သာသနပဋ္ဌာနတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ တိပ္ပဘေဒါ၊ သုံးပါးအပြား ရှိ၏။ ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဌမံ၊ စွာ။ ဟာရဝိစာရော၊ ဟာရ အစီအရင်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတော၊ ထိုဟာရကို စီရင်သည်မှ နောက်၌။ နယဝိစာရော၊ နည်းအစီအရင်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပတ္တာ၊ နောက်ဆုံး၌။ ပဋ္ဌာနဝိစာရော၊ သာသနပဋ္ဌာနအစီအရင်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တိပ္ပဘေဒါ၊ ၏။ ပါဠိဝဝတ္ထာနတော ပန၊ ပါဠိသန္နိဝေသအားဖြင့်ကား။ သင်္ဂဟဝါရ ဝိဘာဂဝါရဝသေန၊ သင်္ဂဟဝါရ၊ ဝိဘာဂဝါရတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဒုဝိဓာ၊ ၏။

၁။ ပေဋကေ ဝုတ္တံ ။ ။ ပေဋကေကား အာဓာရအလို့ငှာ ထည့်သည်။ ဤနည်းအတူ နောက်နောက်သော အရာတို့၌ အဋ္ဌကထာ၌ မပါလျှင် ပါဌသေသဟု မှတ်လင့်ကုန်။

နေတ္ထိကျမ်းကား များခဲ့ပါရကား နည်းခဲ့။ အဘယ်သို့ ဆရာစကား သင့်အံ့နည်းဟူသော စောဒနာကို နှလုံးပိုက်၍ ထိုစောဒနာကို ပြောအံ့သောငှာ ‘သဗ္ဗာပိ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သော်။

ဟိ၊ စွ။ သဗ္ဗာပိ၊ လည်းဖြစ်သော။ နေတ္ထိ၊ သည်။ သင်္ဂဟဝါရော၊ လည်းကောင်း။ ဝိဘာဂဝါရော၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝါရဒ္ဒယမေဝ၊ ဝါရနှစ်ခုတို့၏ အပေါင်းသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ **[၄၊ ၃]** တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးသော ဝါရတို့တွင်။ **သင်္ဂဟဝါရော**၊ ကို။ အာဒိတော၊ အစ၌။ ပဉ္စဟိ ဂါထာဟိ၊ ငါးဂါထာတို့ဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္နော၊ ပိုင်းခြားအပ်၏။ (ပဉ္စဂါထာပရိစ္ဆိန္နောဟူ၍လည်း သမာသ်ရှိ၏။ သင့်သည်ချည်း)။

ငါးဂါထာကား အနည်းမျှသာ ဖြစ်ခဲ့။ သင်္ဂဟဝါရကို ငါးဂါထာမျှတည်းဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏ဟု ဆိုသောစကားသည် အဘယ်သို့ သင့်ပါအံ့နည်းဟု စောဒနာ ရှိရာသောကြောင့် ‘သဗ္ဗာပိ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

သာသနပဌာန်၏ သရုပ်အားဖြင့် ဟောခြင်းကြောင့် ငါးဂါထာဖြင့် မသိမ်းဆည်းအပ် မယူအပ်သော ကျမ်း၏အနက် မည်သည် မရှိဟု ဆိုအပ်သော စကားကို မခံချည့်ရကား ‘နန စေတ္ထ’ စသည်ဖြင့် စောဒနာသတည်း။

သရုပ်အားဖြင့် မသင်္ဂြိုဟ်အပ်သော်လည်း အနက်အားဖြင့် သင်္ဂြိုဟ် အပ်သည်သာတည်းဟု ပြလိုရကား ‘နယိဒမေဝံ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ “ယံ လောကော ပူဇယတေ”တိ အာဒိတိ၊ အစရှိကုန်သော။ ပဉ္စဟိ ဂါထာဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အပရိဂ္ဂဟိတော၊ မသိမ်းဆည်းအပ်သော။ ဝါ၊ မယူအပ်သော။ သဗ္ဗော၊ သော။ ပကရဏတ္ထော နာမ၊ ကျမ်း၏အနက် မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ စ၊ မေးပါဦးအံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤငါးဂါထာတို့၌။ ပဌာနံ၊ သာသနပဌာနကို။ အသင်္ဂဟိတံ နန၊ မယူအပ်သည် မဟုတ်ကုန်လော။ ဣတိ အယံ၊ ဤသည်ကား။ စောဒနာ၊ စောဒနာတည်း။ ဣဒံ၊ ဤသာသနပဌာနကို မသင်္ဂြိုဟ်အပ်ဟု ဆိုအပ်သော စကားကို။ ဧဝံ၊ ဤသို့ စောဒကဆရာ ဆိုတိုင်း။ န ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ မမှတ်အပ်။ ကဿ၊ အဘယ်ကြောင့် နည်းဟူမူကား။ မူလပဒဂ္ဂဟဏေန၊ မူလပဒကို ယူသဖြင့်။ ဝါ၊ မူလပဒသဒ္ဒါဖြင့်။ ပဌာနဿ၊ ၏။ သင်္ဂဟိတတ္ထာ၊ သင်္ဂြိုဟ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ထိုအနက်ကိုပင် ပါဠိအားဖြင့် ထင်ရှားစွာ ပြလိုရကား ‘တထာ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

တထာ ဟိ တတော ဧဝံ၊ ထို့ကြောင့်သာလျှင်။ တစ်နည်းကား- တထာ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ “အဋ္ဌာရသ မူလပဒါ ကုဟိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ သာသနပဌာနေ”တိ၊

ဟူ၍။ ဝက္ခတိ၊ ဆိုလတ္တံ့။ ဟိ၊ စွ။ မူလပဒဋ္ဌာနာနိ၊ မူလပဒသာသနပဋ္ဌာနတို့ကို။ အတ္တနယသင်္ခါရတ္တိကာ ဝိယ၊ နန္ဒိယာဝဇ္ဇ အစရှိသော အတ္တနယသုံးပါး၊ ပုညာဘိသင်္ခါရ အစရှိသော သင်္ခါရသုံးပါးအပေါင်းတို့ကဲ့သို့။ **အညမညံ၊ အချင်းချင်း။** သင်္ဂဟိတာနိ၊ ရေတွက်အပ် သင်္ဂြိုဟ်အပ်ကုန်၏။ ။

ဝိဘာဂဝါရော ပန၊ သည်ကား။ ဥဒ္ဓေသနိဒ္ဓေသပဋိနိဒ္ဓေသဝသေန၊ ဥဒ္ဓေသနိဒ္ဓေသပဋိနိဒ္ဓေသတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တိဝိဓော၊ သုံးပါးအပြားရှိ၏။ တေသု၊ ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ “တတ္ထ ကတမေ သောဠသ ဟာရာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာရဘိတွာ၊

၁။ အညမညသင်္ဂဟိတ ။ ။ အတ္တနယသုံးပါး အချင်းချင်း ရေတွက်ဟန်ကား- နန္ဒိယာဝဇ္ဇနည်း၌ တဏှာ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ သမထ၊ ဝိပဿနာအားဖြင့် လေးပါးသော မူလပဒတို့ကို ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ ထိုလေးပါးသော မူလပဒတို့၌ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော မူလပဒတို့သည် ဝင်ကုန်၏။ ဝင်ဟန်ကား-သမထ၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အသုဘသညာ၊ ဒုက္ခသညာ။ ဤငါးပဒတို့သည် သမထသို့ ဝင်ကုန်၏။ ဝိပဿနာ၊ အမောဟ၊ အနိစ္စသညာ၊ အနတ္တသညာ။ ဤလေးပဒတို့သည် ဝိပဿနာသို့ ဝင်ကုန်၏။ ဤသို့ ကိုးပါးသော ကုသလပဒတို့သည် သမထဝိပဿနာဟူသော နှစ်ပဒသို့ ဝင်ကုန်၏။ တဏှာ၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ သုဘသညာ၊ သုခသညာ။ ဤငါးပဒတို့သည် တဏှာသို့ ဝင်ကုန်၏။ အဝိဇ္ဇာ၊ မောဟ၊ နိစ္စသညာ၊ အတ္တသညာ။ ဤလေးပဒတို့သည် အဝိဇ္ဇာသို့ ဝင်ကုန်၏။ ဤသို့ ကိုးပါးသော အကုသလပဒတို့သည် တဏှာ အဝိဇ္ဇာဟူသော နှစ်ပဒသို့ ဝင်ကုန်၏။ ဤသို့ တိပုက္ခလနည်း သီဟဝိက္ခိဋ္ဌိတနည်းသည် နန္ဒိယာဝဇ္ဇနည်းသို့ ဝင်သတည်း။ တိပုက္ခလနည်း၌ ကြွင်းသော နည်းနှစ်ပါး ဝင်ဟန်ကား- ဝိပဿနာ၊ အမောဟ၊ အနိစ္စသညာ၊ အနတ္တသညာ။ ဤလေးပဒတို့သည် အမောဟ မည်၏။ သမထ၊ အလောဘ၊ အသုဘသညာ၊ ဒုက္ခသညာ။ ဤလေးပဒတို့သည် အလောဘ မည်၏။ အဒေါသကား အဒေါသသာ မည်၏။ ဤသို့ ကိုးပါးသော ကုသလပဒတို့သည် အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ ဟူသော သုံးပဒသို့ ဝင်ကုန်၏။ တဏှာ၊ လောဘ၊ သုဘသညာ၊ သုခသညာ။ ဤ လေးပဒတို့သည် လောဘ မည်၏။ အဝိဇ္ဇာ၊ မောဟ၊ နိစ္စသညာ၊ အတ္တသညာ။ ဤလေးပဒတို့သည် မောဟ မည်၏။ ဒေါသကား ဒေါသသာ မည်၏။ ဤသို့ ကိုးပါးသော အကုသလပဒတို့သည် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ဟူသော သုံးပဒသို့ ဝင်ကုန်၏။ ဤသို့ တိပုက္ခလနည်း၌ ကြွင်းသော နည်းနှစ်ပါး ဝင်သတည်း။ သီဟဝိက္ခိဋ္ဌိတနည်း၌ ကြွင်းသော နည်းနှစ်ပါး ဝင်ဟန်ကား တဏှာ သုဘသညာ။ ဤနှစ်ပဒသည် ပဌမဝိပလ္လာသ မည်၏။ လောဘ၊ သုခသညာ၊ ဤနှစ်ပဒသည် ဒုတိယဝိပလ္လာသ မည်၏။ အဝိဇ္ဇာ၊ နိစ္စသညာ။ ဤနှစ်ပဒသည် တတိယဝိပလ္လာသ မည်၏။ မောဟ၊ အတ္တသညာ ဤနှစ်ပဒသည် စတုတ္ထ ဝိပလ္လာသ မည်၏။ ဤသို့ ကိုးပါးသော အကုသလပဒတို့သည် သုဘသညာ အစရှိသော လေးပဒတို့

အားထုတ်၍။ ယာဝ “ဘဝန္တိ အဋ္ဌာရသ ပဒါနီ”တိ၊ ဘဝန္တိ အဋ္ဌာရသ ပဒါနီ ဟူသည့်တိုင်အောင်။ ဝုတ္တော၊ ဟောအပ်သော။ အယံ ဝါရော၊ သည်။ **ဥဒ္ဓေသဝါရော**၊ မည်၏။ “အဿာဒါဒိနဝတာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာရဘိတွာ၊ ၍။ ယာဝ “တေတ္ထိသာ ဧတ္တိကာ နေတ္တိ”တိ၊ တေတ္ထိသာ ဧတ္တိကာ နေတ္တိ ဟူသည့်တိုင်အောင်။ ဝုတ္တော၊ သော။ အယံ ဝါရော၊ သည်။ **နိဒ္ဓေသဝါရော**၊ မည်၏။ ပဋိနိဒ္ဓေသဝါရော ပန၊ သည်ကား။ ဟာရဝိဘင်္ဂဝါရော၊ လည်းကောင်း။ ဟာရသမ္မာတဝါရော၊ လည်းကောင်း။ နယသမုဋ္ဌာနဝါရော၊ လည်းကောင်း။ သာသနပဋ္ဌာနဝါရော၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတုပ္ပိဓော၊ ၏။ တေသု၊ ထိုလေးပါးသော ဝါရတို့တွင်။ “တတ္ထ ကတမော ဒေသနာဟာရော”တိ၊ ဟူ၍။ အာရဘိတွာ၊ ၍။ ယာဝ “အယံ ပဟာနေန သမာရောပနာ”တိ၊ အယံ ပဟာနေန သမာရောပနာ ဟူသည့်တိုင်အောင်။ ဝုတ္တော၊ သော။ အယံ ဝါရော၊ သည်။ **ဟာရဝိဘင်္ဂဝါရော**၊ မည်၏။ တတ္ထ “ကတမော ဒေသနာဟာရသမ္မာတော”တိ၊ ဟူ၍။ အာရဘိတွာ၊ ၍။ ယာဝ “အနုပါဒိသေသာ စ နိဗ္ဗာနဓာတူ”တိ၊ အနုပါဒိသေသာ စ နိဗ္ဗာနဓာတု ဟူသည့်တိုင်အောင်။ ဝုတ္တော၊ သော။ အယံ ဝါရော၊ သည်။ **ဟာရသမ္မာတဝါရော**၊ မည်၏။

ဝင်ကုန်၏။ သမထ၊ အသုဘသညာသည် ပဌမသတိပဋ္ဌာန် မည်၏။ အလောဘ၊ ဒုက္ခသညာသည် ဒုတိယသတိပဋ္ဌာန် မည်၏။ ဝိပဿနာ၊ အနိစ္စသညာသည် တတိယသတိပဋ္ဌာန် မည်၏။ အမောဟ၊ အနတ္တသညာသည် စတုတ္ထသတိပဋ္ဌာန် မည်၏။ ဤသို့ ကိုးပါးသော ကုသလပဒ တို့သည် သတိပဋ္ဌာန်ဟု ဆိုအပ်သော အသုဘသညာ အစရှိသော လေးပဒသို့ ဝင်ကုန်၏။ ဤသို့ သီဟဝိက္ခိဋ္ဌိတနည်းသို့ ကြွင်းသော နည်းနှစ်ပါး ဝင်သတည်း။ ဤသို့ အတ္တနယသုံးပါးတို့၏ အချင်းချင်း ရေတွက်ခြင်းကို သိအပ်၏။ သင်္ခါရသုံးပါး အချင်းချင်း ရေတွက်ဟန်ကား- သင်္ခါရသည် ပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အာနေဇ္ဇာဘိသင်္ခါရဟူ၍ သုံးပါး။ ကာယသင်္ခါရ၊ ဝစီသင်္ခါရ၊ စိတ္တသင်္ခါရဟူ၍လည်း သုံးပါးတည်း။ ထိုတွင် ကာမာဝစရ ရူပါဝစရကုသိုလ်စေတနာသည် ပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အကုသိုလ်စေတနာသည် အပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အရူပါဝစရကုသိုလ်စေတနာသည် အာနေဇ္ဇာဘိသင်္ခါရ မည်၏။ ထိုသုံးပါး တို့တွင် ပုညာဘိသင်္ခါရ အပုညာဘိသင်္ခါရသည် ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်သောအခါ ကာယသင်္ခါရ၊ ဝစီဒွါရ၌ ဖြစ်သောအခါ ဝစီသင်္ခါရ မည်၏။ မနောဒွါရ၌ ဖြစ်သောအခါကား သုံးပါးလုံးသည် စိတ္တသင်္ခါရ မည်၏။ ဤသို့ ပုညာဘိသင်္ခါရ အစရှိသော ရှေးသင်္ခါရတိတ်၌ ဆိုအပ်သော တရားတို့ကိုပင်လျှင် ဒွါရ၏အစွမ်းအားဖြင့် ကာယသင်္ခါရ အစရှိသော ဒုတိယသင်္ခါရတိတ်၌ ဆိုအပ်ကုန်၏။ ထိုဒုတိယတိတ်၌ ဆိုအပ်ကုန်သော တရားတို့ကိုပင်လျှင် ရှေးတိတ်၌ ဆိုအပ်ကုန်၏။ ဤသို့ သင်္ခါရသုံးပါးတို့၏ အချင်းချင်း ရေတွက်ခြင်းကို ဆိုအပ်၏။

**ဟာရဝိဘင်္ဂဝါရ ဟာရသမ္မာတဝါရတို့၏အထူး မထင်ရှားရကား
ထိုအထူးကို မေးအံ့သောငှာ ‘ဧတ္တာဟ’ စသောပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။**

ဧတ္ထ ဌာနေ၊ ဌံ။ စောဒကော၊ သည်။ အာဟ၊ ၏။ ဟာရဝိဘင်္ဂဟာရ
သမ္မာတဝါရာနံ၊ တို့၏။ နာနာကရဏံ၊ အထူးကား။ ကိံ၊ အဘယ်နည်း။ ဣတိ၊ သို့။
အာဟ၊ ၏။ ပရိဟာရော၊ ကို။ မယာ၊ သည်။ ဝုစ္စတေ၊ အံ့။ ယတ္ထ ဝါရေ၊ ဌံ။ အနကေဟိပိ၊
များသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဥဒါဟရဏသုတ္တေဟိ၊ ဥဒါဟရဏဖြစ်သော
သုတ်တို့ဖြင့်။ ဧကော ဟာရော၊ ကို။ နိဒ္ဒိသီယတိ၊ ပြအပ်၏။ အယံ ဝါရော၊ သည်။
ဟာရဝိဘင်္ဂဝါရော၊ မည်၏။ ယတ္ထ ပန ဝါရေ၊ ဌံကား။ ဧကသ္မိံ သုတ္တေ၊ ဌံ။ အနေကော၊
ကုန်သော။ ဟာရာ၊ တို့သည်။ သမ္မတန္တိ၊ စုဝေးကုန်၏။ ဝါ၊ ကျကုန်၏။ အယံ ဝါရော၊
သည်။ ဟာရသမ္မာတဝါရော၊ မည်၏။ ဟိ၊ စွ။ “ယတ္ထ စ၊ လ။ သမ္မာတော”တိ၊ ဟူ၍။
ပေဋကေ၊ ဌံ။ ဧတံ ဝစနံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ယတ္ထ စ ဘူမိယံ၊ အကြင်အရာ၌။ ဗျဉ္ဇနဝိမိပုထုတ္တာ၊ သဒ္ဒါကို စီရင်ခြင်း
များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ များသောသဒ္ဒါကို စီရင်ခြင်းရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ ဟာရာ၊ တို့သည်။ သမ္မတမာနာ၊
စုဝေးကုန်သည်ဖြစ်၍။ သုတ္တတ္ထံ၊ ကို။ နယန္တိ၊ ဆောင်ကုန်၏။ သာ ဘူမိ၊ သည်။
ဟာရသမ္မာတော၊ ဟာရသမ္မာတဝါရ မည်၏။

**ဟာရဝိဘင်္ဂ၊ ဟာရသမ္မာတဝါရတို့ကို ဝေဖန်ပြီး၍ နယသမုဋ္ဌာနဝါရ၊
သာသနပဋ္ဌာနဝါရတို့ကို မဝေဖန်ခြင်း၌ အကြောင်းကို ပြလိုရကား ‘နယ။ပ။
ပါကဋော ဧဝ’ ဟူသောပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။**

ပကရဏပရိစ္ဆေဒ ပါဠိသန္နိဝေသအားဖြင့် ဆိုပြီ။ ထိုပကရဏပရိစ္ဆေဒ
ပါဠိသန္နိဝေသအားဖြင့် ဆိုအပ်သော နေတ္ထိကျမ်း၏ မဟာသာဝကဘာသိတ၏
အဖြစ်၊ ဘုရားအနုမောဒနာ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကို အဘယ်သို့ သိအပ်သနည်း။
တစ်နည်းကား- အောက်၌ “တေန ယာ ဘာသိတာ နေတ္ထိ၊ သတ္ထာရာ
အနုမောဒိတာ” ဟူ၍ ဆို၏။ ထိုသို့ ကစွည်းထေရ် ဟောအပ် သည်၏ အဖြစ်၊
ဘုရားအနုမောဒနာ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကို အဘယ်သို့ သိအပ်ပါသနည်းဟု
စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ပြအံ့သောငှာ ‘ဧတ္တာဟ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို
မိန့်သတည်း။

‘ပါဠိတော ဧဝ ဝိညာယတိ’ဟု ဆိုအပ်သော အနက်ကို ပြီးစေလိုရကား
‘တထာ ဟိ ။လ။ အာဘတံ’ဟူသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

နယသမုဋ္ဌာနသာသနပဋ္ဌာနဝါရဝိဘာဂေါ၊ နယသမုဋ္ဌာနဝါရ၊ သာသနပဋ္ဌာနဝါရကို ဝေဖန်ခြင်းသည်။ ပါကဋ္ဌော ဧဝ၊ ထင်ရှားသလျှင်ကတည်း။ သာသနပဋ္ဌာနဝါရော ပန၊ ကိုကား။ သင်္ဂဟဝါရေ ဝိယ၊ ဌိကဲ့သို့။ ဥဒ္ဓေသနိဒ္ဓေသဝါရေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ သရူပတော၊ သရုပ်အားဖြင့်။ န ဥဒ္ဓေသော၊ မထုတ်အပ်။ က္ကတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗော၊ ၏။ ဧတ္ထ ဌာနေ၊ ၌။ ဌာတွာ၊ တန့်၍။ စောဒကော၊ သည်။ အာဟ၊ ၏။ “ဣဒံ နေတ္ထိပကရဏံ၊ ကို။ မဟာသာဝကဘာသိတံ၊ မဟာသာဝကသည် ဟောအပ်၏။ က္ကတိ စ၊ ဤသို့လည်းကောင်း။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ အနုမောဒိတံ၊ အနုမောဒနာ ပြုအပ်၏။ က္ကတိ စ၊ လည်းကောင်း။ ဧတံ ဝစနံ၊ ကို။ ကထံ ဝိညာယတိ၊ အဘယ်သို့ သိအပ်သနည်း။ က္ကတိ၊ ဤသို့။ စောဒကော၊ သည်။ အာဟ၊ ၏။ **ပါဠိတော** ဧဝ၊ အားဖြင့်သာလျှင်။ **ဝိညာယတိ**၊ အပ်၏။ ဟိ၊ စွ။ ပါဠိတော၊ မှ။ အညံ၊ သော။ ပမာဏတရုံ၊ လွန်မြတ်သော ပမာဏသည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိ။ ဟိ၊ စွ။ ယာ ပါဠိ၊ သည်။ စတူဟိ၊ ကုန်သော။ မဟာပဒေသေဟိ၊ တို့နှင့်။ အဝိရုဒ္ဓါ၊ မဆန့်ကျင်။ သာ ပါဠိ၊ သည်။ ပမာဏံ၊ ပမာဏသာတည်း။ တထာ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ တစ်နည်း-တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ အဂရဟိတာယ၊ မကဲ့ရဲ့အပ်သော။ အာစရိယပရမ္ပရာယ၊ ဆရာအဆက်ဆက်သည်။ ပေဋကော ပဒေသော ဝိယ၊ ကိုကဲ့သို့။ ဣဒံ နေတ္ထိပကရဏံ၊ ကို။ အာဘတံ၊ ဆောင်အပ်၏။ ။

မဟာသာဝကဘာသိတံ၊ သည်။ ယဒိ သိယာ၊ အံ။ ဧဝံ သတိ၊ သော်။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဿ၊ ထိုနေတ္ထိကျမ်း၏။ နိဒါနံ၊ ကို။ န ဝုတ္တံ၊ နည်း။ ဟိ၊ စွ။ သာဝကဘာသိတာနမ္ပိ၊ သာဝကဟောလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ **သုဘသုတ္တ**

အနင်္ဂဏသုတ္တ [၄၊ ၄] ကစ္စာယနသံယုတ္တာဒိနံ၊ သုဘသုတ် အနင်္ဂဏသုတ် ကစ္စာယနသံယုတ် အစရှိသည်တို့၏။ နိဒါနံ၊ ကို။ ဘာသိတံ၊ ၏။ က္ကတိ အယံ၊ ကား။ စောဒနာ၊ တည်း။ ဣဒံ၊ ဤသာဝကဘာသိတအဖြစ် ဗုဒ္ဓဘာသိတအဖြစ်သည်။ ဧကန္တိကံ၊ နိဒါန်းကို မဆိုခြင်း နိဒါန်းကို ဆိုခြင်း၏ စင်စစ်သော အကြောင်းသည်။ န၊

၁။ ပါဠိတော ဝိညာယတိ ။ ။ ဤစကားဖြင့် အရှင်ကစ္စည်း ဟောအပ်သော အဖြစ်ကဲ့သို့ တရားအနုမောဒနာ ပြုအပ်သော အဖြစ်သည်လည်း ပါဠိသို့သာ အစဉ်လိုက်၏ဟု ပြသတည်း။

မဟုတ်။ (ဋီကာနှင့် အညီ)။ တစ်နည်းကား-ဣဒံ၊ ဤနိဒါန်းကို။ ဧကန္တိကံ၊ စင်စစ်အားဖြင့် ဆိုအပ်သည်သာ။ န၊ မဟုတ်။ (ဆိုသော အရာလည်း ရှိ၏။ မဆိုသောအရာလည်း ရှိ၏-ဟုလိုသော်)။

နိဒါန်းကို ဆိုခြင်း၏ ဧကန္တိကမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို အဘယ်သို့ သိအပ်ပါသနည်းဟု စောဒနာရှိရာသည်ကို မြင်၍ ‘သာဝကဘာသိတာနံ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ သာဝကဘာသိတာနံ၊ သာဝကဟော ဖြစ်ကုန်သော။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ နိဒ္ဒေသာဒီနံ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ မဟာနိဒ္ဒေသ အစရှိကုန်သော။ ဧကစ္စာနဉ္စ၊ အချို့သော သုတ်တို့၏လည်းကောင်း။ ဗုဒ္ဓဘာသိတာနမ္ပိ၊ ဘုရားဟောလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မပဒဗုဒ္ဓဝံသာဒီနဉ္စ၊ ကုန်သော။ ဧကစ္စာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ (ဤသို့ ဝိသေသနပုဒ်ကို ယထာသမ္ဘဝကို ရည်၍ ပေး)။ နိဒါနံ၊ ကို။ န ဘာသိတံ၊ အပ်။ တာဝတာ၊ ထိုသို့ နိဒါန်းကို မဆိုကာမျှဖြင့်။ တာနိ၊ ထိုပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂအစရှိသည်တို့သည်။ အပ္ပမာဏံ၊ ပမာဏမဟုတ်သည်။ န စ ဟောန္တိ၊ ကုန်။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ ဣဓာပိ၊ ဤနေ့တို့ကျမ်း၌လည်း။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

သုတ္တဝိနယာနံ၊ သုတ်ဝိနည်းတို့၏။ နိဒါနဉ္စ နာမ၊ နိဒါန်းမည်သည်ကိုလည်း။ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကဥပါလိတ္ထေရာဒီဟိ၊ တရားဘဏ္ဍာစိုးဖြစ်သော အရှင်အာနန္ဒာ၊ အရှင်ဥပါလိမထေရ် အစရှိကုန်သော။ မဟာသာဝကေဟေဝ၊ တို့သည်သာလျှင်။ ဘာသိတံ၊ ၏။ ဣဒဉ္စ၊ ဤနေ့တို့ကျမ်းကိုလည်း။ မဟာသာဝကဘာသိတံ၊ မဟာ သာဝကသည် ဟောအပ်၏။ ကသ္မာ၊ ကား။ ထေရံ၊ ကစွည်းမထေရ်ကို။ မုဉ္ဇိတွာ၊ ၍။ ဣမိဿာ ဝိစာရဏာယ၊ ဤနေ့တို့ကျမ်းကို စီရင်ခြင်း၏။ အနညဝိသယတ္တာ၊ သူတစ်ပါးတို့၏ အရာမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတေန နိဒါနဂဝေသနေန၊ ဤသို့ နိဒါန်းကို ရှာသဖြင့်။ ကိံ၊ အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။ ယော အတ္ထော၊ သည်။ ပါဠိယာ၊ နှင့်။ အဝိရဒ္ဓေါ၊ မဆန့်ကျင်။ သော အတ္ထောယေဝ၊ ကိုသာလျှင်။ ဧတ္ထ၊ ဤနေ့တို့ကျမ်း၌။ ဂဝေသိတဗ္ဗော၊ ရှာမှီးအပ်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ ပရိဟာရော၊ တည်း။

ယခုအခါ နေ့တို့ကျမ်း၏ နိဒါန်းကို မဆိုခြင်း၌ ဧကန္တိကဖြစ်သော အကြောင်းကို ပြအံ့သောငှာ ‘အထ ဝါ’ အစရှိသည်ကို မိန့်သတည်း။

အထ ဝါ၊ တစ်နည်းကား- ပါဠိယာ၊ ၏။ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာဘာဝတော၊
 အဋ္ဌကထာ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂနိဒ္ဒေသာဒီနံ၊ အစရှိ
 သည်တို့၏။ ဝိသု၊ အသီး။ နိဒါနဝစနကိစ္စံ၊ နိဒါန်းကို ဆိုခြင်းကိစ္စသည်။ န အတ္ထိ
 ဝိယ၊ မရှိသကဲ့သို့။ ဣမဿ ပကရဏဿ၊ ဤနေတ္တိကျမ်း၏။ ဝိသု၊ သီး။ နိဒါနဝစနကိစ္စံ
 သည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

**ပါဠိသန္နိဝေသအားဖြင့် ပြပြီး၍ ဝိဘာဂအားဖြင့် ပြအံ့သောငှာ ‘ဣဒါနိ’
 စသည်ကို မိန့်သတည်း။**

ဣဒါနိ၊ ဤ။ ဧတသ္မိံ ပကရဏေ၊ ဤနေတ္တိကျမ်း၌။ နာနပ္ပကာရကောသလ္လတ္ထံ၊
 အထူးထူး အပြားအပြား၌ လိမ္မာစေခြင်းငှာ။ အယံ ဝိဘာဂေါ၊ ဤဆိုလတ္တံ့သော
 ဝေဖန်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ စ၊ ဆက်၍ ဆိုဦးအံ့။ သဗ္ဗမေဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်သော။
 ဧတံ ပကရဏံ၊ ဤနေတ္တိကျမ်းသည်။ သာသနပရိယေဋ္ဌိဘာဝတော၊ သာသနာတော်၏
 အနက်ကို ရှုမှီးတတ်သောအားဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ဧကဝိဓံ၊ ၏။ အရိယမဂ္ဂ
 သမ္မာဒနတော စ၊ အရိယမဂ်ကို ပြီးစေတတ်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝိမုတ္တိ
 ရသတော စ၊ ဝိမုတ္တိတည်းဟူသော ကိစ္စရှိသောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ တထာ၊ တူ။
 ဧကဝိဓံ၊ ၏။ ဗျဉ္ဇနတ္ထဝိစာရဘာဝတော၊ သဒ္ဓါအနက်ကို စီရင်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်။
 ဒုဝိဓံ၊ ၏။ သင်္ဂဟဝိဘာဂဘာဝတော စ၊ သင်္ဂဟဝါရ၏အဖြစ် ဝိဘာဂဝါရ၏အဖြစ်
 အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဓမ္မဝိနယတ္ထသံဝဏ္ဏနတော စ၊ ဓမ္မဝိနယ၏ အနက်ကို
 ဖွင့်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ဓမ္မဝိနယ၏ အဋ္ဌကထာဖြစ်သော အားဖြင့်
 လည်းကောင်း။ လောကီယလောကုတ္တရတ္ထသင်္ဂဟဏတော စ၊ လောကီဖြစ်သော
 အနက် လောကုတ္တရာဖြစ်သော အနက်ကို သင်္ဂြိုဟ်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။
 ရူပါရူပဓမ္မပရိဂ္ဂါဟကတော၊ ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို သိမ်းဆည်းသောအားဖြင့်
 လည်းကောင်း။ လက္ခဏလက္ခိယဘာဝတော စ၊ သုတ်ဥဒါဟရဏ်၏ အဖြစ်အားဖြင့်
 လည်းကောင်း။ ပဝတ္တိနိဝတ္တိဝစနတော စ၊ ဖြစ်ခြင်း နှစ်ခြင်းကို ဆိုရာဖြစ်သောအားဖြင့်
 လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ဖြစ်သော ဝဋ်တရား ဝဋ်တရား၏နှစ်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို
 ဆိုရာဖြစ်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဘာဂဝိသဘာဂနိဒ္ဒေသတော စ၊
 သဘာဂတရား၊ ဝိသဘာဂတရားတို့ကို ပြသောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ သာဓာရဏာ
 သာဓာရဏဓမ္မဝိဘာဂတော စ၊ သာဓာရဏတရား၊ အသာဓာရဏတရားတို့ကို
 ဝေဖန်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ တထာ၊ တူ။ ဒုဝိဓံ၊ ၏။ ။

ပုဂ္ဂလတ္တယနိဒ္ဒေသတော စ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သုံးပါးတို့၏အပေါင်းကို ပြသောအားဖြင့် လည်းကောင်း။ တိဝိမေကလျာဏဝိဘာဂတော စ၊ သုံးပါးအပြားရှိသော ကောင်းခြင်းကို ဝေဖန်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ပရိညတ္တယကထနတော စ၊ ပရိညာသုံးပါးတို့၏ အပေါင်းကို ဆိုသောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ပဟာနတ္တယူပဒေသတော စ၊ ပဟာန သုံးပါးတို့၏အပေါင်းကို ညွှန်ပြသောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ သိက္ခတ္တယ သင်္ဂဟဏတော စ၊ သိက္ခာသုံးပါးတို့၏အပေါင်းကို သင်္ဂြိုဟ်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ တိဝိမသင်္ကလေသဝိသောဓနတော စ၊ သုံးပါးအပြားရှိသော သင်္ကလေသတရားတို့ကို သုတ်သင်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ မူလဂီတိအနုဂီတိသင်္ဂီတိဘေဒတော စ၊ မူလဂီတိ၊ အနုဂီတိ၊ သင်္ဂီတိအပြားအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ပိဋကတ္တယတ္ထသံဝဏ္ဏနတော စ၊ ပိဋကသုံးပုံ၏ အဋ္ဌကထာဖြစ်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အနက်ကို ဖွင့်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဟာရနယပဋ္ဌာနပ္ပဘေဒတော စ၊ ဟာရ၊ နယ၊ သာသနပဋ္ဌာနတို့၏ အပြားအားဖြင့် လည်းကောင်း။ တိဝိမံ၊ ။

စတုပ္ပဋိသမ္ဘိဒါဝိသယတော စ၊ လေးပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အရာဖြစ်သော အားဖြင့်လည်းကောင်း။ စတုနယဒေသနတော စ၊ လေးပါးသော နည်းတို့ကို ဟောသောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓမ္မိရဘာဂတော စ၊ ဓမ္မ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်၊ အတ္ထ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်၊ ဒေသနာ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်၊ ပဋိဝေဓ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ စတုပ္ပိမံ၊ ။ အဘိညေယျာဒိ ဓမ္မဝိဘာဂတော စ၊ အဘိညေယျအစရှိသော တရားတို့ကို ဝေဖန်သောအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ပဉ္စက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသတော စ၊ ငါးပါးသော ခန္ဓာကို ပြသောအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ပဉ္စဂတိပရိစ္ဆေဒတော စ၊ ငါးပါးသော ဂတိတို့ကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ပဉ္စနိကာယတ္ထဝိဝရဏတော စ၊ ငါးပါးသော နိကာယ်၏ အနက်ကို ဖွင့်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ပဉ္စဝိမံ၊ ။ ဆဋ္ဌာရမ္မဏဝိဘာဂတော စ၊ ခြောက်ပါးသော အာရုံတို့ကို ဝေဖန်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဆအဇ္ဈတ္တိက၊ ဗာဟိရာယတနဝိဘာဂတော စ၊ ခြောက်ပါးသော အဇ္ဈတ္တိကာယတန၊ ဗာဟိရာယတန တို့ကို ဝေဖန်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဆပ္ပိမံ၊ ။ သတ္တဝိညာဏဋ္ဌိတိပရိစ္ဆေဒတော၊ ခုနစ်ပါးသော ဝိညာဏဋ္ဌိတိတို့ကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့်။ သတ္တဝိမံ၊ ။ သုတ္တာဒိ နဝင်္ဂနိဒ္ဒေသတော၊ သုတ် အစရှိသော ကိုးပါးသော အင်္ဂါတို့ကို ပြသောအားဖြင့်။ နဝိမံ၊

၏။ သုတ္တာဓိဋ္ဌာနဝိဘာဂတော၊ သုတ်၏ တည်ရာကို ဝေဖန်သောအားဖြင့်။ စုဒ္ဓသဝိဓံ ၏။ သာသနပဋ္ဌာနပွဘေဒတော၊ အပြားအားဖြင့်။ သောဠသဝိဓမ္မ၊ သည် လည်းကောင်း။ အဋ္ဌဝိသတိဝိဓမ္မ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ၏။ စတုရာသီတိ သဟဿဓမ္မက္ခန္ဓဝိစာရဘာဝတော၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကို စီရင်သောအားဖြင့်။ စတုရာသီတိသဟဿဝိဓံ ၏။ ဣတိ အာဒိနာ၊ ဤသို့ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ပကရဏဝိဘာဂေါ၊ ကျမ်းကို ဝေဖန်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ။

တတ္ထ၊ ထိုဝိဘာဂကို ဆိုရာ၌။ **သာသနပရိယေဋ္ဌိဘာဝတောတိ၊** တောဟူသည်ကား။ တစ်နည်းကား-**သာသနပရိယေဋ္ဌိဘာဝတောတိ** ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ အဓိပ္ပါယ်၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ သကလံ၊ သော။ နေတ္တိပကရဏံ၊ သည်။ သိက္ခတ္ထယသင်္ဂဟဿ၊ သိက္ခာသုံးပါးတို့၏အပေါင်းဖြင့် ရေတွက်အပ်သော။ ဝါ၊ သိက္ခာသုံးပါးတို့၏ အပေါင်းကို ရေတွက်အပ်သော။ နဝင်္ဂဿ၊ သော။

 သတ္တုသာသနဿ၊ ၏။ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ဧကဝိဓံ၊ ၏။ **[၄၊ ၅]** **အရိယမဂ္ဂသမ္မာဒနတောတိ၊** ဟူသည်ကား။ (ရှေးနည်းလည်း ပေး)။ ဒဿနဘူမိဘာဝနာဘူမိသမ္မာဒနတော၊ ဒဿနဘုံ ဘာဝနာဘုံကို ပြီးစေသော အားဖြင့်။ ဧကဝိဓံ၊ ၏။

သာသနာအားသာ ဝိမုတ္တိရသ မည်၏။ နေတ္တိကျမ်းအား ဝိမုတ္တိရသ မရှိခဲ့။ ထိုသို့သော် ဝိမုတ္တိရသတောဟူ၍ ဆရာဆိုအပ်သော စကားသည် အဘယ်သို့ သင့်အံ့နည်းဟု စောဒနာရှိရာသောကြောင့် ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ဝိမုတ္တိရသတောတိ’ စသောပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ဟာရအတ္ထပဒ စသည်တို့သည်သာ သဒ္ဓါအနက်တို့ကို စီရင်ကုန်၏။ နေတ္တိကျမ်းကား မစီရင်ခဲ့။ အဘယ်သို့၊ ဗျဉ္ဇနတ္ထဝိစာရဘာဝတော-ဟူ၍ ဆိုအပ်သော စကား သင့်အံ့နည်းဟူသော စောဒနာကို မြင်ရကား ‘ဗျဉ္ဇနတ္ထ ဝိစာရဘာဝတောတိ’ စသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ဝိမုတ္တိရသတောတိ ဣဒံ ဝစနံ၊ ကို။ သာသနဿ၊ ၏။ **အမတပရိယောသာနတ္တာ၊** အမြိုက်နိဗ္ဗာန် အဆုံးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ (ဝိမုတ္တိရသရှိသော သာသနာကို ပြတ်တစ်ရကား နေတ္တိကျမ်းကို ဝိမုတ္တိရသရှိ၏ဟု ဖလူပစာရတ္ထအားဖြင့် ဆိုအပ်၏-ဟူလိုသော်)။ **ဗျဉ္ဇနတ္ထဝိစာရဘာဝတောတိ** ဣဒံ

ဝစနံ၊ ကိ။ **ဟာရဗျဉ္ဇနပဒကမ္မနယာနံ**၊ ဟာရတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး၊ ဗျဉ္ဇနပဒခြောက်ပါး၊ ကမ္မနည်းနှစ်ပါးတို့၏။ ဗျဉ္ဇနဝိစာရတ္တာ၊ သဒ္ဓါကို စီရင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္ထပဒအတ္ထနယာနံ၊ အတ္ထပဒခြောက်ပါး အတ္ထနယသုံးပါးတို့၏။ အတ္ထဝိစာရတ္တာ၊ အနက်ကို စီရင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

သင်္ဂဟဝိဘာဂဘာဝေါ၊ သင်္ဂဟဝါရ၏အဖြစ်၊ ဝိဘာဂဝါရ၏အဖြစ်သည်ကား။ ပရတော၊ ဌ။ ဝါ၊ မှ။ အာဝိ ဘဝိဿတိ၊ ထင်ရှားဖြစ်လတ္တံ့။ **ဓမ္မဝိနယတ္ထသံဝဏ္ဏနတော**တိ ဣဒံ ဝစနံ၊ ကိ။ သကလဿာပိ၊ လည်းဖြစ်သော။ ပရိယတ္တိသာသနဿ၊ ၏။ ဓမ္မဝိနယဘာဝတော၊ ဓမ္မဝိနယဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ (သာသနာတော် များသော်လည်း အကျဉ်းအားဖြင့် ဓမ္မဝိနယသာ ဖြစ်သောကြောင့် - ဟူလိုသော်)။ **လက္ခဏလက္ခိယဘာဝတော**တိ ဣဒံ ဝစနံ၊ ကိ။ နေတ္ထိဝစနဿ၊ နေတ္ထိပါဠိ၏။ လက္ခဏတ္တာ စ၊ မှတ်ကြောင်း သုတ်ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ဥဒါဟရဏသုတ္တာနံ၊ ဥဒါဟရဏသုတ်တို့၏။ ဝါ၊ ဆောင်အပ်သော သုတ်တို့၏။ လက္ခိယတ္တာ စ၊ မှတ်အပ်သော ဥဒါဟရဏဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ **သဘာဂဝိသဘာဂနိဒ္ဒေသတော**တိ ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ သမာနဇာတိယာ၊ တူသော သဘောရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သဘာဂါ၊ မည်ကုန်၏။ ပဋိပက္ခာ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဝိသဘာဂါ၊ မည်ကုန်၏။ တံဝိစာရဘာဝတော၊ ထိုသဘာဂဝိသဘာဂတရားတို့ကို စီရင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **သာဓာရဏာသာဓာရဏ-ဓမ္မဝိဘာဂတော**တိ ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ ပဟာနေကဋ္ဌသဟဇေကဋ္ဌတာဒိသာမညေန၊ ပဟာနေကဋ္ဌအဖြစ် သဟဇေကဋ္ဌအဖြစ် အစရှိသောအားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ယေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ (သာဓာရဏာသာဓာရဏာသို့ စပ်)။ ယေသံ ဓမ္မာနံ၊ တို့အား။ နာမဝတ္ထာဒိနာ၊ အမည်ဝတ္ထု အစရှိသောအားဖြင့်။ သာဓာရဏာ စ၊ ဆက်ဆံကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တဗ္ဗိဓရတာယ၊ ထိုသာဓာရဏတရား

၁။ ဟာရဗျဉ္ဇနပဒကမ္မနယာနံ ။ ။ ဒိသာလောစနအင်္ဂသနည်းကို ကမ္မနယ ဟူသတည်း။ နန္ဒိယာဝဋ္ဌ၊ တိပုက္ခလ၊ သီဟဝိက္ခိဋ္ဌိတနည်းကို အတ္ထနယဟူသတည်း။ ဟာရအတ္ထပဒ စသည်တို့သာ သဒ္ဓါအနက်ကို စီရင်သော်လည်း ထိုဟာရအတ္ထပဒ စသည်တို့ကို ပြုတတ်သော နေတ္ထိကျမ်းကိုလည်း သဒ္ဓါအနက်တို့ကို စီရင်၏ဟု ဖလူပစာရတ္ထအားဖြင့် ဆိုသတည်း-ဟူလိုသော်။

တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အသာဓာရဏာ စ၊ ကုန်သည်လည်း။
ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တံဝိဘာဂတော၊ ထိုသာဓာရဏအသာဓာရဏတရားတို့ကို
ဝေဖန်သောအားဖြင့်။ ဒုဝိဓံ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

ပုဂ္ဂလတ္ထယနိဒ္ဒေသတောတိ၊ ဟူသည်ကား။ ညွှန်တညအာဒိပုဂ္ဂလတ္ထယ
နိဒ္ဒေသတော၊ ညွှန်တည အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်တို့၏အပေါင်းတို့ကို
ပြသောအားဖြင့်။ တိဝိဓံ၊ ၏။ **တိဝိဓကလျာဏဝိဘာဂတော**တိ၊ ကား။ အာဒိ
ကလျာဏာဒိဝိဘာဂတော၊ အာဒိကလျာဏ အစရှိသည်ကို ဝေဖန်သောအားဖြင့်။
တိဝိဓံ၊ ၏။ **မူလဂီတိအနုဂီတိသင်္ဂီတိဘေဒတော**တိ ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ ပဌမံ ဝစနံ၊
ရှေးဦးစွာသော စကားသည်။ မူလဂီတိ၊ မည်၏။ ဝုတ္တဿေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ
ဖြစ်သော။ အတ္ထဿ၊ ကို။ သင်္ဂဟဂါထာ၊ အကျဉ်းရေတွက်သော ဂါထာသည်။
အနုဂီတိ၊ မည်၏။ တံတံသုတ္တတ္ထယောဇနဝသေန၊ ထိုထိုသို့သော သုတ်၏ အနက်ကို
ယှဉ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ (သင်္ဂီယနံသို့ စပ်)။ ဝိပုကိဏ္ဍဿ၊ ဖရိုဖရဲသော။
ပကရဏဿ၊ ကို။ သင်္ဂီယနံ၊ ပေါင်းရုံးညီညွတ်၍ ဆိုခြင်းသည်။ သင်္ဂီတိ၊ မည်၏။
သာ သင်္ဂီတိ၊ ထိုသင်္ဂီတိကို။ ထေရဿ၊ ကစွည်းမထေရ်၏။ ပရတော၊ မှ။ ပဝတ္တိတာ၊
ဖြစ်စေအပ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ တိဿန္တံ၊ ကုန်သော။ ဧတာသံ၊ ထိုမူလဂီတိ၊
အနုဂီတိ၊ သင်္ဂီတိတို့၏။ ဘေဒတော၊ အားဖြင့်။ တိဝိဓံ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။
အတ္ထော၊ တည်း။ **ပဉ္စက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသတော**တိ ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ ရူပါဒိပဉ္စက္ခန္ဓ
သီလာဒိပဉ္စဓမ္မက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသတော၊ ရူပက္ခန္ဓာအစရှိသော ငါးပါးသော ခန္ဓာ၊
သီလအစရှိသော ငါးပါးသော ဓမ္မက္ခန္ဓာကို ပြသောအားဖြင့်။ ပဉ္စဝိဓံ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊
ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **သုတ္တာဓိဌာနဝိဘာဂတော**တိ ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။
လောဘဒေါသမောဟာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ အလောဘဒေါသမောဟာနဉ္စ၊
တို့၏လည်းကောင်း။ ကာယဝစီမနောကမ္မာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ သဒ္ဓါဒိ
ပဉ္စိန္ဒြိယာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ စုဒ္ဒသဝိဓဿ၊ သော။ သုတ္တာ
ဓိဌာနဿ၊ သုတ်၏ တည်ရာကို။ ဝိဘာဂဝစနတော၊ ဝေဖန်ခြင်းကို ဆိုသောအားဖြင့်။
စုဒ္ဒသဝိဓံ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ သေသံ၊ သည်။ သုဝိညေယျံ၊
သိလွယ်ပြီ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ န ပပဉ္စိတံ၊ မချဲ့အပ်သတည်း။

ဂန္ထာရမ္မကထာ ပြီးပြီ။

၁-သင်္ဂဟဝါရအဖွင့်

ဤသို့ ဝိဘာဂအားဖြင့် ပြုပြီး၍ ယခုအခါ ‘တဿာ နေတ္ထိယာ ကရိဿာမတ္ထဝဏ္ဏနံ’ ဟု ပဋိညာဉ်ပြုသည်နှင့်အညီ နေတ္ထိကျမ်း၏ အနက်ကို ဖွင့်လိုရကား ‘ဧဝံ အနေကဘေဒဝိဘတ္တေ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဧဝံ သို့။ အနေကဘေဒဝိဘတ္တေ၊ များသော အပြားအားဖြင့် ဝေဖန်အပ်သော။ နေတ္ထိပကရဏော ဌ။ “သင်္ဂဟဝိဘာဂဝါရဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒုဝိဓ”န္တိ ရှိ၏ဟူ၍။ ယဒိဒံ ယံ က္ကဒံ ဝစနံ၊ ကို။ မယာ၊ သည်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ သင်္ဂဟဝါရော၊ သည်။ အာဒိ၊ အစတည်း။ တဿာပိ၊ ထိုသင်္ဂဟဝါရ၏လည်း။ “ယံ လောကော ပူဇယတေ”တိ အယံ ဂါထာ၊ သည်။ အာဒိ၊ တည်း။ တတ္ထ၊ ထို ‘ယံ လောကော ပူဇယတေ’ဟူသော ဂါထာ၌။ ယန္တိ အယံ သဒ္ဓေါ၊ ယံဟူသော ဤသဒ္ဓါသည်။ အနိယမတော၊ အမှတ်မရှိသောအားဖြင့်။ ဥပယောဂနိဒ္ဒေသော၊ ဒုတိယာအနက်ကို ပြသော သဒ္ဓါတည်း။ ဝါ၊ ကံအနက်ကို ပြသော သဒ္ဓါတည်း။ တဿ၊ ထိုအမှတ် မရှိသောအားဖြင့် ပြသော အနက်ကို။ “တဿာ”တိ က္ကမိနာ၊ တဿဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်။ နိယမနံ၊ မှတ်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ လောကောတိ အယံ သဒ္ဓေါ၊ သည်။ ကတ္တုနိဒ္ဒေသော၊ ကတ္တားအနက်ကို ပြသော သဒ္ဓါတည်း။ ပူဇယတေတိ အယံ သဒ္ဓေါ၊ သည်။ ကိရိယာနိဒ္ဒေသော၊ တည်း။ သလောကပါလောတိ က္ကဒံ ဝစနံ၊ ဟူသော ဤသဒ္ဓါသည်။ ကတ္တုဝိသေသနံ၊ ကတ္တားကို အထူးပြုသော သဒ္ဓါတည်း။ သဒါတိ အယံ သဒ္ဓေါ၊ သည်။ ကာလနိဒ္ဒေသော၊ တည်း။ နမဿတိ စာတိ အယံ သဒ္ဓေါ၊ သည်။ ဥပစယေန၊ သမုစ္စည်းအနက်ရှိသော စသဒ္ဓါနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ [၄၊ ၆] ကိရိယာနိဒ္ဒေသော၊ တည်း။ တဿာတိ အယံ သဒ္ဓေါ၊ သည်။ သာမိနိဒ္ဒေသော၊ တည်း။ ဧတန္တိ အယံ သဒ္ဓေါ၊ သည်။ ပစ္စတ္တနိဒ္ဒေသော၊ ပဌမာအနက်ကို ပြသော သဒ္ဓါတည်း။ သာသနဝရန္တိ က္ကဒံ ဝစနံ၊ သည်။ ပစ္စတ္တနိဒ္ဒေသေန၊ ပဌမာအနက်ကို ပြသော သဒ္ဓါဖြင့်။ နိဒ္ဒိဌဓမ္မနိဒ္ဓဿနံ၊ ညွှန်းအပ်သော တရားကို ပြသော သဒ္ဓါတည်း။ ဝိဒူဟိတိ အယံ သဒ္ဓေါ၊ သည်။ ကရဏဝစနေန၊ ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့်။ ကတ္တုနိဒ္ဒေသော၊ တည်း။ ဧယန္တိ အယံ သဒ္ဓေါ၊ သည်။ ကမ္မဝါစကကိရိယာနိဒ္ဒေသော၊ တည်း။ နရဝရဿာတိ က္ကဒံ ဝစနံ၊ သည်။ “တဿာ”တိ၊ တဿဟူ၍။ နိယမေတွာ၊ မှတ်၍။ ဒဿိတဿ၊ ပြအပ်သော အနက်ကို။ သရူပတော၊ သရုပ်အားဖြင့်။ ဒဿနံ၊ ပြသော သဒ္ဓါတည်း။

ဤသို့ ‘ယံ’ အစရှိသော ဂါထာပုဒ်တို့၏ ကံ, ကတ္တာ, ကြိယာ, ကတ္တာ၏ ဝိသေသန အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် အနက်ကို ဆိုပြီး၍ ယခုအခါ အဝယဝ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပုဒ်၏ အနက်ကို ပြအံ့သောငှာ ‘တတ္ထ လောကီယန္တိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တတ္ထ၊ ထိုဂါထာ၌။ အဝယဝတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဧတ္ထ သတ္တနိကာယေ၊ ဤသတ္တဝါအပေါင်း၌။ ပုညာပုညာနိ စ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း။ တဗ္ဗပါကော စ၊ ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ်၏ အကျိုးသည်လည်းကောင်း။ လောကီယန္တိ၊ တည်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော သတ္တနိကာယော၊ သည်။ လောကော၊ မည်၏။ ပဇာ၊ သတ္တဝါတည်း။ တစ်နည်းကား- ပဇာ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ သတ္တနိကာယော၊ သတ္တဝါအပေါင်းတည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

‘ဧကမ္ပိ ဝတ္ထဗ္ဗေ ဧကဝစနံ’ဟူသော ပရိဘာသာနှင့် အညီ တစ်ယောက်သော သတ္တဝါသာ လောကမည်ကောင်းသည် မဟုတ်လော။ ထိုသို့လျက် အဘယ့်ကြောင့် သတ္တနိကာယောဟူ၍ ဆိုအပ်သနည်း။ ဆရာစကား အဘယ်သို့ ယုတ္တိ ရှိအံ့နည်းဟု စောဒနာဖွယ် ရှိသောကြောင့် ထိုစောဒနာကို ဖြေတော်မူ လိုသည်ဖြစ်၍ ‘လောကသဒ္ဓေါတိ ။လ။ သင်္ဂဏှာတိ’ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ လောကသဒ္ဓေါ၊ သည်။ ဇာတိသဒ္ဓတာယ၊ ဇာတိသဒ္ဓါဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သာမညဝသေန၊ သာမည၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ နိရဝသေသတော၊ အားဖြင့်။ သတ္ထေ၊ တို့ကို။ သင်္ဂဏှာတိ၊ သင်္ဂြိုဟ်၏။

လောကသဒ္ဓါသည် ဇာတိသဒ္ဓါ ဖြစ်သည်ရှိသော် လောကသုံးပါးလုံးကိုပင် သင်္ဂြိုဟ်ကောင်းသည် မဟုတ်လော။ လောကသဒ္ဓါသည် သင်္ခါရလောက ဩကာသလောကတို့၌လည်း ထင်သည်မဟုတ်လော ဟူသော စောဒနာကို မြင်၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ကိဇ္ဈာပိ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ လောကသဒ္ဓေါ၊ သည်။ သင်္ခါရဘာဇနေသုပိ၊ သင်္ခါရလောက ဩကာသလောကတို့၌လည်း။ ဒိဋ္ဌပ္ပယောဂေါ၊ ထင်သော ပြယုဂ်ရှိသည်။ ကိဇ္ဈာပိ ဟောတိ၊ ၏ရှင်။ ပန တထာပိ၊ လည်း။ ပူဇနကိရိယာယောဂျဘူတတာဝသေန၊ ပူဇနကိရိယာအားလျော်စွာ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သတ္တလောက ဝစနော ဧဝ၊ သတ္တလောကဟူသော သဒ္ဓါကိုသာလျှင်။ ဣမ၊ ဤအရာ၌။ ဂဟိတော၊

၏။ ကူတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ **ပူဇယတေတိ** ပဒဿ၊ ၏။ မာနယတိ၊ မြတ်နိုး၏။ အပစာယတိ၊ အရိုအသေပြု၏။ ကူတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

လောကံ၊ ကို။ ပါလေန္တိ၊ စောင့်တတ်ကုန်၏။ ကူတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ လောကပါလာ၊ မည်ကုန်၏။ စတ္တာရော၊ ကုန်သာ။ မဟာရာဇာနော၊ စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီးတို့တည်း။ ဝါ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ လောကီယာ ပန၊ လောက၌ ထင်ရှားသော ဆရာတို့သည်ကား။ ကုန္ဒယမဝရုဏကုဝေရာ၊ ကုန္ဒနတ်၊ ယမနတ်၊ ဝရုဏနတ်၊ ကုဝေရနတ်တို့သည်။ လောကပါလာ၊ မည်ကုန်၏။ ကူတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ လောကပါလေဟိ၊ လောကပါလတို့နှင့်။ သဟ၊ ကွ။ ဟောတိ၊ ၏။ ကူတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **သလောကပါလော**၊ မည်၏။ “လောကော”တိ ကုမိနာ ပဒေန၊ နှင့်။ တုလျာဓိကရဏံ၊ တူသော တည်ရာရှိ၏။ ဝါ၊ တူသော အနက်ရှိ၏။ အထ ဝါ၊ ကား။ ကုဿရိယာဓိပစ္စေန၊ အစိုးရခြင်း၊ အကြီးအကဲ၏အဖြစ်ဖြင့်။ တံတံသတ္တ လောကဿ၊ ကို။ ပါလနတော ရက္ခဏတော၊ စောင့်တတ်သောကြောင့်။ ခတ္တိယစတုမဟာရာဇသက္ကသုယာမသန္တသိတသုနိမ္မိတပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိမဟာ ဗြဟ္မာဒယော၊ မင်း၊ စတုမဟာရာဇ်နတ်၊ သိကြား၊ သုယာမနတ်၊ သန္တသိတနတ်၊ သုနိမ္မိတနတ်၊ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်၊ ဗြဟ္မာကြီး အစရှိကုန်သော သူတို့သည်။ လောကပါလာ၊ မည်ကုန်၏။ တေဟိ၊ ထိုလောကပါလဖြစ်သော မင်းအစရှိသော သူတို့နှင့်။ သဟ၊ ကွ။ ပဝတ္ထော၊ သော။ တံတံသတ္တနိကာယော၊ ထိုထိုသို့သော သတ္တဝါအပေါင်းသည်။ သလောကပါလော၊ လောကပါလနှင့်တကွဖြစ်သော။ လောကော၊ မည်၏။ ကူတိ၊ သို့။ ဝုတ္ထော၊ ၏။ အထ ဝါ၊ ကား။ “ဒွေ မေ ဘိက္ခဝေ သုက္ကာ ဓမ္မာ လောကံ ပါလေ”န္တိတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ကြောင့်။ ဟိရောတ္တပုဓမ္မာ၊ ဟိရီသြတ္တပုတရားတို့သည်။ လောကပါလာ၊ မည်ကုန်၏။ တေဟိ၊ ထိုလောကပါလဖြစ်သော ဟိရီသြတ္တပုတရားတို့နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ သော။ လောကော၊ သည်။ **သလောကပါလော**၊ မည်၏။

စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီး လေးယောက်အစရှိသော လောကပါလနှင့် တကွ ဖြစ်သော လူတို့သာ လောကပါလ ဆိုအပ်သည် မဟုတ်လော။ အဘယ့်ကြောင့် ဟိရီသြတ္တပုနှင့် ပြည့်စုံသော လူကို သလောကပါလဟု ဆိုအပ်သနည်းဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေလိုရကား ‘ဟိရောတ္တပုသမ္ပန္နာ ဟိ’ စသောပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟိရောတ္တပ္ပသမ္ပန္နာ၊ ကုန်သော။ ပါပဂရဟိနော၊ မကောင်းမှုကို ကဲ့ရဲ့တတ်ကုန်သော။ သပ္ပရိသာ၊ တို့သည်။ ဓမ္မတ္တန္တဝန္တတာယ၊ တရား၌ အလိုရှိသော ဆန္ဒရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဘဂဝတိ၊ ၌။ ဝါ၊ အား။ ပူဇနမက္ကာရပရာ၊ ပူဇော်ခြင်း ရှိခိုးခြင်းလျှင် ပြဇာန်းခြင်းရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေဟိ၊ ထိုဟိရိဋ္ဌတ္တပ္ပတည်းဟူသော လောကပါလတရားတို့နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ သော။ လောကော၊ ကို။ သလောကပါလောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ၏။ (ဤသို့ ပေး)။ ။

သဒါတိ၊ ကား။ သဗ္ဗကာလံ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ရတ္တိဉ္ဇေဝ၊ ည၌လည်းကောင်း။ ဒိဝါ စ၊ နေ၌လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကား။ **သဒါတိ၊** ကား။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဓရမာနကာလေ စ၊ ထင်ရှားရှိတော်မူစဉ် ကာလ၌လည်းကောင်း။ တတော၊ ထိုဘုရားထင်ရှားရှိတော်မူသည်မှ။ ပရဉ္စ၊ နောက်ကာလ၌လည်းကောင်း။ အထ ဝါ၊ ကား။ **သဒါတိ၊** ကား။ အဘိနိဟာရတော၊ ဘုရားဆုကို ပန်တော်မူသည်မှ။ ပဌာယ၊ စ၍။ ယာဝ သာသနန္တရဓာနာပိ ဝါ၊ သာသနာတော် ကွယ်သည့်တိုင်အောင် လည်းကောင်း။ တတော၊ ထိုသာသနာတော်ကွယ်သည်မှ။ ပရမ္ပိ ဝါ၊ နောက်၌ လည်းကောင်း။

သာသနာတော်ကွယ်သည်မှ နောက်၌ ပူဇော်ခြင်းကို တစ်ပါးသော ဘုရားဖြစ်သဖြင့်သာ သိအပ်၏။ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်သည်မှ စ၍သာ ပူဇော် အပ်သည် မဟုတ်ကုန်လော။ ဘုရားဆုကို တောင်းသည်မှ စ၍ ပူဇော်အပ်၏ဟု ဆိုသော စကားသည် အဘယ်သို့ သင့်အံ့နည်းဟု စောဒနာရှိရကား ‘မဟာဘိနိ ဟာရတော’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ မဟာဘိနိဟာရတော၊ မြတ်သော ဘုရားဆုကို တောင်းတော် မူသည်မှ။ ပဌာယ၊ ၍။ (ပူဇနီယာ စေဝ ဝန္တနီယာ စ၌ စပ်)။ ဗောဓိယာ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၌။ နိယတတာယ၊ မြီသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တစ်နည်းကား- ဗောဓိယာ၊ ဖြင့်။ နိယတတာယ၊ မှတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဗုဒ္ဓကံရဘူတာ၊ ဘုရားအညွန့် ဖြစ်ကုန်သော။ မဟာဗောဓိသတ္တာ၊ မြတ်သော ဘုရားအလောင်း တို့သည်။ (ပကတိကတ္တား)။ သဒေဝကဿ၊ သော၊ လောကဿ၊ သည်။ ပူဇနီယာ စေဝ၊ ကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဝန္တနီယာ စ၊ ကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။

ဆရာစကားကို ငါတို့ အဘယ်သို့ ယုံကြည်ရအံ့နည်းဟု စောဒနာရာ
သောကြောင့် ထိုစကားကို ပါဠိဖြင့် ပြီးစေလို မြဲစေလို ခိုင်စေလိုရကား
‘ယထာဟ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

မယာ၊ သည်။ ဝုတ္တဿ၊ ဆိုအပ်သော စကား၏။ သာဓကံ၊ သက်သေဖြစ်သော။
ယထာ ကိံ ဝစနံ၊ အဘယ်သို့သော စကားကို။ သုမေဓဘူတော၊ သော။ ဘဂဝါ၊ သည်။

အာဟ၊ ဟောသနည်းဟူမူကား။ “ဒီပင်္ကရော ။လ။ [၄၊ ၇] ပတ္တမု”န္တိ ဟူ၍။ အာဟ၊
၏။

လောကဝိဒ္ဓ၊ လောကသုံးပါးကို သိတော်မူသော။ အာဟုတိနံ၊ အဝေးမှ
ဆောင်၍ လျှူအပ်သော အလျှူတို့ကို။ (အာဟုဒိန္နံဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်။
ဒုရတောပိ အာနေတွာ ဟုနိတဗ္ဗာ ဒါတဗ္ဗာတိ အာဟုတိယော၊ နံကား

၁။ ဒီပင်္ကရော ။လ။ ပတ္တမု ။ ။ ဤနှစ်ဂါထာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကား ဗျာဒိတ်စကား
ကြားတော် မူပြီး၍ ရှစ်ဆုပ်သော ပန်းဖြင့် ပူဇော်၍ လက်ယာရစ်လည်၍ လက်ယာခြေတော်ကို
ချီ၏။ လေးသိန်းသော သံဃာတော်တို့သည်လည်း ဒီပင်္ကရာဘုရားကဲ့သို့ ပန်းဖြင့် ပူဇော်၍
လက်ယာရစ် လှည့်ကုန်၏။ ရှိမခိုးကုန်။ လူနတ်နဂါးတို့ကား ပန်းဖြင့်လည်း ပူဇော်ကုန်၏။
ရှိလည်း ခိုးကုန်၏။ သည်ကို အကြောင်းပြု၍ အရှင်မဟာသီလဝံသထေရ်သည်လည်း
‘သေဌဇေဌ၊ ကျေးဇူးစသား၊ အပ္ပမေယျ၊ ဤဆုံးစဟု၊ သိရခဲ့သော်၊ ကျယ်ဝန်းမြော်သည်၊
ရှင်တော်စောထွဋ်၊ ဗျာဒိတ်မှတ်ကား၊ ရွတ်ခဲ့ကိုယ်တိုင်၊ တောင်ပို့ပိုင်ဟု၊ ချက်ရိုင်ကျွတ်လုံး၊
ကြားပြီးဆုံးမှ၊ စက်တုံးလက္ခဏာ၊ တစ်ရာမက၊ စွဲစွဲလှလျက်၊ ပုံချခပ်နှိပ်၊ မြေတံဆိပ်သို့၊
ဦးထိပ်အဖျား၊ ရပ်တန့်နားပြီး၊ ဘုန်းကြီးကြဌာန်း၊ ရှစ်ဆုပ်ပန်းဖြင့်၊ ကြံဖြန့်လက်ယာ၊ လှည့်ခဲ့ပါ၍၊
စကြာခြေတော်၊ ချီခဲ့သော်လည်း၊ ထိုရော်အခါ၊ နောက်တော်ပါသား၊ အရာခပ်သိမ်း၊
ရှင်လေးသိန်းလည်း၊ ကြည့်စိန်းပြီးပြီး၊ ဘုရားမျိုးကို၊ စေ့ပျိုးပေထ၊ သူ့လုံ့လဟု၊ ရှေ့မှတလျှင်၊
အကြီးစဉ်လျှင်၊ ရှောင်ကြဉ်ရွံရှာ၊ ပတ်လက်ယာဖြင့်၊ ပါခဲ့နောက်တော်၊ ထိုပြီးသော်တုံ၊ လူ့ဘော်
တရိုး၊ နတ်မျိုးဘုတ်ပြီက၊ အဟိတ်နဂါး၊ စသောအားဖြင့်၊ အများခပ်သိမ်း၊ ကိုင်းညွတ်တိမ်းလျက်၊
သွားစဉ်ပက်လျှင်၊ နှစ်သက်ငါ့ကို၊ ကြည်ညိုရှိ ပူဇော်လတည်း’ဟု ဆိုတော်မူသတည်း။ အချို့ကား
ရှစ်ဆုပ်ပန်းဟူသည် ‘ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ’ဟူသော အက္ခရာရှစ်လုံးဟူ၍ ဆိုကုန်၏။ မသင့်။
ဗျာဒိတ်ရှစ်ပါးဟူ၍လည်း ဆိုကုန်၏။ သည်လည်း မသင့်။ ဗျာဒိတ်လည်း ရှစ်ပါးသာ မက။
‘ဒီပင်္ကရော ဗောဓိသတ္တံ အဋ္ဌဟိ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိဟိ ပူဇေတွာ ဒက္ခိဏံ ပါဒမုဒ္ဓရိ’ဟု အပဒါန်အဋ္ဌကထာ
မိန့်သောကြောင့် ပကတိသော ရှစ်ဆုပ်ပန်းဟု မှတ်အပ်၏။ ထိုရှစ်ဆုပ်ပန်းကိုလည်း
ထိုပွဲသဘင်၌ ဗျာဒိတ်မကြားမီ ယသောဓရာအလောင်းဖြစ်သော သတို့သမီးသည် လျှူအပ်သော
ကြာပန်းရှစ်ဆုပ်ဟု ယူ၊ ပန်းသာပန်းဟူ၍လည်း ဆိုကုန်၏။

ဥပယောဂတ္ထ၌ ဆဋ္ဌိ။ ပဋိဂ္ဂဟော၊ ခံတော်မူထိုက်သော။ ဒီပင်္ကရော၊ သည်။ မမ၊ ငါ၏။ ကမ္မံ ညွှန်ပျောင်း၌ လျောင်းသော အမှုကို။ ပကိတ္တေတွာ ဝဏ္ဏေတွာ၊ ချီးမွမ်း၍။ တစ်နည်းကား-ကမ္မံ ဖြစ်လတ္တံ့သော ကံ၏ အကျိုးကို။ ပကိတ္တေတွာ ဗျာကရိတွာ၊ ကြားတော်မူ၍။ ဒက္ခိဏံ ပါဒံ၊ ခြေတော်ကို။ ဥဒ္ဓရိ၊ ချီတော်မူ၏။

တတ္ထ၊ ထိုဗျာဒိတ်စကား ကြားရာအရပ်၌။ ယေ ဇိနပုတ္တာ၊ အကြင် ဘုရားသားတော်တို့သည်။ အာသုံ၊ ရှိသည်ဖြစ်ကုန်၏။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်း ကုန်သော။ တေ ဇိနပုတ္တာ၊ တို့သည်။ မံ၊ ငါ့ကို။ ပဒက္ခိဏံ၊ လက်ယာရစ် လှည့်သည်ကို။ အကံသု၊ ကုန်၏။ ဒေဝါ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ မနုဿာ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ အသုရာ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ အဘိဝါဒေတွာန၊ ၍။ ပက္ကမံ၊ ဖဲကုန်၏။

ပူဇယတေ-ဟူသော ကြိယာကို ဆိုလျှင် ပြီးကောင်းပါလျက် အသို့မူ၍ ‘နမဿတိ စ’ ဟူ၍လည်း ဆိုပြန်သနည်းဟု ပါဠိ၌ စောဒနာရာသည်ကို မြင်တော်မူ၍ ‘နမဿတိ စာတိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

နမဿတိ စာတိ ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ (အတ္ထောသို့ သွား)။ ကေစိ၊ အချို့သော သူတို့သည်။ ကေသဉ္စိ၊ အချို့သော သူတို့အား။ ပူဇာသက္ကာရာဒိနိ၊ ပူဇော်သက္ကာရ အစရှိသည်တို့ကို။ ကရောန္တာပိ၊ ကုန်သော်လည်း။ တေသံ၊ ထိုသူတို့၏။ အပါကဋ္ဌဂုဏတာယ၊ မထင်ရှားသော ကျေးဇူးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နမက္ကာရံ၊ ရှိခိုးခြင်းကို။ န ကရေန္တိ၊ ကုန်။ ဧဝံ၊ တူ။ ဘဂဝတော၊ အား။ နမက္ကာရံ၊ ကို။ န ကရေန္တိ၊ ကုန်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်ကုန်။ ယထာဘူတအဗျူဂတကိတ္တိသဒ္ဓတာယ ပန၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်၍ တက်သော ကျော်စောသော အသံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ကား။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ သဒေဝကော၊ သော။ လောကော၊ သည်။ ပူဇယတိ စေဝ၊ ပူဇော်လည်း ပူဇော်၏။ နမဿတိ စ၊ ရှိလည်း ရှိခိုး၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ‘သဒါ နရမနုဿော’တိ၊ ဟူ၍။ ကေစိ၊ တို့သည်။ ပဌန္တိ၊ ရွတ်ကုန်၏။

ထိုသို့ ရွတ်သော် ထိုပါဠိ၏ အနက်ကို ဆရာဖွင့်ပါလော။ စကားရှိရကား ‘တံ န သုန္ဓရံ’ကို မိန့်သတည်း။

တံ။ ထိုသို့ရွတ်ခြင်းသည်။ န သုန္ဓရံ၊ မကောင်း။ (မကောင်းသောကြောင့် မဖွင့် ပြီဟူလိုသော်)။ တဿာတိ၊ ကား။ ယံ နရဝရံ၊ ကို။ သဒေဝကော၊ သော။ လောကော၊ သည်။ ပူဇယတိ စေဝ၊ ၏။ နမဿတိ စ၊ ၏။ တဿ နရဝရဿ၊ ၏။ **ဧတန္တိ** ဣမိနာ

ပဒေန၊ ဖြင့်။ ဣဒါနိ၊ ယခု။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဆိုအပ်လတ္တံသော။ ဗုဒ္ဓိယံ၊ မိမိ အသိဉာဏ်၌။
 ဝိပရိဝတ္တမာနံ၊ ပြန်ကာ လွန်ကာ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော အနက်ကို။ သာမညေန၊ ဖြင့်။
 ဒဿေတိ၊ ဧ၊။ **သာသနဝရန္တိ** ဣမိနာ ပဒေန၊ ဖြင့်။ တံ၊ ထိုဆိုလတ္တံသော အနက်ကို။
 သရူပတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ဧ၊။ တတ္ထ၊ ထိုသာသနဝရဟူသော ပါဠိ၌။ ဝစနတ္ထော၊
 ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ၊။ ဧတေန ဓမ္မဇာတေန၊ ဖြင့်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရ
 မတ္တေဟိ၊ မျက်မှောက်၌ ဖြစ်သော မြတ်သောအကျိုး၊ တမလွန်၌ ဖြစ်သော မြတ်သော
 အကျိုးတို့ဖြင့်။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သော အလျောက်။ သတ္တေ၊ တို့ကို။ သာသတိ ဝိနေတိ၊
 ဆုံးမတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ ဓမ္မဇာတံ၊ သည်။ သာသနံ၊ မည်၏။

ဝရသဒ္ဓါ၏ ဥတ္တမတ္တဝါစီအနိပ္ပန္နပါဠိပဒိကပုဒ်အဖြစ်ကို ပြလိုရကား
‘တဒေဝ ဥတ္တမဋ္ဌေန ဝရံ’ ကို မိန့်သတည်း။ အဘယ်ကြောင့် ဥတ္တမ ဖြစ်သနည်း
စောဒနာ ကြောင့် ‘ဧကန္တံ ။လ။ တာယ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။ အနိပ္ပန္န
ပါဠိပဒိကသာ ဖြစ်သင့်သည် မဟုတ်၊ နိပ္ပန္နပါဠိပဒိကလည်း ဖြစ်သင့်သေး၏ဟု
ပြအံ့သောငှာ ‘ပဏ္ဍိတေဟိ ဝရိတဗ္ဗတော ဝါ’ကို မိန့်ပြန်သော်။ အဘယ့်ကြောင့်
တောင့်တ အပ်သနည်းဟု စုဒ်ရှိရာသောကြောင့် ‘တံတံ ။လ။ ဟေတုတာယ’
ကိုမိန့်သော်။

တဒေဝ သာသနံ၊ ထိုသာသနာသည်ပင်လျှင်။ (ဝရံ၌ စပ်)။ ဧကန္တနိယျာနဋ္ဌေန
 စ၊ စင်စစ် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်စေတတ်သော သဘောကြောင့်လည်းကောင်း။
 အနညသာဓာရဏဂုဏတာယ စ၊ တစ်ပါးနှင့် မဆက်ဆံသော ကျေးဇူးရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ (ဤဟိတ်နှစ်ချက်ကို ဥတ္တမဋ္ဌေန၌ စပ်)။ ဥတ္တမဋ္ဌေန၊
 မြတ်သော သဘောကြောင့်။ ဝါ၊ အနက်ကြောင့်။ ဝရံ၊ မည်၏။ (ထပ်၍ ပေး)။ ဝါ၊
 ကား။ တံတံအဘိပတ္တိတသမိဒ္ဓိဟေတုတာယ၊ ထိုထိုတောင့်တအပ်သော အကျိုး
 ပြီးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပဏ္ဍိတေဟိ၊ တို့သည်။ ဝရိတဗ္ဗတော၊
 တောင့်တအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝရံ၊ မည်၏။ သာသနမေဝ၊ သည်ပင်လျှင်။
 ဝရံ၊ မြတ်သည်တည်း။ ဝါ၊ တောင့်တအပ်သည်တည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
သာသနဝရံ၊ မည်၏။ ဝိဒူဟိတံ၊ ဟူသည်ကား။ ယထာသဘာဝတော၊ သဘော
 အားလျော်စွာ။ ကမ္မကမ္မဖလာနိ စ၊ ကံ ကံ၏အကျိုးတို့ကိုလည်းကောင်း။ ကုသလာဒိ
 ဘေဒေ၊ ကုသိုလ် အစရှိသည် အပြားရှိကုန်သော။ ဓမ္မေ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။
 ဝိဒန္တိ၊ သိတတ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိဒူ၊ မည်ကုန်၏။ ပဏ္ဍိတမနုဿာ၊
 တို့တည်း။ ဝါ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ တေဟိ၊ ထိုပညာရှိတို့သည်။ ဉာတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

၄၈

နေတ္တိအဋ္ဌကထာနိဿယ

ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဥေယျံ၊ မည်၏။ (ထပ်၍ပေး)။ ဝါ၊ ကား။ ဉာဏံ၊ သိခြင်းကို။ အရဟတိ၊ ထိုက်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဥေယျံ၊ မည်၏။ နရဝရဿာတိ ပဒဿ၊ ၏။ ပုရိသဝရဿ၊ မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ အဂ္ဂပုဂ္ဂလဿ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္တော၊ တည်း။ ။

ပုရိသနှင့် ပုဂ္ဂလကား ဝေဝုဓံ။ ယံ လောကော ပူဇယတေ-ဟူသော ဂါထာ၏ အစိတ်အစိတ် ဖြစ်သော အနက်ကို ပြုပြီး၍ ယခုအခါ အပေါင်းဖြစ်သော ပိဏ္ဍတ္တအနက်ကို ပြလိုရကား ‘ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဣဒံ အယံ အဓိပ္ပါယ်၊ ကို။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အရဟံ၊ ရာဂ အစရှိသော ကိလေသာတို့မှ ဝေးတော်မူထသော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင်သာ သိတော်မူထသော။ ယော ဘဂဝါ၊ ကို။ အနညဿာဓာရဏမဟာကရုဏာသဗ္ဗညုတညာဏာဒိဂုဏဝိသေသယောဂေန၊ သူတစ်ပါးတို့နှင့် မဆက်ဆံသော မဟာကရုဏာ သဗ္ဗညုတဉာဏ် အစရှိသော ဂုဏ်အထူးတို့နှင့် ယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သဒေဝကေန၊ သော။ လောကေန၊ သည်။ ပူဇနီယော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ နမဿနီယော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ လောကော ဌံ၊ ဥတ္တမပုဂ္ဂလဿ၊ သော။ တဿ ဘဂဝတော၊ ၏။ (သာသနံသို့ သွား)။ ဣဒါနိ၊ ယခု။ အမှေဟိ၊ တို့သည်။ ဝိဘဇိတဗ္ဗဟာရနယပဋ္ဌာန ဝိစာရဏဝိသယဘူတံ၊ ဝေဖန်အပ်လတ္တံ့သော ဟာရနယသာသနပဋ္ဌာနတို့ကို စီရင်ခြင်း၏ အရာဖြစ်၍ ဖြစ်ထသော။ အာဒိကလျာဏတာဒိဂုဏသမ္ပတ္တိယာ၊ အာဒိကလျာဏအဖြစ် အစရှိသော ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်။ ဝရံ အဂ္ဂံ ဥတ္တမံ၊ မြတ်သော။ ဧတံ သာသနံ၊ ဤသာသနာတော်မြတ်ကို။ နိပုဏဉာဏဂေါစရတာယ၊ သိမ်မွေ့သော ဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ သိမ်မွေ့သော ဉာဏ်ရှိသော ပညာရှိတို့၏ ကျက်စားရာ အာရုံဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **ပဏ္ဍိတဝေဒနီယမေဝ**၊ ပညာရှိတို့ သိအပ်သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

၁။ **ပဏ္ဍိတဝေဒနီယမေဝ** ။ ။ ပဏ္ဍိတဝေဒနီယမေဝ-ဟူသော ပါဠိဖြင့် ပါဠိ၌ ဝိဒူဟိ ဥေယျံ ဧဝဟု ဧဝသဒ္ဓါယှဉ်၍ ယောဇနာအပ်သည်ကို ပြ၏။ ပါရာဇိကော ဟောတိ၌ ပါရာဇိကော ဧဝ ဟူ၏သို့တည်း။

နိပုဏဉာဏဂေါစရအဖြစ်ကို အဘယ်သို့ သိအပ်ပါသနည်းဟု စောဒနာ ဖွယ်ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ဘဂဝတော ဟိ ။လ။ ဝိသယ မေဝါတိ’ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ တစ်နည်းကား- ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဘဂဝတော၊ ဧ။၊ ဝစနံ၊ သည်။ (သဏှသုခမဉာဏဝိသယမေဝံ ဟိ)။ ဧကဂါထာမတ္တမ္ပိ၊ တစ်ဂါထာမျှသည်လည်း။ (၎င်း၌ ဟိ)။ သစ္စပဋိစ္စသမုပ္ပါဒခန္ဓာယတနဓာတိန္ဒြိယသတိပဋ္ဌာနာဒိသဘာဝဓမ္မ နိဒ္ဒါရဏက္ခမတာယ စ၊ သစ္စာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် ဣန္ဒြေ သတိပဋ္ဌာန် အစရှိသော သဘောတရားတို့ကို ထုတ်ခြင်းငှာ ခံသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ဝါ၊ လျောက်ပတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ သောဠသဟာရ ပဉ္စနယသောဠသအဋ္ဌဝိသတိဝိပဋ္ဌာနဝိစာရယောဂျဘာဝေန စ၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဟာရ ငါးပါးသောနည်း တစ်ဆယ့် ခြောက်ပါး နှစ်ဆယ့် ရှစ်ပါးအပြားရှိသော သာသနပဋ္ဌာနတို့ကို စီရင်ခြင်းငှာ လျောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ပရမဂမ္ဘီရံ၊ အလွန်နက်နဲ၏။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ အဂါပေါရံ၊ မထောက်စွမ်းနိုင်သော အပိုင်းအခြား ရှိ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထည့်၍ပေး)။ တစ်နည်းကား- ပရမဂမ္ဘီရံ ပရမဂမ္ဘီရတ္တာ၊ ကြောင့်။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ အဂါပေါရံ၊ အဂါပေါရတ္တာ၊ ကြောင့်။ (ဟေတုမန္တဝိသေသနတည်း)။ သဏှသုခမဉာဏဝိသယမေဝ၊ သိမ်မွေ့နူးညံ့သော ဉာဏ်၏ အရာသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဧ။၊ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဧ။၊ တေနေဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “ပညဝန္တဿာယံ ။လ။ ဒုပ္ပညဿာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ။၊

“ပညဝန္တဿ၊ ပညာရှိသော သူအား။ အယံ ဓမ္မော၊ ဤကိုးပါးသော လောကုတ္တရာတရားသည်။ သမ္ပဇ္ဇတိ၊ ပြည့်စုံ၏။ အယံ ဓမ္မော၊ သည်။ ဒုပ္ပညဿ၊ ပညာမရှိသော သူအား။ န သမ္ပဇ္ဇတိ၊ မပြည့်စုံ။” (အယံ ဓမ္မောတိ အယံ နဝလောကုတ္တရ ဓမ္မော သမ္ပဇ္ဇတိ။ အင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကနိပါတ်အဋ္ဌကထာ)။

ဤသို့ ဧယျံ ဧဝ-ဟု ဧဝသဒ္ဓါကို ဧယျံပုဒ်နှင့် ယှဉ်၍ ယောဇနာ အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ ‘ဝိဒူဟိ ဧဝ ဧယျံဟု ယှဉ်၍ ယောဇနာ အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြပြန်လိုရကား ‘အထ ဝါ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

အထ ဝါ၊ ကား။ ဘဂဝတော၊ ဧ။၊ သာသနံ၊ သည်။ (ဝိသယော၌ ဟိ)။ ပရိညာက္ကမေန၊ ဉာဏအစရှိသော ပရိညာအစဉ်ဖြင့်။ လက္ခဏာဝဗောဓပ္ပဋိပတ္တိယာ၊

အနိစ္စ အစရှိသော လက္ခဏာကို သိသော ဝိပဿနာအကျင့်ဖြင့်။ သုညတမုခါဒီဟိ။ သုညတမုခ အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ဩဂါဟိတဗ္ဗတ္တာ၊ သက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အဝိညုနံ၊ ပညာမရှိကုန်သော သူတို့၏။ **သုပိနန္တေနပိ**၊ အိပ်မက်မျှဖြင့်လည်း။ **ဝိသယော**၊ အရာသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ဝိဒူဟိ ဥေယျ”**နိစ္စ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

တထာ စ တတော ဧဝ၊ ထိုသို့ ပညာရှိတို့သည် သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သာလျှင်။ “ဧတု ။လ။ပုရိသော”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ အသဌော၊ မစဉ်းလဲသော။ အမာယာဝီ၊ လှည့်ပတ်ခြင်း မရှိသော။ ဥဇ္ဇဇာတိကော၊ ဖြောင့်မတ်သော သဘော ရှိသော။ ဝိညု ပညာရှိသော။ ပုရိသော၊ သည်။ ဧတု၊ လာလှည့်။ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ အနုသာသာမိ၊ ဆုံးမအံ့။ အဟံ၊ သည်။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ဒေသေမိ၊ အံ့။ (အာဒိဝန်ဖြစ်သော ပါဠိနှင့်တကွ ယောဇနာသည်။) ။

 [၄၊ ၈] အပရေ ပန၊ တို့သည်ကား။ ‘တံ တဿ သာသနဝရ’နိစ္စ ဟူ၍။ ပဌနိစ္စ ကုန်၏။

ထိုအပရေဆရာတို့ ရွတ်သော ပါဠိသည်လည်း သဒ္ဓါနုဂမနစသည်ကဲ့သို့ မဟုတ်၊ သုန္နရဖြစ်ရကား ‘တေသံ’စသည်ကို မိန့်သတည်း။

အတ္ထယုတ္တိရှိမှသာ သာသနသဒ္ဓါနှင့် တုလျာဓိကရဏဆိုသော စကား သင့်မည်တကား-ဟု စောဒနာရာသောကြောင့် ‘ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

တေသံ၊ ထိုအပရေဆရာတို့၏။ မတေန၊ အလိုအားဖြင့်။ ယံ သဒ္ဓေါ၊ သည်။ သာသနသဒ္ဓေန၊ နှင့်။ သမာနာဓိကရဏော၊ တူသော တည်ရာအနက်ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ဣဒံ အယံ အဓိပ္ပါယ်၊ ကို။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယံ သာသနဝရံ၊ ကို။ သလောကပါလော၊ လောကပါလနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ လောကော၊ သည်။ ပူဇယတိ စ၊ ၏။ နမဿတိ စ၊ ၏။ တံ သာသနဝရံ ကို။ ဝိဒူဟိ၊

၁။ သုပိနန္တေနပိ န ဝိသယော ။ ။ ပညာမရှိသော သူတို့၏ အိပ်မက်မျှဖြင့်သော်လည်း အရာမဟုတ်သော အဖြစ်ကို ဆိုသဖြင့် ‘ဝိဒူဟိ ဧဝ’ဟု ဧဝသဒ္ဓါတို့ဖြင့် ယှဉ်၍ ယောဇနာအပ်သော အဖြစ်ကို သိရသတည်း။

တို့သည်။ ဉာတဗ္ဗံ၊ ဧ၊။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ၊။ ဣမသ္မိံ စ နယေ၊
ဤနောက်နည်း၌လည်း။ လောကပါလသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ ဘဂဝိပိ၊ ကိုလည်း။ ဝုစ္စတိ၊ ဧ၊။

**လောကပါလသဒ္ဓါဖြင့် စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်း စသည်ကိုသာ ဆိုကောင်းသည်
မဟုတ်ကုန်လောဟူသော စောဒနာကို ရည်၍ ‘ဘဂဝါ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။**

ဟိ၊ စွ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ **လောကဂ္ဂနာယကတ္တာ၊** လူတို့၏ လူတို့ထက်မြတ်သော
အကြီးအကဲဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ လူတို့၏ မြတ်သော ခရီးညွှန်ဖြစ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ နိပ္ပရိယာယေန၊ မုချအားဖြင့်။ လောကပါလော၊ မည်၏။ တသ္မာ၊
ကြောင့်။ “တဿာ”တိ ပဒဿ၊ ဧ၊။ လောကပါလဿ၊ လူတို့ကို စောင့်ရှောက်တော်
မူတတ်သော။ သတ္ထုနော၊ ဧ၊။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ (တဿဖြင့်
သလောကပါလော၌ လောကပါလကို စွဲသည် ဟူလိုသော်)။

**‘သဟ လောကပါလေန ယော လောကော သောယံ သလောကပါလော’
ဟူသော ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်အခိုက်၌ လောကသာ ပြဇာန်းသည်
မဟုတ်ကုန်လော။ လောကပါလဟုဆိုအပ်သော ဘုရားကို မပြဇာန်းသည်
မဟုန်ကုန်လော။ ထိုသို့လျက် တဿဖြင့် အပဓာနဖြစ်သော လောကပါလဟု
ဆိုအပ်သော ဘုရားကို စွဲခြင်းသည် အဘယ်သို့ သင့်အံ့နည်းဟု
စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘သလောကပါလောတိ စေတ္ထ’
အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

သလောကပါလောတိ စ ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ လောကပါလသဒ္ဓေါ၊ သည်။
ဂုဏီဘူတောပိ၊ ပြဇာန်းပြီးဖြစ်သော်လည်း။ သတ္ထုဝိသယတ္တာ၊ မြတ်စွာဘုရားအရာ
ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သာသနသဒ္ဓါပေက္ခတာယ၊ သာသနသဒ္ဓါကို
ဝံ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ဖြင့်။ သာမိဘာဝေန၊ ဖြင့်။ သမ္မန္တိဝိသေသဘူတော
သမ္မန္တိဝိသေသဘူတတ္တာ၊ သမ္မန္တိအထူးဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပဓာနဘူတော ဝိယ၊
ပဓာနဖြစ်သကဲ့သို့။ **ပဋိနိဒ္ဒေသံ**၊ တဿဟူသော ပုဒ်ဖြင့် တစ်ဖန်ညွှန်ခြင်းကို။ အရဟတိ၊
ထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ၊။ ။

၁။ ပဋိနိဒ္ဒေသံ ။ ။ တဿဖြင့် စွဲသည်ကို ပဋိနိဒ္ဒေသဟူသတည်း။ အဂုဏောပိ
ဂုဏော ဟူတွာ ဘဝတီတိ ဂုဏီဘူတော၊ ဂုဏဘူတောဟု ဆိုအပ်လျက် ‘အဘူတတဗ္ဗာဝေ
ကရဘူဓာတုယောဂေ ဤပစ္စယသမ္ဘဝတော’-ဟူရကား ဂုဏီဘူတော’ဟု ဆိုသတည်း။
အဗျယိဘာဝေါဟူ၏သို့ ဂုဏသဒ္ဓါကား ဤ၌ အပဓာနနယော။

ကထံ ပန၊ အဘယ်သို့လျှင်။ သယံ၊ ကိုယ်တော်သည်။ ဓမ္မဿာမီ၊ ဓမ္မသာမိ ဖြစ်လျက်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ပူဇယတိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ စေ ဝဒေယျ၊ အံ့။ အယံ၊ ဤသို့ ပူဇော်ခြင်းသည်။ န ဝိရောဓော၊ အပြစ်မရှိ။ ဝါ၊ မဆန့်ကျင်။

ဘုရားသခင်သည် ဓမ္မဿာမီ မဟုတ်လော။ အဘယ်ကြောင့် အပြစ် မရှိအံ့နည်း။ စုဒ္ဓိရကား ‘ဓမ္မဂရုနော ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဗုဒ္ဓါ၊ အလုံးစုံသော တရားကို သိတော်မူကုန်သော။ ဘဂဝန္တော၊ တို့သည်။ ဓမ္မဂရုနော၊ တရားကို အလေးပြုကုန်၏။ တေ ဘဂဝန္တော၊ တို့သည်။ သဗ္ဗကာလံ၊ သိမ်း။ ဓမ္မံ၊ ကို။ အပစာယမာနာဝ၊ အရိုအသေပြုကုန်သည် ဖြစ်၍သာလျှင်။ ဝိဟရန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ န ဝိရောဓော၊ မရှိ။ ဟိ သစ္စံ၊ မှန်၏။ “ယံ နူနာဟံ ။လ။ ဝိဟရေယျ”န္တိ ဟူ၍။ ဧတံ ဝစနံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ “မယာ၊ သည်။ ယော အယံ ဓမ္မော၊ ကို။ အဘိသမ္ပုဒ္ဓေါ၊ အပ်ပြီ။ အဟံ၊ သည်။ တမေဝ ဓမ္မံ၊ ကိုသာလျှင်။ သက္ကတွာ၊ အရိုအသေပြု၍။ ဂရံ၊ ကတွာ၊ အလေးပြု၍။ ဥပနိဿာယ၊ ပြု၍။ ဝိဟရေယျံ၊ နေရမူကား။ ယံ နူန သာဓု ဝတ၊ ကောင်းလေစွ”။ ။

အပိ စ၊ တစ်နည်းကား- ဘဂဝတော၊ ၏။ ဓမ္မပူဇနာ၊ တရားတော်အား ပူဇော်ခြင်းကို။ သတ္တသတ္တာဟပ္ပဋိပတ္တိအာဒိဟိ၊ ခုနစ်ပါးသော သတ္တာဟဉ္စ ဖြစ်သောအကျင့် အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ဒီပေတဗ္ဗာ၊ ပြအပ်၏။

ဓမ္မဿာမီကို ဓမ္မဿ သာမီ ဓမ္မဿာမီ-ဟု ပြုသော် ဆရာစကား မသင့်သေးဟု စုဒ္ဓိရကား ‘ဓမ္မဿာမီတိ’ စသော ပါဠိကို မိန့်ပြန်သော်။

ဓမ္မဿာမီတိ စ ပဒဿ၊ ၏လည်း။ ဓမ္မေန၊ ကြောင့်။ သဒေဝကဿ၊ သော။ လောကဿ၊ ၏။ သာမီ၊ အရှင်တည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ဓမ္မဿ၊ ၏။ သာမီ၊ တည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ ကို။ န ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ အပ်။ ဧဝမ္ပိ ဤသို့ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်အား ပူဇော်ခြင်းသည် သင့်သော်လည်း။ နမဿတိတိ ဝစနံ၊ သည်။ န ယုဇတိ၊ မသင့်ခဲ့။ ဟိ၊ စွ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ကဗ္ဗိ၊ တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ။ န နမဿတိ၊ ရှိမခိုးခဲ့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စေ ဝဒေယျ၊ အံ့။ ဒေသောပိ၊ ဤနမဿတိ ဟူသော စကားသည်လည်း။ နိဒ္ဒေါသော၊ အပြစ်မရှိ။ ကသ္မာ၊ ကား။ ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ နမဿတိတိ ပဒဿ၊ ၏။ နမက္ကာရံ၊ ကို။ ကရေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အယမေဝ အတ္ထော၊ ကိုသာလျှင်။ လဗ္ဘတိ၊ သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ အထ ခေါ၊ စင်စစ်မူကား။

ဂရုကရဏေန၊ အလေးပြုသဖြင့်။ တန္တိန္ဒော၊ ထိုတရားသို့ ညွတ်၏။ တပေါဏော၊ ထိုတရားသို့ ရှိုင်း၏။ တပ္ပတ္တာရော၊ ထိုတရားသို့ ကိုင်း၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အယမ္ပိ အတ္ထော၊ ကိုလည်း။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဘဂဝါ စ၊ သည်လည်း။ ဓမ္မဂရုတာယ၊ တရားကို အလေးပြုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သဗ္ဗကာလံ၊ သိမ်း။ ဓမ္မနိန္ဒပေါဏပတ္တာ ရဘာဝေန၊ တရားသို့ ညွတ်သည်၏အဖြစ်၊ ရှိုင်းသည်၏အဖြစ်၊ ကိုင်းသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝိဟရတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နိဒ္ဒေါသော၊ ရှိ။ အယဉ္စ အတ္ထော၊ ကိုလည်း။ “ယေန သုခံ ။လ။ ဝိဟရာမိ”တိ ဧဝမာဒီတိ၊ ကုန်သော။ သုတ္တပဒေတိ၊ တို့ဖြင့်။ ဒီပေတဗ္ဗော၊ ၏။ “ဝိဒူဟိ နေယျ”န္တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပါဌော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တဿ၊ ထိုပါဠိ၏။ ပဏ္ဍိတေတိ၊ တို့သည်။ သပရသန္တာနေသု၊ မိမိသန္တာန် သူတစ်ပါးသန္တာန်တို့၌။ နေတပ္ပံ ပါပေတပ္ပံ၊ ရောက်စေအပ်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

မိမိသန္တာန်သို့ အဘယ်သို့ ရောက်စေသနည်း။ သူတစ်ပါးသန္တာန်သို့ အဘယ်သို့ ရောက်စေသနည်း စုန်ရကား ‘တတ္ထ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

တတ္ထ၊ ထိုထိုမိမိသန္တာန်သို့ ရောက်စေခြင်း သူတစ်ပါးသန္တာန်သို့ ရောက်စေခြင်း တို့တွင်။ ဗုဇ္ဈနံ၊ မိမိသိခြင်းသည်။ အတ္တသန္တာနေ၊ ၌။ ပါပနံ၊ ရောက်စေခြင်း မည်၏။ ဗောဓနံ၊ သူတစ်ပါးတို့ကို သိစေခြင်းသည်။ ပရသန္တာနေ၊ ၌။ ပါပနံ၊ မည်၏။ တစ်နည်းကား- အတ္တသန္တာနေ၊ ၌။ ပါပနံ၊ ရောက်စေခြင်းဟူသည်။ ဗုဇ္ဈနံ၊ မိမိသိခြင်းတည်း။ (စသည်ဖြင့်လည်း ပေး)။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။

ယံ လောကော ပူဇယတေ-ဟူသော ဂါထာဖြင့် သာဝသေသဖြစ်သော ဘုရား ဂုဏ်ကိုသာ ပြ၏ဟု အယူရှိရာသောကြောင့် ထိုအယူကို နှစ်စေ၍ နိရဝသေသဂုဏ်ကို ပြသတည်းဟု သိစေလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် ‘ဧဝံ ဘဂဝတော ။လ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

နိရဝသေသဂုဏ်ကို ဂါထာ၌ သရုပ်အားဖြင့် မဆိုတကား။ အဘယ်သို့ နိရဝသေသဂုဏ်ကို ပြသနည်းဟု စောဒနာကြောင့် ‘ဧဝံ ဘဂဝတော ။လ။ ဒီပေတိ’ကို မိန့်သတည်း။

ဂုဏဝိသိဋ္ဌဟူသည် အဘယ်နည်း။ ထိုဂုဏဝိသိဋ္ဌအဖြစ်ကို အဘယ်သို့ သိအပ်သနည်းဟု စောဒနာရာသောကြောင့် ‘သာ စ ။လ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ’ကို မိန့်သတည်း။

‘ဗောဓိသဗ္ဗညုတဉာဏေ၊ အရိယမဂ္ဂေ စ နာရိယံ။ ပညတ္တိယံ ပုမေ သတ္တံ၊ ရုက္ခမိ ပုရိသိတ္တိယံ’ဟူ၍ ဆိုသောကြောင့် ဗောဓိ၏ အရသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ် စသောအားဖြင့် များခဲ့။ အဘယ်သည် မဟာဗောဓိမည်သနည်း။ အဿတ္ထရုက္ခသည် မဟာဗောဓိ မည်သလော-ဟု စောဒနာပြန်ရာသောကြောင့် ‘အာသဝက္ခယ ။လ။ မဟာဗောဓိတိ ဂုစ္စတိ’ကို မိန့်သတည်း။

သဗ္ဗညုတ အာသဝက္ခယဉာဏ်မျှတည်းဖြင့် နိရဝသေသဂုဏ် မကုန်ခဲ့။ တစ်နည်းကား- ထိုဉာဏ်နှစ်ပါးသည် ဖလသမ္ပဒါမျှသာ ဖြစ်ခဲ့။ ထိုသို့ဖြစ်သော် ‘တိသု အဝတ္ထာသု’ဟု ဆိုသော စကားသည် အတိဗျာပိတဖြစ်ခဲ့၏တကားဟု စောဒနာအံ့သည်ကို မြင်ရကား ‘သာ ။လ။ ဝိညာယတိ’ကို မိန့်သတည်း။

အဝိပရိတဓမ္မဒေသနာကြောင့် အဝိပရိတဒေသနာ၏ အဖြစ်ကိုသာ သိအပ်ပါသည် မဟုတ်ကုန်လော။ အသို့မူ၍ အဝိပရိတဓမ္မဒေသနာကြောင့် မဟာဗောဓိကို သိအပ်မည်နည်း-ဟု စုဒ္ဓိကြောင့် ‘န ဟိ ။လ။ သမ္ဘဝတိ’ကို မိန့်သတည်း။

ထိုသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော သဗ္ဗညုတဉာဏ် အာသဝက္ခယဉာဏ် အဝိပရိတ ဒေသနာမျှတည်းဖြင့် နိရဝသေသဂုဏ် မဖြစ်ခဲ့တကားဟု စောဒနာ ပြန်အံ့သည်ကို စိုးရကား ‘ဣစ္စဿ ။လ။ ပကာသိတာ ဟောတိ’ကို မိန့်သတည်း။

ဆိုအပ်ပြီးသော ဂုဏ်အပေါင်းသည် ဖလသမ္ပဒါ သတ္တုပကာရသမ္ပဒါ မျှသာ ဖြစ်ခဲ့။ ထိုသို့ဖြစ်သော် ‘တိသု အဝတ္ထာသု’ဟူသော စကားသည် အတိဗျာပိတ ဖြစ်ခဲ့၏တကားဟု စောဒနာဖွယ်ရှိပြန်ရကား ‘ဟေတုသမ္ပဒါဝိ အတ္ထတော ဝိဘာဝိတာ ဟောတိ’ကို မိန့်သတည်း။

ဆိုအပ်ပြီးသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်စသော ဂုဏ်ကိုသာ ပြသင့်သည် မဟုတ် ကုန်လော။ အဘယ်ကြောင့် ဟေတုသမ္ပဒါကို ပြအပ်သနည်းဟု စောဒနာ ပြန်ရာသောကြောင့် ‘ဧတာဒိသီ စ ။လ။ ဥပလမ္ဘတိ’ကို မိန့်သတည်း။

ဧဝံ၊ သို့။ ဘဂဝတော၊ ဧ။ (ဂုဏဝိသိဋ္ဌတံ၌ စပ်)။ သဒေဝကဿ၊ သော။ လောကဿ၊ သည်။ ပူဇနီယဝန္ဒနီယဘာဝေါ စ၊ ပူဇော်အပ်သည်၏အဖြစ် ရှိခိုးအပ်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ အဂ္ဂပုဂ္ဂလဘာဝေါ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဂုစ္စမာနော၊ ဆိုအပ်သည်ရှိသော်။ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတံ၊ ဂုဏ်အားဖြင့် ထူးမြတ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒီပေတိ၊ ဧ။ တစ်နည်းကား-ဂုစ္စမာနော၊ သော။ သဒေဝကဿ၊ သော။ လောကဿ၊ သည်။ ပူဇနီယဝန္ဒနီယဘာဝေါ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ အဂ္ဂပုဂ္ဂလ ဘာဝေါ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဘဂဝတော၊ ဧ။ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတံ၊ ကို။ ဒီပေတိ၊ ဧ။ သာ စ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတာ၊ ကို။ မဟာဗောဓိယာ၊ မဟာဗောဓိဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဧ။ ဟိ။

စွ။ အာသဝက္ခယဉာဏပဒဋ္ဌာနံ၊ အာသဝက္ခယဉာဏ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိသော။ သဗ္ဗညုတညာဏဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သဗ္ဗညုတညာဏပဒဋ္ဌာနံ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ နီးစွာသော အကြောင်းဖြစ်သော။ (ဤကား တပျူရိသ်သမာသ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် မုချ အနက်တည်း)။ တစ်နည်းကား-သဗ္ဗညုတညာဏပဒဋ္ဌာနံ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိသော။ (ဤကား ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စေတိယကုဋေပမာ၊ နာသာဘင်္ဂမရဏောပမာ၊ အရုဏောဒယသုရိယုဂ္ဂမနောပမာကို ယူ၍ ပေးသော အနက်တည်း)။ အာသဝက္ခယဉာဏဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ “မဟာဗောဓိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဂုစ္စတိ၊ ၏။ သာ မဟာဗောဓိ၊ ကို။ ဝါ၊ သည်။ အဝိပရိတ ဓမ္မဒေသနတော၊ မဖောက်မပြန်သော ဒေသနာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တထာဂတော၊ ဤ။ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ၊ ကောင်းစွာ တည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ [၄၉] ဝိညာယတိ၊ ၏။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ သဝါသနနိရဝသေသကိလေသပ္ပဟာနဉ္စ၊ ဝါသနာနှင့် တကွဖြစ်သော အကြွင်းမရှိသော ကိလေသာကို ပယ်ခြင်းကို လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ပယ်တတ်သော အာသဝက္ခယဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း။ အနာဝရဏဉာဏဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝိနာ၊ ၍။ တာဒိသီ၊ ထိုသို့ သဘောရှိသော။ ဓမ္မဒေသနာ၊ သည်။ န သမ္ဘဝတိ၊ မဖြစ်သင့်။ ဣတိ ဧဝံ ဣမိနာ ဒီပနေန၊ ဤသို့ အဝိပရိတဓမ္မဒေသနာဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် အနာဝရဏဉာဏ်ကို ပြခြင်းကြောင့်။ အဿ ဘဂဝတော၊ ၏။ စတုဝေသာရဇ္ဇယောဂေါ၊ လေးပါးသော ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်နှင့် ယှဉ်ခြင်းကို။ ပကာသိတော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တေန၊ ထိုလေးပါးသော ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ ဒသဗလ ဆအသာဓာရဏဉာဏ အဋ္ဌာရသာဝေဏိကဗုဒ္ဓဓမ္မာ-ဒိသကလသဗ္ဗညုဂုဏပါရိပူရိ၊ ဒသဗလဉာဏ် ဆအသာဓာရဏဉာဏ် တစ်ဆယ့် ရှစ်ပါးသော အသီးသော ဘုရားကျေးဇူး အစရှိသော အလုံးစုံသော သဗ္ဗညုဘုရား ကျေးဇူးတော် တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို။ ပကာသိတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧတာဒိသီ၊ ဤသို့သဘော ရှိသော။ ဂုဏဝိဘူတိ စ၊ ကျေးဇူး၏ ပြည့်စုံခြင်းကိုလည်း။ (ဝိဘူတိ သဒ္ဓါကား သမ္ပတ္တိဟော)။ မဟာကရုဏာပုဗ္ဗင်္ဂမံ၊ မဟာကရုဏာလျှင် ရှေ့သွားရှိသော။ အဘိနိဟာရသမ္ပတ္တိံ၊ ဘုရားဆုတောင်းခြင်းနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို။ ပုရဿရံ ကတွာ၊ ရှေးညွှန်း၍။ သမ္မာဒိတံ၊ ပြီးစေအပ်သော။ သမတ္တိံသပါရမိသင်္ခါတံ၊ အမျှသုံးဆယ်သော ပါရမီဟု ဆိုအပ်သော။ ပုညဉာဏသမ္ဘာရံ၊ ကောင်းမှုဉာဏ်တည်း-ဟူသော အဆောက်အဦကို။ အန္တရေန၊

ကြည့်၍။ န ဥပလဗ္ဗတိ၊ မရအပ်။ ကူတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဟေတုသမ္ပဒါ**^၁၊ ကိုလည်း။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ ဝိဘာဝိတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကူတိ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဘဂဝတော၊ ၏။ တီသုပိ၊ လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ အဝတ္ထာသု၊ ဟေတုဖလသတ္ထုပကာရတည်းဟူသော အခိုက်အတန့် တို့၌။ သဗ္ဗသတ္တာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ အား။ ဧကန္တဟိတပ္ပဋိလာဘဟေတုဘူတာ၊ စင်စစ် အစီးအပွားကို ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ အာဒိမဇ္ဈပရိယော သာနကလျာဏာ၊ အစအလယ် အဆုံး၌ ကောင်းခြင်းရှိကုန်သော။ နိရဝသေသာ၊ အကြွင်းမရှိကုန်သော။ ဗုဒ္ဓဂုဏာ၊ တို့ကို။ ကုမာယ ဂါထာယ၊ ဖြင့်။ ပကာသိတာ၊ ကုန်၏။ ကူတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ကုန်၏။ ။

ဤဂါထာဖြင့် ဘုရားကျေးဇူးကိုသာ ပြသလောဟု စုဒ္ဓိရှိရကား ‘ယေ အရိယဘာဝါဒယော ။လ။ ပကာသိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ’ကို မိန့်သတည်း။

ပဌမနည်း၌ ဘုရား၏သာ ပူဇော်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ဆိုသည်မဟုတ် ကုန်လော။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် သာသနဝရ၏ ပူဇော်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ဆိုသောဟု ဆိုလေသနည်းဟူသော စောဒနာကို နှလုံးပိုက်၍ ‘ဒုတိယ နယေ ပန ။လ။ ယသ္မာ’ကို မိန့်သတည်း။

ဒုတိယနယေ ပန၊ ၌ကား။ (ပူဇယတိ နာမ နှစ်ပုဒ်၌ စပ်)။ (ဤ၌ ဒုတိယနည်း ဟူသည်ကား။ “အပရေ ပန တံ တဿ သာသနဝရန္တိ ပဌန္တိ” စသည်ဖြင့် ဆိုသော နည်းကို ယူ။) ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ (၎င်း၌ စပ်)။ သိက္ခတ္ထယသင်္ဂဟံ၊ သော။ သဖလံ၊ ဖိုလ်နှင့်တကွဖြစ်သော။ အရိယမဂ္ဂသာသနဉ္စ၊ အရိယမဂ်တည်း-ဟူသော သာသနာ ကိုလည်းကောင်း။ တဿ၊ ထိုအရိယမဂ်၏။ အာရမ္မဏဘူတံ၊ သော။ အမတဓာတုဉ္စ၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်ကိုလည်းကောင်း။ တဒဓိဂမူပါယံ၊ ထိုအရိယမဂ်နိဗ္ဗာန်ကို ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော။ ပဗ္ဗဘာဂပဋိပတ္တိသာသနဉ္စ၊ ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သော အကျင့်ဟု ဆိုအပ်သော သာသနာကိုလည်းကောင်း။ တဒတ္ထပရိဒီပနံ၊ ထိုပဋိဝေဓပဋိပတ္တိ တည်းဟူသော အနက်ကို ပြတတ်သော။ ပရိယတ္တိသာသနဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ (ပူဇယတိ နာမ နှစ်ပုဒ်သို့ချည်း သွား)။ **ယထာရဟံ**^၂၊ စွာ။ သစ္စာဘိသမယဝသေန၊

၁။ ဟေတုသမ္ပဒါစသည် ။ ။ မဟာကရုဏာ သမတ္တိသပါရမီသည် ဟေတုသမ္ပဒါ၊ အဝိပရိတဓမ္မ ဒေသနာသည် သတ္ထုပကာရသမ္ပဒါ၊ ထိုမှကြွင်းသော သဗ္ဗညုတဉာဏ် စသော ဂုဏ်တော်သည် ဖလသမ္ပဒါ မည်၏။

၂။ ယထာရဟံ ။ ။ ပဋိဝေဓသာသနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဘိသမယံကို၊ ပရိယတ္တိ သာသနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဝန စသောအားဖြင့် ပရိစယပြုခြင်းကို၊ သုံးပါးသော သာသနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မနသိကာရကို။ ဤသို့ ယထာရဟံ ယှဉ်၍ ယူ။

သစ္စာကို သိသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အဘိသမေက္ခော စ၊ သိသည်ဖြစ်၍ လည်းကောင်း။ သွာက္ခာတတာဒိဂုဏဝိသေသယုတ္တတံ၊ သွာက္ခာတတာ အစရှိသော ဂုဏ်အထူးနှင့် ယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကို။ မနသိကရောက္ခော စ၊ နှလုံးသွင်းသည်ဖြစ်၍ လည်းကောင်း။ သက္ကစ္စံ၊ စွာ။ သဝနဓာရဏပရိပုစ္ဆာဒီဟိ၊ နာခြင်း ဆောင်ခြင်း မေးခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ပရိစယံ၊ လေ့ကျက်ခြင်းကို။ ကရောက္ခော စ၊ ပြုသည်ဖြစ်၍ လည်းကောင်း။ သဒေဝကော၊ သော။ လောကော၊ သည်။ ပူဇယတိ နာမ၊ မည်၏။

လောကနာထော စ၊ လူတို့၏ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရားသည်လည်း။ (ပူဇယတိ နာမ၌ စပ်)။ သမ္မာသမ္ဗောဓိပ္ပတ္တိယာ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ ရောက်တော်မူသဖြင့်။ ဝါ၊ ရောက်တော်မူခြင်းကြောင့်။ ဝေနေယျာနံ၊ တို့အား။ သက္ကစ္စံ၊ စွာ။ (ဓမ္မဒေသနေန ထောမနေန ပူဇယတိ နာမ သုံးပုဒ်လုံးသို့ သွား)။ ဓမ္မဒေသနေန စ၊ သဖြင့်လည်းကောင်း။ “**အရိယံ ဝေါ ိလ၊ အာဒိကလျာဏ**” နှစ်အာဒိဟိ၊ ကုန်သော။ ဝစနေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ထောမနေန စ၊ သဖြင့်လည်းကောင်း။ ပူဇယတိ နာမ၊ မည်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာသနဝရဿ၊ ၏။ ပူဇနီယဘာဝေါ၊ ကို။ ဣဓ၊ ဤဂါထာ၌။ ဝုစ္စမာနော၊ ရှိသော်။ တစ်နည်းကား-ဝုစ္စမာနော၊ သော။ သာသနာဝရဿ၊ ၏။ ပူဇနီယ ဘာဝေါ၊ သည်။ အနဝသေသတော၊ အားဖြင့်။ ဓမ္မဂုဏော၊ တို့ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ပကာသိတာမှာ စပ်)။ အရိယဘာဝါဒယော စ၊ အရိယာ၏အဖြစ် အစရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ နိယျာနာဒယော စ၊ နိယျာန အစရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ခယဝိရာဂါဒယော စ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ မဒနိမ္မဒနာဒယော စ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ အသင်္ခတာဒယော စ၊ လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သွာက္ခာတတာဒယော စ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ အာဒိကလျာဏတာဒယော စ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ အနေကေဟိ၊ ကုန်သော။ သုတ္တပဒေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ပဝေဒိတာ၊ ဟောအပ်ကုန်သော။ အနေကော၊ ကုန်သော။ ယေ ဓမ္မဂုဏာ၊ တို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ တေ ဓမ္မဂုဏာ၊ တို့ကို။ နိရဝသေသတော၊ အားဖြင့်။ ဣမာယ ဂါထာယ၊ ဖြင့်။ ပကာသိတာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

၁။ အရိယံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ။ ။ အရိယံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ စသော ပါဠိကား တစ်သုတ်တည်း မဟုတ်။ “အရိယံ ။လ။ ဒေသေဿာ”မိ လည်း သုတ်တစ်စိတ်။ “မဂ္ဂါနဋ္ဌဂီကော သေဋ္ဌော” လည်း သုတ်တစ်စိတ်။ “ယာဝတာ ။လ။ အဂ္ဂမက္ခာယတိ” လည်း သုတ်တစ်စိတ်။ “ခယံ ။လ။ ပဏီတံ” လည်း သုတ်တစ်စိတ်။ “ဧကာယနော ။လ။ ဝိသုဒ္ဓိယာ” လည်း သုတ်တစ်စိတ်။ “ဓမ္မံ ။လ။ ကလျာဏံ” လည်း သုတ်တစ်စိတ်။ ထို့ကြောင့် အနက်မပေးသည်။

ဘုရားတရားဂုဏ်ကိုသာ ဤဂါထာဖြင့် ပြသလောဟူသော စောဒနာကို နှလုံးထား၍ ဘုရားတရားဂုဏ်ကိုသာ ပြသည်မဟုတ်၊ သံဃာဂုဏ်ကိုလည်း ပြ၏ဟု ပြလိုရကား ‘ယေ သုပ္ပဋိပန္နတာဒယော ။လ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သော်။

သုပ္ပဋိပန္နတာ အစရှိသော သံဃာဂုဏ်ကို ဂါထာ၌ မဆိုတကားဟု စောဒနာ ရှိရာသောကြောင့် ‘အဋ္ဌအရိယပုဂ္ဂလသမူဟဿ ။လ။ ဂဟိတတ္တာ’ဟု ထွက်သတည်း။

ယင်းသို့ဆိုသော် ပရမတ္ထသံဃာကို ပြအပ်၏ဟူ၍သာ မဆိုကောင်းသလော စင်စစ်ပြန်ရာသောကြောင့် ‘ဘာဝိတ ။လ။ ဝိဒူတိ ဝုစ္စန္တိ’ဟု ထွက်ပြန်သတည်း။

ပညဝန္တဖြစ်သော ပုထုဇဉ်နှင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပညာရှိ အဖြစ်ဖြင့် တူကြကုန်သည် မဟုတ်ကုန်လော။ အသို့မူ၍ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုသာ ဝိသေသအားဖြင့် ဝိဒူဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်သနည်းဟူသော စောဒနာကြောင့် ‘တေ ဟိ ။လ။ သက္ကဏန္တိတိ’ဟု ထွက်သည်။

 [၄၊ ၁၀] ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ အရိယသစ္စပုဋိဝေဓေန၊ အရိယ သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိသဖြင့်။ သမ္ပုတ္တိတသမ္မောဟာယေဝ၊ အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်အပ်ပြီးသော မောဟရှိကုန်သော အရိယာတို့သည်သာလျှင်။ ပရမတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ ပဏ္ဍိတာ၊ မည်ကုန်၏။ ကသ္မာ၊ ကား။ ဗာလျာဒိသမတိက္ကမနတော၊ မိုက်သည်၏အဖြစ် အစရှိသည်ကို လွန်သောကြောင့်တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဘာဝိတလောကုတ္တရမဂ္ဂ၊ စ၊ ပွားစေအပ်သော လောကုတ္တရာမဂ် ရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သစ္စိကတ သာမညဖလာ စ၊ မျက်မှောက်ပြုအပ်ပြီးသော သာမညဖိုလ် ရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ အရိယပုဂ္ဂလာ၊ တို့ကို။ ဝိသေသတော၊ အားဖြင့်။ ဝိဒူတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ၊ ကုန်၏။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ တေ၊ ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ယထာဝုတ္တ သာသနဝရံ၊ အကြင် အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော သာသနာတော်မြတ်ကို။ အဝိပရီတတော၊ မဖောက်မပြန်သောအားဖြင့်။ ဉာတုဉ္စ၊ သိခြင်းငှာလည်းကောင်း။ သပရသန္တာနေ၊ ၌။ နေတုဉ္စ၊ ဆောင်ခြင်းငှာလည်းကောင်း။ သက္ကဏန္တိ၊ စွမ်းနိုင်ကုန်၏။ (ပါဠိ၌ ဥေယျဟု ပါဠိရှိသည်ကို ယှဉ်၍ ဉာတုံကို ဆိုသည်။ နေယျဟု ရှိသည်ကို ရည်၍ နေတုံကို ဆိုသည်ဟု မှတ်)။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဋ္ဌအရိယပုဂ္ဂလသမူဟဿ၊ ရှစ်ယောက်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပေါင်းဖြစ်သော။ ပရမတ္ထသံဃဿာပိ၊ ၏လည်း။ ဣမ၊ ဤဂါထာ၌။ ဂဟိတတ္တာ၊ ကြောင့်။ (ပကာသိတာသို့ ဆိုက်)။

သုပ္ပဋိပန္နတာဒယော၊ အစရှိကုန်သော။ အနေကေဟိ၊ ကုန်သော။ သုတ္တပဒေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ သံဝဏ္ဏိတာ၊ ချီးမွမ်းအပ်ကုန်သော။ ယေ အရိယသံဃဂုဏာ၊ တို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ တေပိ အရိယသံဃဂုဏာ၊ တို့ကိုလည်း။ နိရဝသေသတော၊ အားဖြင့်။ ဣမ၊ ဤဂါထာ၌။ ပကာသိတာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... အရှင်ကစွည်းဆရာသည် ပဌမဂါထာဖြင့် သာတိသယဖြစ်သော ရတနတ္ထယဂုဏ်ကို ပြပြီးသည် မဟုတ်လော။ အဘယ်အကျိုးငှာ ‘ဒွါဒသ ပဒါနိ’ ဟူသော ဂါထာကို ဆိုပြန်လေသနည်းဟု ပါဠိ၌ စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ဧဝံ ပဌမဂါထာယ ။လ။ ပဒါနိတိ ဂါထမာဟ’ ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ပရိယတ္တိသာသနာကိုသာ အဘယ့်ကြောင့် ဝေဖန်သနည်း။ ကြွင်းသော သာသနာနှစ်ပါးကိုလည်း ဝေဖန်ကောင်းသည် မဟုတ်လော။ သာသနာ၏ အဖြစ်ဖြင့် အတူတူမဟုတ်သလော စုဒ္ဓိရှိရကား ‘သဗ္ဗသာသနမူလဘူတ’ကို မိန့်သော်။

သာသနာချင်း တူကြလျက် ပရိယတ္တိသာသနာသာ အဘယ့်ကြောင့် မူလဘူတဖြစ်ကုန်အံ့နည်းဟု စောဒနာရှိရကား ‘တတ္ထ ယံ ။လ။ အဓိဂမူပါယောတိ’ ထွက်ပြန်သတည်း။

ပရိယတ္တိအစရှိသော သာသနာဟူ၍ ဂါထာ၌ မဆိုတကားဟု အမေးပုစ္ဆာ ထွက်ရာသောကြောင့် ‘ဧဝံ တိဝိဓမ္မိ ။လ။ သင်္ဂဟီတွာ’ကို မိန့်သတည်း။

သာသနာသည် အဘယ့်ကြောင့် ပရိယတ္တိစသောအားဖြင့် သုံးပါးပြားအံ့နည်း။ သိက္ခတ္ထယ၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာ သုံးပါးပြားကောင်းသည် မဟုတ်ကုန်လောဟု စောဒနာထွက်ရာသောကြောင့် ‘သင်္ခေပတော ။လ။ တိဝိဓံ’ကို မိန့်သော်။

သိက္ခတ္ထယဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်သည်ကို အဘယ့်ကြောင့် သိသနည်း။ စောဒနာသောကြောင့် ‘သဗ္ဗပါပဿ ။လ။ ဝစနတော’ ထွက်သော်။

သိက္ခတ္ထယသည် ဉာဏဝိသေသဝိသယအဝတ္ထာဘေဒအားဖြင့် အဘယ်သို့ သုံးပါးပြားသနည်းဟု အမေးပုစ္ဆာ ရှိရာသောကြောင့် ‘ကထံ ။လ။ ပဋိဝေသေဒ္ဓမ္မောတိ ဝုစ္စတိ’ ထွက်ပြန်သတည်း။

ဧဝံ၊ သို့။ ပဌမဂါထာယ၊ ဖြင့်။ သာတိသယံ၊ အလွန်နှင့် တကွ။ ဝါ၊ လွန်သော အရာရှိသည်ဖြစ်၍။ (ပရိဒီပနံ၏ ကြိယာဝိသေသနတည်း။) ရတနတ္ထယဂုဏပရိဒီပနံ၊ ရတနာသုံးပါးအပေါင်း၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြခြင်းကို။ ကတ္တာ၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ၌။ (ဤနှစ်ပုဒ်ကို ဝိဘဇန္တော အာဟ၌ စပ်)။

“သဗ္ဗပါပဿ” အလုံးစုံသော အကုသိုလ်ကို။ အကရဏံ၊ မပြခြင်းသည် လည်းကောင်း။ ကုသလဿ၊ စတုဘူမိကကုသိုလ်ကို။ ဥပသမ္ပဒါ၊ ပြည့်စုံစေခြင်းသည်လည်းကောင်း။ သစိတ္တပရိယောဒပနံ၊ မိမိစိတ်ကို ဖြူစင်စေခြင်းသည်လည်းကောင်း။ အတ္တိ၊ ဤ။ ဧတံ သဗ္ဗံ၊ ဤအလုံးစုံသည်။ ဗုဒ္ဓါနံ၊ တို့၏။ သာသနံ၊ အဆုံးအမတော်တည်း။”

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝစနတော၊ ကြောင့်။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ သာသနံ၊ သည်။ သိက္ခတ္ထယသင်္ဂဟံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ ပန သိက္ခတ္ထယံ၊ သည်ကား။ ဉာဏဝိသေသဝိသယဘာဝဘေဒတော စ၊ သုတမယ အစရှိသော ဉာဏ်အထူး၏ အာရုံ၏ အဖြစ်ဟူသော အပြားအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အဝတ္ထာဘေဒတော စ၊ အခိုက်အတန့်အပြားအားဖြင့်လည်းကောင်း။ တိဝိဓံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကထံ ဟောတိ၊ နည်းဟူမူကား။ သုတမယဉာဏဂေါစရော စ၊ သုတမယဉာဏ်၏ အာရုံလည်းကောင်း။ ယော သုတမယဉာဏဂေါစရော၊ ကို။ “ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မော”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။

စိန္တာမယဉာဏဂေါစရော စ၊ လည်းကောင်း။ ယော စိန္တာမယဉာဏဂေါစရော၊ ကို။ အာကာရပရိဝိတက္ကဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိဟိ၊ အခြင်းအရာကို ကြံခြင်း ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်ခြင်းကြောင့် နှစ်သက်ခြင်းတို့ဖြင့်။ ဂဟေတဗ္ဗာကာရော၊ ယူအပ်သော အခြင်းအရာရှိသော။ ဝိမုတ္တာယတနဝိသေသော၊ အရဟတ္တဖိုလ်၏ အကြောင်းအထူး ဖြစ်သော။ “ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မော” မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဝိပဿနာဉာဏာဒိ သဟဂတော၊ ဝိပဿနာဉာဏ် အစရှိသည်တို့နှင့် တကွဖြစ်သော။ ဘာဝနာ မယဉာဏဂေါစရော စ၊ လည်းကောင်း။ ယော ဘာဝနာမယဉာဏဂေါစရော၊ ကို။

၁။ သဗ္ဗပါပဿ အကရဏံ ။ ။ ဤဂါထာ၌ ပဌမပါဒဖြင့် အဓိသီလသိက္ခာကို၊ ဒုတိယပါဒဖြင့် အဓိစိတ္တသိက္ခာကို၊ တတိယပါဒဖြင့် အဓိပညာသိက္ခာကို သင်္ဂြိုဟ်သည်။

၂။ ယော သုတမယဉာဏဂေါစရော ။ ။ ဤ၌ ယော-သဒ္ဓါကား တဟူသော နိယတ်ကို ပင့်သော သဒ္ဓါတည်း။ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ-စသည်ကဲ့သို့။ ထို့ကြောင့် မဏိဒီပ၌ ဧတ္ထ ယန္တိပဒေန ဒုဂ္ဂဟိတာ ပရိယတ္တိတိ ဧတ္ထ ဝုတ္တပရိယတ္တိဒုဂ္ဂဟဏမေဝ ပရာမာသကိစ္စံ၊ န ဒုဂ္ဂဟိတာ ပရိယတ္တိတိ အာဟ ယန္တိ ပရိယတ္တိဒုဂ္ဂဟဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ၊ ဧတေန စ တသဒ္ဓါ-နပေက္ခော ယသဒ္ဓေါပိ အတ္တိတိ ဝိညာယတိဟု မိန့်သတည်း။ ဤ၌ သုတမယဉာဏ ဂေါစရော စသော သုံးပုဒ်တို့ဖြင့် ဉာဏဝိသေသဝိသယအားဖြင့် သုံးပါးပြားသည်ကို ပြ၏။ ယော ပရိယတ္တိ သဒ္ဓမ္မောတိ ဝုစ္စတိ စသော သုံးပုဒ်တို့ဖြင့် အဝတ္ထာဘေဒအားဖြင့် သုံးပါး ပြားသည်ကို ပြ၏။

“ပဋိဝေဓသဒ္ဓမ္မော”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ တိဝိဓံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ဤသို့လည်း သမ္ပန်)။

ဧဝံ၊ သို့လျှင်။ တိဝိဓမ္မိ၊ လည်းဖြစ်သော။ သာသနံ၊ ကို။ သာသနဝရန္တိ ပဒေန၊ ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတွာ၊ သင်္ဂြိုဟ်၍။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးသော သာသနာတို့တွင်။ ပဌမံ၊ သော။ ယံ သာသနံ၊ အကြင် ပရိယတ္တိသာသနာသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တံ သာသနံ၊ သည်။ ဣတရေသံ၊ ဤမှတစ်ပါးသော ပဋိပတ္တိ ပဋိဝေဓသာသနာတို့ကို။ အဓိဂမူပါယော၊ ရခြင်း၏ အကြောင်းသည်။ ဝါ၊ သိခြင်း၏ အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (မူလဘူတ၌ စပ်)။ သဗ္ဗသာသနမူလဘူတဉ္စ၊ အလုံးစုံသော သာသနာ၏ အကြောင်းရင်းလည်းဖြစ်သော။ အတ္တနော၊ ၏။ ပကရဏဿ၊ ၏။ ဝိသယဘူတဉ္စ၊ အရာလည်းဖြစ်သော။ (သဗ္ဗသာသနမူလဘူတံ ဘူတတ္တာ စ၊ ကြောင့်လည်းကောင်း စသည်ဖြင့်လည်း ပေး)။ ပရိယတ္တိသာသနမေဝ၊ ကိုသာလျှင်။ တာဝ၊ စွာ။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ ဝိဘဇန္တော၊ ၍။ “ဒွါဒသ ပဒါနီ”တိ ဂါထံ၊ ကို။ အာဟ၊ ပြီ။ ။

တတ္ထ တိသံ ဂါထာယံ၊ ၌။ သမဘိနိဝိဋ္ဌော၊ သော။ **ဒွါဒသာ**တိ အယံ သဒ္ဓေါ၊ သည်။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ၊ ရေတွက်ခြင်းကို ပိုင်းခြားကြောင်းဖြစ်သော သဒ္ဓါတည်း။ **ပဒါနီ**တိ ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ ပရိစ္ဆိန္နဓမ္မနိဒဿနံ၊ ဒွါဒသသဒ္ဓါဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော အနက်ကို ပြကြောင်းဖြစ်သော သဒ္ဓါတည်း။ တေသု၊ ထိုတစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့တွင်။ ဗျဉ္ဇနပဒါနိ၊ ဗျဉ္ဇနပဒတို့သည်။ ဧတေဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အတ္ထော၊ ကို။ ပဇ္ဇတိ၊ သိအပ်၏။ ဣတိ ဣမိနာ ဝစနတ္ထေန၊ ဖြင့်။ ပဒါနိ၊ မည်ကုန်၏။ အတ္ထပဒါနိ ပန၊ အတ္ထပဒတို့သည်ကား။ ပဇ္ဇန္တိ ဉာယန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ ဣမိနာ ဝစနတ္ထေန၊ ဖြင့်။ ပဒါနိ၊ မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဥဘယမ္ပိ၊ နှစ်ပါးသော ဗျဉ္ဇနပဒ အတ္ထပဒ တို့သည်လည်း။ ဥဘယထာ၊ နှစ်ပါးသော ကရုဏာသာဓန ကမ္မသာဓန၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ၏။ ကသ္မာ၊ ကား။ ဗျဉ္ဇပဒါနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ အဝိပရီတံ၊ မဖောက်မပြန်။ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ၊ သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္ထပဒါနံ၊ တို့၏။ ဥတ္တရိ၊ ဝိသေသာဓိဂမဿ၊ အထက်ဖြစ်သော တရားအထူးကို ရခြင်း၏။ ကာရုဏာဘာဝတော၊ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥဘယမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ ဥဘယထာ၊ ဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ၏။ (ဤသို့ ပေး)။ တာနိ ပဒါနိ၊ ထိုဗျဉ္ဇနပဒ အတ္ထပဒတို့သည်။ ပရတော၊ မှ။ ဝါ၊ ၌။ ပါဠိယဉေဝ၊ ၌သာလျှင်။ အာဝိ ဘဝိဿန္တိ၊ ထင်ရှား ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တတ္ထေဝ၊

ထို နောက်ပါဠိ၌သာလျှင်။ ဝဏ္ဏယိဿာမ၊ ကုန်အံ့။ အတ္တသုစနာဒိအတ္တတော၊ အကျိုးကို ပြခြင်း အစရှိသော အနက်ကြောင့်။ ဝါ၊ အနက်ကို ပြခြင်း အစရှိသော အနက်ကြောင့်။ **သုတ္တံ၊** မည်၏။ ဟိ၊ စွ။ “အတ္တာနံ ။လ။ အက္ခာတ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဧတံ ဝစနံ၊ ကို။ သင်္ဂဟေသု၊ အဋ္ဌကထာတို့၌။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ။

“အတ္တာနံ၊ အကျိုးတို့ကို။ ဝါ၊ အနက်တို့ကို။ သုစနတော စ၊ ပြတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ သုဝုတ္တတော စ၊ ကောင်းစွာဟောရာ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ သဝနတော စ၊ ပွားစေတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ အထ၊ ထိုမြို့။ သူဒနတော စ၊ ယိုစေတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ သုတ္တာဏာ စ၊ ကောင်းစွာ စောင့်တတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ သုတ္တသဘာဂတော စ၊ တမျဉ်းချည် ပန်းသီချည်နှင့် တူသောကြောင့်လည်းကောင်း။ “သုတ္တ”န္တိ၊ ဟူ၍။ အက္ခာတံ၊ ၎င်း။”

ယင်းသို့ ‘အတ္တာနံ သုစနတော’ စသည်ကို အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုသောကြောင့် ထိုနှင့်အညီ ဤ၌ သုတ္တမည်သည်ရှိသော် ‘အတ္တာနံ သုစနတော’စသည်ကို သုတ္တန်ပိဋက၏ အစွမ်းဖြင့် အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုသောကြောင့် ဤ၌လည်း သုတ္တန်ပိဋက၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာ ယှဉ်အပ်သလော။ ယင်းသို့ ယှဉ်သည်ရှိသော် နေတ္တိကျမ်းသည် သုတ္တန်ပိဋက၏သာ အဖွင့်ဖြစ်ခဲ့ရာ၏ဟု စောဒနာရာသည်ကို မြင်ရကား ‘တဒေတံ’ စသည်ကို မိန့်သော်။

 [၄၊ ၁၁] တဒေတံ တံ ဧတံ ဝစနံ၊ ထိုအတ္တာနံ သုစနတော အစရှိသော စကားကို။ တတ္ထ၊ ထိုအဋ္ဌကထာတို့၌။ သုတ္တပိဋကဝသေန၊ သုတ္တန်ပိဋက၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အာဂတံ၊ ၎င်း။ ဣမ ပန၊ ဤနေတ္တိကျမ်း၌ကား။ ဝါ၊ ဤဂါထာ၌ကား။ ပိဋကတ္တယဝသေန၊ ဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ၎င်း။

အဋ္ဌကထာတို့၌ ‘အတ္တာနံ သုစနတော’ စသောစကားသည် သုတ္တန်ပိဋက၏ အစွမ်းအားဖြင့် လာသောကြောင့် ဤ၌လည်း သုတ္တန်ပိဋက၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာ ယှဉ်ကောင်းပါသည် မဟုတ်ပါလော။ အသို့မူ၍ ပိဋကသုံးပုံ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ယှဉ်အပ်သနည်းဟု စောဒနာရှိရကား ‘ဒွါဒသ ပဒါနိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

“ဒွါဒသ ပဒါနိ သုတ္တ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ယံ ပရိယတ္တိသာသနံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ တစ်နည်းကား-“ဒွါဒသ ပဒါနိ သုတ္တ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ သော။ ယံ ပရိယတ္တိသာသနံ၊

သည်။ အတ္တိ၊ ဧ။။ ကုတိ အယံ၊ ကား။ အတ္တော၊ တည်း။ (နိယတ်ကား တံ သဗ္ဗတည်း။ ဤပါဌ်ဖြင့် ပိဋကသုံးပုံ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ယှဉ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ တံ သဗ္ဗ၏ အနိယတ်ကိုလည်းကောင်း ပြ၏)။ **တံ သဗ္ဗန္တိ၊** ကား။ “သုတ္တ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ သော။ သကလံ၊ သော။ တံ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ သည်။ **ဗုဒ္ဓနဉ္စ အတ္တော စာတိ၊** ကား။ ဗုဒ္ဓနဉ္စေ၊ ဗုဒ္ဓနပဒခြောက်ပါးသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဧ။။ တဒတ္တော စ၊ ထိုဗုဒ္ဓနပဒ၏ အနက်ဖြစ်သော အတ္တပဒခြောက်ပါးသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဧ။။ **ယတော၊** ယင်း ဗုဒ္ဓနပဒ အတ္တပဒအားဖြင့်။ “ဒွါဒသ ပဒါနိ သုတ္တ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။။

ကုဒံ အယံ အဓိပ္ပါယော၊ ကို။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။။ အတ္တသုစနာဒိတော၊ အကျိုးကိုပြခြင်း အစရှိသော အဖြစ်ကြောင့်။ ပရိယတ္တိဓမ္မော၊ သည်။ သုတ္တံ၊ မည်၏။ တဉ္စ သဗ္ဗံ၊ ထိုအလုံးစုံသော သုတ်သည်လည်း။ အတ္တတော၊ သရုပ်အားဖြင့်။ ဆ၊ ကုန်သော။ ဗုဒ္ဓနပဒါနိ စေ၊ တို့လည်းကောင်း။ ဆ၊ ကုန်သော။ အတ္တပဒါနိ စ၊ တို့လည်းကောင်း။ ကုတိ၊ သို့။ **ဒွါဒသ ပဒါနိ၊** တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ **ဟောန္တိ၊** ကုန်၏။ ကုတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။။ အထ ဝါ၊ ကား။ ယဒေတံ ယံ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ ကို။ “သာသနဝရ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။။ တံ သဗ္ဗံ၊ ထိုအလုံးစုံသော ဘုရားစကားတော်သည်။ သုတ္တံ၊ မည်၏။ ကသ္မာ၊ ကား။ ပရိယတ္တိသာသနဿ၊ ကို။ အဓိပ္ပေတတ္တာ၊ အလိုရှိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ အတ္တတော ပန၊ အားဖြင့်ကား။ ဒွါဒသ ပဒါနိ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ကသ္မာ၊ ကား။ ဗုဒ္ဓနတ္ထပဒသမုဒါယဘာဝတော၊ ဗုဒ္ဓနပဒအတ္တပဒတို့၏ အပေါင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ မယာ၊ သည်။ ဝုတ္တဿ၊ ဆိုအပ်သော စကား၏။ သာဓကံ၊ သော။ ယထာ ကိ ဝစနံ၊ ကို။ အာစရိယော၊ အရှင်ကစွည်းဆရာသည်။ အာဟ၊ နည်းဟူမူကား။ “ဗုဒ္ဓနဉ္စ အတ္တော စာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ။။ **တံ ဝိညေယျံ ဥဘယန္တိ၊** ကား။ ဝစနဝစနိယဘာဝေန၊ သဒ္ဓါအနက်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သမ္ပန္နော၊ စပ်သော။ ယသ္မိ

၁။ ယတော ။ ။ ဤ၌လည်း ယတောဟူသော အနိယတ်၏ နိယတ်ဖြစ်သော တ-ကား မရှိဟု မှတ်။ ဤအတူ နောက်နောက်သော အရာတို့၌ မှတ်လင့်ကုန်။

၂။ ဒွါဒသပဒါနိ ဟောန္တိ။ ။ ဤကား ‘ပကတိ ဝိကတိ စာပိ၊ ယတြ ဝုတ္တံ ဒွယမ္ပိ စ။ ဝါစကော ပကတိသင်္ချိ၊ ဂဏှာတိဿာ ပဓာနတော’ဟု ကစ္စာယနသာရ ဆိုသောကြောင့် ပကတိသို့ လိုက်၍ ဧကဝုဏ်ကြိယာ ထည့်သည်။ ထိုဂါထာသည် ယေဘုယျသာ ဖြစ်ရကား ဟောန္တိဟူ၍လည်း ပေး။

ဗျူနေ စ၊ အကြင် သဒ္ဓါ၌လည်းကောင်း။ ယသ္မိံ အတ္ထေ စ၊ အကြင်အနက်၌ လည်းကောင်း။ သုတ္တဝေါဟာရော၊ သုတ်ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တဒုဘယံ၊ ထိုနှစ်ပါးသော သဒ္ဓါအနက်ကို။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ ဝိညာတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။ တတ္ထ၊ ထိုသဒ္ဓါအနက်တို့တွင်။ ကတမံ၊ အဘယ်သည်။ ဗျူနံ၊ သဒ္ဓါမည်သနည်း။ ကတမော စ၊ သည်လည်း။ အတ္ထော၊ အနက်မည်သနည်း။ တစ်နည်းကား-ဗျူနံ၊ သည်။ ကတမံ၊ အဘယ်နည်း။ အတ္ထော စ၊ သည်လည်း။ ကတမော၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာတဗ္ဗံ၊ ၏။ တေနော၊ ကြောင့်သာလျှင်။ **“ကော အတ္ထော ဗျူနံ ကတမ”**န္တိ ဟူ၍။ အာဟ၊ ပြီ။ ။

ဧဝံ၊ သို့။ “သာသနဝရ”န္တိ ဟူ၍။ ဝုတ္တဿ၊ သော။ သုတ္တဿ၊ ၏။ ပရိယတ္တိဘာဝဉ္စ၊ ပရိယတ္တိအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ တဿ သုတ္တဿ၊ ၏။ အတ္ထဗျူနပဒဘာဝေန၊ အတ္ထပဒဗျူနပဒအဖြစ်ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗတဉ္စ၊ သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ၌။ တဿ၊ ထိုသုတ်ကို။ ပဝိစယုပါယံ၊ ရွေးချယ်စိစစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော။ နေတ္တိပ္ပကရဏံ၊ ကို။ ပဒတ္တဝိဘာဝေန၊ ပုဒ်အနက်ကို ဝေဖန်သောအားဖြင့်။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“သောဠသ ဟာရာ”**တိ ဂါထံ၊ ကို။ အာဟ၊ ပြီ။ ။

တတ္ထ တိဿံ ဂါထာယံ၊ ၌။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အပ်၏။ ဧတိဿာ နေတ္တိယာ၊ အား။ ဝါ၊ ၌။ သောဠသ၊ ကုန်သော။ ဟာရာ၊ တို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ သာ နေတ္တိ၊ သည်။ **သောဠသဟာရာ၊** သောဠသဟာရမည်၏။ **ပဉ္စနယာ အဋ္ဌာရသမူလပဒါတိ** ဧတ္တာပိ၊ ပဒါဟူသော ဤနှစ်ပုဒ်တို့၌လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ ဤနည်းကိုသာလျှင်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ အထ ဝါ၊ ကား။ သောဠသ၊ ကုန်သော။ ဟာရာ၊ တို့တည်း။ သောဠသဟာရာ၊ ရတို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဣတရတ္ထာပိ၊ ဤမှတစ်ပါးသော ပဉ္စနယာ အဋ္ဌာရသမူလပဒါဟူသော ဤနှစ်ပုဒ်တို့၌လည်း။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။

ရှေးဗဟုဗ္ဗိဟိသမာဓ်ကိုသာ ဆိုကောင်းသည် မဟုတ်ကုန်လော။ အသို့မူ၍ ဒိဂုသမာဓ်ကို ဆိုပြန်သနည်းဟု စုဒ်ရှိရကား ‘ဟာရနယမူလပဒါနိ ဧဝံ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ သင်္ခေပတော စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝိတ္ထာရတော စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဘာသိတာနိ၊ ဆိုအပ်ကုန်သော။ **ဟာရနယမူလပဒါနိ ဧဝံ**၊ တို့သည်သာလျှင်။ နေတ္ထိ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

သာသနဿ ပရိယေဒ္ဓိတိ ဧတ္ထ၊ ဤ။ သာသနဿ၊ ၏။ အတ္ထပရိယေသနာ၊ အနက်ကို ရှာမှီးကြောင်းဖြစ်သော။ ပရိယတ္တိသာသနဿ၊ ၏။ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ၊ အနက်ကို ဖွင့်ကြောင်းဖြစ်သော။ ဝါ၊ အဋ္ဌကထာဖြစ်သော။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ သကလဿေဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်သော။ သာသနဿ၊ ၏။ အတ္ထဝိစာရဏာ၊ အနက်ကို စီရင်ရာ စီရင်ကြောင်းဖြစ်သော။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

ရှေးဝိကပ်ကိုသာ ဆိုပါလော။ အဘယ်ကြောင့် ဒုတိယဝိကပ်ကို ဆိုပြန်သနည်း စုဒ္ဓိရိကား ‘ပဋိပတ္တိပဋိဝေဓေပိ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သော်။

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဋိပတ္တိပဋိဝေဓေပိ၊ ပဋိပတ္တိသာသနာ ပဋိဝေဓသာသနာ တို့ကိုလည်း။ နေတ္ထိနယာနုသာရေန၊ နေတ္ထိနည်းကို အစဉ်းသဖြင့်။ အဓိဂစ္ဆန္တိ၊ သိကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒုတိယဝိကပေါ၊ ကို။ မယာ၊ သည်။ ဝုတ္တော၊ ၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ **မဟာကစ္စာနောတိ** ဧတ္ထ ပါဠေ၊ ဤ။ ကစ္စောတိ၊ ကစ္စောဟူသည်။ ပုရာတနော၊ ရှေး၌ဖြစ်သော။ ဣသိ၊ ရသေ့တည်း။ တဿ၊ ထိုကစ္စရသေ့၏။ ဝံသာလင်္ကာရဟူတော၊ အနွယ်၏ တန်ဆာသဖွယ်ဖြစ်သော။ ဝါ၊ အနွယ်ကို တင့်တယ်စေတတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ အယံ မဟာထေရော၊ ကို။ “ကစ္စာနော”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ မဟာကစ္စာနောတိ ဣဒံ ဝစနံ ပန၊ သည်ကား။ ပူဇာဝစနံ၊ ပူဇော်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆိုသော စကားတည်း။ ဝါ၊ ပူဇော်ခြင်းကို ဟောသော သဒ္ဓါတည်း။ ကိမိဝ၊ အဘယ်သဒ္ဓါကဲ့သို့နည်း ဟူမူကား။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနောတိ ဝစနံ ယထာ၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနောဟူသော သဒ္ဓါကဲ့သို့တည်း။ “ကစ္စာယနဂေါတ္ထ-နိဒ္ဒိဋ္ဌာ”တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပါဠော၊ သည်။ အတ္တိ၊ ၏။ အယဉ္စ ဂါထာ၊ ကိုလည်း။ နေတ္ထိ၊ နေတ္ထိကျမ်းကို။ သင်္ဂါယန္တေဟိ၊ သင်္ဂါယနာတင်ကုန်သော ဆရာတို့သည်။

၁။ ဟာရနယမူလပဒါနိ ဧဝံ ။ ။ ဟာရနယမူလပဒတို့သာ နေတ္ထိမည်၏။ ဟာရနယမူလပဒ တို့၏ တည်ရာနေတ္ထိ အသီးမရှိ ဟူလိုသော်။ ရှေးဝိကပ်၌ကား အစိတ်ဖြစ်သော ဟာရ စသည်တို့၏ အပေါင်းဖြစ်သော နေတ္ထိကျမ်းသည် တည်ရာဖြစ်၏ ဟူလိုသော်။

ပကရဏတ္ထသင်္ဂဏှနဝသေန၊ ကျမ်း၏အနက်ကို အကျဉ်းရေတွက်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဌပိတာ၊ ထားအပ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ၏။ စ၊ သာမကသေး။ အယံ ဂါထာ ယထာ၊ ဤဂါထာကိုကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ **ဟာရဝိဘင်္ဂဝါရေ** ဌ။ တံတံဟာရနိဒ္ဒေသနိဂမနေ၊ ထိုထိုသို့သော ဟာရနိဒ္ဒေသ၏ နိဂုံး၌။ “တေနာဟ အာယသ္မာ”တိ အာဒိဝစနံ၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ ဟာရာဒိသမုဒါယဘူတာယံ၊ ဟာရ အစရှိသည်တို့၏ အပေါင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ နေတ္တိယဉ္စ၊ ၌လည်းကောင်း။ ဗျဉ္စနတ္ထသမုဒါယေ၊ သဒ္ဓါအနက်တို့၏ အပေါင်းဖြစ်သော။ သုတ္တေ စ၊ ၌လည်းကောင်း။ ကိ၊ အဘယ်သို့။ ကေန၊ အဘယ်ဖြင့်။ ဝိစိယတိ၊ ရွေးချယ်စိစစ်အပ် သနည်း။ ဣတိ ဝိစာရဏာယံ၊ ဤသို့သော စောဒနာအစီရင်ကြောင့်။ **“ဟာရာ ဗျဉ္စနဝိစယော”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ပြီ။ ။

 [၄၊ ၁၂] တတ္ထ ဝစနေ၊ ထိုဟာရာ ဗျဉ္စနဝိစယော အစရှိသော ပါဠိ၌။ သောဠသပိ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဟာရာ၊ တို့သည်။ မူလပဒနိဒ္ဓါရဏံ၊ မူလပဒကို ထုတ်ခြင်းကို။ အန္တရေန၊ ကြည်၍။ ဗျဉ္စနမုခေနေဝ၊ သဒ္ဓါကို အကြောင်းပြုသဖြင့် သာလျှင်။ သုတ္တဿ၊ ၏။ သံဝဏ္ဏနာ၊ အဖွင့်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ နယာ ဝိယ၊ နည်းတို့ကဲ့သို့။ မူလပဒသင်္ခါတသဘာဝဓမ္မနိဒ္ဓါရဏမုခေန၊ မူလပဒဟု ဆိုအပ်သော သဘောတရားတို့ကို ထုတ်ခြင်းကို အကြောင်းပြုသဖြင့်။ သုတ္တဿ၊ ၏။ သံဝဏ္ဏနာ၊ တို့သည်။ န ဟောန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေ ဟာရာ၊ တို့ကို။ “ဗျဉ္စနဝိစယော သုတ္တဿာ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်၏။ အတ္တနယာ ပန၊ အတ္တနယတို့သည်ကား။ ယထာဝုတ္တအတ္တမုခေနေဝ၊ အကြင် အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကို အကြောင်းပြု သဖြင့်သာလျှင်။ သုတ္တဿ၊ ၏။ အတ္တသမ္ပဋိပတ္တိယာ၊ အနက်ကို သိခြင်းငှာ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“နယာ တယော စ သုတ္တတ္ထော”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ပြီ။ အယဉ္စ ဝိစာရဏာ၊ ဤအစီအရင်သည်လည်း။ ပရတောပိ၊ ၌လည်း။ အာဂမိဿတိ၊ လာလတ္တံ။ (နိဒ္ဒေသဝါရ၏ အဆုံး၌ တိဏိ စ နယာ အနုနာ အစရှိသည်ဖြင့် လာလတ္တံ- ဟူလိုသော်)။ ကေစိ၊ တို့သည်။ “နယော စာ”တိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။ တံ၊ ထိုသို့ရွတ်ခြင်းသည်။ န သုန္တရံ၊ မကောင်း။ **ဥဘယံ ပရိဂ္ဂဟိတန္တိ**၊ ကား။ ဟာရာ စ၊ တို့လည်းကောင်း။ နယာ စ၊ တို့လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတံ ဥဘယံ၊ ကို။ သုတ္တဿ၊ ၏။ အတ္တနိဒ္ဓါရဏဝသေန၊ အနက်ကို ထုတ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပရိသမန္တတော၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ။ ဂဟိတံ၊ ယူအပ်၏။ သဗ္ဗထာ၊ အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်။ သုတ္တေ၊ ၌။ ယောဇိတံ၊ ယှဉ်စေအပ်၏။

ဝုစ္စတိသည် ကတ္တားအနက်၌ ကမ္မနိဒ္ဒေသဖြစ်ရကား ဝုစ္စတိ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

သုတ္တံ၊ ကိ။ ဝုစ္စတိ ဝဒတိ သံဝဏ္ဏေတိ၊ ဖွင့်၏။ တစ်နည်းကား-**သုတ္တံ**၊ သည်။ ဝုစ္စတိ ဝဒတိ **သံဝဏ္ဏေတိ**၊ ဖွင့်၏။ ကထံ သံဝဏ္ဏေတိ၊ အဘယ်သို့ ဖွင့်သနည်း ဟူမူကား။ **ယထာသုတ္တံ** သုတ္တာနုရူပံ၊ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗသုတ်အားလျော်စွာ။ သံဝဏ္ဏေတိ၊ ၏။ ယံ သုတ္တံ၊ ကိ။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းဖြင့်။ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗံ၊ ၏။ တထာ၊ ထိုအခြင်းဖြင့်။ သံဝဏ္ဏေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ ယံ ယံ၊ အကြင်အကြင်သို့သော။ သုတ္တံ၊ သုတ်တည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ယထာသုတ္တံ**၊ မည်၏။ သဗ္ဗံ၊ သော။ သုတ္တံ၊ ကိ။ တစ်နည်းကား- သုတ္တံ၊ သည်။ သံဝဏ္ဏေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

ချေးဝိကပ်ဖြင့်ပင် မပြီးကောင်းသလော။ အသို့မူ၍ ဝိစ္ဆတ္တအားဖြင့် နောက်ဝိကပ်ကို ကြိပြန်လေသနည်း။ တစ်နည်းကား- နေတ္ထိနည်းဖြင့် ပိဋကသုံးပုံ အနံ့ မဖွင့်အပ်ဘဲလျက်ကိုလည်း ဝိစ္ဆတ္တကြခြင်းသည် သင့်အံ့လော စုဒ္ဓိရှိရကား ‘နေတ္ထိနယေန ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ နေတ္ထိနယေန၊ ဖြင့်။ သံဝဏ္ဏေတုံ၊ ဌာ။ အသက္ကုဏေယျံ၊ မတတ်ကောင်းသော။ သုတ္တံ နာမ၊ မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိစ္ဆတ္တဝသေန၊ ဝိစ္ဆာအနက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဒုတိယဝိကပေါ့၊ ကိ။ မယာ၊ သည်။ ဝုတ္တော၊ ၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ ။

၁။ **သုတ္တံ သံဝဏ္ဏေတိ** ။ ။ ဤနောက်နည်း၌ ဖွင့်တတ်သော ဆရာသာလျှင် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗသုတ်ကို နေတ္ထိနည်းဖြင့် ဖွင့်ငြားသော်လည်း ဖွင့်ခြင်းကြိယာ၏ ပြီးလွယ်သော အဖြစ်ဖြင့် တစ်ပါးသော ကတ္တုဗျာပါရကို မငဲ့မူ၍ ကံဖြစ်လျက် ကတ္တားဖြစ်သောကြောင့် သုတ်သည် ဖွင့်၏ဟူပါသတည်း။ ‘ကုသုလော ဘိဇ္ဇတေ သယံ’ကဲ့သို့ ဟူလိုသော်။ ဒေသနာ ဒေသိတနှစ်ပါးကို ဧကန္တအားဖြင့် သိအပ်သည်သာတည်း။ တစ်နည်းကား- ဒေသနာ ဒေသိတနှစ်ပါးကိုသာ သိအပ်သတည်းဟု ‘ဥဘယမေဝ’၌ ဧဝသဒ္ဓါဖြင့် မှတ်၍ ပြသည် ဟူလိုသော်။ ဤအဓိပ္ပါယ်ကို မှီ၍ ‘နိယမေတွာတိ တဿ ဧကန္တတော ဝိညေယျတံ တဿေဝ ဝါ ဝိညေယျတံ အဝဓာရေတွာ’ဟူသော ဋီကာအဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း ကျပါစေ။

ဣဒါနိ၊ ဌံ။ “သာသနဝရံ ဝိဒူဟိ ဧဉယျ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ယံ ဝစနံ၊ ကိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ နေတ္တိသံဝဏ္ဏနာယ၊ နေတ္တိကျမ်းတည်းဟူသော အဖွင့်၏။ ဝါ၊ အဋ္ဌကထာ၏။ ဝိဿယဘူတံ၊ အရာဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ပရိယတ္တိဓမ္မမေဝ၊ ကိုသာလျှင်။ ပကာရန္တရေန၊ ဒေသနာဒေသိတ ဟူသောအပြား တစ်ပါးဖြင့်။ (ဒေသေတံ၌ စပ်)။ နိယမေတွာ၊ မှတ်၍။ ဒေသေတံ၊ ဌာ။ “ယာ စေဝါ”တိ အာဒိ၊ ကိ။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

တတ္ထ ပါဌေ၊ ဌံ။ အတ္ထေသု၊ အနက်တို့၌။ ကတပရိစ္ဆေဒေါ၊ ပြုအပ်သော အပိုင်းအခြားရှိသော။ ဗျဉ္ဇနပ္ပဗန္ဓော၊ သဒ္ဒါအစဉ်သည်။ ဒေသနာ၊ မည်၏။ ယော ဗျဉ္ဇနပ္ပဗန္ဓော၊ ကိ။ ပါဌေတိ၊ ပါဌ်ဟူ၍။ ဝါ၊ ပါဌိဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ (ဤ၌ ‘ဒေသနာနယော’ဟု စာရှိတတ်၏။ န ကား လွန်သည် ကျသည် ထင်၍ နောက်သားတို့ ထည့်မိလေသည်သာ။) တဒတ္ထော၊ ထိုဒေသနာ၏ အနက်သည်။ ဒေသိတံ၊ မည်၏။ ကသ္မာ၊ ကား။ တာယ ဒေသနာယ၊ ဖြင့်။ ပဗောဓိတတ္တာ၊ သိစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ တဒုဘယဉ္စ၊ ထိုဒေသနာဒေသိတ နှစ်ပါးကိုလည်း။ ဝိမုတ္တာယတနသီသေန၊ ဝိမုတ္တိ၏ အကြောင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ပရိစယံ၊ လေ့ကျက်ခြင်းကို။ ကရောန္တာနံ၊ ပြုကုန်သော သူတို့အား။ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနပရိယော-သာနာနံ၊ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် အဆုံးရှိကုန်သော။ သမ္ပတ္တိနံ၊ ပြည့်စုံခြင်းတို့၏။ ဟေတုဘာဝတော၊ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧကန္တေန၊ စင်စစ်အားဖြင့်။ ဝိညေယျံ၊ သိအပ်၏။

ပဌာနပယုဂ်သာ ဖြစ်သင့်သည်မဟုတ်၊ ဌာနပယုဂ်လည်း ဖြစ်သင့်သေး၏ဟု ပြလိုရကား ‘တဒုဘယဝိနိမုတ္တဿ’ စသော တစ်ဝိကပ်ကို အားထုတ်ပြန်သော်။

ဝါ၊ ကား။ တဒုဘယဝိနိမုတ္တဿ၊ ထိုဒေသနာဒေသိတနှစ်ပါးမှ လွတ်သော။ ဧဉယျဿ၊ သိအပ်သော တရား၏။ အဘာဝတော၊ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တဒေဝ ဒွယံ၊ ထိုဒေသနာ ဒေသိတနှစ်ပါးကိုသာလျှင်။ ဝိညေယျံ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကိ။ **ယာ စေဝ ။လ။ ဝိညေယျန္တိ၊** ဟူ၍။ တစ်နည်းကား-ယာ စေဝ ဝိညေယျန္တိ ဣမာယ ပါဌိယာ၊ ဖြင့်။ ဒေသေတိ၊ ၏။

၁။ ဧကန္တေန ။ ။ ဤဝိကပ်၌ ဧကန္တေန-ဟူသော ပါဌ်ဖြင့် ပါဌိ၌ ‘ဥဘယမေဝ’ပုဒ်ဝယ် ဧဝသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ပြ၏။ ထိုဧဝသဒ္ဒါကိုလည်း ‘ဝိညေယျံ’၌ ယှဉ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြတော်မူသည်။ အဌာနပယုဂ် ဟူလိုသော်။

တကြသဒ္ဓါဖြင့် ဝိညေယျဖြစ်သော ဒေသနာဒေသိတကို စွဲ၏ဟု အယူရှိရာသောကြောင့် ထိုအယူကို နှစ်စေခြင်းငှာ။ တစ်နည်းကား-ပတ္တန္တရိသယ၊ ပသိဒ္ဓဝိသယ၊ အနုဘူတဝိသယတို့တွင် ‘အတိတ် နာနုသောစာမိ တေန ဝဏ္ဏော ပသီဒတိ’ စသည်တို့၌ကဲ့သို့ ကြိယာကို စွဲသော အနုဘူတဝိသယ‘တ’တည်းဟု ပြဆိုသောငှာ ‘တကြာတိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

သာဓကဖြစ်သော ဒေသနာဒေသိတကို မစွဲကောင်းပါသလော။ တစ်နည်းကား-‘တသ္မိ’ ဝိညာတဗ္ဗေ သာဓကေ’ဟူ၍ ဆိုကောင်းသည် မဟုတ်လော စောဒနာကြောင့် ‘နိပ္ပာဒေတဗ္ဗေ စေတံ ဘူမံ’ကို မိန့်သတည်း။

တကြာတိ၊ ကား။ သာဓကေတဗ္ဗေ၊ ဒေသနာဒေသိတသည် ပြီးစေအပ်သော။ တသ္မိ ဝိဇာနနေ၊ ထိုသို့ သိခြင်း၌။ စ ယုတ္တံ၊ ထိုစကား သင့်စွ။ (စသဒ္ဓါကား ဒဠိကရဏ-ဇောတကတည်း။) နိပ္ပာဒေတဗ္ဗေ၊ ဒေသနာဒေသိတသည် ပြီးစေအပ်သော ဝိဇာနနကြိယာ၌။ ဧတံ ဘူမံ၊ ဤသတ္တမိဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

အယမာနုပုဗ္ဗိတိ၊ ကား။ ဝက္ခမာနာ၊ ဆိုလတ္တံ့သော။ ဟာရနယာနံ၊ တို့၏။ အယံ အနုပုဗ္ဗိ အနုက္ကမော၊ ဤအစဉ်သည်။ အနုက္ကမေန၊ ဖြင့်။ ဝက္ခမာနာ၊ ကုန်သော။ ဟာရနယာ၊ တို့သည်။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ နဝရိဓသုတ္တန္တ-ပရိယေဋ္ဌိတိ ဧတ္ထ၊ ၌။ သုတ္တာဒိဝသေန၊ သုတ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ နဝရိဓသု၊ သော။ သာသနဿ၊ ကို။ ပရိယေသနာ၊ ရှာမှီးကြောင်း ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာသည်။ အတ္ထဝိစာရဏာ၊ အနက်ကို စီရင်ကြောင်းဖြစ်သော အဋ္ဌကထာသည်။ ဝါ၊ အနက်အစီရင်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ ဧတံ ပစ္စတ္တံ၊ ဤပဌမာဝိဘတ်သည်။ သာမိအတ္ထေ၊ ၌။ ဟောတိ၊ ၏။ နဝရိဓသုတ္တန္တပရိယေဋ္ဌိယာ၊ ကိုးပါးအပြားရှိသော အင်္ဂါရှိသော သုတ်၏အနက်ကို ရှာမှီးကြောင်းဖြစ်သော အဋ္ဌကထာ၏။ အနုပုဗ္ဗိ၊ ဆိုလတ္တံ့သော ဟာရနယတို့၏ အစဉ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ အထ ဝါ၊ ကား။ အနုပုဗ္ဗိတိ ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ၌။ ပစ္စတ္တံ၊ သည်။ ကရဏတ္ထေ၊ ၌။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣဒံ အယံ

၁။ စ ယုတ္တံ ။ ဒေသနာဒေသိတတို့သည် ဝိဇာနနကြိယာအား ပကတူပနိဿယ အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကုန်သည်ဖြစ်၍ ဝိဇာနနကြိယာလျှင် အကျိုးရှိကုန်ရကား ဝိဇာနနကြိယာသာ ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် ဝိဇာနနကြိယာကို စွဲသည်-ဟူလိုသော်။

အဓိပ္ပါယ်။ ကို။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သာဓေတဗျေ၊ ဒေသနာ
ဒေသိတသည် ပြီးစေအပ်သော။ ယထာဝုတ္တဝိဇာနနေ၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော
သိခြင်း၌။ ဝက္ခမာနာယ၊ သော။ ဟာရနယာနုပုဗ္ဗိယာ၊ ဟာရနယတို့၏ အစဉ်ဖြင့်။
နဝဝိဓသုတ္တဿ၊ ကိုးပါး အပြားရှိသော သုတ္တန်၏။ အယံ အတ္ထပရိယေသနာ၊
ဤအနက်ကို ရှာမှီးခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

**ကိုးပါးသော အင်္ဂါတို့သည် အချင်းချင်း မရောယှက်သည် ဖြစ်ရာ၏။
ယင်းသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော် ဂေယျင်္ဂ အစရှိသည်တို့သည် သုတ်သဘော မရှိ
ကုန်ရာ။ ယင်းသို့ မရှိသော် နဝဝိဓသုတ္တန္တ-ဟူသော ဤစကားသည် ဆန့်ကျင်
ခဲ့ရာ၏ဟု နှလုံးပိုက်၍ စောဒကဆရာသည် ‘ဧတ္တာဟ’ စသည်ဖြင့် စောဒနာ
သတည်း။**

ဧတ္ထ ဝစနေ၊ နဝဝိဓသုတ္တန္တပရိယေဌိ-ဟူသော ဤစကား၌။ စောဒကော၊ သည်။
အာဟ၊ ၏။ ကိံ အာဟ၊ နည်းဟူမူကား။ ဧတ္ထ၊ ဤမြတ်စွာဘုရားစကားတော်တို့တွင်။
ဝါ၊ ကိုးပါးသော အင်္ဂါတို့တွင်။ ဂေယျင်္ဂါဒီနံ၊ ဂေယျအင်္ဂါ အစရှိသည်တို့၏။
သုတ္တဘာဝေါ၊ သုတ်၏ အဖြစ်သည်။ ကထံ သိယာ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်ရာအံ့နည်း။
တေသံ ဂေယျင်္ဂါဒီနံ၊ ထိုဂေယျအင်္ဂါ အစရှိသည်တို့၏။ သုတ္တဘာဝေ စ၊ သုတ်၏
အဖြစ်သည်လည်း။ သတိ၊ သော်။ သာသနဿ၊ ၏။ နဝင်္ဂဘာဝေါ၊ ကိုးပါးသော
အင်္ဂါရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ ကထံ သိယာ၊ အံ့နည်း။ (ဂေယျင်္ဂ အစရှိသည်တို့ပင်
သုတ်မည်ကုန်သည် ဖြစ်အံ့။ သုတ္တင်္ဂ ဟူ၍ အသီးမဖြစ်ရာ။ ယင်းသို့ ဖြစ်သော်
သာသနာတော်သည် နဝင်္ဂ မဖြစ်ရာ အဋ္ဌင်္ဂသာ ဖြစ်ရာခဲ့- ဟူလိုသော်။)

**ဂေယျင်္ဂ စသည်တို့တွင် စိုးစဉ်းသော အင်္ဂါတို့၏လည်း သုတ်၏အဖြစ်
ဖြစ်သည်ရှိသော် ဆိုအပ်ပြီးသော အဖြစ်သည် မလွန်သေး။ အလုံးစုံသော အင်္ဂါ
တို့၏ သုတ္တအဖြစ် ဖြစ်သည်ရှိသော်ကား အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာ ရှိတော့အံ့နည်း-
ဟု ပြလိုသော စောဒကသည် ‘ယဉ္ဇ’ အစရှိသည်ကို ဆိုသတည်း။**

သင်္ဂဟေသု၊ အဋ္ဌကထာတို့၌။ “သဂါထကံ ။လ။ ကရဏ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ယဉ္ဇ ဝစနံ၊
ကိုလည်း။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ တထာ တသ္မိံ ဝစနေ၊ ထိုစကားကိုလည်း။ ဝုတ္တော၊ သည်။
သတိ၊ သော်။ သုတ္တင်္ဂမေဝ၊ သုတ်အင်္ဂါသည်သာလျှင်။ [၄၊ ၁၃] န သိယာ၊ ရာ။
အထာပိ၊ အကယ်၍လည်း။ ဝိသု၊ အသီး။ သုတ္တင်္ဂံ၊ သည်။ သိယာ၊ အံ့။ (အထာပိ
ကထ၌ သိယာဟူ၍လည်း အချို့စာရှိ၏။ အထာပိ၊ အကယ်၍လည်း။ ကထ၌၊

အမှတ်မရှိသော သုတ်အင်္ဂါသည်။ သိယာ၊ အံ့။ ဤသို့ပေး)။ ဓမ္မပဒါဒိနံ၊ တို့ကို။ ဂါထာဘာဝတော၊ ဂါထာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သုတ္တင်္ဂသင်္ဂဟော၊ သုတ်အင်္ဂါ၌ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းသည်။ န ဟောတိ ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ မင်္ဂလသုတ္တာဒိနံ၊ တို့ကို။ ဂါထာဘာဝတော၊ ကြောင့်။ (သုတ္တင်္ဂသင်္ဂဟော ဂေယျင်္ဂသင်္ဂဟော နှစ်ပုဒ်၌ စပ်)။ သုတ္တင်္ဂသင်္ဂဟော၊ သည်။ န သိယာ၊ ရာ။ သဂါထာဝဂ္ဂဿ၊ သဂါထာဝဂ်ကို။ သဂါထကတ္တာ၊ ဂါထာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဂေယျင်္ဂသင်္ဂဟော၊ ဂေယျအင်္ဂါ၌ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ သဂါထကတ္တာ၊ ကြောင့်။ ဂေယျင်္ဂသင်္ဂဟော ဝါ၊ ဂေယျအင်္ဂါ၌ ရေတွက် သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းသည်လည်း။ သိယာ၊ ၏။ ဥဘတောဝိဘင်္ဂါဒိသု၊ ဥဘတောဝိဘင်း အစရှိသည်တို့၌။ သဂါထကပ္ပဒေသာနံ၊ ဂါထာရှိသော ပါဠိအရပ် တို့ကို။ တထာ၊ တူ။ ဂေယျင်္ဂသင်္ဂဟော၊ သည်။ သိယာ၊ ရာ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စောဒကော၊ သည်။ အာဟ၊ ၏။ ပရိဟာရော၊ ကို။ မယာ၊ သည်။ ဝုစ္စတေ၊ အံ့။

ထိုစောဒနာကို အကျဉ်းအားဖြင့် ရွေးဦးစွာ ဖြေလိုရကား ‘ဝုစ္စတေ’ စသောပါဠိကို ဆိုသော်။

သုတ္တန္တိ အယံ^၁ ဝိမိ၊ သုတ်ဟူသော ဤအစီအရင်သည်။ သာမညဝိမိ၊ သာမညအစီအရင်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဂေယျင်္ဂါဒိနံ၊ တို့၏။ သုတ္တဘာဝေါ၊ သည်။ သိယာ၊ ၏။ သနိမိတ္တာ၊ ဂါထာရှိသည်၏အဖြစ် အစရှိသော အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။ အပရေ၊ သုတ္တင်္ဂမှ တစ်ပါးသော ဂေယျင်္ဂ အစရှိသည်တို့သည်။ ဝိသေသဝိဓယော၊ ဝိသေသ အစီအရင်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာသနဿ၊ ၏။ နဝင်္ဂဘာဝေါ စ၊ ကိုးပါးသော အင်္ဂါရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ သုတ္တင်္ဂဉ္စ၊ သုတ်အင်္ဂါသည်လည်းကောင်း။ သိယာ၊ ၏။ နိရုဇ္ဈတ္တာ၊ မင်္ဂလသုတ် အစရှိသည်တို့၌ သုတ်၏အဖြစ် ထင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ မင်္ဂလသုတ္တာဒိနံ၊ တို့ကို။ သုတ္တင်္ဂသင်္ဂဟော၊ သုတ်အင်္ဂါ၌ ရေတွက်ခြင်းသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။

၁။ သုတ္တန္တိ အယံ ။ ။ ဤသို့ အပြည့်အစုံပေးမှ နားဝင်လွယ်၊ ကျလွယ်အံ့သည်။ သုတ္တန္တိ သာမညဝိမိကား ကထံ ။လ။ သုတ္တဘာဝေါ၏ အဖြေ၊ ဝိသေသဝိဓယော ပရေ သနိမိတ္တာ- ကား သုတ္တဘာဝေ ။လ။ သုတ္တင်္ဂမေဝ န သိယာ၏ အဖြေ၊ နိရုဇ္ဈတ္တာကား အထာပိ ။လ။ ဓမ္မပဒါဒိနံ ဝိယ၏ အဖြေ၊ သဟတာဉ္ဇေနကား ဂေယျင်္ဂသင်္ဂဟော ဝါ ။လ။ သဂါထာဝဂ္ဂဿ ဝိယ၏ အဖြေ၊ အညတောကား တထာ ။လ။ သဂါထကပ္ပဒေသာနံ၏ အဖြေဟု မှတ်လင့်ကုန်။

အညေန၊ စုက္ခိယမှ တစ်ပါးသော ဂါထာနှင့်။ သဟတာ၊ တကွ၏ အဖြစ်သည်။
 ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ မင်္ဂလသုတ္တာဒိနံ၊ တို့ကို။ ဂေယျင်္ဂသင်္ဂဟော၊
 သည်။ န သိယာ၊ ရာ။ အညတော၊ ဥဘတောဝိဘင်း အစရှိသည်တို့၌ လာသော
 ဂါထာတို့၏ တစ်ပါးသော ဂါထာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 ဥဘတောဝိဘင်္ဂီဒိသု၊ တို့၌။ သဂါထကပ္ပဒေသာနံ၊ တို့ကို။ ဂေယျင်္ဂသင်္ဂဟော၊
 သည်။ န သိယာ၊ ရာ။

ဤသို့ အကျဉ်းအားဖြင့် ဖြေအပ်သော ပရိယာယ်ကို အကျယ်ချဲ့လိုရကား
 ‘သဗ္ဗဿာပိ ဟိ’ စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

‘သုတ္တန္တိ သာမညဝိမိ’၏ အကျယ်ကို ချဲ့ပြီး၍ ယခုအခါ ‘ဝိသေသဝိဓယော
 ပရေ သနိမိတ္တာ’၏ အကျယ်ကို ချဲ့အံ့သောငှာ ‘တဒေကဒေသေသု ပန’စသည်ကို
 မိန့်သတည်း။

ဟိ ဝိတ္ထာရယိဿာမိ၊ အံ့။ သဗ္ဗဿာပိ၊ လည်းဖြစ်သော။ ဗုဒ္ဓဝစနဿ၊ ၏။
 သုတ္တန္တိအယံ ဝိမိ၊ သည်။ သာမညဝိမိ၊ တည်း။ တထာ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ဟိ သစ္စံ၊
 ၏။ “ဧတ္ထကံ တဿ ။လ။ ပဉ္စသုတ္တသတာနီ”တိ အာဒိဝစနတော၊ ကြောင့်။
 ဝိနယာဘိဓမ္မပရိယတ္တိဝိသေသေပိ၊ ဝိနည်း အဘိဓမ္မာဟူသော ပရိယတ် အထူး၌လည်း။
 သုတ္တဝေါဟာရော၊ သုတ်ဟူသော ဝေါဟာရသည်။ ဒိဿတိ၊ ထင်၏။

တဒေကဒေသေသု ပန၊ ထိုသုတ်၏ အစိတ်ဖြစ်သော ပါဠိတော်တို့၌ကား။
 တေန တေန နိမိတ္တေန၊ ထိုထိုသို့သော ဂါထာရှိသည်၏အဖြစ် အစရှိသော
 အကြောင်းနှင့်။ သဟ၊ ကွ။ ပတိဋ္ဌိတာ၊ တည်ကုန်သော။ တစ်နည်းကား-တေန တေန
 နိမိတ္တေန၊ ဖြင့်။ ပတိဋ္ဌိတာ၊ ကုန်သော။ ဂေယျာဒယော၊ ဂေယျ အစရှိသည်တို့သည်။
 ဝိသေသဝိဓယော၊ ထူးသော အစီအရင်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

ထိုထိုသို့သော အကြောင်းနှင့်တကွ တည်ကုန်သောဟူပြီး အဘယ်သည်
 အဘယ်၏ အကြောင်းနည်းဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ‘ဂေယျင်္ဂ’ စသည်တို့၏
 အကြောင်းကို အကျယ်ပြုအံ့သောငှာ ‘တထာ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သော်။

ယင်းသို့ ဂါထာရှိသည်၏အဖြစ်သည် အကြောင်းဖြစ်သော သဂါထကသာ
 မည်ကောင်းပါသည် မဟုတ်လော။ အဘယ်သို့ ဂေယျမည်နိုင်ပါအံ့နည်း။
 အကြောင်းနှင့် အကျိုး ဆန့်ခွဲ၏ဟု ပုစ္ဆာထွက်ရာ သောကြောင့် ‘လောကေဝိ
 ဟိ’ စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တထာ တံ ဝစနံ၊ ကိ။ ဟိ ဝိတ္တာရေမိ၊ အံ။ ဂေယျဿ၊ ဂေယျ၏။ သဂါထကတ္ထံ၊ ဂါထာရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ တဗ္ဘာဝနိမိတ္တံ၊ ထိုဂေယျအင်္ဂါ၏ အဖြစ်၏ အကြောင်းတည်း။ ဟိ၊ စွ။ လောကေပိ၊ ဌ်လည်း။ သသိလောကံ ဝါ၊ စုဏ္ဏိယနှင့် တကွလည်း ဖြစ်သော။ သဂါထကံ ဝါ၊ ဂါထာနှင့် တကွလည်းဖြစ်သော။ (ဝါ သဒ္ဒါကား ‘အဂ္ဂိတော ဝါ ဥဒကတော ဝါ ပိသာစတော ဝါ’ စသည်တို့၌ကဲ့သို့ သမုစ္စယတ္ထတည်း။ ဝိကပ္ပနတ္ထမဟုတ်)။ စုဏ္ဏိယဂန္ထံ၊ စုဏ္ဏိယရှိသော ကျမ်းကို။ “ဂေယျ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။

ဂေယျ၏ အကြောင်းကို ပြပြီး၍ ဝေယျာကရဏ၏ အကြောင်းကို ပြအံ့သောငှာ ‘ဂါထာဝိရဟေ’ စသည်ကို မိန့်သော်။

ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ၏ အဖြစ်သည် ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာမည်ခြင်း၏ အကြောင်းသာ မဟုတ်ကုန်လော။ အဘယ်သို့ ဝေယျာကရဏ၏ အကြောင်း ဖြစ်အံ့နည်း။ အကြောင်းနှင့် အကျိုးဆန့်ခွဲ၏ဟု စောဒနာ ထွက်ရာသည်ကို နှလုံးထား၍ ‘ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနံ ဟိ ဗျာကရဏန္တိ ဝုစ္စတိ’ကို မိန့်သတည်း။

ဂါထာဝိရဟေ၊ ဂါထာမှ ကင်းသည်။ သတိ ပန၊ သော်ကား။ ပုစ္ဆိတွာ၊ ၍။ ဝိသဇ္ဇနဘာဝေါ၊ ဖြေသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝေယျာကရဏဿ၊ ၏။ တဗ္ဘာဝနိမိတ္တံ၊ ထိုဝေယျာကရဏအင်္ဂါ၏ အဖြစ်၏အကြောင်း တည်း။ (နောက်မှ လိုက်စေသည်။) ဟိ၊ စွ။ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနံ၊ ကိ။ ဗျာကရဏန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။

ယင်းသို့သော် ဗျာကရဏ၏ အကြောင်းသာ ဆိုပါလော၊ ဝေယျာကရဏ၏ အကြောင်းဟူ၍ မဆိုသင့်ဟု စုဒ်ရှိရကား ‘ဗျာကရဏမေဝ ဝေယျာကရဏန္တိ’ကို မိန့်သတည်း။

ဂါထာဝိရဟေဟူသော စကားကို မယူမူ၍ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနံ ဗျာကရဏဟူသော စကားမျှကို ယူ၍ ‘ဧဝံ သန္တေ’စသည်ဖြင့် စောဒနာသတည်း။

ဗျာကရဏမေဝ၊ ဣသညံပင်လျှင်။ ဝေယျာကရဏံ၊ ဣမည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကို ဗျာကရဏဟူ၍ ဆိုအပ်သည်။ သန္တေ၊ ဖြစ်သည်ရှိသော်။ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနဝသေန၊ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဝတ္တာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ သဂါထကာဒိနမ္ပိ၊ ဂါထာရှိသော ပါဠိအစရှိသည်တို့၏လည်း။ ဝေယျာကရဏဘာဝေါ၊ ဣ၏ အဖြစ်သည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်ခဲ့၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စေ ဝဒေယျ၊ အံ။ နာပဇ္ဇတိ၊ မရောက်။ ကသ္မာ၊ ကား။ ဂေယျာဒိသညာနံ၊

ဂေယျအစရှိသော အမည်တို့၏။ (အနောက်သဉ္စိ စပ်)။ **အနောက်သဘာဝတော**^၁
စ၊ အရာမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ (ဘာဝသမ္ပန်ကား
သဂါထကာဒိနံတည်း)။ “ဂါထာဝိရဟေ သတီ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝိသေသိတတ္တာ စ၊
အထူးပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ နာပဇ္ဇတိ၊ မရောက်။

အဋ္ဌကထာဆရာ... ဆရာကား ဂေယျအစရှိသော သညာတို့၏
အရာမဟုတ်ဟု ဆို၏။ ယင်းသို့ အရာမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို အဘယ်သို့
သိပါသနည်းဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘တထာ ဟိ’
စသည်ကို မိန့်သတည်း။ (ဤသို့ ထွက်ရာ၏)။ (ဂါထာဥဒါန်းစသည်တို့၏ နိမိတ်ကို
ပြသည်ကို စွဲ၍ ထွက်သော်ကား)။ အဋ္ဌကထာဆရာကား ဂေယျဝေယျာကရဏ
တို့၏ နိမိတ်ကို ဆိုပြီ။ ဂါထာဥဒါနစသည်တို့၏ နိမိတ်ကား အဘယ်နည်းဟု
အမေးပုစ္ဆာ စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ထိုအမေးပုစ္ဆာစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘တထာ
ဟိ’ စသည်ကိုမိန့်သော်။ (ဤသို့ထွက်ရာ၏)။

တထာ ဟိ တတော ဇဝ၊ ထိုသို့ အနောက်သသညာ၏ အားကြီးသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။ (ဤကား ရှေးအထွက်နှင့်အညီတည်း။ နောက်အထွက်
အားဖြင့်ကား)။ တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ (ဟိ ကား ပက္ခန္ဓရတည်း။ ပဒပူရဏလည်း ဟူ)။
ကေဝလံ^၂၊ သက်သက်။ **ဂါထာဗန္ဓေသု**၊ ဂါထာဗန္ဓသဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊
ဂါထာအဖွဲ့သာ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မပဒါဒိသု၊ ကုန်သော။ သုတ္တဝိသေသေသု စ၊
သုတ်အထူးတို့၌လည်းကောင်း။ (အထက်ကို လှမ်း၍လည်း ပေးသည်)။

၁။ အနောက်သဘာဝတော ။ ။ သဠကာသဝိမိထက် အနောက်သဝိမိ အားကြီး
သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဂါထာမရှိသော ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကိုသာ ဝေယျာကရဏဟု
အလိုရှိအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဝေယျာကရဏအဖြစ်သည် မရောက် ဟူလိုသော်။
‘တထာ ဟိ’စသော ပါဌ်ကိုကား အဓမ္မသေစနဂရုသိနာနနည်းအားဖြင့် ထားသတည်း။
အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား ‘ဂေယျဒိသညာနံ အနောက်သဘာဝတော’ဟူသော
ရှေးစကားကို ပြီးစေသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဂါထာဥဒါနစသည်တို့၏ နိမိတ်ကို
ပြသောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် ရှေးစကားကို ပြီးစေသည်ကို စွဲ၍ ဤသို့
ထွက်ရာ၏။

၂။ ကေဝလံ ဂါထာဗန္ဓေသု ။ ။ ‘ကေဝလံ ဂါထာဗန္ဓေသု’ဖြင့် ဂါထာ၏ နိမိတ်ကို၊
‘သောမနဿညဏမယိကဂါထာယုတ္တေသု’ဖြင့် ဥဒါန်း၏နိမိတ်ကို၊ ‘ဝုတ္တဉ္စေတ’န္တိအာဒိ
ဝစနသမ္ပန္နေသုဖြင့် ကုတိဝုတ္တက၏နိမိတ်ကို၊ အဗျတဓမ္မပဋိသံယုတ္တေသုဖြင့် အဗျတဓမ္မ၏
နိမိတ်ကို ပြသတည်း။ ထိုဝိသေသနလေးပုဒ်တို့ကား ဟေတုမန္တချည်း။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း။

သဂါထကတ္ထေ၊ ဂါထာရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ သတိပ၊ သော်လည်း။ သောမနဿ ဉာဏမယိကဂါထာယုတ္တေသု၊ သောမနဿဉာဏ်ဖြင့် ပြီးသော ဂါထာနှင့် ယှဉ်ကုန်သော။ သုတ္တဝိသေသေသု စ၊ တို့၌လည်းကောင်း။ “ဝုတ္တဉ္ဇေတ”န္တိ၊ အာဒိဝစန သမ္ပန္နေသု၊ ဝုတ္တဉ္ဇေတံအစရှိသော စကားနှင့် စပ်ကုန်သော။ သုတ္တဝိသေသေသု စ၊ တို့၌လည်းကောင်း။ အဗ္ဘုတဓမ္မပဋိသံယုတ္တေသု၊ မဖြစ်ဖူးမြဲသော တရားနှင့် ယှဉ်ကုန်သော။ သုတ္တဝိသေသေသု စ၊ တို့၌လည်းကောင်း။ ယထာက္ကမံ၊ တိုင်း။ ဂါထာဥဒါနက္ကတိဝုတ္တကအဗ္ဘုတဓမ္မသညာ။ ဂါထာဟူသော အမည်၊ ဥဒါန်းဟူသော အမည် က္ကတိဝုတ္တကဟူသော အမည် အဗ္ဘုတဓမ္မဟူသော အမည်သည်။ ပတိဋ္ဌိတာ၊ တည်၏။

တထာ၊ ထိုမြို့။ ဂါထာပန္နဘာဝေ၊ ဂါထာပန္န၏ အဖြစ်သည်။ သတိပ၊ လည်း။ ဘဂဝတော၊ ၏။ အတိတာသု၊ လွန်လေကုန်ပြီးသော။ ဇာတိသု၊ အဖြစ်တို့၌။ ဝါ၊ ဘဝတို့၌။ **စရိယာနုဘာဝပ္ပကာသကေသု**^၁၊ အကျင့်၏အာနုဘော်ကို ပြတတ် ကုန်သော။ သုတ္တဝိသေသေသု၊ တို့၌။ (နောက်မှ လိုက်စေသည်)။ ဇာတကသညာ၊ ဇာတ်ဟူသော အမည်သည်။ ပတိဋ္ဌိတာ၊ ၏။

ပဉ္စာဝိသဇ္ဇနဘာဝေ စ၊ ပဉ္စာဝိသဇ္ဇန၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ သဂါထကတ္ထေ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ သတိပ၊ သော်လည်း။ ကေသုစိ သုတ္တန္တေသု၊ အချို့သော သုတ္တန်တို့၌။ ဝေဒဿ၊ အသိဉာဏ်ကို။ လဘာပနတော၊ ရစေ တတ်သောကြောင့်။ ဝေဒလ္လသညာ၊ သည်။ ပတိဋ္ဌိတာ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

ယခုအခါ နိဂုံးအုပ်လိုရကား ‘ဧဝံ’ စသည်ကို မိန့်သော်။

ဧဝံ၊ သို့။ သဂါထကတ္တာဒိနာ၊ ဂါထာရှိသည်၏အဖြစ် အစရှိသော။ တေန တေန နိမိတ္တေန၊ ထိုထိုသို့သော အကြောင်းဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ တေသု တေသု သုတ္တဝိသေသေသု၊ တို့၌။ ဂေယျဂီဒိသညာ၊ ဂေယျင်္ဂ အစရှိသော အမည်သည်။

သက်သက်သော ဂါထာအဖွဲ့သာ ရှိသောကြောင့် ဂါထာမည်၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဟိတ်အနက် ရသင့်သောကြောင့်တည်း။

၁။ စရိယာနုဘာဝပ္ပကာသကေသု ။ ။ ဤ၌လည်း စရိယာနုဘာဝပ္ပကာသကေသု- ပါ၌ဖြင့် ဂါထာပန္န ဖြစ်သော်လည်း ဂါထာမမည်၊ ဇာတ်သာ မည်၏ဟု နိမိတ်ကို ပြသည်။

ပတိဋ္ဌိတာ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သုတ္တင်္ဂတော၊ မှ။ ပရေ၊ တစ်ပါးကုန်သော။
ဂေယျာဒယော၊ တို့သည်။ ဝိသေသဝိဓယော၊ ဝိသေသအစီအရင်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ၏။

**ဂါထာရှိသည်၏အဖြစ် အစရှိသော အကြောင်းကြောင့် ဂေယျစသည်
မည်သောဟု ဆိုပြီး။ သုတ္တမည်ခြင်း၏ အကြောင်းကား မရှိခဲ့။ ယင်းသို့
မရှိခဲ့သော် သုတ္တင်္ဂအသီး မဖြစ်ရာ။ ယင်းသို့မဖြစ်သော် သာသနာသည်
အဋ္ဌင်္ဂသာ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏ဟု စောဒနာရှိရကား ‘ယံ ပနေတ္ထ’ စသည်ကို မိန့်သော်။**

ဧတ္ထ၊ ဤမြတ်စွာဘုရား စကားတော်တို့တွင်။ ဂေယျင်္ဂါဒိနိမိတ္တရဟိတံ၊
ဂေယျင်္ဂါအင်္ဂါ အစရှိသည်တို့၏ အကြောင်းမှ ကင်းသော။ ယံ ပန သုတ္တံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊
၏။ တံ သုတ္တံ၊ သည်။ သုတ္တင်္ဂံ၊ သုတ်အင်္ဂါသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကသ္မာ၊ ကား။
ဝိသေသသညာပရိဟာရေန၊ ဝိသေသသညာကိုစွန့်သဖြင့်။ သာမညသညာယံ၊
သာမညသညာအားဖြင့်။ ပဝတ္တနတော၊ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။

နန စ၊ စောဒနာဦးအံ့။ သဂါထကံ၊ ဂါထာရှိသော။ [၄၊ ၁၄] သုတ္တံ၊ သည်။
ဂေယျံ၊ မည်၏။ နိဂ္ဂါထကံ၊ ဂါထာမရှိသော။ သုတ္တံ၊ သည်။ ဝေယျာကရဏံ၊ မည်၏။
ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သုတ္တင်္ဂံ၊ သည်။ န သမ္ဘဝတိ၊ မဖြစ်သင့်။ ဣတိ၊ သို့။ စောဒနာ၊
စောဒနာခြင်းသည်။ တဒဝတ္ထာ ဧဝ၊ ထိုစောဒနာ အခိုက်အတန့်ရှိသည်သာလျှင်။
ဟောတိ နန၊ လော။ ဣတိ၊ သို့။ စေ ဝဒေယျ၊ အံ့။ သောဓိတတ္တာ၊ ဖြေအပ်ပြီးသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ တဒဝတ္ထာ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဟိ၊ စွ။ ပုဗ္ဗေ၊ ဌံ။ ဂါထာဝိရဟေ၊
ဂါထာမှ ကင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနဘာဝေါ၊ သည်။ ဝေယျာကရဏဿ၊
၏။ တဗ္ဘာဝနိမိတ္တံ၊ ထိုဝေယျာကရဏအင်္ဂါ၏ အဖြစ်၏ အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊
၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သောဓိတံ၊ ဖြေအပ်ပြီး။

**‘ဝိသေသဝိဓယော ပရေ သနိမိတ္တာ’၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ
‘နိရုဋ္ဌတ္တာ’၏ အကျယ်ကို ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် ‘ယဉ္ဇ ဝုတ္တံ’
အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

၁။ သာမညသညာယ ။ ။ ဂေယျဝေယျာကရဏ အစရှိသော ဝိသေသသညာကို
စွန့်၍ သုတ်ဟူသော သာမညသညာဖြင့် ဂေယျစသော ဝိသေသသညာမှ ကင်းသော ပါဠိကို
သုတ်ဟု ဆိုသည်။ လောက၌ ငဖြူ ငညိုအစရှိသော ဝိသေသအမည်ကို စွန့်၍ လူဟူသော
အမည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်အပ်သော သူကဲ့သို့ ဟူလိုသော်။

“ဂါထာဘာဝတော၊ ဂါထာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မင်္ဂလသုတ္တံဒီနံ၊ တို့ကို။ သုတ္တင်္ဂသင်္ဂဟော၊ သုတ်အင်္ဂါ၌ ရေတွက်ခြင်းသည်။ န သိယာ၊ ရာ”။ ဣတိ၊ သို့။ ယဉ္စ ၀စနံ၊ ကိုလည်း။ တယာ၊ သင်စောဒကသည်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တမ္ပိ ၀စနံ၊ သည်လည်း။ န ယုတ္တံ၊ မသင့်။ ကသ္မာ၊ ကား။ နိရုဠတ္တာ၊ သုတ်၏အဖြစ် ထင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

စင်စစ် မထင်ဘဲလျက်ကိုလည်း ထင်သည်ဟု ဆိုတကားဟူသော စောဒနာကြောင့် ‘နိရုဠော ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သော်။

မင်္ဂလသုတ် စသည်တို့သည် ဂါထာဖြစ်သည် မဟုတ်ကုန်လော။ ထိုသို့လျက် သုတ်၏အဖြစ် ထင်သောဟု ဆိုသော ဆရာစကား အသို့သင့်ပါ အံ့နည်း စုဒ္ဓိရကား ‘န ဟိ တာနိ’ စသည်ကို မိန့်သော်။

ဟိ၊ စွ။ မင်္ဂလသုတ္တံဒီသု၊ တို့၌။ သုတ္တဘာဝေါ၊ သည်။ နိရုဠော၊ ထင်၏။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ တာနိ၊ ထိုမင်္ဂလသုတ် အစရှိသည်တို့သည်။ ဓမ္မပဒဗုဒ္ဓဝံသာ-ဒယော၊ တို့သည်။ ဂါထာဘာဝေန၊ ဂါထာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပညာတာနိ ဝိယ၊ ထင်ကုန်သကဲ့သို့။ ဂါထာဘာဝေန၊ ဖြင့်။ န ပညာတာနိ၊ ကုန်။ ကိန္တု၊ စင်စစ်သော်ကား။ သုတ္တဘာဝေနဝ၊ ဖြင့်သာလျှင်။ ပညာတာနိ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ စွ။ တေနေန၊ ကြောင့်သာလျှင်။ **အဋ္ဌကထာယံ**၊ ၌။ “သုတ္တနာမက”န္တိ ဟူ၍။ နာမဂ္ဂဟဏံ၊ နာမသဒ္ဓါကို။ ကတံ၊ ၏။ ။

‘နိရုဠတ္တာ’၏ အကျယ်ကို ချဲ့ပြီး၍ ‘သဟတာညေန’၏ အကျယ်ကို ချဲ့လိုရကား ‘ယံ ပန’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

“သဂါထကတ္တာ၊ ကြောင့်။ ဂေယျင်္ဂသင်္ဂဟော ဝါ၊ သည်လည်း။ သိယာ၊ ၏”။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယံ ပန ၀စနံ၊ ကို။ တယာ၊ သည်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တဒပိ တမ္ပိ ၀စနံ၊ သည်လည်း။ နတ္ထိ န ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။ ကသ္မာ၊ ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အညေန၊ စုဏ္ဏိယမှ တစ်ပါးဖြင့်။ သဟတာ၊ တကွ၏အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နတ္ထိ န ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။ ဟိ၊ စွ။ ဂါထာဟိ၊ တို့နှင့်။ သဟ၊ ကွ။ ဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဂါထကံ၊ မည်၏။

သဟဘာဝေါ စ နာမ၊ တကွအဖြစ် မည်သည်လည်း။ အတ္ထတော၊ မှ။ အညေန၊ တစ်ပါးဖြင့်။ ဟောတိ၊ ၏။

၇၈

နေတ္တိအဋ္ဌကထာနိဿယ

မင်္ဂလသုတ် စသည်တို့သည် မိမိမှတစ်ပါးဖြစ်သော ဂါထာနှင့်တကွ ဖြစ်ခဲ့သော် ဂေယျင်မည်ကောင်းပါသည် မဟုတ်ကုန်လော စုဒ္ဓိရှိရကား ‘န စ မင်္ဂလသုတ္တာဒီသု’ စသည်ကို မိန့်သော်။

မင်္ဂလသုတ္တာဒီသု၊ တို့၌။ ဂါထာဝိနိမုတ္တာ၊ ဂါထာမှ လွတ်သော။ ကောစိ၊ သော။ သုတ္တပ္ပဒေသော၊ သည်။ န စ အတ္ထိ၊ မရှိ။

ဂါထာမှ လွတ်သော သုတ်အရပ်မရှိသော် ဂါထာအပေါင်းသည် တစ်စိတ်သော ဂါထာနှင့်တကွဖြစ်၍ ဂေယျမည်ကောင်းသေး၏ တကား-ဟူသော စောဒနာကြောင့် ‘ယော သဟ ။လ။ အတ္ထိ’ကို မိန့်သတည်း။

ယော သုတ္တပ္ပဒေသော။ အကြင်သုတ်အရပ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဂါထာဟိ၊ တို့နှင့်။ သဟ၊ ကွ။ ဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုစ္စေယျ၊ ဆိုအပ်ရာ၏။ ကောစိ၊ သော။ သမုဒါယော နာမ၊ အပေါင်းမည်သော။ သော သုတ္တပ္ပဒေသော၊ သည်။ န စ အတ္ထိ၊ မရှိ။ (အစိတ်တို့၏ သမဝါယကိုသာ အပေါင်းဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်ရကား အပေါင်းဟု ပရမတ္ထအားဖြင့် မရှိ-ဟူလိုသော်)။

‘သဟတာညေန’၏ အကျယ်ကို ချဲ့ပြီး၍ ယခုအခါ ‘အညတော’၏ အကျယ်ကို ချဲ့လိုသောကြောင့် ‘ယဒဝိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

“ဥဘတောဝိဘင်္ဂါဒီသု၊ တို့၌။ သဂါထကပ္ပဒေသာနံ၊ ဂါထာရှိသော ပါဠိရပ်တို့၏၊ ဂေယျင်သင်္ဂဟော၊ သည်။ သိယာ၊ ၏”။ ဣတိ၊ သို့။ ယဒဝိ ယံ အဝိ ဝစနံ၊ ကိုလည်း။ တယာ၊ သည်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တဒဝိ တံ အဝိ ဝစနံ၊ သည်လည်း။ န ယုဇ္ဇတိ၊ သင့်။ ကသ္မာ၊ ကား။ အညတော၊ ဥဘတောဝိဘင်း အစရှိသည်တို့၌ လာသော ဂါထာတို့၏ တစ်ပါးသော ဂါထာဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ စွ။ တာ ဂါထာ၊ ထိုဥဘတောဝိဘင်း အစရှိသည်တို့၌ လာသော ဂါထာတို့သည်။ ဇာတကာဒိပရိယာပန္နတ္တာ၊ ဇာတ်အစ ရှိသည်တို့၌ အကျုံးဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အညာ ဧဝ၊ တစ်ပါးတို့သည်သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အတော တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တာဟိ၊ ထိုဂါထာတို့ဖြင့်။ **ဥဘတောဝိဘင်္ဂါဒီနံ၊** တို့၏။ ဂေယျင်ဘာဝေါ၊ ဂေယျအင်္ဂါ၏ အဖြစ်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။

၁။ ဥဘတောဝိဘင်္ဂါဒီနံ ။ ။ ဇာတ်အစရှိသည်တို့၌ လာသော ဂါထာကိုသာ ယူ၍ ဥဘတောဝိဘင်း အစရှိသည်တို့၌ ဆိုလေသည်။ ဥဘတောဝိဘင်း အစရှိသည်တို့၌ လာရင်း မဟုတ်။ ထိုကြောင့် ထိုဂါထာတို့ဖြင့် ဂေယျင် မဖြစ်-ဟူလိုသော်။

ဧဝံ သို့။ သုတ္တာဒိနံ၊ အစရှိကုန်သော။ အင်္ဂါနံ၊ တို့၏။ အညမည-သင်္ကရာဘာဝေါ။ အချင်းချင်းရောယှက်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

ထိုသို့ သုတ္တံ အစရှိသည်တို့သည် အချင်းချင်း မရောယှက်ကြကုန်သည် ရှိသော် ‘နဝရိယေဋ္ဌိ’ဟူ၍သာ အရှင်ကမ္မည်းထေရ် မဆိုအပ်ကောင်းပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် ‘နဝရိယေဋ္ဌိ’-ဟု ဆိုလေသနည်း စုန်ရကား ‘ယသ္မာပန’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ သဗ္ဗမ္ပိ၊ လည်းဖြစ်သော။ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ ကို။ ယထာပုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။ အတ္တာနံ၊ အကျိုးတို့ကို။ သူစနာဒိအတ္ထေန၊ ပြခြင်း အစရှိသော အနက်ကြောင့်။ သုတ္တန္တေ၊ သုတ်ဟူ၍သာလျှင်။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “နဝရိယေဋ္ဌိ”တိ၊ ဟူ၍။ အာစရိယေန၊ အရှင်မဟာ ကမ္မည်းဆရာသည်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

သင်္ဂဟဝါရဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။

၂-ဥဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်

၁။ ဧဝံ သို့။ သင်္ဂဟဝါရေန၊ ဖြင့်။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿိတော၊ ကုန်သော။ ဟာရာဒယော၊ တို့ကို။ ဣဒါနိ၊ ဤ။ ဝိဘာဂေန၊ သရုပ်ကို ဝေဖန်သောအားဖြင့်။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ “**တတ္ထ ကတမေ သောဠသ ဟာရာ**”တိ အာဒိဒေသနာ၊ အစရှိသော ဒေသနာကို။ အာရဒ္ဓါ၊ အားထုတ်အပ်၏။ တတ္ထ၊ ထိုတတ္ထ ကတမေ သောဠသ ဟာရာ အစရှိသော ဒေသနာ၌။ **တတ္ထာ**တိ ပဒဿ၊ ၏။ “သောဠသဟာရာ နေတ္ထိ”တိ၊ ဟူ၍။ ယံ ဝစနံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တသ္မိ ဝစနေ၊ ထိုသောဠသ ဟာရာ နေတ္ထိဟူသော စကား၌။ ဝါ၊ ကား။ တိသံ ဂါထာယံ၊ ထိုသောဠသ ဟာရာ နေတ္ထိဟူသော ဂါထာ၌။ ယာနိ ဟာရနယ မူလပဒါနိ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓဋ္ဌာနိ၊ ထုတ်အပ်ကုန်၏။ တေသု၊ ထိုဟာရနယမူလပဒတို့တွင်။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ကတမေ**တိ ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ ပုစ္ဆာဝစနံ၊ ပုစ္ဆာစကားတည်း။ ဧသာ ပုစ္ဆာ စ နာမ၊ မည်သည်ကား။ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ၊ လည်းကောင်း။ ဒိဋ္ဌသံသန္ဓနာပုစ္ဆာ၊ လည်းကောင်း။ ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ၊ လည်းကောင်း။ အနုမတိပုစ္ဆာ၊ လည်းကောင်း။ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။

ပဉ္စဝိဓာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တာသု၊ ထိုငါးပါးသော ပုစ္ဆာတို့တွင်။ အယံ ပုစ္ဆာ၊ သည်။ ကထေကုကမ္ပတာပုစ္ဆာ၊ တည်း။ **သောဠသာတိ** အယံ သဒ္ဓေါ၊ သည်။ ဂဏနဝသေန၊ အရေအတွက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ပိုင်းခြားသော သဒ္ဓါတည်း။

‘သောဠသ’သဒ္ဓါဖြင့် အရေအတွက်ကို ပိုင်းခြား၍ အဘယ်အကျိုး ရှိပါသနည်းဟု အမေးပုစ္ဆာ ထွက်ရာလေရကား ‘တေန’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

တေန၊ ထိုသောဠသဟူသော သဒ္ဓါဖြင့်။ နေသံ၊ ထိုဟာရတို့၏။ တတော၊ ထိုတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးထက်။ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အလွန်သည်လည်းကောင်း။ အဓော စ၊ အယုတ်သည်လည်းကောင်း။ န အတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ သို့။ **[၄၊ ၁၅]** ဧတပရမတံ၊ ထိုတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ သာ စ ဧတပရမတာ၊ သည်လည်း။ ပရတော၊ မှ။ ဝါ၊ ဌ။ အာဝိ ဘဝိဿတိ၊ လတ္တံ။ **ဟာရာတိ** ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ ဂဏနဝသေန၊ အရေအတွက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္နာနံ၊ ပိုင်းခြားအပ်သော ဟာရတို့ကို။ သာမညတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿနံ၊ ပြသော သဒ္ဓါတည်း။ **ဒေသနာ ဝိစယောတိ** အာဒိ၊ အစရှိသော စကားသည်။ သရူပဒဿနံ၊ တည်း။ ။

တတ္ထ၊ ထိုတတ္ထ ကတမေ သောဠသ ဟာရာ အစရှိသော ပါဌ်၌။ အဝယဝတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ကေနဋ္ဌေန၊ အဘယ်သဘောကြောင့်။ ဟာရာ၊ မည်ကုန်သနည်း။ ဧတေဟိ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဧတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသေသု၊ တို့၌။ သုတ္တဂေယျာဒိဝိသယာ၊ သုတ္တဂေယျစသည်လျှင် အာရုံရှိကုန်သော။ **အညာဏသံသယဝိပလ္လာသာ**၊ မသိခြင်း ယုံမှားခြင်း ဖောက်ပြန်ခြင်း တို့ကို။ ဟရိယန္တိ၊ ပယ်ဖျောက်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာ၊ တို့သည်။ ဟာရာ၊ မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ ကား။ သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။ တာနိ၊ ထိုမသိခြင်း စသည်တို့ကို။ ဟရန္တိ၊ ပယ်ရှားတတ်ကုန်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဟရဏမတ္တမေဝ၊ ပယ်ဖျောက်ခြင်းမျှသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဖလူပစာရေန၊ ဖလူပစာရအားဖြင့်။ **ဟာရာ**၊ မည်ကုန်၏။

၁။ အညာဏသံသယဝိပလ္လာသာ ။ ။ အညာဏ အစရှိသည်တို့၏ ပယ်ဖျောက်ခြင်း အဘာဝသည် မုချအားဖြင့် ဟာရမည်၏။ အဘာဝ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဒေသနာဝိသယ အစရှိသော သံဝဏ္ဏနာဝိသေသတို့သည်ကား ဖလူပစာရတ္ထအားဖြင့် ဟာရမည်ကုန်၏ ဟူလိုသော်။

အထ ဝါ၊ ကား။ ယေ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာ၊ တို့ကို။ ဓမ္မသံဝဏ္ဏက ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကေဟိ၊ တရားကို ဖွင့်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ တရားကို နာသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဓမ္မဿ၊ ကို။ ဒါနဂ္ဂဟဏဝသေန၊ ပေး ယူခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဟရိယန္တိ ဝေါဟရိယန္တိ ခေါ်ဝေါ်အပ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေ သံဝဏ္ဏနာ ဝိသေသာ၊ တို့သည်။ **ဟာရာ၊ မည်ကုန်၏။**

ဤသို့ ဟရိယန္တိ ဧတေဟိ အစရှိသည်ဖြင့် ကရဏသာဓန၊ အဓိကရဏ သာဓန၊ ကမ္မသာဓန၊ ဘာဝသာဓနတို့၏အစွမ်းအားဖြင့် ဟာရသဒ္ဓါ၏ အနက်ကို ဆိုပြီး၍ သဒိသကမ္မုနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပြခြင်းငှာ ‘အထ ဝါ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အထ ဝါ၊ ကား။ ယေ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာ၊ တို့သည်။ ဟာရာ ဝိယ၊ ရတနာပုလဲသွယ်တို့ကဲ့သို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာ၊ တို့သည်။ **ဟာရာ၊ မည်ကုန်၏။**

ရတနာပုလဲသွယ်ကဲ့သို့ အဘယ်သို့ ဖြစ်ကုန်သနည်းဟု သူမေးဖွယ်ရှိ၍ ရတနာပုလဲသွယ်ကဲ့သို့ ဖြစ်သည်ကို ထင်ရှားစွာ ပြလိုသော အဋ္ဌကထာ ဆရာသည် ‘ယထာ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ တံ ပါကဋ္ဌံ ကရောမိ၊ ရတနာပုလဲသွယ်ကဲ့သို့ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို ထင်ရှားစွာ ပြအံ့။ ဟာရသဒ္ဓါတော၊ ဟာရဟု ဆိုအပ်သော။ အနေကရတနာဝလိသမူဟော၊ များစွာသော ရတနာပုလဲသွယ်အပေါင်းသည်။ အတ္တနော၊ ၏။ အဝယဝဘူတ ရတနသမ္ပဿေဟိ၊ အစိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော ရတနာအတွေ့တို့သည်။ သမုပ္ပဇ္ဇနီယမာန ဟိလာဒသုခေါ၊ ဖြစ်စေအပ်သော လွန်စွာ ချမ်းသာခြင်းရှိသည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ နိဒါယပရိဋ္ဌာဟုပဇနိတံ၊ နွေကာလ၌ ဖြစ်သောပူပန်ခြင်းသည် ဖြစ်စေအပ်သော။ တဒုပဘောဂီဇနသရီရသန္တာပံ၊ ထိုရတနာပုလဲသွယ်ကို သုံးဆောင်ကုန်သော သူတို့၏ ကိုယ်၌ဖြစ်သော ပူပန်ခြင်းကို။ ဝုပသမေတိ ယထာ၊ ငြိမ်းစေသကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ နာနာဝိဓပရမတ္ထရတနပ္ပဗန္ဓာ၊ အထူးထူး အပြားပြားသော မြတ်သောအနက်ဟု ဆိုအပ်သော ရတနာအပေါင်းဟူကုန်သော။ ဧတေ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာပိ၊ တို့သည်လည်း။ အတ္တနော၊ ၏။ အဝယဝဘူတပရမတ္ထရတနာဓိဂမေန၊ အစိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော မြတ်သော အနက်ဟု ဆိုအပ်သော ရတနာကို ရသဖြင့်။ ဝါ၊ ရခြင်းသည်။ သမုပ္ပါဒိယမာနနိဗ္ဗုတိသုခေါ၊ ဖြစ်စေအပ်သော ငြိမ်းခြင်း ချမ်းသာခြင်းရှိကုန်သည်။ ဟုတွာ၊

၈၂

နေတ္တိအဋ္ဌကထာနိဿယ

၍။ ကာမရာဂါဒိကိလေသဟေတုကံ၊ ကာမရာဂ အစရှိသော ကိလေသာလျှင် အကြောင်းရှိသော။ ဓမ္မပဋိဂ္ဂဟကဇနဟဒယပရိတာပံ၊ တရားနာကုန်သော သူတို့၏ နှလုံး၌ ဖြစ်သောပူပန်ခြင်းကို။ ဝူပသမေန္တိ၊ ငြိမ်းစေကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗ၊ ကုန်၏။

အထူးအဖွဲ့ကို ပြုခြင်း အစရှိသော အနက်ကြောင့် ဂန္ထအစရှိသော သဒ္ဒါတို့၏ ပြီးခြင်းကဲ့သို့ ကင်းခြင်းကို ပြုခြင်းအစရှိသော အနက်ကြောင့် ဟာရသဒ္ဒါ၏ ပြီးခြင်းကို တစ်ဖန်ပြလိုရကား ‘အထ ဝါ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သော်။

အထ ဝါ၊ ကား။ ယေ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာ၊ တို့သည်။ အညာဏာဒီနံ၊ မသိခြင်း အစရှိသည်တို့၏။ ဟာရံ အပဂမံ၊ ကင်းခြင်းကို။ ဟာရယန္တိ ကရေန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မ၊ ကြောင့်။ တေ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာ၊ တို့သည်။ **ဟာရာ၊** မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ ကား။ ယေ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာ၊ တို့သည်။ အညာဏာဒီနံ၊ တို့၏။ ဟာရံ အပဂမံ၊ ကို။ အာစိက္ခန္တိ၊ ကြားတတ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မ၊ ကြောင့်။ တေ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာ၊ တို့သည်။ **ဟာရာ၊** မည်ကုန်၏။ (ဤသို့ နောက်မှ ငင်၍ပေး)။ အထ ဝါ၊ ကား။ သောတုဇနစိတ္တဿ၊ နာသော သူ၏ စိတ်ကို။ ဟရဏတော စ၊ ဆောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ရမဏတော စ၊ မွေ့လျော်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ နိရုတ္တိနယေန၊ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့်။ “ဘဝေသု၊ ဘဝသုံးပါးတို့၌။ ဝန္တဂမနော၊ အန်အပ်ပြီးသော သွားခြင်းရှိသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဘဂဝါ၊ ဘဂဝါမည်၏။ ဣတိ ယထာ၊ ဤပါဠိရပ်၌ နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ဘဂဝါမည်သကဲ့သို့။ **ဟာရာ၊** မည်ကုန်၏။

အယံ အတ္ထော၊ သည်။ တာဝ၊ စွာ။ ဟာရာနံ၊ တို့၏။ သာဓာရဏတော၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဟာရတို့နှင့် ဆက်ဆံသောအားဖြင့်။ ပဝတ္ထော၊ သော။ (ဝုတ္ထော၊ သော။ ဤသို့သော်လည်းထည့်)။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

၁။ ဟာရာ ။ ။ သောတုဇနဿ မနံ ဟရန္တိတိ မနောဟရာ၊ ရမေန္တိတိ မနောရမာ၊ မနောဟရာ စ တေ မနောရမာ စာတိ ဟာရာဟု ပြု၍ ဘဝဝန္တဂမနဆိုလိုလျက် ဘဝသဒ္ဒါမှ ဘကို၊ ဝန္တသဒ္ဒါမှ ဝကို၊ ဂမနသဒ္ဒါမှ ဂကို ယူ၍ ဝနှင့် ဂကို ရှေ့နောက် ပြန်၍ ဘဂဝါဟူ၏သို့ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် မနောဟရသဒ္ဒါမှ ဟကို၊ မနောရမသဒ္ဒါမှ ရကို ယူ၍ ဟ၌ အကို ဒီယပြု၍ ဟာရမည်သည် ဟူလိုသော်။

အသာဓာရဏတော ပန၊ မဆက်ဆံသောအားဖြင့်ကား။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဧတာယ ဓမ္မဇာတိယာ၊ ဖြင့်။ သုတ္တတ္ထော၊ ကို။ ဒေသီယတိ သံဝဏ္ဏိယတိ၊ ဖွင့်အပ်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ သာ ဓမ္မဇာတိ၊ သည်။ **ဒေသနာ၊** မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဒေသနာသဟစရဏတော၊ ဒေသနာနှင့် တကွဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ **ဒေသနာ၊** မည်၏။ နနု စ စောဒေမိ၊ အံ့။ အညေပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဟာရာ၊ တို့သည်။ ဒေသနာသင်္ခါတဿ၊ ဒေသနာ-ဟု ဆိုအပ်သော။ သုတ္တဿ၊ ၏။ အတ္ထသံဝဏ္ဏနတော၊ အနက်ကို ဖွင့်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒေသနာသဟ-စာရိနော၊ ဒေသနာနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်သာလျှင်။ ဟောန္တိ နနု၊ ဖြစ်ကုန်သည် မဟုတ်ကုန်လော။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ စောဒနာ၊ တည်း။ ဧတံ ဝစနံ၊ သည်။ သစ္စံ၊ မှန်၏။ ပန တထာပိ၊ သော်လည်း။ အယံ ဟာရော၊ သည်။ ယေဘုယျေန၊ ဖြင့်။ ယထာရူတဝသေနော၊ တိုက်ရိုက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်။ ဝိညာယမာနော၊ သိအပ်သည်။ ဟုတ္တာ၊ ဤ။ ဒေသနာယ၊ နှင့်။ သဟ၊ ကွ။ စရတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္တဗ္ဗတံ၊ ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ အရဟတိ၊ ထိုက်၏။ တထာ၊ တူ။ ပရေ၊ တစ်ပါးသော ဟာရတို့သည်။ န အရဟန္တိ၊ ကုန်။

အဋ္ဌကထာဆရာ... တစ်ပါးသော ဟာရတို့သည်လည်း ဒေသနာဟု ဆိုအပ်သော သုတ်၏ အနက်ကို ဖွင့်သောကြောင့် ဒေသနာနှင့်တကွ ဖြစ်ပါ ကုန်လျက် ဒေသနာဟာရသာ ဒေသနာနှင့် တကွဖြစ်၏ဟု ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ထိုက်၏ဟူ၍ဆိုသော ဆရာစကားသည် အဘယ်သို့ သင့်ပါအံ့နည်း- ဟု စုစီရိုကား ‘န ဟိ’ အစရှိသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။ အဿာဒါဒိနဝနိဿရဏာဒိသန္ဓဿနရဟိတာ၊ အဿာဒအာဒိနဝနိဿရဏ အစရှိသည်ကို ပြခြင်းမှ ကင်းသော။ သုတ္တဒေသနာ၊ သုတ်ဟု ဆိုအပ်သော ဒေသနာသည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိ။ အယံ ဟာရော စ၊ သည်လည်း။ အဿာဒါဒိသန္ဓဿနဝိဘာဝနလက္ခဏော၊ အဿာဒ အစရှိသည်ကို ပြသော ဒေသနာကို ထင်ရှားပြခြင်း လက္ခဏာရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ အယံ ဟာရော၊ သည်။ ဒေသနာယ၊ နှင့်။ သဟ၊ ကွ။ စရတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္တဗ္ဗတံ၊ ကို။ အရဟတိ၊ ၏။ (ဤသို့ ပေး)။ ။

ဧတေန ဟာရေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဧတ္ထ ဟာရေ ဌိ၊ ပဒပဉ္စာဒယော၊ ပဒပဉ္စာ အစရှိသည်တို့ကို။ ဝိစိယန္တိ စိစစ်အပ်ကုန်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ သော ဟာရော၊ သည်။ **ဝိစယော၊** မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ တေသံ၊ ထိုပဒပဉ္စာ အစရှိသည်တို့ကို။ ဝိစိတိ

ဧဝ၊ စိစစ်ခြင်းသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဝိစယော၊** မည်၏။ ပါဠိယံ ပန၊ ဌာနကား။ ဝိစိနတိ၊ စိစစ်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိစယော၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အယံ အတ္ထော၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ၏။ (ကိံ ဝိစိနတိ ပဒံ ဝိစိနတိ အစရှိသော ဝိစယဟာရဝိဘင်းကို ရည်၍ ဆိုသည်)။ ။

ယုတ္တိတိ၊ ကား။ ဥပပတ္တိသာဓနယုတ္တိ၊ လက္ခဏာအကြောင်းတည်း။ ဝါ၊ ပြီးစေတတ်သော အသင့်တည်း။ ဣဓ ပန၊ ဤအရာ၌ကား။ ယုတ္တိဝိစာရဏာ၊ ယုတ္တိကို စီရင်ခြင်းသည်။ ဥတ္တရပဒလောပေန၊ ဝိစာရဏ-ဟူသော နောက်ပုဒ်ကျေသော အားဖြင့်။ ယုတ္တိ၊ မည်၏။ ကိမိဝ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ နည်းဟူမူကား။ ရူပဘဝေါ၊ သည်။ ဥတ္တရပဒလောပေန၊ ဘဝ-ဟူသော နောက်ပုဒ်ကျေသောအားဖြင့်။ (နောက်မှ လိုက်စေသည်)။ ရူပံ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုစ္စတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့တည်း။ ဝါ၊ ကား။ ယုတ္တိသဟစရဏတော၊ ယုတ္တိနှင့် တကွဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ယုတ္တိ၊ မည်၏။ ဣဓာပိ၊ ဤယုတ္တိဟာရ၌လည်း။ ဒေသနာဟာရေ၊ ၌။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။ **အတ္ထော**၊ ကို။ **ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗော**၊ ချဲ့အပ်၏။

[၄၊ ၁၆] ပဒဋ္ဌာနန္တိ၊ ကား။ အာသန္နကာရဏံ၊ နီးစွာသော အကြောင်းတည်း။ ဣဓာပိ၊ ဤဟာရ၌လည်း။ ပဒဋ္ဌာနဝိစာရဏာ၊ ပဒဋ္ဌာန်ကို စီရင်ခြင်းသည်။ ပဒဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။ ဣတိ အာဒိ၊ ဤသို့ အစရှိသော စကားကို။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်ပင်လျှင်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

ဧတေန ဟာရေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဧတ္ထ ဟာရေ၊ ၌။ ဧကလက္ခဏာ၊ တူသော လက္ခဏာရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ အဝုတ္တာပိ၊ သုတ်၌ မဟောအပ်ကုန်သော်လည်း။ ဧကဝစနေန၊ တစ်ခုသော တရားကို ဟောသဖြင့်။ လက္ခိယန္တိ၊ မှတ်အပ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **လက္ခဏံ**၊ မည်၏။ ။

ဧတေန ဟာရေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဧတ္ထ ဟာရေ၊ ၌။ ဝိဘာဂေန၊ ဝေဖန်သောအားဖြင့်။ ဝိယူဟိယန္တိ ပိဏ္ဍိယန္တိ၊ ပေါင်းအပ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဗျူဟော၊ မည်၏။ သုတ္တေ၊ ၌။ ဒဿိယမာနာနံ၊ ပြအပ်ကုန်သော။ နိဗ္ဗစနာဒိနံ၊ ဝိဂြိုဟ်

၁။ အတ္ထော ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗော ။ ။ နနု စ အညေပိ ဟာရယုတ္တိသဘာဝါ ဧဝ အစရှိသည်ဖြင့် ဒေသနာဟာရ၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းကို အစဉ်မှီးသဖြင့် အနက်ကို ချဲ့လေ-ဟူလိုသော်။

အစရှိကုန်သော။ စတုန္နံ၊ လေးပါးသော အနက်တို့ကို။ ဗျူဟော၊ ပေါင်းရာ ပေါင်းကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **စတုဗျူဟော၊** ၏။

ဥတ္တရဿ လောပေါ စသည်ကဲ့သို့၊ ဘိန္နာဓိကရဏပုဒ်တို့၏လည်း ဗဟုပ္ပိဟိသမာသ်ကို ရအပ်ရကား ‘စတုန္နံ ဝါ ဗျူဟော’ စသည်ကို မိန့်သော်။

ဧတ္ထ ဟာရေ၊ ဌှိ။ စတုန္နံ၊ နိဗ္ဗစနအစရှိသော လေးပါးသော အနက်တို့၏။ **ဗျူဟော**၊ ပေါင်းခြင်းသည်။ ဝါ၊ အပေါင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော ဟာရော၊ သည်။ **စတုဗျူဟော၊** မည်၏။

ဧတေန ဟာရေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဧတ္ထ ဟာရေ၊ ဌှိ။ သဘာဂါ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဝိသဘာဂါ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာစ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ အာဝဇ္ဇိယန္တိ၊ လည်စေအပ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော ဟာရော၊ သည်။ **အာဝဇ္ဇော၊** မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ တေသံ၊ ထိုသဘာဂဝိသဘာဂတရားတို့၏။ အာဝဇ္ဇနံ၊ လည်ခြင်းတည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အာဝဇ္ဇော၊** မည်၏။ ။

ဧတေန ဟာရေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဧတ္ထ ဟာရေ၊ ဌှိ။ သာဓာရဏာ သာဓာရဏာနံ၊ ဏဖြစ်ကုန်သော။ သံကိလေသဝေါဒါနဓမ္မာနံ၊ သံကိလေသတရား ဝေါဒါနံတရားတို့၏။ ဘူမိယော၊ အရာတို့ကို။ ဝါ၊ ဘုံတို့ကို။ ဝိဘဇီယန္တိ၊ ဝေဖန်အပ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော ဟာရော၊ သည်။ **ဝိဘတ္တိ၊** မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဧတေသံ၊ ထိုသံကိလေသဝေါဒါနတရားတို့၏။ ဘူမိယော၊ တို့ကို။ ဝိဘဇနံ၊ ဝေဖန်ခြင်းတည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဝိဘတ္တိ၊** မည်၏။ ။

ဣမိနာ ဟာရေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဧတ္ထ ဟာရေ၊ ဌှိ။ သုတ္တေ၊ ဌှိ။ ဝုတ္တဓမ္မာ တို့ကို။ ပဋိပက္ခဝသေန၊ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပရိဝတ္တိယန္တိ၊ လည်စေအပ် ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ပရိဝတ္တနော၊** မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ တေသံ၊ ထိုသုတ်၌ ဟောအပ်ကုန်သော တရားတို့၏။ ပဋိပက္ခဝသေန၊ ဖြင့်။ (လိုက်စေသည်။) ပရိဝတ္တနံ၊ လည်ခြင်းတည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ပရိဝတ္တနော၊** မည်၏။ ။

၁။ ဗျူဟော ။ ။ ဤဝိကပ်၌ ဗျူဟောကို ဝိဟနံ သမ္ပိန္တနံ ဗျူဟော-ဟု ဘာဝသာနေပြု။ ရှေးကဲ့သို့ ကရဏ အဓိကရဏ မပြုလင့်။

ဧတ္ထ ဟာရေ၊ ဌံ။ ဧကသေဝတ္ထဿ၊ တစ်ခုသော အနက်ကိုသာလျှင်။ ဝါစကံ၊
 ဟောတတ်သော။ ဝိဝိဓံ၊ သော။ ဝစနံ၊ သဒ္ဒါသည်။ အတ္ထိ၊ ဧ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 သော ဟာရော၊ သည်။ **ဝိဝစနံ**၊ မည်၏။ ဝိဝစနမေဝ၊ ဝိဝစနသည်ပင်လျှင်။ **ဝေဝစနံ**၊
 မည်၏။ (ဏပစ္စည်းကား သွတ္တဟူလိုသော်)။ ဝါ၊ ကား။ ဧတေန ဝစနေန၊ ဤသဒ္ဒါသည်။
 အတ္ထော၊ ကို။ ဝိဝိဓံ၊ အထူးထူး အပြားပြား။ ဝုစ္စတိ၊ ဟောအပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ ဝိဝစနံ၊ မည်၏။ (ဤဝိကပ်၌ သဒ္ဒါကို ရ၊ ရှေးဝိကပ်၌ ဟာရကို ရ၏ဟု
 ကြံသည်။) သေသံ၊ အကြွင်းသည်။ ဝုတ္တနယမေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း
 ရှိသလျှင်ကတည်း။ (ဝိဝစနမေဝ ဝေဝစနံ စသည်ကို သေသံဟူသတည်း)။ ။

ဣမိနာ ဟာရေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဧတ္ထ ဟာရေ၊ ဌံ။ အတ္ထာ၊ တို့ကို။ ပကာရေဟိ၊
 အပြားတို့ဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ပဘေဒတော၊ အထူးအားဖြင့်။ ဉာပိယန္တိ၊ သိစေအပ်ကုန်၏။
 ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော ဟာရော၊ သည်။ **ပညတ္တိ**၊ မည်၏။ ။

ဧတေန ဟာရေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဧတ္ထ ဟာရေ၊ ဌံ။ သုတ္တာဂတာ၊ သုတ်၌
 လာကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒါဒိသု၊ အစရှိသည်တို့၌။ ဩတာရိယန္တိ
 အနုပ္ပဝေသီယန္တိ၊ သွင်းအပ်ကုန်၏။ ဝါ၊ သက်စေအပ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 သော ဟာရော၊ သည်။ **ဩတရဏော**၊ မည်၏။ ။

ဧတေန ဟာရေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဧတ္ထ ဟာရေ၊ ဌံ။ သုတ္တေ၊ ဌံ။ ပဒပဒတ္ထ
 ပဉ္စာရမ္မာ၊ ပုဒ်အနက် ပဉ္စာအာရမ္မတို့ကို။ သောဓီယန္တိ၊ သုတ်သင်အပ်ကုန်၏။
 သမာဓီယန္တိ၊ ပယ်အပ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော ဟာရော၊ သည်။
သောဓနော၊ မည်၏။ ။

ဧတေန ဟာရေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဧတ္ထ ဟာရေ၊ ဌံ။ သာမညဝိသေသဘူတာ၊
 ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ ဝိကပ္ပေန၊ အထူးကြံခြင်းနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ တစ်နည်းကား-
 ဝိကပ္ပေန၊ ကို။ ဝိနာ၊ ကြဉ်၍။ အဓိဋ္ဌိယန္တိ၊ ဆောက်တည်အပ်ကုန်၏။ အနုပဝတ္တိယန္တိ၊
 ဟောတိုင်း မှတ်အပ်ကုန်၏။ ဝါ၊ ဟောတိုင်း ဖြစ်စေအပ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 သော ဟာရော၊ သည်။ **အဓိဋ္ဌာနော**၊ မည်၏။ ။

ယော ဓမ္မော၊ သည်။ ဖလံ၊ ကို။ ပရိကရောတိ အဘိသင်္ခရောတိ၊ ပြုပြင်တတ်၏။
 ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော ဓမ္မော၊ သည်။ **ပရိက္ခာရော**၊ မည်၏။ ဟေတု စ၊
 ဟေတုအကြောင်းကိုလည်းကောင်း။ ပစ္စယော စ၊ ပစ္စယအကြောင်းကို လည်းကောင်း။

လဗ္ဘတိ၊ အပ်၏။ ယော ဟာရော၊ သည်။ ပရိက္ခာရံ၊ ဟေတုအကြောင်း ပစ္စယအကြောင်းကို။ အာစိက္ခတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော ဟာရော၊ သည်။ **ပရိက္ခာရော**၊ မည်၏။ ဟာရော၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဝါ၊ ကား။ ပရိက္ခာရဝိသယတ္တာ၊ ဟေတုအကြောင်း ပစ္စယအကြောင်းလျှင် အရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဒုတိယဟိတ်တွင် စပ်။ ပရံပရဟိတ်တည်း။) ပရိက္ခာရသဟစရဏတော၊ ဟေတုအကြောင်း ပစ္စယအကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ **ပရိက္ခာရော**၊ မည်၏။

ဧတေန ဟာရေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဧတ္ထ ဟာရေ ဌံ၊ ပဒဋ္ဌာနာဒိမုခေန၊ ပဒဋ္ဌာန် အစရှိသည်ကို အဦးပြုသဖြင့်။ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ သမာရောပီယန္တိ၊ ကောင်းစွာ တင်အပ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော ဟာရော၊ သည်။ **သမာရောပနော**၊ မည်၏။ သဗ္ဗတ္ထ စ၊ အလုံးစုံသော ဟာရတို့၌လည်း။ ဘာဝသာဓနဝသေနာပိ၊ ၏အစွမ်းအားဖြင့်လည်း။ အတ္ထော၊ သည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တဿာပိ၊ ထိုဘာဝသာဓန၏လည်း။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ အပ်၏။ ။

 [၄၊ ၁၇] တဿာတိ၊ ကား။ ယထာဂုတ္တဿ၊ သော။ ဟာရုဒ္ဒေသဿ၊ သ၏။ **အနုဂီတိတိ၊** ကား။ ဂုတ္တဿေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသည်သာဖြစ်သော။ အတ္တဿ၊ ကို။ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ၊ ယူလွယ်စေခြင်းငှာ။ အနုပစ္ဆာ၊ နောက်၌။ ဂါယနဂါထာ၊ ဆိုသော ဂါထာတည်း။ တာသု၊ ထိုဂါထာတို့တွင်။ ဩသာနဂါထာယ၊ အဆုံးဖြစ်သော ဂါထာ၌။ **အတ္တတော အသံကိဏ္ဍာတိ၊** ကား။ ပဒတ္ထေန၊ ပုဒ်အနက်အားဖြင့်။ သင်္ကရရဟိတာ၊ ရောယှက်ခြင်းမှ ကင်းကုန်သော။ (သောဠသဟာရာ-ဟူသော ဝိသေသျှကို ငဲ့၍ ဝိသေသနပေးသည်။) တေန၊ ထိုအတ္တတော အသံကိဏ္ဍာ-ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ **ကေစိ ဟာရာ**၊ အချို့သော ဟာရတို့သည်။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ အဝိသိဋ္ဌာ ဝိယ၊ မထူးကုန်သကဲ့သို့။ ယဒိပိ ဒိသန္တိ၊ အကယ်၍ကား ထင်ကုန်၏ရှင်။ တထာပိ၊ သော်လည်း။ တေသံ၊ ထိုအချို့သော ဟာရတို့၏။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ သင်္ကရော၊ ရောယှက်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒသေတိ၊ ၏။

နေသံ၊ ထိုအချို့သော ဟာရတို့၏။ သော စ အသင်္ကရော၊ သည်လည်း။ လက္ခဏနိဒ္ဒေသေ၊ လက္ခဏာကို ပြသော အရာတို့၌။ သုပါကဋေ၊ သည်။ ဟောတိ၊

၁။ ကေစိ ဟာရာ ။ ။ ဤ၌ ‘အချို့သော ဟာရ’ ဟူသည်ကား ပဒဋ္ဌာနဟာရ ပရိက္ခာရဟာရ အာဝဇ္ဇဟာရ ပရိဝတ္ထနဟာရ ပညတ္တိဟာရ ဩတရဏဟာရတည်း။

၏။ **ဧတေသဉ္ဇေဝါတိ**၊ ကား။ သောဠသန္တံ၊ ကုန်သော။ ဧတေသံ ဟာရာနံ၊ တို့၏။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းဖြင့်။ အသက်ရော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တထာ စေဝ၊ ထိုအခြင်းဖြင့်သာလျှင်။ ဘဝတိ၊ ၏။ ကိံ ဘဝတိ၊ နည်းဟူမူကား။ **ဝိတ္ထာရတယာ** ဝိတ္ထာရေန၊ အကျယ်အားဖြင့်။ **နယဝိဘတ္တိ**၊ အသင့်အားဖြင့် ဝေဖန်ခြင်းသည်။ နယေန ဥပါယေန ဉာယေန၊ အသင့်အားဖြင့်။ ဝိဘာဂေါ၊ သည်။ ဘဝတိ၊ ၏။ (ဝုတ္တိနည်းဖွင့်သည်။) ဧတေန၊ ဤနယဝိဘတ္တိဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ တံ ဧဝံ အသံကိဏ္ဍတံ၊ ထိုမရောယှက်သည်၏ အဖြစ်ကိုသာလျှင်။ ဝိဘာဂေတိ၊ ထင်ရှားပြ၏။ ကေစိ၊ တို့သည်။ “ဝိတ္ထာရနယာ”တိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။ တံ၊ သည်။ န သုန္တရံ၊ မကောင်း။ အယဉ္ဇ ဂါထာ၊ သည်လည်း။ ကေသုစိ ပေါတ္ထကေသု၊ အချို့သော ပေတို့၌။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

၂။ ဧဝံ၊ သို့။ ဟာရေ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓိသိတွာ၊ အကျဉ်းအားဖြင့် ပြပြီး၍။ ဣဒါနိ၊ ၌။ နယေ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓိသိတုံ၊ အကျဉ်းအားဖြင့် ပြအံ့သောငှာ။ **“တတ္ထ ကတမေ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထို တတ္ထ ကတမေ အစရှိသော နယုဒ္ဓေသပါဠိ၌။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။ ယေ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာ၊ တို့သည်။ သံကိလေသေ စ၊ တရားတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဝေါဒါနာနိ စ၊ ဒါနိတရားတို့ကို လည်းကောင်း။ ဝိဘာဂတော၊ ဝေဖန်သောအားဖြင့်။ နယန္တိ ဉာပေန္တိ၊ သိစေတတ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာ၊ တို့သည်။ **နယာ**၊ မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဧတေဟိ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဧတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသေသု၊ တို့၌။ တာနိ၊ ထိုသံကိလေသတရား ဝေါဒါနိ တရားတို့ကို။ နိယန္တိ၊ သိအပ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေ သံဝဏ္ဏ နာဝိသေသာ၊ တို့သည်။ **နယာ**၊ မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ ကား။ နယနမတ္တမေဝ၊ သိစေခြင်းမျှသည်လျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **နယာ**၊ မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ ကား။ သယံ၊ မိမိတို့ကို။ ဓမ္မကထိကေဟိ၊ ကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သုတ္တဿ၊ ၏။ အတ္ထပဝိစယတ္ထံ၊ အနက်ကို ရွေးချယ်စိစစ်ခြင်းငှာ။ နိယန္တိ ဥပနိယန္တိ၊ ကပ်ဆောင်အပ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **နယာ**၊ ကုန်၏။ အထ ဝါ၊ ကား။ တေ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာ၊ တို့သည်။ နယာ ဝိယ၊ ဧကတ္တ အစရှိသော နည်းတို့ကဲ့သို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **နယာ**၊ မည်ကုန်၏။

ဧကတ္တအစရှိသော နည်းတို့ကဲ့သို့ အဘယ်သို့ ဖြစ်ကုန်သနည်း-ဟု သူမေးဖွယ်ရှိ၍ ထိုအမေးကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ယထာ ဟိ’ စသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ဝိတ္တာရယိဿာမိ၊ အံ။ **ဧကတ္ထာဒယော**၊ ဧကတ္ထနည်း အစရှိကုန်သော။ နယာ၊ တို့သည်။ (သံဝတ္တန္တိ၌ စပ်)။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပဋိဝိဇ္ဈိယမာနာ၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာနံ၊ အကြောင်းတရား အကျိုးတရား တို့၏။ ယထာက္ကမံ၊ စွာ။ သမ္ပန္နံ ဝိဘာဂဗျာပါရဝိရဟာနုရူပဖလဘာဝဒဿနေန၊ အကြောင်းအကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း အကြောင်းတရား အကျိုးတရားတို့ကို ဝေဖန်ခြင်း

၁။ ဧကတ္ထာဒယော ။ ။ နည်းသည် ဧကတ္ထနည်း၊ နာနတ္ထနည်း၊ အဗျာပါရနည်း၊ အနုရူပဖလနည်းအားဖြင့် လေးပါးတည်း။ ထိုလေးပါးတို့တွင် အကြောင်းတရား အကျိုးတရား တို့၏ တစ်သန္တာန်တည်း၌ အကြောင်းအကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် တစ်စပ်တည်း ဖြစ်ခြင်းသည် ဧကတ္ထနည်း မည်၏။ ထိုတရားတို့၏ အကြောင်းအကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် တစ်စပ်တည်း ဖြစ်ငြားသော်လည်း အကြောင်းတရားသည် အကျိုးတရားမှ တစ်ပါး၊ အကျိုးတရားသည်လည်း အကြောင်းတရားမှ တစ်ပါးတည်းဟု အသီးအသီး ဝေဖန်အပ်သည်၏ အဖြစ်သည် နာနတ္ထနည်း မည်၏။ ငါသည် ဤမည်သော အကျိုးကို ပြီးစေအံ့ဟု အကြောင်းတရား၏ နှလုံးသွင်းခြင်း အားထုတ်ခြင်းမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်၊ ထိုဤမည်သော အကြောင်းသည် ပြီးစေအပ်၏ဟု အကျိုးတရား၏ နှလုံးသွင်းခြင်း အားထုတ်ခြင်းမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်သည် အဗျာပါရနည်း မည်၏။ အကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းတရားအားလျော်စွာ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်သည် အနုရူပဖလနည်း မည်၏။ ဤနည်းသည်ပင် ဧဝံဓမ္မတာနည်းလည်း မည်၏။ ဤဧကတ္ထ အစရှိသောနည်းတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်သည်ရှိသော် ထိုနည်းတို့သည် အကြောင်းအကျိုး တရားတို့၏ ဆိုအပ်ပြီးသော အစဉ်အတိုင်း အကြောင်းအကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်သည်၏ အဖြစ်၊ အသီးအသီး ဝေဖန်အပ်သည်၏ အဖြစ်၊ ဗျာပါရကင်းသည်၏အဖြစ်၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ အကျိုးဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြသဖြင့် မရောယှက်သောအားဖြင့် အပေါင်း အစရှိသည်ကို စွဲ၍ သမုတ်အပ်သော လောကသင်္ကေတအားဖြင့် ပြီးသော ဝေါဟာရမျှသာ ဖြစ်သော သမုတိသစ္စာ၏ သဘောကိုလည်းကောင်း၊ ပထဝီဖဿ အစရှိသော တရားတို့၏ ကက္ခဠဖုသန အစရှိသော လက္ခဏာဟု ဆိုအပ်သော ပရမတ္ထသစ္စာ၏ သဘောကိုလည်းကောင်း သိကုန် ကြားကုန်သည်ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ပရမတ္ထသစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းအကျိုးငှာ ဖြစ်ကုန်သောကြောင့် နည်းမည်ကုန်သကဲ့သို့ ထို့အတူ နန္ဒိယာဝဋ္ဋ အစရှိသော သံဝတ္တနာဝိသေသတို့သည်လည်း ကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို ဝေဖန်ခွဲခြမ်း၍ ပြသဖြင့် မဖောက်မပြန် ဝိဇ္ဇကသုံးပုံတည်းဟူသော သုတ်၏ အနက်ကို သိခြင်းအကျိုးကို ပြီးစေကုန်သည် ဖြစ်၍ ဝေနေယျတို့ သစ္စာလေးပါးကို သိခြင်းငှာ ဖြစ်ကုန်သောကြောင့် နယမည်ကုန်၏-ဟူလိုသော်။

သဘောဗျာပါရမ္မ ကင်းခြင်း အကြောင်းအားလျော်စွာဖြစ်သော အကျိုးတရား တို့၏ အဖြစ်ကို ပြသဖြင့်။ အသက်ရတော၊ မရောယှက်သောအားဖြင့်။ သမ္မုတိသစ္စ ပရမတ္ထသစ္စာနံ၊ သမ္မုတိသစ္စာ၊ ပရမတ္ထသစ္စာတို့၏။ သဘာဝံ၊ ကို။ ပဝေဒယန္တာ၊ သိစေကုန်သည်။ ဝါ၊ ကြားကုန်သည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ ပရမတ္ထသစ္စပ္ပဋိဝေဓာယ၊ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ပရမတ္ထသစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာ။ သံဝတ္တန္တိ ယထာ၊ ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ဧတေပိ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာ၊ ဤနန္ဒိယာဝဋ္ဋနည်း အစရှိကုန်သော သံဝဏ္ဏနာအထူးတို့သည်လည်း။ ကဏ္ဍသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂဓမ္မဝိဘာဂ ဒဿနေန၊ မည်းသောတရား ဖြူသောတရားတို့ကို ခွဲခြမ်းဝေဖန်၍ ပြသဖြင့်။ အဝိပရီတသုတ္တတ္ထာဝဗောဓာယ၊ မဖောက်မပြန် သုတ်၏အနက်ကို သိခြင်းငှာ။ အဘိသမ္ဘုဏန္တာ၊ ပြီးစေကုန်သည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ ဝေနေယျာနံ၊ တို့အား။ စတုသစ္စပ္ပဋိဝေဓာယ၊ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာ။ သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။

အထ ဝါ၊ ကား။ ပရိယတ္တိအတ္ထဿ၊ ပရိယတ်၏ အနက်ကို။ နယနတော စ၊ သိစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ သံကိလေသတော၊ သတရားမှ။ ယမနတော စ၊ စောင့်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ **နိရုတ္တိနယေန**၊ ဖြင့်။ **နယာ၊** မည်ကုန်၏။ ။

သာဓာရဏအားဖြင့် အနက်ကို ဆိုပြီး၍ အသာဓာရဏအားဖြင့်ကား မဆိုပြီလော။ အသာဓာရဏအားဖြင့် အနက်ကို ငါတို့ အဘယ်သို့ မှတ်ရမည်နည်း- ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘နန္ဒိယာဝဋ္ဋောတိ အာဒိသု’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

နန္ဒိယာဝဋ္ဋောတိ အာဒိသု၊ တို့၌။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ နန္ဒိယာဝဋ္ဋဿ၊ ဇလပ်ပန်း၏။ အာဝဋ္ဋော ဝိယ၊ လည်ခြင်းကဲ့သို့။ ဧတဿ နယဿ၊ ၏။ ဝါ၊ အား။ အာဝဋ္ဋော၊ သည်။ အတ္တိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော နယော၊ သည်။ **နန္ဒိယာဝဋ္ဋော၊** မည်၏။ ဟိ ဝိတ္ထာရယိဿာမိ၊ အံ့။ နန္ဒိယာဝဋ္ဋော၊

၁။ နိရုတ္တိနယေန ။ ။ ပရိယတ္တိအတ္ထံ နယန္တိ ဉာပေန္တိတိ နယာ၊ သံကိလေသတော ယမန္တိတိ ယမာ၊ နယာ စ တေ ယမာ စာတိ နယာ ဟုပြု၍ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် နယမှ နကို၊ ယမမှ ယကို ယူ၍ နယာဟု ဆိုသည်ဟူလိုသော်။

လေပ်ပန်းသည်။ အန္တော၊ အတွင်း၌။ ဌိတေန၊ သော။ ပဓာနာဝယဝေန၊ ပဓာနဖြစ်သော အစိတ်ဖြင့်။ ဗဟိဒ္ဓါ၊ သို့။ အာဝဇ္ဇတိ ယထာ၊ လည်သကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ အယမ္ပိ နယော၊ သည်လည်း။ အန္တော၊ ၌။ ဌိတေန၊ သော။ ပဓာနာဝယဝေန၊ တဏှာအဝိဇ္ဇာသမထဝိပဿနာတည်းဟူသော ပဓာနအစိတ်ဖြင့်။ ဗဟိဒ္ဓါ၊ သို့။ အာဝဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

အထ ဝါ၊ ကား။ ဧတ္ထ နယော၊ ၌။ နန္ဒိယာ တဏှာယ၊ တဏှာ၏။ ဝါ၊ ကား။ ပမောဒဿ၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏။ အာဝဇ္ဇော၊ လည်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ သော နယော၊ သည်။ **နန္ဒိယာဝဇ္ဇော**၊ မည်၏။ တီဟိ၊ ကုန်သော။ အဝယဝေဟိ၊ အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော။ လောဘာဒီဟိ၊ တို့ဖြင့်။ သံကိလေသပက္ခေ၊ ပက္ခဖြစ်သော တရားတို့ကို။ အလောဘာဒီဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝေါဒါနပက္ခေ၊ ပက္ခဖြစ်သော တရားတို့ကို။ ပုက္ခလော သောဘနော၊ တင့်တယ်စေတတ်သည်တည်း။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ **တိပုက္ခလော**၊ မည်၏။

သီဟဿ ဝိက္ခိဋ္ဌိတော သီဟဝိက္ခိဋ္ဌိတောဟု ဆဋ္ဌိတပျရိသ် လျှဉ်းပါးဖွယ် ရှိရကား ‘သီဟဿ ဝိက္ခိဋ္ဌိတံ ဧတ္ထာတိ သီဟဝိက္ခိဋ္ဌိတော’-ဟု မိန့်သော်။

မိဂိန္ဒသည် သီဟမည်သလော။ ထိုမိဂိန္ဒ၏ ကွန်မြူးခြင်းသည် ဝိက္ခိဋ္ဌိတ မည်သလောဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိ၍ ထိုယုံမှားခြင်းကို နှစ်စေခြင်းငှာ ‘သီဟော ဘဂဝါ တဿ ဝိက္ခိဋ္ဌိတံ ဣတိ ကတွာ’-ကို မိန့်သတည်း။

မိဂိန္ဒသာ သီဟမည်စေတော့လော။ အဘယ်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် သီဟမည်သနည်းဟု စကားထွက်ရာသောကြောင့် ‘အသန္တံ ။လ။ ယောဂေန’ကို မိန့်သတည်း။

ဘုရားတည်းဟူသော သီဟ၏ ကွန်မြူးခြင်းကား အဘယ်နည်း။ ကာမရတိ-လောဟု စုဒ်ထွက်ရာသောကြောင့် ‘ဒေသနာ ။လ။ ဝိဟာရော’-ဟူသော ပါဠိ ထွက်သည်။

ဘုရားသခင်၏ ဒေသနာတည်းဟူသော ကွန်မြူးခြင်းသည် ဘုရားမြတ်စွာ ၌သာ ရှိသည် မဟုတ်ကုန်လော။ အသို့မူ၍ ဘုရားသခင်၏ ကွန်မြူးခြင်း ရှိသောကြောင့် နည်းသည် သီဟဝိက္ခိဋ္ဌိတ မည်ပါအံ့နည်းဟု ပုစ္ဆာထွက်ရာ သောကြောင့် ‘ဝိပလ္လာသတပုဋိပက္ခပရိဒီပနတော’-ဟူသောပါဠိ ထွက်သတည်း။

အသန္တာသနဇဝပရက္ကမာဒိဝိသေသယောဂေန၊ မထိတ်လန့်ခြင်း လျင်ခြင်း လုံ့လအစရှိသော ဂုဏ်အထူးနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ သီဟော၊ မည်၏။ တဿ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား၏။ ဒေသနာဝစီကမ္မဘူတော၊ ဒေသနာဝစီကံဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဝိဟာရော၊ နေခြင်းသည်။ ဝိက္ကိဋ္ဌိတံ၊ ကွန့်မြူးခြင်း မည်၏။ ဣတိ ကတွာ ဣမိနာ ကာရဏေန၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်။ ဝိပလ္လာသတပ္ပဋိ ပက္ခပရိဒီပနတော၊ ဝိပလ္လာသတရား ထိုဝိပလ္လာသတရားတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော တရားတို့ကို ပြတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧတ္ထ နယော၊ ဤ။ သီဟဿ၊ ခြင်္သေ့နှင့် တူသော မြတ်စွာဘုရား၏။ ဝိက္ကိဋ္ဌိတံ၊ ဒေသနာတည်းဟူသော ကွန့်မြူးခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။

 ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **[၄၊ ၁၈] သီဟဝိက္ကိဋ္ဌိတော၊** မည်၏။ နယော၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ (ဤဝိကပ်၌ သီဟော ဝိယာတိ သီဟောဟု ရှေးပုဒ်ကို ဥပမာတဒ္ဓိတ်ပြုစေလို၏)။ ဝါ၊ ကား။ ဗလဝိသေသယောဂဒီပနတော၊ အားအထူးနှင့် ယှဉ်ခြင်းကို ပြတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သဒိသ၌ စပ်)။ သီဟဝိက္ကိဋ္ဌိတသဒိသတ္တာ၊ ခြင်္သေ့မင်း၏ ကွန့်မြူးခြင်းနှင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နယော၊ သည်။ **သီဟဝိက္ကိဋ္ဌိတော၊** မည်၏။ (ဤဝိကပ်၌ မိဂိန္ဒကို သီဟယူ၍ သီဟဿ ဝိက္ကိဋ္ဌိတံ သီဟဝိက္ကိဋ္ဌိတံ၊ သီဟဝိက္ကိဋ္ဌိတံ ဝိယာတိ သီဟဝိက္ကိဋ္ဌိတောဟု ပြုစေလို၏)။

ဧတ္ထ၊ ဤနောက်ဝိကပ်၌။ ဝါ၊ ဗလဝိသေသယောဂဒီပနတောဟူသော ပုဒ်၌။ သဒ္ဓါဒိဗလံ၊ သဒ္ဓါအစရှိသော ဗိုလ်သည်။ ဗလဝိသေသော၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဒသဗလနိ ဧဝ၊ ဆယ်ပါးသော အားတော်တို့သည်သာလျှင်။ ဗလဝိသေသော၊ မည်၏။ အတ္ထနယတ္တယဒိသာဘာဝေန၊ အတ္ထနယသုံးပါးအပေါင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ အာလောစနံ၊ ကြည့်ခြင်းသည်။ **ဒိသာလောစနံ၊** မည်၏။ တထာ အာလောစိတာနံ၊ ထိုသို့ ကြည့်အပ်ကုန်ပြီးသော။ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ ထိုကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့ကို။ အတ္ထနယတ္တယယောဇနေ၊ အတ္ထနယသုံးပါး အပေါင်း၌ ယှဉ်ခြင်း၌။ သမာနယနတော၊ ကောင်းစွာ ဆောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အင်္ဂံသော ဝိယ၊ ချွန်းတောင်းကဲ့သို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အင်္ဂံသော၊** မည်၏။ ဂါထာသု၊ တို့၌။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဂါထာသု၊ တို့၌။ သုတ္တတ္ထံ၊ သုတ်၏အနက်ကို။ လဇ္ဇေတိ ပကာသေတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ လဇ္ဇကော၊ မည်၏။ သော သံဝဏ္ဏနာဝိသေသော၊ သည်။ နယော

စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ လဉ္စကော စ၊ သုတ်၏အနက်ကို ပြတတ်သည်လည်း။
ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **နယလဉ္စကော၊** မည်၏။ **ဂတာတိ၊** ကား။
ဉာတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။ မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။
ဝါ၊ ကား။ သော ဧဝ ပါဌော၊ ထိုမတာ-ဟူသော ပါဠိသည်ပင်လျှင်။ အတ္ထိ၊ ၏။ သေသံ၊
ကို။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

၃။ ဧဝံ သို့။ နယေပိ၊ တို့ကိုလည်း။ ဥဒ္ဓိသိတွာ၊ အကျဉ်းအားဖြင့် ပြပြီး၍။ ဣဒါနိ၊
၌။ မူလပဒါနိ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓိသိတုံ၊ အကျဉ်းအားဖြင့် ပြခြင်းငှာ။ **“တတ္ထ ကတမာနိ”**တိ
အာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ အားထုတ်အပ်၏။ တတ္ထ၊ ထိုတတ္ထ ကတမာနိ အစရှိသော ပါဠိ၌။
အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ တာနိ ဓမ္မဇာတာနိ၊ တို့သည်။ နယာနံ၊
နည်းတို့၏လည်းကောင်း။ ပဋ္ဌာနဘာဂါနဉ္စ၊ သာသနပဋ္ဌာန်တို့ကို ဝေဖန်ခြင်း
တို့၏လည်းကောင်း။ ပတိဋ္ဌာဘာဝတော၊ တည်ရာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မူလာနိ
စ၊ မူလတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အဓိဂမူပါယ ဘာဝတော စ၊ နည်းတို့ကို
သိခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။
ကောဋ္ဌာသဘာဝတော စ၊ အဖို့ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ပဒါနိ စ၊
ပဒတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **မူလပဒါနိ၊** မည်ကုန်၏။
ကောသလ္လသမ္ဘူတတ္ထေန၊ ပညာကြောင့် ဖြစ်သော အနက်ကြောင့်။ ဝါ၊
သဘောကြောင့်။ ကုသလာနိ၊ မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ ကား။ ကုစ္ဆိတာနံ၊ စက်ဆုပ်
အပ်ကုန်သော။ ပါပဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ သလနတော ဝိဒ္ဓိသနတော၊ ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ ကုသလာနိ၊ မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ ကား။ ကုသာနံ၊ စက်ဆုပ်အပ်သော
အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော။ ရာဂါဒီနံ၊ တို့ကို။ လဝနတော၊ ရိပ်တတ်
ဖြတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကုသလာနိ၊ မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ ကား။ ကုသာ ဝိယ၊
သမန်းမြက်ကဲ့သို့။ လဝနတော၊ ကြောင့်။ ကုသလာနိ၊ ကုန်၏။ ဝါ၊ ကား။ ကုသေန၊
စက်ဆုပ်အပ်သော အကုသိုလ်တရားတို့ကို ခေါင်းပါးစေတတ် အဆုံးကို ပြုတတ်သော။
ဉာဏေန၊ သည်။ လာတဗ္ဗတော ပဝတ္ထေတဗ္ဗတော၊ ဖြစ်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
ကုသလာနိ၊ မည်ကုန်၏။ (ကုသလာနိဟူသော ပုဒ်ကို ရှေးပုဒ်တို့နှင့် ဟပ်၍ချည်း
ပေးသည်။) တပ္ပဋိပက္ခတော၊ ထိုကုသိုလ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
အကုသလာနိ၊ မည်ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ပဒတ္ထော၊ ပုဒ်၏အနက်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊
၏။ ။

ဧဝံ၊ သို့။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒတော စ၊ အရေအတွက်ကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့် လည်းကောင်း။ (နဝကယျဉ်၍ ဆိုသည်။) ဇာတိဘေဒတော စ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဟူသော ဇာတ်အထူးအားဖြင့်လည်းကောင်း။ (ကုသလာနိ အကုသလာနိကို ယှဉ်၍ ဆိုသည်။) မူလပဒါနိ၊ တို့ကို။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ဌ။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿေန္တော၊ သော။ အာစရိယော၊ ကစွည်းဆရာသည်။ သံကိလေသပက္ခံယေဝ၊ သံကိလေသအဖို့ရှိသော မူလပဒကိုသာလျှင်။ ပဌမံ၊ စွာ။ “တဏှာ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ **ဥဒ္ဓိသတိ**၊ အကျဉ်းအားဖြင့် ပြတော်မူ၏။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ထိုပါဠိ၌။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ တသတိ ပရိတသတိ၊ တောင့်တတတ်၏။ ဝါ၊ တုန်လှုပ်တတ်၏။ (တစ်ခုခုသော အာရုံ၌ မရပ်တည်။ ထိုထိုသို့သော အာရုံကို အာရုံပြုသည် ဟူလိုသော်။) ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **တဏှာ**၊ မည်၏။ အဝိနိဿံ၊ မရအပ်သော ကာယဒုစရိုက် အစရှိသည်ကို။ ဝိနွတိ၊ ရတတ်၏။ ဝိနိဿံ၊ ရအပ်သော ကာယသုစရိုက် အစရှိသည်ကို။ န ဝိနွတိ၊ မရတတ်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အဝိဇ္ဇာ**၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဝိဇ္ဇာပဋိပက္ခော၊ ဝိဇ္ဇာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အဝိဇ္ဇာ**၊ မည်၏။ တေန သဘာဝေန၊ ဖြင့်။ လုပ္ပန္တိ၊ တပ်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော သဘာဝေါ၊ သည်။ **လောဘော**၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ သယံ၊ သည်။ လုပ္ပတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော သဘာဝေါ၊ သည်။ **လောဘော**၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ သော သဘာဝေါ၊ သည်။ လုပ္ပနမတ္တမေဝ၊ တပ်ခြင်းမျှသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **လောဘော**၊ မည်၏။ **ဒေါသမောဟေသုပိ**၊ တို့၌လည်း။ ဧသေဝ ဧသော ဧဝ နယော၊ ကိုသာလျှင်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ အသုဘော၊ ဘ၌။ “သုဘ”န္တိ၊ သုဘဟူ၍။ ပဝတ္တာ၊ ဖြစ်သော။ သညာ၊ သည်။ **သုဘသညာ**၊ မည်၏။ သုခသညာဒီသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဣမိနာဝ နယေန၊ ဖြင့်သာလျှင်။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ **သင်္ဂဟန္တိ**၊ ကား။ ဂဏနံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ **သမောသရဏန္တိ**၊ ကား။ သမောရောပနံ၊ ပေါင်းခြင်း စုဝေးခြင်းသို့။ ။

၁။ ပဌမံ ဥဒ္ဓိသတိ ။ ။ နဝပဒါနိ ကုသလာနိ နဝပဒါနိ အကုသလာနိဟု ရှေး၌ ဆိုအပ်သည်နှင့်အညီ ကုသလပဒကို ရှေးဦးစွာ ပြအပ်လျက် ပစ္စာသတ္တိနည်းအားဖြင့် အကုသလပဒကို ရှေးဦးစွာ ပြသည်-ဟူလိုသော်။

ပစ္စနီကဓမ္မေ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော တရားတို့ကို။ သမေတိ၊ ငြိမ်းစေတတ်၏။ ကုတိ တဿ၊ ကြောင့်။ **သမထော**၊ မည်၏။ အနိစ္စာဒိတိ၊ ကုန်သော။ ဝိဝိဓေဟိ၊ ကုန်သော။ အာကာရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ပဿတိ၊ ရှုတတ်၏။ ကုတိ တဿ၊ ကြောင့်။ **ဝိပဿနာ**၊ မည်၏။ **အလောဘာဒယော**၊ တို့ကို။ လောဘာဒိပဋိပက္ခတော၊ လောဘအစရှိသည်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ အသုဘော၊ ဌှိ။ **“အသုဘ”**န္တိ၊ ဟူ၍။ ပဝတ္တာ၊ သော။ သညာ၊ သည်။ **အသုဘသညာ**၊ မည်၏။ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ၊ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်တည်း။ တစ်နည်းကား- ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။

အသုဘသတိဆိုလျှင်မူကား ဆရာစကား သင့်၏။ ယင်းသို့ကား မဆို။ အသုဘသညာဟူ၍သာ ဆိုခဲ့၏။ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ-ဟူ၍ ဆိုသော ဆရာစကား အဘယ်သို့ သင့်ပါအံ့နည်း-ဟု စုဒ္ဓိရကား ‘သညာသိသေန ဟိ ဒေသနာ’ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သော်။

ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။ သညာသိသေန၊ သညာကို ပဓာနပြုသော အားဖြင့်။ ဒေသနာ၊ ကို။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ **ဒုက္ခသညာ**ဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ ကိုသာလျှင်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ။

ဣဒံ ဥဒ္ဓါနန္တိ ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ ဝုတ္တဿေဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်သော။ အတ္ထဿ၊ ကို။ (ဒါနံ ရက္ခဏံသို့ ဆိုက်)။ ဝိပုကိဏ္ဏဘာဝေန၊ ဖရိုဖရဲ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ နဿိတုံ၊ ပျက်စီးခြင်းငှာ။ အဒတ္တာ၊ မပေးမူ၍။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်၌။ ဒါနံ ရက္ခဏံ၊ စောင့်သော စကားတည်း။ ဥဒ္ဓါနံ၊ အထက်၌ စောင့်သော စကား။ သင်္ဂဟဝစနံ၊ အကျဉ်း ရေတွက်သော စကားတည်း။ ကုတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **“စတ္တာရော [၄၊**

၁၉] ဝိပလ္လာသာ”တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပါဠော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ (စတုရာ ဝိပလ္လာသာ ဟူ၍သာ ရှိသည်မဟုတ် ဟုလိုသော်)။ **ကိလေသဘူမိ**တိ၊ ကား။ သံကိလေသဘူမိ၊ သံကိလေသဘုံမည်၏။ ကဿ၊ ကား။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ အကုသလဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ သမောသရဏဋ္ဌာနတ္တာ၊ စုဝေးရာ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ကုသလာနံ၊ တို့၏။ တိဏိ၊ ကုန်သော။ ယာနိ မူလာနိ၊ အကြင်မူလတို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ တစ်နည်း။ ကုသလာနံ ယာနိ တိဏိ မူလာနိတိပိ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ကုသလာနိတိပိ၊

၉၆

နေတ္တိအဋ္ဌကထာနိဿယ

ဟူ၍လည်းကောင်း။ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။ (ဤသို့ ကုတိပိသဒ္ဒါကို ဟပ်၍ပေး။ ကုသလာနံ ယာနိဟူ၍လည်းကောင်း။ ကုသလာနိ ယာနိဟူ၍လည်းကောင်း ပါဠိရှိ၏၊ ဟူလိုသော်)။

အောက်၌ အသုဘသညာစသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့၏။ သင်္ဂဟဂါထာ၌ သတိပဋ္ဌာနာ ဟူ၍ ဆိုခဲ့၏။ ပုဗ္ဗာပရ မညီဟု အယူရှိလေရာသောကြောင့် ထိုအယူကို နှစ်စိမ့်သောငှာ ‘သတိပဋ္ဌာနာတိ’-စသော ပါဠိကို မိန့်သော်။

သတိပဋ္ဌာနာတိ ကုဒံ ဝစနံ၊ ကိ။ အသုဘသညာဒယော၊ တို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ အာဟ၊ ၏။ **ဣန္ဒြိယဘူမိတိ** ကုဒံ ဝစနံ၊ ကိ။ သဒ္ဓါဒိနံ၊ ကုန်သော။ ဝိမုတ္တိ ပရိပါစနိန္ဒြိယာနံ၊ ဝိမုတ္တိကို ရင့်စေတတ်သော ဣန္ဒြေတို့၏။ သမောသရဏဋ္ဌာနတ္တာ၊ စုဝေးရာဖြစ်သည်၏၊ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

ယုဇ္ဇတိဟူသော ကြိယာ၌ ဟေတုအနက် အတွင်းဝင်၏-ဟု သိစေလိုရကား ‘ယုဇ္ဇန္တိတိ ယောဇီယန္တိ’ကို မိန့်သတည်း။

ယုဇ္ဇန္တိတိ၊ ကား။ သံဝဏ္ဏကေဟိ၊ ဖွင့်သော ဆရာတို့သည်။ ယောဇီယန္တိ၊ ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။ **ခေါတိ၊** ကား။ ပဒပူရဏေ၊ ၌။ ပဝတ္ထော၊ သော။ နိပါတော၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ အဝဓာရဏတ္ထေ၊ အဝဓာရဏအနက်၌။ ပဝတ္ထော၊ သော။ နိပါတော၊ တည်း။ တေန၊ ထိုအဝဓာရဏ အနက်ရှိသော ခေါသဒ္ဓါဖြင့်။ ဧတေ ဧဝ၊ ဤတဏှာ အစရှိသည်တို့သည်သာလျှင်။ မူလပဒါ မူလပဒါနိ၊ တို့သည်။ ဘဝန္တိ၊ ကုန်၏။ ကုတိ၊ သို့။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ဝါ၊ ကား။ အဋ္ဌာရသေဝ၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသာ ဖြစ်ကုန်သော။ ပဒါ၊ ပဒတို့သည်။ **မူလပဒါ** မူလပဒါနိ၊ တို့သည်။ ဘဝန္တိ၊ ကုန်၏။ (ဤသို့ သံဝဏ္ဏတဗ္ဗကို မျှော်၍ပေး။ ရှေးဝိကပ်ဖြင့် မူလပဒတစ်ပါးမက ရှိသည်၏၊ အဖြစ်ကို၊ နောက်ဝိကပ်ဖြင့် ထိုမူလပဒတို့၏ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးအောက် မယုတ်မလွန်သည်၏၊ အဖြစ်ကို ပြသည်။) **မူလပဒါတိ၊** ကား။ မူလပဒါနိ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ ကား။ လိင်္ဂဝိပလ္လာသော၊ လိင်ပြန်သော သဒ္ဓါတည်း။ (ရှေ့အလိုကား နိကို အာပြုသည်။ နောက်အလိုကား နပုလ္လိင်သည် ပုလ္လိင်ပြန်သည်-ဟူလိုသော်)။ ။

ဥဒ္ဓေသဝါရဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။

၃-နိဒ္ဒေသဝါရအဖွင့်

ဧဝံ၊ သို့။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌေ၊ အကျဉ်းအားဖြင့် ပြအပ်ကုန်သော။ ဟာရာဒယော၊ တို့ကို။ နိဒ္ဓိသိတုံ၊ အကျယ်ပြအံ့သောငှာ။ **“တတ္ထ သင်္ခေပတော”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ဧ။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ထိုတတ္ထ သင်္ခေပတော အစရှိသော ပါဠိ၌။ **တတ္ထာတိ၊** ကား။ တသ္မိံ ဥဒ္ဓေသပါဠေ၊ ထိုဥဒ္ဓေသပါဠိ၌။ **သင်္ခေပတော နေတ္ထိံ ကိတ္တိတာတိ၊** ကား။ သမာသတော၊ အားဖြင့်။ နေတ္ထိပ္ပကရဏံ၊ ကို။ ကထိတံ၊ ဧ။ ဟိ၊ စွ။ ဟာရနယ မူလပဒါနံ၊ တို့ကို။ သရူပဒဿနံ၊ သရုပ်အားဖြင့် ပြခြင်းကို။ ဥဒ္ဓေသပါဠေန၊ ဥဒ္ဓေသပါဠိဖြင့်။ ကတံ၊ ပြုအပ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဧ။ ဧတ္ထ စ၊ ဤဟာရနယမူလ ပဒတို့တွင်လည်း။ ဟာရနယာနံ၊ တို့၏။ (ပဒတ္ထော စသောပုဒ်၌ စပ်)။

သာမညတော စ၊ သာမညအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အဝိသေသအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝိသေသေန စ၊ အထူးအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ မဆက်ဆံသောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ပဒတ္တော စ၊ သဒ္ဓါ၏ အနက်ကိုလည်းကောင်း။ လက္ခဏန္ဓ၊ လက္ခဏာကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ သဘောကိုလည်းကောင်း။ ကမော စ၊ အစဉ်ကိုလည်းကောင်း။ ဧတ္တာဝတာ စ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ဟေတွာဒီ စ၊ အကြောင်းအစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဝိညုနာ၊ သည်။ ဝေဒိတဗ္ဗာ ဟိ ဝေဒိတဗ္ဗာ ဧဝ၊ သိအပ်ကုန်သလျှင်ကတည်း။

တေသု၊ ထိုပဒတ္တ အစရှိသည်တို့တွင်။ အဝိသေသတော စ၊ အားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဝိသေသတော စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဟာရနယာနံ၊ တို့၏။ အတ္ထော၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ပြီ။ လက္ခဏာဒီသု ပန၊ တို့၌ကား။ အဝိသေသတော၊ အားဖြင့်။ သဗ္ဗေပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်ထသော။ ဟာရာ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ နယာ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ ယထာက္ကမံ၊ စွာ။ ဗျဉ္ဇနတ္ထမုခေန၊ သဒ္ဓါအနက်ကို အဦးပြုသဖြင့်။ ဝါ၊ အရင်းပြုသဖြင့်။ (ဟာရနှင့်သဒ္ဓါ နယနှင့်အနက် ယထာက္ကမ ယူ)။ နဝင်္ဂဿ၊ သော။ သာသနဿ၊ ၏။ အတ္ထသံဝဏ္ဏနလက္ခဏာ၊ အနက်ကို ဖွင့်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိကုန်၏။ ဝိသေသတော ပန၊ အားဖြင့်ကား။ တဿ တဿ ဟာရဿ စ၊ ၏လည်းကောင်း။ တဿ တဿ နယဿ စ၊ ၏လည်းကောင်း။ လက္ခဏံ၊ ကို။ နိဒ္ဒေသေ ဧဝ၊ နိဒ္ဒေသဝါရ၌သာလျှင်။ ကထယိဿာမ၊ ကုန်အံ့။

ကမာဒီနိ စ၊ အစဉ် အစရှိသည်တို့ကိုလည်း။ ဝါ၊ တို့သည်လည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ နေသံ၊ ထိုဟာရနယတို့၏။ လက္ခဏေသု၊ တို့ကို၊ ဉာတေသု၊ သိအပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ ဝိညေယျာနိ၊ သိလွယ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တာနိပိ၊ ထိုအစဉ် အစရှိသည်တို့ကိုလည်း။ နိဒ္ဒေသတော၊ နိဒ္ဒေသဝါရမ္ပ။ ပရတော၊ ဌ်။ ပကာသယိဿာမ၊ ကုန်အံ့။ ။

ဟာရသင်္ခေပ=ဟာရအကျဉ်း

၁။ **အဿာဒါဒီနဝတာတိ**အာဒိကာ၊ အစရှိကုန်သော။ ယာ ပန နိဒ္ဒေသဂါထာ၊ တို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ တာသု နိဒ္ဒေသဂါထာသု၊ တို့၌။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ **အဿာဒါဒီနဝတာတိ** ပဒဿ၊ ၏။ အဿာဒေါ အာဒီနဝတာတိ၊ ဟူ၍။ ပဒဝိဘာဂေါ၊ ပုဒ်ကို ဝေဖန်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ အာဒီနဝတာတိ စ၊ အာဒီနဝတာဟူသည်လည်း။ အာဒီနဝေါ ဧဝ၊ အာဒီနဝပင်တည်း။ (တာပစ္စည်းကား ဒေဝတာ စသည်၌ကဲ့သို့ သွတ္တဟူလိုသော်)။ ကေစိ၊ တို့သည်။ “အဿာဒါဒီနဝတော” တိ၊ ဟူ၍။ ပဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်၏။ တံ၊ သည်။ န သုန္ဓရံ၊ မကောင်း။ တတ္ထ၊ ထိုအဿာဒါဒီနဝတာ အစရှိသောပါဌ်၌။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ အဿာဒီယတိ၊ သာယာအပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဿာဒေါ၊ မည်၏။ သုခဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သောမနဿဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဟိ၊ စွ။ “ယံ ဘိက္ခဝေ ။လ။ [၄၊ ၂၀] ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု အဿာဒေါ”တိ၊ ဟူ၍။ ဧတံ ဝစနံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ “ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေ၊ ငါးပါးသော ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ယံ သုခဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ယံ သောမနဿဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ပပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ အယံ၊ ဤသုခသောမနဿသည်။ ပဉ္စသု၊ ကုန်သော။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု၊ ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာတို့၌။ အဿာဒေါ၊ မည်၏။” ဧတံ သုခဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဧတံ သောမနဿဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ အဿာဒေါ၊ မည်သည်။ ဟောတိ ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်း။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ဣဋ္ဌာရမ္မဏမ္ပိ၊ သည်လည်း။ အဿာဒေါ၊ မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တစ်နည်းကား ဧတံ သုခဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဧတံ သောမနဿဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ အဿာဒီယတိတိ ဣမိနာ ဝစနတ္ထေန၊ ဖြင့်။ အဿာဒေါ၊ သည်။ ဟောတိ ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်း။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ဣဋ္ဌာရမ္မဏမ္ပိ၊ သည်လည်း။ အဿာဒီယတိတိ ဣမိနာ

ဝစနတ္ထေန၊ ဖြင့်။ အဿာဒေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ စ ယုတ္တံ၊ ၏။ “သော
 တဒဿာဒေတိ တံ နိကာမေတိ”တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ “ရူပံ ။လ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”တိ
 စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ “သံယောဇနီယေသု ။လ။ နုပဿိနော”တိ စ၊
 ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဧတမ္ပိ ဝစနံ၊ ကိုလည်း။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ သော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ တံ၊
 ထိုကုဋ္ဌာရုံကို။ အဿာဒေတိ၊ သာယာ၏။ တံ၊ ထိုကုဋ္ဌာရုံကို။ နိကာမေတိ၊ အလိုရှိ၏။
 ရူပံ၊ ကို။ အဿာဒေတိ၊ ၏။ အဘိနန္ဒတိ၊ အလွန်နှစ်သက်၏။ တံ ရူပံ၊ ကို။ အာရဗ္ဗ၊
 အာရုံပြု၍။ ရာဂေါ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ သံယောဇနီယေသု၊
 သံယောဇင်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ တို့၌။ အဿာဒါနုပဿိနော၊
 သာယာအပ်၏ဟု အဖန်တလဲလဲ ရှုသော ရဟန်းအား။ ဝါ၊ အဿာဒအားဖြင့်
 အဖန်တလဲလဲ ရှုသော ရဟန်းအား။ တဏှာ၊ သည်။ ပဝဗ္ဗတိ၊ ပွား၏။ ဝါ၊ ကား။
 ဧတာယ တဏှာယ၊ ဖြင့်။ အဿာဒေတိ၊ သာယာတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 သာ တဏှာ၊ သည်။ အဿာဒေါ၊ မည်၏။ တဏှာ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။

ထိုစကားကို မြဲစေလိုရကား ‘တဏှာယ ဟိ’ စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

**ဆိုအပ်ပြီးသော စကား၏ လဒ္ဒဂုဏ်ကို ပြအံ့သောငှာ ‘ဧဝံ ။လ။
 ဝေဒိတဗျော’ကို မိန့်သတည်း။**

ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။ ကာရဏဘူတာယ၊ သော။ တဏှာယ၊ ဖြင့်။ ပုဂ္ဂလော၊
 သည်။ သုခမ္ပိ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သုခါရမ္မဏမ္ပိ၊ သုခ၏ အာရုံကိုလည်းကောင်း။
 အဿာဒေတိ၊ ၏။ တဏှာ၊ သည်။ အဿာဒေါ ယထာ စ၊ ဒမည်သကဲ့သို့လည်း။
 ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ဝိပလ္လာသာပိ၊ သတို့သည်လည်း။ အဿာဒေါ၊ မည်၏။
 တစ်နည်းကား တဏှာ၊ သည်။ အဿာဒေတိ ဧတာယာတိ ဣမိနာ ဝစနတ္ထေန၊
 ဖြင့်။ အဿာဒေါ၊ သည်။ ဟောတိ ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်း။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။
 ဝိပလ္လာသာပိ၊ တို့သည်လည်း။ အဿာဒေတိ ဧတာယာတိ ဣမိနာ ဝစနတ္ထေန၊
 ဖြင့်။ အဿာဒေါ၊ မည်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။
 ဝိပလ္လာသဝသေန၊ သ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သတ္တာ၊ တို့သည်။ အနိဋ္ဌမ္ပိ အာရမ္မဏံ၊
 အနိဋ္ဌာရုံကိုလည်း။ (ဝိသဒ္ဓါဖြင့် ကုဋ္ဌာရုံကိုလည်းယူ)။ ကုဋ္ဌာကာရေန၊
 ကုဋ္ဌအခြင်းအရာဖြင့်။ ဝါ၊ ကုဋ္ဌအဖို့ဖြင့်။ အဿာဒေန္တိ၊ ကုန်၏။

ဧဝံ၊ သို့။ တစ်နည်းကား ဧဝံ ဣမိနာ ကာရဏေန၊ ဤသို့ သုခ သောမနဿ
 အစရှိသည်တို့၏ အဿာဒ မည်သည်၏အဖြစ်-ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။

ဝေဒနာယ စ၊ သုခ အစရှိသော ဝေဒနာ၏လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။
သဗ္ဗေသံ^၁၊ ကုန်သော။ တေဘူမကသင်္ခါရာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ဝါ၊
 တို့ကိုလည်းကောင်း။ တဏှာယ စ၊ ၏လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။
 ဝိပလ္လာသာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ဝါ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ အဿာဒဝိစာရော၊
 အဿာဒဟူ၍ စီရင်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ။

ဒုက္ခဒုက္ခမသုခဝေဒနာနံ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာတို့၏။
 အဿာဒနီယတာ၊ သာယာအပ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ကထံ ပန ဟောတိ၊
 အဘယ်သို့ ဖြစ်အံ့နည်း။ ဣတိစေ ဝဒေယျ၊ အံ့။ ဝိပလ္လာသတော စ၊ သအားဖြင့်
 လည်းကောင်း။ သုခပရိယာယသဗ္ဘာဝတော စ၊ သုခ၏ ပရိယာယ်သဘော
 အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒုက္ခဒုက္ခမသုခဝေဒနာနံ၊ တို့၏။ အဿာဒနီယတာ၊ သည်။
 ဟောတိ၊ ၏။ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ အာဝုသော ဝိသာခ၊
 ဒါယကာ ဝိသာခ။ ခေါ၊ စင်စစ်။ သုခါ၊ သုခဖြစ်သော။ ဝေဒနာ၊ သည်။ ဌိတိသုခါ၊
 တည်သဖြင့် ချမ်းသာ၏။ ဝိပရိဏာမဒုက္ခာ၊ ဖောက်ပြန်သဖြင့် ဆင်းရဲ၏။ ဒုက္ခာ၊
 သော။ ဝေဒနာ၊ သည်။ ဌိတိဒုက္ခာ၊ တည်သဖြင့် ဆင်းရဲ၏။ ဝိပရိဏာမသုခါ၊
 ဖောက်ပြန်သဖြင့် ချမ်းသာ၏။ အဒုက္ခမသုခါ၊ သော။ ဝေဒနာ၊ သည်။ ဉာဏသုခါ၊
 သိသဖြင့် ချမ်းသာ၏။ အညာဏဒုက္ခာ၊ မသိသဖြင့် ဆင်းရဲ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
 တတ္ထ၊ ထိုဝေဒနာ အစရှိသည်တို့တွင်။ ဝါ၊ အဿာဒတရားတို့တွင်။ ဝေဒနာယ၊ ၏။
 ဝါ၊ ကို။ အဋ္ဌသတပရိယာယဝသေန၊ အဋ္ဌသတပရိယာယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။
 ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဖန်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ တေဘူမကသင်္ခါရာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။
 နိက္ခေပကဏ္ဍရူပကဏ္ဍဝသေန၊ နိက္ခေပကဏ္ဍရူပကဏ္ဍ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိဘာဂေါ၊
 ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ တဏှာယ၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။ သံကိလေသဝတ္ထုဝိဘဂေ စ၊
 သံကိလေသဝတ္ထုဝိဘင်း၌လည်းကောင်း။ **နိက္ခေပကဏ္ဍ** စ၊ ၌လည်းကောင်း။
 တဏှာနိဒ္ဒေသဝသေန၊ တဏှာနိဒ္ဒေသ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိဘာဂေါ၊ ကို။
 ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဝိပလ္လာသာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ သုခသညာဒိဝသေန စ၊ တို့၏

၁။ သဗ္ဗေသံ ။ ။ ဤ၌ အကြွင်းမရှိကုန်သော သာသဝတရားတို့ကို ဣဋ္ဌာရုံကို
 ယူသဖြင့် ယူအပ်သောကြောင့် ‘သဗ္ဗေသံ တေဘူမကသင်္ခါရာနံ’ဟု ဆိုသည်။ ဒုက္ခ အဒုက္ခမသုခ
 ဝေဒနာတို့၏ သာယာအပ်သည်၏အဖြစ် မရှိသောကြောင့် ထိုဝေဒနာတို့ကို အဿာဒ၌
 စီရင်ခြင်းကို မခံချီရကား ‘ကထံ ပန’ စသည်ဖြင့် စောဒနာသတည်း။

အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဂတဝသေန စ၊ ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝိဘာဂေါ၊ ကို။ ဝေဒိတဗျော၊ ၏။ ။

ဒုက္ခာ ဝေဒနာ၊ သည်။ အာဒိနဝေါ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ တိဿောပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဒုက္ခတာ၊ ဒုက္ခအဖြစ်တို့သည်။ အာဒိနဝေါ၊ မည်၏။ တစ်နည်းကား အာဒိနဝေါ၊ ဟူသည်ကား။ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ တိဿောပိ၊ ကုန်သော။ ဒုက္ခတာ၊ တို့တည်း။ (ဤသို့သော်လည်းပေး)။

ဤသို့ အာဒိနဝသဒ္ဓါ၏ ဒေါသဌအဖြစ်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ ကပဏဌ အဖြစ်ကို ပြလို၍ ‘အထ ဝါ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

အထ ဝါ၊ ကား။ သဗ္ဗေပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ တေဘူမကာ၊ ဘုံသုံးပါး၌ ဖြစ်ကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊ တို့သည်။ အာဒိနဝေါ၊ မည်၏။ ဟိ၊ စွ။ အတိဝိယ၊ အလွန်။ အာဒိနံ ကပဏံ၊ အထီးကျန်သည်ဖြစ်၍။ ဝါတိ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ တဿှ၊ ကြောင့်။ အာဒိနဝေါ၊ မည်၏။ ကပဏမနုဿော၊ အထီးကျန်သော လူကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။

ယင်းသို့သော် အထီးကျန်သော လူကိုသာ အာဒိနဝဟု ဆရာ ဆိုပါလော့။ အသို့မူ၍ အလုံးစုံသော တေဘူမကသင်္ခါရကို အာဒိနဝဟု ဆိုဘိသနည်း။ တစ်နည်းကား အာဒိနဝအရကို ကပဏမနုဿောဟု ဆရာဆို၏။ ရှေး၌ ‘သဗ္ဗေပိ တေဘူမကာ သင်္ခါရာ အာဒိနဝေါ’ဟု ဆိုသည် မဟုတ်ကုန်လော။ ဆရာစကား ပုဗ္ဗာပရ မညီခဲ့တကားဟု စောဒနာထွက်ရာသောကြောင့် ‘ဧဝံ ။လ။ ယောဂေန’ ဟူသောပါဌ် ထွက်သတည်း။

တေဘူမကာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ စ၊ တို့သည်လည်း။ အနိစ္စတာဒိယောဂေန၊ အနိစ္စအစရှိသည်တို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ ဧဝံသဘာဝါ၊ ဤသို့ အထီးကျန်သော လူနှင့်တူသော သဘောရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

ဆိုအပ်ပြီးသော နှစ်ဝိကပ်၏ လဒ္ဓဂုဏ်ကို ပြအံ့သောငှာ ‘ယတော ။လ။ ဝုစ္စတိ’ဟူသော ပါဌ်ကို မိန့်သော်။

ယတော ယဿှ၊ အကြင် အထီးကျန်သောသဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုဒုက္ခဝေဒနာ အစရှိသော တရားတို့၌။ အာရဒ္ဓဝိပဿကာနံ၊ အားထုတ် အပ်သော ဝိပဿနာရှိကုန်သော ရဟန်းတို့၏။ အာဒိနဝါနုပဿနာ၊ အာဒိနဝဟူ၍ အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းကို။ ယထာဘူတနယောတိ၊ မဖောက်မပြန် ဖြစ်သောနည်းဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ တထာ စ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ၊

တို့သည်။ ယံ အနိစ္စ၊ အကြင် အနိစ္စသဘောရှိကုန်၏။ ယံ ဒုက္ခ၊ အကြင် ဒုက္ခသဘောရှိကုန်၏။ ယံ ဝိပရိဏာမဓမ္မ၊ အကြင် ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောရှိကုန်၏။ အယံ၊ ဤအနိစ္စ အစရှိသောသဘောသည်။ ပဉ္စသု၊ ကုန်သော။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓသု၊ တို့၌။ အာဒီနဝေါ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တသ္မ၊ ကြောင့်။ အာဒီနဝေါ၊ ကို။ (နိဒ္ဒိသိတဗျောသို့ ဆိုက်)။ ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသဘူတာနံ၊ ဒုက္ခသစ္စ၏ နိဒ္ဒေသဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဇာတိယာဒီနဉ္စ၊ ဇာတိ အစရှိသည် တို့၏လည်းကောင်း။ အနိစ္စတာဒီနံ၊ အနိစ္စအဖြစ် အစရှိကုန်သော။ ဒွါစတ္တာလီသာယ၊ လေးဆယ့်နှစ်ပါးသော။ အာကာရာနဉ္စ၊ အခြင်းအရာတို့၏လည်းကောင်း။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝိဘဇိတ္တာ၊ ၍။ နိဒ္ဒိသိတဗျော၊ ၏။ ။

ဧတေန၊ ဤအရိယမဂ်ဖြင့်။ နိဿရတိ၊ ထွက်မြောက်တတ်၏။ ဝါ၊ အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားတို့မှ ကင်း၏။ ဣတိ တသ္မ၊ ကြောင့်။ သော အရိယမဂ္ဂေါ၊ သည်။ **နိဿရဏံ**၊ မည်၏။ အရိယမဂ္ဂေါ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဝါ၊ ကား။ နိဿရတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မ၊ ကြောင့်။ **နိဿရဏံ**၊ မည်၏။ နိဗ္ဗာနံ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။

နိဿရဏသဒ္ဓါ၏ ဝစနတ္ထကို ကရဏသာဓန ကတ္ထုသာဓနအားဖြင့် နှစ်ချက် ဆရာ ဆို၏။ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၌ နိဿရဏသဒ္ဓါတစ်ခုသာ ရှိသည်မဟုတ်ကုန်လော စုန်ရှိရကား ‘ဥဘယမ္ပိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဥဘယမ္ပိ၊ နှစ်ပါးသော အရိယမဂ် နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း။ သာမညနိဒ္ဒေသေန၊ နိဿရဏသဒ္ဓါသည် ဟောအပ်သော အနက်၏ အဖြစ်ဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကို ပြသောအားဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။ ဧကသေသေန၊ ဧကသိက်အားဖြင့်။ [၄၊ ၂၁] “နိဿရဏ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဝိ-သဒ္ဓေါ၊ သည်။ ပုရိမာနဉ္စ၊ ရှေးဖြစ်သော အဿာဒအာဒီနဝတို့ကိုလည်းကောင်း။ ပစ္ဆိမာနဉ္စ၊ နောက်ဖြစ်သော ဖလဥပါယအာဏတ္တိတို့ကိုလည်းကောင်း။ သမ္ပိဏ္ဏနတ္ထော၊ ပေါင်းခြင်းအနက်ရှိ၏။ (ဥပါယော စ အစရှိသည်တို့၌ စသဒ္ဓါကို ပဒုရဏသာဟု နှလုံးပိုက်၍ ဆိုသည်)။ တတ္ထ၊ ထိုနိဿရဏ၌။ ဝါ၊ အရိယမဂ်နိဗ္ဗာန်တို့တွင်။ အရိယမဂ္ဂပက္ခေ၊ အရိယမဂ်အဖို့၌။ သတိပဋ္ဌာနာဒီနံ၊ သတိပဋ္ဌာန် အစရှိကုန်သော။ သတ္တတ္တိ သဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနဉ္စ၊ သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့၏ လည်းကောင်း။ တဒန္တောဂဓဘေဒါနံ၊ ထိုအရိယမဂ်၌ အကျုံးဝင်သော အထူးဖြစ်

ကုန်သော။ ကာယာနုပဿနာဒိနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ နိဿရဏံ၊ ကို။ ဝိဘဇိတွာ၊ ဤ။ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

နိဗ္ဗာနပက္ခေ ပန၊ ဌ်ကား။ အသင်္ခတာယ ဓာတုယာ၊ အသင်္ခတဓာတ်၏။ ဝါ၊ ကို။ နိပ္ပရိယာယေန၊ မုချအားဖြင့်။ ဝိဘာဂေါ၊ သည်။ ကိဉ္စာပိ နတ္ထိ၊ ရှင့်။ ပန တထာပိ၊ သော်လည်း။ သောပါဒိသေသနိရူပါဒိသေသဘေဒေန၊ သဉ္စပါဒိသေသ အနုပါဒိသေသအပြားအားဖြင့်။ ပရိယာယေန၊ အားဖြင့်။ ဝိဘဇိတွာ၊ ဤ။ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ၊ ၏။ (ဤသို့ပေး)။ ဝါ၊ ကား။ ယတော၊ အကြင်ခြောက်ပါးသော ဒွါရ အစရှိသည်တို့မှ။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ နိဿဋ္ဌံ၊ ထွက်မြောက်၏။ တေသံ၊ ထိုသို့ သဘောရှိကုန်သော။ **ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂေ** ဌ်။ ဒသိတပွဘေဒါနံ၊ ပြအပ်သော အပြားရှိကုန်သော။ စက္ခာဒိနံ၊ ကုန်သော။ ဆန္တံ၊ ကုန်သော။ ဒွါရာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ရူပါဒိနံ၊ ရူပါရုံ အစရှိကုန်သော။ ဆန္တံ၊ ကုန်သော။ အာရမ္မဏာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ တံတဒွါရပုဝတ္တာနံ၊ ထိုထိုသို့သော ဒွါရ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဆန္တံ ဆန္တံ၊ သော။ ဝိညာဏဖဿဝေဒနာသညာစေတနာတဏှာဝိတက္ကဝိစာရာနဉ္စ၊ ဝိညာဉ် ဖဿ ဝေဒနာ သညာ စေတနာ တဏှာ ဝိတက် ဝိစာရတို့၏လည်းကောင်း။ ပထဝီဓာတု အာဒိနံ၊ ကုန်သော။ ဆန္တံ၊ ကုန်သော။ ဓာတူနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ဒသန္တံ၊ ကုန်သော။ ကသိဏာယတနာနဉ္စ၊ ကသိဏဈာန်တို့၏လည်းကောင်း။ (ကသိဏာယတနာနိတိ ကသိဏဈာနာနိဟု အထက် နယသမုဋ္ဌာနအဖွင့်ဋီကာနှင့် အညီ ပေးသည်)။ အသုဘာနံ၊ ကုန်သော။ ကေသာဒိနံ၊ ကုန်သော။ ဒွတ္တိသာယ၊ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော။ အာကာရာနဉ္စ၊ ကောဋ္ဌာသတို့၏လည်းကောင်း။ ပဉ္စန္တံ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ဒွါဒသန္တံ၊ ကုန်သော။ အာယတနာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ အဋ္ဌာရသန္တံ၊ ကုန်သော။ ဓာတူနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ လောကီယာနံ၊ ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ကာမဓာတုအာဒိနံ၊ ကုန်သော။ တိဿန္တံ၊ ကုန်သော။ ဓာတူနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ကာမဘဝါဒိနံ၊ ကုန်သော။ တိဏ္ဍံ တိဏ္ဍံ၊ ကုန်သော။ ဘဝါနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ (ကာမဘဝ ရူပဘဝ အရူပဘဝသုံးပါး။ သညီဘဝ အသညီဘဝ နေဝသညီနာသညီဘဝသုံးပါး၊ ဧကဝေါကာရဘဝ စတုဝေါကာရဘဝ ပဉ္စဝေါကာရဘဝသုံးပါး ဤသို့ တိဏ္ဍံ တိဏ္ဍံ၏ အရကိုယူ)။ စတုန္တံ၊ ကုန်သော။ (အနန္တရသုံးပုဒ်၏ ဝိသေသန)။ ဈာနာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ အပ္ပမညာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ အာရူပါနဉ္စ၊ အရူပဈာန်တို့၏

လည်းကောင်း။ ဒွါဒသန္ဓံ၊ ကုန်သော။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒင်္ဂါနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ဣတိ ဧဝမာဒိန္နံ၊ ကုန်သော။ သင်္ခတဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ နိဿရဏဘာဝေန စ၊ ထွက်မြောက်ရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်။ ဝိဘဇိတွာ၊ ဤ။ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

ဖလန္တိ ကား။ ဒေသနာဖလံ၊ ဒေသနာ၏ အကျိုးတည်း။ တံ ဒေသနာဖလံ၊ သည်။ ကံ ပန၊ အဘယ်နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စေ ဝဒေယျ၊ အံ့။ ယံ ဖလံ၊ ကို။ ဒေသနာယ၊ သည်။ နိပ္ပာဒိယတိ၊ ပြီးစေအပ်၏။ တံ ဖလံ၊ သည်။ ဒေသနာဖလံ၊ မည်၏။

မြတ်စွာဘုရားဒေသနာတော်သည် အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော အကျိုးရှိရကား ‘နန စ ။လ။ နိပ္ပာဒိယတိ’ဟူ၍ စောဒက ဆိုသတည်း။ နိဗ္ဗာန်ကို ရခြင်းကို ဒေသနာသည် ပြီးစေအပ် ဖြစ်စေအပ်သော် အဘယ်ပြုသနည်း-ဟု မိမိအား သူတထူးတို့ စောဒနာအံ့သည်ကို မြင်သောကြောင့် ‘နိဗ္ဗာနဉ္စ ။လ။ မေဝါတိ’ကို ဆိုပြန်သော်။

ထိုဒေသနာ၏ အကျိုးကား အဘယ်နည်း-ဟု သူမေးဖွယ်ရှိရကား ‘တံ ပန’ စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

နိဗ္ဗာနာဓိဂမော၊ နိဗ္ဗာန်ကို ရခြင်းကို။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဒေသနာယ၊ သည်။ နိပ္ပာဒိယတိ နန၊ ပြီးစေအပ်သည် မဟုတ်ကုန်လော။ နိဗ္ဗာနဉ္စ၊ ကိုလည်း။ “နိဿရဏ”န္တိ ဣမိနာ ပဒေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တမေဝ နန၊ ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ မဟုတ်ကုန်လော။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ စောဒနာ၊ တည်း။ ဧတံ ဝစနံ၊ သည်။ သစ္စံ၊ ၏။ တဉ္စ ခေါ် နိဗ္ဗာနံ၊ ကို။ ပရမ္ပရာယ၊ အဆင့်ဆင့်အားဖြင့်။ ဒေသနာယ၊ သည်။ နိပ္ပာဒိယတိ၊ အပ်၏။ ဣဓ ပန၊ ဤအရာ၌ကား။ ပစ္စက္ခတော၊ မျက်မှောက်အားဖြင့်။ ဒေသနာဖလံ၊ ကို။ အဓိပ္ပေတံ၊ အပ်၏။

တံ ပန ဒေသနာဖလံ၊ သည်။ သုတမယဉာဏဉ္စ၊ သုတမယဉာဏ်သည် လည်းကောင်း။ အတ္ထဓမ္မဝေဒါဒိအရိယမဂ္ဂဿ၊ အနက်ကိုသိခြင်း ပါဠိကိုသိခြင်း အစရှိသော အကျိုးရှိသော အရိယာမဂ်၏။ ပုဗ္ဗဘာဂပုဋိပတ္တိဘူတာ၊ ရှေးအဖို့ဖြစ်သော အကျင့်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဆဗ္ဗိသုဒ္ဓိယော စ၊ ခြောက်ပါးသော ဝိသုဒ္ဓိတို့သည် လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ၏။ (ဤသို့ ဖြတ်၍ ပေးခဲ့ဦး)။ တသ္မိံ ခဏေ၊ ထိုဟောသော ခဏ၌။ မဂ္ဂံ၊ ကို။ အနဘိသမ္ဘဏန္တဿ၊ မပြီးစေနိုင်သော သူအား။ ကာလန္တရေ၊ ကာလတစ်ပါး၌။ သမ္ပတ္တိဘဝဟေတု၊ သမ္ပတ္တိဘဝအကြောင်းဖြစ်သော။ ဝါ၊

အဆုံးစွန်သော အတ္တဘော၏အကြောင်း ကောင်းမှု၏ပြည့်စုံခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ ယဉ္ဇ တဒဓိဂမကာရဏဘူတံ၊ အကြင် ထိုအရိယမဂ်ကို ရခြင်း၏ အကြောင်းသည် လည်း။ သိယာ၊ ၏။ တဉ္ဇ၊ ထိုအရိယမဂ်ကို ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကောင်းမှု၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်လည်း။ ဒေသနာဖလံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်။ တဒဓိဂမကာရဏန္တိ အရိယမဂ္ဂါဓိဂမကာရဏံ သိယာ၊ ကံ ပန တန္တိ အာဟ သမ္ပတ္တိဘဝဟေတုတိ၊ တေန စရိမတ္တဘာဝဟေတုဘူတံ ပုညသမ္ပတ္တိံ ဝဒတိ၊ ဋီကာ)။ တထာ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ “အတ္တာ ။လ။ ဖလ”န္တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ “ဓမ္မော ။လ။ ဖလ”န္တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ အာစရိယော၊ အရှင်ကစ္စည်းဆရာသည်။ ဝက္ခတိ၊ ထွံ့။

ဒေသနာ၏အကျိုးကား ဤမျှသာလောဟု ပုစ္ဆာရှိရာသောကြောင့် ‘ဧတေန နယေန’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သော်။

ဧတေန နယေန၊ ဖြင့်။ ဒေဝေသု စ၊ တို့၌လည်းကောင်း။ မနုဿေသု စ၊ တို့၌လည်းကောင်း။ အာယုဝဏ္ဏဗလသုခယသပရိဝါရအာဓိပတေယျသမ္ပတ္တိယော၊ အသက်ရှည်ခြင်း အဆင်းလှခြင်း ခွန်အားကြီးခြင်း ချမ်းသာခြင်း ကျော်စောခြင်း အခြံအရံများခြင်း အစိုးရခြင်း ပြည့်စုံခြင်းတို့လည်းကောင်း။ ဥပဓိသမ္ပတ္တိယော စ၊ အတ္တဘော၏ တင့်တယ်ခြင်းတို့ လည်းကောင်း။ စက္ကဝတ္တိသိရိ စ၊ စက္ကဝတေးမင်း၏ စည်းစိမ်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အသရေလည်းကောင်း။ ဒေဝရဇ္ဇသိရိ စ၊ နတ်မင်း၏ စည်းစိမ်လည်းကောင်း။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ သမ္ပတ္တိစက္ကာနိ စ၊ သမ္ပတ္တိစက်တို့ လည်းကောင်း။ သီလသမ္ပဒါ စ၊ သီလ၏ ပြည့်စုံခြင်းလည်းကောင်း။ သမာဓိသမ္ပဒါ စ၊ လည်းကောင်း။ တိဿော၊ ကုန်သော။ ဝိဇ္ဇာ စ၊ တို့လည်းကောင်း။ ဆ၊ ကုန်သော။ အဘိညာ စ၊ တို့လည်းကောင်း။ စတဿော၊ ကုန်သော။ ပဋိသမ္ဘိဒါ စ၊ တို့လည်းကောင်း။ သာဝကဗောဓိ စ၊ လည်းကောင်း။ ပစ္စေကဗောဓိ စ၊ လည်းကောင်း။ သမ္မာသမ္ဗောဓိ စ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗာပိ၊ ကုန်သော။ ပုညသမ္မာရ-ဟေတုကာ၊ ကောင်းမှု အဆောက်အဦလျှင် အကြောင်းရှိကုန်သော။ သမ္ပတ္တိယော၊ ပြည့်စုံခြင်းတို့ကို။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဒေသနာယ၊ သည်။ သာဓေတဗ္ဗတာယ၊ ပြီးစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဖလန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ။

[၄၊ ၂၂] ဥပါယောတိ၊ ကား။ အရိယမဂ္ဂပဒဋ္ဌာနဘူတာ၊ အရိယမဂ်၏ နီးစွာသော အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ၊ ရှေးအဖို့၌ ဖြစ်သော အကျင့်တည်း။

အဘယံကြောင့် ထိုပဋိပဒါသည် ဥပါယ မည်သနည်း စုဒ္ဓိရကား ‘သာ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သော်။

ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါသာ ဥပါယမည်သည် မဟုတ်ဟု ပြလိုရကား ‘ယာ စ ။လ။ ပဋိပတ္တိ’ကို မိန့်သတည်း။

ထိုကေစိဆရာတို့၏ ဝါဒ၌ လဒ္ဓဒေါသကို ပြအံ့သောငှာ ‘တေသံ ။လ။ သိယာ’ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ တစ်နည်းကား ဟိ ယသ္မာ၊ ကား။ သာ၊ ထိုပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါသည်။ ပုရိမာ ပုရိမာ၊ ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော ပဋိပဒါသည်။ ပစ္စိမာယ ပစ္စိမာယ၊ နောက်နောက်၌ ဖြစ်သော ပဋိပဒါကို။ အဓိဂမ္မပါယဘာဝတော စ၊ ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ပရမ္မရာယ၊ ဖြင့်။ မဂ္ဂနိဗ္ဗာနာဓိဂမဿ၊ မဂ်နိဗ္ဗာန်ကို ရခြင်း၏။ ဟေတုဘာဝတော စ၊ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဥပါယော၊ မည်၏။

ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ဝုတ္တဖလာဓိဂမဿ၊ ဆိုအပ်သော အကျိုးကို ရခြင်း၏။ ယာ ဥပါယပဋိပတ္တိ၊ အကြင် အကြောင်းဖြစ်သော အကျင့်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ သာ စ ပဋိပတ္တိ၊ သည်လည်း။ ဥပါယော၊ မည်၏။ (ဤသို့သမ္ပန္နံ)။ ကေစိ ပန၊ တို့သည်ကား။ “ဝိပဿနာယ၊ နှင့်။ သဟ၊ ကွ။ မဂ္ဂေါ၊ သည်။ ဥပါယော၊ မည်၏။” ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုဆရာတို့၏။ မတေန၊ အလိုအားဖြင့်။ နိဿရဏန္တိ ပဒေန၊ ဖြင့်။ နိဗ္ဗာနမေဝ၊ ကိုသာလျှင်။ ဝုတ္တံ၊ သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ ဖလံ ဝိယ၊ ဖလကိုကဲ့သို့။ **ဥပါယောဝိ**၊ ယကိုလည်း။ ပုဗ္ဗဘာဂေါတိ၊ ပုဗ္ဗဘာဂဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ သည်။ သိယာ၊ ခဲ့ရာ၏။

ဤသို့ ကေစိဝါဒ၌ လဒ္ဓဒေါသကို ပြပြီး၍ ထိုကေစိတို့ ဆိုအပ်သော မဂ်သည် ဥပါယမည်၏ဟု ပြလိုရကား ‘ယံ ပန ။လ။ ဝိညာတုံ’-ဟူသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

၁။ ဥပါယောဝိ ။ ။ နိဗ္ဗာန်မှ တစ်ပါး သုတမယဉာဏ် အစရှိသည်ကိုသာ ဖလဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါကိုသာ ဥပါယဟု ဆိုအပ်သည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆိုအပ်ပြီးသော ဖလကို ရခြင်း၏ အကြောင်းကိုကား ဥပါယဟု မဆိုအပ်သည် ဖြစ်ခဲ့ရာ၏-ဟူလိုသော်။

တစ်နည်းကား-အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ကေစိတို့၏ အလိုအားဖြင့် နိဿရဏဟူသော ပုဒ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုသာ ဆိုသည် ဖြစ်ရာ၏။ မဂ်ကို ဆိုအပ်သည်ဖြစ်လျက် မဂ်ကို မဆိုအပ်။ စင်စစ် နိဗ္ဗာန်ကိုသာ ဆိုအပ် လေသော်လည်း နိဗ္ဗာန်ကိုသာ ဆိုအပ်၏ဟု မဆိုတန်တကားဟု စောဒနာရှိရာသောကြောင့် ‘ယံ ပန’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ပန၊ စင်စစ်ကား။ “သဗ္ဗေ ။လ။ ဥပါယော”တိ၊ ဟူ၍။ ယံ ဝစနံ၊ ကို။ အာစရိယော၊ အရှင်ကစွည်း ဆရာသည်။ ဝက္ခတိ၊ လတ္တံ့။ ဧတ္ထာပိ ဝစနေ၊ ဌ်လည်း။ ပုဗ္ဗဘာဂပုဋိပဒါ ဧဝံ၊ ကိုသာလျှင်။ ဥဒါဟဋ္ဌာ၊ ထုတ်အပ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာတုံ၊ ဌာ။ သက္ကာ၊ ၏။

မဂ်၏ ဥပါယ မမည်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ နိဿရဏပုဒ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုသာ ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။ မဂ်ကိုလည်း ဆိုအပ်၏။ မဂ်သည်လည်း နိဿရဏမည်၏ဟု ပြလိုရကား ‘ယသ္မာ ပန ။လ။ ဝက္ခတိ’ကို မိန့်သတည်း။

ဋီကာ၌ကား“ယသ္မာ ပနာတိ အာဒိနာပိ တမေဝတ္ထံ ဝစနန္တရေ ပါကဋတရံ ကရောတိ”-ဟု ဆိုလေ၏။

ယသ္မာ ပန၊ ကား။ “တေ ပဟာယ ။လ။ နိဿရဏ”န္တိ၊ ဟူ၍။ အရိယမဂ္ဂဿ၊ ၏လည်း။ နိဿရဏဘာဝံ၊ ဏ၏အဖြစ်ကို။ အာစရိယော၊ သည်။ ဝက္ခတိ၊ တွံ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နိဿရဏန္တိပဒေန၊ ဖြင့်။ နိဗ္ဗာနမေဝ၊ ကိုသာလျှင်။ ဝုတ္တံ၊ သည်။ န သိယာ၊ ရာ။ မဂ္ဂေါပိ၊ ကိုလည်း။ ဝုတ္တော၊ အပ်၏။ (ဤသို့ သိသာအောင် ပါဌသေသနှင့်တကွ သမ္ပန်။)

ထိုပါဠိ၌ မဂ်ကို မဆို။ ‘ပဟာယ တရေ ဩပံ’သာ ဆိုသည် မဟုတ်ကုန်လော။ ထိုသို့လျက် အရိယမဂ်၏ နိဿရဏအဖြစ်ကို ဆိုသောဟု အဘယ်ကြောင့် ဆိုသနည်းဟု စုန်ထွက်ရာသောကြောင့် ‘အရိယမဂ္ဂေါ ဟိ ဩတရဏန္တိ’ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။ အရိယမဂ္ဂေါ၊ သည်။ ဩပတရဏံ၊ ဩပကို လွန်ခြင်းမည်၏။ တစ်နည်းကား ဩပတရဏံ၊ သည်။ အရိယမဂ္ဂေါ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ။

၁။ ပုဗ္ဗဘာဂပုဋိပဒါ ဧဝံ ။ ။ ဧဝ၏ နိဝတ္ထေတဗ္ဗကား ‘န မဂ္ဂေါ’တည်း။ ထိုပါဠိ၌ ပုဗ္ဗဘာဂပုဋိပဒါကိုသာ ထုတ်ရကား မဂ်သည် ဥပါယမည်၏ဟု ဆိုခြင်းသည် မသင့်ဟူလိုသော်။

အာဏတ္တိ တိ၊ ကား။ အာဏာရဟဿ၊ အာဏာထိုက်တော်မူသော။ ဘဂဝတော၊ ၏။ (ဝိဓာနံ၌ စပ်)။ ဝေနေယျဇနဿ၊ ဝေနေယျသတ္တဝါအား။ ဝါ၊ ၏။ ဟိတသိဒ္ဓိယာ၊ အကျိုးစီးပွားပြီးစေခြင်းငှာ။ “ဧဝံ သို့၊ ပဋိပဇ္ဇာဟိ၊ ကျင့်လော့”။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိဓာနံ၊ စီရင်တိုက်တွန်းခြင်းတည်း။ တထာ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ဟိ ယုတ္တံ၊ သင့်၏။ “သုညတော။ လ ။ အာဏတ္တိ” တိ၊ ဟူ၍။ အာစရိယော၊ သည်။ ဝက္ခတိ၊ တွံ။ ။

ယောဂီနန္တိ၊ ကား။ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာယ၊ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားစေခြင်း၌။ ယုတ္တပ္ပယုတ္တာနံ၊ လွန်စွာ အားထုတ်ကုန်သော။ ဝေနေယျာနံ၊ တို့၏။ အတ္ထာယ၊ ငှာ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝစနသေသော၊ ပါဠိကြွင်းကို။ ယောဇေတဗော၊ ၏။ **ဒေသနာဟာရော**တိ ပဒဿ၊ ၏။ (အတ္ထောသို့ စပ်)။ ယထာဝုတ္တာနံ၊ အကြင် အကြင်သို့ ဆိုအပ်ကုန်ပြီးသော။ ဧတေသံ အဿာဒါဒိနံ၊ ထိုအဿာဒ အစရှိသည် တို့ကို။ ဝိဘဇနလက္ခဏော၊ ဝေဖန်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော။ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသော၊ သံဝဏ္ဏနာအထူးသည်။ ဒေသနာဟာရော နာမ၊ မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဧတ္ထ ဌာနေ၊ ၌။ စောဒကော၊ သည်။ အာဟ၊ ၏။ ကိ အာဟ၊ နည်းဟူမူကား။ အနဝသေသာနံ၊ ကုန်သော။ ဧတေသံ အဿာဒါဒိနံ၊ တို့ကို။ ဝစနံ၊ ဆိုခြင်းသည်။ ဒေသနာဟာရော၊ မည်သည်။ ဟောတိ ကိ ပန၊ လော။ ဥဒါဟု၊ ထိုသို့ မဟုတ်မူကား။ ဧကစ္စာနံ၊ အချို့သော အဿာဒ အစရှိသည်တို့ကို။ ဝစနံ၊ သည်။ ဒေသနာဟာရော၊ မည်သည်။ ဟောတိ ကိ ပန၊ လော။ ဣတိ၊ သို့။ အာဟ၊ ၏။ နိရဝသေသာနံယေဝ၊ အကြွင်းမရှိသော အဿာဒအစရှိသည်တို့ကိုသာလျှင်။ ဝစနံ၊ သည်။ ဒေသနာဟာရော၊ မည်၏။

ယင်းသို့သော် သရုပ်အားဖြင့် မလာသော သုတ်၌ အနဝသေသအဘယ်သို့ ဖြစ်နိုင်အံ့နည်း စောဒနာကြောင့် ‘ယသ္မိ’ ဟိ’ စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ ယသ္မိ သုတ္တေ၊ ၌။ အဿာဒါဒိနဝနိဿရဏာနိ၊ တို့သည်။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ အာဂတာနိ၊ ကုန်၏။ တတ္ထ သုတ္တေ၊ ၌။ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ၊ ဆိုဖွယ်သည်ပင်လျှင်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ယတ္ထ ပန သုတ္တေ၊ ၌ကား။ ဧကဒေသေန၊ တစ်စိတ်အားဖြင့်။ အာဂတာနိ၊ ကုန်၏။ ဝါ၊ ကား။ သရူပေန၊ အားဖြင့်။ န အာဂတော၊ မလာ။ တတ္ထ သုတ္တေ၊ ၌။ အနာဂတံ၊ မလာသော အဿာဒ အစရှိသည်ကို။ အတ္ထဝသေန၊ အဿာဒေတဗ္ဗ အစရှိသော အနက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ထုတ်၍။ ဟာရော၊ ကို။ ယောဇေတဗော၊ ၏။ အယဉ္ဇ အတ္ထော၊ သည်လည်း။ ဒေသနာဟာရဝိဘင်္ဂေ၊ ၌။

အာဂမိဿတိ၊ လာလတ္တံ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣဓ၊ ဤနိဒ္ဒေသဝါရ၌။ အမှေဟိ၊ တို့သည်။ န ပပဉ္စိတော၊ မချဲ့အပ်သတည်း။

ဘာဝတ္ထ၌ တ-ပစ္စည်းဟု သိစေလိုသောကြောင့် ‘ယံ ပုစ္ဆိတန္တိ ယာ ပုစ္ဆာ’ဟု ဖွင့်သတည်း။

၂။ **ယံ ပုစ္ဆိတန္တိ** ကား။ ယာ ပုစ္ဆာ၊ အကြင် ပုစ္ဆာသည်။ ဝိစိယမာနာတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနသေသော၊ ကို။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ၏။ **ဝိသဇ္ဇိတံ အနုဂီတိ**တိ ဧတ္တာပိ၊ ဝိသဇ္ဇိတံ အနုဂီတိဟူသော ဤပါဠိ၌လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ ကိုသာလျှင်။ ဒဌဗ္ဗော၊ ၏။ (ဝိစိယမာနာဟူသော ဝစနသေသကို ယှဉ်လေဟူလိုသော်)။ တတ္ထ၊ ထိုဝိသဇ္ဇိတံ အနုဂီတိဟူသော ပါဠိ၌။ **ဝိသဇ္ဇိတန္တိ** ကား။ ဝိသဇ္ဇနာ၊ သည်။ သာ ဝိသဇ္ဇနာ၊ သည်လည်း။ ဧကံသဗျာကရဏာဒိဝသေန၊ ဧကံသဗျာကရဏဝိသဇ္ဇနာ အစရှိသည် တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ စတုပ္ပိဓံ၊ သော။ ဗျာကရဏံ၊ အဖြေသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ စ-သဒ္ဓေါ၊ သည်။ သမ္ပိဏ္ဏနတ္ထော၊ ပေါင်းခြင်းအနက်ရှိ၏။

သမ္ပိဏ္ဏတဗ္ဗအတ္ထမရှိသော် သမ္ပိဏ္ဏနအနက်ရှိ၏ဟု ဆိုကောင်းအံ့ လောဟု ပုစ္ဆာထွက်ရာသောကြောင့် ‘တေန’ စသည်ကို မိန့်သော်။ တစ်နည်းကား သမ္ပိဏ္ဏနအနက် ရှိသောဟူပြီ၊ ဝုတ္တသမ္ပိဏ္ဏနလော စောဒနာကြောင့် ‘တေန’ စသည်ကို မိန့်သော်။

တေန၊ ထို စ သဒ္ဓါဖြင့်။ ဂါထာယံ၊ ၌။ အဝုတ္တံ၊ သော။ ပဒါဒိ၊ ပုဒ် အစရှိသည်ကို။ သင်္ဂဏှာတိ၊ သင်္ဂြိုဟ်၏။ တာ ပန ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ၊ တို့သည်။ ကဿ၊ အဘယ်၏။ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ၊ တို့နည်း။ ဣတိ စောဒနာယ၊ ဤသို့သော စောဒနာကြောင့်။ “သုတ္တဿာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

ထိုသုတ္တဿပုဒ်ကို ဆို၍ အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း-ပုစ္ဆာကြောင့် ‘ဧတေန’ စသောပါဠိ ထွက်သည်။

စတုဗျူဟပုဗ္ဗာပရလော-ဟူသော ပုစ္ဆာကြောင့် ‘ဗျာကရဏဿ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဧတေန၊ ဤသုတ္တဿဟူသော ပုဒ်ဖြင့်။ သုတ္တေ၊ ၌။ အာဂတံ၊ သော။ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ ဝိစေတဗ္ဗံ၊ ရွေးချယ်စိစစ်အပ်၏။ ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ **ယာ စ အနုဂီတိ**တိ၊ ကား။ ဝုတ္တဿေဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်သော။ အတ္တဿ၊ ကို။ အနု ပုစ္ဆာ၊ နောက်၌။ ယာ ဂီတိ၊ အကြင်ဆိုခြင်းသည်။ ယာ အနုဂီတိ၊ အကြင်နောက်၌ ဆိုခြင်းသည်။ (ယာ-ကား နောက်မှ လိုက်စေသည်)။ သင်္ဂဟဂါထာ၊ တည်း။

တစ်နည်းကား-ယာ သင်္ဂဟဂါထာ၊ သည်။ ဝါ၊ ကား။ ပုစ္ဆာယ၊ အား။ အနုရူပါ၊
 လျော်သော။ ယာ ဂီတိ၊ အကြင် ဆိုခြင်းသည်။ (ဤ၌လည်း ယာ-သဒ္ဒါ လိုက်စေသည်။)
 ဧတေန၊ ဤအနုဂီတိသဒ္ဒါဖြင့်။ [၄၊ ၂၃] ပုဗ္ဗာပရံ၊ ရှေးနောက်ကို။ ဝါ၊ ပုဗ္ဗာပရကို။
 ဂဟိတံ၊ အပ်၏။

ဟိ၊ စွ။ ဗျာကရဏဿ၊ အဖြေ၏။ ပုစ္ဆာနုရူပတာ၊ ပုစ္ဆာအားလျော်သည်၏
 အဖြစ်ကို။ ဣဓ၊ ဤဝိစယဟာရ၌။ ပုဗ္ဗာပရံ၊ ရဟူ၍။ အဓိပ္ပေတံ၊ အပ်၏။ ယာ
 ပုစ္ဆာနုရူပတာ၊ ကို။ “ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ပုရိမံ၊ ရှေးဖြစ်သော။
 “သုတ္တဿာ”တိ ပဒံ၊ သည်။ ပုဗ္ဗာပေက္ခံ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော ပုစ္ဆိတဝိသဇ္ဇိတဟူသော ပုဒ်တို့ကို
 ဝုတ္တံ၊ ၏။

ရှေး‘သုတ္တဿ’ပုဒ်သည် ရှေး‘ပုစ္ဆိတ’ စသော ပုဒ်ကို ဝုတ္တောကြောင့် သုတ္တဿ-
 ဟု တစ်ဖန်ဆိုသောဟူပြီ။ ထို့နောက်‘သုတ္တဿ’ပုဒ်ဖြင့် ယူအပ်သောအနက်
 မရှိခဲ့သော် နိရတ္တက မဖြစ်ခဲ့ပြီလော စောဒနာကြောင့် ‘တေန’ စသော ပါဌ်ကို
 မိန့်သော်။

တေန၊ ထိုနောက်သုတ္တဿဟူသော ပုဒ်ဖြင့်။ သုတ္တဿ၊ ၏။ နိဿယဘူတေ၊
 မှီရာဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ အဿာဒါဒိကေ၊ တို့ကို။ ပရိဂ္ဂဏှာတိ၊ ယူ၏။

အဋ္ဌကထာဆရာ... စ-သဒ္ဒါဖြင့် ဂါထာ၌ မဆိုအပ်သော ပဒ အစရှိသည်ကို၊
 နောက်သုတ္တဿပုဒ်ဖြင့် အဿာဒ အစရှိသည်တို့ကို သင်္ဂြိုဟ်သော ဟူ၏။ ယင်းသို့
 သင်္ဂြိုဟ်သဖြင့် အဘယ်အကျိုး ရှိသနည်း။ တစ်နည်းကား ဂါထာ၌ ဆိုအပ်သည်
 ကိုသာ မသင်္ဂြိုဟ်ကောင်းပါလော၊ အသို့မူ၍ ပဒအဿာဒအစရှိသည်တို့ကို
 သင်္ဂြိုဟ်သောဟူဘိသနည်း။ တစ်နည်းကား ယင်းသို့ သင်္ဂြိုဟ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို
 အဘယ်သဘောဖြင့် သိအပ်ပါသနည်းဟု အမေးပုစ္ဆာ စောဒနာရှိရာသောကြောင့်
 ‘ဧတ္တာဝတာ’ စသောပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

မိမိစကားကို ပါဌ်ဖြင့် ပြီးစေလိုရကား တထာအစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သော်။

ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ဖြင့်။ ဝိစယဟာရဿ၊ ၏။ ဝိသယော၊
 အရာကို။ နိရဝသေသေန၊ ဖြင့်။ ဒဿိတော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တထာ စ တတော

၁။ ဧတ္တာဝတာ ။ ။ စသဒ္ဒါ သုတ္တဿသဒ္ဒါတို့ဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်မှ ဝိစယဟာရ၏
 ဝိသယဖြစ်သော ပဒပုစ္ဆာအစရှိသော တစ်ဆယ့်တစ်ပါး အကြွင်းမဲ့ကုန်သည်။ မသင်္ဂြိုဟ်သော်ကား
 မကုန်။ ထို့ကြောင့် သင်္ဂြိုဟ်သော-ဟု ဆိုသည်-ဟူလိုသော်။

ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ ဝိစယဟာရဝိဘင်္ဂေ၊ ဌ။ “ပဒံ ဝိစိနတိ။ လ ။ အနုဂီတံ ဝိစိနတိ” တိ၊ ဟူ၍။ ဝက္ခတိ၊ လတ္တံ။ ။

ပဒပုစ္ဆာအစရှိသည်တို့ကို အဘယ်သို့ စိစစ်အပ်သနည်းဟု သူမေးဖွယ်ရှိ၍ ပဒပုစ္ဆာအစရှိသည်တို့ကို စိစစ်ဟန်ကို ပြလိုသောကြောင့် ‘တတ္ထ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တတ္ထ၊ ထိုပဒပုစ္ဆာအစရှိသော တစ်ဆယ့်တစ်ပါးတို့တွင်။ သုတ္တော၊ ဌ။ အာဂတာနံ၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ ပဒါနံ၊ တို့ကို။ အနုပုဗ္ဗေန၊ အစဉ်သဖြင့်။ အတ္ထသော၊ စ၊ အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဗျဉ္ဇနသော၊ စ၊ သဒ္ဓါအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဝိစယော၊ စိစစ်ခြင်းသည်။ **ပဒဝိစယော၊** မည်၏။ “အယံ ပုစ္ဆာ၊ သည်။ အဒိဋ္ဌဇောတနာ၊ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာတည်း။ ဒိဋ္ဌသံသန္ဓနာ၊ တည်း။ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ၊ တည်း။ အနုမတိပုစ္ဆာ၊ တည်း။ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ၊ တည်း။ သတ္တာဓိဋ္ဌာနာ၊ သတ္တဝါလျှင် တည်ရာရှိသော ပုစ္ဆာတည်း။ ဝါ၊ သတ္တာဓိဋ္ဌာနပုစ္ဆာ တည်း။ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနာ၊ ဓမ္မလျှင် တည်ရာရှိသော ပုစ္ဆာတည်း။ ဧကာဓိဋ္ဌာနာ၊ တစ်ခုသော တရားလျှင် တည်ရာရှိသော ပုစ္ဆာတည်း။ အနေကာဓိဋ္ဌာနာ၊ များသော တရားလျှင် တည်ရာရှိသော ပုစ္ဆာတည်း။ သမ္မုတိဝိသယာ၊ သမ္မုတိတရားလျှင် အရာရှိသော ပုစ္ဆာတည်း။ ပရမတ္ထဝိသယာ၊ ပရမတ္ထတရားလျှင် အရာရှိသော ပုစ္ဆာတည်း။ အတိတဝိသယာ၊ အတိတ်တရားလျှင် အရာရှိသော ပုစ္ဆာတည်း။ အနာဂတဝိသယာ၊ တည်း။ ပစ္စုပ္ပန်ဝိသယာ၊ တည်း။ ။ ဣတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ **ပုစ္ဆာဝိစယော၊** ပုစ္ဆာကို စိစစ်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ “ဣဒံ ဝိသဇ္ဇနံ၊

၁။ ဧကံသဗျာကရဏ ဝိသဇ္ဇနာဒိ ။ ။ ဤ၌ စက္ခုသည် အနိစ္စလော-ဟု မေးသည်ရှိသော် စက္ခုသည် အနိစ္စသာတည်းဟု ဧကန္တအားဖြင့် ဖြေခြင်းသည် ဧကံသဗျာကရဏဝိသဇ္ဇနာ မည်၏။ အညိန္ဒြေသည် ဘာဝေတဗ္ဗလော၊ သစ္စိကာတဗ္ဗလောဟု မေးသည်ရှိသော် မဂ်၌ အကျုံးဝင်သော အညိန္ဒြေသည် ဘာဝေတဗ္ဗ မည်၏။ ဖိုလ်၌ အကျုံးဝင်သော အညိန္ဒြေသည် သစ္စိကာတဗ္ဗ မည်၏-ဟု ဝေဖန်ခွဲခြမ်း၍ ဖြေခြင်းသည် ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏဝိသဇ္ဇနာ မည်၏။ အညိန္ဒြေသည် ကုသိုလ်လော-ဟု မေးသည်ရှိသော် အနဝဇ္ဇအနက်ရှိသော ကုသလသဒ္ဓါကို ရည်၍ မေးသလော။ ထိုသို့ မဟုတ် သုခဝိပါက အနက်ရှိသော ကုသလသဒ္ဓါကို ရည်၍ မေးသလော-ဟု တစ်ဖန်မေး၍ ဖြေခြင်းသည် ပဋိပုစ္ဆာဗျာကရဏဝိသဇ္ဇနာ မည်၏။ အတ္တသည် သဿတလော၊ အသဿတလော-ဟု မေးသည်ရှိသော် ဤပြဿနာကို မဖြေအပ်-ဟု တိတ်တိတ်နေခြင်းသည် ဌပနဝိသဇ္ဇနာ မည်၏။

သည်။ **ဧကံသဗျာကရဏံ**၊ ဧကံသဗျာကရဏဝိသဇ္ဇနာတည်း။ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏံ၊
တည်း။ ပဋိပုစ္ဆာဗျာကရဏံ၊ တည်း။ ဌပနံ၊ ဌပနဝိသဇ္ဇနာတည်း။ သာဝသေသံ၊
သာဝသေသဝိသဇ္ဇနာတည်း။ ဝါ၊ အကြွင်းနှင့် တကွသော ဝိသဇ္ဇနာတည်း။ နိရဝသေသံ၊
အကြွင်းမရှိသော ဝိသဇ္ဇနာတည်း။ သဉတ္တရံ၊ လွန်ကဲသော တရားရှိသော
ဝိသဇ္ဇနာတည်း။ အနုတ္တရံ၊ လွန်ကဲသော တရားမရှိသော ဝိသဇ္ဇနာတည်း။ လောကီယံ၊
လောကီယဝိသဇ္ဇနာ တည်း။ လောကုတ္တရံ၊ တည်း။ ကုတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။
ဝိသဇ္ဇနဝိစယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ၊ ။

“အယံ ပုစ္ဆာ၊ သည်။ ကုမိနာ၊ ဤဝိသဇ္ဇနာနှင့်။ သမေတိ၊ ညီ၏။ ဧတေန၊
ထိုဝိသဇ္ဇနာနှင့်။ န သမေတိ၊ မညီ။ ကုတိ၊ သို့။ ပုစ္ဆိတတ္ထံ၊ မေးအပ်သော အနက်ကို။
အာနေတွာ၊ ဤ။ ဝိစယော စ၊ စိစစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ပုဗ္ဗေန၊ ရှေ့စကားနှင့်။
အပရံ၊ နောက်စကားကို။ သံသန္နိတွာ၊ နှိုးနှော၍။ ဝိစယော စ၊ သည်လည်းကောင်း။
ပုဗ္ဗာပရဝိစယော၊ မည်၏။ “အယံ အနုဂီတိ၊ ဤအနုဂီတိသည်။ ဝုတ္တတ္ထသင်္ဂဟာ၊
ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကို သင်္ဂြိုဟ်သော အနုဂီတိတည်း။ အဝုတ္တတ္ထသင်္ဂဟာ၊ တည်း။
တဒုဘယတ္ထသင်္ဂဟာ၊ ထိုဆိုအပ်ပြီး မဆိုအပ်သေးသော အနက်နှစ်ပါးကို
သင်္ဂြိုဟ်သော အနုဂီတိတည်း။ ကုသလတ္ထသင်္ဂဟာ၊ ကုသိုလ်ဟူသော အနက်ကို
သင်္ဂြိုဟ်သော အနုဂီတိတည်း။ အကုသလတ္ထသင်္ဂဟာ၊ တည်း။ ကုတိ အာဒိနာ၊
ဖြင့်။ **အနုဂီတိဝိစယော**၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ၊ အဿာဒါဒိသု၊ တို့တွင်။
သုခဝေဒနာယ၊ ကို။ “ဣဋ္ဌာရမ္မဏာနဘဝနလက္ခဏာ၊ ဣဋ္ဌာရုံကို ခံစားခြင်း
လက္ခဏာရှိ၏။ ကုတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဝိစယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ၊ (ဤသို့သမ္ပန်။
နောက်ကိုလည်း ဤအတူ)။ တဏှာယ၊ ကို။ “အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏလက္ခဏာ၊ အာရုံကို
ယူခြင်း စွဲလမ်းခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ကုတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဝိစယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊
ဧ၊ ဝိပလ္လာသာနံ၊ တို့ကို။ “ဝိပရိတဂ္ဂဟဏလက္ခဏာ၊ ဖောက်ပြန်သောအားဖြင့်
ယူခြင်းလက္ခဏာရှိကုန်၏။ ကုတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဝိစယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ၊
အဝသိဋ္ဌာနံ၊ သုခဝေဒနာ တဏှာ ဝိပလ္လာသတို့မှ ကြွင်းကုန်သော။ တေဘူမကမမ္မာနံ၊
တို့ကို။ “ယထာသကလက္ခဏာ၊ အကြင် အကြင်သို့သော မိမိတို့၏ လက္ခဏာ
ရှိကုန်၏။ ကုတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဝိစယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ၊ သဗ္ဗေသဉ္စ၊

အလုံးစုံကုန်သော အဿာဒတရားတို့ကိုလည်း။ (သဗ္ဗေ’ဟူ၍လည်း ရှိ၏။ ဆင်ခြင်)။ ဒွါဝိသတိယာ တိကေသု စ၊ နှစ်ဆယ်နှစ်ပါးသော တိတ်တို့၌လည်းကောင်း။ ဒွါစက္ကာလီသာမိကေ၊ လေးဆယ်နှစ်ဒုက်အလွန်ရှိသော။ ဒုကသတေ စ၊ ဒုက်တစ်ရာ၌လည်းကောင်း။ လဗ္ဘမာနပဒဝသေန၊ ရသင့်ကုန်သော ပုဒ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝိစယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ (ဂမုမာန်လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌ ဖြစ်သောကြောင့် ဣတိသဒ္ဒါကို မဆိုလေသည်။) တံတံအဿာဒတ္ထဝိသေသနိဒ္ဒါရဏံ၊ ထိုထိုသို့သော အဿာဒအနက်အထူးကို ထုတ်ခြင်းသည်။ **အဿာဒဝိစယော၊** မည်၏။ တစ်နည်းကား-တံတံအဿာဒတ္ထဝိသေသနိဒ္ဒါရဏံ တံတံအဿာဒတ္ထဝိသေသ နိဒ္ဒါရဏေန၊ ဖြင့်။ **အဿာဒဝိစယော၊** ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ (ဤကား ‘ဩကာရနိဒ္ဒါရဏေန အာဒီနဝိစယော’-ဟူသော အနက်စကားကို ထောက်၍ ကရဏတ္ထ၌ ဥပယောဂဝိဘတ် ကြံသည်)။ ။

ဒုက္ခဝေဒနာယ၊ ကို။ “အနိဋ္ဌာနဘဝနလက္ခဏာ၊ ၏။” ဣတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဝိစယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဒုက္ခသစ္စာနံ၊ ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်သော တရားတို့ကို။ “ပဋိသန္ဓိလက္ခဏာ၊ စေ့စပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်လျှင် လက္ခဏာရှိကုန်၏။” ဣတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဝိစယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ အနိစ္စတာဒိနံ၊ အစရှိသည်တို့ကို။ အာဒိအန္တဝန္တတာယ စ၊ အစအဆုံးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ အနိစ္စန္တိကတာယ စ၊ မမြဲသော အဖို့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ “အနိစ္စ၊ မည်ကုန်၏။” ဣတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဝိစယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ သဗ္ဗေသဉ္စ၊ ကုန်သော။ လောကီယဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ သံကိလေသဘာဂိယဟာနဘာဂိယတာ ဒိဝသေန၊ ညစ်နွမ်းသော အဖို့ရှိသည်၏အဖြစ်၊ ယုတ်သော အဖို့ရှိသည်၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိစယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ (ဤ၌လည်း ဣတိသဒ္ဒါသည် ဂမုမာန်လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌတည်း။) အာဒီနဝုတ္တိယာ၊ အာဒီနဝ၏ ဖြစ်ခြင်း၏။ ဩကာရနိဒ္ဒါရဏေန၊ ယုတ်သည်၏ အဖြစ်ကို ထုတ်သဖြင့်။ **အာဒီနဝိစယော၊** ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ နိဿရဏပဒေ၊ ပုဒ်၌။ အရိယမဂ္ဂဿ၊ ကို။ [၄၊ ၂၄] အာဂမနတော၊ အကြောင်းအားဖြင့်။ ကာယာနုပဿနာဒိပုဗ္ဗဘာဂ ပုဋိပဒါဝိဘာဂဝိသေသနိရဒ္ဒါရဏဝသေန၊ ကာယာနုပဿနာအစရှိသော ရှေးအဖို့၌

ဖြစ်သော ပဋိပဒါကို ဝေဖန်ခြင်းအထူးကို ထုတ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိစယော၊
 ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ နိဗ္ဗာနဿ၊ ကို။ ယထာဂုတ္တပရိယာယဝိဘာဂဝိသေသနိဒ္ဓါရဏ
 ဝသေန၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ပရိယာယ်ကို ဝေဖန်ခြင်းအထူးကို
 ထုတ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိစယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤသို့။
နိဿရဏဝိစယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ **ဖလာဒီနံ၊** တို့ကို။ တံတံသုတ္တဒေသနာယ၊
 ထိုထိုသို့သော သုတ်ဒေသနာသည်။ သာဓေတဗ္ဗဖလဿ၊ စ၊ ပြီးစေအပ်သော
 အကျိုးကိုလည်းကောင်း။ တဒုပါယဿ၊ စ၊ ထိုအကျိုး၏ အကြောင်းကိုလည်းကောင်း။
 တတ္ထ၊ တတ္ထ၊ ထိုထိုသို့သော အရာ၌။ သတ္ထု၊ ၏။ ဝိဓာနဝစနဿ၊ စ၊ စီရင်တိုက်တွန်းသော
 စကားကိုလည်းကောင်း။ ဝိဘာဂနိဒ္ဓါရဏဝသေန၊ ဝေဖန်ခြင်းကို ထုတ်သည်၏
 အစွမ်းအားဖြင့်။ **ဝိစယော၊** စိစစ်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဧဝံ၊ သို့။ ပဒပုတ္တ-
 ဝိသဇ္ဇနပုဗ္ဗာပရာနုဂီတိနဉ္စ၊ ပဒပုတ္တဝိသဇ္ဇနာပုဗ္ဗာပရအနုဂီတိတို့ကို လည်းကောင်း။
 အဿာဒါဒိနဉ္စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ (ဝိစယ၌ ချည်းစပ်)။ ဝိသေသနိဒ္ဓါရဏဝသေနော၊
 ဖြင့်သာလျှင်။ ဝိစယလက္ခဏော၊ ရွေးချယ်စိစစ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော သံဝဏ္ဏနာ
 အထူးကို။ “ဝိစယော ဟာရော”တိ၊ ဝိစယဟာရဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

၃။ **သဗ္ဗေသန္တိ၊** ကား။ သောဠသန္တိ၊ ကုန်သော။ **ဘူမိတိ** ဣဒံ ဝစနံ၊ ကို။ ဗျဉ္ဇနံ၊
 ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ အာဟ၊ ၏။

**ဆရာ... ကာမဘုံအစရှိသည်သာလျှင် ဘူမိဟူ၍ ထင်ရှားခဲ့၏။ သဒ္ဓါသည်
 ဘုံဟူ၍ မထင်ရှားခဲ့။ ဆရာစကား အသို့သင့်ပါအံ့နည်း စုဒ္ဓိထွက် ရာသောကြောင့်
 ‘ဗျဉ္ဇနံ ဟိ’ စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။ မူလပဒါနိ၊ တို့သည်။ နယာနံ၊ တို့၏။ ဘူမိ၊ ဖြစ်ရာသည်။
 ဟောန္တိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဗျဉ္ဇနံ၊ သည်။ ဟာရာနံ၊ တို့၏။ ဘူမိ ပဝတ္တိဋ္ဌာနံ၊ ဖြစ်ရာသည်။
 ဟောတိ၊ ၏။ ကဿ၊ ကား။ တေသံ၊ ထိုဟာရတို့၏။ ဗျဉ္ဇနဝိစာရဘာဝတော၊ သဒ္ဓါကို
 စီရင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ စွ။ “ဟာရာ ဗျဉ္ဇနဝိစယော”တိ၊ ဟူ၍။
 ဝုတ္တံ၊ ၏။ ပေဋကေပိ၊ ဌ်လည်း။ (ဟိ’ကား ဝါကျာရမ္မဇောတက)။ “ယတ္ထ၊ စ။ လ။
 ပုထုတ္တာ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ **ဂေါစရောတိ၊** ကား။ သုတ္တတ္ထော၊ သုတ်၏
 အနက်တည်း။

**ရူပါရုံအစရှိသည်တို့သာ ဂေါစရဟု ထင်ရှားသည် မဟုတ်ကုန်လော။
အနက်ကား ဂေါစရဟု မထင်ရှားခဲ့။ ဆရာစကား အဘယ်သို့ ယုတ္တိ ရှိအံ့နည်း-
ဟု စုဒ်ရှိရကား ‘ယုတ္တဿ ဟိ’ အစရှိသောပါဠိ ထွက်သတည်း။**

ဟိ၊ စွ။ ယုတ္တဿ၊ ဧ။၊ ပဒတ္တုဒ္ဓါရဏမုခေန၊ ပုဒ်အနက်ကို ထုတ်ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ဟာရယောဇနာ၊ ဟာရကို ယှဉ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဧ။၊ တေသံ ဗျဉ္ဇနတ္ထာနံ၊ ထိုသဒ္ဓါအနက်တို့၏။ (ပုတ္တိနည်း)။ **ယုတ္တာယုတ္တပရိက္ခာတိ၊** ကား။ ယုတ္တဿ စ၊ အသင့်ကိုလည်းကောင်း။ အယုတ္တဿ စ၊ လည်းကောင်း။ ဥပပရိက္ခာ၊ ဆင်ခြင်ခြင်းတည်း။ “ယုတ္တာယုတ္တပရိက္ခာ”တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပါဌော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ဧ။၊ ယုတ္တိအယုတ္တိနံ၊ သင့်သည် မသင့်သည်တို့ကို။ ဝိစာရဏာ၊ စိစစ်ခြင်းတည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ကထံ ပန၊ အဘယ်သို့လျှင်။ တေသံ၊ ထိုသဒ္ဓါအနက်တို့၏။ ယုတ္တာယုတ္တဇနနာ၊ သင့်သည် မသင့်သည်ကို သိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ အံ့နည်း။ စတူဟိ၊ ကုန်သော။ မဟာပဒေသေဟိ၊ တို့နှင့်။ အဝိရုဇ္ဈနေန၊ မဆန့်ကျင်သောအားဖြင့်။ ယုတ္တာယုတ္တဇနနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။၊ တတ္ထ၊ ထိုသဒ္ဓါအနက်တို့တွင်။ တာဝ၊ အစဉ်သဖြင့်။ ဗျဉ္ဇနဿ၊ ဧ။၊ (ယုတ္တဘာဝေါ၌ စပ်)။ သဘာဝနိရုတ္တိဘာဝေါ စ၊ မဖောက်မပြန်သော သဘောရှိသော မာဂဓဘာသာ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ အဓိပ္ပေတတ္ထဝါစကဘာဝေါ စ၊ အလိုရှိအပ်သော အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ယုတ္တဘာဝေါ၊ သင့်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။၊ အတ္တဿ ပန၊ ဧ။၊ ကား။ (ယုတ္တဘာဝေါ၌ စပ်)။ သုတ္တဝိနယဓမ္မတာဟိ၊ သုတ်ဝိနည်းဓမ္မတာတို့နှင့်။ ဝါ၊ သစ္စာလေးပါးကို ပြတတ်သော သုတ်၊ ရာဂအစရှိသည်ကို ဖျောက်ခြင်း၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တည်းဟူသော ဓမ္မတာတို့နှင့်။ အဝိလောမနံ၊ မဆန့်ကျင်ခြင်းသည်။ ယုတ္တဘာဝေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။၊

**ယုတ္တအယုတ္တကို ဆရာဆိုသည်ကား နိရဝသေသလော စုဒ်ရှိသောကြောင့်
‘အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ’ ပါဠိကို မိန့်သော်။**

**သင်္ခေပသော ဖြစ်သော် ဝိတ္တာရကို ဆရာဆိုပါလော့။ ပုစ္ဆာကြောင့် ‘ဝိတ္တာရော
ပန’ စသည်ကို မိန့်သော်။**

အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော ယုတ္တအယုတ္တအဖြစ်သည်။ ဧတ္ထ၊ ဤနိဒ္ဒေသဝါရ၌။ သင်္ခေပေါ၊ အကျဉ်းမျှသာတည်း။ ဝိတ္တာရော ပန၊ သည်ကား။ ပရတော၊ နောက်၌။ အာဝိ၊ စွာ။ ဘဝိဿတိ၊ လတ္တံ။ ဟာရော ယုတ္တိတိ နိဒ္ဒိဌောတိ၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။

သုတ္တေ၊ ဌ။ ဗုဒ္ဓနတ္ထာနံ၊ သဒ္ဓါအနက်တို့၏။ ယုတ္တာယုတ္တဘာဝဝိဘာဝန လက္ခဏော၊ သင့်သည် မသင့်သည်၏ အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းလက္ခဏာရှိသော သံဝဏ္ဏနာ အထူးသည်။ “ယုတ္တိဟာရော၊ မည်၏”။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ။

၄။ **ဓမ္မန္တိ** ဣမိနာ ပဒေန၊ ဖြင့်။ ယံ ကိဉ္စိ၊ အလုံးစုံသော။ သုတ္တာဂတံ၊ သော။ ကုသလာဒိဓမ္မံ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ **တဿ ဓမ္မဿာတိ**၊ ကား။ ယထာဝုတ္တဿ၊ သော။ တဿ ကုသလာဒိဓမ္မဿ၊ ၏။ **ယံ ပဒဋ္ဌာနန္တိ**၊ ကား။ ယောနိသောမနသိကာရာဒိ၊ သော။ ယံ ကာရဏံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ (အာဒိ-သဒ္ဓါဖြင့် သဒ္ဓမ္မဿဝန သပ္ပုရိသုပနိဿယအစရှိသော သာဓာရဏအကြောင်း၊ လှူဖွယ်ဝတ္ထု၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အစရှိသော အသာဓာရဏအကြောင်းကို ယူ။ သုတ္တေ၊ ဌ။ အာဂတံ ဝါ၊ လာသော ပဒဋ္ဌာန်ကိုလည်းကောင်း။ အနာဂတံ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သမ္ဘဝတော၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ၍။ ကထေတဗ္ဗံ၊ အပ်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ **ဣတိ** ပဒဿ၊ ၏။ ဧဝံ ဣမိနာ နယေန၊ ဤနည်းဖြင့်။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ယာဝ သဗ္ဗဓမ္မာတိ**၊ ကား။ ယတ္ထကာ၊ အကြင်မျှလောက်ကုန်သော။ တသ္မိံ သုတ္တေ၊ ဌ။ အာဂတာ၊ လာကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ သဗ္ဗေသမ္ပိ၊ ကုန်သော။ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ယထာနုရူပံ၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ပဒဋ္ဌာနံ၊ ကို။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ၍။ ကထေတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။

ယာဝသဒ္ဓါ၏ အဝဓိအနက်ကို ပြပြန်လိုရကား ‘အထ ဝါ’ စသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

အထ ဝါ၊ ကား။ **ယာဝ သဗ္ဗဓမ္မာတိ** ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ဌ။ သုတ္တာဂတဿ၊ သော။ ဓမ္မဿ၊ ၏။ ယံ ပဒဋ္ဌာနံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တဿပိ ဓမ္မဿ၊ ၏လည်း။ ယံ ပဒဋ္ဌာနံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ သမ္ဘဝတော၊ စွာ။ ယာဝ သဗ္ဗဓမ္မာ၊ အလုံးစုံသော ပဒဋ္ဌာန်တရားတိုင်အောင်။ ပဒဋ္ဌာနဝိစာရဏာ၊ ပဒဋ္ဌာန်အစီအရင်ကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဧသော ဟာရော ပဒဋ္ဌာနောတိ** ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ဌ။ (အတ္ထောသို့ ဆိုက်)။ ဧဝံ၊ သို့။ သုတ္တေ၊ ဌ။ အာဂတဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပဒဋ္ဌာနဘူတာ၊ ပဒဋ္ဌာန်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တရားတို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။

တေသဉ္စ၊ ထိုပဒဋ္ဌာန်တရားတို့၏လည်း။ ပဒဋ္ဌာနဘူတာ၊ တို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ က္ကတိ၊ သို့။ သမ္ဘဝတော၊ စွာ။ ပဒဋ္ဌာနဘူတဓမ္မနိဒ္ဒါရဏလက္ခဏော၊ ပဒဋ္ဌာန်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော တရားတို့ကို ထုတ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော သံဝဏ္ဏနာအထူးသည်။ “ပဒဋ္ဌာနော နာမ ဟာရော၊ မည်၏”။ က္ကတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

[၄၊ ၂၅] ၅။ **ဝုတ္တမိ ဧကဓမ္မေ**တိ၊ ကား။ ကုသလာဒီသု ဝါ၊ တို့တွင် လည်းကောင်း။ ခန္ဓာဒီသု ဝါ၊ တို့တွင်လည်းကောင်း။ ယသ္မိံ ကိသ္မိံစိ၊ အမှတ်မရှိသော။ ဧကဓမ္မေ တစ်ခုသော တရားကို။ သုတ္တေ၊ ဌ်။ သရူပတော ဝါ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ နိဒ္ဒါရဏဝသေန ဝါ၊ ထုတ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် လည်းကောင်း။ **ကထိတေ**၊ သော်။

ယေ ဓမ္မာ ဧကလက္ခဏာ ကေစိတိ၊ ကား။ **ယေ ကေစိ**၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ကုသလာဒီဘာဝေန ဝါ၊ ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း။ ရူပက္ခန္ဓာဒီဘာဝေန ဝါ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ တေန ဓမ္မေန၊ ထိုသုတ်၌ သရုပ်အားဖြင့် ဟောအပ်သော တရား၊ ယုတ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆိုအပ်သော တရားနှင့်။ သမာနလက္ခဏာ၊ တူသော လက္ခဏာရှိကုန်၏။

၁။ ကထိတေ ။ ။ ဤ၌ ဝုတ္တသဒ္ဒါ၏ ကေသောဟာရဏဇီဝိတ၊ ဝုတ္တိသု ဝပနေ စ ဝါပသမကရဏေ။ ကထနေ ပမုတ္တဘာဝ၊ ဇ္ဈေနာဒေါ ‘ဝုတ္တ’မပိ တီသု။ (အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာ- ၇၉၆)ဟူ၍ ဆိုအပ်သော ကေသောဟာရဏဇီဝိတဝုတ္တိ အစရှိသော အနက်အများ လျဉ်းပါးဖွယ်ရှိသောကြောင့် ဤ၌ ကထနအနက်ကို ဟော၏-ဟု သိစေခြင်းငှာ ဝုတ္တေကို ‘ကထိတေ’-ဟု ဖွင့်သည်။

၂။ ယေ ကေစိ ။ ။ ဤ၌ ‘စိန္တော ကာ ကော စ ကိသဒ္ဒါ၊ အပ္ပကတ္တဿ ဝါစကော။ ယကာရယုတ္တော အာဒိမ္မိ၊ သကလတ္တဿ ဝါစကော။ အယာဒိ စ အစိန္တော စ၊ ပုစ္ဆာဝါစက- သညိတော’ဟု ဆိုသောကြောင့် ယထာရဟအားဖြင့်သာ ယူ၍ ဗောဓိသဒ္ဒါသည် အပ္ပကအနက်ကို ဟော၏ဟု အယူရှိရာလေသောကြောင့် ထိုအယူကို နှစ်စေခြင်းငှာ ယေနှင့် ကေစိကို ပေါင်း၍ ‘ယေ ကေစိ’ဟု ဖွင့်သည်။ ဧကသဒ္ဒါ၏လည်း ‘သေဋ္ဌာသဟာယ သင်္ချာည၊ တုလျေသွေကော တိလိဂီကော’ဟု ဆိုသောကြောင့် သေဋ္ဌအသဟာယသင်္ချာအညအနက် လျဉ်းပါးဖွယ် ရှိသောကြောင့် ‘ဧကရသဋ္ဌေန ဘာဝနာ ဧကုပ္ပါဒါ’ အစရှိသည်တို့၌ကဲ့သို့ တုလျအနက်ကို ဟော၏ဟု သိစေလိုရကား သမာနလက္ခဏာဟု ဖွင့်သတည်း။

ဝုတ္တာ ဘဝန္တိ သဗ္ဗေတိ ဧတ္ထ ပါဠေ၊ ဌှံ။ (အဓိပ္ပါယ်သော၌ စပ်)။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ကုသလာဒိသဘာဝါ ဝါ၊ ကုသိုလ်အစရှိသော သဘောရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓာဒိသဘာဝါ ဝါ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ တေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ (ဘဝန္တိ၌ ပကတိကတ္တား)။ သုတ္တေ၊ ဌှံ။ အဝုတ္တာပိ၊ ကုန်သော်လည်း။ တာယ သမာန လက္ခဏတာယ၊ ထိုတူသော လက္ခဏာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သံဝဏ္ဏနာဝသေန၊ ဖွင့်အပ်သော အဖွင့်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အာနေတွာ၊ ဤ။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အဓိပ္ပါယ်၊ တည်း။ ဧတ္ထ စ၊ ဤဂါထာ၌လည်း။ **ဧကလက္ခဏာတိ**၊ ဣမိနာ၊ ဤပါ၌ဖြင့်။ သမာနလက္ခဏာ၊ တူသောလက္ခဏာ ရှိကုန်သော တရားတို့ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဆိုအပ်ကုန်၏။

တေန၊ ထိုသို့ ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (နိဒ္ဒါရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံသို့ သွား)။ သဟစာရိတာ၊ တကွဖြစ်သည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ သမာနကိစ္စတာ၊ တူသော ကိစ္စရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ သမာနဟေတုတာ၊ တူသော အကြောင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ သမာနဖလတာ၊ တူသော အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ သမာနာရမ္ပဏတာ၊ တူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ် လည်းကောင်း။ ဣတိ ဧဝမာဒိတိ၊ ဤသို့ သဟစရိတအစရှိသည်တို့ဖြင့်။ သမာနာနံ၊ တူကုန်သော။ (ဆောင်၍ ယောဇနာသည်)။ အဝုတ္တာနမ္ပိ၊ သုတ်၌ မဟောအပ်ကုန်သော တရားတို့ကိုလည်း။ ဝုတ္တာနံ ဝိယ၊ သုတ်၌ ဟောအပ်ကုန်သော တရားတို့ကိုကဲ့သို့။ နိဒ္ဒါရဏံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ (သဟစာရိတစသည်ကို ဋီကာရှု)။ **သော ဟာရော လက္ခဏော နာမာတိ** ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ဌှံ။ ဧဝံ၊ သို့။ သုတ္တေ၊ ဌှံ။ အနာဂတေပိ၊ မလာသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ မလာကုန်သော်လည်း။ (အဓိပ္ပါယ်တ္ထ)။ ဓမ္မေ တို့ကို။ ဝုတ္တပ္ပကာရေန၊ ပါဠိ၌ ဟောအပ်သော အပြား အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်သော အပြားအားဖြင့်။ (ဝဓကဋ္ဌေန ဧကလက္ခဏာ အစရှိသည်ဖြင့် ပါဠိ၌၊ သဟစာရိတာ

၁။ ဧကလက္ခဏာတိ ။ ။ ပေမူ၌ ဧကလက္ခဏာတိ ဣဒံ ဝစနံ၊ ကို။ လက္ခဏဝသေန၊ ဥပလက္ခဏာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဤ၌ ‘သမာနလက္ခဏာ န ဝုတ္တံ’ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ‘သမာနလက္ခဏာ ဝုတ္တာ’ဟူ၍လည်းကောင်း အချို့ပါ၌ ရှိ၏။ မသင့်။ လက္ခဏဝသေနာတိ ဥပလက္ခဏဝသေန၊ ဋီကာ-ဟု ရှိသည်။

အစရှိသည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ ဟောအပ် ဆိုအပ်သော အပြားဟူလိုသော်။ အာဂတေ
ဝိယ၊ လာသော တရားတို့ကိုကဲ့သို့။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ဤ။ ယာ သံဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ ဘဝတိ၊
၏။ သော၊ သည်။ လက္ခဏော နာမ ဟာရော၊ မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊
တည်း။ ။

**‘နိရုတ္တမေဝ နေရုတ္တံ’ဟု ကပစ္စည်းသည် သကတ္တဟု ပြလိုရကား
‘နေရုတ္တန္တိ နိရုတ္တံ’ဟု ဖွင့်သော်။**

၆။ နေရုတ္တန္တိ၊ ကား။ နိရုတ္တံ၊ ဝိပြုဟ်တည်း။ ပဒနိဗ္ဗစနံ၊ ပုဒ်ကို ဝိပြုဟ်ပြခြင်း။
ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ အဓိပ္ပါယောတိ၊ ကား။ တဿ သုတ္တဿ၊
ကို။ ဒေသကာနံ၊ ဟောကုန်သော။ ဗုဒ္ဓါနံ ဝါ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ သာဝကာနံ ဝါ၊
တို့၏လည်းကောင်း။ အဓိပ္ပါယော၊ အလိုတည်း။ ဗျဉ္ဇနန္တိ၊ ကား။ ဗျဉ္ဇနေန၊ သဒ္ဓါဖြင့်။
ဟိ၊ စွ။ ကရဏေ၊ ကရိုဏ်းအနက်၌။ ဧတံ ပစ္စတ္တံ၊ ဤပဌမာဝိဘတ်သည်။ ဝတ္တတိ၊
၏။

**ခပ်သိမ်းသော ဟာရတို့သည် ဗျဉ္ဇနဝိစယချည်း ဖြစ်ပါကုန်လျက်
အဘယံကြောင့် ဤဟာရ၌သာ ဗျဉ္ဇနဟု ဆိုလေသနည်းဟု အမေးပုစ္ဆာ
ရှိရာသောကြောင့် ‘ကာမဉ္စ ိလ။ ဝုတ္တံ’ဟူသောပါဌ် ထွက်သည်။**

ကာမဉ္စ၊ စင်စစ်ကား။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ ဟာရာ၊ တို့သည်။ ဗျဉ္ဇနဝိစယာ၊
သဒ္ဓါကို ရွေးချယ်စိစစ်တတ်ကုန်၏ရှင်။ ပန တထာပိ၊ သော်လည်း။ အယံ ဟာရော၊
ဤစတုဗျူဟဟာရသည်။ ဝိသေသတော၊ အားဖြင့်။ ဗျဉ္ဇနဒ္ဓါရေနေဝ၊ သဒ္ဓါကို
အကြောင်းပြုသဖြင့်သာလျှင်။ အတ္ထပရိယေသနာ၊ အနက်ကို ရှာမှီးတတ်သည်။
ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ ကတွာ ဣမိနာ ကာရဏေန၊ ကြောင့်။ “ဗျဉ္ဇန”န္တိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊
၏။ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “ဗျဉ္ဇနေန” ိလ။ ဂဝေသိတဗ္ဗာ”တိ၊
ဟူ၍။ ဝက္ခတိ၊ လတ္တံ။ အထာတိ ပဒံ၊ သည်။ ပဒပူရဏမတ္တံ၊ ပုဒ်ကို ပြည့်စေကာမျှ
ဖြစ်သော ပုဒ်တည်း။ (‘အဓိကာရေ မင်္ဂလေ စေဝ’ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော
အထသဒ္ဓါ၏ အနက်တို့တွင် မင်္ဂလာအနက်ဟူလိုသော်။)

**၁။ ပဒနိဗ္ဗစနံ ။ ။ ‘ဖုသနဋ္ဌေန ဖသော’ အစရှိသည်ဖြင့် အကြောင်းကို ထုတ်၍
ဆိုခြင်းသည် နိဒ္ဒါရေတွာ ဝစနံ နိဗ္ဗဝစနံ-ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် နိဗ္ဗစန မည်၏။
ထိုနိဗ္ဗစနသည်ကား ပုဒ်၏သာ နိဗ္ဗစန ဖြစ်၏။ ဝါကျ၏ နိဗ္ဗစန မဖြစ်ရကား ပဒနိဗ္ဗစနံ-ဟု
ဆိုသတည်း။**

ဒေသနာနိဒါနန္တိ ဧတ္ထံ ဌံ။ ဖလံ၊ ကို။ နိဒဒါတိ၊ ပေးတတ်၏။ ဝါ၊ ဆောက်နှင်းတတ်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ နိဒါနံ၊ မည်၏။ ကာရဏံ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ယေန ကာရဏေန၊ ဖြင့်။ ဒေသနာ၊ သည်။ ပဝတ္တာ၊ ဖြစ်၏။ ဒေသနာယ၊ ၏။ ပဝတ္တိနိမိတ္တံ၊ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော။ တံ ကာရဏံ၊ သည်။ နိဒါနံ၊ မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ပုဗ္ဗာပရာနုသန္တိ**တိ၊ ကား။ ပုဗ္ဗေန စ၊ ရှေးစကား နှင့်လည်းကောင်း။ အပရေန စ၊ နှင့်လည်းကောင်း။ အနုသန္တိ စပ်ခြင်းတည်း။ “ပုဗ္ဗာပရေန သန္တိ”တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပါဠော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ သုတ္တဿ၊ ၏။ ပုဗ္ဗဘာဂေန၊ ရှေးအဖို့နှင့်။ အပရဘာဂံ၊ ကို။ သံသန္တိတွာ၊ နှီးနှော၍။ ကထနံ၊ ဆိုခြင်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ သင်္ဂီတိဝသေန၊ ညီညွတ်၍ ဆိုသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပုဗ္ဗာပရဘူတေဟိ၊ ရှေ့နောက်ဖြစ်ကုန်သော။ သုတ္တန္တရေဟိ၊ သုတ်တစ်ပါးတို့နှင့်။ (သံသန္တနံ၌ စပ်)။ သံဝဏ္ဏိယမာနဿ၊ ဖွင့်အပ်သော။ သုတ္တဿ၊ ကို။ သံသန္တနံ၊ သည်။ **ပုဗ္ဗာပရာနုသန္တိ**၊ မည်၏။

ပုဗ္ဗပဒေန၊ နှင့်။ ပရပဒဿ၊ ကို။ ဝါ၊ ၏။ ယဉ္စ သမ္ပန္နနံ၊ အကြင်စပ်ခြင်း သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ၏။ အယမ္ပိ၊ ဤရှေ့ပုဒ်နှင့် နောက်ပုဒ်ကို စပ်ခြင်းသည်လည်း။ **ပုဗ္ဗာပရာနုသန္တိ** မည်၏။

ဧသော ဟာရော စတုဗျူဟောတိ ဧတ္ထ ပါဠော၊ ဌံ။ ဧဝံ၊ သို့။ နိဗ္ဗစနာ ဓိပ္ပါယာဒီနံ၊ ဝိပြိုဟ်ပြုခြင်း ဒေသက၏အလို အစရှိကုန်သော။ စတုန္တံ၊ လေးပါးသော အနက်တို့ကို။ ဝိဘာဝနလက္ခဏော၊ ထင်ရှားပြခြင်း လက္ခဏာရှိသော သံဝဏ္ဏနာ အထူးသည်။ “စတုဗျူဟော ဟာရော နာမ၊ မည်၏”။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

၁။ ပုဗ္ဗာပရာနုသန္တိ ။ ။ ဤနည်း၌ သုတ်တစ်ပါးတို့နှင့် သံဝဏ္ဏတဗ္ဗဖြစ်သော သုတ်ကို နှီးနှောညီညွတ်သည်ကို ပုဗ္ဗာပရာနုသန္တိ ဟုဆိုလိုသည်။ ရှေးနည်း၌ သံဝဏ္ဏတဗ္ဗ သုတ်တွင်ပင် ရှေ့နောက်ညီညွတ်သည်ကို ပုဗ္ဗာပရာနုသန္တိ ဟူသည်။ ဤနည်း၌ သံဝဏ္ဏတဗ္ဗ သုတ်ဝယ် တစ်ဝါကျတည်း၌ ရှေးပုဒ်နောက်ပုဒ်တို့၏ ကြိယကာရက အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် စပ်ခြင်းကို ပုဗ္ဗာပရာနုသန္တိဟု ဆိုပါသည်။

၇။ **ကေမှိ ပဒဋ္ဌာနေ**တိ၊ ကား။ ကေသ္မိ၊ သော။ အာရမ္မဓာတုအာဒိကေ၊ အာရမ္မဓာတ်အစရှိသော။ ပရက္ကမဓာတုအာဒိနံ၊ ပရက္ကမဓာတ်အစရှိသည်တို့၏။ ပဒဋ္ဌာနဘူတေ၊ နီးစွာသောအကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ တစ်နည်းကားပဒဋ္ဌာနဘူတေ၊ အနက်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဓမ္မေ၊ ကို။ **ဒေသနာရူဠေ**၊ ဒေသနာသို့ တင်အပ်သည်။ သတိ၊ သော်။ **ပရိယေသတိ သေသကံ ပဒဋ္ဌာနန္တိ**၊ ကား။ တဿ၊ ထိုပဒဋ္ဌာန်ဖြစ်သော တရား၏။ ဝိသဘာဝတာယ ဝါ၊ သဘောမတူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း။ အဂ္ဂဟဏေန ဝါ၊ သုတ်၌ မဟောသောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ သေသကံ၊ သော။ (ဓမ္မန္တရံ၌ စပ်)။ ပမာဒါဒိနံ၊ အစရှိသည်တို့၏။ အာသန္နကာရဏတ္တာ၊ နီးသော အကြောင်း ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပဒဋ္ဌာနဘူတံ၊ ပဒဋ္ဌာန်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ကောသဇ္ဇာဒိကံ၊ ကောသဇ္ဇအစရှိသော။ ဓမ္မန္တရံ၊ တရားအထူးကို။ ပရိယေသတိ၊ ၏။ ပညာယ၊ ဖြင့်။ ဂဝေသတိ၊ ၏။ ပရိယေသိတွာ စ၊ ၍လည်း။ သံဝဏ္ဏနာယ၊ အနက်ကို ဖွင့်သောအားဖြင့်။ ယောဇေန္တော၊ ပါဠိ၌ ယှဉ်စေသည်ဖြစ်၍။ [၄၊ ၂၆] ဒေသနံ၊ ကို။ အာဝဇ္ဇေတိ၊ လည်စေ၏။ (ဤသို့ ပေး)။ **အာဝဇ္ဇေတိ ပဋိပက္ခေတိ** ဧတ္ထ၊ ၌။ ဝီရိယာရမ္မာဒိမုခေန၊ ဝီရိယာရမ္မအစရှိသည်ကို အရင်းပြုသဖြင့်။ အာရဒ္ဓသုတ္တံ၊ ကို။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။ ပမာဒါဒိဝသေန၊ အားဖြင့်။ နိဒ္ဒိသန္တော၊ ပြသည်ရှိသော်။ ဒေသနံ၊ ကို။ ပဋိပက္ခတော၊ အားဖြင့်။ အာဝဇ္ဇေတိ နာမ၊ လည်စေသည် မည်၏။ **အာဝဇ္ဇော နာမ သော ဟာရော**တိ ပဒဿ၊ ၏။ ဒေသနာယ၊ ၌။ ဂဟိတဓမ္မာနံ၊ ယူအပ်ကုန်သော တရားတို့၏။ သဘာဂဝိသဘာ-ဂဓမ္မဝသေန၊ ၏အစွမ်းအားဖြင့်။ အာဝဇ္ဇနလက္ခဏော၊ လည်စေခြင်း လက္ခဏာရှိသော သံဝဏ္ဏနာအထူးသည်။ “အာဝဇ္ဇော ဟာရော နာမ၊ မည်၏”။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

၁။ **ကေမှိ ပဒဋ္ဌာနေ** ။ ။ ပဒဿ သဒ္ဓဿ ဌာနံ ပဒဋ္ဌာနံ၊ အနက်ရစေ။ ဤ နောက်ပက္ခ၌ ‘အာရမ္မထ နိက္ခမထာတိ ဝီရိယဿ ပဒဋ္ဌာနံ’ဟူသော ပါဠိ၌ ဆိုအပ်သော အာရမ္မဓာတ် အစရှိသော အနက်သည် ဝီရိယဟူသော ပုဒ်၏ ဖြစ်ရာ ဖြစ်၍ ပဒဋ္ဌာနမည်၏ ဟူလိုသော်။

၂။ **ဒေသနာရူဠေ** ။ ။ ဤ၌ ပဒဋ္ဌာနဘူတေကို ရှေးအနက်ပေးသောအားဖြင့် သုတ်၌ လာသော တရားတို့၏ ပဒဋ္ဌာန်တရားတို့ကို ထုတ်၍ သဘာဝါတိသဘာဝအားဖြင့်လည်း ပေးသည့်အတိုင်း ‘ဒေသနာရူဠေ’ဟု ယူ၊ ပါဠိအားဖြင့် ဟောသည့်အတိုင်း မယူလင့်။ နောက်ပေးသော အနက်အားဖြင့်ကား ပါဠိအားဖြင့် ဟောသည်ကိုပင် ‘ဒေသနာရူဠေ’ဟု ယူ။

၈။ **ဓမ္မန္တိ** ကား။ သဘာဝဓမ္မံ၊ ကို။ တံ ဓမ္မဇာတံ၊ သည်။ ကုသလာဒိဝသေန၊ အားဖြင့်။ အနေကဝိမံ၊ ၏။ တစ်နည်းကား အနေကဝိမံ၊ သော။ တံ ဓမ္မံ၊ ကို။ **ပဒဋ္ဌာနန္တိ** ကား။ ယသ္မိံ ကာရဏေ၊ ၌။ ပတိဋ္ဌိတေ၊ တည်ကုန်သော။ တစ်နည်းကား ယသ္မိံ ကာရဏေ၊ သည်။ ပတိဋ္ဌိတေ၊ သော်။ ဥတ္တရိ ဂုဏဝိသေသေ၊ အထက်ဖြစ်သော ဂုဏ်အထူးတို့ကို။ အဓိဂုစ္ဆတိ၊ ရ၏။ တံ ဝိသေသာဓိဂမနကာရဏံ၊ ထိုအထက် ဖြစ်သော ဂုဏ်အထူးကို ရခြင်း၏ အကြောင်းကို။ **ဘူမိန္တိ** ကား။ ပုထုဇ္ဇနဘူမိ၊ ပုထုဇဉ် ဘုံလည်းကောင်း။ ဒဿနဘူမိ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ ဧဝမာဒိကံ၊ သော။ ဘူမိံ၊ ကို။ **ဝိဘဇ္ဇတေတိ** ကား။ ဝိဘာဂေန၊ ဖြင့်။ ကထေတိ၊ ဆို၏။ **သာဓာရဏေတိ** ကား။ ဒဿနပဟာတဗ္ဗာဒိနာမဝသေန ဝါ၊ ဒဿနပဟာတဗ္ဗ အစရှိသော အမည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ပုထုဇ္ဇနသောတာပန္နာဒိဝတ္ထုဝသေန ဝါ၊ ပုထုဇဉ် သောတာပန် အစရှိသော ဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ သာဓာရဏေ၊ ဆက်ဆံသော တရားတို့ကို။ အဝိသိဋ္ဌေ၊ မထူးသော တရားတို့ကို။ သမာနေ၊ တူသော တရားတို့ကို။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသည်မှ ပြန်သောအားဖြင့်။ **အသာဓာရဏာ**၊ တရားတို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ **နေယျော ဝိဘတ္တိ**တိ ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ၌။ ယထာဝုတ္တဓမ္မာဒိနံ၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော သဘောတရား အစရှိသည် တို့ကို။ ဝိဘဇ္ဇေန၊ ဝေဖန်တတ်သော။ အယံ ဟာရော၊ ကို။ ဝိဘတ္တိတိ၊ ဝိဘတ္တိဟာရ-ဟူ၍။ ဉာတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သံကိလေသဓမ္မေ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဝေါဒါနဓမ္မေ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ သာဓာရဏာသာဓာရဏတော စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ပဒဋ္ဌာနတော စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဘူမိတော စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝိဘဇ္ဇလက္ခဏော၊ ဝေဖန်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော သံဝဏ္ဏနာ အထူးသည်။ “ဝိဘတ္တိဟာရော၊ မည်၏”။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

ကထိတေကို ဖွင့်လိုရကား ‘သုတ္တေ’ အစရှိသည်ကို ဆိုသတည်း။

‘ဘာဝေ ကမ္မနိ ဘူတေ တော’-ဟု သဒ္ဒါဆရာတို့ မိန့်သောကြောင့်တ ပစ္စည်းသည် အတိတ်ကာလ၌ ဖြစ်ရကား အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်အကုသိုလ်-ဟု အယူ ရှိသောကြောင့် ထိုအယူကို နှစ်စေခြင်းငှာ ဘာဝိတေတိ’စသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

၉။ **နိဒ္ဒိဋ္ဌေ**တိ၊ ကား။ ကထိတေ၊ သော။ သုတ္တေ၊ ဌိ။ အာဂတေ ဝါ၊ လာသည့်ရှိသော်လည်းကောင်း။ သံဝဏ္ဏိတေ ဝါ၊ ဖွင့်အပ်သည်ရှိသော်လည်းကောင်း။ အဓိဂမာတိ ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ဌိ။ ဥပ္ပန္နသဒိသာ၊ ဖြစ်ပြီးသော တရားနှင့် တူကုန်သော အနာဂတ်တရားတို့ကို။ ဥပ္ပန္နာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ဘာဝိတသဒိသေ၊ ပွားစေအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်အကုသိုလ်နှင့် တူသော။ ဘာဝေတဗ္ဗေ၊ ပွားစေအပ် ပွားစေရာသော ကုသိုလ်တရားကို။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ပဟိနေ**တိ ဧတ္ထာပိ၊ ဌိလည်း။ ဧသေဝ နယော၊ ကိုသာလျှင်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဧ။

ပရိဝတ္တတိ ပဋိပက္ခတိ ပဒဿ၊ ဧ။ ဝုတ္တာနံ၊ သုတ်၌ ဟောအပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ဖွင့်အပ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ ကုသိုလ်အကုသိုလ်တရားတို့၏။ ယေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ပဋိပက္ခာ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသံ ပဋိပက္ခဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပရိဝတ္တေတိ၊ လည်စေ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ (ဤ၌ ‘ယေ စ ပဋိပက္ခာ’ဟု အချို့စာ ရှိ၏။ ဆင်ခြင်။ စသဒ္ဒါ လွန်သကဲ့သို့ ထင်၏။) ဧဝံ၊ သို့။ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ၊ သုတ်၌ ပြအပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ဖွင့်အပ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တရားတို့၏။ ပဋိပက္ခေတော၊ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်။ ပရိဝတ္တနလက္ခဏော၊ လည်စေခြင်းလက္ခဏာရှိသော သံဝဏ္ဏနာအထူးသည်။ “ပရိဝတ္တနော ဟာရော၊ မည်၏”။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ။ ။

၁၀။ ဝိဝိဓာနိ၊ အထူးထူး အပြားပြားကုန်သော။ ဧကသ္မိယေဝ အတ္ထေ၊ ဌိသာလျှင်။ ပဝတ္တာနိ၊ ကုန်သော။ ဝစနာနိ၊ သဒ္ဒါတို့တည်း။ ဝိဝစနာနိ၊ အထူးထူး အပြားပြားသော သဒ္ဒါတို့။ ဝိဝစနာနိ ဧဝ၊ တို့သည်သာလျှင်။ **ဝေဝစနာနိ**၊ မည်ကုန်၏။ (ဏပစ္စသည်ကား သွတ္တဟူလိုသော်)။ ပရိယာယသဒ္ဒါ၊ တို့တည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ တာနိ ဝေဝစနာနိ၊ တို့ကို။ **ဗဟူနိ**တိ၊ ကား။ အနေကာနိ၊ ကုန်သော။ **တု-သဒ္ဒေါ**၊ သည်။ အဝဓာရဏော၊ ဌိ။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။။

၁။ ပဟိနေတိ ဧတ္ထာပိ ။ ။ တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူသည် ပွားစေအပ်ပြီးသော အတိတ်ကုသိုလ်နှင့်တူသော ပွားစေအပ် ပွားစေရာသော ကုသိုလ်တရားကို ဘာဝိတေဟု၊ ပယ်အပ်ပြီးသော အတိတ်အကုသိုလ်နှင့် တူသော ပယ်အပ် ပယ်ရာသော အကုသိုလ်ကို ပဟိနေဟု ဆိုသည်။ စင်စစ် အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကို ဆိုသည် မဟုတ် ဟူလိုသော်။

ထိုအဝဇာရဏအနက်ရှိသော တုသဒ္ဓါဖြင့် ယူအပ်သော အနက်ကား အဘယ်နည်း။ နစ်စေအပ်သော အနက်ကား အဘယ်နည်း။ ဂဟေတဗ္ဗနိဝတ္တေတဗ္ဗ အနက် မရှိဘဲ ‘တု-ကား အဝဇာရဏအနက်၌ ဖြစ်သော’-ဟု ဆရာဆိုဘိသလော-ဟု စောဒနာရှိသောကြောင့် ‘တေန ။လ။ ဒဿေတိ’ပါ၌ ထွက်သော်။

တေန၊ ထိုအဝဇာရဏ အနက်ရှိသော တုသဒ္ဓါဖြင့်။ ဗဟူ ဧဝ၊ များသည်သာ ဖြစ်ကုန်သော။ ပရိယာယသဒ္ဓါ၊ တို့ကို။ ဝေဝစနဟာရယောဇနာယံ၊ ဝေဝစနဟာရကို ယှဉ်ခြင်း၌။ ကထေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ကတိပယာ၊ စိုးစဉ်းသော ပရိယာယသဒ္ဓါတို့ကို။ န ကထေတဗ္ဗာ၊ အပ်ကုန်။ ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ သုတ္တေ ဝုတ္တာနီတိ၊ ကား။ နဝဝိဓသုတ္တန္တသင်္ခါတေ၊ ကိုးပါးအပြားရှိသော အင်္ဂါရှိသော သုတ္တန်ဟု ဆိုအပ်သော။ တေပိဋကေ၊ ပိဋကသုံးပုံဖြစ်သော။ ဗုဒ္ဓဝစနေ၊ မြတ်စွာဘုရား ပါဠိတော်၌။ ဘာသိတာနိ၊ ကုန်သော။ ဧတ္တာပိ၊ ဤသုတ္တေ ဝုတ္တာနီဟူသော ပုဒ်၌လည်း။ တု-သဒ္ဓါ၊ ၏။ အတ္ထော၊ ကို။ အာနေတွာ၊ ဆောင်၍။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ၏။ တေန၊ ထိုတု-သဒ္ဓါဖြင့်။ ဝါ၊ ထို့ကြောင့်။ ပါဠိယံ၊ ၌။ အာဂတာနိယေဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ဝေဝစနာနိ၊ တို့ကို။ ဂဟေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧကဓမ္မဿာတိ၊ ကား။ ဧကဿ၊ သော။ ပဒတ္ထဿ၊ ပုဒ်အနက်၏။ ဝါ၊ သဘောတရား၏။

‘ယော ဇာနာတိ သုတ္တဝိဒ္ဓဟူသော ပုဒ်၏ အနက်ကို ယထာရုတအားဖြင့်ပင် မှတ်ရမည်လော။ ယင်းသို့ မှတ်ရသည်ရှိသော် ဝေဝစနကို သိခြင်းသည်ပင် ဝေဝစနဟာရ မည်ရာခွဲ၏ဟု စောဒနာရှိရာသောကြောင့် ‘ယော ဇာနာတိ ။လ။ အတ္ထော’ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယော ဇာနာတိ သုတ္တဝိဒ္ဓတိ ပဒဿ၊ ၏။ (အတ္ထောသို့ ဆိုက်။) “သပ္ပိဿ ဇာနာဟိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တေ၊ သော်။ “သပ္ပိနာ၊ ထောပတ်ဖြင့်။ ဝိစာရေဟိ၊ စီရင်လော့”။ ဣတိ ဝါ၊ ဤသို့လည်းကောင်း။ “သပ္ပိ၊ ကို။ ဒေဟိ၊ လော့”။ ဣတိ ဝါ၊ လည်းကောင်း။ “သပ္ပိ၊ ကို။ ဒေထ၊ ကုန်လော့”။ ဣတိ ဝါ၊ လည်းကောင်း။ အာဏာပေတိ၊ စေ၏။ ဣတိ၊ သို့။ အတ္ထော၊ သည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ သုတ္တကောဝိဒေါ၊ သုတ်၌ လိမ်မာသော။ ယော ဓမ္မကထိကော၊ သည်။ [၄၊ ၂၇] ဧကဿ၊ သော။ အတ္ထဿ၊ ၏။ ဗဟူပိ ပရိယာယသဒ္ဓေ၊ တို့ကိုလည်း။ ဝိစာရေတိ၊ စီရင်၏။ ဝိဘာဝေတိ၊ ၏။ ယောဇေတိ၊ ယှဉ်စေ၏။ ဣတိ၊ သို့။ အတ္ထော၊ သည်။

ဟောတိ၊ ဧ။ **ဝေဝစနော နာမ သော ဟာရော**တိ၊ ကား။ တဿ အတ္ထဿ၊ ဧ။
 ဝုတ္တပ္ပကာရပရိယာယသဒ္ဓယောဇနာလက္ခဏော၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော
 အပြားရှိသော ပရိယာယ်သဒ္ဓါတို့ကို ယှဉ်စေခြင်းလက္ခဏာရှိသော သံဝဏ္ဏနာ
 အထူးသည်။ ဝေဝစနဟာရော နာမ၊ မည်၏။ တဿ၊ ကြောင့်။ ဧကသ္မိံ အတ္ထေ၊ ဤ။
 အနေကပရိယာယသဒ္ဓယောဇနာလက္ခဏော၊ တို့ကို ယှဉ်စေခြင်း လက္ခဏာရှိသော
 ဟာရသည်။ “ဝေဝစနဟာရော၊ မည်၏” ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဧ။ ။

၁၁။ **ဓမ္မန္တိ၊** ကား။ ခန္ဓာဒိဓမ္မံ၊ ကို။ **ပညတ္တိဟိ**တိ၊ ကား။ ပညာပနေဟိ၊
 အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်းတို့ဖြင့်။ ပကာရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဉာပနေဟိ၊ သိစေခြင်းတို့ဖြင့်။

**ဤသို့ ‘ပကာရေဟိ ဉာပနာ ပညတ္တိ’ ဟူသော ဝစနတ္ထကိုလည်းကောင်း၊
 ဉာဓာတ်၏ ဉာဏအနက်ကိုလည်းကောင်း ပြပြီး၍ ယခုအခါ ပရိစ္ဆိန္နိတွာ ဉာပနာ
 ပညတ္တိဟူသော ဝစနတ္ထကိုလည်းကောင်း၊ ဉာဓာတ်၏ ဌပနအနက်ကိုလည်းကောင်း
 ပြပြန်လိုရကား ‘အသက်ရတော ဝါ ဌပနေဟိ’-ဟု တစ်စိကပ် အားထုတ်တော်
 မူပြန်သတည်း။**

ဝါ၊ ကား။ အသက်ရတော၊ မရောယှက်သောအားဖြင့်။ ဌပနေဟိ၊
 ထားခြင်းတို့ဖြင့်။ **ဝိဝိဓာဟိ**တိ၊ ကား။ နိက္ခေပပ္ပဘဝါဒိဝသေန၊ နိက္ခေပပဘဝ
 အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းအားဖြင့်။ (နိက္ခေပ-ဟူသည် ဒေသနာ၊ ပဘဝ-ဟူသည်
 သမုဒယသစ္စာဟု မှတ်)။ အနေကဝိဓာဟိ၊ ကုန်သော။ **သော အာကာရော**တိ၊ ကား။
 ဧကဿေဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်သော။ အတ္ထဿ၊ ကို။ (ပညာပနာကာရော၌ စပ်)။ နိက္ခေပ
 ပဘဝပညတ္တိ အာဒိဝသေန၊ နိက္ခေပပညတ်ပဘဝပညတ်အစရှိသည်တို့၏
 အစွမ်းအားဖြင့်။ အနေကာဟိ၊ ကုန်သော။ ပညတ္တိဟိ၊ ပညတ်တို့ဖြင့်။ ယော
 ပညာပနာကာရော၊ အကြင် သိစေသော အခြင်းအရာသည်။ အတ္တိ၊ ဧ။ သော
 အာကာရော၊ ကို။ (အချို့သော ပေ၌ ‘ပညာပနာယော အာကာရော’ဟု၊ ရှေး၌လည်း
 ‘ယာ’ဟု ရှိ၏)။ **ဧယျော ပညတ္တိ နာမ ဟာရော**တိ၊ ကား။ ပညတ္တိဟာရော
 နာမာတိ၊ မည်၏ ဟူ၍။ ဉာတဗ္ဗော၊ ဧ။ တဿ၊ ကြောင့်။ ဧကေကဿ၊ တစ်ခု
 တစ်ခုသော။ ဓမ္မဿ၊ ဧ။ ဝါ၊ ကို။ အနေကာဟိ၊ ကုန်သော။ ပညတ္တိဟိ၊ တို့ဖြင့်။
 ပညာပေတဗ္ဗာကာရဝိဘာဝနလက္ခဏော၊ အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သော
 အခြင်းအရာကို ထင်ရှားပြခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဟာရသည်။ “ပညတ္တိဟာရော၊
 မည်၏” ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဧ။ ။

ပဋိစ္စုပ္ပါဒတရားဟူသည် အဘယ်နည်းဟု သရုပ်အားဖြင့် မထင်ရှား
သောကြောင့် ပဋိစ္စုပ္ပါဒေါတိ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ-ဟု ဖွင့်သော်။ သံသဒ္ဓါ မပါသောကြောင့်
အခြားတရား မှတ်အံ့စိုးသတည်း။

၁၂။ ပဋိစ္စုပ္ပါဒေါတိ၊ ကား။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပင်တည်း။
ဣန္ဒြိယခန္ဓာတိ၊ ကား။ ဣန္ဒြိယာနိ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ ခန္ဓာ စ၊ တို့သည်
လည်းကောင်း။ ဓာတုအာယတနာတိ၊ ကား။ ဓာတုယော စ၊ တို့သည် လည်းကောင်း။
အာယတနာနိ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ ဧတေဟိတိ၊ ကား။ ဒွါဒသပဒိကော၊
တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်ရှိသော။ ယော ပစ္စယာကာရော စ၊ အကြင်ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်တရားသည်
လည်းကောင်း။ ဒွါဝီသတိ၊ ကုန်သော။ ယာနိ ဣန္ဒြိယာနိ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။
ပစ္စ၊ ကုန်သော။ ယေ စ ခန္ဓာ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ အဋ္ဌာရသ၊ ကုန်သော။ ယာ
စ ဓာတုယော၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ ဒွါဒသ၊ ကုန်သော။ ယာနိ စ အာယတနာနိ၊
တို့သည်လည်းကောင်း။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ သုတ္တေ၊ ဌှံ။ အာဂတပဒတ္တမုခေန၊ လာသော
ပုဒ်၏အနက်ကို အကြောင်းပြုသဖြင့်။ နိဒ္ဒါရိယမာနေဟိ၊ ကုန်သော။ ဧတေဟိ၊
ထိုပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အစရှိသော တရားတို့ဖြင့်။ ဩတရတိ ယောတိ၊ ကား။ ယော
သံဝဏ္ဏနာနယော၊ အကြင် သံဝဏ္ဏနာနည်းသည်။ ဩဂါဟတိ၊ သွင်းတတ်၏။
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒိကေ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အစရှိသော တရားတို့ကို။ အနုပဝိသတိ၊
လျှောက်ပတ်စွာ သွင်းတတ်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဩတရဏော
နာမ သော ဟာရောတိ၊ ကား။ ယထာဝုတ္တော၊ သော။ ယော သံဝဏ္ဏနာဝိသေသော၊
သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ သော သံဝဏ္ဏနာဝိသေသော၊ သည်။ ဩတရဏဟာရော နာမ၊
မည်၏။

ဧတ္ထ စ၊ ဤဂါထာ၌လည်း။ စ-သဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ သုညတမုခါဒိနံ၊ အစရှိကုန်သော။
ဂါထာယံ၊ ဌှံ။ အဝုတ္တာနမ္ပိ၊ မဆိုအပ်သော တရားတို့ကိုလည်း။ သင်္ဂဟော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊
၏။ ဧဝံ၊ သို့။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒါမုခေဟိ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အစရှိသော တရားတို့ကို
အရင်းပြုခြင်းတို့ဖြင့်။ ဝါ၊ အဦးဖြစ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အစရှိသော တရားတို့ဖြင့်။
သုတ္တတ္ထဿ၊ ကို။ ဩတရဏလက္ခဏော၊ သွင်းခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဟာရသည်။
“ဩတရဏော ဟာရော နာမ၊ မည်၏”။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

၁၃။ **ဝိသနိတမှီ**တိ၊ ကား။ ဗုဒ္ဓါဒိဟိ၊ တို့သည်။ ဗျာကတေ၊ ဖြေအပ်သော။
ပဉ္စေတိ၊ ကား။ ဉာတုံ၊ သိခြင်းငှာ။ ဣစ္ဆိတေ၊ အပ်သော။ အတ္ထေ၊ အနက်ကို။
ဂါထာယန္တိ၊ ကား။ ဂါထာရူဠေ၊ ဂါထာသို့ တင်အပ်သည်။ သတိ၊ သော်။

ဂါထာယံဟူ၍သာ ဆိုသောကြောင့် ဂါထာဗန္ဓုဒ္ဓါသာ ပုစ္ဆာဝိသနုနာ
ရိသလော၊ စုက္ကိယဖြစ်သော ပါဠိ၌ကား မရှိသလော။ ထိုစုက္ကိယဖြစ်သော
ပါဠိ၌လည်း သောဓနဟာရကို မထုတ်အပ်သလော-ဟု အမေးပုစ္ဆာ စောဒနာ
ရိလေရကား ‘ဣဒ္ဓ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဣဒ္ဓ ၀၀နံ၊ ဤဂါထာယ-ဟူသော စကားကိုလည်း။ **ပုစ္ဆန္တ၊** မေးကုန်သော
သူတို့သည်။ **ယေဘုယျေန၊** ဖြင့်။ **ဂါထာဗန္ဓဝသေန၊** ဂါထာဗန္ဓ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။
ပုစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ **ဣတိ ကတွာ** ဣမိနာ ကာရဏေန၊ ကြောင့်။ **ဝုတ္တံ၊** ၏။ **ယမာရဗ္ဗာတိ၊**
ကား။ သာ ပန ဂါထာ၊ ကို။ ယံ အတ္ထံ၊ ကို။ အာရဗ္ဗ၊ အကြောင်းပြု၍။ အဓိကိစ္စ၊
စွဲ၍။ ပုစ္ဆိတာ၊ မေးအပ်၏။ တဿ အတ္ထဿ၊ ၏။ **သုဒ္ဓါသုဒ္ဓပရိက္ခာတိ၊** ကား။ ပဒံ၊
ကို။ သောမိတံ၊ သုတ်သင်အပ်ပြီ။ အာရဗ္ဗော၊ အားထုတ်ခြင်းကို။ န သောမိတော၊
မသုတ်သင်အပ်သေး။ ပဒဗ္ဗ၊ ကိုလည်း။ သောမိတံ၊ ပြီ။ အာရဗ္ဗော စ၊ ကိုလည်း။
သောမိတော၊ ပြီ။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ပဒါဒိနံ၊ တို့၏။ သောမိတာသောမိတ
ဘာဝဝိစာရော၊ သုတ်သင်အပ်သည်၏အဖြစ်၊ မသုတ်သင်အပ်သေးသည်၏အဖြစ်ကို
စီရင်ခြင်းသည်။ **ဟာရော သော သောဓနော နာမာတိ၊** ကား။ ယထာဝုတ္တဝိစာရော၊
အကြင်အခြင်းဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်။ သောဓနော ဟာရော နာမ၊
မည်၏။ ဧဝံ၊ သို့။ သုတ္တေ၊ ၌။ အာဂတာနံ၊ ကုန်သော။ ပဒပဒတ္တပဉ္စာရဗ္ဗာနံ၊ ပုဒ်
ပုဒ်၏အနက် ပြဿနာ အားထုတ်ခြင်းတို့ကို။ သောဓနလက္ခဏော၊ သုတ်သင်ခြင်း
လက္ခဏာရှိသော ဟာရသည်။ သောဓနော ဟာရော၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊
၏။ ။

 [၄၊ ၂၈] ၁၄။ **ဧကတ္တတာယာတိ၊** ကား။ ဧကဿ၊ တူသည်၏။ ဘာဝေါ၊
အဖြစ်တည်း။ ဧကတ္တံ၊ ဖြစ်။ ဧကတ္တမေဝ၊ တူသည်၏ အဖြစ်သည်သာလျှင်။
ဧကတ္တတာ၊ မည်၏။ တာယ ဧကတ္တတာယ၊ ထိုတူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။

၁။ ဧကတ္တတာ ။ ။ တွပစ္စည်းသည် ဘာဝတ္ထကို ဟောလေပြီ ဖြစ်ရကား တာပစ္စည်း၏
အနက်အထူး မရှိပြီ။ သွတ္တသာ ဟူလိုသော်။ သွတ္တဟူသည်ကား “သော ယေဝ အတ္ထော
ယဿ ပစ္စယဿာတိ သွတ္ထော၊ ယဿ ပစ္စယဿ၊ ၏။ အတ္ထော၊ ကား။ သော ယေဝ အတ္ထော၊

ပဒတ္တကို ဆရာ ဆို၍ သိရပြီ။ အဓိပ္ပါယ်တူကား အဘယ်သို့နည်း။ မြတ်သည်၏အဖြစ်၊ အဖော်မရှိသည်၏အဖြစ်၊ တစ်ခုတည်း၏အဖြစ်သည် ဧကတ္တတာ မည်သလောဟူသော စောဒနာကို နှလုံးထားတော်မူ၍ ‘သာမညေနာတိ အတ္ထော’ ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။ သာမညေနဟူ၍ ဆို၏။ သေဌဘာဝေန-ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ အသဟာယဘာဝေနဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဧကဂဏနဘာဝေနဟူ၍သော်လည်းကောင်း မဆိုကောင်းပါလော။ အဘယ်ကြောင့် သာမညေန-ဟူ၍ ဆိုသနည်းဟု ပုစ္ဆာရှိရာသောကြောင့် ‘ဧကသဒ္ဓေါ ။လ။ တသ္မာ’ပါဠိ ထွက်သတည်း။

ဧတ္ထ စ၊ ဤဧကတ္တတာယဟူသော ပါဠိ၌လည်း။ **ဧက**-သဒ္ဓေါ၊ သည်။ သမာနသဒ္ဓပရိယာယော၊ သမာနသဒ္ဓါ၏ ပရိယာယ်သည်။ ဝါ၊ ဝေဝုဇ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာမညေန၊ တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ သာမညဖြင့်။ ဣတိ၊ သို့။ အတ္ထော၊ ကို။ ဒဌဗ္ဗော၊ ၏။ ဝိသိဌာ၊ ထူးသော။ မတ္တာ၊ အတိုင်းအရှည်တည်း။ ဝိမတ္တာ၊ ထူးသော အတိုင်းအရှည်။ ဝိမတ္တာဝ၊ ထူးသော အတိုင်းအရှည်သည်ပင်လျှင်။ ဝေမတ္တံ၊ မည်၏။ တဿ၊ ထိုထူးသော အတိုင်းအရှည်၏။ ဘာဝေါ၊ တည်း။ ဝေမတ္တတာ၊ အဖြစ်။ တာယ **ဝေမတ္တတာယ**၊ ထိုထူးသော အတိုင်းအရှည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝိသေသေန၊ ထူးသောအားဖြင့်။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **တေ န ဝိကပ္ပယိတဗ္ဗာတိ**၊ ကား။ ယေ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ (ဒေသိတာ၌ စပ်)။ “ဒုက္ခံ သမုဒယော”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ သာမညေန စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ “ဇာတိ ဇရာ ကာမတဏှာ ဘဝတဏှာ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဝိသေသေန စ၊ အားဖြင့် လည်းကောင်း။ သုတ္တေ၊ ၌။ ဒေသိတာ၊ ကုန်၏။ တေ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ (န ဝိကပ္ပယိတဗ္ဗာ၌ စပ်)။ “ဧတ္ထ၊ ဤဒုက္ခသစ္စာအစရှိသော တရား၌။ သာမညံ ဝါ၊ သည်လည်း။ ကိံ အဘယ်နည်း။ ဝိသေသော ဝါ၊ သည်လည်း။ ကော၊ အဘယ်နည်း။” ဣတိ ဧဝံ၊

ထိုပုဒ်၏ အနက်ပင်တည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သုတ္တော၊ မည်၏”-ဟူသော ဝစနတ္ထဖြင့် မိမိ၏အနက် အသီး မရှိ ပုဒ်၏ အနက်ပင် အနက်ရှိသော ပစ္စည်း-ဟူလိုသော်။ ဤသုတ္တသည် သကတ္ထလည်း မည်၏။ “ပဒသင်္ဂါတဿ သကဿ အတ္ထော ယဿာတိ သကတ္ထော။ အထ ဝါ သဿ အတ္တနော ဧသော သကော၊ အတ္ထော။ သကော အတ္ထော ယဿ ပစ္စယဿာတိ သကတ္ထော”-ဟူသော ဝစနတ္ထဖြင့် ပုဒ်-ဟု ဆိုအပ်သော မိမိ၏ အနက်သာ ရှိ၏။ တစ်နည်းကား-ပုဒ်-ဟု ဆိုအပ်သော မိမိ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော အနက်သာ ရှိ၏။ ပစ္စည်း၏အနက် အသီးမရှိ ဟူလိုသော်။

သို့။ သာမညဝိသေသဝိကပ္ပနဝသေန၊ သာမညဝိသေသတို့ကို အထူးကြိုသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ န ဝိကပ္ပယိတဗ္ဗ၊ အထူးမကြံအပ်ကုန်။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ န ဝိကပ္ပယိတဗ္ဗ၊ ကုန်သနည်းဟူမူကား။ သာမညဝိသေသကပ္ပနာယ၊ သာမညဝိသေသကို ကြိုသဖြင့်။ ဝေါဟာရဘာဝေန၊ ခေါ်ဝေါ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ကာလဒိသාරိသေသာဒီနံ၊ ကာလအထူး အရပ်အထူး အစရှိသည်တို့၏။ အနဝဋ္ဌာနံ ဝိယ၊ အမြဲမတည်ခြင်းကဲ့သို့။ အနဝဋ္ဌာနတော စ၊ အမြဲမတည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ အပေက္ခာ သိဒ္ဓိတော စ၊ ငဲ့သောအားဖြင့် ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ န ဝိကပ္ပယိတဗ္ဗ၊ ကုန်။

ထိုစကားကို အကျယ်ချဲ့လိုရကား ‘ယထာ ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ဝိတ္ထာရေမိ၊ အံ့။ “**အဇ္ဇ**၊ ယနေ့။ **ဟိယျော**၊ ယမန်နေ့။ **သေ**၊ နက်ဖန်”။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုစ္စမာနာ၊ ဆိုအပ်ကုန်သော။ ကာလဝိသေသာ၊ ကာလအထူးတို့သည်။ အနဝဋ္ဌိတသဘာဝိ၊ အမြဲမတည်သော သဘောရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ “ပုရိမာ ဒိသာ၊ အရှေ့အရပ်။ ပစ္ဆိမာ ဒိသာ၊ အနောက်အရပ်”။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုစ္စမာနာ၊ ကုန်သော။ ဒိသဝိသေသာ၊ အရပ်အထူးတို့သည်။ အနဝဋ္ဌိတ သဘာဝိ၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ သာမညဝိသေသာပိ၊ တို့သည်လည်း။ အနဝဋ္ဌိတသဘာဝိ၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

‘အနဝဋ္ဌာနတော ကာလဒိသဝိသေသာဒီနံ ဝိယ’၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ ‘အပေက္ခာသိဒ္ဓိတော’၏ အကျယ်ကို ပြအံ့သောငှာ ‘တဿ ဟိ’ စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။ ဤအနုသန္ဓေအတက်အားဖြင့် ဟိ-ကား ပက္ခန္ဓရအနက်ရှိ၏။

၁။ အဇ္ဇ ဟိယျော သေ ။ ။ အဓိပ္ပါယ်ကား နက်ဖန်ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ကာလ အထူးသည် ထိုနေ့လွန်သည်ရှိသော် ယနေ့ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်၏။ တစ်ဖန် တစ်နေ့ လွန်သည်ရှိသော် ယမန်နေ့ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်၏။ တစ်ခုသော အပိုင်းအခြားကို ငဲ့၍ အရှေ့ အရပ်ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အရပ်အထူးသည် ထိုမှ တစ်ပါးသော အပိုင်းအခြားကို ငဲ့၍ အနောက်အရပ်ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်၏။ ဤသို့ ကာလဝိသေသ၊ ဒိသဝိသေသတို့သည် အမြဲ မတည်တံ့သကဲ့သို့ ထို့အတူ တစ်ခုသော တရားကို ငဲ့၍ သာမညဖြစ်သော်လည်း တစ်ခုသော တရားကို ငဲ့ပြန်သဖြင့် ဝိသေသ၊ တစ်ခုသော တရားကို ငဲ့၍ ဝိသေသ ဖြစ်သော်လည်း တစ်ခုသော တရားကို ငဲ့၍ သာမည ဖြစ်၏။ ဤသို့ သာမညဝိသေသတို့သည် အမြဲ မတည်ကုန်- ဟူလိုသော်။

တထာ၊ ထိုမှ တစ်ပါး။ “ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ဟူ၍။ ဝုစ္စမာနံ၊ ဟောအပ်သော ဒုက္ခသစ္စာသည်။ ဇာတိအာဒိအပေက္ခာယ၊ ဇာတိအစရှိသော ဒုက္ခအထူးကို ငဲ့သောအားဖြင့်။ သာမညံ၊ သည်။ သမာနမ္ပိ၊ ဖြစ်သော်လည်း။ သစ္စာပေက္ခာယ၊ သစ္စာသာမညကို ငဲ့သောအားဖြင့်။ ဝိသေသော၊ အထူးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သမုဒယာဒိသုပ္ပါ၊ သမုဒယသစ္စာအစရှိသည်တို့၌လည်း။ ဧသ ဧသော နယော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။

တစ်နည်း။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ န ဝိကပ္ပယိတဗ္ဗာ၊ ကုန်သနည်းဟူမူကား။ သာမညဝိသေသကပ္ပနာယ၊ သဖြင့်။ ဝေါဟာရဘာဝေန၊ အဖြစ်ဖြင့်။ ကာလဒိသာဝိသေသာဒိနံ၊ တို့၏။ **အပေက္ခာသိဒ္ဓိတော**၊ ကြောင့်။ အနဝဋ္ဌာနံ ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ အပေက္ခာသိဒ္ဓိတော၊ ဇာတိအစရှိသည်ကိုငဲ့သောအားဖြင့် ပြီးခြင်းကြောင့်။ (အနဝဋ္ဌာနတောဟိတ်တွင် စပ်)။ အနဝဋ္ဌာနတော၊ ကြောင့်။ န ဝိကပ္ပယိတဗ္ဗာ၊ အပ်ကုန်။ ဟိ ဝိတ္ထာရေမိ၊ အံ့။ “အဇ္ဇ ယနေ၊ ဟိယျော၊ ယမန်နေ၊ သွေ၊ နက်ဖန်”။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုစ္စမာနာ၊ ကုန်သော။ ကာလဝိသေသာ၊ တို့သည်။ အနဝဋ္ဌိတသဘာဝိ၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ “ပုရိမာ ဒိသာ၊ အရှေ့အရပ်။ ပစ္ဆိမာ ဒိသာ၊ အနောက်အရပ်”။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုစ္စမာနာ၊ ကုန်သော။ ဒိသာဝိသေသာ၊ တို့သည်။ အနဝဋ္ဌိတသဘာဝိ၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ သာမညဝိသေသာပိ၊ တို့သည်လည်း။ အနဝဋ္ဌိတသဘာဝိ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တထာ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ “ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ဟူ၍။ ဝုစ္စမာနံ၊ သည်။ ဇာတိအာဒိအပေက္ခာယ၊ ဖြင့်။ သာမညံ၊ သည်။ သမာနမ္ပိ၊ သော်လည်း။ သစ္စာပေက္ခာယ၊ ဖြင့်။ ဝိသေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သမုဒယာဒိသုပ္ပါ၊ တို့၌လည်း။ ဧသ ဧသော နယော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။

ဧသော ဟာရော အဓိဋ္ဌာနောတိ၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ သုတ္တာဂတာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ ဝါ၊ တို့၏။ အဝိကပ္ပနဝသေန၊ အထူးမကြံသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။

၁။ အပေက္ခာသိဒ္ဓိတော စ ။ ။ ဤကား ‘အပေက္ခာသိဒ္ဓိတော စ’ဟု ရှိသည့်အတိုင်း စ-သဒ္ဓါကို သမုစ္စည်းအနက်ယူ၍ ပေးသည်။ ငါတို့အလိုကား ဤသို့တည်း= ‘အပေက္ခာသိဒ္ဓိတော စ’၌ စသဒ္ဓါ မလို။ ကျလေသည်-ဟု အမှတ်ရှိ၍ နောက်သားတို့ ထည့်မိလေသည်သာ ဖြစ်ရာသည်။ ‘အပေက္ခာသိဒ္ဓိတော’ ဟူသော ဟိတ်သည် အဝဋ္ဌာနတော၏ ပရမ္မရဟိတ်သာ-ဟု အထင်ရှိသည်။

သာမညဝိသေသနိဒ္ဒါရုဏလက္ခဏော၊ သာမညဝိသေသကို ထုတ်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိသော ဟာရသည်။ “အဓိဋ္ဌာနော ဟာရော နာမ၊ မည်၏”။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

၁၅။ **ယေ ဓမ္မာတိ၊** ကား။ အဝိဇ္ဇာဒိကာ၊ ကုန်သော။ ယေ ပစ္စယဓမ္မာ၊ အကြင် အကြောင်းတရားတို့သည်။ **ယံ ဓမ္မန္တိ၊** ကား။ သင်္ခါရာဒိကံ၊ သော။ ယံ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မံ၊ အကြင်အကျိုးတရားကို။ **ဇနယန္တိတိ၊** ကား။ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ၊ ဖြစ်စေကုန်၏။ **ပစ္စယာတိ၊** ကား။ သဟဇာတပစ္စယဘာဝေန၊ သဟဇာတပစ္စည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ **ပရမ္မရတောတိ၊** ကား။ ပရမ္မရပစ္စယဘာဝေန၊ အဆင့်ဆင့်သော ပစ္စည်း၏အဖြစ်ဖြင့်။ အနုရူပသန္တာန- ယဋ္ဌနဝသေန၊ လျောက်ပတ်စွာ အစဉ်အားဖြင့် စပ်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

ထိုပစ္စည်းနှစ်ပါးတို့၏ အထူးကား အဘယ်နည်း-ဟု စောဒနာရှိရကား ‘ဥပနိဿယကောဋီ ဟိ’ စသောပါဌ်ကို မိန့်သော်။

ဟိ ဝိသေသော၊ ပစ္စည်းနှစ်ပါးတို့၏ အထူးကား။ ဥပနိဿယကောဋီ၊ ဥပနိဿယအစွန်းကို။ ဣဓ၊ ဤပရမ္မရအကြောင်း၌။ အဓိပ္ပေတာ၊ ၏။ ပုရိမသ္မိံ၊ ရှေးပစ္စယအကြောင်း၌။ အဝသိဋ္ဌော၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းမှ ကြွင်းသော။ ပစ္စယဘာဝေါ၊ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို။ အဓိပ္ပေတော၊ ၏။ **ဟေတုမဝကမယိတွာတိ၊** ကား။ ယထာဝုတ္တပစ္စယသင်္ခါတံ၊ အကြင်အခြင်းဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ပစ္စယဟု ဆိုအပ်သော။ ဇနကာဒိဘေဒဘိန္နံ၊ ဇနကအစရှိသော အပြားအားဖြင့် ပြားသော။ တံ ဟေတုံ၊ ထိုအကြောင်းကို။ အာကမ္မိတွာ၊ ငင်ထုတ်၍။ သုတ္တတော၊ မှ။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ၍။ သံဝဏ္ဏနာသင်္ခါတော၊ ဟုဆိုအပ်သော။ ယော ဟာရော၊ သည်။ ဘဝတိ၊ ၏။ **ဧသော ဟာရော၊** သည်။ **ပရိက္ခာရော၊** မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဧဝံ၊ သို့။ သုတ္တေ၊ ၌။ အာဂတဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပရိက္ခာရသင်္ခါတေ၊ ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ဟေတုအကြောင်း ပစ္စယအကြောင်းတို့ကို။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ၍။ သံဝဏ္ဏနာလက္ခဏော၊ ဖွင့်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဟာရသည်။ “ပရိက္ခာရော ဟာရော မည်၏”။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

၁၆။ **ယေ ဓမ္မာတိ၊** ကား။ ယေ သီလာဒိဓမ္မာ၊ တို့သည်။

‘ယံမူလာ’ကား ဝါကျတည်း-ဟု အယူရှိရာသောကြောင့် ထိုအယူကို နှစ်စေ၍ ဝါကျမဟုတ်သည်သာတည်းဟု ပြအံ့သောငှာ ‘ယံမူလာတိ ယေသံ’အစရှိသည်ဖြင့် ဖွင့်သတည်း။

ယံမူလာ^၁တိ၊ ကား။ ယေသံ သမာဓိအာဒိနံ၊ တို့၏။ မူလာဘူတာ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ တေ ဓမ္မာ၊ ထိုသီလအစရှိကုန်သော တရားတို့ကို။ (သမာရောပယိတဗ္ဗာ၌ စပ်)။ တေသံ သမာဓိအာဒိနံ၊ တို့၏။ ပဒဋ္ဌာနဘာဝေန၊ ဖြင့်။ သမာရောပယိတဗ္ဗာ၊ ကောင်းစွာ တင်အပ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ သမ္ပန္နော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ **ယေ စေကတ္တာ ပကာသိတာ မုနိနာတိ၊** ကား။ အနာဂါမိ ဖလတ္ထတာယ၊ အနာဂါမိဖိုလ်-ဟူသော အနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဧကတ္တာ၊ တူသော အနက်ရှိကုန်သော။ ယေ စ ရာဂဝိရာဂစေတောဝိမုတ္တိသေက္ခဖလကာမဓာတု သမတိက္ကမနာဒိသဒ္ဓါ၊ အကြင်ရာဂဝိရာဂစေတောဝိမုတ္တိသေက္ခဖလကာမဓာတု သမတိက္ကမနအစရှိသော သဒ္ဓါတို့ကို။ ဗုဒ္ဓမုနိနာ၊ ဘုရားတည်းဟူသော မုနိသည်။ ပရိဒီပိတာ၊ ကုန်၏။ တေ၊ ထိုရာဂဝိရာဂစေတောဝိမုတ္တိအစရှိသော သဒ္ဓါတို့ကို။ အညမညဝေဝစနဘာဝေန၊ အချင်းချင်း၏ ဝေဝုဉ်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သမာရောပယိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ သမ္ပန္နော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။

အရင်အဋ္ဌကထာဆရာ... သမာရောပနသည် ပဒဋ္ဌာနသမာရောပန၊ ဝေဝစနသမာရောပန၊ ဘာဝနာသမာရောပန၊ ပဟာနသမာရောပနအားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင် ယေ ဓမ္မာ ယံမူလာ-ဟူသော ပါဠိဖြင့် ပဒဋ္ဌာနသမာရောပနကို၊ ယေ စေကတ္တာ ပကာသိတာ-ဟူသော ပါဠိဖြင့် ဝေဝစန သမာရောပနကို၊ ဤသို့ ရှေးသမာရောပနနှစ်ပါးကိုသာ ပါဠိ၌ ပြခဲ့၏။ ယင်းသို့သာ ပြသည်ရှိသော် ပါဠိ၌ အဗျာပိတဒေါသ ရောက်ခဲ့ရာ၏။ ပဒဋ္ဌာန ဝေဝစန ဘာဝနာပဟာနသမာရောပနဝိစာရဏလက္ခဏော-ဟု ဆိုလတ္တံ့သော ဆရာစကား သည်လည်း အတိဗျာပိတ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗနှင့်လည်း ဆန့်ခဲ့ဟု ပါဠိအဋ္ဌကထာမလွတ် စောဒနာရာသောကြောင့် ထိုစောဒနာကို ဖြေတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် ‘သမာရောပနံ စေတ္ထ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

၁။ ယံမူလာ ။ ။ ‘ယေသံ မူလာ ယံမူလာ’-ဟု ပြု။ ယမူလာဟု ဆိုလိုလျက် ‘ယတသဒ္ဓသမာသမ္ဘိ သဒ္ဓိ ပရပဒေန စေ။ နိဂ္ဂဟိတာဂမော ပုဗ္ဗေ၊ ဒွေဘာဝေါ ဝါ ပရေ သိယာ’-ဟု သဒ္ဓါတတ်သော ဆရာတို့ ဆိုသည်နှင့် အညီ ယသဒ္ဓါတသဒ္ဓါတို့ကို သမာသံပြုရာ၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာခြင်း၊ နောက်ပုဒ်ကို ဒွေဘော်ပြုခြင်း နှစ်ပါးတို့တွင် ဤ၌ ဒွေဘော်အရာ မဟုတ်ရကား ယ၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ ယံမူလာ-ဟု ပြီးသည်-ဟူလိုသော်။

ဧတ္တ၊ ဤမြတ်စွာဘုရားပါဠိတော်၌။ သမာရောပနဉ္စ၊ တင်ခြင်းသည်လည်း။ သုတ္တေ၊ ၌။ **[၄၂၉]** ယထာရုတဝသေန ဝါ၊ တိုက်ရိုက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် လည်းကောင်း။ နိဒ္ဒါရုဏဝသေန ဝါ၊ ထုတ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂယုမာနဿ၊ ယူအပ်သော။ သိက္ခတ္တယသင်္ခါတဿ၊ သိက္ခာသုံးပါးတို့၏အပေါင်း-ဟု ဆိုအပ်သော။ သီလာဒိက္ခန္တတ္တယဿ၊ သီလအစရှိသော ခန္ဓာသုံးပါးအပေါင်း၏။ ပရိယာယန္တရဝိဘာဝနမုခေန၊ ပရိယာယ်သဒ္ဓါအထူးကို ထင်စွာပြခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ဘာဝနာပါရိပုရိကထနံ၊ ဘာဝနာ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို ဆိုခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တဿ၊ ကြောင့်။ ဘာဝနာယမာရောပနာပိ၊ ဘာဝနာအားဖြင့် တင်ခြင်းကိုလည်း။ ဒဿိတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ဤသို့ သောတုဇနတို့အား နားဝင်လွယ်အောင် ဝစနသေသနှင့် တကွ ပေး)။ ဘာဝနာပါရိပုရိ စ၊ ဘာဝနာ၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်လည်း။ ပဟာတဗ္ဗဿ၊ ပယ်အပ်သော တရားကို။ ပဟာနေန၊ ပယ်သဖြင့်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ ပဟာနသမာရောပနာပိ၊ ပဟာန်အားဖြင့် တင်ခြင်းကိုလည်း။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿိတာ ဧဝ၊ သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ **ဧသ သမာရောပနော ဟာရော**တိ၊ ကား။ သုတ္တေ၊ ၌။ အာဂတဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ ပဒဋ္ဌာနဝေဝစနဘာဝနာပဟာနသမာရောပနဝိစာရဏလက္ခဏော၊ ပဒဋ္ဌာန် ဝေဝစနဘာဝနာပဟာန်အားဖြင့် တင်ခြင်းကို စီရင်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော။ ဧသ ဧသော ဟာရော၊ သည်။ “သမာရောပနော နာမ ဟာရော၊ မည်၏”။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

နည်းအကျဉ်း

၁၇။ ဧဝံ၊ သို့။ ဂါထာဗန္ဓဝသေန၊ ဂါထာဗန္ဓ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သောဠသပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဟာရေ၊ တို့ကို။ နိဒ္ဒိသိတွာ၊ အကျယ်အားဖြင့် ပြပြီး၍။ ဣဒါနိ၊ ၌။ နယေ၊ တို့ကို။ နိဒ္ဒိသိတုံ၊ ဌာ။ **“တဏှဉ္စ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုတဏှဉ္စအစရှိသော ပါဠိ၌။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ **တဏှဉ္စ အဝိဇ္ဇမ္ပိ စာတိ**၊ ကား။ သုတ္တေ၊ ၌။ အာဂတံ၊ သော။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ နိဒ္ဒါရုဏဝသေန ဝါ၊ အားဖြင့်လည်း။ ဂဟိတံ၊ သော။ တဏှဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ အဝိဇ္ဇဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ယော သံဝဏ္ဏနာဝိသေသော၊ သည်။ နေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ သမ္ပန္နော၊ ကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ၏။ တစ်နည်းကား-ယော နေတိတိ ဣမိနာ ပဒေန၊

နှင့်။ သမ္ပန္နော၊ ကိ။ ကာတဗ္ဗော၊ ဧ။ ယော သံဝဏ္ဏနာဝိသေသော၊ သည်။ တံ၊
 ထိုတဏှာအဝိဇ္ဇာကို။ နေတိ၊ ဧ။ သံကိလေသပက္ခံ သံကိလေသအဖို့ရှိသော တရားသို့။
 ပါပေတိ၊ ရောက်စေ၏။ သံကိလေသဝသေန၊ ဧ၊ အစွမ်းအားဖြင့်။ သုတ္တတ္ထံ၊ ကိ။
 ယောဇေတိ၊ ယှဉ်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အဓိပ္ပါယ်၊ တည်း။ **သမထေနာတိ၊**
 ကား။ သမာဓိနာ၊ ဖြင့်။ **ဝိပဿနာယာတိ၊** ကား။ ပညာယ၊ ဖြင့်။ ယော သံဝဏ္ဏနာ
 ဝိသေသော၊ သည်။ ဝေါဒါနပက္ခံ၊ သို့။ ပါပေတိ၊ ဧ။ တထာ၊ တူ။ (ဝေါဒါနဝသေန
 ဟူလိုသော်)။ သုတ္တတ္ထံ၊ ကိ။ ယောဇေတိ၊ ဧ။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အဓိပ္ပါယ်၊
 တည်း။ **သစ္စေဟိ ယောဇယိက္ခာတိ၊** ကား။ နယန္တော စ၊ ဆောင်သည်ရှိသော်လည်း။
 တဏှာ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ အဝိဇ္ဇာ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဘဝမူလကတ္တာ၊
 ဘဝဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သမုဒယသစ္စံ၊ မည်၏။ အဝသေသာ၊
 တဏှာ အဝိဇ္ဇာမှ ကြွင်းကုန်သော။ တေဘူမကဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဒုက္ခသစ္စံ၊ မည်၏။
 သမထဝိပဿနာ၊ သည်။ မဂ္ဂသစ္စံ၊ မည်၏။ တေန၊ ထိုမဂ္ဂသစ္စာဖြင့်။ ပတ္တဗ္ဗာ၊
 ရောက်အပ်သော။ အသင်္ခတဓာတု၊ သည်။ နိရောဓသစ္စံ၊ မည်၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။
 စတူဟိ၊ ကုန်သော။ ဣမေဟိ သစ္စေဟိ၊ တို့နှင့်။ ယောဇေတိ၊ ဤ။ နေတိ၊ ဧ။ (နောက်သို့
 လည်)။ **အယံ နယော နန္ဒိယာဝဋ္ဍောတိ၊** ကား။ တဏှာဝိဇ္ဇာဟိ၊ တဏှာအဝိဇ္ဇာတို့ဖြင့်။
 သံကိလေသပက္ခဿ၊ သံကိလေသအဖို့ရှိသော။ သုတ္တတ္ထဿ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။
 (နယနလက္ခဏော၌ စပ်)။ သမထဝိပဿနာဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝေါဒါနပက္ခဿ၊
 ဝေါဒါန်အဖို့ရှိသော။ သုတ္တတ္ထဿ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ (လိုက်စေသည်)။
 စတုသစ္စယောဇနမုခေန၊ လေးပါးသော သစ္စာတို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။
 နယနလက္ခဏော၊ ဆောင်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိသော။ ယော သံဝဏ္ဏနာဝိသေသော၊
 သည်။ အတ္ထိ၊ ဧ။ အယံ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသော၊ သည်။ “နန္ဒိယာဝဋ္ဍော နယော နာမ၊
 မည်၏”။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... သံဝဏ္ဏနာဝိသေသော အယံ နန္ဒိယာဝဋ္ဍော
 နယော နာမ-ဟု ဆို၏။ ‘အတ္ထနယော အယံ နန္ဒိယာဝဋ္ဍော နယော နာမ’-ဟူ၍
 မဆိုကောင်းပါ သလော။ အဘယ့်ကြောင့် ‘သံဝဏ္ဏနာဝိသေသော’ဟု ဆိုဘိသနည်းဟု
 စောဒနာဖွယ် ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ဧတ္ထ စ ။လ။ ဝုတ္တိ’-ဟူသော
 ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဧတ္ထ စ၊ ဤအရာ၌လည်း။ နယဿ၊ အတ္တနယဇာ။ ဘူမိ၊ အရာဖြစ်သော သံဝဏ္ဏနာအထူးကို။ ဂါထာယံ၊ ၌။ “နယော”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ဇာ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသောတိ၊ ဟူ၍။ အမေဟိ၊ တို့သည်။ ဝုတ္တံ၊ ဇာ။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... အတ္တနယဇာ အရာဖြစ်သော သံဝဏ္ဏနာဝိသေသကို ဂါထာ၌ နယောဟု ဆိုအပ်သော-ဟူ၍ ဆို၏။ အတ္တနယကိုသာ နယောဟု မဆိုကောင်းပါသလော။ ဆရာစကားသည် အဘယ်သို့ သင့်ပါအံ့နည်းဟု စောဒနာရှိသောကြောင့် ‘န ဟိ အတ္တနယော သံဝဏ္ဏနာ’ဟူသောပါဌ် ထွက်ပြန် သတည်း။

အဋ္ဌကထာဆရာ... အတ္တနယသည် သံဝဏ္ဏနာ မဖြစ်ဟု ဆို၏။ ယင်းသို့ မဖြစ်သော် အဘယ်သည် အတ္တနယမည်သနည်း။ အတ္တနယဇာ အရ သရုပ်ဝိသေသ မရှိ။ ‘အဝိဇ္ဇမာနဘော’သာ ဖြစ်လေသလောဟု ပုစ္ဆာ ရှိပြန်ရာသောကြောင့် ‘စတုသစ္စ ။လ။ အတ္တနယော’-ဟူသောပါဌ် ထွက်ပြန်သတည်း။

ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ဇာ။ အတ္တနယော၊ သည်။ သံဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ စတုသစ္စပဋိဝေဓဿ၊ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းအား။ အနုရူပေါ၊ လျောက်ပတ်သော။ ပုဗ္ဗဘာဂေ၊ သစ္စာလေးပါးတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ ရှေးအဖို့၌။ အနုဂါဟဏနနယော၊ မဂ်အားလျော်စွာ ယူသော အခြင်းအရာ-ဟု ဆိုအပ်သော နည်းသည်။ အတ္တနယော၊ မည်၏။

ယင်းသို့ အနုဂါဟဏနနည်းသည် အတ္တနယဖြစ်သည်ရှိသော် အဘယ် သို့လျှင် သံဝဏ္ဏနာဝိသေသသည် နယမည်ကုန်အံ့နည်းဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘တဿ ပန။ လ ။ဝေါဟာရော’-ဟူသော ပါဌ်ကို မိန့်ပြန်သတည်း။

တဿ ပန အတ္တနယဿ၊ ဇာ။ ကား။ (နယဘူမိနှင့် စပ်)။ ဥပ္ပဋိတညုအာဒိနံ၊ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ တဏှာဒိမုခေန၊ တဏှာအစရှိသည်ကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ယာ နယဘူမိရစနာ၊ အကြင် အတ္တနယဇာအရာကို စီရင်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ဇာ။ တတ္ထ၊ ထိုအတ္တနယဇာ အရာကို စီရင်ခြင်း၌။ နယဝေါဟာရော၊ နည်းဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဇာ။ ။

၁၈။ **အကုသလေတိ၊ ကား။ ဒွါဒသစိတ္တုပ္ပါဒသင်္ဂဟိတေ၊ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်အပ်ကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ အကုသလေ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ သမူလေဟိတိ၊ ကား။ အတ္တနော၊ ဇာ။ မူလေဟိ၊**

မူလဖြစ်ကုန်သော။ လောဘဒေါသမောဟေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ကုသလေတိ၊** ကား။ သဗ္ဗေပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ စတုဘူမကေ၊ ဘုံလေးပါး၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ကုသလေ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ **ကုသလမူလေဟိတိ၊** ကား။ ကုသလေဟိ၊ ကုန်သော။ အာလောဘာဒိမူလေဟိ၊ အလောဘအစရှိသော မူလတို့ဖြင့်။ **ယော** သံဝဏ္ဏနာဝိသေသော၊ သည်။ **နေတိ၊** ဧ၊။ နယန္တော စ၊ ဆောင်သည်ရှိသော်လည်း။ မာယာမရိစိအာဒယော ဝိယ၊ မျက်လှည့် တံလျှပ် အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့။ အဘူတံ၊ ထင်ရှားမရှိသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိတသ္မာ၊

 ကြောင့်။ ဘူတံ၊ ထင်ရှားရှိသော။ **[၄၊ ၃၀]** သတ္တဗျဿဋ္ဌာဒယော ဝိယ၊ သတ္တဝါ အပေါင်း အစရှိသော သမူဟပညတ်တို့ကဲ့သို့။ သမ္မုတိသစ္စမတ္တံ၊ သမ္မုတိသစ္စာမျှသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **တထံ၊** မှန်သော။ အကုသလဿ၊ ဧ၊။ ဣဋ္ဌဝိပါကတာဘာဝတော စ၊ အလိုရှိအပ်သော အကျိုးကို ပေးခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ကုသလဿ၊ ဧ၊။ အနိဋ္ဌဝိပါကတာဘာဝတော စ၊ အလိုမရှိအပ်သော အကျိုးကို ပေးခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ဝိပါကေ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ အဝိသံဝါဒကတ္တာ၊ မချွတ်ယွင်းစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **အဝိတထံ၊** မချွတ်ယွင်းသော။ ဝါ၊ မချွတ်မယွင်း စေတတ်သော။ ကုသလာကုသလံကို။ နေတိ၊ ဧ၊။ ဧဝံ၊ သို့။ တိဏ္ဏမ္ပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဧတေသံ ပဒါနံ၊ တို့၏။ ကုသလာကုသလဝိသေသနတာ၊ ကုသလပုဒ် အကုသလပုဒ်တို့၏ ဝိသေသနအဖြစ်ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ဧ၊။ အထ ဝါ၊ ကား။ အကုသလမူလေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အကုသလာနိ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ကုသလမူလေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ကုသလာနိ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ နယန္တော၊ သော။ အယံ နယော၊ သည်။ **ဘူတံ၊** ထင်ရှားရှိသော။ **တထံ၊** မှန်သော။ **အဝိတထံ၊** မချွတ်မယွင်းသော သစ္စာကို။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ၍။ နေတိ၊ ဧ၊။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ သစ္စာနိ၊ တို့ကို။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ၍။ ယောဇေတိ၊ ဧ၊။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ပါဠိ၌ ‘ဘူတံ တထံ အဝိတထံ’သာ ဆိုသည် မဟုတ်တုံလော။ ထိုသို့လျက် အသို့မူ၍ ‘စတ္တာရိ သစ္စာနိ’-ဟု ဆိုဘိသနည်း။ အဘယ်သို့ ဆရာစကားသည် သင့်ပါအံ့နည်း။ တစ်နည်းကား-အဘယ့်ကြောင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် ဘူတံ တထံ အဝိတထံ မည်ကုန်သနည်း-ဟူသော စောဒနာကို နှလုံးထား၍ ‘ဒုက္ခာဒိနိ ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ ဒုက္ခဒီနိ၊ ဒုက္ခသစ္စာအစရှိသည်တို့သည်။ ဗာဓကဒိဘာဝတော၊ နှိပ်စက်ခြင်း အစရှိသော အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ မှ။ (အာဒိသဒ္ဓါဖြင့် ယာဝသန္တိနိယျာန အဖြစ်ကို ယူ)။ အညထာဘာဝါဘာဝေန၊ အဗာဓကအစရှိသော တစ်ပါးသော အဖြစ်မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဘူတာနိ၊ ဘူတမည်ကုန်၏။ သစ္စသဘာဝတ္ထာ၊ မှန်သော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တထာနိ၊ ကုန်၏။ အဝိသံဝါဒနတော၊ မချွတ်ယွင်းစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အဝိတထာနိ၊ မည်ကုန်၏။ ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ “စတ္တာရိ၊ လ ။အနညထာနီ”တိ၊ ဟူ၍။ ဧတံ ဝစနံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

“ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ ဣမာနိ၊ ဤသစ္စာတို့သည်။ တထာနိ၊ မှန်ကုန်၏။ အဝိတထာနိ၊ မချွတ်ယွင်းကုန်။ အနညထာနိ၊ မဖောက်ပြန်ကုန်။ ဝါ၊ တစ်ပါးသော အပြားအားဖြင့် မဖြစ်ကုန်”။

တိပုက္ခလံ တံ နယံ အာဟူတိ၊ ကား။ အကုသလမူလေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ သံကိလေသပက္ခဿ၊ ညစ်နွမ်းခြင်း အဖို့ရှိသော။ သုတ္တတ္ထဿ၊ ကို။ ကုသလမူလေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝေါဒါနပက္ခဿ၊ ဖြူစင်ခြင်း အဖို့ရှိသော။ သုတ္တတ္ထဿ၊ ကို။ စတုသစ္စယောဇန မုခေန၊ သဖြင့်။ နယနလက္ခဏော၊ သော။ ယော သံဝဏ္ဏနာဝိသေသော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တံ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသံ၊ ကို။ “တိပုက္ခလံ နယ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

၁၉။ **ဝိပလ္လာသေဟိတိ၊** ကား။ အသုဘော၊ ဌှိ။ သုဘံ၊ တည်း။ ဣတိ အာဒိနယပဝတ္တေဟိ၊ ဤသို့အစရှိသော နည်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော။ စတူဟိ၊ ကုန်သော။ ဝိပလ္လာသေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ **ကိလေသေတိ၊** ကား။ ယေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ကိလိဿန္တိ ဝိဗာဓယန္တိ၊ နှိပ်စက်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ကိလေသာ၊ မည်ကုန်၏။ သံကိလိဋ္ဌဓမ္မာ၊ ညစ်နွမ်းစေတတ်သော သဘောနှင့် ပြည့်စုံသော တရားတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ တစ်နည်းကား- သံကိလိဋ္ဌဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံကိလေသပက္ခံ၊ ညစ်နွမ်းခြင်းအဖို့ရှိသော တရားတည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ကေစိ၊ တို့သည်။ “သံကိလေသေ”တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။ ကိလေသသဟိတေ၊ ကိလေသာနှင့် တကွဖြစ်သော တရားတို့ကို။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဣန္ဒြိယေဟိတိ၊** ကား။ သဒ္ဓါဒီဟိ၊ ကုန်သော။

ဣန္ဒြိယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ **သဒ္ဓမ္မေ**တိ၊ ကား။ ပဋိပတ္တိပဋိဝေဓသဒ္ဓမ္မေ၊ ပဋိပတ္တိပဋိဝေဓ
 တည်းဟူသော သူတော်ကောင်းတရားတို့ကို။ ဝေါဒါနပက္ခံ၊ ဖြူစင်ခြင်းအဖို့ရှိသော
 တရားကို။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဧတံ နယန္တိ** ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ဌှံ။
 (အတ္ထောသို့ သွား)။ သုဘသညာဒီဟိ၊ သုဘသညာအစရှိကုန်သော။ ဝိပလ္လာသေဟိ၊
 တို့ဖြင့်။ သကလဿ၊ သော။ သံကိလေသပက္ခဿ၊ သော။ သုတ္တတ္ထဿ၊ ကို။
 သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒီဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝေါဒါနပက္ခဿ၊ သော။ သုတ္တတ္ထဿ၊ ကို။ စတုသစ္စ
 ယောဇနဝသေန၊ သစ္စာလေးပါးနှင့် ယှဉ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ နယနလက္ခဏော၊ သော။
 ယော သံဝဏ္ဏနာဝိသေသော၊ သည်။ အတ္တိ၊ ၏။ ဧတံ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသံ၊ ကို။ **နယဝိဒ္ဓ**
 သဒ္ဓမ္မနယကောဝိဒါ၊ သစ္စာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အစရှိသော သူတော်ကောင်းတရား၌
 လိမ္မာကုန်သော ပညာရှိတို့သည်။ ဝါ၊ ကား။ အတ္တနယကုသလာ ဧဝ၊ အတ္တနယ၌
 လိမ္မာသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော ပညာရှိတို့သည်။ သီဟဝိက္ကိဋ္ဌိတံ နယန္တိ၊ ဟူ၍။
 ဝဒန္တိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

၂၀။ **ဝေယျာကရဏေ**သူတိ ပဒဿ၊ ၏။ (အတ္ထော၌ စပ်)။ တဿ တဿ
 အတ္တနယဿ၊ ကို။ ယောဇနတ္ထံ၊ ၄။ ကတေသု၊ ကုန်သော။ သုတ္တဿ၊ ၏။
 အတ္ထဝိသဇ္ဇနေသု၊ အနက်အဖြေတို့၌။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

**အရင်အဋ္ဌကထာဆရာ... အတ္ထဝိသဇ္ဇနေသု-ဟူ၍သာ မဆိုမူ၍
 အဘယံကြောင့် သုတ္တဿ-ဟု ဆိုလေသနည်း။ သုတ်၏အနက် အဖြေ၏အဖြစ်ကို
 ဆရာအဘယ်ဖြင့် သိပါသနည်း။ အမေးပုစ္ဆာ စောဒနာထွက်ရာသည်ကို
 မြင်တော်မူ၍ ‘တေနေဝါဟ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။**

တေနေဝါ၊ ထိုသို့ သုတ်၏ အနက်အဖြေ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။
 “တဟိံ တဟိံ”န္တိ၊ ဟူ၍။ အာစရိယော၊ သည်။ အာဟ၊ ပြီ။ **ကုသလာကုသလာတိ၊**
 ကား။ ဝေါဒါနိယာ စ၊ ဖြူစင်ခြင်း အဖို့ရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ သံကိလေသိကာ
 စ၊ ညစ်နွမ်းခြင်း နှိပ်စက်ခြင်း အဖို့ရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ တဿ တဿ နယဿ၊
 ထိုထိုအတ္တနယ၏။ ဒိသာဘူတဓမ္မာ၊ ဒိသာဖြစ်၍ ဖြစ်သော တရားတို့ကို။ **ဝုတ္တာတိ၊**
 ကား။ သုတ္တတော၊ မှ။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ၍။ ကထိတာ၊ ကုန်၏။ **မနသာ**
ဝေါလောကယတေတိ ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ဌှံ။ တေ ယထာဝုတ္တဓမ္မေ၊ အကြင် အကြင်
 ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ထိုတရားတို့ကို။ စိတ္တေနော၊ ဖြင့်သာလျှင်။ “အယံ၊ ဤတရားသည်။
 ပဌမာ ဒိသာ၊ ပဌမဒိသာ မည်၏။ အယံ၊ ကား။ ဒုတိယာ ဒိသာ၊ မည်၏။” ဣတိ

အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ တဿ တဿ နယဿ၊ ၏။ ဒိသာဘာဝေန၊ ဒိသာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပပရိက္ခတိ၊ စူးစမ်း၏။ ဝိစာရေတိ၊ ဆင်ခြင်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

“ဩလောကယတေ တေ **[၄၊ ၃၁]** အပဟိ”တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပါဌော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုပါဠိ၌။ **တေတိ၊ ကား။** တေ ယထာဝုတ္တဓမ္မေ၊ တို့ကို။ **အပဟိတိ၊ ကား။** အပ္ပန္တရုံ အတွင်း၌။ စိတ္တေ ဧဝ၊ ၌သာလျှင်။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **တံ ခု ဒိသာလောစနံ အာဟူတိ၊ ကား။** ဩလောကယတေတိ ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ ယဒေတံ ယံ ဧတံ ဩလောကနံ၊ အကြင်ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တံ ဩလောကနံ၊ ကို။ ဒိသာလောစနံ နာမ၊ အမည်ရှိသော။ နယံ၊ နည်းဟူ၍။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ **ခု-တိ စ၊** ခုဟူသည်လည်း။ အဝဓာရဏော၊ ၌။ ပဝတ္ထော၊ သော။ နိပါတော၊ တည်း။ တေန၊ ထိုခု-ဟူသော နိပါတ်ပုဒ်ဖြင့်။ အယံ နယော၊ ဤဒိသာလောစနနည်းသည်။ ဩလောကနမေဝ၊ သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကောစိ၊ သော။ အတ္ထဝိသေသော၊ အနက်အထူးသည်။ န ဟောတိ၊ ဖြစ်။ ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒသေတိ၊ ၏။ ။

၂၁။ **ဩလောကေတွတိ၊ ကား။** ပဌမာဒိဒိသာဘာဝေန၊ ပဌမာ အစရှိသော ဒိသာ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပပရိက္ခိတ္တာ၊ ၍။ **ဒိသာလောစနေနာတိ၊ ကား။** ကရဏ-ဘူတေန၊ သော။ ဒိသာလောစနနယေန၊ ဖြင့်။

ကရိုက်း မဖြစ်သည်ရှိသော် ထိုဒိသာလောစနနည်း၏ အနက်အထူး အဘယ်သို့ ဖြစ်တော့အံ့နည်း-ဟု ပြလိုရကား ‘ယေန ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ ယေန ဝိမိနာ၊ အကြင် အစီအရင်ဖြင့်။ တဿ တဿ အတ္ထနယဿ၊ ကို။ ယောဇနာယ၊ ယှဉ်ခြင်းငှာ။ ဒိသာ၊ တို့ကို။ ဩလောကီယန္တိ၊ ကုန်၏။ သော ဝိမိ၊ သည်။ ဒိသာလောစနံ၊ မည်၏။ ဣတိ ဧဝံ ဝါ၊ ဤသို့လည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ အတ္ထော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ **ဥက္ခိပိယာတိ၊ ကား။** ဥဒ္ဓရိတ္တာ၊ ထုတ်၍။ ဒိသာဘူတဓမ္မေ၊ တို့ကို။ သုတ္တတော၊ မှ။ နိဒ္ဓါရေတွာ၊ ၍။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ “ဥက္ခိပိယ ယော သမာနေတိ”တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။ တဿ၊ ထိုပါဠိ၏။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ “ယော နယော၊ သည်။ တေသံ ဒိသာဘူတဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ သမာနယနံ၊ အညီအညွတ် ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းကို။ ကရေတိ၊ ၏။” ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ဝါ၊ ကား။ **ယန္တိ ပဒံ၊ ယံ-ဟူသော ပုဒ်သည်။** ကိရိယာပရာမသနံ၊ ကြိယာကို စွဲသော ပုဒ်တည်း။ **သမာနေတိတိ၊ ကား။** သမံ၊ အညီအညွတ်။ ဝါ၊ ကား။ သမ္မာ၊

ကောင်းစွာ။ တဿ တဿ နယဿ၊ ထိုထိုသို့သော အတ္တနယကို။ ယောဇနာဝသေန၊
ယှဉ်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အာနေတိ၊ ဆောင်၏။ ကေ ပန၊ အဘယ်တရားတို့ကိုကား။
အာနေတိ၊ နည်း။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ တံတံနယဒိသာ-ဘူတေ၊ ထိုထိုသို့သော
အတ္တနယ၏ ဒိသာဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ကုသလာကုသလေ၊ တို့ကို။ အာနေတိ၊
၏။ **အယံ နယောတိ** ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ (အတ္ထောနှင့် စပ်)။ သမာနေတိတိ ဧတ္ထ ပါဌေ၊
ဌ။ တံတံနယဒိသာဘူတဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ ယဒေတံ ယံ ဧတံ သမာနယနံ၊ အကြင်
အညီအညွတ် ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်း သည်။ အတ္တိ၊ ၏။ အယံ၊ ဤသို့ အညီအညွတ်
ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းသည်။ **အင်္ဂီသော** နာမ၊ အမည်ရှိသော။ နယော၊ မည်၏။
ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဧတဉ္စ ဒွယံ၊ ဤဒိသာလောစန အင်္ဂီသနည်း
နှစ်ပါးတို့၏ အပေါင်းကို။ **“ဝေါဟာရနယော” တိ စ**၊ ဝေါဟာရနည်းဟူ၍
လည်းကောင်း။ “ကမ္မနယော”တိ စ၊ ကမ္မနည်းဟူ၍ လည်းကောင်း။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။

၂၂။ ဧဝံ သို့။ ဟာရေ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ နယေ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။
နိဒ္ဒိသိတွာ၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ဌ။ နေသံ၊ ထိုဟာရနယတို့ကို။ ယောဇနက္ကမံ၊ ယှဉ်ခြင်း၏
အစဉ်ကို။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ **“သောဠသ ဟာရာ ပဌမ”**န္တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။
တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ ပဌမံ၊ စွာ။ သောဠသ ဟာရာ၊ တို့ကို။ “ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏”။
ဣတိ၊ သို့။ ဝစနသေသော၊ ပါဠိကြွင်းကို။ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗော၊ ဆောင်အပ်၏။
ဗျုဇနပရိယေဋ္ဌိဘာဝတော၊ သဒ္ဓါကို ရှာမှီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
ဟာရသံဝဏ္ဏနာ၊ ဟာရအဖွင့်ကို။ ပဌမံ၊ စွာ။ ကာတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။
အဓိပ္ပာယော၊ တည်း။ **ဒိသာလောစနတောတိ**၊ ကား။ ဒိသာလောစနေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊
ကား။ အယမေဝ၊ ဤပါဠိသည်ပင်လျှင်၊ ပါဌေ၊ မူလပါဌ်တည်း။ **အင်္ဂီသေန ဟိတိ**
ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ဌ။ သမဘိနိဝိဌော၊ သော။ **ဟိ** သဒ္ဓေါ၊ သည်။ နိပါတမတ္ထံ၊
နိပါတ်မျှသာတည်း။

၁။ ဝေါဟာရနယောတိ စ ။ ။ ဒိသာဖြစ်သော တရားတို့ကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ခြင်း၊
အညီအညွတ် ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းကြောင့် ဝေါဟာရနည်း၊ ကမ္မနည်းသာ မည်၏။ နန္ဒိယာဝဋ္ဋ
အစရှိသော နည်းတို့ကဲ့သို့ အသီး ထုတ်၍ ဆောင်အပ်သော အနက် မရှိသောကြောင့် အတ္တနယ
မမည်-ဟူလိုသော်။

ဤမျှတည်းဖြင့် ဤဂါထာ၏ အနက်ကုန်သလောဟူသော စောဒနာကို ရည်၍ ‘သေသံ ဥတ္တာနမေဝ’ စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

သေသံ၊ သည်။ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေါ်သလျှင်ကတည်း။ (ပေါ်ပြီး ဖြစ်ရကား ငါတို့ မဖွင့်ပြီဟူလိုသော်)။ ။

ပုဒ်တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး

၂၃။ က္ကဒါနိ၊ ဌှိ။ (နိဒ္ဒိသိတုံ အာဟဌှိ စပ်)။ ယေသံ ဗျဉ္ဇနပဒါနဉ္စ၊ အကြင် ဗျဉ္ဇနပဒ တို့၏လည်းကောင်း။ ယေသံ အတ္ထပဒါနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒွါဒသပဒါနိ သုတ္တန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တာနိ ပဒါနိ၊ ထိုဗျဉ္ဇနပဒအတ္ထပဒတို့ကို။ နိဒ္ဒိသိတုံ၊ ငှာ။ **“အက္ခရံ ပဒ”**န္တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုအက္ခရံ ပဒ အစရှိသော ပါဠိ၌။ ဝါ၊ ထိုအက္ခရာ ပုဒ် အစရှိသည်တို့တွင်။ ပဒေ၊ ပုဒ်သည်။ အပရိယောသိတေ၊ မပြီးဆုံးသေးသည်ရှိသော်။ တစ်နည်းကား အပရိယောသိတေ၊ သော။ ပဒေ၊ ဌှိ။ ဝဏ္ဏော၊ တစ်လုံးတစ်လုံးသော ဝဏ္ဏသည်။ ပရိယာယဝသေန၊ ပရိယာယဝေဝုဉ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အက္ခရဏတော အသဉ္စရဏတော၊ မပြောင်းရွှေ့ခြင်းကြောင့်။ **အက္ခရံ** မည်၏။ (နာက္ခရတိ န သဉ္စရတိတိ အက္ခရံဟူသော ဝိဂြိုဟ်ကို ပြသတည်း)။

ဝဏ္ဏ၏ဝေဝုဉ် စင်စစ်ရှိခဲ့သော် ပရိယာယဝေဝုဉ်အားဖြင့် မပြောင်းရွှေ့သောကြောင့် အက္ခရာမည်၏’ဟု ဆိုသော ဆရာစကား မသင့်ရာတကားဟု စောဒနာရှိရကား ‘န ဟိ ။လ။ ဝိဇ္ဇတိ’ ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ ဝဏ္ဏဿ၊ အအက္ခရာ အစရှိသော ဝဏ္ဏ၏။ ပရိယာယော၊ ပရိယာယဝေဝုဉ်သည်။ န ဝိဇ္ဇတိ၊ မရှိ။

ပရိယာယအားဖြင့် မပြောင်းရွှေ့သောကြောင့် အက္ခရာမည်သော ဟူပြီ။ အဘယ်သဘောကြောင့်ကား ဝဏ္ဏမည်သနည်းဟု အမေးပုစ္ဆာ ရှိရကား ‘အထ ဝဏ္ဏောတိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သော်။

ပရိယာယဝသေန၊ ဖြင့်။ အက္ခရဏတော အသဉ္စရဏတော၊ ကြောင့်။ အက္ခရံ မည်သည်။ ယဒိ သိယာ၊ အံ့။ အထ၊ ထိုသို့မည်သည်ရှိသော်။ (ဤသို့ သမ္ပန်)၊ ဝဏ္ဏောတိ၊ ဝဏ္ဏဟူသည်။ ကေနဌေန၊ အဘယ်သဘောကြောင့်။ ဝဏ္ဏော၊ မည်သနည်း။ အတ္ထသံဝဏ္ဏနဌေန၊ အနက်ကို ဖွင့်တတ်သော သဘောကြောင့်။

ဝဏ္ဏော၊ မည်၏။ တစ်နည်း၊ ဟိ ဝိတ္ထာရေမိ၊ အံ့။ ဝဏ္ဏဿ၊ အအက္ခရာ အစရှိသော ဝဏ္ဏ၏။ ပရိယာယော၊ ပရိယာယ်ဝေဝုဏ်သည်။ န ဝိဇ္ဇတိ၊ မရှိ။ အထ၊ ထိုသို့မရှိသော်။ (ဤသို့ သမ္ပန်)၊ ဝဏ္ဏောတိ၊ ဝဏ္ဏဟူသည်။ ကေနဌေန၊ အဘယ်သဘောကြောင့်။ ဝဏ္ဏော၊ မည်သနည်း။ အတ္ထသံဝဏ္ဏနဌေန၊ အနက်ကို ဖွင့်တတ်သော သဘောကြောင့်။ ဝဏ္ဏော၊ မည်၏။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ပုဒ်ဝါကျသည်သာ အနက်ကို ဖွင့်သည်မဟုတ် ကုန်လော။ အက္ခရာသည် အနက်ကို မဖွင့်သည် မဟုတ်ကုန်လော-ဟူသော စောဒနာကို နှလုံးပိုက်၍ ‘ဝဏ္ဏော ဧဝ ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။ ဣတ္ထရဓဏတာယ၊ ထိုသို့သော ခဏရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အပရာပရဘာဝေန၊ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္ထော၊ သော။ ပဒါဒိဘာဝေန၊ ပုဒ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (အာဒိသဒ္ဓါဖြင့် ဝါကျကို ယူ)။ ဂယုမာနော၊ ယူအပ်သော။ ဝဏ္ဏော ဧဝ၊ သည်သာလျှင်။ ယထာသမ္ပန္နံ၊ သင်္ကေတအားလျော်စွာ။ (ဤသဒ္ဓါသည် ဤအနက်ကို ဟော၏။ ဤအနက်သည် ဤသဒ္ဓါ၏ အနက်တည်းဟု ယူအပ်သော သဘောအားလျော်စွာ-ဟု ဆိုသော်။)

တစ်နည်းကား-ယထာသမ္ပန္နံ သဒ္ဓါအနက်တို့၏ အချင်းချင်း အဝိနာဘာဝနည်း အားဖြင့် စပ်သည်အားလျော်စွာ။ တံ တံ အတ္ထံ၊ ကို။ [၄၊ ၃၂] ဝဒတိ၊ ဟော၏။ ဝါ ကား။ ဧကက္ခရံ၊ တစ်လုံးသော အက္ခရာရှိသော။ ပဒံ၊ သည်။ **အက္ခရံ**၊ မည်၏။ (မာ ဧဝံ အစရှိသည်တို့၌ မာ အစရှိသော အက္ခရာသည် ဧကက္ခရပုဒ်မည်၏ ဟူလိုသော်။) ကေစိ ပန၊ အချို့သော အဘယဂီရိဝါသီ၊ တို့သည်ကား။ “မနသာ ဒေသနာ ၊ မနသာဝဝတ္ထပိတဖြစ်သော ဒေသနာသည်။ ဝါစာယ၊ ဝစီဘေဒအားဖြင့်။ ဝါ၊ နှုတ်မြှောက်သောအားဖြင့်။ အက္ခရဏတော၊ မပြောင်းရွှေ့ခြင်းကြောင့်။ အက္ခရံ မည်၏။” ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ ။

ပဒန္တိ ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ပဒံဟူသော ပါဠိ၌။ ဝစနတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဧတေန ဝစနေန၊ ဤသဒ္ဓါဖြင့်။ အတ္ထော၊ ကို။ ပဇ္ဇတိ၊ သိအပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ပဒံ၊ မည်၏။ တံ ပဒံ၊ သည်။ နာမပဒံ၊ လည်းကောင်း။ အာချာတပဒံ၊ လည်းကောင်း။ ဥပသဂ္ဂပဒံ၊ လည်းကောင်း။ နိပါတပဒံ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတုပ္ပိဓံ၊ ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုလေးပါးသော ပုဒ်တို့တွင်။ “ဖဿော ဝေဒနာ စိတ္တ”န္တိ ဧဝမာဒိကံ၊ ဖဿော ဝေဒနာ စိတ္တံ ဤသို့အစရှိသော။

သတ္တပ္ပဓာနံ၊ ခြပ်ပြဓာန်းသော ပုဒ်သည်။ နာမပဒံ၊ မည်၏။ “ဖူသတိ ဝေဒယတိ ဝိဇ္ဇာနာတိ”တိ ဧဝမာဒိကံ၊ သော။ ကိရိယာပဓာနံ၊ ကြိယာပြဓာန်းသော ပုဒ်သည်။ အာချာတပဒံ၊ မည်၏။ ကိရိယာဝိသေသဂ္ဂဟဏနိမိတ္တံ၊ ကြိယာအထူးကို သိခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော။ “ပ” ဣတိ ဧဝမာဒိကံ၊ ပ ဤသို့ အစရှိသော ပုဒ်သည်။ ဥပသဂ္ဂပဒံ၊ မည်၏။

ကိရိယာ စ၊ ၏လည်းကောင်း။ သတ္တဿ စ၊ ခြပ်၏လည်းကောင်း။ သရူပဝိသေသပ္ပကာသနဟေတုဘူတံ၊ သရုပ်အထူး၏ ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ “ဧဝ”န္တိ ဧဝမာဒိကံ၊ ဧဝံဤသို့ အစရှိသော ပုဒ်သည်။ နိပါတပဒံ၊ မည်၏။ ။

ဗျဉ္ဇနန္တိ ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ ဝစနတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ယံ ဝါကျံ၊ သည်။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ သော။ ပဒါဘိဟိတံ၊ ပုဒ်သည် ဟောအပ်သော။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဗျဉ္ဇယတိ၊ ပြတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ ဝါကျံ၊ သည်။ ဗျဉ္ဇနံ၊ မည်၏။ (ဤအနက်ကား ‘သင်္ခေပတော ဝုတ္တံ ကိံ ပန တန္တိအာဟ ပဒါဘိဟိတံ’ ဟူသော ဋီကာနှင့် အညီတည်း။) တစ်နည်းကား ယံ ဝါကျံ၊ သည်။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ အက္ခရာတို့သည် ဟောအပ်သော။ အတ္ထံ၊ အနက်ကို လည်းကောင်း။ ပဒါဘိဟိတံ၊ ပုဒ်တို့သည် ဟောအပ်သော။ အတ္ထံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဗျဉ္ဇယတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ ဝါကျံ၊ သည်။ ဗျဉ္ဇနံ၊ မည်၏။ (ဤအနက်ကား အထ ဝါ သင်္ခေပတော ဝုတ္တံ စသည်ဖြင့် တစ်နည်းဖွင့်သော ဋီကာနှင့် အညီတည်း။) ဝါကျံ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။

ဝါကျသည် သရုပ်အားဖြင့် အဘယ်နည်း စုဒ်ရှိရကား ‘တံ ပန’ စသော ပါဌ်ကို မိန့်သော်။

၁။ ပဣတိ ဧဝမာဒိကံ ။ ။ ပြယုဂ်ကား စိရပ္ပဝါသိ စသည်တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ ပသဒ္ဒါသည် ပဝေသနကြိယာ၏ ဝိယောဂ-ဟူသော အနက်အထူးကို ပြသတည်း။

၂။ ဧဝန္တိ ဧဝမာဒိကံ ။ ။ ပြယုဂ်ကား ‘ဧဝံ မနသိကရောယ၊ မာ ဧဝံ မနသာကတ္ထ၊ ဧဝံသီလာ ဧဝံဓမ္မာ’ အစရှိသည်တည်း။ ဤပြယုဂ်ဝယ် ဧဝံ မနသိကရောယ၊ မာ ဧဝံ မနသာကတ္ထ ပြယုဂ်၌ ဧဝံသဒ္ဒါသည် ကြိယာအထူးကို၊ ဧဝံသီလာ ဧဝံဓမ္မာ ပြယုဂ်၌ ဧဝံသဒ္ဒါသည် ခြပ်အထူးကို ပြသတည်း။

တံ ပန ဝါကျံ၊ သည်။ အတ္တတော၊ သရုပ်အားဖြင့်။ ပဒသမုဒါယော၊ ပုဒ်အပေါင်းတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... အနက်ကို ပြတတ်သောကြောင့် ဝါကျသည် ဗျဉ္ဇနမည်သောဟု ဆို၏။ ပုဒ်သည်လည်း အနက်ကို မပြတတ်ပါသလော-ဟု စောဒနာကို နှလုံးပြု၍ ‘ပဒမတ္တသဝနေပိ ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ ပဒမတ္တသဝနေ၊ ပုဒ်မျှကို ကြားခြင်းသည်။ သတိပိ၊ သော်လည်း။ အဓိကာရာဒိဝသေန၊ အဓိကာရ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝါ၊ အရာ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ လဗ္ဘမာနေဟိ၊ ရအပ်ကုန်သော။ ပဒန္တရေဟိ၊ ပုဒ်တစ်ပါးတို့နှင့်။ အနုသန္ဓာနံ၊ လျောက်ပတ်စွာ စပ်ခြင်းကို။ ကတွာဝ၊ ၍သာလျှင်။ အတ္တသမ္ပဋိပတ္တိ၊ အနက်ကို သိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝါကျမေဝ၊ သည်သာလျှင်။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဗျဉ္ဇယတိ၊ ပြတတ်၏။ နိရုတ္တိတိ၊ ကား။ အာကာရာဘိဟိတံ၊ ဝါကျကို ဝေဖန်ခြင်းတို့၌ ဆိုအပ်သော။ နိဗ္ဗစနံ၊ ဝိဂြိုဟ်သည်။ နိရုတ္တိ၊ မည်၏။ ။

နိဗ္ဗေသောတိ၊ ကား။ နိဗ္ဗစနဝိတ္ထာရော၊ ဝိဂြိုဟ်၏ အကျယ်သည်။ နိရဝသေသဒေသနတ္တာ၊ အကြွင်းမရှိ ဟောအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **နိဗ္ဗေသော** မည်၏။ (နိဗ္ဗာနံ မဂ္ဂတိ နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ ဝါ မဂ္ဂိယတိ ကိလေသေ မာရေန္တော ဂစ္ဆတိတိ မဂ္ဂေါ အစရှိသည်ကို ယူ)။ ပဒေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝါကျဿ၊ ကို။ ဝိဘာဂေါ၊ သည်။ အာကာရော၊ မည်၏။ ဝိဘာဂေါ၊ သည်။ အာကာရော၊ မည်သည်။ ယဒိ သိယာ၊ အံ့။ ဧဝံ၊ သို့ဖြစ်သည်။ သတိ၊ သော်။ (ဤသို့ နောက်မှ ငင်၍ ပေး)။ ပဒတော၊ ပုဒ်မှ။

၁။ ဝါကျံ ။ ။ ပုဒ်အပေါင်းသည် ဝါကျမည်သည်ရှိသော် ထိုဝါကျအပိုင်းအခြားကား အဘယ်နည်းဟု ဆိုငြားအံ့။ အကြင်မျှလောက် အလိုရှိအပ်သော အနက်အဆုံးသည် ရှိ၏။ ထိုမျှလောက်သော အပိုင်းအခြားသည် ဝါကျအပိုင်းအခြား မည်၏။ သာချာတံ သာဗျယံ သကာရကံ သဝိသေသနံ “ဝါကျံ”-ဟူသော ဋီ။ ဧကာချာတော ပဒစယော၊ သိယာ ဝါကျံ သကာရကော-ဟူသော အဘိဓာန်။ ဘေဒါဘေဒကဘူတတ္ထံ၊ ပုဏ္ဏံ ဝေါဟာရနိဿိတံ။ နာနာပဒံ ဝိဘာဂေတိ၊ ယန္တံ ဝါကျန္တိ ဝုစ္စတိ။ အနိဋ္ဌိတေ ပဒေ ဝဏ္ဏော၊ ဝါကျရံ နိဋ္ဌိတေ ပဒံ။ ဝါကျံ တသမုဒါယော တံ၊ အညောညာပေက္ခလက္ခဏံ-ဟူသော သဒ္ဒတ္ထဘေဒစိန္တာကို မှီ၍လည်း ဝါကျအပိုင်းအခြားကို မှတ်အပ်၏။

အာကာရဿ၊ အာကာရ၏။ ဝိသေသော၊ အထူးသည်။ ကော၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ စေ ဝဒေယျ၊ အံ့။ ဝါကျေ၊ သည်။ အပရိယောသိတေ၊ မိ။ ဝါ၊ ကား။ ဝါကျေ၊ ကို။ အဝိဘဇ္ဇမာနေ၊ မဝေဖန်အပ်မီ။ တဒဝယဝေါ၊ ထိုဝါကျ၏ အစိတ်သည်။ ပဒံ၊ မည်၏။ ဥစ္စာရဏဝသေန၊ ရွတ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝါကျေ၊ သည်။ ပရိယောသိတေ၊ သော်။ ဝါ၊ ကား။ ဝိဘဇ္ဇမာနေ၊ သော်။ တဒဝယဝေါ၊ ထိုဝါကျ၏ အစိတ်သည်။ **အာကာရော**၊ မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ ဧတေသံ၊ ထိုပဒအာကာရတို့၏။ ဝိသေသော၊ အထူးတည်း။

ဆဋ္ဌံ၊ ခြောက်ခုမြောက်သော။ ဝစနံ၊ ပုဒ်တည်း။ ဆဋ္ဌဝစနံ၊ ခြောက်ခုမြောက်သော ပုဒ်။ ဧတဿ ဗျဉ္ဇနပဒဿ၊ အား။ အာကာရော၊ အာကာရဟု ဆိုအပ်သော။ ဆဋ္ဌဝစနံ၊ ခြောက်ခုမြောက်သော ပုဒ်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ ဗျဉ္ဇနပဒံ၊ သည်။ **အာကာရဆဋ္ဌဝစနံ**၊ မည်၏။ ဗျဉ္ဇနပဒံ၊ ဗျဉ္ဇနပဒကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဧတ္ထ စ၊ ဤဂါထာ၌လည်း။ ဗျဉ္ဇနန္တိ ဣမဿ ပဒဿ၊ ၏။ အနန္တရံ၊ အခြားမဲ့၌။ ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ ဆိုအပ်သော။ အာကာရပဒံ၊ အာကာရပုဒ်ကို။ နိဒ္ဒေသပဒါနန္တရံ၊ နိဒ္ဒေသပုဒ်၏ အခြားမဲ့၌။ ဝဒန္တေန၊ ဆိုလျက်။ “အာကာရဆဋ္ဌဝစနံ”န္တိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ပဒါနုပုဗ္ဗိကံ၊ ပုဒ်အစဉ်ကို။ ဣစ္ဆန္တေဟိ ပန၊ အလိုရှိသော သူတို့သည်ကား။ တံ၊ ထိုအာကာရ-ဟူသော ပုဒ်ကို။ ဗျဉ္ဇနပဒါနန္တရမေဝ၊ ဗျဉ္ဇနပုဒ်၏ အခြားမဲ့၌သာလျှင်။ ကာတဗ္ဗံ၊ ၏။ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “အပရိမာနာ ။လ။ အာကာရာ”တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ “ဗျဉ္ဇနေဟိ ။လ။ ဝိဘဇတိ”တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဝက္ခတိ၊ တံ့။ ဧတံ ပန၊ တို့သည်ကား။ “အာကာရပဒဗျဉ္ဇနနိရုတ္တိယော စ နိဒ္ဒေသော”တိ။

၁။ အာကာရော ။ ။ ကုသလာ ဓမ္မာ’အစရှိသော ဝါကျ၌ ဓမ္မာတိုင်အောင် အဆုံးမရောက်မီ ကုသလာဟူသော အစိတ်သည် ပုဒ်သာ မည်၏။ အာကာရ မမည်။ တစ်နည်းကား-ဓမ္မာတိုင်အောင် အဆုံးရောက်ငြားသော်လည်း ကုသလာဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဓမ္မာ-ဟူ၍ လည်းကောင်း မဝေဖန်သေးသည်ရှိသော် ကုသလာ-ဟူသော အစိတ်၊ ဓမ္မာဟူသော အစိတ်သည် ပုဒ်သာ မည်၏။ အာကာရ မမည်။ ဓမ္မာတိုင်အောင် အဆုံးရောက်ပြီးသော်ကား ကုသလာဟူသော အစိတ်၊ ဓမ္မာဟူသော အစိတ်သည် အာကာရ မည်၏။ တစ်နည်းကား-ကုသလာဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဓမ္မာဟူ၍လည်းကောင်း ဝေဖန်သည်ရှိသော် ကုသလာဟူသော အစိတ်၊ ဓမ္မာဟူသော အစိတ်သည် အာကာရ မည်၏-ဟူလိုသော်။

၁၄၆

နေတ္တိအဋ္ဌကထာနိဿယ

ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။ **ဧတ္တာဝ ဗျဉ္ဇနံ သဗ္ဗန္တိ**၊ ကား။ ယာနိမာနိ အက္ခရာဒီနိ၊ အကြင်အက္ခရာ အစရှိသည်တို့ကို။ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ၊ ကုန်၏။ ဧတ္တကမေဝ၊ ဤမျှသာ ဖြစ်သော။ သဗ္ဗံ၊ သော။ ဗျဉ္ဇနံ၊ ဗျဉ္ဇနပဒသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တစ်နည်းကား-သဗ္ဗံ၊ သော။ ဗျဉ္ဇနံ၊ သည်။ ဧတ္တကမေဝ၊ သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။

ပိဋကသုံးပုံ၌ သဒ္ဒါသည် အနန္တအပရိမာဏ မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာ ရှိရကား ‘ဧတေဟိ’ အစရှိသည်ကို မိန့်သော်။ တစ်နည်းကား ‘ဧတ္တာဝ’-ဟူ၍ ဝေသဒ္ဒါကို ဆို၏။ ထိုဝေသဒ္ဒါဖြင့် နစ်စေအပ်သော နိဝတ္တေတဗ္ဗမရှိသော် မဆိုသင့်တကား-ဟု စောဒနာရှိရကား ‘ဧတေဟိ’ စသည်ကို မိန့်သော်။

ဧတေဟိ၊ ဤဗျဉ္ဇနပဒ ခြောက်ပါးတို့ဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတံ၊ သော။ ဗျဉ္ဇနံ နာမ၊ သဒ္ဒါမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

၂၄။ **သင်္ကာသနာတိ**၊ ကား။ သံခိတ္တေန၊ အကျဉ်းအားဖြင့်။ ကာသနာ၊ ပြအပ်သော အနက်-ဟူသော အခြင်းအရာတည်း။ **ပကာသနာတိ**၊ ကား။ ပဌမံ၊ စွာ။ ကာသနာ၊ တည်း။ ကာသီယတိ ဒီပီယတိ၊ ပြအပ်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

အရင်အဋ္ဌကထာဆရာ... အရင်ကစွည်းဆရာသည် သံကာသနာ ပကာသနာဟူသော အတ္ထပဒနှစ်ပါးကို ဆိုတော်မူ၏။ ထိုအတ္ထပဒ နှစ်ပါးဖြင့် ဗျဉ္ဇနပဒခြောက်ပါးတို့တွင် အဘယ် ဗျဉ္ဇနပဒဖြင့် ပြအပ်သော အနက်ကို ယူအပ် သနည်း။ အမှတ်မရှိသော ဗျဉ္ဇနပဒဖြင့် ပြအပ်သော အနက်ကို ယူအပ်သလော။ အလုံးစုံသော ဗျဉ္ဇနပဒတို့ဖြင့် ပြအပ်သော အနက်ကို ယူသလော-ဟု စောဒနာဖွယ် ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ဣမိနာ ဟိ ။လ။ ဝဟိတော’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

(ဟိ-ကား ဝါကျာရမ္မဇောတကတည်း)။ ဣမိနာ အတ္ထပဒဒွယေန၊ ဤသင်္ကာသနာပကာသနာဟူသော အတ္ထပဒနှစ်ခုတို့၏ အပေါင်းဖြင့်။ အက္ခရာပဒေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝါ၊ တို့သည်။ ဝိဘာဝိယမာနော၊ ပြအပ်သော။ အတ္ထကာရော၊ အနက်-ဟူသော အခြင်းအရာကို။ ဂဟိတော၊ ၏။

အရင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ပုဒ်တို့ဖြင့် ပြအပ်သော အနက်-ဟူသော အခြင်းအရာကိုသာ အတ္ထပဒနှစ်ပါးဖြင့် ယူအပ်ကောင်းသည် မဟုတ်လော။ အက္ခရာတို့ဖြင့် ပြအပ်သော အနက်-ဟူသော အခြင်းအရာကို အတ္ထပဒနှစ်ပါးဖြင့်

အဘယ်သို့လျှင် ယူကောင်းအံ့နည်းဟု အမေးပုစ္ဆာရှိရာသောကြောင့် ထိုအမေး ပုစ္ဆာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ယသွာ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယသွာ၊ ကြောင့်။ သုယုမာနေဟိ၊ ကြားအပ်ကုန်သော။ အက္ခရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ သုဏန္တာနံ၊ နာကုန်သော သူတို့အား။ ဝါ၊ တို့သည်။ ဝိသေသဝိဓာနဿ၊ အထူးဖြစ်ခြင်း၏။ ကတတ္တာ၊ ပြုအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ [၄၊ ၃၃] ပဒပရိယောသာနေ၊ ပုဒ်၏ အဆုံး၌။ ပဒတ္ထသမ္ပဋိပတ္တိ၊ ပုဒ်၏ အနက်ကို သိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣတိ ဣမိနာ အတ္ထပဒဒ္ဒယေန၊ ဖြင့်။ အက္ခရပဒေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝါ၊ တို့သည်။ ဝိဘာဝိယမာနေ၊ သော။ **အတ္တာကာရော**၊ ကို။ ဂဟိတော၊ ၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “တတ္ထ ။လ။ ပကာသေတိ”တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ “အက္ခရေဟိ ။လ။ ည္ဈဂ္ဂေတိ”တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဝက္ခတိ၊ တံ။ ။

ဝိဝရဏာတိ၊ ကား။ ဝိတ္ထာရဏာ၊ အကျယ်ချဲ့အပ်သော အနက်ဟူသော အခြင်းအရာတည်း။ ဝိဘဇနာ စ၊ ဝေဖန်အပ်သော အနက်ဟူသော အခြင်းအရာ လည်းကောင်း။ ဥတ္တာနီကမ္မဉ္စ၊ ထင်စွာပြုအပ်သော အနက်ဟူသော အခြင်းအရာ လည်းကောင်း။ ပညတ္တိ စ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သော အနက်ဟူသော အခြင်းအရာလည်းကောင်း။ **ဝိဘဇနတ္တာနီကမ္မပညတ္တိ**၊ ဝေဖန်အပ်သော အနက်ဟူသော အခြင်းအရာ၊ ထင်စွာပြုအပ်သော အနက်ဟူသော အခြင်းအရာ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သော အနက်ဟူသော အခြင်းအရာ။ တတ္ထ၊ ထိုအတ္ထပဒတို့တွင်။ **ဝိဘဇနာ**တိ၊ ကား။ ဝိဘာဂကရဏံ၊ ဝေဖန်ခြင်းကို ပြုအပ်သော အနက်ဟူသော အခြင်းအရာတည်း။ ဥဘယေနာပိ၊ နှစ်ပါးသော ဝိဝရဏာဝိဘဇနာ ဟူသော အတ္ထပဒနှစ်ပါးဖြင့်လည်း။ နိဒ္ဒိသနံ၊ အကျယ်ပြုအပ်သော အနက်ကို။ အာဟ၊

၁။ အတ္တာကာရော ။ ။ နား၌ ကြားအပ်သော အက္ခရာသည် ထိုထိုသို့သော ပညတ္တိသဒ္ဒါဖြင့် ပုဒ်၏အနက်၊ ဝါကျ၏အနက်ကို သိခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ပုဒ်မပြီးမီကပင် ထိုပုဒ်၏ အနက်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် သိစေ၏။ ဝါစကအားဖြင့်ကား မသိပေ။ ထိုထိုသို့သော ပညတ္တိသဒ္ဒါသည်ကား အက္ခရာဖြင့် အကျဉ်းပြုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင် ဝါစက၏ အဖြစ်ဖြင့် သိစေ၏။ ထို့ကြောင့် အက္ခရာပုဒ်နှစ်ပါးတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော အနက်ဟူသော အခြင်းအရာကို သင်္ကာသနာ ပကာသနာဟူသော အတ္ထပဒနှစ်ပါးဖြင့် ယူအပ်၏ ဟူလိုသော်။

၏။ ဣဓ၊ ဤအတ္ထပဒန္တစ်ပါး၌။ ပုရိမနယေနဝ၊ ဖြင့်သာလျှင်။ ဗျဉ္ဇနာကာရေဟိ၊ ဗျဉ္ဇနာကာရတို့ဖြင့်။ နိဒ္ဒိသိယမာနော၊ အကျယ်ပြအပ်သော။ အတ္တာကာရော၊ ကို။ ဒသိတော၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဌဗ္ဗံ၊ ၏။ (ဤ၌ ပုရိမနယေန ဟူသည်ကား ယသွာ အက္ခရေဟိ အစရှိသော ရှေးနည်းကဲ့သို့ ယသွာ ဗျဉ္ဇနေဟိ အစရှိသော နည်းကို ယူ)။ ပါကဋကရဏံ၊ ထင်ရှားစွာ ပြုအပ်သော အနက်သည်။ **ဥတ္တာနိကမ္ပံ၊** မည်၏။ တစ်နည်းကား ဥတ္တာနိကမ္ပံ၊ မှဟူသည်။ ပါကဋကရဏံ၊ ထင်ရှားစွာ ပြုအပ်သော အနက်တည်း။ ပကာရေဟိ၊ အပြားတို့ဖြင့်။ ဉာပနံ၊ သိစေအပ်သော အနက်သည်။ **ပညတ္တိံ၊** မည်၏။ ဒွယေနာပိ၊ ဥတ္တာနိကမ္ပ ပညတ္တိဟူသော အတ္ထပဒန္တစ်ပါးတို့၏ အပေါင်းဖြင့်လည်း။ ပဋိနိဒ္ဒိသနံ၊ တစ်ဖန် အကျယ်ပြခြင်းကို။ ကထေတိ၊ ၏။ ဧတ္ထာပိ၊ ဤအတ္ထပဒန္တစ်ပါး၌လည်း။ နိရုတ္တိနိဒ္ဒေသသင်္ခါတေဟိ၊ ကုန်သော။ ဗျဉ္ဇနပဒေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ နိဒ္ဒိသိယမာနော၊ သော။ အတ္တာကာရော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ‘နိဒ္ဒိသိယမာနော အတ္တာကာရော’ဟု ဆို၏။
ဗျဉ္ဇနအာကာရတို့ဖြင့် အကျယ်ပြအပ်သော အတ္တာကာရလော-ဟု စောဒနာဖွယ် ရှိရကား ‘ယော ။လ။ ဝုစ္စတိ’ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ယော အတ္တာကာရော၊ ကို။ ပဋိနိဒ္ဒိသိယတိ၊ တစ်ဖန် အကျယ်ပြအပ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ **ဧတေဟိ**တိ၊ ကား။ သင်္ကာသနာဒိဝိနိမုတ္တဿ၊ သင်္ကာသနာ အစရှိသည်တို့မှ လွတ်သော။ ဒေသနာတ္တဿ၊ ဒေသနာ၏ အနက်၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ ဧတေဟိ ဧဝ၊ ဤခြောက်ပါးသော အတ္ထပဒတို့ဖြင့်သာလျှင်။ (ဧတေဟိ’၌ ဧဝသဒ္ဒါကား လုတ္တနိဒ္ဒိဌဖြစ်ရကား ဧတေဟိ ဧဝဟု ဖွင့်၏။) အတ္ထော ၈၊ သုတ်၏ အနက်ကို လည်းကောင်း။ ကမ္မဉ္စ၊ ည္ဈဋနအစရှိသော ကြိယာကိုလည်းကောင်း။ နိဒ္ဒိဌံ၊ ၏။ (ပါဠိမှ ဆောင်၍ ယောဇနာသည်။) **အတ္ထောတိ၊** ကား။ သုတ္တတ္ထော၊ ကို။ **ကမ္မန္တိ၊** ကား။ ည္ဈဋနာဒိကမ္ပံ၊ ည္ဈဋနအစရှိသော ကိရိယာကို။ (အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် ဝိပဉ္စန၊ နယန၊ ကိရိယာတို့ကို ယူ)။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... သင်္ကာသန အစရှိသော အတ္ထပဒခြောက်ပါးဖြင့် သုတ်၏ အနက်ကိုသာ မပြကောင်းပါလော။ ည္ဈဋန အစရှိသော ကိရိယာကိုလည်း အဘယ့်ကြောင့် အတ္ထပဒခြောက်ပါးဖြင့် ပြအပ်သနည်း။ ည္ဈဋန အစရှိသော ကိရိယာသည် အနက်မဟုတ်တကားဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘သုတ္တတ္ထေန ဟိ ။လ။ နိဗ္ဗတ္တိ’-ဟူသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ သုတ်၏ အနက်ဖြင့် ဝေနေယျတို့၏ စိတ်အစဉ်၏ နိုးခြင်း၊ ပွင့်ခြင်း၊ သိခြင်းကိရိယာ ပြီးသည်ရှိသော် သုတ်၏ အနက်ဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌန အစရှိသော ကိရိယာကို ပြအပ်၏ဟူ၍သာ မဆိုကောင်းပါလော။ အသို့မူ၍ သင်္ကာသန အစရှိသော အတ္ထပဒခြောက်ပါးဖြင့် ပြအပ်၏ဟု ဆိုသနည်း စောဒနာကြောင့် ‘သော စ ။လ။ အာကာရောတိ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒေသနာယ၊ သည်။ ပဝတ္တိယမာနေန၊ ဖြစ်စေအပ်သော။ သုတ္တတ္ထေန၊ ဖြင့်။ ဥက္ကဋ္ဌတညုအာဒိဝေနေယျာနံ၊ ဥက္ကဋ္ဌတညု အစရှိသော ဝေနေယျတို့၏။ စိတ္တသန္တာနဿ၊ စိတ်အစဉ်၏။ ပဗောဓနကိရိယာနိဗ္ဗတ္တိ၊ နိုးခြင်း၊ ပွင့်ခြင်း၊ သိခြင်းကိရိယာ၏ ပြီးခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သော စ သုတ္တတ္ထော၊ သည်လည်း။ သင်္ကာသနာဒိအာကာရော၊ သင်္ကာသန အစရှိသော အခြင်းအရာသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတေဟိ ဧဝ၊ ထိုအတ္ထပဒခြောက်ပါးတို့ဖြင့်သာလျှင်။ “အတ္ထော စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ကမ္မဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ ၏”။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ တေန၊ ကြောင့်။ “အတ္ထော ကမ္မဉ္စ နိဒ္ဒိဋ္ဌ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

၂၅။ တိဏီတိ ဣဒံ ဝစနံ၊ ကို။ လိင်္ဂိဝိပလ္လာသေန၊ လိင်ပြန်သောအားဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

အဘယံကြောင့် လိင်ပြန်အံ့နည်း၊ နပုလ္လိင်မဖြစ်ကောင်းပါသလော စောဒနာကြောင့် ‘တယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ’ ပါဠိထွက်သတည်း။

တယော’တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ နဝဟိ ပဒေဟီတိ၊ ကား။ နဝဟိ၊ ကုန်သော။ ကောဠာသေဟိ၊ အဖို့တို့နှင့်။ အတ္ထော သမာယုတ္တောတိ၊ ကား။ အတ္ထော၊ သည်။ သမ္မာယုတ္တော၊ မဖောက်မပြန် အကြွင်းမဲ့ ယှဉ်၏။ ဝိနာ၊ ၍။ န ဝုတ္တတိ၊ မဖြစ်။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... မြတ်စွာဘုရားပါဠိတော်၏ အနက်သည် အတ္တနယ သုံးပါး အတ္ထပဒခြောက်ပါးအားဖြင့် ကိုးပါးသော အဖို့တို့နှင့် မဖောက်မပြန် အကြွင်းမဲ့ ယှဉ်သော-ဟု ဆို၏။ မယှဉ်ဘဲသော်လည်း မဖြစ်ကောင်းပါသလော။ အချို့သော အဖို့နှင့်သော်လည်း မယှဉ်ကောင်းပါသလော-ဟု စောဒနာရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘သဗ္ဗော ပါဠိအတ္ထော ။လ။ ဝုတ္တံ စာတိ’ ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အလုံးစုံ ပါဠိ၏ အနက်ကို အတ္ထနယသုံးပါးဖြင့် အဘယ့်ကြောင့် သင်္ဂြိုဟ်အပ်သနည်း စောဒနာကြောင့် ‘သဗ္ဗဿ ဟိ ။လ။ ပကာသနတော’ ပါဠိကို မိန့်သော်။

ယင်းသို့ အလုံးစုံသော ဘုရားပါဠိသည် သစ္စာလေးပါးကို ပြတတ်ပါသော် အလုံးစုံသော ပါဠိ၏ အနက်ကို သစ္စာလေးပါးဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်အပ်၏-ဟူ၍ မဆိုကောင်းသလောပုစ္ဆာကြောင့် ‘အတ္ထနယာနဉ္စ ။လ။ ပဝတ္ထနတော’-ဟူသော ဟိတ် ထွက်ပြန်သော်။

ဟိ သစ္စံ၊ ၎ီ။ သဗ္ဗဿ၊ သော။ ဗုဒ္ဓဝစနဿ၊ ၎ီ။ စတုသစ္စပ္ပကာသနတော၊ သစ္စာလေးပါးကို ပြတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္ထနယာနဉ္စ၊ တို့၏လည်း။ စတုသစ္စယောဇနဝသေန၊ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဝတ္ထနတော၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ (ဤနောက်ဟိတ်ကား ‘အကြောင်းမကုန်၊ လောင်းပြန်တုံ၊ မှတ်ရုံ ဟိတ်ကူတည်း’ဟု နိယံဆရာတို့ ဆိုသည်နှင့်အညီ ရှေးဟိတ်ဖြင့် အကြောင်းမကုန်သေးရကား ဟိတ်ကူဟု မှတ်။) သဗ္ဗော၊ သော။ ပါဠိအတ္ထော၊ သည်။ အတ္ထနယတ္ထယသင်္ဂဟိတော စ၊ အတ္ထနယသုံးပါးတို့၏ အပေါင်းဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်အပ်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၎ီ။ သင်္ကာသနာဒိအာကာရဝိသေသဝုတ္တိ စ၊ သင်္ကာသန အစရှိသော အခြင်းအရာ အထူးတို့ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းရှိသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၎ီ။ ဣတိ၊ ဤကား ပရိသမာပနတည်း။ တစ်နည်းကား- ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ နဝဟိ ပဒေဟိ၊ ကိုးပါးသော အဖို့တို့နှင့်။ အတ္ထော၊ သည်။ သမ္မာ ယုတ္တော၊ ကောင်းစွာ ယှဉ်၏။ ။

၂၆။ ဣဒါနိ၊ ဤ။ ယထာနိဒ္ဓိဋ္ဌေ၊ အကြင် အကြင် အကျယ်အားဖြင့် ပြအပ်ကုန်ပြီးသော။ ဒေသနာဟာရာဒိကော၊ ဒေသနာဟာရ အစရှိကုန်သော။ နေတ္တိပ္ပကာရဏဿ၊ ၎ီ။ ပဒတ္ထေ၊ ပုဒ်အနက်တို့ကို။ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ၊ ယူလွယ်စေခြင်းငှာ။ ဂဏနဝသေန၊ အရေအတွက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္နိတွာ၊ ၍။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ “**အတ္ထဿာ**”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၎ီ။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဤ။ **စတုဗ္ဗိသာတိ**၊ ကား။ သောဠသ ဟာရာ၊ တို့လည်းကောင်း။ ဆ ဗျဉ္ဇနပဒါနိ၊ တို့လည်းကောင်း။ ဒွေ ကမ္မနယာ၊ တို့လည်းကောင်း။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ စတုဗ္ဗိသံ၊ နှစ်ဆယ့်လေးပါးတည်း။ **ဉာယန္တိ**၊ ကား။ ဆ၊ ကုန်သော။ အတ္ထပဒါနိ၊ တို့လည်းကောင်း။ တယော၊ ကုန်သော။ အတ္ထနယာ၊ တို့လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣဒံ နဝဝိဓဉ္စ၊ ဤကိုးပါးအပြား လည်းကောင်း။ ယထာဝုတ္တံ၊ သော။ စတုဗ္ဗိသဝိဓဉ္စ၊ နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော အပြားလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဧတံ ဉာယံ၊ ကို။ **သင်္ကလယိတွာတိ**၊ ကား။ သမ္ပိဏ္ဏေတွာ၊ ပေါင်း၍။ “သင်္ခေပယတော”

တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပါဌော သည်။ အတ္တိ၊ ၏။ ဧကတော၊ တစ်ပေါင်းတည်း။ ကရောန္တဿ၊ ပြုသော သူအား။ ဝါ၊ ပြုသည်ရှိသော်။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဧတ္တိကာတိ၊** ကား။ ဧတပ္ပမာဏာ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည် ရှိ၏။ ဣတော၊ ဤသုံးဆယ့်သုံးပါးမှ။ ဝိနိမုတ္တော၊ သော။ ကောစိ၊ သော။ နေတ္ထိပဒတ္ထော၊ နေတ္ထိပုဒ်၏ အနက်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

ဧဝံ၊ သို့။ တေတ္ထိသပဒတ္ထာယ၊ သုံးဆယ့်သုံးပါးသော ပုဒ်အနက်ရှိသော။ နေတ္ထိယာ၊ ဖြင့်။ (အတ္ထပရိယေသနာယ၌ စပ်)။ သုတ္တဿ၊ ၏။ အတ္ထပရိယေသနာယ၊ အနက်ကို ရှာမှီးခြင်း၌။ ဝါ၊ ငှါ။ “သောဠသ ဟာရာ ပဌမ”န္တိ ဣမာယ ပါဠိယာ၊ ဖြင့်။ နယေဟိ၊ တို့မှ။ ပဌမံ၊ စွာ။ ဟာရာ၊ တို့ကို။ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗာ၊ ဖွင့်အပ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဟာရနယာနံ၊ တို့၏။ သံဝဏ္ဏနာက္ကမော၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ၏။ သွာယံ

သော အယံ သံဝဏ္ဏနာက္ကမော၊ သည်။ ဟာရနယာနံ၊ တို့ကို။ **[၄၊ ၃၄]** ဒေသနာက္ကမေနော၊ ဟောသော အစဉ်ဖြင့်သာလျှင်။ သိဒ္ဓေါ၊ ပြီး၏။ ဧဝံ၊ သို့။ သိဒ္ဓေါ၊ သည်။ သတိ၊ ဖြစ်လျက်။ အယံ အာရမ္မော၊ ဤသို့သော ဥပဟာရာ ပဌမဟူ၍ ဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်းသည်။ ဣမံ အတ္တံ၊ ဤဆိုလတ္တံသော အနက်ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏။ သဗ္ဗေပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဣမေ ဟာရာ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဣမေ နယာ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဣမိနာ ဒဿိတက္ကမေနော၊ ဤပြုအပ်ပြီးသော အစဉ်ဖြင့်သာလျှင်။ သုတ္တေသု၊ တို့၌။ သံဝဏ္ဏနာဝသေန၊ ဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဥပ္ပဋိပါဠိယာ၊ အစဉ်မဟုတ်သောအားဖြင့်။ န ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမံ အတ္တံ၊ ဤအနက်ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏။ ။

ဧတေ ဟာရာ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဧတေ နယာ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဣမိနာဝ ကမေန၊ ဤအစဉ်ဖြင့်သာလျှင်။ ယံ ဒေသိတာ၊ အကြင်ဟောအပ်ကုန်၏။ ဧတ္ထ၊ ဤသို့ဟောခြင်း၌။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းကား။ ကိံ ပန၊ အဘယ်နည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ စောဒနာ၊ တည်း။ ယဒိပိ၊ အကယ်၍လည်း။ အယံ အနုယောဂေါ၊ ဤသို့ စောဒနာခြင်းသည်။ န ယုတ္တော၊ မသင့်၏ရှင်။ ကတ္တမိ အနုက္ကမေ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အစဉ်၌။ န နိဝိသတိ၊ မတည်၏ရှင်။ ဝါ၊ မဝင်၏ရှင်။ အပိ စ၊ ထိုသို့ မတည်သော်လည်း။ ဓမ္မဒေသနာယ၊ ဓမ္မဒေသနာ၏။ နိဿယဖလတဒုပါယသရီရ ဘူတာနံ၊ မှီရာအကျိုး ထိုအကျိုး၏အကြောင်း ကိုယ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ (အဿာဒ၊

၁၅၂

နေတ္တိအဋ္ဌကထာနိဿယ

အာဒိနဝ, နိဿရဏတို့သည် နိဿယ မည်၏။ အာဏတ္တိသည် ကိုယ် မည်၏။ အဿာဒါဒိနံ၊ အဿာဒအစရှိသည်တို့ကို။ ဝိဘာဝနသဘာဝတ္တာ၊ ထင်ရှားပြခြင်း သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (အနုရူပ၌ စပ်)။ ပကတိယာ၊ သဘောအားဖြင့်။ သဗ္ဗသုတ္တာနုရူပါ။ အလုံးစုံသော သုတ်အား လျောက်ပတ်ကုန်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ (ဒုတိယဟိတ်တွင် စပ်)။ သုဝိညေယျဘာဝတော စ၊ သိလွယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာနံ၊ သံဝဏ္ဏနာ အထူးဖြစ်ကုန်သော။ ဝိစယဟာရာဒိနံ၊ တို့၏။ ပတိဋ္ဌာဘာဝတော စ၊ မှီရာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ပဌမံ၊ စွာ။ ဒေသနာဟာရော၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ၏။ ။

ပဒပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနပုဗ္ဗာပရာနဂီတိဟိ၊ ပဒ၊ ပုစ္ဆာ၊ ဝိသဇ္ဇနာ၊ ပုဗ္ဗာပရ၊ အနုဂီတိတို့နှင့်။ သဒ္ဓိ၊ တကွ။ ဒေသနာဟာရပဒတ္တာနံ၊ ဒေသနာဟာရ၏ ပုဒ်အနက်တို့ကို။ ပဝိစယ သဘာဝတာယ၊ ရွေးချယ်စိစစ်ခြင်းသဘော ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုဒေသနာဟာရ၏။ အနန္တရံ၊ ၌။ ဝိစယော၊ ဝိစယဟာရကို။ ဒဿိတော၊ ၏။ တထာ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ တစ်နည်း၊ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “ပဒံ ဝိစိနတိ ။လ။ ဝိစိနတိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝက္ခတိ၊ တုံ။ (ဉာဏပပါဌ်၏ အနက်ကို ပါဠိကို သင်သဖြင့် သိကောင်းပြီဖြစ်၍ အနက်မပေးသည်။ နောက်နောက်ကိုလည်း ဤအတူ)။ ။

ဝိစယေန ဟာရေန၊ ဖြင့်။ ပဝိစိတာနံ၊ ရွေးချယ်စိစစ်အပ်ကုန်ပြီးသော။ အတ္တာနံ၊ တို့၏။ ယုတ္တာယုတ္တိဝိစာရဏာ၊ သင့်သည် မသင့်သည်ကို စိရင်ခြင်းသည်။ ယုတ္တာ၊ လျောက်ပတ်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ ယုတ္တိဝိစာရဏဘာဝတော၊ ယုတ္တိကို စိရင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိစယာနန္တရံ၊ ဝိစယဟာရ၏ အခြားမဲ့၌။ ယုတ္တိဟာရော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “ဝိစယေန ။လ။ ယောဇေတဗ္ဗ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝက္ခတိ၊ တုံ။ ။

ယုတ္တာယုတ္တာနံယေဝ၊ သင့်သည် မသင့်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ အတ္တာနံ၊ တို့၏။ (ပဒဌာန၌ စပ်)။ ဥပပတ္တိအနုရူပံ၊ လက္ခဏာအကြောင်းနှင့် လျော်စွာ။ ကာရဏပရမ္ပရာယ၊ အကြောင်း အဆင့်ဆင့်ကို။ ဝါ၊ အားဖြင့်။ နိဒ္ဒါရဏလက္ခဏံ၊ ထုတ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော။ ပဒဌာနစိန္တနံ၊ ပဒဌာန်ကို ကြံခြင်းကို။ ကတ္တဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ ယုတ္တိဟာရာနန္တရံ၊ ၌။ ပဒဌာနဟာရော၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ၏။ တထာ

ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “ယော ကောစိ ။လ။ ပဒဋ္ဌာန”န္တိ ဟူ၍။ ဝက္ခတိ၊ ဆိုလတ္တံ့။ ။

ယုတ္တာယုတ္တာနဉ္စ၊ သင့်သည် မသင့်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ကာရဏပရမ္ပရာယ၊ အားဖြင့်။ ပရိဂ္ဂဟိတသဘာဝါနံယေဝ စ၊ သိမ်းဆည်းအပ်သော သဘောရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ (ဂဟဏံသို့ ဆိုက်)။ အဝုတ္တာနမ္ပိ၊ သုတ်၌ မဟောအပ် ကုန်သော်လည်း။ ဧကလက္ခဏတာယ၊ တူသော လက္ခဏာ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဂဟဏံ၊ ယူခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿနတ္ထံ၊ ဌာ။ ပဒဋ္ဌာနာနန္တရံ၊ ၌။ လက္ခဏော ဟာရော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ လက္ခဏဟာရဝိဘင်္ဂေ၊ ၌။ “အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၊ ကို။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ “ဧဝံ ယေ ဓမ္မာ ဧကလက္ခဏာ”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ နိဒ္ဒါရိတာနံ၊ ထုတ်အပ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ နိဗ္ဗစနာဒိနိ၊ ဝိဂြိုဟ်အစရှိသည်တို့ကို။ ဝတ္ထဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ သုတ္တေ၊ ၌။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ အာဂတာနမေဝ၊ လာသော တရားတို့၏သာလျှင်။ နိဗ္ဗစနာဒိနိ၊ တို့ကို။ ဝတ္ထဗ္ဗာနိ၊ ဆိုအပ်ကုန်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿနတ္ထံ၊ ဌာ။ လက္ခဏာနန္တရံ၊ ၌။ စတုဗျူဟော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။ ဟိ၊ စွ။ ဧဝံ၊ သို့။ အနက်အားဖြင့် ထုတ်အပ်ကုန်သော တရားတို့၏လည်း ဝိဂြိုဟ် အစရှိသည်တို့ကို ဆိုအပ်ကုန်သည် ရှိသော်။ နိရဝသေသတော၊ အားဖြင့်။ အတ္ထာဝဗောဓော၊ အနက်ကို သိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧဝံ ကတွာ ဣမိနာ ကာရဏေန၊ ကြောင့်။ “ယဒါ ဟိ ။လ။ အဘိနိရောပေတီ”တိ ဟူ၍။ **အနဝသေသပရိယာဒါနံ**၊ အကြွင်းမရှိ ကုန်စေသော စကားကို။ ဝါ၊ အကြွင်းမဲ့ယူစေသော စကားကို။ (တာ အတ္ထဿ ဓမ္မဿ-ဟူသော ပုဒ်နှစ်ပါးဖြင့် သာမညအားဖြင့် အတ္ထဓမ္မကို ယူသောကြောင့် အနဝသေသပရိယာ-ဒါနံဟု ဆိုသည်။) ဝက္ခတိ၊ လတ္တံ့။ တထာ၊ ထို့အတူ။ “ပုနပျုနံ ဂဗ္ဘမုပေတီ”တိ ဧတ္ထ

၁။ အနဝသေသပရိယာဒါနံ ။ ။ အနဝသေသအနက်ကို သိစေတတ်သော အတ္ထဿ ဓမ္မဿ’-ဟူသော အနဝသေသပရိယာဒါနသဒ္ဒါကို ပြသကဲ့သို့ ထို့အတူ ‘ပုနပျုနံ ဂဗ္ဘမုပေတီ’ -ဟူသော ပါဠိ၌ သဒ္ဒါမရှိဘဲ အတ္ထာပတ္တိ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရအပ်သော သမ္မာပဋိပတ္တိကို ထုတ်သည်-ဟူလိုသော်။

ပါဠိယံ၊ ဌှိ။ “ယေ ဇရာမရဏေန ။လ။ **[၄၊ ၃၅]** ဂုတ္တဒ္ဓါရာ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ သမ္မာပဋိပတ္တိံ၊ ကောင်းသော အကျင့်ကို။ အဓိပ္ပါယ်ဘာဝေန၊ ဒေသက၏ အလို၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝက္ခတိ၊ တွံ။ ။

နိဗ္ဗစနာဓိပ္ပါယ်နိဒါနဝစနေဟိ၊ ဝိဂြိုဟ်၊ ဒေသက၏အလို၊ ဒေသနာ၏ အကြောင်းကို ဆိုခြင်းတို့နှင့်။ သဒ္ဓိ၊ တကွ။ (“နိဒါနဝေဝစနေဟိ”ဟူ၍လည်း ပါဠိရှိ၏။ ဆင်ခြင်၍ ယူ)။ သုတ္တေ၊ ဌှိ။ အာဂတာနံ၊ ကုန်သော။ ပဒတ္တာနံ၊ ပုဒ်၏ အနက်တို့ကို။ သုတ္တန္တရသံသန္ဓနသင်္ခါတေ၊ သုတ္တန်တစ်ပါးတို့နှင့် နှီးနှောခြင်း-ဟု ဆိုအပ်သော။ ပုဗ္ဗာပရဝိစာရေ၊ ပုဗ္ဗာပရအစီအရင်ကို။ ဒသိတေ၊ သော်။ တေသံ ပဒတ္တာနံ၊ တို့၏။ သဘာဂဝိသဘာဂဓမ္မန္တရာဝဋ္ဋနံ၊ သဘာဂဝိသဘာဂတရားတို့၏ လည်ခြင်းကို။ သုခေန၊ လွယ်သဖြင့်။ ဒသေတုံ၊ ဌှာ။ သက္ကာ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ စတုဗျူဟာ နန္တရံ၊ ဌှိ။ အာဝဇ္ဇော၊ ကို။ ဂုတ္တော၊ ၏။ ဟိ၊ စွ။ တေနေဝ၊ ထိုသို့ သုတ္တန်တစ်ပါးတို့နှင့် နှီးနှောခြင်း၏ သဘာဂဝိသဘာဂတရားတို့၏ လည်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။ (တေနေဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်ဟူ၍သော်လည်း သာမန်ပေး)။ “အာရမ္မထ နိက္ကမထာ”တိ ဂါထာယံ၊ ဌှိ။ အာရမ္မနိက္ကမနဗုဒ္ဓသာသနယောဂဓုနနေဟိ၊ အားထုတ်ခြင်းဖြင့် (ခြင်းမှ) ထွက်မြောက်ခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်၌ လုံ့လပြုခြင်း၊ သေမင်း၏ စစ်သည်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းတို့ဖြင့်။ ဝီရိယသမာဓိပညိန္ဒြိယာနိ၊ ဝီရိယိန္ဒြေ သမာဓိန္ဒြေ ပညိန္ဒြေတို့ကို။ နိဒ္ဓါရေတွာ၊ ဌှိ။ (အာရမ္မနိက္ကမနနှင့် ဝီရိယိန္ဒြေ၊ ဗုဒ္ဓသာသနယောဂနှင့် သမာဓိန္ဒြေ၊ ဓုနနှင့် ပညိန္ဒြေကို ဟပ်၍ ယူ)။ တဒနုယောဂဿ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား သာသနာ၌ အားမထုတ်ခြင်း၏။ မူလံ၊ အကြောင်းသည်။ “ပမာဒေါ”၊ တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ သုတ္တန္တရေ၊ သုတ်တစ်ပါး၌။ ဒသိတော၊ သော။ **ပမာဒေါ**၊ ကို။ **အာဝဋ္ဋိတော**၊ လည်စေအပ်၏။ ။

သဘာဂဝိသဘာဂဓမ္မာဝဋ္ဋနေ၊ သဘာဂတရား ဝိသဘာဂတရားတို့၏ လည်ခြင်းကို။ နိယောဇိတေ၊ ယှဉ်စေအပ်ပြီးသည်ရှိသော်။ သာဓာရဏာ

၁။ ပမာဒေါ အာဝဋ္ဋိတော ။ ။ အာဝဋ္ဋဟာရဝိဘင်း၌ အာရမ္မထ နိက္ကမထာတိ ဝီရိယဿ ပဒဋ္ဌာနံ ။လ။ ဣမာနိ ပဒဋ္ဌာနာနိ ဒေသနာဟု ထုတ်ပြီး၍ အယုဉ္ဇန္တာနံ ဝါ သတ္တာနံ ယောဂေ၊ ယုဉ္ဇန္တာနံ ဝါ အာရမ္မော။ တတ္ထ ယေ န ယုဉ္ဇန္တိ၊ တေ ပမာဒမူလကာ န ယုဉ္ဇန္တိဟု လည်စေသည်-ဟူလိုသော်။

သာဓာရဏဝသေန၊ အစွမ်းအားဖြင့်။ သံကိလေသဝေါဒါနဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ ဝါ၊ တို့၏။ ပဒဋ္ဌာနတော စ၊ ပဒဋ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဘူမိတော စ၊ ဘုံအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝိဘာဂေါ၊ ကို။ သုခေန၊ ဖြင့်။ ယောဇိတုံ၊ ဌာ။ သက္ကာ၊ ၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ အာဝဇ္ဇာနန္တရံ၊ ဌ။ ဝိဘတ္တိဟာရော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။ ယတော၊ အကြင်သဘာဝသဘာဂတရားတို့ကို လည်စေခြင်း၏ သာဓာရဏ အစရှိသော ဓမ္မကို ဝေဖန်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိဘတ္တိဟာရဝိဘင်္ဂေ၊ ဌ။ “ကတမေ ။လ။ ဝတ္ထုသာဓာရဏာ စာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာရဘိတွာ၊ ၍။ “မိစ္ဆတ္တနိယတာနံ ။လ။ သာဓာရဏာ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ သဘာဂဝိသဘာဂ ပရိယာယဝန္တေယေဝ၊ သဘာဂဝိသဘာဂ ပရိယာယ်ရှိသည်သာ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေ တို့ကို။ ဝိဘဇိဿတိ၊ တွံ။ ။

သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇဓမ္မာနံ၊ သာဝဇ္ဇအနဝဇ္ဇဖြစ်သော တရားတို့၏။ သပ္ပဋိဘာဂါ-ဘာဝတော၊ မိမိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အဖို့ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဝိဘာဂေ ကတေ၌ စပ်။ သပ္ပဋိဘာဝတံ-ဟူ၍လည်း ပါရှိ၏။ ဆင်ခြင်)။ တေသံ၊ ထိုသာဝဇ္ဇအန-ဝဇ္ဇတရားတို့၏။ ဝိဘာဂေ၊ ဂဖြစ်သော တရားကို။ ကတေ၊ ပြုအပ်ပြီးသော်။ သုတ္တာဂတေ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ အကသိရေန၊ မပြိုငြင်သဖြင့်။ ပဋိပက္ခတော၊ အားဖြင့်။ ပရိဝတ္တေတုံ၊ လည်စေခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ ၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ ဝိဘတ္တိအနန္တရံ၊ ဌ။ ပရိဝတ္တနဟာရော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “သမ္မာ။ လ ။ဘဝတီ”တိ၊ ဟူ၍။ ပဋိဝိဘတ္တသဘာဝေ ဧဝ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်အဖို့၏ အဖြစ်ဖြင့် ဝေဖန်အပ်သော သဘောရှိသည်သာ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ပရိဝတ္တနဟာရဝိဘင်္ဂေ၊ ဌ။ ဥဒါဟရိဿတိ၊ ထုတ်လတ္တံ။ ။

ပဋိပက္ခတော၊ အားဖြင့်။ ပရိဝတ္တိတာ၊ လည်စေအပ်ကုန်သော။ ဓမ္မာပိ၊ တို့ကိုလည်း။ ပရိယာယဝစနေဟိ၊ ပရိယာယ်သဒ္ဒါတို့ဖြင့်။ ဗောဓေတဗ္ဗာ၊ သိစေအပ်ကုန်၏။ သုတ္တေ၊ ဌ။ အာဂတာယေဝ၊ လာသောတရားတို့ကိုသာလျှင်။ န ဗောဓေတဗ္ဗာ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿနတ္ထံ၊ ဌာ။ ပရိဝတ္တနာနန္တရံ၊ ဌ။ ဝေဝစနဟာရော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။ ။

**ယင်းသို့ ပရိဝတ္တနဟာရ၏ အခြားမဲ့၌ ဝေဝစနဟာရကို ဆိုသဖြင့်
အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း-ဟု စောဒနာရှိ၍ ပရိဝတ္တနဟာရ၏ အခြားမဲ့၌**

ဝေဝစနဟာရကို ဆိုခြင်း၏ အကျိုးဟု ဆိုအပ်သော လဒ္ဒဂုဏ်ကို ပြအံ့သောငှာ ‘ဧဝံ။ လ ။ဟောန္တိတိ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဧဝံ။ ဤသို့ ပရိဝတ္တနဟာရ၏ အခြားမဲ့၌ ဝေဝစနဟာရကို ဆိုသည်ရှိသော်။ တေ ဓမ္မာ၊ ထိုပဋိပက္ခအားဖြင့် လည်စေအပ်သော တရားတို့သည်။ (ဟောန္တိ ၌ ပကတိကတ္တား)။ ပရိယာယသဒ္ဓတောပိ၊ ပရိယာယသဒ္ဓါအားဖြင့်လည်း။ ဝိဘာဝိတာ၊ ပြအပ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ (ဤ၌ အချို့သော ပေ၌ ဧဝံသဒ္ဓါ၊ မရှိ၊ ရှိရာမှာ သုန္တရဖြစ်၏)။ ပရိယာယတော၊ ပရိယာယသဒ္ဓါအားဖြင့်။ ပကာသိတာနံ၊ ပြအပ်ကုန်ပြီးသော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ ပဘောဒတော၊ အပြားအားဖြင့်။ ပညတ္တိဝသေန၊ ပညတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိဘဇနံ၊ ကို။ သုဓေန၊ ဖြင့်။ ဉာတုံ၊ ငှာ။ သက္ကာ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝေဝစနဟာရနန္တရံ၊ ၌။ ပညတ္တိဟာရော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ သုတ္တော၊ ၌။ အာဂတဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ပရိယာယပညတ္တိဝိဘာဂဉ္စ၊ ပရိယာယ သဒ္ဓါပညတ်အားဖြင့် ဝေဖန်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ သုဗောဓနဉ္စ၊ ကောင်းစွာ သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို လည်းကောင်း။ ပညတ္တိဟာရဝိဘင်္ဂေ၊ ၌။ ဝက္ခတိ၊ တံ။ ။

 [၄၊ ၃၆] ပဘဝပရိညာဒိပညတ္တိဝိဘာဂမုဓေန၊ ပဘဝပညတ် ပရိညာပညတ် အစရှိသော ပညတ်ကို ဝေဖန်ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ဝါ၊ ပညတ်အားဖြင့် ဝေဖန်ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒသစ္စာဒိဓမ္မဝိဘာဂေ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ သစ္စာ အစရှိသော တရားတို့ကို ဝေဖန်ခြင်းကို။ ကတော၊ သော်။ သုတ္တော၊ ၌။ အာဂတဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒိဒိမုဓေန၊ ဖြင့်။ အဝဓာရဏံ၊ သက်ဝင်ခြင်းကို။ ဒသေတုံ၊ ငှာ။ သက္ကာ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပညတ္တိအနန္တရံ၊ ၌။ ဩတရဏော ဟာရော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “ဥဒ္ဓံ အဓော”တိ ဂါထံ၊ ကို။ ဥဒ္ဓိသိတွာ၊ ၍။ “ဝိပ္ပမုတ္တော”တိ ပဒေန၊ ဖြင့်။ အသေက္ခံ၊ အသေက္ခ ဖြစ်သော။ ဝိဇ္ဇံ၊ ဝိဇ္ဇာကို။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ၍။ “ဝိဇ္ဇုပ္ပါဒါ အဝိဇ္ဇာနိရောဓော”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ၊ ကို။ ဥဒါဟရိဿတိ၊ တံ။ ။

ဓာတာယတနာဒိသု၊ ဓာတ်အာယတန အစရှိသည်တို့၌။ ဩတာရိတာနံ၊ သွင်းအပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ သက်ဝင်စေအပ်ကုန်သော။ သုတ္တော၊ ၌။ အာဂတာနံ၊ ကုန်သော။ ပဒတ္တာနံ၊ တို့၏။ ပုစ္ဆာရမ္မဝိသောဓနံ၊ ပုစ္ဆာကို သုတ်သင်ခြင်း အာရမ္မကို

သုတ်သင်ခြင်းကို။ သုခေန၊ ဖြင့်။ သမ္မာဒေတုံ၊ ပြီးစေခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သြတရဏာနန္တရံ၊ ၌။ သောဓနော ဟာရော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “ယတ္ထ ။လ။ ဘဝတိ”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝက္ခတိ၊ လတ္တံ။ ။

သုတ္တေ၊ ၌။ အာဂတေသု၊ ကုန်သော။ ပဒတ္တေသု၊ တို့ကို။ ဝိသောဓိတေသု၊ သုတ်သင်အပ်ကုန်ပြီးသည်ရှိသော်။ တတ္ထ တတ္ထ၊ ထိုထိုသို့သော တရားတို့၌။ လဗ္ဘမာနသာမညဝိသေသဘာဝေါ၊ ရအပ်သော သာမညအားဖြင့် ဝိသေသအဖြစ်ကို။ ဝါ၊ သည်။ သုကရော၊ ပြုလွယ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ သောဓနာနန္တရံ၊ ၌။ အဓိဋ္ဌာနော ဟာရော၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ၏။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ သောဓနော၊ သောဓနဟာရသည်။ အဓိဋ္ဌာနဿ၊ အဓိဋ္ဌာနဟာရအား။ ဗဟူပကာရော၊ များသော ကျေးဇူးရှိ၏။ ဟိ၊ စွ။ တတော ဧဝ၊ ထိုသို့ များသော ကျေးဇူးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။ “ယထာ ယထာ ဝါ ပန ။လ။ ဝိသဇ္ဇယိတဗ္ဗ”န္တိ ဟူ၍။ ဝက္ခတိ၊ လတ္တံ။ ။

သာမညဝိသေသဘူတေသု၊ ကုန်သော။ သာဓာရဏာသာဓာရဏေသု၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ တို့ကို။ ပဝေဒိတေသု၊ သိအပ်ကုန်ပြီးသည်ရှိသော်။ ပရိက္ခာရသင်္ခါတဿ၊ ရဟုဆိုအပ်သော။ သာဓာရဏာသာဓာရဏရူပဿ၊ ဏသဘောရှိသော။ ပစ္စယဟေတုရာသိဿ၊ ပစ္စယအကြောင်း ဟေတုအကြောင်း အပေါင်း၏။ ပဘေဒေါ၊ အထူးအပြားကို။ သုဝိညေယျော၊ သိလွယ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဓိဋ္ဌာနာနန္တရံ၊ ၌။ ပရိက္ခာရော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “အသာဓာရဏလက္ခဏော ။လ။ သာဓာရဏာ”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝက္ခတိ၊ လတ္တံ။ ။

အသာဓာရဏေ စ၊ လည်းဖြစ်သော။ သာဓာရဏေ စ၊ လည်းဖြစ်သော။ ကာရဏေ၊ ကို။ ဒဿိတော၊ သော်။ တဿ ကာရဏဿ၊ ၏။ (ကာရဏာကာရော၌ စပ်)။ အတ္တနော၊ ၏။ ဖလေသု၊ တို့၌။ ကာရဏာကာရော စ၊ အကြောင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ (သံဝတ္တန္တိသို့ သွား။ အဓိပ္ပာယ်တူ ပေး၍ ဝုစ္စမာန၌သော်လည်း စပ်)။ တေသံ ဟေတုဖလာနံ၊ တို့ကို။ ပဘေဒတော၊ အပြားအားဖြင့်။ ဒေသနာကာရော စ၊ ဝေဝုဇ်အားဖြင့် ဟောသော

အခြင်းအရာသည်လည်းကောင်း။ ဝါ။ ကိုလည်းကောင်း။ ဘာဝေတဗ္ဗပဟာတဗ္ဗဓမ္မာနံ၊
 တို့ကို။ ဘာဝနာပဟာနာနိ စ၊ ပွားစေခြင်း ပယ်ခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း။ ဝါ။
 တို့ကိုလည်းကောင်း။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ဤ။ ဝုစ္စမာနာနိ၊ ကုန်သည်ရှိသော်။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။
 သုတ္တဿ၊ ၏။ အတ္ထံ၊ ကို။ တထတ္တာဝဗောဓာယ၊ မဖောက်မပြန် မှန်သော
 သဘောအားဖြင့် သိခြင်းငှာ။ သံဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 ပရိက္ခာရာနန္တရံ၊ ဤ။ သမာရောပနော ဟာရော၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ၏။ ဣတိ၊ ကား
 ပရိသမာပနတည်း။ (ဟာရတို့၏ အစဉ်ကို ဆိုသည်ကား ပြီး၏- ဟူလိုသော်)။

**ဟာရာနုတ္တမကို ဆိုပြီး၍ ယခုအခါ နယာနုတ္တမကို ဆိုလို၍ စကားပျိုး
 လိုရကား ‘ဣဒံ ဟာရာနံ အနုတ္တမကာရဏံ’ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သော်။**

ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းသည်။ ဟာရာနံ အနုတ္တမကာရဏံ၊
 ဟာရအစဉ်၏ အကြောင်းတည်း။ ဝါ၊ ဟာရတို့၏ အစဉ်ကို ဆိုသောအကြောင်း
 တည်း။ ။

နယာနံ ပန၊ နည်းတို့တွင်ကား။ (အတ္တနယာနံ ဣတရဿ ပန နယဒ္ဒယဿ၌
 စပ်)။ အတ္တနယတ္တယူပဒေသဿ၊ အတ္တနယသုံးပါးတို့၏ အပေါင်းတည်းဟူသော
 ဥပဒေသ၏။ ဝေနေယျတ္တယပ္ပယောဇိတတ္တာ၊ ဥဋ္ဌဋ္ဌိတညူ အစရှိသော ဝေနေယျ
 သုံးပါးတို့၏ အပေါင်းသည် ယှဉ်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တဒနုတ္တမေနေဝ၊
 ထိုဥဋ္ဌဋ္ဌိတညူ အစရှိသော ဝေနေယျသုံးယောက်တို့အား ဟောသောအစဉ်အားဖြင့်
 သာလျှင်။ နန္ဒိယာဝဠာဒီနံ၊ ကုန်သော။ တိဏ္ဍံ၊ ကုန်သော။ အတ္တနယာနံ၊ တို့၏။
 ကမော၊ အစဉ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

**အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . အတ္တနယသုံးပါးကို ဝေနေယျသုံးယောက်တို့သည်
 ယှဉ်စေကုန်သောဟု ဆို၏။ သံဝတ္တိတပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ယှဉ်စေကုန်၏ဟူ၍
 မဆိုကောင်းပါသလော။ အဋ္ဌကထာဆရာစကား အဘယ်သို့ သင့်ပါအံ့နည်းဟု
 စောဒနာရှိရကား ‘ဥဋ္ဌဋ္ဌိတညူအာဒယော ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။ ဥဋ္ဌဋ္ဌိတညူအာဒယော၊ ကုန်သော။ တယော၊ ကုန်သော။
 ဝေနေယျာ၊ တို့သည်။ နန္ဒိယာဝဠာဒယော၊ နန္ဒိယာဝဠ အစရှိသော အတ္တနယတို့ကို။

၁။ ဝေနေယျတ္တယပ္ပယောဇိတတ္တာ ။ ။ အကြောင်းညီညွတ်သည်ရှိသော် ထိုအတ္တနယ
 သုံးပါးတည်း-ဟူသော ဥပဒေသ၏ အကျိုးကို ရသည်ဖြစ်၍ ဝေနေယျသုံးပါးအပေါင်းသည်
 အနက်ကို ယှဉ်စေသည်မည်ရကား ဝေနေယျတ္တယပ္ပယောဇိတတ္တာဟူ၍ ဆိုသည်။

ပယောဇနန္တိ ယှဉ်စေကုန်၏။ ကသ္မာ၊ ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုနန္ဒိယာဝဋ္ဋ အစရှိသော အတ္တနယတို့သည်။ ဥဒ္ဒေသနိဒ္ဒေသပဋိနိဒ္ဒေသာ ဝိယ၊ သတို့ကဲ့သို့။ ယထာက္ကမံ၊ စွာ။ တေသံ၊ ထိုညွှန်တညူ အစရှိသော ဝေနေယျသုံးယောက်တို့အား။

 [၄၊ ၃၇] ဥပကာရာယ၊ ကျေးဇူးပြုခြင်းငှာ။ သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ညွှန်တညူအာဒယော၊ ကုန်သော။ တယော၊ ကုန်သော။ **ဝေနေယျာ**၊ တို့သည်။ နန္ဒိယာဝဋ္ဋာဒယော၊ တို့ကို။ **ပယောဇနန္တိ**၊ ကုန်၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။

တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ နေသံ၊ ထိုအတ္တနယသုံးပါးတို့၏။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ မူလပဒါ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဆ၊ ကုန်သော။ မူလပဒါ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ မူလပဒါ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ ကုန်၏။ (စတ္တာရော ဆ အဋ္ဌကို အတ္တနယသုံးပါးနှင့် အစဉ်အတိုင်းဟပ်)။ ဣတရဿ၊ ဤအတ္တနယသုံးပါးမှ တစ်ပါးသော။ နယဒ္ဒယဿ ပန၊ ၏ကား။ (ဥဒ္ဒေသက္ကမောနှင့် စပ်)။ အတ္တနယတ္တယဿ၊ ၏။ ဘူမိယာ၊ အရာကို။ အာလောစနဉ္စ၊ ကြည့်ရှုခြင်းလည်းကောင်း။ တဿ၊ ထိုအတ္တနယသုံးပါးတို့၏ အပေါင်းကို။ တတ္ထ၊ ထိုထိုသို့သော အရာ၌။ (ဤ၌ တတ္ထ တဿ-ဟူ၍လည်းကောင်း။ တဿ တတ္ထ-ဟူ၍လည်းကောင်း ရှေ့နောက်ပြန်၍ ပါဌ်ရှိကြ၏။ နောက်သာ ဋီကာနှင့် ညီသည်။) သမာနယဉ္စ၊ အညီအညွတ်ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမိနာ ကာရဏေန၊ ဖြင့်။ ဥဒ္ဒေသက္ကမော၊ အကျဉ်းပြသော အစဉ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ကြည့်ခြင်း၊ ဆောင်ခြင်းဖြင့် နည်းနှစ်ပါးတို့၏ ဥဒ္ဒေသအစဉ်ကို သိအပ်သောဟူ၏။ မကြည့်မူ၍လည်း မဆောင်ကောင်းပါသလော။ ဆောင်ပြီး၍သော်လည်း မကြည့်ကောင်းပါ သလောဟူသော စောဒနာကို မြင်ရကား ‘န ဟိ ။လ။ သမာနေတုန္တိ’ ဟူသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

၁။ ဝေနေယျာ ပယောဇနန္တိ ။ ။ ဥဒ္ဒေသဒေသနာအစရှိသည်တို့သည် ညွှန်တညူ အစရှိသော ဝေနေယျသုံးယောက်တို့အား အစဉ်အတိုင်း ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့ ထိုအတူ နန္ဒိယာဝဋ္ဋ အစရှိသော အတ္တနယသုံးပါးတို့သည်လည်း ဝေနေယျသုံးယောက်တို့အား အစဉ်အလျောက် ကျေးဇူးပြုကုန်၏။ ဤသို့ ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် ထိုဝေနေယျတို့၏ အကျိုးငှာ ယှဉ်အပ်သည် ရှိသော် ဝေနေယျတို့သည် ယှဉ်စေသည် မည်ကုန်၏-ဟူလိုသော်။

ဟိ သစ္စံ၊ ဧါ။ အနောလောကေတွာ၊ ဤ။ သမာနေတုံ၊ အညီအညွတ် ကောင်းစွာ ဆောင်အံ့သောငှာ။ န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧါ။ ။

အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ဟာရနယတို့၏ ကမကို ပြုပြီ။ ဧတပရမအဖြစ်ကို မပြုပြီလော။ ဧတပရမအဖြစ်ကို ငါတို့ အဘယ်သို့ သိရမည်နည်း-ဟု စောဒနာ ရှိရကား ‘ဧတပရမတာ စ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

စ၊ ဆက်ဦးအံ့။ ဟာရာနံ၊ တို့၏။ ဧတပရမတာ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည် ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အတ္တနယတ္တယသဟိတေဟိ၊ အတ္တနည်းသုံးပါး အပေါင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။ ဧတ္တကေဟိ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော။ ပကာရဝိသေသေဟိ၊ အပြားအထူးတို့ဖြင့်။ နိဒ္ဒါရိယမာနော၊ ထုတ်အပ်သော။ သုတ္တဿ၊ ဧါ။ အတ္ထော၊ သည်လည်းကောင်း၊ အနုတ္တရာယ၊ သော။ ပဌမာယ ဘူမိယာ၊ ကို။ သမဓိမာယ၊ ငှာ။ အလံ၊ ဧါ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧါ။ ဟိ၊ စွ။ နေတ္တိပ္ပကရဏဒေသနာ၊ နေတ္တိကျမ်းတည်းဟူသော ဒေသနာသည်။ ဒဿန- ဘူမိသမနုပ္ပတ္တိအတ္ထာ၊ ဒဿနဘုံသို့ ရောက်ခြင်း အကျိုးရှိ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဧါ။ အထ ဝါ၊ ကား။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ သုတ္တဿ၊ ဧါ။ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာနံ၊ တို့၏။ ဧတဒန္တောဂတ္ထော၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ဟာရတို့၏ အတွင်းဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဟာရာနံ၊ တို့၏။ ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ဧါ။

သံဝဏ္ဏနာဝိသေသတို့သည် များကုန်သည် မဟုတ်ကုန်လော။ အဘယ်သို့ ထိုမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ဟာရတို့၏ အတွင်းဝင်ပါကုန်အံ့နည်း-ဟူသော စောဒနာကြောင့် ‘ယတ္ထကာ ဟိ ။လ။ ဝုတ္တောဝါယမတ္ထော’ဟူသောပါဠိ ထွက်သတည်း။

ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ဧါ။ သုတ္တဿ၊ ဧါ။ ယတ္ထကာ၊ အကြင်မျှလောက်ကုန်သော။ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာ၊ တို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ တေ သံဝဏ္ဏနာဝိသေသာ၊ တို့သည်။ နေတ္တိဥပဒေသာယတ္တာ၊ နေတ္တိနည်းဥပဒေသနှင့် စပ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ အယံ အတ္ထော၊ ကို။ ဝုတ္တောဝ၊ ဆိုခဲ့ပြီးသလျှင်ကတည်း။

အလုံးစုံသော သံဝဏ္ဏနာဝိသေသတို့သည် နေတ္တိဥပဒေသနှင့် စပ်ကုန်သော-ဟု ဆို၏။ တစ်နည်းကား အလုံးစုံသော သံဝဏ္ဏနာဝိသေသ

တို့သည် ဟာရတဆယ့်ခြောက်ပါးတို့၏ အတွင်း ဝင်ကုန်သော-ဟု ဆို၏။
ထိုသို့ဆိုသော် အဘယ်ဂုဏ်ရှိပါသနည်း-ဟု သူမေးဖွယ်ရှိ၍ လဒ္ဒဂုဏ်ကို
ပြအံ့သောငှာ ‘တထာ ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တထာ ဟိ တတော ဧဝါ ကြောင့်သာလျှင်။ ယေ ကေစိ၊ အလုံးစုံကုန်သော။
သုတ္တဿ၊ ၏။ သံဝဏ္ဏနာပကာရာ၊ သံဝဏ္ဏနာအပြားတို့ကို။ နိဒ္ဒိသီယန္တိ၊ ပြအပ်ကုန်၏။
ဣဒံ ဣမေ သံဝဏ္ဏနာပကာရာ၊ တို့သည်။ သေယျထာ ကတမေ၊ အဘယ်သည်
တို့နည်း ဟူမူကား။ သုတ္တဿ၊ ၏။ သမုဋ္ဌာနံ၊ နိဒါန်းကို။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဆိုအပ်၏။
အဓိပ္ပါယော၊ အလိုကို။ ဝိဘာဝေတဗ္ဗော၊ ၏။ အနေကဓာ၊ သဒ္ဓါနည်း နိရုတ္တိနည်း
အားဖြင့် များသော အပြားရှိသော။ ပဒတ္တော၊ ပုဒ်၏ အနက်ကို။ ဝါ၊ သဒ္ဓါ၏
အနက်ကို။ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗော၊ ဖွင့်အပ်၏။ **ဝိမိ ၈**၊ ဝိမိကိုလည်းကောင်း။ **အနုဝါဒေါ**
၈၊ အနုဝါဒကိုလည်းကောင်း။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

ဝိရောဓော၊ အပြစ်ကို။ သမာဓာတဗ္ဗော၊ ပယ်အပ်၏။ အနုသန္နိယာ၊
အနုသန္ဓေအား။ အနုရူပံ၊ စွာ။ နိဂမေတဗ္ဗံ၊ ပြီးစေအပ်၏။ ဝါ၊ နိဂုံးအပ်အပ်၏။ (အကြင်
အနုသန္ဓေဖြင့် သုတ်၌ အထက်ဒေသနာသည် ဖြစ်၏။ ထိုအနုသန္ဓေနှင့် လျော်စွာ
သံဝဏ္ဏနာကို ပြီးစေအပ်၏-ဟူလိုသော်။) ဣတိ စ၊ ဤသို့လည်းကောင်း။ တထာ၊
ထိုမှ တစ်ပါး။ သုတ္တဿ၊ ၏။ ပယောဇနဉ္စ၊ အကျိုးကိုလည်းကောင်း။ ပိဏ္ဏတ္ထော စ၊
သင်္ခေပဖြစ်သော အနက်ကိုလည်းကောင်း။ ပဒတ္တော စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ အနုသန္နိ
စ၊ ပုတ္တနုသန္ဓေ အစရှိသော အနုသန္ဓေကိုလည်းကောင်း။ စောဒနာ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။
ပရိဟာရော စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဝဒန္တေန၊ ဆိုသော သူသည်။ ဝတ္တဗ္ဗာ၊
ကုန်၏။ ဣတိ စ၊ လည်းကောင်း။ တထာ၊ ပါး။ ဥပေါဏ္ဍါဋ္ဌပဒဝိဂ္ဂဟပဒတ္တစာလနာ-
ပစ္စုပဋ္ဌာနာနိ၊ နိဒါန်း၊ ပုဒ်ကို ဝိဂြိုဟ်ပြခြင်း၊ ပုဒ်၏အနက်၊ စောဒနာ ပရိယာယ်တို့ကို။
ဝတ္တဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ စ၊ လည်းကောင်း။ ။

၁။ ဝိမိ ၈ အနုဝါဒေါ ၈ ။ ။ ဝိသေသျသည ဝိမိ မည်၏။ ဝိသေသနသည် အနုဝါဒ
မည်၏။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓတ္တဘေဒစိန္တာ၌ အတ္တရူပံ ပသိဒ္ဓန္တု၊ ဝါဒရူပန္တိ ဂုစ္စတေ။ ဝိသေသနံ
ဝ တံ အပ္ပ၊ သိဒ္ဓကံ ဝိမိရူပကံ။ ဝိသေသျမေဝ တံ တျေဝံ၊ အတ္တရူပံ ဒုဓာ မတံ။ ယထာ
နီလုပ္ပလံ ရာဇ၊ ပုရိသောတိ နိဒဿနံ’ ဟု မိန့်အပ်ပြီ။

တထာ၊ ပါး။ ကထာ၊ အဋ္ဌကထာတို့သည်။ ဝါ၊ သုတ်၏ အဖွင့်တို့သည်။
(တိဿော ကထာတိ တိဿော အဋ္ဌကထာ၊ သုတ္တဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာတိ အတ္ထော၊
အင်္ဂုတ္တရဋီကာကြီး)။ **ဧကနာဠိကာ၊** ဧကနာဠိကအဖွင့်လည်းကောင်း။ စတုရဿ၊
ဿအဖွင့်လည်းကောင်း။ နိသိန္နဝတ္တိကာ၊ ကအဖွင့်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။
တိဿော၊ သုံးပါးတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးသော အဖွင့်တို့တွင်။
ပိဋ္ဌိ၊ ကို။ ဝတ္တာ၊ ဤ။ ဧကေကပဒဿ၊ တစ်ခုတစ်ခုသော ပုဒ်၏။ အတ္ထကထနံ၊ အနက်ကို
ဆိုခြင်းသည်။ **ဧကနာဠိကာ** နာမ၊ မည်၏။ ။

ပဋိပက္ခံ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အဖို့ကို။ ဒဿေတွာ၊ ဤ။ ပဋိပက္ခဿ၊ ၏။
ဥပမံ၊ ကို။ ဒဿေတွာ၊ ဤ။ သပက္ခံ၊ မိမိအဖို့ကို။ ဒဿေတွာ၊ ဤ။ သပက္ခဿ၊ ၏။
ဥပမံ၊ ကို။ ဒဿေတွာ၊ ဤ။ ကထနံ၊ သည်။ **စတုရဿ** နာမ၊ မည်၏။ ။

၁။ ဧကနာဠိကာဒိ ။ ။ တစ်ခုတစ်ခုသော ပုဒ်လျှင် မူလရှိသော အဖွင့်သည်
ဧကနာဠိက မည်၏။ တစ်နည်းကား တစ်ခု တစ်ခုသော ပုဒ်ဖြင့် အနက်ကို ပြီးစေခြင်းသည်
ဧကနာဠိကမည်၏။ ထို့ကြောင့် ဧကာဒသနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရဋီကာကြီး၌ ‘ဧကေကံ ပဒံ နာဠိ
မူလံ ဧတိဿာတိ ဧဝံသညိတာ ဧကနာဠိကာ၊ ဧကေကံ ဝါ ပဒံ နာဠိ အတ္ထနိဂ္ဂမနမဂ္ဂေါ
ဧတိဿာတိ ဧကနာဠိကာ’ဟု မိန့်သတည်း။ ကဏ္ဍပက္ခ၌ ဥပမာ ဥပမေယျနှစ်ပါး သုက္ကပက္ခ၌
ဥပမာ ဥပမေယျနှစ်ပါး ဤသို့ စတုက္ကကို ဖွဲ့၍ ဆိုခြင်းသည် စတုရဿ မည်၏။ ထို့ကြောင့်
ဧကာဒသနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ၌ ‘အပဏ္ဍိတဂေါပါလကံ ဒဿေတွာ အပဏ္ဍိတဘိက္ခု
ဒဿေတွာ၊ ပဏ္ဍိတဂေါပါလကံ ဒဿေတွာ ပဏ္ဍိတဘိက္ခု ဒဿေတွာတိ စတုက္ကံ ဗဒ္ဓိတွာ
ကထနံ စတုရဿ နာမ’ဟု မိန့်သတည်း။ ၎င်းဋီကာ၌လည်း ‘စတ္တာရော အံသာ ဘာဂါ
သလ္လက္ခဏူပါယာ ဧတိဿာတိ စတုရဿ၊ စတုက္ကံ ဗဒ္ဓိတွာတိ ကဏ္ဍပက္ခေ ဥပမောပမေယျဒွယံ
တထာ သုက္ကပက္ခေတိ ဣဒံ စတုက္ကံ ယောဇေတွာ’ဟု မိန့်သတည်း။ အသီးအသီး ကဏ္ဍပက္ခကို
ပြ၍ အဆုံးသို့ ရောက်စေခြင်း သုက္ကပက္ခကို ပြ၍ အဆုံးသို့ ရောက်စေခြင်းသည် နိသိန္နဝတ္တိက
မည်၏။ ထို့ကြောင့် ၎င်းအဋ္ဌကထာ၌ ‘အပဏ္ဍိတဂေါပါလကံ ဒဿေတွာ ပရိယောသာနဂမနံ၊
အပဏ္ဍိတဘိက္ခု ဒဿေတွာ ပရိယောသာနဂမနံ၊ ပဏ္ဍိတဂေါပါလကံ ဒဿေတွာ
ပရိယောသာနဂမနံ၊ ပဏ္ဍိတဘိက္ခု ဒဿေတွာ ပရိယောသာနဂမနန္တိ အယံ နိသိန္နဝတ္တိကာ
နာမ’ဟု မိန့်သတည်း။ ၎င်းဋီကာ၌လည်း နိယမတော နိသိန္နဿ အာရဒ္ဓဿ ဝတ္ထော သံဝတ္ထော
ဧတိဿာ အတ္တိတိ နိသိန္နဝတ္တိကာ၊ ယထာရဒ္ဓဿ အတ္ထဿ ဝိသု ဝိသု ပရိယောသာပိကာတိ
အတ္ထော’ဟု မိန့်သတည်း။

ဝိသဘာဝဓမ္မဝသေနေဝ၊ သဘာဝ မတူသော တရား၏ အစွမ်းအားဖြင့် သာလျှင်။ ပရိယောသာနံ၊ အဆုံးသို့။ ဂန္ဓာ၊ ရှိ။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ သဘာဝဓမ္မဝသေနေဝ၊ သဘောတူသော တရား၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်။ ပရိယောသာနဂမနံ၊ အဆုံးသို့ သွားခြင်းရောက်ခြင်းသည်။ **နိသိန္နဝတ္တိကာ** နာမ၊ မည်၏။ ။

ဘေဒကထာယ^၁ စ၊ ပကတိဖြစ်သော ဓာတ်အစရှိသော အစိတ်ကို ခွဲခြမ်း၍ ဆိုခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း။ တတွကထာယ စ၊ ပုဒ်၏ အနက်ကို ဆိုခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း။ ပရိယာယဝစနေဟိ စ၊ ပရိယာယသဒ္ဓါတို့ဖြင့် လည်းကောင်း။ သုတ္တံ၊ ကို။ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိ စ၊ လည်းကောင်း။ ဧဝမာဒယော၊ ဤသို့ အစရှိ သည်တို့သည်။ သံဝဏ္ဏနာပကာရာ၊ တို့တည်း။ (ဤသို့ ပေး)။

တေသမ္ပိ၊ ထိုသံဝဏ္ဏနာအပြားတို့၏လည်း။ ဧတ္ထေဝ၊ ဤဟာရတို့၌သာလျှင်။ **အဝရောဓော**^၂၊ အတွင်းဝင်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကသ္မာ၊ ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုသံဝဏ္ဏနာအပြားတို့ကို။ ဣဓ ဣမေသု ဟာရေသု၊ တို့တွင်။ ကတိပယဟာရ- သင်္ဂဟိတာ၊ စိုးစဉ်းသော ဟာရတို့ဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်အပ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေသမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ ဧတ္ထေဝ၊ တို့၌သာလျှင်။ အဝရောဓော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ ။

ဟာရတို့၏ ဧတပရမအဖြစ်ကို ဆိုပြီး၍ နယတို့၏ ဧတပရမအဖြစ်တို့၏ ဝိဘဏိတဗ္ဗအပြား မရှိပါ၊ မများပါသလောဟု စောဒနာ ရှိရာသောကြောင့် ‘သတိဝိ ။လ။ အဝိဇ္ဇေတွာ’ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သော်။

ဝိဘဏိတဗ္ဗအပြားရှိပါသော် မူလပဒတို့ကို ပွားစေ၍ ထိုမူလပဒ တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် နည်းအပြား များကောင်းပါသည် မဟုတ်ကုန်လော ဟူသော ပုစ္ဆာကို မြင်ပြန်ရကား ‘ယသ္မာ ။လ။ ဘာဂိနော တသ္မာ’ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

၁။ ဘေဒကထာဒီ ။ ။ အဓိပ္ပာယ်ကား ဒိဗ္ဗန္တိတိ ဒေဝါ အစရှိသည်ဖြင့် ဓာတ်ပစ္စည်း အားဖြင့် ဝေဖန်ခွဲခြမ်း၍ ဆိုခြင်းသည် ဘေဒကထာ မည်၏။ ဗုဒ္ဓေါတိ ယော သော ဘဂဝါ သယမ္ဘူ အနာစရိယော အစရှိသည်ဖြင့် ပုဒ်၏အရဖြစ်သော အနက်ကို ဆိုခြင်းသည် တတွကထာ မည်၏။ ပညာ ပဇာနနာ အစရှိသည်ဖြင့် ပရိယာယ်သဒ္ဓါကို ဆိုခြင်းသည် ပရိယာယဝစနေ မည်၏ ဟူလိုသော်။

၂။ အဝရောဓော ။ ။ ဝိစယဟာရ တစ်စိတ်၊ ယုတ္တိဟာရ တစ်စိတ်၊ စတုဗျူဟဟာရ တစ်စိတ်၊ ပရိဝတ္တနဟာရ တစ်စိတ်နှင့် ဝေဝစနဟာရတို့ဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်အပ်သောကြောင့် အတွင်းဝင်၏-ဟူလိုသော်။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ဥဠုင်္ဂိတည၊ အစရှိသော ဝေနေယျသုံးယောက် တို့သည်သာ သစ္စာကို သိခြင်းအဖို့ရှိသောကြောင့် မူလပဒတို့ကို မပွားစေဟု ဆို၏။ ယင်းသို့ ဝေနေယျသုံးယောက်တို့သည်သာ သစ္စာသိခြင်းအဖို့ရှိသော် ဝေနေယျ သုံးယောက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သစ္စာသာ သုံးပါး မပြားကောင်းပါသလောဟု စောဒနာဖွယ်ရှိပြန်ရကား ‘တဒတ္ထာယ စ အတ္တနယဒေသနာ’ ဟူသော ပါဠိကို မိန့်ပြန်သတည်း။

နယာနံ ပန၊ အတ္တနယတို့၏ကား။ (ဧတပရမတာ၌ စပ်)။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဥဠုင်္ဂိတည၊ အာဒယော၊ ကုန်သော။ တယော ဧဝ၊ သုံးယောက်သာ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝေနေယျာ၊ တို့သည်။ သစ္စာဘိသမယဘာဂိနော၊ သစ္စာကို သိခြင်းအဖို့ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တဒတ္ထာယ စ၊ ထိုသစ္စာကို သိခြင်းအကျိုးငှာလည်း။ အတ္တနယ ဒေသနာ၊ အတ္တနယကို ဟောခြင်းသည်။ ဝါ၊ အတ္တနယဒေသနာသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ဝေနေယျတ္တယဝသေနေဝ ဧတပရမတာသို့ ဆိုက်)။ [၄၊ ၃၈] သံကိလေသဝေါဒါနဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ (ပကာရ၌ စပ်)။ ယထာဝုတ္တ မူလပဒ ဘေဒတော၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော မူလပဒအပြားမှ။ ဝဇေတွာ၊ ပွားစေ၍။ ဝိဘဇိတဗ္ဗပုကာရေ၊ ဝေဖန်အပ်သော အပြားသည်။ သတိပိ၊ သော်လည်း။ တထာ၊ ထိုဝိဘဇိတဗ္ဗအပြားအားဖြင့်။ မူလပဒါနိ၊ တို့ကို။ အဝဇေတွာ၊ ၍။ ဝေနေယျတ္တယ ဝသေနေဝ၊ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်။ ဧတပရမတာ၊ ကို။ ဝုတ္တာ၊ ၏။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ဝိဘဇိတဗ္ဗအပြားရှိသော်လည်း မူလပဒတို့ကို မပွားစေဟု ဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဝိဘဇိတဗ္ဗအပြား ရှိပါလျက် မပွားစေအပ်ကုန် သနည်း စုဒ်ရှိရကား ‘နဝသု နဝသု ။လ။ န ဟာပေတဗ္ဗာနိ’ပါဠိကို မိန့်သော်။

ယင်းသို့ မပွားစေအပ်သော် အဋ္ဌာရသအောက် ယုတ်စေအပ်သည် မဟုတ် ကုန်လော စောဒနာထွက်ရာသောကြောင့် ‘ဝေနေယျတ္တယာမိကာရတော န ဟာပေတဗ္ဗာနိ’ပါဠိကို မိန့်ပြန်သော်။

ဟိ၊ စွ။ နဝသု နဝသု ဧဝ၊ သာဖြစ်ကုန်သော။ မူလပဒေသု၊ တို့၌။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ သံကိလေသဝေါဒါနဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ အန္တောဂဓဘာဝတော၊ ကြောင့်။ တာနိ မူလပဒါနိ၊ တို့ကို။ န ဝဇေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်။ ဝေနေယျတ္တယာမိကာရတော၊ ဝေနေယျ ပုဂ္ဂိုလ်သုံးပါးအပေါင်း၏ အရာဖြစ်သောကြောင့်။ န ဟာပေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နယာနံ၊ တို့၏။ ဧတပရမတာ၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ၏။ ။

ကမ္မနယာနံ ပန၊ ကမ္မနည်းတို့၏ကား။ အာလောစနသမာနယနတော၊ ကြည့်ခြင်း၊ အညီအညွတ် ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းမှ။ အညဿ၊ သော။ ပကာရန္တရဿ၊ အပြားအထူး၏။ အသမ္ဘဝတော၊ မဖြစ်သင့်သောကြောင့်။ ဧတပရမတော၊ ကို။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ **ဟေတွာဒီတိ** ဧတ္ထ ပဒေ၊ ဌ။ အာဒိသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ ဖလဘူမိဥပနိသာသဘာဂဝိသဘာဂ လက္ခဏနယာဒယော၊ အကျိုး၊ ဘုံ၊ ဥပနိဿယအကြောင်း၊ သဘာဂတရား၊ ဝိသဘာဂတရား၊ သဘော၊ နည်း အစရှိသည်တို့ကို။ ပရိဂ္ဂဟိတာ၊ သိမ်းဆည်းအပ် ကုန်၏။ ဝါ၊ ယူအပ်ကုန်၏။ တေသု၊ ထိုဟေတုဖလ အစရှိသည်တို့တွင်။ **ဟေတူတိ** ကား။ ကာရဏံ၊ တည်း။ ယော ဟေတု၊ ကို။ ဓမ္မောတိပိ၊ ဓမ္မဟူ၍လည်း။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ (အတ္တနော ဖလံ ဓာရေတီတိ ဓမ္မောဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် ဟေတုသည် ဓမ္မ မည်သတည်း)။ သော ပန ဟေတု၊ သည်ကား။ ပစ္စယဘာဝေန၊ အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဧကဝိဓော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ **ကာရကော**၊ ကာရက အကြောင်းလည်းကောင်း။ သမ္မာပကော၊ ကအကြောင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒုဝိဓော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ကာရကော၊ လည်းကောင်း။ ဉပကော၊ လည်းကောင်း။ သမ္မာပကော၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဝိဓော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။

ဟေတုဟေတု၊ ဟေတုအကြောင်းလည်းကောင်း။ ပစ္စယဟေတု၊ ပစ္စယ အကြောင်းလည်းကောင်း။ ဥတ္တမဟေတု၊ လည်းကောင်း။ သာဓာရဏဟေတု၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတုဗ္ဗိဓော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။

၁။ ကာရကဒီ ။ ။ ဉပကအကြောင်းကို ဒုဝိဓ၌ ကာရကသို့ သွင်းသည်။ တိဝိဓ၌ စက္ခုဗီဇ အစရှိသည်ကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းကိုသာ ကာရကအကြောင်း ပြု၍ ဉပကအကြောင်းကို အသီး ဆိုသည်။

၂။ ဟေတုဟေတွာဒီ ။ ။ တယော ကုသလဟေတူ အစရှိသည်ဖြင့် လာသော အလောဘ အစရှိသည်တို့သည် ဟေတုအကြောင်း မည်၏။ စတ္တာရော ဝေါ ဘိက္ခဝေ မဟာဘူတာ ဟေတူ စတ္တာရော မဟာဘူတာ ပစ္စယော ရူပက္ခန္ဓဿ ပညာပနာယအစရှိသည်ဖြင့် လာသော အကြောင်းသည် ပစ္စယအကြောင်း မည်၏။ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တရားသည် မိမိ၏ ဝိပါက်ကို စွဲ၍ ဥတ္တမအကြောင်း မည်၏။ စက္ခုဗီဇအစရှိသည်တို့သည် စက္ခုဝိညာဏ် အညွှန် အစရှိသည်တို့၏ တစ်ပါးနှင့် မဆက်ဆံသော အသာဓာရဏအကြောင်း မည်၏။

ပစ္စယဓမ္မော^၁၊ ပစ္စည်းဖြစ်သော အကြောင်းတရားလည်းကောင်း။ ကုသလော၊ လည်းကောင်း။ အကုသလော၊ လည်းကောင်း။ သဒ္ဓေါ၊ သဒ္ဓါလည်းကောင်း။ အရိယမဂ္ဂေါ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပစ္စဝိဓော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။

တထာ၊ ပါး။ **သဘာဂဟေတု**^၂၊ သဘာဂအကြောင်းလည်းကောင်း။ အသဘာဂဟေတု၊ လည်းကောင်း။ အဇ္ဈတ္တိကဟေတု၊ လည်းကောင်း။ ဗာဟိရဟေတု၊ ကောင်း။ ဇနကဟေတု၊ လည်းကောင်း။ ပရိဂ္ဂဟကဟေတု၊ ဥပတ္တမ္ဘကအကြောင်းလည်းကောင်း။ သာဓာရဏဟေတု၊ လည်းကောင်း။ အသာဓာရဏဟေတု၊ ကောင်း။ သမနန္တရဟေတု၊ ကောင်း။ ပရမ္ပရဟေတု၊ ဥပနိဿယအကြောင်းလည်းကောင်း။ သဟဇာတဟေတု၊ သဟဇာတ်ဖြစ်သော အကြောင်းလည်းကောင်း။ အသဟဇာတဟေတု၊ သဟဇာတ်မဟုတ်သော အကြောင်းလည်းကောင်း။ သာသဝဟေတု၊ ကောင်း။ အနာသဝဟေတု၊ ကောင်း။ ဣတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ အနေကဝိဓော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗျော၊ ၏။ ။

ဖလမ္ပိ၊ အကျိုးသည်လည်း။ ပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေန၊ အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဧကဝိဓော၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ အဓိဂန္တုဗျတောပိ၊ ရောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ သမ္မာပကဟေတုဝသေန၊ သမ္မာပကအကြောင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ **ဖလပရိယာယော**^၃၊ ဖလပရိယာယ်ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗအဓိဂန္တုဗျ

၁။ ပစ္စယဓမ္မော ။ ။ ဤပစ္စဝိဓ၌ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ ပစ္စယဓမ္မအဖြစ် ဖြစ်ငြားသော်လည်း ဣဋ္ဌအနိဋ္ဌဖြစ်သော အကျိုး၏ ဝိသေသအကြောင်းကို ပြအံ့သောငှာ အသီးယူသတည်း။ သဒ္ဓါ၏ ဉာပကအကြောင်း၏ အဖြစ်ကို မဂ်၏ သမ္မာပကအကြောင်း၏ အဖြစ်ကို ပြအံ့သောငှာ အသီး ယူသတည်း။

၂။ သဘာဂဟေတုာဒိ ။ ။ အညွန့်အစရှိသည်၏ တစ်ပါးနှင့် မဆက်ဆံသော မျိုးစေ့ အစရှိသော အကြောင်းသည် တူသော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သဘာဂဟေတု မည်၏။ တစ်ပါးနှင့် ဆက်ဆံသော ရေအစရှိသော အကြောင်းသည် သဘောမတူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အသဘာဂဟေတု မည်၏။ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓသန္တာန်၌ ဖြစ်သော အကြောင်းသည် အဇ္ဈတ္တိကဟေတု မည်၏။ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓအကြောင်းသည် ဗာဟိရဟေတု မည်၏။ တစ်နည်းကား- မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သော အကြောင်းသည် အဇ္ဈတ္တိကဟေတု မည်၏။ မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်သော အကြောင်းသည် ဗာဟိရဟေတု မည်၏။

၃။ ဖလပရိယာယော ။ ။ နိဗ္ဗာန်၏ တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းသည် မပြီးစေအပ်သည်၏ အဖြစ် ရှိငြားသော်လည်း သမုဒယကို ပယ်ခြင်း သမုဒယ၏ ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်သောအားဖြင့်

ဘာဝတော၊ ပြီးစေအပ်သည်၏အဖြစ် ရောက်အပ်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်။ ဒုဝိဓဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။

ဉာပေတဗ္ဗနိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗပတ္တဗ္ဗတော၊ သိအပ်သောအကျိုး ပြီးစေအပ်သောအကျိုး ရောက်အပ်သောအကျိုးအားဖြင့်။ တိဝိဓဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ပစ္စယုပ္ပန္နဝိပါကကိရိယာဝစနတ္ထနိဗ္ဗာနဝသေန၊ ပစ္စုပ္ပန် ဝိပါက် ကြိယာ ဝစနတ္ထ နိဗ္ဗာန်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဉ္စဝိဓဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ သဘာဂဟေတု နိဗ္ဗတ္တံ၊ သဘောတူသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးလည်းကောင်း။ အသဘာဂဟေတုနိဗ္ဗတ္တံ၊ သဘောမတူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော အကျိုး လည်းကောင်း။ ဣတိ ဧဝမာဒိဝသေန၊ ဤသို့ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အနေကဝိဓဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ တထာ၊ တူ။ လောကီယံ၊ လောကီအကျိုးလည်းကောင်း။ လောကုတ္တရံ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ ဧဝမာဒိနာ၊ ဖြင့်။ အနေကဝိဓဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ (တထာသဒ္ဓါဖြင့် ဣတိ ဧဝမာဒိနာ အနေကဝိဓဉ္စကို ယူသည်။) တတ္ထ၊ ထိုလောကီလောကုတ္တရာအကျိုး တို့တွင်။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ သာမညဖလာနိ၊ သာမညဖိုလ်တို့သည်။ လောကုတ္တရံ ရာအကျိုးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ လောကီယဖလံ၊ သည်။ ကာယိကဉ္စ၊ ကိုယ်၌ ဖြစ်သော အကျိုးလည်းကောင်း။ မာနသဉ္စ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒုဝိဓံ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ပဉ္စဒ္ဓါရိကံ၊ ပဉ္စဒ္ဓါရ၌ ဖြစ်သော အကျိုးသည်။ ကာယိကံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဝသိဋ္ဌံ၊ ကြွင်းသော အကျိုးသည်။ မာနသံ၊ စိတ်၌ ဖြစ်သော အကျိုးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယဉ္စ ဖလံ၊ ကိုလည်း။ တာယ တာယ သုတ္တဒေသနာယ၊ သည်။ သာဓေတဗ္ဗံ၊ ပြီးစေအပ်၏။ တဒဝိ တမ္ဘိ ဖလံ၊ သည်လည်း။ ဖလံ၊ ဖလမည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာတဗ္ဗံ၊ ၏။ (ဤသို့ ပေး)။ ။

ဘူမိပိ၊ သည်လည်း။ သာသဝဘူမိ၊ သာသဝဘုံလည်းကောင်း။ အနာသဝဘူမိ၊ ကောင်း။ သင်္ခတဘူမိ၊ ကောင်း။ အသင်္ခတဘူမိ၊ ကောင်း။ ဒဿနဘူမိ၊ ကောင်း။ ဘာဝနာဘူမိ၊ ကောင်း။ ပုထုဇ္ဇနဘူမိ၊ ကောင်း။ သေက္ခဘူမိ၊ ကောင်း။ အသေက္ခဘူမိ၊ ကောင်း။ သာဝကဘူမိ၊ ကောင်း။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဘူမိ၊ ကောင်း။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘူမိ၊ ကောင်း။ ဈာနဘူမိ၊ ဈာနဘုံလည်းကောင်း။ အသမာဟိတဘူမိ၊ ကောင်း။

ရောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို စွဲ၍ မဂ်၏ ဟေတုအဖြစ်ကဲ့သို့ မဂ်ကို စွဲ၍ နိဗ္ဗာန်၏ ဖလအဖြစ်သည် ဥပစာရအားဖြင့် ပြီး၏-ဟူလိုသော်။

ပဋိပဇ္ဇမာနဘူမိ၊ ကောင်း။ ပဋိပန္နဘူမိ၊ ကောင်း။ ပဌမာဘူမိ၊ ကောင်း။ ယာဝ စတုတ္ထိဘူမိ၊ စတုတ္ထတိုင်အောင်သော ဘုံလည်းကောင်း။ ကာမာဝစရဘူမိ၊ ကောင်း။ ယာဝ လောကုတ္တရဘူမိ၊ လောကုတ္တရာတိုင်အောင်သော ဘုံလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဗဟုဝိဓာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုဘုံတို့တွင်။ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတာ၊ ပရိတ္တ၊ မဟဂ္ဂတဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သာသဝဘူမိ၊ မည်၏။ အပ္ပမာဏာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အနာသဝဘူမိ၊ မည်၏။ နိဗ္ဗာနဝဇ္ဇာ၊ နိဗ္ဗာန်သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ သဘာဝဓမ္မာ၊ သဘောတရားတို့သည်။ သင်္ခတဘူမိ၊ မည်၏။ [၄၊ ၃၉] အပ္ပစ္စယာ၊ အကြောင်းကင်းကုန်သော။ ဝါ၊ အပ္ပစ္စယဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အသင်္ခတဘူမိ၊ မည်၏။ ပဌမမဂ္ဂဖလဓမ္မာ၊ ရှေးဦးစွာသော မဂ်ဖိုလ်တရားတို့သည်။ ဒဿနဘူမိ၊ မည်၏။ အဝသိဌမဂ္ဂဖလဓမ္မာ၊ ကြွင်းသော မဂ်ဖိုလ်တရားတို့သည်။ ဘာဝနာဘူမိ၊ မည်၏။ ဟိနမဇ္ဈိမာ၊ ဓမ္မာ၊ တရားတို့သည်။ ပုထုဇ္ဇနဘူမိ၊ မည်၏။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ အရိယမဂ္ဂဓမ္မာ၊ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ ဟေဋ္ဌိမာ၊ အောက်ဖြစ်ကုန်သော။ တယော၊ ကုန်သော။ ဖလဓမ္မာ၊ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ သေက္ခဘူမိ၊ မည်၏။ အဂ္ဂဖလဓမ္မာ၊ အရဟတ္တဖိုလ်တရားတို့သည်။ အသေက္ခဘူမိ၊ မည်၏။ သာဝကပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓဓမ္မာ၊ သာဝကပစ္စေကဗုဒ္ဓသဗ္ဗညုဘုရားတို့၏ တရားတို့သည်။ သာဝကာဒိဘူမိယော၊ သာဝက အစရှိသော ဘုံမည်ကုန်၏။ ဈာနဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဈာနဘူမိ၊ မည်၏။ ဈာနဝဇ္ဇိတာ၊ ဈာန်သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အသမာဟိတဘူမိ၊ မည်၏။ မဂ္ဂဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ပဋိပဇ္ဇမာနဘူမိ၊ မည်၏။ ဖလဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ပဋိပန္နဘူမိ၊ မည်၏။ “ပဌမာယ ဘူမိယာ ပတ္တိယာ”တိ အာဒိဝစနတော၊ ကြောင့်။ အပရိယာပန္နာ၊ ဝဋ်၌ အကျုံးမဝင်ကုန်သော။ (သပရိယာပန္နာဟု အချို့ပါဌ်ရှိသည်ကား ပါဌ်ပျက်)။ ဖလေန၊ ဖိုလ်နှင့်။ သဟ၊ ကွ။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ မဂ္ဂါ၊ တို့သည်။ ပဌမာ ဒိဘူမိယော၊ ပဌမာ အစရှိသော ဘုံမည်ကုန်၏။ ကာမာဝစရာဒိဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ကာမာဝစရာဒိဘူမိယော၊ မည်ကုန်၏။ ယေ စ ဓမ္မာ၊ တို့ကိုလည်း။ တေသံ တေသံ ဟာရနယာနံ၊ တို့၏။ ပတိဋ္ဌာနဘာဝေန၊ တည်ရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သုတ္တေသု၊ တို့၌။ နိဒ္ဒါရိယန္တိ၊ ထုတ်အပ်ကုန်၏။ တေပိ ဓမ္မာ၊ တို့သည်လည်း။ ဘူမိယော၊ မည်ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိညာတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ။

ဥပနိသာတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဗလဝကာရဏံ၊ အားကြီးစွာသော အကြောင်းတည်း။ ယော၊ အကြင် အကြောင်းကို။ ဥပနိဿယပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၎င်း။ ယဉ္ဇ၊ အကြင် ဥပနိဿယအကြောင်းကိုလည်း။ သန္ဓာယ၊ ၍။ သုတ္တေ၊ ဌ်။ “ဒုက္ခပနိသာ သဒ္ဓါ သဒ္ဓါပနိသံ သီလန္တိ ယာဝ ဝိမုတ္တပနိသံ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနန္တိ၊ ဝိမုတ္တပနိသံ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံဟူသည့်တိုင်အောင်သော စကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ တစ်နည်းကား၊ ဒုက္ခပနိသာ ။လ။ သီလန္တိ၊ ဟူ၍။ အာရဘိတွာ၊ ၍။ ယာဝ ။လ။ ဒဿနန္တိ၊ ဝိမုတ္တပ ။လ။ ဒဿနံဟူသည့်တိုင်အောင်သော စကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ “သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဓါတရားသည်။ ဒုက္ခပနိသာ၊ ဒုက္ခလျှင် အားကြီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ သီလံ၊ သည်။ သဒ္ဓါပနိသံ၊ သဒ္ဓါတရားလျှင် အားကြီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၏ အမြင်သည်။ ဝိမုတ္တပနိသံ၊ ဖိုလ်တရားလျှင် အားကြီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။” အပိ စ၊ တစ်နည်းကား-**ဥပနိသာတိ၊** ဟူသည်ကား။ တသ္မိံ တသ္မိံ သမယေ သိဒ္ဓန္တေ၊ ထိုထိုသို့သော အယူ၌။ တစ်နည်းကား တသ္မိံ တသ္မိံ၊ ထိုထိုသို့သော သဘောရှိသော။ **သမယေ**၊ သမယဟု ဆိုအပ်သော။ သိဒ္ဓန္တေ၊ အယူ၌။ ဟဒယဘူတံ၊ ဟဒယဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ အဗ္ဘန္တရံ၊ အတွင်း၌ဖြစ်သော တရားကို။ ဝုစ္စတိ၊ ၎င်း။ ဣဓာပိ၊ ဤအရာ၌လည်း။ နေတ္တိဟဒယံ၊ နေတ္တိ၏ အတွင်း၌ဖြစ်သော တရားကို။ ဥပနိသာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၎င်း။ (ဤသို့ ပေး)။

ထိုနေတ္တိ၏ အတွင်း၌ဖြစ်သော တရားကား အဘယ်သို့ သဘောရှိပါသနည်း
ဟူသော စောဒနာကြောင့် ‘ယံ သမ္မာ ပရိဂ္ဂဟန္တာ ။လ။ ဟောန္တိ’ ဟူသော ပါဠိကို
မိန့်သတည်း။

(ဤ၌ နေတ္တိဟဒယံနောင် ယံ တစ်ပုဒ် အချို့စာ၌ ကျလေ၏)။ ယံ နေတ္တိဟဒယံ၊ ကို။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပရိဂ္ဂဟန္တာ၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်ကုန်သော။ ဓမ္မကထိကာ၊ တို့သည်။ တသ္မိံ တသ္မိံ သုတ္တေ၊ ဌ်။ အာဂတဓမ္မမုခေန၊ လာသော တရားကို အရင်းပြုသဖြင့်။ သဗ္ဗဟာရနယယောဇနာယ၊ အလုံးစုံသော ဟာရနယတို့ကို ယှဉ်ခြင်းငှာ။ သမတ္တာ၊ စွမ်းနိုင်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဧတံ နေတ္တိဟဒယံ၊ သည်။ ကိံ ပန၊ အဘယ်နည်း။

၁။ သမယေ သိဒ္ဓန္တေ ။ ။ ဒဿနံ ဒိဋ္ဌိလဒ္ဓိတ္ထိ၊ သိဒ္ဓန္တေ သမယော ဘဝေ-ဟု အဘိဓာန်မိန့်ရကား သမယသဒ္ဓါ သိဒ္ဓန္တသဒ္ဓါတို့သည် အယူဟောတည်း။ သမယေကို သိဒ္ဓန္တေဟု ပကာရန္တရပရိယာယ်အားဖြင့် ဖွင့်သည်။ ဟဒယသဒ္ဓါလည်း အဗ္ဘန္တရအနက် ဟောသတည်း။ ထို့ကြောင့် ဟဒယဘူတံ အဗ္ဘန္တရဟု ဆိုသည်။

ပကရဏပဒတ္တသောဠသဿ၊ ကျမ်း၏ ပုဒ်အနက် တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးအပြားရှိသော။ အဋ္ဌဝိသတိဝိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂသဟိတဿ၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးအပြားရှိသော သာသနပဋ္ဌာနတို့ကို ဝေဖန်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော။ တေတ္ထိသဝိဓဿ၊ သုံးဆယ့်သုံးပါးအပြားရှိသော။ ဧတဿေဝ၊ ထိုကျမ်း၏သာလျှင်။ ယဒိဒံ ယော အယံ ဝိသယော၊ အကြင်အရာကို။ နိမိတ္တဝိဘာဂေန၊ နိမိတ်ဝေဖန်ခြင်းနှင့်။ (နိမိတ္တဉ္စ ဝိဘာဂေါ စ နိမိတ္တဝိဘာဂေါ-ဟု ဒွန်ပြု)။ သဟ၊ ကွ။ အသင်္ကရတော၊ မရောယှက်သော အားဖြင့်။ ဝဝတ္ထိတော၊ မှတ်အပ်၏။ ဝါ၊ ပိုင်းခြားအပ်၏။ တစ်နည်းကား နိမိတ္တ၊ ဝိဘာဂေန၊ နှင့်။ သဟ၊ ကွ။ ပဝတ္ထော၊ သော။ ယဒိဒံ ယော အယံ ဝိသယော၊ ကို။ အသင်္ကရတော၊ အားဖြင့်။ ဝဝတ္ထိတော၊ ၏။ အယံ ဝိသယော၊ သည်။ နေတ္တိဟဒယံ၊ မည်၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ ။

ဣဒံ အယံ ဝိသယော၊ သည်။ သေယျထာ ကတမော၊ နည်းဟူမူကား။ ဒေသနာဟာရဿ၊ ၏။ အဿာဒါဒယော၊ တို့သည်။ ဝိသယော၊ အရာတည်း။ ကသ္မာ၊ ကား။ တဿ၊ ထိုဒေသနာဟာရ၏။ အဿာဒါဒိဝိဘာဝနလက္ခဏတ္တာ၊ အဿာဒအစရှိသည်ကို ဝေဖန်ခြင်း လက္ခဏာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ တဿ၊ ထိုဒေသနာဟာရ၏။ အဿာဒေါ၊ လည်းကောင်း။ သုခံ၊ လည်းကောင်း။ သောမနဿံ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ ဧဝမာဒိ၊ ဤသို့အစရှိသည်သည်။ ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဖန်ခြင်းတည်း။ ဣဋ္ဌာရမ္မဏာဒိ၊ ဣဋ္ဌာရုံ အစရှိသည်သည်။ တဿ၊ ထိုဒေသနာဟာရ၏။ နိမိတ္တံ၊ နိမိတ်တည်း။ အယဉ္စ အတ္ထော၊ ကိုလည်း။ ဒေသနာဟာရဝိစယဟာရနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာယံ၊ ဒေသနာဟာရနိဒ္ဒေသ ဝိစယဟာရနိဒ္ဒေသ အဖွင့်၌။ ဝိတ္တာရတော၊ အားဖြင့်။ ပကာသိတော ဧဝ၊ လျှင်ကတည်း။ အာဝဠဟာရော၊ သည်။ သုတ္တေ၊ ၌။ အာဂတဓမ္မဿ၊ ၏။ သဘာဂဝိသဘာဂဓမ္မာဝဠနဝိသယော၊ သဘာဂတရား ဝိသဘာဂတရားတို့ကို လည်စေခြင်းလျှင် အရာရှိ၏။ ကသ္မာ၊ ကား။ တဒုဘယအာဝဠနလက္ခဏတ္တာ၊ ထိုသဘာဂတရား ဝိသဘာဂတရားနှစ်ပါးတို့ကို လည်စေခြင်းလက္ခဏာ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ပရိဝတ္တနဟာရော၊ သည်။ သုတ္တေ၊ ၌။ အာဂတဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပစ္စနိကဓမ္မဝိသယော၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားလျှင် အရာရှိ၏။ ကသ္မာ၊ ကား။ ပဋိပက္ခဓမ္မပရိဝတ္တနလက္ခဏတ္တာ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော တရားတို့ကို လည်စေခြင်းလက္ခဏာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ပဒဋ္ဌာန ပရိက္ခာရေသု၊ တို့တွင်။ အာသန္နကာရဏဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဥပနိဿယကာရဏဉ္စ၊

သည်လည်းကောင်း။ ပဒဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။ ဟေတု၊ ဟေတုအကြောင်းသည်။ ပရိက္ခာရော၊ မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ ဧတေသံ၊ ထိုပဒဋ္ဌာနပရိက္ခာရတို့၏။ ဝိသေသော၊ တည်း။

ဥပနိဿယကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ သဘာဂဝိသဘာဂဓမ္မတို့ကို ပြခြင်းငှာ ‘သဘာဂဝိသဘာဂဓမ္မာ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

(စ သဒ္ဓါကား ပက္ခန္ဓရဇောတက)။ သဘာဂဝိသဘာဂဓမ္မာ၊ တရားတို့ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗာ၌ ပကတိကံ)။ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ အနုကူလပဋိကူလဓမ္မာ၊ လျော်သောတရား ဆန့်ကျင်သောတရားတို့ကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗာ၌ ဝိကတိကံ)။ ယထာက္ကမံ၊ စွာ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ယထာ ကိ၊ အဘယ်သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်သနည်းဟူမူကား။ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ၊ ၏။ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ၊ သည်။ သဘာဂေါ၊ တည်း။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ၊ သည်။ ဝိသဘာဂေါ၊ တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော တရားကို။ သဘာဂဝိသဘာဂတော၊ အားဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

 [၄၊ ၄၀] လက္ခဏန္တိ၊ ကား။ သဘာဝေါ၊ တည်း။ သော သဘာဝေါ၊ ကို။ ဟာရနယာနံ၊ တို့၏။ နိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ ဝိဘာဝိတော ဧဝ၊ လျှင်တည်း။ ။

ဟေတုအာဒိဝိသေသဝိနိမုတ္တံ၊ ဟေတု အစရှိသော အထူးမှ လွတ်သော။ ဟာရနယာနံ၊ တို့ကို။ ယောဇနာနိဗန္ဓနံ၊ ယှဉ်ခြင်းနှင့် စပ်သော။ ဝါ၊ ယှဉ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ၏ အကြောင်းဖြစ်သော။ ယံ ပန ဧတံ ဓမ္မဇာတံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ သော ဓမ္မော၊ သည်။ နယော၊ နယမည်၏။ တဿ ဝစနဿ၊ ၏။ သာဓကံ၊ သော။ ဝစနံ၊ ကို။ အာစရိယော၊ အရှင်ကစွည်းဆရာသည်။ ယထာ ကိ၊ အဘယ်သို့။ အာဟ၊ နည်းဟူမူကား။ **လက္ခဏဟာရေ** ၌။ “ဧဝံ ။လ။ သာမညတော စာ”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တထာ၊ ထိုမြို့။ ဝိစယေန ဟာရေန၊ ဖြင့်။ ဝိစိနိတွာ၊ ၍။ ယုတ္တိဟာရေန၊ ဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ အာဟ၊ ၏။ တထာ၊ မြို့။ သောဓနဟာရာဒိသု၊ တို့၌။ သုဒ္ဓေါ၊ လည်းကောင်း။ အာရမ္ဘော၊ လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ၏။ သော၊ သည်။ ပဉ္စော၊ လည်းကောင်း။ ဝိသဇ္ဇိတော၊ လည်းကောင်း။ ဘဝတိ၊ ၏။ ဣတိ ဧဝမာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ ဧကတ္တာဒယော၊ ဧကတ္တနည်း အစရှိကုန်သော။ နယာပိ၊ တို့ကိုလည်း။ ဣဓ၊ ၌။ နယောတိ၊ ဟူ၍။ ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ။

၁၇၂

နေတ္တိအဋ္ဌကထာနိဿယ

ဧဝံ သို့။ ဟေတုဖလဒါနံ၊ အကြောင်းအကျိုး အစရှိသည်တို့ကို။ ဥပဓာရေတွာ၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်၍။ နေသံ၊ ထိုအကြောင်းအကျိုး အစရှိသည်တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ တတ္ထ တတ္ထ သုတ္တေ၊ ဤ။ လဗ္ဘမာနပဒတ္တနိဒ္ဒါရဏမုခေန၊ ရအပ်သော အဿာဒ အစရှိသော ဟာရ၏ ပဒတ္တကို ထုတ်ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်၊ ယထာလက္ခဏံ၊ လက္ခဏာအားလျော်စွာ။ ဧတေ ဟာရာ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဧတေ နယာ စ၊ တို့ကို လည်းကောင်း။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ယခုအခါ အကြင် ဟေတုဖလ အစရှိသည်တို့ကို အကြင်ဟာရ၌ အထူးနှင့် တကွ အလိုရှိအပ်ကုန်၏။ ထိုဟေတုဖလ အစရှိသည်တို့ကို ပြခြင်းငှာ ‘ဝိသေသတော ပန’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဝိသေသတော ပန၊ အားဖြင့်ကား။ ပဒဋ္ဌာနပရိက္ခာရာ၊ ပဒဋ္ဌာနဟာရ ပရိက္ခာရဟာရတို့ကို။ ဟေတုဝသေန၊ အကြောင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဒေသနာဝိစယစတုဗျူဟသမာရောပနာ၊ တို့ကို။ ဟေတုဖလဝသေန၊ အကြောင်းအကျိုး၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ တထာ၊ တူ။ ဝေဝစနပညတ္တိဩတရဏသောဓနာ၊ တို့ကို။ ဖလဝသေနဝ၊ အားဖြင့်သာလျှင်။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ကေစိ၊ တို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ ဝိဘတ္တိ၊ ဝိဘတ္တိဟာရကို။ ဟေတုဘူမိဝသေန၊ ဟေတုဘူမိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ပရိဝတ္ထော၊ ကို။ ဝိသဘာဂဝသေန၊ အစွမ်းအားဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ အာဝဇ္ဇော၊ ကို။ သဘာဂဝိသဘာဂဝသေန၊ အစွမ်းအားဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ လက္ခဏယုတ္တိအဓိဋ္ဌာနာ၊ တို့ကို။ နယဝသေန၊ နည်း၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကား ပရိသမာပနတည်း။ ဧတ္တာဝတာ ဧတ္တကေန ဝစနက္ကမေန စ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်လည်း။ “သာမညတော ။လ။ ဝိညနာ”တိ ဟူ၍။ ယံ ဝစနံ၊ အကြင်ဂါထာဖြစ်သော စကားကို။ အမှေဟိ၊ တို့သည်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ အယံ ဂါထာ၊ သည်။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။

နိဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။ ။

၄-ပဋိနိဒ္ဒေသဝါရ

၁-ဒေသနာဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၅။ ဧဝံ သို့။ ဟာရာဒယော၊ တို့ကို။ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ၊ ယူလွယ်စေခြင်းငှာ။ ဂါထာဗန္ဓဝသေန၊ ဂါထာဗန္ဓ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ နိဒ္ဒိသိတွာ၊ အကျယ်ပြုပြီး၍။ ဣဒါနိ၊ ဤ။ တေသု၊ ထိုဟာရနယတို့တွင်။ ဟာရေ၊ တို့ကို။ တာဝ၊ စွာ။ ပဋိနိဒ္ဒေသဝသေန၊ ၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိဘဇိတုံ၊ ငှာ။ “**ကတ္တ ကတမော ဒေသနာဟာရော**”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ အားထုတ်တော်မူအပ်၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဤ။ **ကတမော**တိ၊ ကား။ ကထေတုကမ္ပတာပုတ္တာ၊ ဖြေလို၍မေးသော ပုတ္တာတည်း။ (နာမသတ်သော်လည်း ပေး)။ **ဒေသနာဟာရော**တိ ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ ပုစ္ဆိတဗ္ဗ ဓမ္မနိဒဿနံ၊ မေးအပ်သော တရားကို ပြကြောင်းဖြစ်သော စကားတည်း။ ဒေသနာဟာရော၊ ကို။ နိဒ္ဒေသဝါရေ၊ ဤ။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ ကိဉ္စာပိ ဒဿိတော၊ ၏ရှင်။ ပန တထာပိ၊ ထိုသို့ ပြအပ်လျှင်းမူလည်း။ ပဋိနိဒ္ဒေသဿ၊ သဝါရ၏။ [၄၊ ၄၁] ဝိသယံ၊ ကို။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ “**အဿာဒါဒီနဝတာ**”တိ ဂါထံ၊ ကို။ ဧကဒေသေန၊ တစ်စိတ်အားဖြင့်။ ပစ္စာမသတိ၊ သုံးသပ်၏။ အယံ ဒေသနာဟာရော၊ ဤဒေသနာဟာရောဟူသော သဒ္ဓါသည်။ ပုဗ္ဗာပရာပေက္ခော၊ ရှေ့နောက်ကို ငဲ့၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးသော ငဲ့ခြင်းတို့တွင်။ ပုဗ္ဗာပေက္ခတ္ထေ၊ ရှေ့ကို ငဲ့သည်၏ အဖြစ်၌။ (နိဂမနံ ဟောတိသို့ ဆိုက်)။ တစ်နည်းကား-ပုဗ္ဗာပေက္ခတ္ထေ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ “**ကတမော ဒေသနာဟာရော**”တိ၊ ဟူ၍။ ပုစ္ဆိတွာ၊ ၍။ “**အဿာဒါဒီနဝတာ**”တိ၊ ဟူ၍။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿိတဿ၊ ပြအပ်သော အနက်၏။ နိဂမနံ၊ နိဂုံးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပရာပေက္ခတ္ထေ ပန၊ နောက်ကို ငဲ့သည်၏ အဖြစ်၌ကား။ တစ်နည်းကား-ပရာပေက္ခတ္ထေ၊ သည်။ သတိ ပန၊ သော်ကား။ “**အယံ ဒေသနာဟာရော**၊ သည်။ ကိံ၊ အဘယ်ကို။ ဒေသယတိ၊ ဖွင့်သနည်း”။ ဣတိ၊ သို့။ ဒေသနာကိရိယာယ၊ ဒေသနာကိရိယာ၏။ ကတ္ထုနိဒ္ဒေသော၊ ကတ္တားကို ပြခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တေန၊ ထိုအယံ ဒေသနာဟာရော ကံ ဒေသယတိဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ ဒေသနာဟာရဿ၊ ၏။ အန္တတ္ထသညတံ၊ အနက်သို့ အစဉ်လိုက်သော အမည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ **ဒေသယတိ**တိ ပဒဿ၊ ၏။ သံဝဏ္ဏေတိ၊ ဖွင့်၏။ ဝိတ္တာရေတိ၊ ချဲ့၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

ကုဒါနိ၊ ဌ။ အနေန၊ ဤဒေသနာဟာရသည်။ ဒေသေတဗ္ဗဓမ္မေ၊ ဖွင့်အပ်သော တရားတို့ကို။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ ဒေသေန္တော၊ ရကား။ **“အဿာဒ”**န္တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ဧ။ တံ ဝစနံ၊ ထိုပါဠိသည်။ ပုဗ္ဗေ၊ ဌ။ ဝုတ္တနယတ္တာ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေါ်သလျှင်ကတည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကုတော၊ ဤပါဠိမှ။ ပရမ္မိ၊ နောက်၌လည်း။ အဝုတ္တမေဝ၊ မဆိုအပ်သော ပုဒ်ကိုသာလျှင်။ ဝဏ္ဏယိဿာမ၊ ဖွင့်ပေကုန်အံ့။ “ကတ္ထ ပန၊ အဘယ်၌။ အာဂတေ၊ ကုန်သော။ အဿာဒါဒိကေ၊ အစရှိသည်တို့ကို။ အယံ ဟာရော၊ သည်။ သံဝဏ္ဏေတိ၊ နည်း။” ကုတိ အနုယောဂံ၊ ဤသို့သော စောဒနာခြင်းကို။ မနသိကတွာ၊ နှလုံးပြု၍။ ဒေသနာဟာရေန၊ သည်။ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗဓမ္မံ၊ ဖွင့်အပ်သော တရားကို။ ဒေသေန္တော၊ ၍။ **“ဓမ္မံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမီ”**တိ အာဒိကံ၊ သော။ သဗ္ဗပရိယတ္တိဓမ္မ- သင်္ဂါဟကံ၊ အလုံးစုံသော ပရိယတ္တိတရားကို သင်္ဂြိုဟ်တတ်သော။ ဘဂဝတော၊ ဧ။ ဆဆက္ကဒေသနံ၊ ဆဆက္ကဒေသနာကို။ ဧကဒေသေန၊ ဖြင့်။ ဒေသေတိ၊ ဧ။ ။

တတ္ထ၊ ထိုဆဆက္ကဒေသနာ၌။ သမဘိနိဝိဋ္ဌေ၊ သော။ ဓမ္မန္တိ ဧတ္ထ ပဒေ၊ ဌ။ အယံ ဓမ္မသဒ္ဓေါ၊ သည်။ ပရိယတ္တိသစ္စသမာဓိပညာပကတိပုညာပတ္တိဉေ ယျာဒိသု၊ ပရိယတ္တိဟူသော အနက်၊ သစ္စာဟူသော အနက်၊ သမာဓိဟူသော အနက်၊ ပညာဟူသော အနက်၊ သဘောဟူသော အနက်၊ ကောင်းမှုဟူသော အနက်၊ အာပတ္တိ ဟူသော အနက်၊ သိအပ်သော တရားဟူသော အနက် အစရှိကုန်သော။ ဗဟူသု၊ ကုန်သော။ အတ္ထေသု၊ တို့၌။ ဒိဋ္ဌပ္ပယောဂေါ၊ မြင်အပ်သော ပြယုဂ်ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ တထာ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ဟိ သစ္စံ၊ ဧ။ တစ်နည်းကား-တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “ဣဓ သာသနေ၊ ဌ။ ဘိက္ခု၊ သည်။ ဓမ္မံ၊ ပရိယတ္တိတရားကို။ ပရိယာပုဏ္ဏာတိ၊ သင်၏။” ကုတိ အာဒိသု၊ တို့၌။ ပရိယတ္တိ ဓမ္မေ၊ ပရိယတ်၌။ ဒိဿတိ၊ ထင်၏။ “ဒိဋ္ဌဓမ္မော၊ မြင်အပ်သော သစ္စာရှိ၏။ ပတ္တဓမ္မော၊ ရောက်အပ်သော သစ္စာရှိ၏။” ကုတိ အာဒိသု၊ တို့၌။ သစ္စေ၊ သစ္စာ၌။ ဒိဿတိ၊ ဧ။ “တေ ဘဂဝန္တော၊ ထိုဝိပဿီ အစရှိသော မြတ်စွာဘုရားတို့သည်။ ဧဝံဓမ္မာ၊ ဤသို့သော သမာဓိရှိကုန်သည်။ အဟေသု၊ ကုန်ပြီ။” ကုတိ အာဒိသု၊ တို့၌။ သမာဓိမ္မံ၊ ဌ။ ဒိဿတိ၊ ထင်၏။ “သစ္စံ၊ သစ္စာလည်းကောင်း။ ဓမ္မော၊ ပညာလည်းကောင်း။ ဓိတိ၊ လုံ့လလည်းကောင်း။ စာဂေါ၊ စွန့်ကြဲခြင်းလည်းကောင်း။” ကုတိ ဧဝမာဒိသု၊ တို့၌။ ပညာယံ၊ ဌ။ ဒိဿတိ၊ ဧ။ “ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဇာတိဓမ္မာနံ၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း သဘောရှိကုန်သော။ သတ္တာနံ၊ တို့အား။

ဧဝံ သို့။ ကုစ္ဆာ၊ အလိုသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧါ။” ကုတိ ဧဝမာဒိသု၊ တို့၌။ ပကတိယံ၊ သဘော၌။ ဒိဿတိ၊ ဧါ။ “ ဓမ္မော၊ ကုသိုလ်တရားသည်။ ဟဝေ၊ စင်စစ်။ ဓမ္မစာရိ၊ ကုသိုလ်တရားကို ကျင့်သောသူကို။ ရက္ခတိ၊ ဧါ။” ကုတိ ဧဝမာဒိသု၊ တို့၌။ ပုညေ၊ ၌။ ဒိဿတိ၊ ဧါ။ “စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ အာပတ်တို့သည်။ ဥဒ္ဓေသံ၊ သရုပ်အားဖြင့် အကျဉ်းပြခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။” ကုတိ ဧဝမာဒိသု၊ တို့၌။ အာပတ္တိယံ၊ ၌။ ဒိဿတိ၊ ဧါ။ “ကုသလာ ဓမ္မာ အကုသလာ”တိ အာဒိသု၊ တို့၌။ ဥေယျေ၊ သိအပ်သော တရား၌။ ဒိဿတိ၊ ဧါ။ ကုဓ ပန၊ ၌ကား။ ပရိယတ္တိယံ၊ ၌။ ဒဌဗ္ဗော၊ ဧါ။ ကုတိ၊ ဤကား အတ္ထုဒ္ဓေသဝိသေသတည်း။ ။

ဝေါတိ ဧတ္ထ ပန ပဒေ၊ ၌။ အယံ **ဝေါ** သဒ္ဓေါ၊ သည်။ “ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဟန္တ ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ဝေါ၊ သင်တို့ကို။ ပဝါရေမိ၊ ဖိတ်၏။” ကုတိ ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ဝေါ-ဟူသော ဤပါဠိ၌။ ဥပယောဂတ္ထေ၊ ဒုတိယာအနက်၌။ အာဂတော၊ လာ၏။ “ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ သန္နိပတိတာနံ၊ စည်းဝေးကုန်သော။ ဝေါ၊ သင်တို့သည်။ ဒွယံ၊ နှစ်ပါးသော ကိစ္စကို။ ကရဏီယံ၊ ပြုအပ်၏။” (ဒွယံ၏ သရုပ်ကား ဓမ္မိယာ ဝါ ကထာ အရိယော ဝါ တုဏှိဘာဝေါကို ယူ)။ ကုတိ အာဒိသု၊ တို့၌။ **ကရဏတ္ထေ**၊ ၌။ အာဂတော၊ ဧါ။

“ဟိ၊ စွ။ ယေ အရိယာ၊ အကြင် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မန္တာ၊ စင်ကြယ်သော ကိုယ်ဖြင့် ပြုအပ်သော အမှုရှိကုန်၏။” ကုတိ အာဒိသု၊ တို့၌။ ပဒပူရဏေ၊ ပုဒ်ပြည့်ကာမျှ၌။ အာဂတော၊ ဧါ။ “အာရောစယာမိ ။လ။ ဘိက္ခဝေ”တိ အာဒိသု၊ တို့၌။ သမ္ပဒါနတ္ထေ၊ ၌။ အာဂတော၊ ဧါ။ ကုဓာပိ၊ ၌လည်း။ သမ္ပဒါနတ္ထေ ဧဝ၊ ၌သာလျှင်။ အာဂတော၊ ဧါ။ ကုတိ၊ သို့။ ဒဌဗ္ဗော၊ ဧါ။ ။

 [၄၊ ၄၂] ဘိက္ခနသီလတာဒိဂုဏယောဂေန၊ တောင်းခြင်း အလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ် အစရှိသော ဂုဏ်နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ ဘိက္ခု၊ မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဘိန္နကိလေသတာဒိဂုဏယောဂေန၊ ဖျက်ဆီးအပ်သော ကိလေသာရှိသည်၏အဖြစ် အစရှိသော ဂုဏ်နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ ဘိက္ခု၊ မည်ကုန်၏။ အထ ဝါ၊ ကား။

၁။ ကရဏတ္ထေ ။ ။ ကရိုဏ်းအနက်ဟူသော်လည်း ဒတ္တေန ဝိဟိ လုနာတိ စသည်တို့၌ ကဲ့သို့ ကရိုဏ်းစင်စစ် မဟုတ်၊ တတိယာဝိဘတ်ကို အဋ္ဌကထာတို့၏ ဝေါဟာရအားဖြင့် ကရိုဏ်းဟု ခေါ်ဝေါ်သောကြောင့်သာ ကရိုဏ်းအနက်ဟူပါသတည်း။ ဤ၌ ကတ္တာကို ကရဏတ္ထယူ။

သံသာရေ၊ ခြံ။ ဘယံ၊ ကို။ ဣက္ခန္တိ၊ ရွာတတ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဘိက္ခု၊ မည်ကုန်၏။ **ဘိက္ခဝေတိ** ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ တေသံ ဘိက္ခုနံ၊ တို့ကို။ အာလပနံ၊ ခေါ်သော စကားတည်း။ တေန၊ ထိုဘိက္ခဝေဟူသော စကားဖြင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ခေါ်ခြင်းဖြင့်။ တေ ဘိက္ခု၊ တို့ကို။ ဓမ္မဿဝနေ၊ တရားနာခြင်း၌။ နိယောဇေန္တော၊ တိုက်တွန်းတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍။ အတ္တနော၊ ကိုယ်တော်၏။ မုခါဘိမုခံ၊ မျက်နှာသို့ ရှေ့ရှုသည်ကို။ ကရောတိ၊ ၏။ **ဒေသေဿာမိ**တိ၊ ကား။ ကထေဿာမိ၊ အံ့။ တေန၊ ထိုဒေသေဿာမိဟူသော စကားဖြင့်။ အဟံ၊ သည်။ ဓမ္မဿရတာယ၊ တရား၌ အစိုးရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တုမေ၊ တို့ကို။ အညံ၊ သော။ ကိဉ္စိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အမှုကို။ န ကာရေယျာမိ၊ မပြုစေအံ့။ အနာဝရဏဉာဏေန၊ အနာဝရဏဉာဏ်ဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ သော။ ဥေယျဓမ္မံ၊ ဥေယျရံတရားကို။ (သဗ္ဗဥေယျဓမ္မေ-ဟုလည်း ပါဠိ ရှိ၏။) ပစ္စက္ခကာရိတာယ ပန၊ မျက်မှောက်ပြုပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ကား။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ဒေသေဿာမိ၊ အံ့။ ဣတိ၊ သို့။ ဣဒါနိ၊ ဤ။ ပဝတ္တိယမာနံ၊ ဟောလတ္တံသော။ ဓမ္မဒေသနံ၊ ကို။ ပဋိဇာနာတိ၊ ဝန်ခံတော်မူ၏။ **အာဒိကလျာဏန္တိ** အာဒိသု၊ တို့၌။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ အာဒိမ္ပိ၊ အစ၌။ ကလျာဏံ၊ ကောင်းသော။ အာဒိကလျာဏံ၊ အစ၌ ကောင်းသော။ (ဝိသေသျကို ငဲ့၍ ဝိသေသန ပေးသည်။) ဝါ၊ ကား။ ဧတဿ ဓမ္မဿ၊ အား။ အာဒိကလျာဏံ၊ အစ၌ ကောင်းခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အာဒိကလျာဏံ**၊ မည်၏။ သေသပဒ္ဒယေပိ၊ ကြွင်းသော ပုဒ်နှစ်ခုတို့၏ အပေါင်း၌လည်း။ ဧသေဝ ဧသော ဧဝ နယော၊ ကိုသာလျှင်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုအာဒိကလျာဏ အစရှိသည်တို့တွင်။ သီလေန၊ ဖြင့်။ အာဒိ-ကလျာဏံ၊ အစ၌ ကောင်းခြင်းရှိ၏။ ဝါ၊ အစ၌ ကောင်း၏။ (ရှေ့ဝိကပ်အတိုင်း ပေးသည်။) သမာဓိနာ၊ ဖြင့်။ မဇ္ဈေကလျာဏံ၊ ၏။ ပညာယ၊ ဖြင့်။ ပရိယောသာနကလျာဏံ၊ ၏။ ဝါ၊ ကား။ ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတာယ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ကောင်းသော ဘုရားဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အာဒိကလျာဏံ၊ ၏။ ဓမ္မသုဓမ္မတာယ၊ တရားတော်၏ ကောင်းသော တရားဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ မဇ္ဈေကလျာဏံ၊ ၏။ သံသသုပ္ပဋိပတ္တိယာ၊ သံယာ၏ ကောင်းသော အကျင့်ဖြင့်။ ပရိယောသာနကလျာဏံ၊ ၏။

ဤ၌ လိုအပ်သော အာဒိကလျာဏ အစရှိသည်ကို ပြလိုရကား ‘အထ ဝါ’ အစရှိသည်ဖြင့် တစ်ဝိကပ် အားထုတ်ပြန်သတည်း။

ဝါရ]

၁-ဒေသနာဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၁၇၇

အထ ဝါ။ ကား။ ညွှန်တညုဝိနယနေန၊ ညွှန်တညုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆုံးမခြင်းဖြင့်။ အာဒိကလျာဏံ၊ ၏။ ဝိပဉ္စိတညုဝိနယနေန၊ ဖြင့်။ မဇ္ဈေကလျာဏံ၊ ၏။ နေယျပုဂ္ဂလ ဝိနယနေန၊ ဖြင့်။ ပရိယောသာနကလျာဏံ၊ ၏။ အယမေဝ အတ္ထော၊ ဤနောက် အနက်ကိုသာလျှင်။ ဣဓ၊ ဤ။ အဓိပ္ပေတော၊ ၏။ ။

အတ္တသမ္ပတ္တိယ၊ အနက်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်။ **သာတ္ထံ**၊ မည်၏။ ဝါ။ အနက်နှင့် ပြည့်စုံသော။ (သ-သဒ္ဓါ၏ သမ္ပတ္တိအနက်၌ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အတ္တသမ္ပတ္တိယ သာတ္ထံဟု ဖွင့်သည်။) ဗျဉ္ဇနသမ္ပတ္တိယ၊ သဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်။ **သဗျဉ္ဇနံ**၊ မည်၏။ ဝါ။ သဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံသော။

ဤ၌ လိုအပ်သည်ကို ပြခြင်းငှာ သင်္ကာသနာဒိ အစရှိသော တစ်ဝိကပ်ကို အားထုတ်တော်မူသတည်း။

ဝါ။ ကား။ သင်္ကာသနာဒိအတ္ထပဒသမာယောဂတော၊ သင်္ကာသန အစရှိသော အတ္ထပဒခြောက်ပါးနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ **သာတ္ထံ**၊ အနက်နှင့် ပြည့်စုံသော။ အက္ခရာဒိဓဗျဉ္ဇနပဒသမာယောဂတော၊ အက္ခရာ အစရှိသော ဗျဉ္ဇနပဒခြောက်ပါးနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ **သဗျဉ္ဇနံ**၊ သဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံသော။ အယမေဝ အတ္ထော၊ ဤနောက် အနက်ကိုသာလျှင်။ ဣဓ၊ ဤ။ အဓိပ္ပေတော၊ ၏။ ဥပနေတဗ္ဗာဘာဝတော၊ ထည့်အပ်သော ဝေါဒါန်အနက် မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧကန္တေန၊ ဖြင့်။ ပရိပုဏ္ဏံ၊ ပြည့်စုံ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ**၊ အလုံးစုံ ပြည့်စုံသော။ (ဥပနေတဗ္ဗဿ အဘာဝတောတိ ပက္ခိပိတဗ္ဗဿ ဝေါဒါနတ္ထဿ အဝုတ္တဿ အဘာဝတော၊ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ)။ အပနေတဗ္ဗာဘာဝတော၊ ပယ်အပ်သော သံကိလေသတရား မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **ပရိသုဒ္ဓံ**၊ စင်ကြယ်သော။ (အပနေတဗ္ဗဿာတိ သံကိလေသဓမ္မဿ၊ ၎င်းဋီကာ)။ ဝါ။ ကား။ သီလာဒိပဉ္စဓမ္မက္ခန္ဓ ပါရိပုရိယ၊ သီလ အစရှိသော ငါးပါးသော ကျေးဇူးတရားတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်။ **ပရိပုဏ္ဏံ**၊ သော။ စတုရောဃနိတ္ထရဏာယ၊ လေးပါးသော ဩဃမှ ထုတ်ခြင်းငှာ။ ပဝတ္တိယ၊ စ၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း။ လောကာမိသနိရပေက္ခတာယ၊ စ၊ လူတို့၏ အာမိသကို မငဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ **ပရိသုဒ္ဓံ**၊ သော။ ဗြဟ္မံ သေဌံ ဥတ္တမံ၊ မြတ်သော။ စရိယံ၊ ကို။ (လှမ်း၍ ပေးသည်။) ဝါ။ ကား။ ဗြဟ္မူနံ သေဌာနံ၊ မြတ်ကုန်သော။ အရိယာနံ၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ စရိယံ၊ အကျင့်ကို။ သိက္ခတ္ထယသင်္ဂဟံ၊ သိက္ခာသုံးပါးအပေါင်းဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်အပ်သော။ သာသနံ၊ သာသနာဟု ဆိုအပ်သော။

ဗြဟ္မစရိယံ၊ မြတ်သော အကျင့်ကို။ ဝါ၊ မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အကျင့်ကို။
ပကာသယိဿာမိ ပရိဒီပယိဿာမိ၊ အံ။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

ဧဝံ၊ သို့။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဒေသိတော စ၊ ဟောအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော။
 (ဓမ္မံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိကို ရည်သည်။) ပကာသိတော စ၊ သည်လည်း
 ဖြစ်သော။ (ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသယိဿာမိကို ရည်သည်။) သာသနဓမ္မော၊
 သာသနာတည်းဟူသော တရားသည်။ ယေသံ အဿာဒါဒိနံ၊ အကြင်အဿာဒ
 အစရှိသည်တို့ကို။ ဒဿနဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဝတ္ထော၊ ၏။ ဒေသနာဟာရဿ၊ ၏။
 ဝိသယဘူတာ၊ အရာဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ တေ အဿာဒါဒယော၊ တို့ကို။ ယတ္ထ
 ယတ္ထ ပါဌေ၊ အကြင် အကြင်သို့သော ပါဌ၌။ သဝိသေသံ၊ အထူးနှင့် တကွ။ ဝုတ္တာ၊
 ဟောအပ်ကုန်၏။ တတော တတော၊ ထိုထိုသို့သော ပါဠိမှ။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ၍။
 ဥဒါဟရဏဝသေန၊ ဥဒါဟရဏ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဣဓ၊ ဤဒေသနာဟာရ၌။
 အာနေတွာ၊ ၍။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“တတ္ထ ကတမော အဿာဒေါ”**တိ အာဒိ၊ ကို။
 အာရဒ္ဓံ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ **ကာမန္တိ** ကား။ မနာပိယရူပါဒိ၊ နှစ်သက်ဖွယ်ရှိသော
 ရူပါရုံ အစရှိသော။ တေဘူမကဓမ္မသင်္ခါတံ၊ တေဘူမကတရားဟု ဆိုအပ်သော။
 ဝတ္ထုကာမံ၊ ကို။ **ကာမယမာနဿာတိ** ကား။ ဣစ္ဆန္တဿ၊ အလိုရှိသော။ **တဿ**
စေတံ သမိဇ္ဈတိတိ ကား။ ကာမယမာနဿ၊ အလိုရှိသော။ တဿ သတ္တဿ၊
 အား။ ကာမသင်္ခါတံ၊ ကာမဟု ဆိုအပ်သော။ တံ ဝတ္ထု၊ သည်။ စေ သမိဇ္ဈတိ၊
 အကယ်၍ ပြည့်စုံသည်ဖြစ်အံ့။ သော သတ္ထော၊ သည်။ တံ၊ ကို။ သစေ လဘတိ၊
 အံ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

 [၄၊ ၄၃] အဒ္ဓါ ပီတိမနော ဟောတိတိ ကား။ ဧကံသေန၊ စင်စစ်အားဖြင့်။
 တုဋ္ဌစိတ္တော၊ နှစ်လိုသော စိတ်ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ **လဒ္ဓါတိ** ကား။ လဘိတွာ၊ ၍။
မစ္စောတိ ကား။ သတ္ထော၊ သည်။ **ယဒိစ္ဆတိတိ** ကား။ ယံ၊ အကြင်ဝတ္ထုကို။ ဣစ္ဆတိ၊
 ၏။ အယံ၊ ဤသည်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤပဋိနိဒ္ဒေသဝါရ၌။ သင်္ခေပေါ၊ အကျဉ်းတည်း။
 ဝိတ္တာရော ပန၊ ကိုကား။ **နိဒ္ဒေသေ** သဝါရ၌။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။
အယံ အဿာဒေါတိ ကား။ ယာယံ အဓိပ္ပာယ်သမိဇ္ဈနာ၊ အကြင်အလို၏
 ပြည့်စုံခြင်းကို။ ဣစ္ဆိတလာဘော၊ အလို ရှိအပ်သော ဝတ္ထုကို ရခြင်းကြောင့်။ ယာယံ
 ပီတိမနတာ၊ အကြင် နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသော သူ၏ အဖြစ်ကို။ ယံ သောမနဿံ၊
 အကြင် ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ (ဤသို့ ပေး)။ အယံ၊ ဤအလို၏ ပြည့်စုံခြင်း၊

ဝါရ]

၁-ဒေသနာဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၁၇၉

နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသော သူ၏အဖြစ်၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်။ အသာဒေ တဗ္ဗတော၊ သာယာအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အသာဒေါ၊ မည်၏။ (ဤကား ဆရာတို့၏ အနက်)။ တစ်နည်းကား-အဓိပ္ပာယ်သမိဇ္ဈနာ၊ အလို၏ ပြည့်စုံခြင်း ကြောင့်။ ဣစ္ဆိတလာဘော၊ အလိုရှိအပ်သော ဝတ္ထုကို ရခြင်းကြောင့်။ ယာ ပီတိမနတာ၊ အကြင် နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသော သူ၏ အဖြစ်ကို။ ယံ သောမနဿံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ အယံ ဤနှစ်သက်သော စိတ်ရှိသော သူ၏အဖြစ် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်။ အသာဒေတဗ္ဗတော၊ ကြောင့်။ အသာဒေါ၊ မည်၏။ ။

တဿ စေ ကာမယာနဿာတိ၊ ကား။ ကာမေ၊ အလိုရှိအပ်သော ဝတ္ထုကာမတို့ကို။ ဣစ္ဆမာနဿ၊ သော။ တဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အား။ ဝါ၊ ကား။ ကာမေန၊ ဖြင့်။ ယာယမာနဿ၊ သွားထသော။ ဝါ၊ ဖြစ်ထသော။ **ဆန္ဒဇာတဿာတိ၊** ကား။ ဇာတတဏှဿ၊ ဖြစ်သော တဏှာရှိထသော။ **ဇန္တုနောတိ၊** ကား။ သတ္တဿ၊ အား။ **တေ ကာမာ ပရိဟာယန္တိတိ၊** ကား။ တေ ဝတ္ထုကာမာ၊ ထိုဝတ္ထုကာမတို့သည်။ ကေနစိ အန္တရာယေန၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အန္တရာယ်ကြောင့်။ စေ ဝိနဿန္တိ၊ အကယ်၍ ပျက်စီးကုန်သည်ဖြစ်အံ့။ **သလ္လဝိဒ္ဓေါ ခုပ္ပတိတိ၊** ကား။ အထ၊ ထိုသို့ ပျက်စီးကုန်သည်ရှိသော်။ အယောမယာဒိနာ၊ သံဖြင့် ပြီးသော အပြား အစရှိသော။ သလ္လေန၊ မြားဖြင့်။ ဝိဒ္ဓေါ ဝိယ၊ ပစ်အပ်သကဲ့သို့။ ပိဋိယတိ၊ နှိပ်စက်အပ်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **အယံ အာဒိနဝေါတိ၊** ကား။ ကာမာနံ၊ ဝတ္ထုကာမတို့၏။ ယာယံ ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ၊ အကြင် ဖောက်ပြန် ပျက်စီး သည်၏ အဖြစ်ကို။ ကာမယာနဿ၊ အလိုရှိသော။ ဝါ၊ ကာမဖြင့် သွားသော။ သတ္တဿ၊ အား။ ယာ ခုပ္ပနာ ဒေါမနဿုပ္ပတ္တိ၊ အကြင် ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်း၊ နှလုံးမသာယာခြင်းကို။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ အယံ၊ ဤဝတ္ထုကာမတို့၏ ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ နှလုံးမသာယာခြင်းတည်းဟူသော ဒေါမနဿ၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ အာဒိနဝေါ၊ မည်၏။ (ဤကား ဆရာတို့၏ အနက်)။ တစ်နည်းကား-ကာမာနံ၊ တို့၏။ ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ၊ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်းကြောင့်။ ကာမယာနဿ၊ သော။ သတ္တဿ၊ အား။ ခုပ္ပနာ၊ နှိပ်စက်ခြင်းကြောင့်။ ယာ ဒေါမနဿုပ္ပတ္တိ၊ ကို။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ အယံ၊ ဤဒေါမနဿ၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ အာဒိနဝေါ၊ မည်၏။ ။

ယော ကာမေ ပရိဝဇ္ဇေတိတိ၊ ကား။ ယော ဘိက္ခု၊ သည်။ ယထာဝုတ္တေ၊ ကုန်သော။ ကာမေ၊ တို့ကို။ တတ္ထ၊ ထိုကာမတို့၌။ ဆန္ဒရာဂဿ၊ ဆန္ဒရာဂကို။ ဝါ၊

အားကြီးသော ရာဂကို။ ဝိက္ခမ္ဘနေန ဝါ။ ခွာသဖြင့်လည်းကောင်း။ သမ္ပန္နိန္ဒနေန ဝါ။ အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်သဖြင့်လည်းကောင်း။ သဗ္ဗဘာဂေန၊ အလုံးစုံသော အဖို့အားဖြင့်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ကြင်၏။ ယထာ ကိ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း ဟူမူကား။ သပ္ပဿ၊ မြွေဟောက်၏။ သိရော သိရုံ၊ ဦးခေါင်းကို။ ပဒါ ပဒေန၊ ခြေဖြင့်။ ပရိဝဇ္ဇေတိ ဣဝ၊ ကြင်သကဲ့သို့တည်း။ (ဤသို့ ပေးဦး)။ **သပ္ပဿေဝ ပဒါ သိရောတိ၊** ကား။ ကောစိ၊ သော။ ပုရိသော၊ သည်။ ဇီဝိတုကာမော၊ အသက်ရှည်လိုသည်ဖြစ်၍။ ကဏှသပ္ပံ၊ မြွေဟောက်ကို။ ပဋိပထေ၊ ခရီးရင်ဆိုင်။ ပဿိတွာ၊ မြင်၍။ အတ္တနော၊ ၏။ ပါဒေန၊ ဖြင့်။ တဿ၊ ထိုမြွေဟောက်၏။ သိရုံ ကို။ ပရိဝဇ္ဇေတိ ယထာ၊ ကြင်သကဲ့သို့။ **သော မံ ။လ။ သမတိဝတ္တတိ**၊ ကား။ သော ဘိက္ခု၊ သည်။ သဗ္ဗံ၊ သော။ လောကံ၊ ကို။ ဝိသရိတွာ၊ လွန်မြောက်၍။ ဌိတတ္တာ၊ တည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ လောကေ၊ ၌။ ဝိသတ္တိကာသင်္ခါတံ၊ ဟုဆိုအပ်သော။ ဣမံ တဏှံ၊ ကို။ သတိမာ၊ သတိနှင့် ပြည့်စုံသည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ သမတိက္ကမတိ၊ လွန်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဣဒံ နိဿရဏန္တိ၊** ကား။ ဝိသတ္တိကာသင်္ခါတာယ၊ သော။ တဏှာယ၊ ကို။ နိဗ္ဗာနာရမ္ပဏေန၊ နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော။ အရိယမဂ္ဂေန၊ ဖြင့်။ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ သမတိဝတ္တနံ၊ အကြင် လွန်ခြင်းကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဣဒံ၊ ဤတဏှာကို လွန်ခြင်းသည်။ နိဿရဏံ၊ မည်၏။ ။

ခေတ္တန္တိ၊ ကား။ ကေဒါရာဒိခေတ္တံ၊ လယ် အစရှိသော လုပ်ခင်းကို။ **ဝတ္တန္တိ၊** ကား။ ယရဝတ္ထုအာဒိဝတ္တံ၊ အိမ်ရာ အစရှိသော အရာကို။ **ဟိရညံ ဝါတိ၊** ကား။ ကဟာပဏသင်္ခါတဉ္စ၊ အသပြာဟု ဆိုအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော။ သုဝဏ္ဏသင်္ခါတဉ္စ၊ ရွှေဟု ဆိုအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော။ ဟိရညံ၊ အသပြာရွှေကို။ **ဝါ** သဒ္ဒေါ၊ သည်။ ဝိကပ္ပနတ္ထော၊ ဝိကပ်အနက်ရှိ၏။ ဝါ၊ အထူးကြံခြင်းအနက်ရှိ၏။ သော ဝါ သဒ္ဒေါ၊ ကို။ သဗ္ဗပဒေသု၊ တို့၌။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ၏။ **ဂဝါသန္တိ၊** ကား။ ဂါဝေါ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ အသေ စ၊ မြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဂဝါသံ၊ နွားမြင်းကို။ **ဒါသပေါရိသန္တိ၊** ကား။ ဒါသေ စ၊ ကျွန်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ပေါရိသေ စ၊ အမှုလုပ်ယောက်ျားတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒါသပေါရိသံ၊ ကျွန်အမှုလုပ်ယောက်ျားကို။ **ထိယောတိ၊** ကား။ ဣတ္ထိယော၊ တို့ကို။ **ပန္နုတိ၊** ကား။ ဉာတိပန္နဝေါ၊ အဆွေအမျိုးတို့ကို။ **ပုထု ကာမေတိ၊** ကား။ အညေပိ ဝါ၊ တစ်ပါးလည်း

ဖြစ်ကုန်သော။ မနာပိယရူပါဒိကေ၊ နှစ်လို့ဖွယ်ရှိသော ရူပါရုံ အစရှိကုန်သော။ ဗဟူ၊
များစွာကုန်သော။ ကာမဂုဏေ၊ ကာမဂုဏ်တို့ကို။ **ယော နရော အနုဂိဇ္ဈတိတိ၊**
ကား။ ယော သတ္တော၊ သည်။ အနု အနု၊ အဖန်တလဲလဲ။ အဘိကင်္ခတိ၊ အလွန်
အလိုရှိ၏။ ပတ္တေတိ၊ တောင့်တ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္တော၊ တည်း။ **အယံ**
အဿာဒေါတိ၊ ကား။ ခေတ္တာဒိနံ၊ လယ်အစရှိသည်တို့ကို။ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ အနုဂိဇ္ဈနံ၊
အကြင်အဖန်တလဲလဲ တောင့်တခြင်းကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ အယံ၊ ဤအဖန် တလဲလဲ
တောင့်တခြင်းသည်။ ဧတေန လောဘေန၊ ဖြင့်။ ဝတ္ထုကာမေ၊ တို့ကို။ အဿာဒေါတိ၊
၏။ ဣတိ ဣမိနာ ဝစနတ္ထေန၊ ဖြင့်။ အဿာဒေါ၊ မည်၏။ ။

 [၄၊ ၄၄] **အပလာ နံ ဗလိယန္တိ**တိ၊ ကား။ ခေတ္တာဒိဘေဒေ၊ လယ်အစရှိသည်
အပြားရှိကုန်သော။ ကာမေ၊ ဝတ္ထုကာမတို့ကို။ အနုဂိဇ္ဈန္တိ၊ အဖန်တလဲလဲ
တောင့်တသော။ တံ ပုဂ္ဂလံ၊ ကို။ ကုသလေဟိ၊ တို့သည်။ ပဟာတဗ္ဗတ္တာ၊ ကြောင့်။
အပလသင်္ခါတာ၊ အားနည်းသည်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ကိလေသာ၊ တို့သည်။ ဗလိယန္တိ
အဘိဘဝန္တိ နှိပ်စက်ကုန်၏။ ဝါ၊ ကား။ သဒ္ဓါဗလာဒိဝိရဟေန၊ သဒ္ဓါဗလ အစရှိသည်တို့မှ
ကင်းခြင်းကြောင့်။ အပလံ၊ နည်းသောအားရှိသော။ တံ ပုဂ္ဂလံ၊ ကို။ အပလာ၊
အားနည်းကုန်သော။ ကိလေသာ၊ တို့သည်။ ဗလိယန္တိ၊ နှိပ်စက်ကုန်၏။ အပလတ္တာ၊
အားနည်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ သဒ္ဓါဗလ အစရှိသည်မှ ကင်းသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ အဘိဘဝန္တိ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္တော၊ တည်း။ **မဒ္ဒန္တေနံ**
ပရိဿယာတိ၊ ကား။ ကာမဂိဒ္ဓံ၊ ဝတ္ထုကာမတို့ကို တောင့်တမက်မောသည်ဖြစ်၍။
ကာမေ၊ ဝတ္ထုကာမတို့ကို။ ပရိယေသန္တိ၊ ရှာသည်လည်းဖြစ်ထသော။ ရက္ခန္တိ၊
စောင့်ရှောက်သည်လည်း ဖြစ်ထသော။ ဧနံ နရံ၊ ထိုသတ္တဝါကို။ သီဟာဒယော၊ ခြင်္သေ့
အစရှိကုန်သော။ ပါကဋပရိဿယာ စ၊ ထင်ရှားသော ဘေးရန်တို့သည်လည်းကောင်း။
ကာယဒုစ္စရိတာ ဒယော၊ ကုန်သော။ အပါကဋပရိဿယာ စ၊ မထင်ရှားသော
ဘေးရန်တို့သည် လည်းကောင်း။ မဒ္ဒန္တိ၊ နှိပ်စက်ကုန်၏။ **တတော နံ ။လ။ ဒကန္တိ၊**
ကား။ တတော တေဟိ ပါကဋပါကဋပရိဿယေဟိ၊ ထိုထင်ရှားသော ဘေးရန်
မထင်ရှားသော ဘေးရန်တို့သည်။ အဘိဘူတံ၊ နှိပ်စက်အပ်သော။ တံ ပုဂ္ဂလံ၊ သို့။
ဇာတိအာဒိဒုက္ခံ၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲသည်။ သမုဒ္ဒေ၊ ဌှံ။ ဘိန္နနာဝံ၊
ကွဲသော လှေသို့။ ဥဒကံ၊ သည်။ အန္ဓေတိ အနုဂစ္ဆတိ ဝိယ၊ အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့။

အန္တေတိ အနုဂစ္ဆတိ၊ ဧ။။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **အယံ အာဒိနဝေါတိ၊** ကား။ တဏှာဒုစ္စရိတသံကိလေသဟေတုကော၊ တဏှာဒုစရိတ်တည်းဟူသော ညစ်ညူး စေတတ်သော တရားလျှင် အကြောင်းရှိသော။ ယွာယံ ဇာတိအာဒိဒုက္ခာ နုဗန္ဓော၊ အကြင်ပဋိသန္ဓေနေခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲ၏ အစဉ်မပြတ် လိုက်ခြင်းကို။ ဝုတ္တော၊ ဧ။။ အယံ၊ ဤပဋိသန္ဓေနေခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲ၏ အစဉ်မပြတ် လိုက်ခြင်းသည်။ အာဒိနဝေါ၊ မည်၏။ ။

တသ္မာတိ၊ ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကာမဂိဒ္ဓဿ၊ ဝတ္ထုကာမတို့ကို တောင့်တမက်မောသော သူအား။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။ ဒုက္ခာနုဗန္ဓော၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲ၏ အစဉ်မပြတ် လိုက်ခြင်းသည်။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ရှိ၏။ (ဤကား တသ္မာ၏ အနိယတ်ကို ဖော်ပြသည်။) တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဇန္တုတိ၊** ကား။ သတ္တော၊ သည်။ **သဒါ သတောတိ၊** ကား။ ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တံ၊ ညဉ့်ယံ မိုးသောက်ယံ ကာလပတ်လုံး။ ဇာဂရိယာနုယောဂေန၊ နိုးကြားခြင်း လုံ့လဖြင့်။ သတော၊ သတိရှိသည်။ ဟုတ္တာ၊ ဤ။ **ကာမာနိ ပရိဝုဇ္ဇယေတိ၊** ကား။ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန စ၊ ခွာသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် လည်းကောင်း။ သမုစ္ဆေဒဝသေန စ၊ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ရူပါဒီသု၊ ရူပါရုံ အစရှိကုန်သော။ ဝတ္ထုကာမေသု၊ တို့၌။ သဗ္ဗပ္ပကာရံ၊ အလုံးစုံသော အပြားရှိသော။ ကိလေသကာမံ၊ ကို။ အနုပ္ပါဒေန္တော၊ မဖြစ်စေမူ၍။ ကာမာနိ၊ ဝတ္ထုကာမတို့ကို။ ပရိဝုဇ္ဇယေ ပဇဟေယျ၊ စွန့်ရာ၏။ **တေ ပဟာယ တရေ ဩယန္တိ၊** ကား။ ဧဝံ ဣမိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန၊ ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်။ တေ ကာမေ၊ ထိုဝတ္ထုကာမတို့ကို။ ပဟာယ၊ ဤ။ တပ္ပဟာနကရအရိယမဂ္ဂေနဝ၊ ထိုကာမတို့ကို ပယ်ခြင်းကို ပြုတတ်သော အရိယမဂ်ဖြင့်သာလျှင်။ စတုပ္ပိဓမ္မိ၊ ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ဩယံ၊ ကို။ တရေယျ၊ ကူးနိုင်ရာ၏။ တရိတုံ၊ ကူးအံ့သောငှာ။ သက္ကုဏေယျ၊ တတ်နိုင်ရာ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

နာဝံ သိတွာဝ ပါရဂူတိ၊ ကား။ ပုရိသော၊ သည်။ ဥဒကဂ္ဂဟဏေန၊ ရေယိုသဖြင့်။ ဂရုဘာရံ၊ လေးသော ဝန်ရှိသော။ နာဝံ၊ လျှော့၌။ ဥဒကံ၊ ကို။ ဗဟိ၊ အပသို့။ သိဉ္စိတွာ၊ သွန်၍။ လဟုကာယ၊ ပေါသော။ နာဝါယ၊ ဖြင့်။ အပ္ပကသိရေနဝ၊ မငြိုငြင်သဖြင့်သာလျှင်။ ပါရဂူ၊ ကမ်းတစ်ဖက်သို့ ရောက်သည်။ ဘဝေယျ ယထာ၊ ဖြစ်ရာသကဲ့သို့။ ပါရံ၊ ကမ်းတစ်ဖက်သို့။ ဂစ္ဆေယျ ယထာ၊ ရောက်ရာသကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ

ဝါရ]

၁၈၃

ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ကိလေသုဒကဂရုကံ၊ ကိလေသာတည်းဟူသော ရှေ့ဖြင့် လေးသော ဝန်ရှိသော။ အတ္တဘာဝနာဝံ၊ အတ္တဘောတည်းဟူသော လှေကို။ သိဉ္စိတွာ၊ သွန်၍။ လဟုကေန၊ ပေါ့သော။ အတ္တဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ပါရဂူ၊ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ကမ်းတစ်ဖက်သို့ ရောက်သည်။ ဘဝေယျ၊ ရာ၏။ အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သဖြင့်။ (အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာဟူ၍လည်း ပါဠိရှိ၏။ အရဟတ္တဖိုလ် ဖြစ်သဖြင့်-ဟု ပေး)။ အနုပါဒိသေသာယ၊ ကံကိလေသာသည် ဖြစ်စေအပ်သော ဝိပါက်ကမ္မဇရုပ် အကြွင်းမရှိသော။ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်မျှ ဖြစ်၍။ ပရိနိဗ္ဗာနေန၊ ငြိမ်းခြင်းဖြင့်။ ပါရံ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့။ တစ်နည်းကား-နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော။ ပါရံ၊ ကမ်းတစ်ဖက်သို့။ ဂစ္ဆေယျ၊ ရောက်ရာ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဣဒံ နိဿရဏန္တိ**၊ ကား။ ကာမပ္ပဟာနမုခေန၊ ကာမကို ပယ်ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ စတုရောယံ၊ လေးပါးသော ဩဃကို။ တရိတွာ၊ ကူးမြောက်၍။ အနုပါဒိသေသာယ၊ သော။ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ၊ ဖြင့်။ ယံ နိဗ္ဗာနံ၊ အကြင် ငြိမ်းခြင်းကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဣဒံ၊ ဤအနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့် ငြိမ်းခြင်းသည်။ သဗ္ဗသင်္ခတနိဿရဏတော၊ ခပ်သိမ်းသော သင်္ခတတရားတို့မှ ထွက်မြောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နိဿရဏံ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ ။

ဓမ္မောတိ၊ ကား။ ဒါနာဒိပုညဓမ္မော၊ ဒါန အစရှိသော ကုသိုလ်တရားသည်။ **ဟဝေတိ** ဣဒံ ပဒံ၊ သည်။ နိပါတမတ္တံ၊ နိပါတ်မျှသာတည်း။ **ရက္ခတိ ဓမ္မစာရိန္တိ**၊ ကား။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ တံ ဓမ္မံ၊ ထိုကုသိုလ်တရားကို။ အပ္ပမတ္တော၊ မမေ့မလျော့သည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ စရတိ၊ ကျင့်၏။ တံ ဓမ္မစာရိ၊ ထိုကုသိုလ်တရားကို ကျင့်သော သူကို။ ဒိဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဘေဒေန၊ မျက်မှောက်၌ ဖြစ်သော အကျိုးမဲ့၊ တမလွန်၌ဖြစ်သော အကျိုးမဲ့အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဓတောပိ၊ လည်းဖြစ်သော။ အနတ္တတော၊ အကျိုးမဲ့မှ။ ရက္ခတိ ပါလေတိ၊ စောင့်တတ်၏။ **ဆတ္တံ မဟန္တံ ယထ ဝဿကာလေတိ**၊ ကား။ ဝဿကာလေ၊ မိုးရွာသော ကာလ၌။ ဒေဝေ၊ မိုးသည်။ ဝဿန္တေ၊ ရွာသည်ရှိသော်။ ကုသလေန၊ လိမ္မာသော။ ပုရိသေန၊ သည်။ ဓာရိတံ၊ ဆောင်းအပ်သော။ မဟန္တံ၊ သော။ ဆတ္တံ၊ သည်။ တံ ပုရိသံ၊ ကို။ ဝဿတေမနတော၊ မိုးစွတ်ခြင်းမှ။ ရက္ခတိ ယထာ၊ စောင့်သကဲ့သို့။

ယခုအခါ ဥပမာ ဥပမေယျအားဖြင့် နီးနှော၍ အဓိပ္ပါယ်ထွက်ကို ပြအံ့သောငှာ 'တတ္ထ' အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ တံ ဆတ္တံ၊ သည်။ အပ္ပမတ္တော၊ သည်။ ဟုတွာ၊ ဤ။ အတ္တာနံ၊ မိမိကို။ ရက္ခန္တိဉ္စ၊ စောင့်သော သူကိုလည်းကောင်း။ ဆာဒေန္တိဉ္စ၊ မိုးသော သူကိုလည်းကောင်း။ ဝဿာဒိတော၊ မိုးစွတ်ခြင်း အစရှိသည်မှ။ ရက္ခတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ဓမ္မောပိ၊ ကုသိုလ်တရားသည်လည်း။ အတ္တသမ္မာပဏိဓာနေန၊ မိမိကိုယ်စိတ်ကို ကောင်းစွာ ကျင့်ဆောက်တည်သဖြင့်။ အပ္ပမတ္တော၊ သည်။ ဟုတွာ၊ ဤ။ ဓမ္မစရိယာယ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကျင့်သဖြင့်။ အတ္တာနံ၊ ကို။ [၄၊ ၄၅] ရက္ခန္တိ ယေဝ၊ စောင့်သော သူကိုသာလျှင်။ ရက္ခတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ **ဧသာ ။လ။ စာရိတိ** ဧတေန ပဒေန၊ စာရိဟူသော ဤပါ၌ဖြင့်။ ဝုတ္တမေဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်သော။ အတ္ထံ၊ ကို။ ပါကဋ္ဌတရံ၊ ထင်ရှားစွာ။ ကရောတိ၊ ၏။ တံ ဝစနံ၊ ထိုပါဠိသည်။ သုဝိညေယျမေဝ၊ သိလွယ်သလျှင်ကတည်း။ **ဣဒံ ဖလန္တိ** ကား။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကေဟိ၊ မျက်မှောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ အနတ္တေဟိ စ၊ အကျိုးမဲ့တို့မှ လည်းကောင်း။ သမ္ပရာယိကေဟိ၊ တမလွန်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ အနတ္တေဟိ စ၊ တို့မှလည်းကောင်း။ ဓမ္မဿ၊ ၏။ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ ရက္ခန္တဉ္စ၊ အကြင် စောင့်ရှောက်ခြင်းကို လည်းကောင်း။ ရက္ခာဝသာနဿ၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း၏ အဆုံးဖြစ်သော။ အပ္ပဒယဿ၊ လွန်စွာသော အစီးအပွား၏။ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ နိပ္ပာဒနဉ္စ၊ အကြင် ပြီးခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဣဒံ၊ ဤစောင့်ရှောက်ခြင်း လွန်စွာသော အစီးအပွား၏ ပြီးခြင်းသည်။ (ဖလံ၌ စပ်)။ နိဿရဏံ၊ ကို။ အနာမသိတွာ၊ မသုံးသပ်မှု၍။ **ဒေသနာယ**၊ သည်။ နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗတာယ၊ ပြီးစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **ဖလံ**၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဉ္စ၊ ၏။ ။

သဗ္ဗေ ဓမ္မာတိ ကား။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ သင်္ခတာ၊ အကြောင်းတရားတို့သည် ပေါင်း၍ ပြုပြင်အပ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ **အနတ္တာတိ** ကား။ ဧတသံ၊ ထိုသင်္ခတတရားတို့အား။ အတ္တာကာရကဝေဒကသဘာဝေါ၊ ပြုပြင်တတ်သော သဘော၊ ခံစားတတ်သော သဘောသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အနတ္တာ၊ မည်၏။ (အတ္တသဒ္ဓါကား သဘာဝအနက်ဟောတည်း။ ထို့ကြောင့် အတ္တာကို

၁။ ဒေသနာယ ဖလံ ။ ။ အရိယမဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့ဖြင့် သာတိဿယအားဖြင့် စောင့်ရှောက် အပ်ခြင်းဖြစ်သင့်သော်လည်း ထိုအရိယမဂ်အစရှိသည်တို့သည် နိဿရဏ မည်လေပြီ ဖြစ်ရကား ဤ၌ နိဿရဏကို မသုံးသပ်မှု၍ ဒေသနာသည် ပြီးစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖလမည်၏ ဟူလိုသော်။

ဝါရ]

၁-ဒေသနာဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၁၈၅

ကာရကဝေဒကသဘာဝေါဟု ဖွင့်သည်။) ဝါ၊ ကား။ သယံ၊ သင်္ခတတရားတည်းဟူသော မိမိတို့သည်။ အတ္တာ၊ ပြုပြင်တတ်၊ ခံစားတတ်သော သဘောသည်။ န၊ မဟုတ်ကုန်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အနတ္တာ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ **ဣတိတိ၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ယဒါ ပညာယ ပဿတိတိ၊ ကား။** ယသ္မိံ ကာလေ၊ ၌။ ဝိပဿနံ၊ ကို။ ဥဿုက္ကာပေန္နော၊ အားထုတ်သည်ဖြစ်၍။ အနတ္တာနုပဿနာ သင်္ခါတာယ၊ နာဟု ဆိုအပ်သော။ ပညာယ၊ ဖြင့်။ ပဿတိ၊ မြင်၏။ ဝါ၊ ရှု၏။ **အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေတိ၊ ကား။** အထ၊ ထိုသို့ မြင်သောအခါ၌။ အနတ္တာနုပဿနာယ၊ ဖြင့်။ (သုပရိဒိဋ္ဌတ္တာ၌ စပ်)။ ပုဗ္ဗေ ဧဝ၊ ၌သာလျှင်။ အနိစ္စတာဒုက္ခတာနံ၊ အနိစ္စအဖြစ်၊ ဒုက္ခအဖြစ်တို့၏။ သုပရိဒိဋ္ဌတ္တာ၊ ကောင်းစွာ မြင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဝသေန၊ နာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိပဿနာဂေါစရဘူတေ၊ ဝိပဿနာ၏ အာရုံဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ပဉ္စက္ခန္ဓဒုက္ခေ၊ ခန္ဓာငါးပါးတည်းဟူသော ဝဋ်ဆင်းရဲ၌။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ငြီးငွေ့၏။ နိဗ္ဗေဒံ၊ ငြီးငွေ့ခြင်းသို့။ အာပဇ္ဇတိ၊ ၏။ **ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာတိ၊ ကား။** ဝုတ္တလက္ခဏာ၊ သော။ ယာ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဧသ ဧသာ၊ ဤနိဗ္ဗိဒါနုပဿနာသည်။ သဗ္ဗကိလေသဝိသုဇ္ဈနတော၊ အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့မှ စင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိသုဒ္ဓိသင်္ခါတဿ၊ ဝိသုဒ္ဓိဟု ဆိုအပ်သော။ အရိယမဂ္ဂဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ကား။ အစူန္တဝိသုဒ္ဓိယာ၊ စင်စစ် အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့မှ စင်ရာစင်ကြောင်းဖြစ်သော။ အမတဓာတုယာ၊ သေခြင်းမရှိသော နိဗ္ဗာနဓာတ်၏။ မဂ္ဂေါ ဥပါယော၊ အကြောင်းတည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **အယံ ဥပါယောတိ၊ ကား။** အနတ္တာနုပဿနာမုခေန၊ အနတ္တာနုပဿနာကို အရင်းပြုသဖြင့်။ သဗ္ဗသ္မိံ၊ သော။ ဝဋ္ဋသ္မိံ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲ၌။ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ နိဗ္ဗိန္ဒနံ၊ အကြင် ငြီးငွေ့ခြင်းကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တံ နိဗ္ဗိန္ဒနံ၊ သည်။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ အရိယမဂ်နိဗ္ဗာန်၏။ ဝါ၊ ကို။ အဓိဂမဟေတုဘာဝတော၊ ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပါယော၊ မည်၏။ ။

စက္ခုမာ ။လ။ ပရိဝဇ္ဇယေတိ ဣမိဿာ ဂါထာယ၊ ၌။ အယံ၊ ဤဆိုလတ္တံ့သည်ကား။ သင်္ခေပတ္တော၊ အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်တည်း။ စက္ခုမာ၊ မျက်စိအမြင်ရှိသော။ ပုရိသော၊ သည်။ ဝဟန္တေ၊ ရွက်ဆောင်နိုင်သော။ သရီရေ၊ ကိုယ်သည်။ ဝိဇ္ဇမာနေ၊ သော်။ ဝိသမာနိ၊ မညီညွတ်ကုန်သော။ ဘူမိပ္ပဒေသာနိ၊ မြေအရပ်တို့ကို။ ဝါ၊ ကား။ စဏ္ဍာတာယ၊ ကြမ်းသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝိသမေ၊

မညီညွတ်ကုန်သော။ ဟတ္ထိအာဒယော၊ တို့ကို။ ပရိဝဇ္ဇေတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ လောကော၊ သတ္တလောက၌။ သပ္ပညော၊ ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော။ ပုရိသော၊ သည်။ သပ္ပညတာယ၊ ပညာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဟိတာဟိတံ၊ အစီးအပွား ရှိသည် အစီးအပွား မရှိသည်ကို။ ဇာနန္တော၊ သိသည်ဖြစ်၍။ ပါပါနိ လာမကာနိ၊ ကုန်သော။ ဒုစ္စရိတာနိ၊ တို့ကို။ ပရိဝဇ္ဇေယျ၊ ရာ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ သင်္ခေပတ္တော၊ တည်း။ **အယံ အာဏတ္တိတိ၊ ကား။** “ပါပါနိ၊ ယုတ်မာသော ဒုစရိုက်တို့ကို။ ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ၊ ကြဉ်အပ်ကုန်၏။” ဣတိ၊ သို့။ ဓမ္မရာဇဿ၊ တရားမင်း ဖြစ်တော်မူသော။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ယာ အယံ အာဏာ၊ အကြင် တိုက်တွန်းခြင်း အာဏာအစီအရင်သည်။ အတ္တိ၊ ၏။ အယံ၊ ဤတိုက်တွန်းခြင်း အာဏာအစီအရင် သည်။ အာဏတ္တိ၊ မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္တော၊ တည်း။ ။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... အရှင်မဟာကစ္စည်းမထေရ်သည် ‘သုညတော’ ဟူသော ဂါထာဖြင့် သုတ်၌ လာကုန်သော ဖလ၊ ဥပါယ၊ အာဏတ္တိကို ဆိုတော်မူပြန်၏။ သုတ်၌ လာကုန်သော ဖလ၊ ဥပါယ၊ အာဏတ္တိတို့ကို ပြခဲ့ပါပြီ မဟုတ်ကုန်လော။ ပုနရုတ္တိနိရတ္တကသာ ဖြစ်အံ့သည်တကားဟု ပါဠိ၌ စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေတော်မူလိုသောကြောင့် ‘ဧဝံ ဝိသု ဝိသု’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဧဝံ၊ သို့။ ဝိသု ဝိသု၊ သီး။ သုတ္တေသု၊ တို့၌။ အာဂတာ၊ ကုန်သော။ ဖလူပါယာဏတ္တိယော၊ ဖလ၊ ဥပါယ၊ အာဏတ္တိတို့ကို။ ဥဒါဟရဏဘာဝေန၊ ဥဒါဟရဏ်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဒဿေတွာ၊ ပြပြီး၍။ ဣဒါနိ၊ ၌။ ဧကတော၊ တစ်ပေါင်းတည်း။ တစ်နည်းကား-ဧကတော ဧတိဿာ ဂါထာယ၊ တစ်ခုသော ဂါထာ၌။ အာဂတာ၊ ကုန်သော။ တာ၊ ထိုဖလ ဥပါယ အာဏတ္တိတို့ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“သုညတော”**တိ ဂါထံ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ ။

တတ္ထ တိဿံ ဂါထာယံ၊ ၌။ **သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿု၊ မောဃရာဇာတိ အာဏတ္တိတိ၊** ဟူသည်ကား။ “မောဃရာဇ မောဃရာဇ်မည်သော ရသေ့။ သဗ္ဗမ္ပိ၊ သော။ သင်္ခါရလောကံ၊ ကို။ (ပဿသို့ ဆိုက်)။ အဝသဝတ္တိတာ သလ္လက္ခဏဝသေန ဝါ၊ အလိုသို့ မလိုက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော မိမိလက္ခဏာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ (အဝသဝတ္တိတာယ သလ္လက္ခဏ-ဝသေနဟူ၍လည်း ပါဠိရှိ၏။ ဆင်ခြင်ပါ)။ တုတ္တဘာဝသမနုပဿနဝသေန ဝါ၊ အတ္တမှ

ဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကို ရှုသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ သုညောတိ၊ ဆိတ်၏ဟူ၍။ ပဿ၊ ရှုလော့”။ ဣတိ၊ သို့။ ဓမ္မရာဇဿ၊ တရားမင်းဘုရား၏။ ဣဒံ ဝစနံ၊ ဤစကားတော်သည်။ ဝိဓာနဘာဝတော၊ စီရင်တိုက်တွန်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အာဏတ္ထိ၊ မည်၏။ သဗ္ဗဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ သတိကိရိယာယ၊ သတိကို ပြုခြင်းဖြင့်။ တံ သုညတာဒဿနံ၊ ထိုအတ္တမှ ဆိတ်သည်၏အဖြစ်၊ အချည်းနှီး၏ အဖြစ်ကို မြင်ခြင်းသည်။ သမ္ပဇ္ဇတိ၊ ပြည့်စုံ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“သဒါ သတောတိ ဥပါယော”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ **အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ ဥိဟစ္စာတိ၊** ကား။ [၄၊ ၄၆]

ဝီသတိဝတ္ထုကံ၊ နှစ်ဆယ်သော ဝတ္ထုရှိသော။ သက္ကာယဒဿနံ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ထုတ်၍။ သမုတ္တိန္ဒိတွာ၊ အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်၍။ (ဤ၌ ဝီသတိသရုပ်ကို ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ သမနုပဿတိ အစရှိသည်ဖြင့် လာသော နည်းဖြင့် မှတ်ယူအပ်၏။)

ဧဝံ မစ္စတရော သိယာတိ။ ဣဒံ ဖလန္တိ၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝုတ္တေန၊ သော။ ဝိဓိနာ၊ အစီအရင်ဖြင့်။ ယံ မစ္စတရဏံ၊ အကြင် သေမင်း၏ အရာကို လွန်မြောက်ခြင်းသည်။ မစ္စနော၊ ၏။ ယံ ဝိသယာတိက္ကမနံ၊ အကြင်အရာကို လွန်မြောက်ခြင်းသည်။ သိယာ၊ ၏။ တဿ၊ ထိုသေမင်း၏ အရာကို လွန်မြောက်ခြင်း၏။ ယံ ပုဗ္ဗဘာဂ ပဋိပဒါပဋိပဇ္ဇနံ၊ အကြင် ရှေးအဖို့ဖြစ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣဒံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါပဋိပဇ္ဇနံ၊ သည်။ ဒေသနာယ၊ ၏။ ဖလံ၊ မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ဖလ အစရှိသည်တို့ကို တစ်ပေါင်းတည်း အဘယ့်ကြောင့် ပြုပြန်သနည်း။ အသီးအသီး ပြုလျှင်ပင် ပြီးကောင်းသည် မဟုတ်ကုန်လောဟု အမေးပုစ္ဆာ စောဒနာရှိရာသောကြောင့် ‘ယထာ ပန’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အဿာဒါဒယော၊ တို့ကို။ သုတ္တေ၊ ၌။ ကတ္တစိ၊ အချို့သော သုတ်၌။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ ကတ္တစိ၊ ၌။ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗတာယ၊ ထုတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ကတ္တစိ၊ ၌။ ဝိသု ဝိသု၊ သီး။ ကတ္တစိ၊ ၌။ ဧကတော၊ တစ်ပေါင်းတည်း။ ဒဿိတာ ယထာ၊ ကုန်သကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ဖလာဒယော၊ တို့ကို။ န ဒဿိတာ၊ ကုန်။ ဖလာဒယော ပန၊ တို့ကိုကား။ သဗ္ဗတ္ထ၊ သော။ သုတ္တေ ဝါ၊ ၌လည်းကောင်း။ ဂါထာသု ဝါ၊ တို့၌လည်းကောင်း။ ဧကတော၊ တည်း။ ဒဿေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမဿ

နယဿ၊ ကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ ငှာ။ ဝိသုံ ဝိသုံ၊ သီး။ ဥဒါဟရိတာပိ၊ ထုတ်ပြီး ချီလည်း။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ “သုညတော လောက”န္တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဧကတော၊ တည်း။ ဥဒါဟရဏံ၊ ထုတ်ခြင်းကို။ ကတံ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဌဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

၆။ ဧဝံ၊ သို့။ အဿာဒါဒယော၊ တို့ကို။ ဥဒါဟရဏဝသေန၊ ရုဏ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿေတွာ၊ ချီ။ ဣဒါနိ၊ ဌံ။ တတ္ထ၊ ထိုအဿာဒ အစရှိသည်တို့၌။ ပုဂ္ဂလဝိဘာဂေန၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝေဖန်သောအားဖြင့်။ ဒေသနာဝိဘာဂံ၊ ဒေသနာကို ဝေဖန်ခြင်းကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ “တတ္ထ ဘဂဝါ”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ အဝယဝတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ည္ဈဋ္ဌိတံ ယဋ္ဌိတမတ္တံ၊ သောတဒ္ဓါရကို အစဉ်မှီးသဖြင့် မနောဒ္ဓါရိကဝိညာဉ်အစဉ်ဖြင့် အာရုံပြုကာမျှ ဖြစ်သော တရားကို။ ဥဒ္ဓိဌမတ္တံ၊ အကျဉ်းပြုကာမျှဖြစ်သော တရားကို။ ဇာနာတိ၊ ၏။ (ဤသို့ လှမ်း၍ပေး)။ တစ်နည်းကား-ယဋ္ဌိတမတ္တံ၊ သည်။ ဥဒ္ဓိဌမတ္တံ၊ သည်။ ည္ဈဋ္ဌိတံ၊ မည်၏။ ယဿ ဓမ္မဿ၊ ၏။ နိဒ္ဒေသပဋိနိဒ္ဒေသာ၊ တို့ကို။ န ကတာ၊ ကုန်။ တံ ဓမ္မံ၊ ကို။ ဇာနာတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ည္ဈဋ္ဌိတညူ၊ မည်၏။ ဥဒ္ဒေသမတ္တေန၊ အကျဉ်းပြုကာမျှဖြင့်။ သပ္ပဘေဒံ၊ အပြားနှင့် တကွဖြစ်သော။ သဝိတ္ထာရုံ၊ အကျယ်နှင့် တကွဖြစ်သော။ အတ္တံ၊ ကို။ ပဋိဝိဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ ည္ဈဋ္ဌိတံ ဥစ္စလိတံ၊ လှုပ်စေကာမျှဖြစ်သော တရားကို။ ဥဌပိတံ၊ ထစေကာမျှ ဖြစ်သော တရားကို။ တစ်နည်းကား-ဥစ္စလိတံ၊ သည်။ ဥဌပိတံ၊ သည်။ ည္ဈဋ္ဌိတံ၊ မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ တံ၊ ထိုလှုပ်စေကာမျှ၊ ထစေကာမျှ ဖြစ်သော တရားကို။ ဇာနာတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ည္ဈဋ္ဌိတညူ၊ မည်၏။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ...လှုပ်စေကာမျှ၊ ထစေကာမျှသော တရားကို သိသောသူတို့၏ ဓမ္မသည် စင်စစ်အားဖြင့် မလှုပ်သည်သာ မထသည်သာ မဟုတ် ကုန်လော။ ဆရာစကား အဘယ်သို့ သင့်ပါအံ့နည်း စောဒနာ ရှိရကား ‘ဓမ္မော ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ ဒေသိယမာနေ၊ ဟောအပ်သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ ဒေသကတော၊ တရားဟောသော ပုဂ္ဂိုလ်မှ။ ဒေသနာဘာဇနံ၊ ဒေသနာ၏ တည်ရာဖြစ်သော တရားနာပုဂ္ဂိုလ်သို့။ သင်္ကမန္တော ဝိယ၊ ပြောင်းရွှေ့သကဲ့သို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧသ ဧသော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ ဥစ္စလိတမေဝ၊ လှုပ်စေကာ ထစေကာမျှသာဖြစ်သော။

တံ ဓမ္မံ၊ ကိံ။ ဇာနာတိ၊ ဧ။။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ စလိတမေဝ၊ ခွာသော အာသယသည်သာလျှင်။ ဝါ၊ လှုပ်သော အာသယသည် သာလျှင်။ ည္ဈဋ္ဌိတံ၊ မည်၏။

လှုပ်သော ခွာသော တရားကား အဘယ်နည်း။ အဘယ်တရားသည် လှုပ်စေ ခွာစေသနည်းဟူသော စောဒနာကြောင့် ‘သဿတာဒိ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ဝိတ္တာရယိသာမိ၊ အံ။ သဿတာဒိအာကာရဿ၊ သဿတဒိဋ္ဌိ အစရှိသော အခြင်းအရာရှိသော။ (အာဒိသဒ္ဓါဖြင့် ဥစ္ဆေဒကိုသာ ယူ၊ အနုလောမိက ယထာဘူတဉာဏ်ကို မယူလင့်)။ ဝေနေယျာနံ၊ တို့၏။ အာသယဿ၊ အာသယ၏။ ဝါ၊ အလို၏။ (စလနာယသို့ သွား)။ ဗုဒ္ဓါဝေဏိကာ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အသီးသော သန္တာန်၌ ဖြစ်သော။ ဓမ္မဒေသနာ၊ သည်။ တင်္ခဏပတိတာ ဧဝ၊ ထိုခဏ၌ ကျ၍သာလျှင်။ (တင်္ခဏသဟိတာ ဧဝ-ဟူ၍လည်း ပါဠိရှိ၏။ ထိုဟောသော ခဏနှင့်တကွ ဖြစ်၍သာလျှင် ပေး)။ စလနာယ၊ ခွာခြင်းငှာ။ ဝါ၊ လှုပ်ခြင်းငှာ။ ဟောတိ၊ ၏။ တတော၊ ထိုသို့ ခွာသည် လှုပ်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ပရာနုဝတ္တိယာ၊ အကြွင်းမဲ့ ပြတ်ခြင်းငှာ။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ တသ္မိံ အာသယေ၊ ထိုအာသယသည်။ ည္ဈဋ္ဌိတေ စလိတမတ္ထေယေဝ၊ ခွာကာမျှ ဖြစ်သည်ရှိသော်သာလျှင်။ ဝါ၊ လှုပ်ကာမျှ ဖြစ်သည်ရှိသော်သာလျှင်။ အယံ ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ ဓမ္မံ၊ ကိံ။ ဇာနာတိ အဝဇ္ဇတိ၊ သိ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ည္ဈဋ္ဌိတညူ၊ မည်၏။ (ဤဝိကပ်အလိုကား ည္ဈဋ္ဌိတေ ဇာနာတိတိ ည္ဈဋ္ဌိတညူ-ဟု ဝစနတ္ထပြုစေလိုသည်။)

တတ္ထကေနေဝ၊ ထိုမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော နိဿရဏမျှဖြင့်သာလျှင်။ တဿ၊ ထိုည္ဈဋ္ဌိတညူပုဂ္ဂိုလ်အား။ (ဝိဘတန္တခံသည်)။ အတ္ထသိဒ္ဓိတော၊ အကျိုးပြီးခြင်းကြောင့်။ တဿ ည္ဈဋ္ဌိတညူဿ၊ ထိုည္ဈဋ္ဌိတညူပုဂ္ဂိုလ်အား။ **နိဿရဏံ၊** ဣတိ။ **ဒေသယတိ၊** ၏။ ဝိပဉ္စိတံ ဝိတ္တာရိတံ၊ ချဲ့အပ်သော အနက်ကို။ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ အကျယ်ပြအပ်သော အနက်ကို။ ဇာနာတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိပဉ္စိတညူ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဝိပဉ္စိတံ မန္တံ သဏိကံ၊ တဖြည်းဖြည်း။ တစ်နည်းကား-ဝိပဉ္စိတံ၊ ကာလရှည်မြင့်စွာ။ မန္တံ၊ နှေးနှေး။ သဏိကံ၊ တဖြည်းဖြည်း။ ဓမ္မံ၊ ကိံ။ ဇာနာတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိပဉ္စိတညူ၊ မည်၏။ နာတိသင်္ခေပဝိတ္တာရာယ၊ မကျဉ်းလွန်း မကျယ်လွန်းသော။ ဒေသနာယ၊ ဖြင့်။ တဿ၊ ထိုဝိပဉ္စိတညူပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ ၏။ အတ္ထသိဒ္ဓိတော၊ ကြောင့်။

တဿ **ဝိပဋ္ဌိတညဿ**၊ အား။ **အာဒိနဝဉ္စ**၊ ကိုလည်းကောင်း။ **နိဿရဏဉ္စ**၊ ကိုလည်းကောင်း။ **ဒေသယတိ**၊ ၏။ ဓမ္မဿ၊ ၏။ ပဋိနိဒ္ဒေသေန၊ ဖြင့်။ အတ္ထံ၊ အနက်သို့။ ဝါ၊ အကျိုးသို့။ နေတဗ္ဗော ပါပေတဗ္ဗော၊ ရောက်စေအပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နေယျော၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ မုဒိန္ဒိယတာယ၊ နှုန်သော ဣန္ဒြေရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဒုတိယဟိတ်၌ စပ်)။ ပဋိလောမဂ္ဂဟဏတော၊ ဆန့်ကျင်သောအားဖြင့် ယူတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နေတဗ္ဗော အနုနေတဗ္ဗော၊ အဖန်တလဲလဲ ဆုံးမအပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နေယျော၊ မည်၏။ အနဝသေသေတွာဝ၊ အကြွင်းမရှိစေမှု၍သာလျှင်။ ဒေသနေန၊ ဟောသဖြင့်။ တဿ၊ ထိုနေယျပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ ၏။ အတ္ထသိဒ္ဓိတော၊ ကြောင့်။ တဿ **နေယျဿ**၊ အား။ **အဿာဒဉ္စ**၊ ကိုလည်းကောင်း။ **အာဒိနဝဉ္စ**၊ ကိုလည်းကောင်း။ **နိဿရဏဉ္စ**၊ ကိုလည်းကောင်း။ **ဒေသယတိ**၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ် သုံးယောက်ကို ဆိုသော စကား၌။ အယံ၊ ဤဆိုလတ္တံ့သည်ကား။ ပါဠိ၊ တည်း။

ကတမော စ ပုဂ္ဂလော၊ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ည္ဈဋ္ဌိတည၊ မည်သနည်း ဟူမူကား။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အား။ ဥဒါဟဋ္ဌဝေလာယ၊ အကျယ်ဟောသော ကာလနှင့်။ သဟ၊ ကွ။ ဓမ္မာဘိသမယော၊ သစ္စာလေးပါးကို သိခြင်းသည်။ ဝါ၊ သစ္စာလေးပါး တရား၏ ဉာဏ်နှင့်တကွ အညီအညွတ်ပေါင်းယှဉ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ဓမ္မာဘိသမယောတိ စတုသစ္စဓမ္မဿ ဉာဏေန သဒ္ဓိံ အဘိ သမယော၊ မဟာပဒါနသုတ်ဋီကာ)။ အယံ ပုဂ္ဂလော၊ ကို။ ည္ဈဋ္ဌိတည၊ ပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ။

 [၄ ၄၇] ကတမော စ ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ ဝိပဋ္ဌိတည၊ မည်သနည်း ဟူမူကား။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အား။ သံခိတ္တေန၊ ဖြင့်။ ဘာသိတဿ၊ ဟောအပ်သော သုတ်၏။ အတ္ထေ၊ ကို။ ဝိတ္တာရေန၊ အားဖြင့်။ ဝိဘဇိယမာနေ၊ ဝေဖန်အပ်သည်ရှိသော်။ ဓမ္မာဘိသမယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အယံ ပုဂ္ဂလော၊ ကို။ ဝိပဋ္ဌိတည၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ။

ကတမော စ ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ နေယျော၊ မည်သနည်းဟူမူကား။ ဥဒ္ဒေသတော၊ ပါဠိသင်သော။ ပရိပုစ္ဆတော၊ အနက်ကို မေးသော။ ယောနိသော၊ အသင့်အားဖြင့်။ မနသိကဇောတော၊ နှလုံးပြုသော။ ကလျာဏမိတ္တေ၊ ကောင်းသော အဆွေခင်ပွန်းတို့ကို။ သေဝတော၊ မှီဝဲသော။ ဘဇတော၊

ဝါရ]

၁-ဒေသနာဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၁၉၁

ဆည်းကပ်သော။ ပယိရူပါသတော၊ လုပ်ကျွေးသော။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အား။
အနုပုဗ္ဗေန၊ အစဉ်သဖြင့်။ ဓမ္မာဘိသမယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အယံ
ပုဂ္ဂလော၊ ကို။ နေယျော၊ နေယျပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။
ပါဠိ၊ တည်း။ ။

ပဒပရမော ပန၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုကား။ ဧတ္ထ နေတ္ထိယံ၊ ဤ။ ပဋိဝေဓဿ၊ သစ္စာလေးပါးကို
ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏။ အဘာဇနံ၊ တည်ရာမဟုတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တဿ၊
ကြောင့်။ န ဂဟိတော၊ မယူအပ်။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဌဗ္ဗံ၊ ၏။

**အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ပါဠိ၌ ဥဏ္ဍိတညပုဂ္ဂလဿ နိဿရဏံ
ဒေသယတိ စသည်ဖြင့် နည်းသုံးပါးကိုသာ ယူ၏။ ဤမျှသာ နည်းရှိသလော
စောဒနာကြောင့် 'ဧတ္ထ စ' စသည်ကို မိန့်သော်။**

ဧတ္ထ စ၊ ဤဒေသနာဝိဘာဂ၌လည်း။ အဿာဒေါ၊ လည်းကောင်း။ အာဒိနဝေါ၊
လည်းကောင်း။ နိဿရဏံ၊ လည်းကောင်း။ (ဤသုံးချက်ကို အသီးအသီး ယူ)။
အဿာဒေါ စ၊ လည်းကောင်း။ အာဒိနဝေါ စ၊ လည်းကောင်း။ (ဤနှစ်ချက်ကို
တစ်ပေါင်းတည်း ယူ)။ အဿာဒေါ စ၊ ကောင်း။ နိဿရဏဉ္စ၊ ကောင်း။
(ဤနှစ်ချက်လည်း တစ်ပေါင်းတည်း)။ အာဒိနဝေါ စ၊ ကောင်း။ နိဿရဏဉ္စ၊ ကောင်း။
(ဤနှစ်ချက်လည်း တစ်ပေါင်းတည်း)။ အဿာဒေါ စ၊ ကောင်း။ အာဒိနဝေါ စ၊
ကောင်း။ နိဿရဏဉ္စ၊ ကောင်း။ (ဤသုံးချက်လည်း တစ်ပေါင်းတည်း ယူ)။ ဣတိ၊
သို့။ ဧတေ သတ္တ ပဌာနနယာ၊ ဤခုနစ်ပါးသော ပဌာနနည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊
ကုန်၏။

တေသု၊ ထိုခုနစ်ပါးသော နည်းတို့တွင်။ တတိယဆဋ္ဌသတ္တမာ၊ တတိယနည်း၊
ဆဋ္ဌနည်း၊ သတ္တမနည်းတို့ကို။ ဝေနေယျတ္တယဝိနယနေ၊ ဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ်
သုံးယောက်တို့၏ အပေါင်းကို ဆုံးမခြင်း၌။ သမတ္တတာယ၊ စွမ်းနိုင်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ ဂဟိတာ၊ ကုန်၏။ ဣတရေ၊ ဤသုံးပါးမှ တစ်ပါးကုန်သော။
စတ္တာရော၊ လေးပါးသော နည်းတို့ကို။ န ဂဟိတာ၊ ကုန်။

**ဒေသနာဟာရ၏ ပဒတ္တချည်း ဖြစ်လျက် အသို့မူ၍ လေးပါးသော နည်းတို့ကို
မယူအပ်ကုန်သနည်း-ဟု စောဒနာရှိရကား 'န ဟိ' အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ ကထိတေန၊ ဟောအပ်သော။ ကေဝလေန၊ သက်သက်သော။
အဿာဒေန ဝါ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ အာဒိနဝေန ဝါ၊ ကောင်း။ တဒုဘယေန ဝါ၊

ထိုအသ္မာဒ အာဒိနဝနွှစ်ပါးဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝေနေယျဝိနယနံ၊ ဝေနေယျတို့ကို ဆုံးမခြင်းသည်။ န သမ္ဘဝတိ၊ မဖြစ်။ ကသ္မာ၊ ကား။ ကိလေသာနံ၊ တို့ကို။ ပဟာနာဝစနတော၊ ပယ်ခြင်းကို မဟောခြင်းကြောင့်တည်း။

ယင်းသို့ ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းကို မဟောသောကြောင့် သက်သက်သော အာဒိနဝ စသည်ဖြင့် ဝေနေယျတို့ကို ဆုံးမခြင်း မဖြစ်သော် အသ္မာဒနိဿရဏ ဟူသော ပဉ္စမနည်းသည် ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းကို ဟောပါသောကြောင့် ဝေနေယျတို့အား ဆုံးမခြင်း မဖြစ်ကောင်းပါသလော။ ယင်းသို့ ဖြစ်သော် ထိုပဉ္စမ နည်းကိုလည်း ယူကောင်းသည် မဟုတ်တုံလော စုဒ္ဓိရကား ‘ပဉ္စမောပိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ပဉ္စမောပိ၊ အသ္မာဒနိဿရဏဟူသော ပဉ္စမနည်းသည်လည်း။ အာဒိနဝါဝစ-
နတော၊ အာဒိနဝကို မဟောခြင်းကြောင့်။ နိဿရဏဿ၊ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်း၏။
ဝါ၊ အရိယမဂ်နိဗ္ဗာန်၏။ အနုပါယော ဧဝ၊ အကြောင်းမဟုတ်သလျှင်တည်း။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . အာဒိနဝကို မဟောစေကာမူ ကိလေသပဟာန်ကို ဟောပါသော် နိဿရဏ၏ ဥပါယဖြစ်ကောင်းပါ၏တကား-ဟု စောဒနာဖွယ် ရှိရကား ‘န ဟိ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သော်။

ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဝိမုတ္တိရဿ၊ ဝိမုတ္တိကိစ္စရှိသော။
ဒေသနာ၊ သည်။ ဝိမုတ္တိဉ္စ၊ ဝိမုတ္တိကိုလည်းကောင်း။ တဒုပါယဉ္စ၊ ထိုဝိမုတ္တိ၏
အကြောင်းကိုလည်းကောင်း။ အနာမသန္တိ၊ မသုံးသပ်မှု၍။ န ပဝတ္တတိ၊ မဖြစ်။ တသ္မာ၊
ကြောင့်။ ဧတေ စတ္တာရော နယာ၊ တို့ကို။ အနုဒ္ဓဋ္ဌာ၊ မထုတ်အပ်ကုန်။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ခုနစ်ပါးသော နည်းတို့ကို ယူကောင်းသည် မဟုတ်လော။ ယင်းသို့ ယူကောင်းပါသော် လေးပါးသော နည်းတို့ကို ဟောကောင်းသည် မဟုတ်လော။ အဘယ့်ကြောင့် လေးပါးသော နည်းတို့ကို မဟောလေသနည်း-ဟု အမေးပုစ္ဆာရှိရကား ‘သစေ ပန’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ပဒပရမဿ၊ ဖြစ်သော။ ပုဂ္ဂလဿ၊ ၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဝတ္တံ၊ သော။
သံကိလေသဘာဂိယံ၊ ဖြစ်သော။ ဝါသနာဘာဂိယံ၊ သော။ တဒုဘယဘာဂေ၊
ထိုနှစ်ပါးသော သံကိလေသဝါသနာအဖို့၌၊ ဌိတံ၊ သော။ ဒေသနံ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။
(ဤကား သာမည)။ တာဒိသံ၊ ထိုသို့ သဘောရှိသော။ သုတ္တေကဒေသံ ဝါ၊
သုတ်တစ်စိတ်ကိုလည်းကောင်း။ ဂါထံ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ (ဤကား ဝိသေသ)။

ဝါရ]

၁-ဒေသနာဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၁၉၃

ဧတေသံ နယာနံ၊ ထိုခုနစ်ပါးသော နည်းတို့၏။ ဥဒါဟရဏဘာဝေန၊ ရုဏ်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သစေ ပန ဥဒ္ဓရတိ၊ အကယ်၍ ထုတ်အံ့။ ဧဝံ သတိ၊ ဤသို့ ထုတ်သည် ရှိသော်။ သတ္တန္တမ္ပိ နယာနံ၊ တို့ကိုလည်း။ ဂဟဏံ၊ ယူခြင်းသည်။ ဘဝေယျ၊ ရာ၏။ ပန တထာပိ၊ သော်လည်း။ ဝေနေယျဝိနယနံ၊ ဝေနေယျတို့ကို ဆုံးမခြင်းသည်။ တေသံ၊ ထိုဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏။ သန္တာနေ၊ သန္တာန်၌။ အရိယမဂ္ဂဿ၊ ကို။ ဥပ္ပါဒနံ၊ ဖြစ်စေခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ၊ ထိုအရိယမဂ်ကို ဖြစ်စေခြင်းသည်။ ယထာပုတ္တေဟိ ဧဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ နယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဝသေသေဟိ၊ ကုန်သော။ နယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ ဣတရေ၊ ဤမှ တစ်ပါးသော လေးပါးသော နည်းတို့ကို။ ဣဓ၊ ဤဒေသနာဝိဘာဝ၌။ န ဝုတ္တာ၊ ကုန်။

**လေးပါးသော နည်းတို့ကို ဤနေ့တို့ကျမ်း၌ မဟောအပ်ကုန်သော်
ထိုလေးပါးသော နည်းတို့ကို မရအပ်၊ မထုတ်အပ်ပြီလောဟူသော စောဒနာကြောင့်
'ယသ္မာ ပန' အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ ပေဋကေ၊ ၌။ (ဤနှစ်ပုဒ်ကို ဝုတ္တံ၌ စပ်)။

“တတ္ထ၊ ထိုအဿာဒအာဒီနဝ အစရှိသည်တို့တွင်။ အဿာဒေါ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ အာဒီနဝေါ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ကတမော၊ အဘယ်နည်း ဟူမူကား။ ပုရိသော၊ သည်။ ယာနိ၊ အကြင် ကောင်းမှု မကောင်းမှုတို့ကို။ ကရောတိ၊ ၏။ တာနိ၊ ထိုကောင်းမှု မကောင်းမှု၏ အကျိုးတို့ကို။ အတ္တနိ၊ ၌။ ပဿတိ၊ မြင်ရ၏။ ကလျာဏကာရီ၊ ကောင်းမှုကို ပြုသော သူသည်။ ကလျာဏံ၊ ကောင်းကျိုးကို။ ပဿတိ၊ ၏။ ပါပကာရီ စ၊ မကောင်းမှုကို ပြုသော သူသည်လည်း။ ပါပကံ၊ မကောင်းကျိုးကို။ ပဿတိ၊ ၏။” ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။

တတ္ထ၊ ထိုကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုးတို့တွင်။ ကလျာဏကာရီ၊ သည်။ ယံ ကလျာဏံ၊ ကောင်းကျိုးကို။ ပစ္စနဘောတိ၊ ခံစားရ၏။ အယံ၊ ဤကောင်းကျိုးသည်။ အဿာဒေါ၊ မည်၏။ ပါပကာရီ၊ သည်။ ယံ ပါပံ၊ အကြင် မကောင်းကျိုးကို။ ပစ္စနဘောတိ၊ ၏။ အယံ၊ ဤမကောင်းကျိုးသည်။ အာဒီနဝေါ၊ မည်၏။ ။

[၄၊ ၄၈] အဋ္ဌိမေ ဘိက္ခဝေ ။လ။ လာဘောတိ အာဒိ၊ ဤသို့ အစရှိသော စကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုအဋ္ဌိမေ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော ပါဠိ၌။ ဝုတ္တေသု၊

ကုန်သော။ အဋ္ဌသူ၊ ကုန်သော။ လောကဓမ္မေသု၊ လောကဓံတရားတို့တွင်။ လာဘော၊ လာဘ်ရခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ယသော၊ အခြံအရံ များခြင်းသည်လည်းကောင်း။ သုခံ၊ ချမ်းသာခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ပသံသာ၊ ချီးမွမ်းခြင်းသည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ၊ ၏။ အယံ၊ ဤလာဘ်ရခြင်း အစရှိသည်သည်။ အဿာဒေါ၊ မည်၏။ အလာဘော၊ လာဘ်မရခြင်းသည်လည်းကောင်း။ အယသော၊ ၈။ အခြံအရံ မရှိခြင်း သည်လည်းကောင်း။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲခြင်းသည်လည်းကောင်း။ နိန္ဒာ၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်းသည် လည်းကောင်း။ အတ္ထိ၊ ၏။ အယံ၊ ဤလာဘ်မရခြင်း အစရှိသည်သည်။ အာဒီနဝေါ၊ မည်၏။ ။

တတ္ထ၊ ထိုအဿာဒ အာဒီနဝ အစရှိသည်တို့တွင်။ အဿာဒေါ၊ ၈။ သည် လည်းကောင်း။ နိဿရဏဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ကတမော၊ ဟူမှုကား။ ပညာနံ၊ တို့၏။ သုခေါ၊ အလိုရှိအပ်သော။ ဝိပါကော၊ အကျိုးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဓိပ္ပါယော၊ ၈။ အလိုသည်လည်း။ ဣဇ္ဈတိ၊ ပြည့်စုံ၏။ ခိပ္ပဉ္စ၊ လျင်စွာလည်း။ ပရမံ၊ မြတ်သော။ သန္တိ၊ ငြိမ်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ ကို။ အဓိဂစ္ဆတိ၊ ရ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုဂါထာ၌။ ဝုတ္တေသု၊ ကုန်သော။ ပုညဝိပါကာဒိသု၊ ကောင်းမှု၏အကျိုး အစရှိသည်တို့တွင်။

ပုညာနံ၊ တို့၏။ ယော ဝိပါကော၊ ၈။ သည်လည်းကောင်း။ ယာ အဓိပ္ပါယသမိဇ္ဈနာ၊ ၈။ အကြင်အလို၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ယံ နိဗ္ဗာနဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ၊ ၏။ အယံ၊ ဤကောင်းမှု၏အကျိုး အလို၏ပြည့်စုံခြင်း နိဗ္ဗာန်သည်။ အဿာဒေါ၊ ၈။ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ နိဿရဏဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ (ဤသို့ အပြည့်အစုံ ပေး။ ပုညဝိပါကအဓိပ္ပါယသမိဇ္ဈနာသည် အဿာဒ၊ နိဗ္ဗာန်သည် နိဿရဏမည်၏ ဟု မှတ်လင့်)။ ။

ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ မဟာပုရိသဿ၊ မြတ်သော ယောက်ျား၏။ မဟာပုရိသ လက္ခဏာနိ၊ မြတ်သော ယောက်ျား၏လက္ခဏာတို့သည်။ ဣမာနိ ဒွတ္တိံသ၊ ဤသုံးဆယ့်နှစ်ပါးတို့တည်း။ ယေဟိ မဟာပုရိသလက္ခဏေဟိ၊ တို့နှင့်။ သမန္နာဂတဿ၊ သော။ မဟာပုရိသဿ၊ ၏။ ဝါ၊ အား။ ဒွေဝ၊ ကုန်သော။ ဂတိယော၊ ဖြစ်ခြင်းတို့သည်။ ဘဝန္တိ၊ ကုန်၏။ အညာ၊ တစ်ပါးသော ဖြစ်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ အဂါရံ၊ အိမ်၌။ သစေ၊ အဇ္ဈာဝသတိ၊ အကယ်၍ နေအံ့။ ရာဇာ၊ စက္ကဝတ္တိ၊ စက္ကဝတေးမင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဂါရသ္မာ၊ အိမ်ရာထောင်သော လူ၏ဘောင်မှ။

ဝါရ]

၁-ဒေသနာဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၁၉၅

နိက္ခမိတ္တာ၊ ဤ။ အနဂါရိယံ၊ အိမ်ရာမထောင်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့။ သစေ ပဗ္ဗဇတိ၊ အကယ်၍ ရောက်အံ့။ လောကေ၊ ဤ။ အရဟံ၊ ရာဂ အစရှိသော ကိလေသာတို့မှ ဝေးသော။ ဝိဝဋ္ဌတ္ထဒေါ၊ ရာဂ ဒေါသ အစရှိသော ကိလေသာတည်း-ဟူသော ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသော အမှိုးရှိသော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘုရားသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ဤကား အနက်ပြေပြစ်ရုံ ပေယျာလတစ်စိတ်ကို ဖော်၍ ပေးလိုက်သည်။ ပေယျာလငုပ်သည်ကား များသေး၏။) ဣတိ၊ သို့။ တစ်နည်းကား ဣတိ အာဒိ၊ ဤသို့ အစရှိသော။ သဗ္ဗံ၊ သော။ လက္ခဏသုတ္တံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

တတ္ထ၊ ထိုလက္ခဏသုတ်၌။ ယော စက္ကဝတ္တိဘာဝေါ စ၊ အကြင် စက္ကဝတေးမင်း၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ယော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝေါ စ၊ အကြင်ဘုရားအဖြစ်ကို လည်းကောင်း။ ဝုတ္တော၊ ၏။ အယံ၊ ဤစက္ကဝတေးမင်း၏အဖြစ်၊ ဘုရား၏ အဖြစ်သည်။ အဿာဒေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ နိဿရဏဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ (ဤ၌လည်း စက္ကဝတ္တိဘာဝသည် အဿာဒ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝသည် နိဿရဏ မည်၏။ ။

တတ္ထ၊ ထိုအဿာဒ အာဒီနဝ အစရှိသည်တို့တွင်။ အာဒီနဝေါ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ နိဿရဏဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ကတမော၊ ဟူမူကား။

လောကေ၊ ဤ။ ဟဝေ၊ စင်စစ်။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ ဘာရာ၊ ဝန်မည် ကုန်၏။ ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ ဘာရဟာရော၊ ဝန်ကို ရွက်ဆောင်သောသူ မည်၏။ ဘာရာဒါနံ၊ ခန္ဓာတည်းဟူသော ဝန်ကို ယူခြင်းသည်။ ဒုခံ၊ မည်၏။ ဘာရနိက္ခေပနံ၊ ခန္ဓာတည်းဟူသော ဝန်ကို ချခြင်းသည်။ သုခံ၊ ၏။ ဂရုံ၊ လေးစွာသော။ ဘာရံ၊ ခန္ဓာတည်းဟူသော ဝန်ကို။ နိက္ခိပိတ္တာ၊ ချ၍။ အညံ၊ သော။ ဘာရံ၊ ဝန်ကို။ အနာဒိယ၊ မယူမူ၍။ သမူလံ၊ အကြောင်းနှင့် တကွဖြစ်သော။ ဝါ၊ အမြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ တဏှံ၊ ကို။ အဗျယ၊ နုတ်၍။ နိစ္ဆာတော၊ တဏှာတည်းဟူသော မွတ်သိပ်ခြင်း မရှိသည်။ ဟုတ္တာ၊ ဤ။ ပရိနိဗ္ဗာတော၊ ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ယေ ဘာရာ စ၊ အကြင်ခန္ဓာ တည်းဟူသော ဝန်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ယံ ဘာရာဒါနဉ္စ၊ အကြင်ခန္ဓာတည်း ဟူသော ဝန်ကို ယူခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ယံ ဘာရနိက္ခေပနဉ္စ၊ အကြင် ခန္ဓာတည်း-ဟူသော ဝန်ကို ချခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ယာ ပရိနိဗ္ဗာတိ စ၊ အကြင် ငြိမ်းခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဝုတ္တော၊ ၏။

၁၉၆

နေတ္တိအဋ္ဌကထာနိဿယ

[၄-ပဋိနိဒ္ဒေသ

အယံ၊ ဤခန္ဓာတည်း-ဟူသော ဝန်အစရှိသည်သည်။ အာဒိနဝေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ နိဿရဏဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ (ဤ၌လည်း ဘာရာဒါနသည် အာဒိနဝ၊ ဘာရနိက္ခေပန ပရိနိဗ္ဗုတိသည် နိဿရဏမည်၏။ ။

တတ္ထ၊ ထိုအဿာဒ အာဒိနဝ အစရှိသည်တို့တွင်။ အဿာဒေါ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ အာဒိနဝေါ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ နိဿရဏဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ကတမော၊ ဟူမူကား။

ရာဇ၊ မင်းမြတ်...။ စိတြာ၊ ဆန်းကြယ်ကုန်သော။ မဓုရာ၊ သာယာအပ်ကုန်သော။ မနောရမာ၊ နှလုံး၏ မွေ့လျော်ရာဖြစ်ကုန်သော။ ကာမာ၊ ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမတို့သည်။ ဝိရူပရူပေန၊ ဖောက်ပြန်သောသဘောဖြင့်။ စိတ္တံ၊ ကို။ မထေန္တိ၊ နှိပ်စက်ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဟံ၊ သည်။ ပဗ္ဗဇိတော၊ ရဟန်းပြုသည်။ အမှီ၊ ၏။ အပဏ္ဏကံ၊ မချွတ်မယွင်းသော။ သာမညမေဝ၊ ရဟန်း၏ အဖြစ်သည်သာလျှင်။ ဝါ၊ ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသောမကောင်းမှု ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်သာလျှင်။ သေယျော၊ မြတ်၏။ ဝါ၊ အလွန်ကောင်း၏။ ဣတိ၊ သို့။ ယေ ကာမာ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ယံ စိတ္တမထနဉ္စ၊ အကြင်စိတ်ကို နှိပ်စက်ခြင်းကို လည်းကောင်း။ ယံ သာမညဉ္စ၊ အကြင် ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသော ရဟန်း၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

အယံ၊ ဤကာမ အစရှိသည်သည်။ အဿာဒေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ အာဒိနဝေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ နိဿရဏဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ (ဤ၌လည်း သုံးပါးကို အစဉ်အတိုင်း ဟပ်၍ ယူ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေပိ နယာ၊ ထိုအဿာဒအာဒိနဝ အစရှိသော နည်းတို့ကိုလည်း။ ဣဓ၊ ဤနေတ္တိကျမ်း၌။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

အဿာဒ အစရှိသည်တို့၌သာ ဒုကတိကနည်းကို ရသလော၊ ဖလအစရှိသည်တို့၌ကား မရပြီလော-ဟူသော ပုစ္ဆာကြောင့် ‘ဖလာဒီသုပိ ။လ။ ဧဝ’ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဖလာဒီသုပိ၊ ဖလအစရှိသည်တို့၌လည်း။ အယံ နယော၊ ဤဒုကတိကနည်းကို။ လဗ္ဘတိ ဧဝ၊ လျှင်ကတည်း။

ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို အဘယ့်ကြောင့် သိအပ်ပါသနည်း-ဟူသော စောဒနာကြောင့် ‘ယသ္မာ ။လ။ အာဏတ္ထိ စ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယသွာ၊ ကြောင့်။ **ပေဋကော** ဌ။ (ဤနှစ်ပုဒ်ကို ဆိုလတ္တံ့သော ဝုတ္တံ-ဟူသော ပါဌသေသနှင့် စပ်)။ “တတ္ထ၊ ထိုအဿာဒ အစရှိသည်တို့တွင်။ ဖလဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဥပါယော စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ကတမံ၊ ဟူမူကား။ **သီလေ** **။လ။ သပညော**တိ ဂါထာ၊ ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဧ။။ တတ္ထ၊ ထိုဂါထာ၌။ ဝုတ္တံ၊ သော။ ယံ သီလာဒိ စ၊ အကြင် သီလအစရှိသည်သည်လည်းကောင်း။ ယံ အာတာပျာဒိကံ၊ အကြင် ဝိရိယ အစရှိသည်သည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ၊ ဧ။။ ဣဒံ၊ ဤသီလဝိရိယ အစရှိသည်သည်။ ဖလဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဧ။။ ဥပါယော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဧ။။ **[၄၊ ၄၉]** တတ္ထ၊ ထိုအဿာဒ အစရှိသည်တို့တွင်။ ဖလဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ အာဏတ္ထိ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ကတမံ၊ ဟူမူကား။

ဒုက္ခဿ၊ ဆင်းရဲမှ။ သစေ ဘာယထ၊ အကယ်၍ ကြောက်ကုန်သည် ဖြစ်အံ့။ ဝေါ၊ သင်တို့သည်။ ဒုက္ခံ၊ ကို။ သစေ အပ္ပိယံ၊ အကယ်၍ မချစ်သည် ဖြစ်အံ့။ ဝါ၊ အလိုမရှိသည် ဖြစ်အံ့။ အာဝိ ဝါ၊ မျက်မှောက်၌လည်းကောင်း။ ယဒိ၊ ထိုမျိုး။ ရဟော ဝါ၊ မျက်ကွယ်၌ လည်းကောင်း။ ပါပကံ၊ ယုတ်မာသော။ ကမ္မံ၊ ကို။ မာ အကတ္ထ၊ မပြုကုန်လင့်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ သော။ ယံ ဝိဓာနဉ္စ၊ အကြင် မာ ကတ္ထ ပါပကံ ကမ္မံ-ဟူ၍ တိုက်တွန်းခြင်း အစီအရင်သည်လည်းကောင်း။ ယော ဒုက္ခာပမောက္ခော စ၊ အကြင် ဆင်းရဲမှ မလွတ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ၊ ဧ။။

ဣဒံ၊ ဤတိုက်တွန်းခြင်း အစီအရင်၊ ဆင်းရဲမှ မလွတ်ခြင်းသည်။ **ဖလဉ္စ**၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဧ။။ အာဏတ္ထိ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဧ။။ ။

တတ္ထ၊ ထိုအဿာဒ အစရှိသည်တို့တွင်။ ဥပါယော စ၊ သည်လည်းကောင်း။ **အာဏတ္ထိ** စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ကတမော၊ ဟူမူကား။

၁။ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ။ ။ ဤဂါထာကို တစ်စိတ်မျှသာ ထုတ်သည်။ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပညော၊ စိတ္တံ ပညဉ္စ ဘာဝယံ။ အာတာပီ နိပကော ဘိက္ခု၊ သော ဣမံ ဝိဇ္ဇယေ ဇဋံ။ ဤသို့ ဂါထာအပြည့်စုံ မှတ်လင့်။ ဤဂါထာ၌ ရှေးထက်ဝက်ဖြင့် ဥပါယကို၊ နောက်ထက်ဝက်ဖြင့် ဖလကို ပြသတည်း။ ထို့ကြောင့် ပေဋကောပဒေသ၌ ‘ပုရိမာယ တဉ္စ ဂါထာယ ဥပါယော၊ ပစ္ဆိမိကာယ တဉ္စ ဂါထာယ ဖလံ’ဟု မိန့်သတည်း။

၂။ ဖလဉ္စ အာဏတ္ထိ စ ။ ။ ဤကား ဖလနှင့်တကွ အပြည့်အစုံ ပေးသည်။ သစေ ဘာယထ အစရှိသော ဂါထာဖြင့်ကား အာဏတ္ထိကိုသာ ပြသည်။ ဖလကို ပြသော ဂါထာကိုကား ဤအဋ္ဌကထာ၌ မဆိုလေ။ ပေဋကောပဒေသ၌ကား ‘သစေ ဘာယထ’ဂါထာ၏ အခြားမဲ့၌

ကုမ္ဘာပမံ၊ အိုးနှင့် တူသော။ ဝါ၊ အိုးလျှင် ဥပမာရှိသော။ ကုမံ ကာယံ၊ ဤအပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော ကိုယ်ကို။ ဝိဒိတွာ၊ သိ၍။ နဂရူပမံ၊ မြဲမြံခိုင်ခံ့သော မြို့နှင့်တူသော။ ကုဒံ စိတ္တံ၊ ဤဝိပဿနာစိတ်ကို။ ဌပေတွာ၊ ၍။ ဝါ၊ ဖြစ်စေ၍။ ပညာဝုဓေန၊ ဝိပဿနာအရိယမဂ်ဖြင့် ပြီးသော ပညာတည်း-ဟူသော လက်နက်ဖြင့်။ မာရံ၊ ကိလေသာတည်းဟူသော မာရ်ကို။ ယောဓေထ၊ ခွင်းရာ၏။ ဝါ၊ အောင်ရာ၏။ ဇိတဉ္စ၊ ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော တရုဏဝိပဿနာ ကိုလည်း။ ရက္ခေ၊ စောင့်ရှောက်ရာ၏။ အနိဝေသနော၊ တပ်ခြင်းမရှိသည်။ သိယာ၊ ရာ၏။ ကုတိ၊ သို့။ ယံ စိတ္တဉ္စ၊ အကြင်ဝိပဿနာစိတ်ကိုလည်းကောင်း။ ယံ ဝိဓာနဉ္စ၊ အကြင် တိုက်တွန်းခြင်းအစီအရင်ကိုလည်းကောင်း။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ အယံ၊ ဤဝိပဿနာစိတ် တိုက်တွန်းခြင်း အစီအရင်သည်။ ဥပါယော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ အာဏတ္တိ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ (ယောဓေထ ဇိတဉ္စ ရက္ခေ အနိဝေသနော သိယာကို အာဏတ္တိယ မှတ်)။ ကုတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဖလာဒိသုပိ၊ တို့၌လည်း။ အယံ နယော၊ ကို။ လဗ္ဘတိ ဧဝ၊ လျှင်ကတည်း။ (ဤသို့ အပြည့်အစုံသမ္ပန်)။

ယခုအခါ လဒ္ဓဂုဏ်ကို ပြလိုသောကြောင့် ‘ဧဝ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဧဝံ သို့။ ဖလာဒိနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဒုကဝသေနပိ၊ ဒုက၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း။ ဥဒါဟရဏံ၊ ရုဏ်ကို။ ဝါ၊ ထုတ်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဉ္စ၊ ၏။

ဖလစသည်တို့ကို တတ္ထ ကတမံ ဖလံ ။လ။ ဓမ္မစာရီတိ။ ကုဒံ ဖလံ။ တတ္ထ ကတမော ဥပါယော ။လ။ ဝိသုဒ္ဓိယာတိ။ အယံ ဥပါယော။ တတ္ထ ကတမာ အာဏတ္တိ ။လ။ ဝဇ္ဇယေတိ။ အယံ အာဏတ္တိ-ဟု ဧကက၏ အစွမ်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ သုညတော ။လ။ သိယာတိ။ ကုဒံ ဖလံ-ဟု တိက၏ အစွမ်းအားဖြင့် လည်းကောင်း ပါဠိ၌ ထုတ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဒုကဝသေနပိဟူ၍ အဋ္ဌကထာ ဆရာ မိန့်တော်မူသည်။ ပုဂ္ဂလဝိဘာဂဖြင့် ဒေသနာဝိဘာဂကို အသို့မူ၍

‘သစေ ဟိ ပါပကံ ကမ္မံ၊ ကရောထ ဝါ ကရိဿထ။ န ဝေါ ဒုက္ခာ ပမောက္ခာတ္တိ၊ ဥပစ္စာပိ ပလာယတံ’ဟု ဖလကို ပြသော ဂါထာကိုလည်း ဆို၏။ ထိုတွင် ‘သစေ ဘာယထ’ဂါထာဖြင့် အာဏတ္တိကို၊ ‘သစေ ဟိ ပါပကံ’ဟူသော ဂါထာဖြင့် ဖလကို ပြသည်။ ထို့ကြောင့် ပေဋကောပဒေသ၌ပင် ‘ပုရိမိကာယ ဂါထာယ အာဏတ္တိ၊ ပစ္ဆိမိကာယ ဖလံ’ဟု မိန့်သတည်း။

ဝါရ]

၁-ဒေသနာဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၁၉၉

ပြသနည်း။ မပြသော်လည်း ပြီးကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော စုဒ္ဓိရကား ‘ဧတ္ထ စ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဧတ္ထ စ၊ ဤအရာ၌လည်း။ ယော ပုဂ္ဂလော၊ ကို။ နိဿရဏဒေသနာယ၊ ဖြင့်။ ဝိနေတဗ္ဗော၊ ဆုံးမအပ်၏။ သော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ ဥပ္ပဋိတည၊ မည်၏။ ဣတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဒေသနာဝိဘာဂေန၊ ဖြင့်။ ပုဂ္ဂလဝိဘာဂသိဒ္ဓိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝေဖန်ခြင်း၏ ပြီးခြင်းသည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ အတူ။ ဥပ္ပဋိတည၊ လ။ ဒေသေတိတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ပုဂ္ဂလဝိဘာဂေန၊ ဖြင့်။ ဒေသနာဝိဘာဂေါ၊ ဒေသနာကို ဝေဖန်ခြင်းသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်သင့်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော ဒေသနာဝိဘာဂေါ၊ ကို။ တထာ၊ ထိုပုဂ္ဂလဝိဘာဂ-ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဒသိတော၊ ၏။

ပုဂ္ဂလဝိဘာဂအားဖြင့် ဒေသနာဝိဘာဂကို ပြပြီးလျက် အသို့မူ၍ ‘စတသော ပဋိပဒါ’အစရှိသည်ကို ဆိုပြန်လေသနည်း-ဟု စောဒနာ ရှိရကား ‘ဧဝံ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဧဝံ၊ သို့။ ယေသံ ပုဂ္ဂလာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒေသနာဝိဘာဂေါ၊ ကို။ ဒသိတော၊ ၏။ တေ ပုဂ္ဂလေ၊ တို့ကို။ ပဋိပဒါဝိဘာဂေန၊ ပဋိပဒါကို ဝေဖန်သောအားဖြင့်။ ဝိဘဇိတွာ၊ ၍။ ဒသေတံ၊ ဌာ။ “စတသော ပဋိပဒါ”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

ပဋိပဒါသည် သုခါ ပဋိပဒါ၊ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါဟူ၍ နှစ်ပါးသာ ပြားသည် မဟုတ်ကုန်လော။ ယင်းသို့လျက် စတသော ပဋိပဒါ-ဟု အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသနည်းပုစ္ဆာကြောင့် ‘တတ္ထ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တတ္ထ၊ ထိုပဋိပဒါဝိဘာဂ၌။ ပဋိပဒါဘိညာကတော၊ ပဋိပဒါအဘိညာဉ်တို့သည် ပြုအပ်သော။ ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဖန်ခြင်းသည်။ ပဋိပဒါကတော၊ ပဋိပဒါပြုအပ်သည် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ စတသော ပဋိပဒါတိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

ဤ၌ လိုအပ်သော ပဋိပဒါကို ပြအံ့သောငှာ ရှေးဦးစွာ ပဋိပဒါဘေဒကို ပြလိုရကား ‘တာ ပနေတာ’စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

၁။ စတသော ပဋိပဒါတိ ။ ။ သုခါ ပဋိပဒါ၊ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ-ဟူ၍ ပဋိပဒါ နှစ်ပါးတည်း။ ထိုတွင် တစ်ပါးတစ်ပါးသည် ဒန္တာဘိည၊ ခိပ္ပါဘိညအားဖြင့် နှစ်ပါး နှစ်ပါး ဖြစ်ရကား ပဋိပဒါ လေးပါးဖြစ်၏-ဟု ဆိုသော်။

ပဋိပဋိတဗ္ဗဖြစ်ရကား ဈာန်ကိုလည်း ပဋိပဒါဟူပါသည်။ ပဋိပဒါတို့ကို ဆိုပြီး၍ အဘိညာကား အဘယ်နည်း စုဒ္ဓိရှိသောကြောင့် ‘ဥပစာရတော ပန’ အစရှိသည်ကို မိန့်သော်။

စ၊ ဆက်၍ဆိုဦးအံ့။ တာ ပနေတာ တာ ပန ဧတာ ပဋိပဒါ။ တို့သည်။ သမထဝိပဿနာပဋိပတ္တိဝသေန၊ သမထပဋိပတ္တိ၊ ဝိပဿနာပဋိပတ္တိတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဒုဝိဓာ၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ကထံ ဟောန္တိ၊ နည်းဟူမူကား။ သမထပက္ခေ၊ သမထအဖို့၌။ တာဝ၊ စွာ။ ပဌမသမန္နာဟာရတော၊ ရှေးဦးစွာ နှလုံးသွင်းသည်မှ။ ပဌာယ၊ ၍။ (ပုဗ္ဗကိစ္စကို ပြုပြီး၍ ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသည်တို့၌ ရှေးဦးစွာ ပထဝီ ပထဝီ အစရှိသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်းသည်-ဟူလိုသော်)။ ယာဝ၊ လောက်၊ တဿ တဿ ဈာနဿ၊ ၏။ ဥပစာရံ၊ ဥပစာရဈာန်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ တာဝ၊ လောက်။ ပဝတ္ထာ၊ သော။ သမထဘာဝနာ၊ နာကို။ “ပဋိပဒါ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဥပစာရတော ပန၊ ဥပစာရဈာန်မှကား။ ပဌာယ၊ ၍။ ယာဝ၊ လောက်။ အပ္ပနာ၊ အပ္ပနာသည်။ ဝါ၊ ဈာန်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ တာဝ၊ လောက်။ ပဝတ္ထာ၊ သော။ ပညာ၊ ကို။ “အဘိညာ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ။

အောက်ပညာထက် လွန်ရကား ‘အဘိ အဓိကာ ပညာ အဘိညာ’-ဟူသော ဝစနတ္ထဖြင့် အဘိညာဟူပါသည်။ ထိုပဋိပဒါ အဘိညာသည် အသို့မူ၍ လေးပါး ပြားသနည်း စောဒနာရှိရကား ‘သာ ပနာယံ’ စသည်ကို တက်သတည်း။

သာ ပနာယံ သာ ပန အယံ ပဋိပဒါ၊ သည်။ ဧကစ္စဿ၊ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ နိဝရဏာဒိပစ္စနိကဓမ္မသမုဒါစာရဂဟဏတာယ၊ နိဝရဏအစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက် တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ယူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲသည်။ ကိစ္ဆာ၊ ငြိုငြင်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ဒုက္ခဖြစ်သလော စုဒ္ဓိရှိရကား ‘အသုခ-သေဝနာတိ အတ္ထော’ကို မိန့်သော်။

ပဋိပဒါ၏ သုခါ ဒုက္ခာဖြစ်ကြောင်းကို ဆရာဆိုပြီ။ အဘိညာ၏ ဒန္ဓာ ဒိပ္ပါဖြစ်ကြောင်းကို မဆိုပြီလော စောဒနာရှိရကား ‘အဘိညာပိ’ စသည်ကို မိန့်သော်။

အသုခသေဝနာ၊ မချမ်းသာသော မှီဝဲခြင်းရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဧကစ္စဿ၊ အား။ တဒဘာဝေန၊ ထိုနိဝရဏအစရှိသော

ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ယူခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သုခါ၊
 ချမ်းသာသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဘိညာပိ၊ သည်လည်း။ ဧကစ္စဿ၊ အား။ ဒန္တာ၊
 နှေးသည်။ မန္တာ၊ နုန့်သည်။ အသီဃပဝတ္တိ၊ မလျင်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်။ ဟောတိ၊
 ၏။ ဧကစ္စဿ၊ အား။ ခိပ္ပ၊ လျင်သည်။ အမန္တာ၊ မနုန့်သည်။ သီဃပဝတ္တိ၊ လျင်သော
 ဖြစ်ခြင်းရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တဿ၊ ကြောင့်။ ယော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ အာဒိတော၊
 အစမှ။ ပဋ္ဌာယ၊ ဤ။ ကိလေသော၊ တို့ကို။ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော၊ ခွာသည်ရှိသော်။ ဒုက္ခေန၊
 ဆင်းရဲသဖြင့်။ သသင်္ခါရေန၊ တိုက်တွန်းသဖြင့်။ သပ္ပယောဂေန၊ လုံ့လနှင့် ယှဉ်သဖြင့်။
 ကိလမန္တော၊ ပင်ပန်းသည်ဖြစ်၍။ ဝိက္ခမ္ဘေတိ၊ ခွာရ၏။ တဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အား။ ဒုက္ခာ၊
 သော။ ပဋိပဒါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယော ပန ပုဂ္ဂလော၊ သည်ကား။ ဝိက္ခမ္ဘိတ
 ကိလေသော၊ ခွာအပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိသည်ဖြစ်၍။ [၄၊ ၅၀]အပ္ပနာပရိဝါသံ၊
 အပ္ပနာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို။ ဝသန္တော၊ ဖြစ်စေသည်ရှိသော်။ စိရေန၊ ကြာမြင့်မှ။
 အင်္ဂါတုဘာဝံ၊ ဈာန်အင်္ဂါကို ရခြင်းသို့။ ဝါ၊ ဈာန်အင်္ဂါထင်ရှားဖြစ်ခြင်းသို့။ ပါပဏာတိ၊
 ၏။ တဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အား။ ဒန္တာ၊ နုန့်သော။ အဘိညာ နာမ၊ မည်သည်။ ဟောတိ၊
 ၏။ ယော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ ခိပ္ပံ၊ လျင်စွာ။ အင်္ဂါတုဘာဝံ၊ သို့။ ပါပဏာတိ၊ ၏။
 တဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အား။ ခိပ္ပာ၊ သော။ အဘိညာ နာမ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယော
 ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ ကိလေသော၊ တို့ကို။ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော၊ ရှိသော်။ သုခေန၊ လွယ်သဖြင့်။
 အကိလမန္တော၊ မပင်ပန်းသည်ဖြစ်၍။ ဝိက္ခမ္ဘေတိ၊ ၏။ တဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အား။
 သုခါ၊ သော။ ပဋိပဒါ နာမ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။

သမထပက္ခန္ဓံ ဆိုပြီး၍ ဝိပဿနာပက္ခန္ဓံ မဆိုပြီလောစုဒ်ရံရကား
‘ဝိပဿနာပက္ခေ ပန’စသည်ကို မိန့်သော်။

ဝိပဿနာပက္ခေ ပန၊ ဌ်ကား။ ယော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ ရူပါရူပမုခေန၊
 ရုပ်နာမ်တရားကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ဝိပဿနံ၊ ကို။ အဘိနိဝိသန္တော၊ နှလုံးသွင်းသည်
 ရှိသော်။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ မဟာဘူတာနိ၊ တို့ကို။ ပရိဂ္ဂဟေတွာ၊ သိမ်းဆည်း၍။
 ဝါ၊ လက္ခဏာအစရှိသည်တို့ဖြင့် ပိုင်းခြားယူသည်ဖြစ်၍။ ဥပါဒါရူပံ၊ ဥပါဒါရုပ်ကို။
 ပရိဂ္ဂဏာတိ၊ သိမ်းဆည်း၏။ ဝါ၊ လက္ခဏာအစရှိသည်တို့ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ယူ၏။ အရူပံ၊
 နာမ်ကို။ ပရိဂ္ဂဏာတိ၊ ၏။ ရူပါရူပံ ပန၊ ရုပ်နာမ်တရားကိုကား။ ပရိဂ္ဂဏန္တော၊
 လက္ခဏာအစရှိသည်တို့ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ယူသည်ရှိသော်။ ဒုက္ခေန၊ သဖြင့်။ ကသိရေန၊

ငြိငြင်သဖြင့်။ ကိလမန္တော၊ ဤ။ ပရိဂ္ဂဟေဟံ၊ ဌာ။ သက္ကောတိ၊ ဧ။ တဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အား။ ဒုက္ခာ၊ သော။ ပဋိပဒါ နာမ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ပရိဂ္ဂဟိတရူပါရူပဿ ပန၊ ပိုင်းခြား၍ ယူအပ်ပြီးသော ရုပ်နာမ်တရားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အားကား။ ဝိပဿနာ-ပရိဝါသေန၊ ဝိပဿနာကို ဖြစ်စေသဖြင့်။ (ဝိပဿနာပရိဝါသေဟူ၍လည်း ပါဠိရှိ၏။ ဌိဟု ပေး)။ မဂ္ဂပါတုဘာဝဒန္တတာယ၊ မဂ်ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း နှေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒန္တာ၊ သော။ အဘိညာ နာမ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။

**ထိုပုဂ္ဂိုလ်သာ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာဖြစ်သည် မဟုတ်ဟု ပြလိုရကား
‘ယောပိ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ယောပိ ပုဂ္ဂလော၊ သည်လည်း။ ရူပါရူပံ၊ ကို။ ပရိဂ္ဂဟေတွာ၊ ဤ။ နာမရူပံ၊ နာမ်ရုပ်ကို။ ဝဝတ္ထပေန္တော၊ မှတ်သည်ရှိသော်။ (ဤသည်ကား နာမ်ရုပ်မျှသာတည်း။ တစ်စုံတစ်ခုသော သတ္တဝါမဟုတ်ဟု မှတ်သည်ဟူလိုသော်)။ ဒုက္ခေန၊ ဖြင့်။ ကသိရေန၊ ဖြင့်။ ကိလမန္တော၊ ဤ။ ဝဝတ္ထပေတိ၊ မှတ်၏။

**ဒုက္ခာပဋိပဒါ၏အကြောင်းကို ပြပြီး၍ ဒန္တာဘိညာ၏ အကြောင်းကို
ပြလိုရကား ‘ဝဝတ္ထပိတေ’ အစရှိသည်ကို မိန့်သော်။**

နာမရူပေ၊ ကို။ ဝဝတ္ထပိတေ စ၊ သော်လည်း။ ဝိပဿနာပရိဝါသံ၊ ဝိပဿနာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို။ ဝသန္တော၊ ဖြစ်စေသည်ရှိသော်။ စိရေန၊ မှ။ မဂ္ဂံ၊ ကို။ ဥပ္ပါဒေတုံ၊ ဖြစ်စေခြင်းငှာ။ သက္ကောတိ၊ ဧ။ တဿာပိ ပုဂ္ဂလဿ၊ အားလည်း။ ဒုက္ခာ၊ သော။ ပဋိပဒါ နာမ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ဒန္တာ၊ သော။ အဘိညာ နာမ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ (ဤသို့ ပေး)။ ။

**ထိုသို့သာ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာ ဖြစ်သည် မဟုတ်သေးဟု ပြပြန်လိုရကား
‘အပရော’စသည်ကို တက်သော်။**

ဒန္တာဘိညာကို ပြလိုရကား ‘ပစ္စယေ စ’ အစရှိသည်ကို မိန့်သည်။

အပရော၊ တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ နာမရူပမ္ပိ၊ ကိုလည်း။ ဝဝတ္ထပေတွာ၊ မှတ်၍။ ပစ္စယေ၊ နာမ်ရုပ်၏ အကြောင်းတို့ကို။ ပရိဂ္ဂဟေန္တော၊ ရှိသော်။ ဒုက္ခေန၊ ဖြင့်။ ကသိရေန၊ ဖြင့်။ ကိလမန္တော၊ ဤ။ ပရိဂ္ဂဟောတိ၊ ဧ။ ပစ္စယေ စ၊ တို့ကိုလည်း။ ပရိဂ္ဂဟေတွာ၊ ဤ။ ဝိပဿနာပရိဝါသံ၊ ကို။ ဝသန္တော၊ ရှိသော်။ စိရေန၊ မှ။ မဂ္ဂံ၊ ကို။ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။

ဝါရ]

၁-ဒေသနာဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၀၃

ဧဝမ္ပိ၊ ဤသို့လည်း။ ဒုက္ခာ၊ သော။ ပဋိပဒါ နာမ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ဒန္တာ၊ သော။ အဘိညာ နာမ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ။

အပရော၊ သည်။ ပစ္စယေပိ၊ တို့ကိုလည်း။ ပရိဂ္ဂဟေတွာ၊ ဤ။ လက္ခဏာနိ၊ တို့ကို။ ပဋိဝိဇ္ဇန္တော၊ ထိုးထွင်း၍ သိသည်ရှိသော်။ ဒုက္ခေန၊ ဖြင့်။ ကသိရေန၊ ဖြင့်။ ကိလမန္တော၊ ဤ။ ပဋိဝိဇ္ဇတိ၊ ဧ။

ဒုက္ခာ ပဋိပဒါကို ပြပြီး၍ ဒန္တာဘိညကို ပြခြင်းငှာ ‘ပဋိဝိဒ္ဓလက္ခဏော စ’အစရှိသည်ကို မိန့်သည်။

ပဋိဝိဒ္ဓလက္ခဏော စ၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော လက္ခဏာရှိသည်ဖြစ်၍လည်း။ ဝိပဿနာပရိဝါသံ၊ ကို။ ဝသန္တော၊ ဖြစ်စေသည်ရှိသော။ စိရေန၊ မှ။ မဂ္ဂံ၊ ကို။ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဧ။ ဧဝမ္ပိ၊ လည်း။ ဒုက္ခာ၊ သော။ ပဋိပဒါ နာမ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ဒန္တာ၊ သော။ အဘိညာ နာမ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ။

အပရော၊ သည်။ လက္ခဏာနိပိ၊ တို့ကိုလည်း။ ပဋိဝိဇ္ဇိတွာ၊ ဤ။ ဝိပဿနာ ဉာဏော၊ သည်။ တိက္ခော၊ ထက်လတ်သော်။ သူရေ၊ ရဲလတ်သော်။ သုပ္ပသန္ဓေ၊ ကောင်းစွာ ကြည်လင်လတ်သော်။ ဝဟန္တေ၊ ရွက်ဆောင်လတ်သော်။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်သော။ ဝိပဿနာနိကန္တိံ၊ ဝိပဿနာ၌ တပ်ခြင်းကို။ ပရိယာဒိယမာနေ၊ ကုန်ခန်းစေသည် ရှိသော်။ ဒုက္ခေန၊ ဖြင့်။ ကသိရေန၊ ဖြင့်။ ကိလမန္တော၊ ဤ။ ပရိယာဒိယတိ၊ ကုန်ခန်းစေ၏။

ဒန္တာဘိညကို ပြအံ့သောငှာ ‘နိကန္တိ’ အစရှိသည်ကို တက်သည်။

နိကန္တိ၊ ဝိပဿနာ၌ တပ်ခြင်းကိုလည်း။ ပရိယာဒိယိတွာ၊ ဤ။ ဝိပဿနာပရိဝါသံ၊ ကို။ ဝသန္တော၊ ရှိသော်။ စိရေန၊ မှ။ မဂ္ဂံ၊ ကို။ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဧ။ ဧဝမ္ပိ၊ လည်း။ ဒုက္ခာ၊ သော။ ပဋိပဒါ နာမ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ဒန္တာ၊ သော။ အဘိညာ နာမ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ဣမိနာဝ ဥပါယေန၊ ဤနည်းဖြင့်သာလျှင်။ ဣတရာပိ၊ ဤမှတစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ တိဿော၊ ကုန်သော။ ပဋိပဒါ၊ တို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဧတ္ထ ပန၊ ဤအရာ၌ကား။ ဝိပဿနာပက္ခိကာ ဧဝ၊ ဝိပဿနာအဖို့၌သာ ဖြစ်ကုန်သော။ စတဿော၊ ကုန်သော။ ပဋိပဒါ၊ တို့ကို။ ဒဠဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ။

ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို အလိုရှိအပ်သောကြောင့် ဝိပဿနာပက္ခိက ဖြစ်သော ပဋိပဒါလေးပါးကိုသာ မှတ်အပ်၏ဟူလိုသော်။ ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်အရ

များခဲ့၏။ အဘယ်လေးယောက်နည်း ပုစ္ဆာရှိရကား ‘စတ္တာရော ပုဂ္ဂလာတိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

စတ္တာရော ပုဂ္ဂလာတိ။ ကား။ ယထာပုတ္တပဋိပဒါဝိဘာဂေန၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ပဋိပဒါကို ဝေဖန်သောအားဖြင့်။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ပဋိပန္နကပုဂ္ဂလာ၊ ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တံ ပန ပဋိပဒါဝိဘာဂံ၊ ကို။ **ဟေတုပါယဖလေဟိ**၊ ဟေတုဥပါယဖလတို့နှင့်။ သဒ္ဓိ၊ ကွ။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ **“တဏှာစရိတော”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တိ၊ ၏။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **စရိတန္တိ**၊ ကား။ စရိယာ၊ အကျင့်။ ဝုတ္တိ၊ အကျင့်။ ဣတိအယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဧတဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အား။ တဏှာယ၊ သည်။ နိဗ္ဗတ္တိတံ၊ ဖြစ်စေအပ်သော။ စရိတံ၊ အကျင့်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ သော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ **တဏှာစရိတော**၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ (ဤ၌ အချို့စာ ဝါ-သဒ္ဓါ မရှိ။ ဧတဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အား။ တဏှာယ၊ သည်။ ပဝတ္တိတော၊ ဖြစ်စေအပ်သော။ စရိတော၊ အဇ္ဈာသယဟု ဆိုအပ်သော စရိတ်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။

[၄၊ ၅၁] တဏှာစရိတော၊ မည်၏။ (ဤသို့ ပေး)။ လောဘဇ္ဈာသယော၊ လောဘဟု ဆိုအပ်သော အဇ္ဈာသယရှိ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဒိဋ္ဌိစရိတော**တိ ဧတ္တာပိ၊ ဌလည်း။ ဧသေဝ ဧသော ဧဝ နယော၊ ကိုသာလျှင်။ ဒဌဗ္ဗော၊ ၏။ **မန္ဒော**တိ ဧတ္ထ ပဒေ၊ ဌ။ အဝိဇ္ဇာ၊ ကို။ မန္ဒိယံ၊ ဟူ၍။ ဝါ၊ နုန့်သည်၏ အဖြစ်ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ တာယ၊ ထိုအဝိဇ္ဇာနှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ မန္ဒော၊ မည်၏။ မောဟာမိကော၊ မောဟလွန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။

၁။ ဟေတုပါယဖလေဟိ ။ ။ ဤ၌ တဏှာစရိတအဖြစ် မန္တပည၏အဖြစ်သည် ‘ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ ဒန္တာ ဘိညာ’ဟု ဆိုအပ်သော ပဌမပဋိပဒါ၏ ဟေတု မည်၏။ တဏှာစရိတ အဖြစ် ဥဒတ္ထပညာ၏ အဖြစ်သည် ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ ဒိပ္ပါဘိညာဟု ဆိုအပ်သော ဒုတိယပဋိပဒါ၏ ဟေတု မည်၏။ ဒိဋ္ဌိစရိယအဖြစ် မန္တပညာ၏ အဖြစ်သည် သုခါ ပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာဟု ဆိုအပ်သော တတိယပဋိပဒါ၏ ဟေတု မည်၏။ ဒိဋ္ဌိစရိတအဖြစ် ဥဒတ္ထပညာ၏အဖြစ်သည် သုခါ ပဋိပဒါ ဒိပ္ပါဘိညာဟု ဆိုအပ်သော စတုတ္ထပဋိပဒါ၏ ဟေတု မည်၏။ သတိန္ဒြေ၊ သမာဓိန္ဒြေ၊ ဝီရိယိန္ဒြေ၊ ပညိန္ဒြေတို့သည်လည်းကောင်း၊ သတိပဋ္ဌာန်၊ ဈာန်၊ သမ္ပပဓာန်၊ သစ္စာတို့သည် လည်းကောင်း အစဉ်အတိုင်း ပဋိပဒါတို့၏ ဥပါယအကြောင်း မည်၏။ ဤဟေတုကြောင့် ဥပါယအကြောင်း တို့တွင် ဇနကနိပ္ပာဒကအကြောင်းသည် ဟေတု မည်၏။ ဥပနိဿယ အကြောင်းသည် ဥပါယ မည်၏။ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းသည် ဖလ မည်၏။

သတိန္ဒြိယေနာတိ၊ ကား။ အာဓိပစ္စုံ၊ အစိုးရသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ အကြီး၏ အဖြစ်ကို။ ကုရုမာနာယ၊ ပြုသော။ သတိယာ၊ ဖြင့်။

အဘယံကြောင့် သတိန္ဒြေဖြင့် ထွက်မြောက်သနည်း။ သမာဓိန္ဒြေ အစရှိသည်ဖြင့်လည်း မထွက်မြောက်ကောင်းပါသလောဟု စောဒနာ ရှိရကား ‘သတိန္ဒြိယမေဝ ။လ။ ဟောတိ’ကို မိန့်သတည်း။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... သတိန္ဒြေသာ သန့်ရှင်းသောဟု အဘယံကြောင့် ဆိုဘိသနည်း။ သမာဓိန္ဒြေအစရှိသည်သည်လည်း သန့်ရှင်းသည် မဟုတ်လော စောဒနာကြောင့် ‘ယသ္မာ ။လ။ ဝုတ္တံ’ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။ သတိန္ဒြိယမေဝ၊ သည်သာလျှင်။ ဝိသဒ္ဓါ၊ သန့်ရှင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သတိန္ဒြိယေန၊ ဖြင့်။ နိယျာတိ၊ ထွက်မြောက်၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။

ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ တဏှာစရိတတာယ၊ တဏှာသည်ဖြစ်စေအပ်သော စရိုက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပုဗ္ဗဘာဂေ၊ ရှေးအဖို့၌။ ကောသဇ္ဇဘိဘဝေန၊ ပျင်းခြင်းဖြင့် နှိပ်စက်သဖြင့်။ ဝီရိယံ၊ သည်။ ဗလဝံ၊ အားရှိသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ မောဟာဓိကတာယ၊ လွန်သော မောဟရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပညာ၊ သည်။ ဗလဝတိ၊ အားရှိသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တဒုဘယေနာပိ၊ ထိုတဏှာစရိုက်ရှိသည်၏ အဖြစ်၊ လွန်သော မောဟရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော နှစ်ပါးသော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ သမာဓိ၊ သည်။ ဗလဝါ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “သတိန္ဒြိယမေဝ ။လ။ ဟောတိ”တိ၊ ဟူ၍။ မယာ၊ သည်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တေနေဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “သတိပဋ္ဌာနေဟိ နိဿယေဟိ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ပြီ။

ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာကား အဘယံကြောင့် ဖြစ်သနည်း စောဒနာကြောင့် ‘တဏှာစရိတတာယ စသ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တဏှာစရိတတာယ စ၊ တဏှာသည် ဖြစ်စေအပ်သော စရိုက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ အဿ၊ ထိုတဏှာစရိတပုဂ္ဂိုလ်အား။ ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနံ၊ ကိလေသာကို ခွာခြင်းသည်။ န သုကရံ၊ မလွယ်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခာ၊ သော။ ပဋိပဒါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဝိသဒဉာဏတာယ၊ မသန့်ရှင်းသော ဉာဏ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒန္ဓာဘိညာ၊ နုန့်သော အဘိညာဉ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ဝုတ္တနယံ၊ ကို။ အာနေတွာ၊ ၍။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ၏။

နိယျာတိတိ၊ ကား။ အရိယမဂ္ဂေန၊ ဖြင့်။ ဝဇ္ဇဒုက္ခတော၊ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ။ နိဂ္ဂစ္ဆတိ၊ ထွက်မြောက်၏။ ။

အတ္တသဒ္ဓါကား သဘောဟောတည်း။ ထိုသဘောဟူသည်လည်း ဤ၌ ပညာတည်းဟု ပြခြင်းငှာ ဥဋ္ဌာရပညော’စသည် မိန့်။

ဥဒတ္ထောတိ၊ ကား။ ဥဒအတ္ထော၊ ပြန့်ပြောသော ပညာရှိသော။ ဥဋ္ဌာရပညော၊ ပြန့်ပြောသော ပညာရှိသော။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ပညာသဟာယ ပဋိလာဘေန စ၊ ပညာတည်းဟူသော အဖော်ကို ရသဖြင့်လည်း။ အဿ၊ ထိုတဏှာ စရိတပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ ၏။ သမာဓိ၊ သည်။ တိက္ခော၊ ထက်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သမ္ပယုတ္တေသု ဓမ္မေသု၊ တို့၌။ အာဓိပစ္စံ၊ အကြီး၏ အဖြစ်ကို။ ပဝတ္ထေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ တေနဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “သမာဓိန္ဒြိယေနာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ဝိသဒဉ္ဇဏတ္တာ၊ သန်ရှင်းသော ဉာဏ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ “**ဒိပ္ပိတိညာယာ**”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဈာနာနံ၊ တို့၏။ သမာဓိပဓာနတ္တာ၊ သမာဓိလျှင် ပြဋ္ဌာန်းခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဈာနေဟိ နိဿယေဟိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ အယံ၊ ဤသည်လျှင်။ ဝိသေသော၊ တည်း။ သေသံ၊ သည်။ ပုရိမသဒိသမေဝ၊ ရှေးနှင့် တူသလျှင်ကတည်း။ ဒိဋ္ဌိစရိတော၊ ဒိဋ္ဌိစရိတပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝါ၊ ဒိဋ္ဌိသည် ဖြစ်စေ အပ်သော စရိုက်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အနိယျာနိကမဂ္ဂမ္ပိ၊ ဝဋ်မှ မထွက်မြောက် စေတတ်သော အကြောင်းကိုလည်း။ နိယျာနိကန္တိ၊ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်စေတတ်သော အကြောင်းဟူ၍။ မညမာနော၊ အောက်မေ့သည်ဖြစ်၍။ တတ္ထ၊ ထိုဝဋ်မှ ထွက်မြောက်စေတတ်သော အကြောင်း၌။ ဥဿာဟဗဟုလတ္တာ၊ များစွာ အားထုတ်ခြင်း ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝီရိယာဓိကော၊ လွန်သော ဝီရိယရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝီရိယာဓိကတာယေဝ စ၊ လွန်သော ဝီရိယရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်လည်း။ အဿ၊ ထိုဒိဋ္ဌိစရိတ ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနံ၊ သည်။ သုကရံ၊ လွယ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သုခါ၊ သော။ ပဋိပဒါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အဝိသဒဉ္ဇဏတာယ ပန၊ ကြောင့်ကား။ ဒန္တာဘိညာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ “**ဒိဋ္ဌိစရိတော မန္တော**”တိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ၏။ သေသံ၊ သည်။ ဝုတ္တနယမေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသ လျှင်ကတည်း။ ။

သစ္စာတို့သည် အဘယ်သို့ နိဿယ ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အဘယ်၏လည်း နိဿယ ဖြစ်ကုန်သနည်း စောဒနာရုံရကား ‘အရိယသစ္စာနိ ဟိ ။လ။ ဟောန္တိတိ’ ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

သစ္စေဟိတိ၊ ကား။ အရိယသစ္စေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ အရိယသစ္စာနိ၊ တို့သည်။ (ဤကား သာမည၊ နိဿယာ ဟောန္တိသို့ သွား။ လောကီယာနိ၊ လောကုတ္တရာနိကား ဝိသေသနထည့်)။ လောကီယာနိ၊ လောကီသစ္စာတို့သည်။ (၎င်းသို့ သွား)။ ပုဗ္ဗဘာဂဉာဏဿ၊ ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သော ဉာဏ်၏။ (သမ္မသနဌာန နိဿယတို့၌ စပ်)။ သမ္မသနဌာနတာယ၊ သုံးသပ်အပ်သော အရာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နိဿယာနိ၊ မှီရာတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ (ဤသို့ လှမ်း၍ ပေး)။ လောကုတ္တရာနိ၊ လောကုတ္တရာသစ္စာတို့သည်။ အဓိမုစ္စနတာယ စ၊ ညွတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ မဂ္ဂဉာဏဿ၊ ၏။ အဘိသမယဌာနတာယ စ၊ သိအပ်သော အရာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ နိဿယာနိ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်ကုန်၏။ သေသံ၊ သည်။ ဝုတ္တနယမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ဤပဋိပဒါဝိဘာဂ၌ တဏှာစရိတ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဥဿုတညူအစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ အသီးအခြား မှတ်အပ်ကုန် သလော၊ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်နည်းဟု စောဒနာရုံရကား ‘ဧတ္ထ စ ။လ။ဒဌဗ္ဗံ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဧတ္ထ စ၊ ဤပဋိပဒါဝိဘာဂ၌လည်း။ ဥဒတ္ထော၊ ပြန့်ပြောသော ပညာရှိသော။ ဒိဌိစရိတော၊ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဥဿုတညူ၊ မည်၏။ မန္တော၊ နှုန်သောပညာရှိသော။ တဏှာစရိတော၊ သည်။ နေယျော၊ မည်၏။ ဣတရေ၊ ဤမှ တစ်ပါးကုန်သော။ ဒွေပိ၊ နှစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း။ ဝိပဇ္ဇိတညူ၊ မည်ကုန်၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ယေန ဝေနယုတ္တယေန၊ အကြင် ဝေနယုပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်တို့၏ အပေါင်းဖြင့်။ ပုဗ္ဗေ၊ ၌။ ဒေသနာဝိဘာဂေါ၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ၏။ တဒေဝ ဝေနယုတ္တယံ၊ ကိုသာလျှင်။ ဣမိနာ ပဋိပဒါဝိဘာဂေန၊ ဖြင့်။ ဒဿိတံ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဌဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

ဣဒါနိ၊ ၌။ တံ ဝေနယုပုဂ္ဂလဝိဘာဂံ၊ ထိုဝေနယုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝေဖန်ခြင်းကို။ အတ္တနယယောဇနာယ၊ အတ္တနယကို ယှဉ်ခြင်း၏။ ဝိသယံ၊ အရာကို။ ကတွာ၊ ၍။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“ဥဘော တဏှာစရိတာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

ဝိပဿနာယသော ဆိုပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် သမထပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ဟူ၍လည်း ဆိုသနည်း ပုစ္ဆာရှိရကား ‘တဏှာယ ။လ။ ပုဗ္ဗင်္ဂမာယာတိ’ ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တဏှာယ၊ ၏။ သမာဓိပဋိပက္ခတ္တာ၊ သမာဓိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တဏှာစရိတော၊ သည်။ ဝိသုဇ္ဈမာနေ၊ စင်ကြယ်သည်ရှိသော်။ သမာဓိမုခေန၊ သမာဓိကို အရင်းပြု၍ ဘာဝနာကို အားထုတ်ခြင်းဖြင့်။ ဝိသုဇ္ဈတိ၊ ၏။

ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ [၄၊ ၅၂] “သမထပုဗ္ဗင်္ဂမာယာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

ယင်းသို့ သမာဓိကို အရင်းပြု၍ ဘာဝနာကို အားထုတ်ခြင်းဖြင့် စင်ကြယ်ပါသော် ‘သမထေန’ဟူ၍သာ ဆိုပါလော။ အသို့မူ၍ သမထပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ဝိပဿနာယ-ဟူ၍ ဆိုဘိသနည်း စောဒနာရှိပြန်ရာသောကြောင့် သမထ ။လ။ ဝိပဿနာယာတိ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်ပြန်သော်။

ယင်းသို့ ဆိုသော် အရဟတ္တဖိုလ်သမာဓိကိုပင် ဤ၌ မှတ်ရမည်လော စုဒ္ဓိရှိရကား ‘ဣဓ ပန’စသည်ကို မိန့်သတည်း။

“သမထဝိပဿနံ ယုဂန္တံ ဘာဝေတိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော ပန၊ ကြောင့်ကား။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသဟိတေနေဝ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် တကွသာ ဖြစ်သော။ သမ္မာသမာဓိနာ၊ ဖြင့်။ နိယျာနံ၊ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သမ္မာသမာဓိနာ ဧဝ၊ ဖြင့်သာလျှင်။ နိယျာနံ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “သမထပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ဝိပဿနာယာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ “ရာဂဝိရာဂါ စေတော-ဝိမုတ္တိတိ အရတတ္ထဖလသမာဓိ”တိ၊ ဟူ၍။ သင်္ဂဟေသု၊ အဋ္ဌကထာတို့၌။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဣဓ ပန၊ ဤနေတ္တိကျမ်း၌ကား။ အနာဂါမိဖလသမာဓိတိ၊ အနာဂါမိဖိုလ်သမာဓိ ဟူ၍။ ဝက္ခတိ၊ တံ။ (ရာဂဝိရာဂါ စေတောဝိမုတ္တိ သေက္ခဖလံ ရာဂဝိရာဂါ စေတောဝိမုတ္တိ ကာမဓာတုသမတိက္ကမနံ’ဟူ၍ ဆိုလတ္တံ့-ဟူလိုသော်။)

အနာဂါမိဖလသမာဓိကို အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသနည်း။ အရဟတ္တဖလ သမာဓိကိုသာ ဆိုကောင်းပါသည် မဟုတ်လော ပုစ္ဆာရှိသောကြောင့် ‘သော ။လ။ ကာရီတိ’ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော၊ ထိုအနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သမာဓိသ္မိံ၊ ၌။ ဝါ၊ ကို။ ပရိပူရကာရီ၊ ဖြည့်ခြင်းကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အနာဂါမိဖလသမာဓိတိ၊ ဟူ၍။ ဝက္ခတိ၊ တံ။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ရာဂဝိရာဂါ စေတောဝိမုတ္တိ၏အရ သရူပတ္ထကို ဆိုပြီး။ ဝစနတ္ထကား အဘယ်နည်း စောဒနာရှိရကား ‘တတ္ထ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ပကတိသဘောအားဖြင့် ရာဂကင်းသောကြောင့် ရာဂဝိရာဂမည်သလော စောဒနာကြောင့် ‘ရာဂပ္ပဟာယိကာယာတိ အတ္ထော’ကို မိန့်သတည်း။

တတ္ထ၊ ထိုရာဂဝိရာဂါ စေတောဝိမုတ္တိဟူသော ပုဒ်၌။ ဝစနတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ရဇ္ဇနဋ္ဌေန၊ တပ်တတ်သော သဘောကြောင့်။ ရာဂေါ၊ မည်၏။ ဧတာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ၊ ဖြင့်။ သော ရာဂေါ၊ ထိုရာဂသည်။ ဝိရဇ္ဇတိ၊ ကင်း၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာ စေတောဝိမုတ္တိ၊ သည်။ ရာဂဝိရာဂါ၊ မည်၏။ တာယ **ရာဂဝိရာဂါယ**၊ ထိုရာဂမှ ကင်းကြောင်းဖြစ်သော စေတောဝိမုတ္တိဖြင့်။ (ဤကား ဝိဘာကျန် ခံသည်)။

ရာဂပ္ပဟာယိကာယ၊ ရာဂကို ပယ်တတ်သော စေတောဝိမုတ္တိဖြင့်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ (ပယ်သောကြောင့် ရာဂကင်းသည်။ ပကတိသဘောအားဖြင့် မရှိသောကြောင့် ကင်းသည် မဟုတ်-ဟူလိုသော်)။ ။

စေတောဝိမုတ္တိယာတိ ဧတ္ထ ပဒေ၊ ၌။ **စေတောတိ၊** ကား။ စိတ္တံ၊ စိတ်တည်း။ တဒပဒေသေန စ၊ ထိုစိတ်ကို ညွှန်သဖြင့်လည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ သမာဓိ၊ ကို။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ကိမိဝ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူကား။ “စိတ္တံ ပညဉ္စ ဘာဝယ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့တည်း။ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝသေန၊ ငြိမ်းခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဋိပက္ခတော၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားမှ။ ဝိမုစ္စတိ၊ လွတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိမုတ္တိ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ တေန၊ ထိုဆန့်ကျင်ဘက်တရားသည်။ ဝိမုတ္တော၊ လွတ်အပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိမုတ္တိ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ တတော၊ ထိုဆန့်ကျင်ဘက်တရားမှ။ ဝိမုစ္စနံ၊ လွတ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိမုတ္တိ၊ မည်၏။ သမာဓိယေဝ၊ ကိုသာလျှင်။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။

န ပညာ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ န စိတ္တံ-ဟူ၍လည်းကောင်း ဧဝံကို လှန်စေသော ဝိမုတ္တိ၏အရ သမာဓိဟု အဘယ်သဘောဖြင့် သိပါသနည်း စုဒ်ရှိရကား ‘ယထာဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

လောကီယကထာယံ၊ လောကီဒေသနာ၌။ သညာ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ စိတ္တဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဒေသနာသီသံ၊ ဒေသနာ၏ ပဓာနသည်။ ဟောတိ

ယထာ၊ ကဲ့သို့။ မယာ၊ သည်။ ဝုတ္တဝစနဿ၊ ဧ။ သာဓကံ၊ သော။ ယထာ ကံ ဝစနံ၊ ကို။ ဘဂဝါ၊ သည်။ အာဟ၊ နည်းဟူမူကား။ “နာနတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော”တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ “ကိ စိတ္တော တံ ဘိက္ခု”တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ အာဟ၊ ဧ။ ဧဝံ တထာ၊ ထို့အတူ။ လောကုတ္တရကထာယံ၊ လောကုတ္တရာဒေသနာ၌။ ပညာ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ သမာဓိ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဒေသနာသီသံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ မယာ၊ သည်။ ဝုတ္တဝစနဿ၊ ဧ။ သာဓကံ၊ သော။ ယထာ ကံ ဝစနံ၊ ကို။ အာဟ၊ နည်းဟူမူကား။ “ပဉ္စဉာဏိကော သမ္မာသမာဓိ”တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ “သမထဝိပဿနံ ယုဂနန္ဒံ ဘာဝေတိ”တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ အာဟ၊ ဧ။

ယင်းသို့ ပညာနှင့် သမာဓိသည် လောကုတ္တရာဒေသနာ၌ ဒေသနာသီသ ဖြစ်ပါသော် စေတောဝိမုတ္တိအရကို ပညာဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပညာသမာဓိဟူ၍ လည်းကောင်း ဆရာဆိုပါလော။ အသို့မူ၍ သမာဓိသာ-ဟု ဆိုလေသနည်း စောဒနာရုံရကား တေသု ။လ။ သမာဓိယေဝါတိ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တေသု၊ ထိုပညာသမာဓိတို့တွင်။ ဣဓ၊ ဤအရာ၌။ ရာဂဿ၊ ဧ။ ဥဇ္ဇဝိပစ္စနိကတော စ၊ ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ သမထပုဗ္ဗင်္ဂမတာဝစနတော စ၊ သမထလျှင် ရှေ့သွားရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း။ စေတောဂ္ဂဟဏေန၊ စေတောသဒ္ဓါဖြင့်။ သမာဓိ၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ဧ။ ဝိမုတ္တိဝစနေန စ၊ ဝိမုတ္တိသဒ္ဓါဖြင့်လည်း။ တထာ၊ တူ။ သမာဓိ၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ဧ။ တေန၊ ကြောင့်။ “သမာဓိယေဝါ”တိ၊ ဟူ၍။ မယာ၊ သည်။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ စေတော စ၊ စိတ်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တံ၊ ထိုစိတ်သည်။ ဝိမုတ္တိ စ၊ ဝိမုတ္တိသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ စေတောဝိမုတ္တိ၊ မည်၏။

သမာနာဓိကရဏ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စေတောဝိမုတ္တိသဒ္ဓါတို့၏ သမာသကို ပြုပြီး၍ ဘိန္ဗာဓိကရဏ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆိုပြန်အံ့သောငှာ ‘အထ ဝါ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အထ ဝါ၊ ကား။ ဝုတ္တပ္ပကာရဿေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသည်သာ ဖြစ်သော။ စေတသော၊ စိတ်၏။ ပဋိပက္ခတော၊ မှ။ ဝိမုတ္တိ ဝိမောက္ခော၊ လွတ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ စေတောဝိမုတ္တိ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ စေတသိ ဖလဝိညာဏေ၊ ဖိုလ်ဝိညာဉ်၌။ ဝါ၊ ဖိုလ်စိတ်၌။ ဝုတ္တပ္ပကာရာဝ၊

သာလျှင်ဖြစ်သော။ ဝိမုတ္တိ၊ လွတ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ စေတောဝိမုတ္တိ၊ မည်၏။ (ဤပုဒ်၏ အခြားမဲ့၌သာ စေတောဝိမုတ္တိဟု အချို့စာ ရှိ၏။ အချို့စာကား မရှိ။ မရှိသည်သာ သင့်သကဲ့သို့ ထင်၏။ ဆင်ခြင်)။

အညပဒတ္တ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပြပြန်လိုရကား ‘စေတသော ဝါ’ အစရှိသော ဝိကပ်ကို အားထုတ်သတည်း။

ဝါ၊ ကား။ ဧတသ္မိ၊ ဤသမာဓိ၌။ စေတသော ဖလဝိညာဏဿ၊ ၏။ ပဋိပက္ခတော၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားမှ။ ဝိမုတ္တိ ဝိမောက္ခော၊ လွတ်ခြင်းသည်။ အတ္တိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ စေတောဝိမုတ္တိ၊ မည်၏။ သမာဓိယေဝ၊ ကိုသာလျှင်။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ **ပညာဝိမုတ္တိယာ**တိ ဧတ္ထပိ၊ ၌လည်း။ အယံ နယော၊ ကို။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ၏။ (ဤ၌ ဝိညာဉ်၏ ပရိယာယ် ဖြစ်သော စေတောသဒ္ဓါနှင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ယောဇနာခြင်း မဖြစ်သင့်ရကား ယထာသမ္ဘဝံ-ဟု ကြိယာဝိသေသနကို မိန့်သည်)။

ရှေးကဲ့သို့ ‘သမထပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ဝိပဿနာယ’ဟု ဆိုပါလော။ အသို့မူ၍ ဝိပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂမေန သမထေန-ဟု ဆိုသနည်း။ ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓိ ဖြစ်ခဲ့ဟု ပါဠိ၌ စောဒနာရှိလေရကား ဒိဋ္ဌိယာ ။လ။ ဝိသုဇ္ဈတိတိ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဒိဋ္ဌိယာ၊ ၏။ (ပဝတ္တိသို့ ဆိုက်)။ သဝိသယေ၊ မိမိအရာ၌။ ပညာသဒိသီ၊ ပညာနှင့် တူသော။ ပဝတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ဝိသုဇ္ဈတိ၌ စပ်)။ ဒိဋ္ဌိစရိတော၊ သည်။ ဝိသုဇ္ဈမာနော၊ ရှိသော်။ ပညာမုခေန၊ ပညာကို အဦးပြုသဖြင့်။ ဝိသုဇ္ဈတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ဥဘော ဒိဋ္ဌိစရိတာ ဝိပဿနာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ **အဝိဇ္ဇာဝိရာဂါ ပညာဝိမုတ္တိ**တိ၊ ကား။ အရဟတ္တဖလပညာ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ပညာတည်း။

သမထပုဗ္ဗင်္ဂမဖြစ်သော ပဋိပဒါတို့ဖြင့် ထွက်မြောက်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို နန္ဒိယာဝဋ္ဋနည်းဖြင့် အဘယ့်ကြောင့် ဆောင်အပ်ကုန်သနည်း။ တစ်ပါးသော နည်းဖြင့်လည်း ဆောင်အပ်ကောင်းသည် မဟုတ်တုံလော စောဒနာကြောင့် သမထ ။လ။ ဟာတဗ္ဗာတိ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

သမထဂ္ဂဟဏေန၊ သမထကို ယူသဖြင့်။ တပုဋိပက္ခတော၊ ထိုသမထ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တဏှဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝိပဿနာဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ တပုဋိပက္ခတော၊ ထိုဝိပဿနာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်

ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (လိုက်စေသည်။) အဝိဇ္ဇာ၊ ကိုလည်းကောင်း။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊
၍။ ပဌမနယဿ၊ ၏။ ဘူမိံ၊ အရာသို့။ သုခေန၊ လွယ်သဖြင့်။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ သက္ကာ၊
၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “**ယေ ိလ။ ဟာတဗ္ဗာ**”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

 [၄၊ ၅၃] တတ္ထ၊ ထိုပဋိပဒါတို့တွင်။ သမထပုဗ္ဗင်္ဂမာ ပဋိပဒါတိ၊ ဟူသည်ကား။
ပုရိမာ၊ ရှေးဖြစ်ကုန်သော။ ဒွေ ပဋိပဒါ၊ တို့တည်း။ ဣတရာ၊ ဤမှတစ်ပါးသော
နောက်ပဋိပဒါနှစ်ပါးတို့သည်။ **ဝိပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂမာ**၊ ဝိပဿနာ ရှေ့သွားရှိသော
ပဋိပဒါမည်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဌဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ဟာတဗ္ဗာတိ၊ ကား။ ဂမေတဗ္ဗာ၊ ရောက်စေအပ်ကုန်၏။ နေတဗ္ဗာ၊
သိစေအပ်ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဝိပဿနာယ၊ ၏။
အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တသညာဘာဝတော စ၊ အနိစ္စသညာ၊ ဒုက္ခသညာ၊ အနတ္တသညာ
ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ အသုဘသညာယ၊ ၏။ ဒုက္ခသညာ-
ပရိဝါရတ္တာ စ၊ ဒုက္ခသညာ၏ အခြံအရံဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။
စတဿော၊ ကုန်သော။ ဣမာ သညာ၊ တို့ကို။ ဝါ၊ တို့သည်။ ဒဿိတာ၊ ကုန်သည်။
ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တပဋိပက္ခေန၊ ထိုငါ-ဟူသော သညာတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်
ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ဝိပလ္လာသာ စ၊ တို့ကိုလည်း။
ဒဿိတာ၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သကလဿ၊ သော။
သီဟဝိက္ကိဋ္ဌိတနယဿ၊ ၏။ ဘူမိံ၊ ကို။ သုခေန၊ ဖြင့်။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ သက္ကာ၊ ၏။
ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “**ယေ ဝိပဿနာ ိလ။ ဟာတဗ္ဗာ**”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

ပဋိပဒါဝိဘာဂဖြင့် ဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝေဖန်ခြင်းကို ပြပြီးလျက်
အသို့မူ၍ သွာယံ ဟာရော-အစရှိသော ပါဠိကို ကစွန်းမဟာထေရ်
မိန့်ပြန်လေသနည်း-ဟူသော စောဒနာရှိရာသည်ကို နှလုံးပိုက်၍ ဧဝံ ပဋိပဒါ
“**လ။ သမ္ဘဝတိ**”တိ အာဒိမာဟ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ ဉာဏဝိဘာဂဖြင့် ပုဂ္ဂလဝိဘာဂကို ပြလိုသည်ရှိသော် ကတ္ထ
ယာ ဝိပဿနာ-အစရှိသော ပါဠိကိုသာ ဆိုပါလော။ အသို့မူ၍ ‘ယဿ သက္ကာ
ဝါ’စသော ပါဠိကို ဆိုလေသနည်း စောဒနာရှိပြန်ရာသည်ကို ရည်၍ ယေန
ပုဂ္ဂလဝိဘာဂဒဿနေန “**လ။ ဒဿေတုံ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်ပြန်သတည်း။**

၁။ **ဟာတဗ္ဗာတိ** ။ ။ဟာသဒ္ဒါသည် ဂတိအနက်ရှိ၏။ ဂတိကိုလည်း ဤ၌ ဉာဏ်ကို
လိုအပ်ရကား ဟာတဗ္ဗာတိ ဂမေတဗ္ဗာ-ဟု ဖွင့်သော်။

ယင်းသို့ ပုဂ္ဂလဝိဘာဂကို ပြသဖြင့် ဒေသနာ၏ တည်ရာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝေဖန်၍ ထိုဒေသနာ၏ တည်ရာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၌ ဒေသနာဟာရကို ယှဉ်လိုပါသော် ‘ယဿ သတ္တာ ဝါ’အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုပါလော။ အသို့မူ၍ သွာယံ ဟာရော ကတ္ထ သမ္ဘဝတိ-ဟူသော ပါဠိကို ဆိုပြန်လေသနည်းဟု စောဒနာ ဖြစ်ရာသည်ကို ရည်၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ဣမဿ ။ လ။ ပုစ္ဆိတွာ’ ဟူသောပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အသို့မူ၍ ဟာရ၏ ဖြစ်ရာအပြားကို မေးသနည်း။ မမေးသော်လည်း ပုဂ္ဂလဝိဘာဂကို ပြခြင်းကိစ္စ ပြီးကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော စောဒနာကြောင့် ယသွာ ။လ။ ဝိနယနတ္တာ၊ တသွာ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဝေနေယျတို့အား ဆုံးမခြင်းဟူသည် အဘယ်နည်း-ဟု သူမေးဖွယ် ရှိရကား ဝိနယနဉ္စ ။လ။ နိဗ္ဗတ္တနံ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သော်။

ယင်းသို့ဖြစ်သော် မြတ်စွာဘုရားဒေသနာတော်သည် ဝေနေယျတို့ကို ဆုံးမခြင်းအကျိုး ရှိပါသလော။ ဒေသနာ၏ ဖြစ်ရာအပြားကိုသာ မမေးအပ် ကောင်းပါသလော။ အသို့မူ၍ ဟာရ၏ဖြစ်ရာ အပြားကို မေးဘိသနည်း-ဟူသော အမေးပုစ္ဆာကြောင့် ‘ယထာ ။လ။ ဗျာပါရော’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

၇။ ဧဝံ၊ သို့၊ ပဋိပဒါဝိဘာဂေန၊ ဖြင့်။ ဝေနေယျပုဂ္ဂလဝိဘာဂံ၊ ဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဝေဖန်ခြင်းကို။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ၌။ တံ ပုဂ္ဂလဝိဘာဂံ၊ ကို။ ဉာဏဝိဘာဂေန၊ သုတမယ အစရှိသော ဉာဏ်ကို ဝေဖန်သောအားဖြင့်။ ဒဿေန္တော၊ ပြတော်မူလိုသော။ အာစရိယော၊ အရှင်မဟာကစ္ဆည်းဆရာသည်။ ယသွာ၊ ကြောင့်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဒေသနာ၊ သည်။ ယာဝဒေဝ ဝေနေယျဝိနယနတ္တာ၊ ဝေနေယျတို့ကို ဆုံးမခြင်းအကျိုး အပိုင်းအခြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝိနယနဉ္စ၊ ဆုံးမခြင်းဟူသည်လည်း။ နေသံ၊ ထိုဝေနေယျတို့အား။ သုတမယာဒိနံ၊ ကုန်သော။ တိဿန္တံ၊ ကုန်သော။ ပညာနံ၊ ပညာတို့ကို။ အနုတ္တမေန၊ အစဉ်သဖြင့်။ နိဗ္ဗတ္တနံ၊ ဖြစ်စေခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းဖြင့်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဒေသနာယ၊ ၏။ ပဝတ္တိဘာဝဝိဘာဝနဉ္စ၊ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်း သည်လည်း။ ဟာရနယဗျာပါရော၊ ဟာရနယတို့၏ ဗျာပါရသည်။ ဝါ၊ ဟာရနယတို့၏ ကိစ္စသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တသွာ၊ ကြောင့်။ ဣမဿ ဟာရဿ၊ ဤဒေသနာ ဟာရ၏။ သမုဋ္ဌိတပ္ပကာရံ၊ ဖြစ်ရာအပြားကို။ တာဝ၊ စွာ။ ပုစ္ဆိတွာ၊ မေး၍။ ယေန ပုဂ္ဂလဝိဘာဂဒဿနေန၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝေဖန်ခြင်းကို ပြသဖြင့်။ ဒေသနာဘာဇနံ၊ ဒေသနာ၏

တည်ရာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဝိဘဇိတွာ၊ ဤ။ တတ္ထ၊ ထိုဒေသနာ၏ တည်ရာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၌။ ဒေသနာဟာရံ၊ ကို။ ဒေသနာယံ၊ သုတ်၌။ ဝါ၊ ဒေသနာ၌။ နိယောဇေတုကာမော၊ ယှဉ်လိုသည်ဖြစ်၍။ တံ ပုဂ္ဂလဝိဘာဂံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ “သွာယံ ဟာရော ကတ္ထ သမ္ဘဝတိ”တိ အာဒိံ ကို။ အာဟ၊ ၏။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ ယဿာတိ၊ ကား။ ယော သော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ **အဋ္ဌဟိ**၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ **အက္ခဏေဟိ**၊ အက္ခဏတို့မှ။ ဝိမုတ္တော စ၊ လွတ်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သောတာဝဓာနပရိယောသာနာဟိ၊ သောတဒွါရကို အစဉ်မှီးသဖြင့် မှတ်ခြင်းအဆုံး ရှိကုန်သော။ သမ္ဘတ္တိဟိ၊ ပြည့်စုံခြင်းတို့နှင့်။ သမန္နာဂတော စ၊ ပြည့်စုံသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အား။

သတ္တာတိ၊ ကား။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထေဟိ၊ မျက်မှောက်၌ဖြစ်သော မြတ်သောအကျိုး၊ တမလွန်၌ဖြစ်သော မြတ်သောအကျိုးတို့ဖြင့်။ ယထာရဟံ၊ စွာ။ အနုသာသနတော၊ ဆုံးမတော်မူတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သတ္တာ၊ မည်၏။ **ဓမ္မန္တိ**၊ ဧတ္ထ ပဒေ၊ ၌။ ဝစနတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ယထာနုသိဋ္ဌ၊ ဆုံးမတော်မူတိုင်း။ ပဋိပဇ္ဇမာနေ၊ ကျင့်ကုန်သော သူတို့ကို။ အပါယေသု၊ တို့၌။ အပတမာနေ၊ မကျစေသည်တို့ကို။ ကတွာ၊ ဤ။ ဓာရေတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဓမ္မော၊ ၏။ တံ ဓမ္မံ၊ ကို။ **ဒေသယတိ**တိ၊ ကား။ သင်္ခေပဝိတ္ထာရ နယေဟိ၊ အကျဉ်းအကျယ်ဖြစ်သော နည်းတို့ဖြင့်။ ဘာသတိ ကထေတိ၊ ဟော၏။ **အညတရောတိ**၊ ကား။ ဘဂဝတော၊ ၏။ သာဝကေသု၊ တို့တွင်။ အညတရော၊ တစ်ယောက် တစ်ယောက်သော။ **ဂရုဋ္ဌာနိယောတိ**၊ ကား။ သီလသုတာဒိ ဂုဏဝိသေသယောဂေန၊ သီလ အကြားအမြင် အစရှိသော ဂုဏ်အထူးနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ ဂရုကရဏိယော၊ အလေးပြုအပ်သော။ **သဗြဟ္မစာရိတိ**၊ ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ၌။ သေဋ္ဌဌေန၊ မြတ်သော သဘောကြောင့်။ သကလံ၊ သော။ သတ္ထုသာသနံ၊ ကို။ ဗြဟ္မံ၊ ဗြဟ္မဟူ၍။ ဂုစ္စတိ၊ ၏။ သမံ၊ အညီအညွတ်။ ဝါ၊ ကား။ သဟ၊ တကွ။ ဗြဟ္မံ၊ မြတ်သော သာသနာကို။ စရတိ ပဋိပဇ္ဇတိ၊ ကျင့်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဗြဟ္မစာရိ၊ မည်၏။ **သဒ္ဓံ ပဋိလဘတိ**တိ၊ ကား။ “ယော ဘဂဝါ၊ သည်။ ဧဝံပဿ၊

၁။ အဋ္ဌဟိ အက္ခဏေဟိ ။ ။ ဤ၌ အဋ္ဌက္ခဏသရုပ်ကို တယော အပါယာ အရူပါ၊ အသည် ပစ္စန္နမ္ပိ စ၊ ပဋိန္ဒြိယာနဝေကလ္လံ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စ ဒါရုကာ-ဟု ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ မိန့်သည်ကို မှီ၍ သိအပ်၏။

ဝါရ]

၁-ဒေသနာဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၁၅

သော။ ဓမ္မဿ၊ ကို။ ဒေသေတာ၊ ဟောတော်မူ၏။ သော ဘဂဝါ၊ သည်။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ
 ဝတ၊ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူပေစွတကား။
 က္ကတိ၊ ဤသို့။ တထာဂတေ စ၊ ဌ်လည်းကောင်း။ အယံ ဓမ္မော၊ ကို။ ဝါ၊ သည်။
 “သွာက္ခာတော၊ ကောင်းစွာ ဟောအပ်သော။ ယော ဓမ္မော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။
 ဧကန္တပရိပုဏ္ဏော၊ စင်စစ် ပြည့်စုံ၏။ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓေါ၊ စင်စစ် စင်ကြယ်၏။ အယံ ဓမ္မော၊
 ကို။ သွာက္ခာတော ဝတ၊ ကောင်းစွာ ဟောအပ်လေစွ တကား။ က္ကတိ အာဒိနာ၊
 ဖြင့်။ ဓမ္မေ စ၊ ဌ်လည်းကောင်း။ သဒ္ဓံ၊ ယုံကြည်ခြင်းကို။ လဘတိ၊ ၏။ ဥပ္ပာဒေတိ၊
 ဖြစ်စေ၏။ က္ကတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

တတ္ထာတိ၊ ကား။ ယထာသုတေ၊ အကြင် အကြင် ကြားအပ်သော။ ဝါ၊
 ကြားအပ်တိုင်းသော။ ယထာပရိယတ္တေ၊ အကြင် အကြင် သင်အပ်သော။ ဝါ၊
 သင်အပ်တိုင်းသော။ တသ္မိံ ဓမ္မေ၊ ထိုတရား၌။ **ဝိမံသာတိ၊** ကား။ ပါဠိယာ စ၊
 ကိုလည်းကောင်း။ ပါဠိအတ္ထဿ စ၊ ပါဠိ၏ အနက်ကိုလည်းကောင်း။ ဝိမံသနပညာ၊
 စုံစမ်းဆင်ခြင်သော ပညာသည်။ သေသံ၊ ကြွင်းသော ဥဿာဟနာ အစရှိသော
 သုံးပုဒ်သည်။ တဿာ ဧဝ၊ ထိုဆင်ခြင်သော ပညာ၏သာလျှင်။ ဝေဝစနံ၊
 ဝေဝစံတည်း။

အဘယံကြောင့် ဝေဝစံ ဖြစ်အံ့နည်း။ အနက်အသီးလည်း ဖြစ်ကောင်းပါသည်
မဟုတ်တုံလော-ဟူသော စောဒနာကို ရည်၍ ‘သာ ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို
မိန့်သတည်း။

ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။ တစ်နည်းကား ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထိုစုံစမ်း
 ဆင်ခြင်သော ပညာကို။ ယထာဝုတ္တဝိမံသနေ၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော
 စုံစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း၌။ သင်္ကေတံ၊ တွန့်ခြင်းသို့။ အနာပဇ္ဇိတွာ၊ မရောက်မူ၍။
 ဥဿဟနဝသေန၊ အားထုတ်ခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်။ **ဥဿာဟနာတိ** စ၊ ဟူ၍
 လည်းကောင်း။ တုလနဝသေန၊ နှိုင်းချိန်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ **တုလနာတိ** စ၊
 ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဥပပရိက္ခဏဝသေန၊ ကပ်၍ ထက်ဝန်းကျင်မှ ကြည့်ရှုခြင်း
 အားဖြင့်။ ဝါ၊ ဆင်ခြင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ **ဥပပရိက္ခာတိ** စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။
 ဝုတ္တာ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တဿာ ဧဝ၊ ထိုစုံစမ်းဆင်ခြင်သော ပညာ၏သာလျှင်။
 ဝေဝစနံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။

အနက်အထူးအားဖြင့် ပြပြန်လိုရကား ‘အထ ဝါ’အစရှိသောပါဌ်ကို မိန့်သော်။

 အထ [၄၊ ၅၄] ဝါ။ ကား။ ဝီမံသတိ၊ စုံစမ်းတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဝီမံသာ၊** မည်၏။ သာ၊ ထိုဝီမံသပညာသည်။ ပဒပဒတ္ထဝိစာရဏာ၊ ပုဒ်ကို လည်းကောင်း၊ ပုဒ်၏အနက်ကိုလည်းကောင်း ဆင်ခြင်တတ်သော။ ပညာ၊ တည်း။ **ဥဿာဟနာတိ၊** ကား။ ဝီရိယေန၊ သည်။ ဥပတ္တမ္ဘိတာ၊ ထောက်ပံ့အပ်သော။ ဓမ္မဿ၊ ကို။ ဓာရဏပရိစယသာမိကာ၊ ဆောင်ခြင်း လေ့ကျက်ခြင်းကို ပြီးစေတတ်သော။ ပညာ၊ တည်း။ **တုလနာတိ၊** ကား။ ပဒေန၊ နှင့်။ ပဒန္တရံ ဝါ၊ ပုဒ်တစ်ပါးကို လည်းကောင်း။ ဒေသနာယ၊ နှင့်။ ဒေသနန္တရံ ဝါ၊ ဒေသနာတစ်ပါးကိုလည်းကောင်း။ တုလယိတွာ၊ နှိုင်းချိန်၍။ သံသန္တိတွာ၊ နှိုးနှော၍။ ဂဟဏပညာ၊ ယူသောပညာတည်း။ **ဥပပရိက္ခာတိ၊** ကား။ မဟာပဒေသေ၊ မဟာပဒေသ၌။ ဩတာရေတွာ၊ ချ၍။ ပါဠိယာ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ပါဠိအတ္တဿ စ၊ ပါဠိအနက်ကိုလည်းကောင်း။ ဥပပရိက္ခဏ ပညာ၊ ကပ်၍ ထက်ဝန်းကျင်မှ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်သော ပညာတည်း။ အတ္တဟိတဉ္စ၊ မိမိအစီးအပွားကိုလည်းကောင်း။ ပရဟိတဉ္စ၊ သူတစ်ပါးအစီးအပွားကိုလည်းကောင်း။ အာကင်္ခန္တေဟိ၊ အလိုရှိကုန်သော သူတို့သည်။ **သုယုတိ၊** ကြားအပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **သုတံ၊** မည်၏။ ဒုဒ္ဒန္တိ ယထာ၊ ဒုဒ္ဒန္တဟူသကဲ့သို့။ ကာလဝစနိစ္ဆာယ၊ အတိတ်ကာလကို ဆိုလိုခြင်း၏။ အဘာဝတော၊ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သုတံ၊ မည်၏။

ဤ၌ ‘သုယုတိတိ သုတံ’ဟု ဝတ္ထုမာနကာလဖြင့် အဘယ်ကြောင့် ပြုသနည်း။ ဘာဝေ ကမ္မနိ ဘူတေ တော-ဟူသော ပရိဘာသာ သဒ္ဓါလက္ခဏာနှင့် အညီ ‘သုယိတ္တာတိ သုတံ’ဟု အတိတ်ကာလအားဖြင့် ပြုပါလော-ဟူသော စောဒနာကြောင့် ‘ကာလ ။လ။ ဒုဒ္ဒန္တိ’-ဟူသောပါဌ် ထွက်သတည်း။

တံ သုတံ၊ ထိုကြားနာအပ်သော တရားဟူသည်။ ကိံ ပန၊ အဘယ်နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စေ ဝဒေယျ၊ အံ့။ အဓိကာရတော ဝါ၊ အရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ (သတ္တာ

၁။ သုယုတိတိ သုတံ ။ ။ ဒုဒ္ဒန္တိ အတိတ်ကာလအထူးတို့ကို မဆိုလိုသောကြောင့် ‘ဒုဟိတ္တာတိ ဒုဒ္ဒန္တိ’ဟု မပြုမူ၍ ‘သုယုတိတိ ဒုဒ္ဒန္တိ’ဟု ပြုအပ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ အတိတ်ကာလအထူးကို မဆိုလိုသောကြောင့် ‘သုယိတ္တာတိ သုတံ’ဟု မပြုမူ၍ ‘သုယုတိတိ သုတံ’ဟု ပြုသည်-ဟူလိုသော်။

ဝါရ]

၁-ဒေသနာဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၁၇

ဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတိ စသည်ကို ယူ။ သာမတ္ထိယတော ဝါ။ ဝေနေယျတို့ကို ဆုံးမခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ပရိယတ္တိဓမ္မောတိ၊ ဟူ၍။ ဝိညာယတိ၊ သိအပ်၏။

ကမ္မသာနေအားဖြင့် ပြပြီး၍ ယခုအခါ ဘာဝသာနေအားဖြင့် သုတသန္တု၏ ဝစနတ္ထကို ပြလိုရကား ‘အထ ဝါ’ စသည်ကို တက်သတည်း။

အထ ဝါ။ ကား။ အဓိကာရတော ဝါ။ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သာမတ္ထိယတော ဝါ။ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ (လိုက်စေသည်။) သဝနံ၊ ကြားနာခြင်း။ သုတံ၊ ကြားနာခြင်း။ သောတဒွါရာနုသာရေန၊ သောတဒွါရကို အစဉ်မှီးသဖြင့်။ ပရိယတ္တိဓမ္မဿ၊ ကို။ ဥပဓာရဏံ၊ ဆောင်ခြင်း။ ဝါ၊ မှတ်ခြင်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ သုတေန၊ ကြားနာအပ်သော ပရိယတ္တိတရားတည်းဟူသော။ ဟေတုနာ၊ အကြောင်းဖြင့်။ တစ်နည်းကား သုတေန၊ သောတဒွါရကို အစဉ်မှီးသဖြင့် ပရိယတ္တိတရားကို ဆောင်ခြင်း၊ မှတ်ခြင်းတည်းဟူသော။ ဟေတုနာ၊ ဖြင့်။ နိဗ္ဗတ္တာ၊ ဖြစ်သော ပညာသည်။ **သုတမယိ**၊ မည်၏။

ပကာရေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဇာနာတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပညာ၊ မည်၏။ ယာ ဝိမံသာ၊ အကြင် စူစမ်းဆင်ခြင်တတ်သော ပညာသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ အယံ၊ ဤစူစမ်းဆင်ခြင်တတ်သော ပညာသည်။ သုတမယိ ပညာ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပစ္စေကမ္ပိ၊ အသီးအသီးလည်း။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ၏။ **တထာတိ**၊ ကား။ သုတမယိ ပညာ၊ သည်။ **ဝိမံသာဒိပရိယာယဝတီ**^၂ စ၊ ဝိမံသအစရှိသော ပရိယာယ် ရှိသည်လည်းကောင်း။ ဝိမံသာဒိဝိဘာဂဝတီ စ၊ ဝိမံသအစရှိသော ဝေဖန်ခွဲခြမ်းခြင်း ရှိသည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ **စိန္တာမယိ** စ၊ စိန္တာမယိပညာသည်လည်း။ ဝိမံသာဒိပရိယာယဝတီ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဝိမံသာဒိ ဝိဘာဂဝတီ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ အနက်တည်း။

၁။ သုတမယိ ။ ။ ဂေါဏတော နိဗ္ဗတ္တံ ဂေါမယံ ဟူ၏သို့ နိဗ္ဗတ္တအနက်၌ မယပစ္စည်း ဟူလိုသော်။ ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်ရကား သုတမယိဟု ဤကာရန္တ ဖြစ်ပြန်သတည်း။

၂။ ဝိမံသာဒိပရိယာယဝတီ ။ ။ ဤ၌ ‘ဝိမံသာဒိပရိယာယဝတီ’ဟူသော စကားကို ‘ဝိမံသာတိ ။လ။ ဝေဝစနံ’ ဟူသော ရှေးဝိကပ်ကို ရည်၍ ဆိုသည်။ ဝိမံသာဒိဝိဘာဂဝတီ-ဟူသော စကားကို အထ ဝါ ဝိမံသတိတိ ဝိမံသာ ။လ။ ဥပပရိက္ခဏပညာ-ဟူသော နောက်ဝိကပ်ကို ရည်၍ ဆိုသည်-ဟု မှတ်လင့်ကုန်။

ဝါ။ ကား။ သုတမယီ၊ သုတမယီပညာသည်။ ဩရမတ္တိကာ စ၊ နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်လည်းကောင်း။ အနဝဋ္ဌိတာ စ၊ အမြဲတည်သည် လည်းကောင်း။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ စိန္တာမယီ စ၊ သည်လည်း။ ဩရမတ္တိကာ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ အနဝဋ္ဌိတာ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ။

သုတေန နိဿယေနာတိ၊ ကား။ သုတေန သုတံ၊ ကြားနာအပ်သော။ ပရိယတ္တိဓမ္မေန ပရိယတ္တိဓမ္မံ၊ ကို။ (ဤကား သုတသဒ္ဓါ၏ ဝစနတ္ထ နှစ်ချက်တွင် ရှေးဝိကပ်ကို ရည်သည်။) ဝါ၊ ကား။ ပရိယတ္တိဓမ္မဿဝနေန ပရိယတ္တိဓမ္မဿဝနံ၊ သောတဒ္ဓါရကို အစဉ်မှီးသဖြင့် ပရိယတ္တိတရားကို ဆောင်ခြင်း၊ မှတ်ခြင်းကို။ (ဤကား နောက်ဝိကပ်ကို ယှဉ်သည်။) ဥပနိဿယေန ဥပနိဿယံ ကတွာ၊ အမှီပြု၍။ ဣတ္ထမ္မူတလက္ခဏေ၊ အထူးအပြားသို့ ရောက်သည်ကို မှတ်ခြင်းအနက်၌။ ကရဏဝစနံ၊ တည်း။ ယထာဝုတ္တံ၊ သော။ သုတံ၊ ကြားနာအပ်သော ပရိယတ္တိတရားကို။ ဝါ၊ သောတဒ္ဓါရကို အစဉ်မှီးသဖြင့် ပရိယတ္တိတရားကို ဆောင်မှတ်ခြင်းကို။ ဥပနိဿယ၊ အမှီပြု၍။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။

စိန္တာမယီပညာ၌ ဝိမံသာ အစရှိသည်တို့၏ အထူးကို ပြအံ့သောငှာ ‘ဝိမံသာတိ အာဒိသု’ အစရှိသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဝိမံသာတိ အာဒိသု၊ တို့၌။ “ဣဒံ၊ ဤသည်ကား။ သီလံ၊ တည်း။ အယံ၊ ကား။ သမာဓိ၊ တည်း။ ဣမေ၊ ဤသည်တို့ကား။ ရူပါရူပဓမ္မာ၊ ရုပ်နာမ်တရားတို့တည်း။ ဣမေ၊ တို့ကား။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ တို့တည်း။” ဣတိ၊ သို့။ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ သဘာဝဝိမံသနဘူတာ၊ သဘောကို စုံစမ်းတတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ပညာ၊ သည်။ **ဝိမံသာ၊** မည်၏။ တေသံယေဝ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏သာလျှင်။ ဝစနတ္ထံ၊ ကို။ မုဉ္ဇိတွာ၊ ၍။ သဘာဝသရသလက္ခဏဿ၊ သဘော မိမိကိစ္စ လက္ခဏာကို။ တုလယိတွာ၊ နှိုင်းချိန်၍။ ဂဟဏံ ဝိယ၊ ယူခြင်းကဲ့သို့။ ဂဟဏပညာ၊ ယူတတ်သော ပညာသည်။ **တုလနာ၊** မည်၏။ တေသံယေဝ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏သာလျှင်။ သလက္ခဏံ၊ မိမိလက္ခဏာကို။ အဝိဇဟိတွာ၊ မစွန့်မူ၍။ အနိစ္စတာဒိရူပနသပ္ပစ္စယာဒိအာကာရေ၊ အနိစ္စအစရှိသော ရူပနအခြင်းအရာ သပ္ပစ္စယအစရှိသော အခြင်းအရာတို့ကို။ တက္ကေတွာ စ၊ ကြံ၍လည်းကောင်း။ ဝိတက္ကေတွာ စ၊ အထူးကြံ၍လည်းကောင်း။ ဥပပရိက္ခဏပညာ၊ ကပ်၍ ထက်ဝန်းကျင်မှ ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်သော ပညာသည်။

ဝါရ]

၁-ဒေသနာဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၁၉

ဥပပရိက္ခာ၊ မည်၏။ တထာ ဥပပရိက္ခိတော၊ ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ကပ်၍ ထက်ဝန်းကျင် ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်အပ်ကုန်သော။ သဝိဂ္ဂဟေ ဝိယ၊ မိမိကိုယ်ကဲ့သို့။ ဥပဋ္ဌဟန္တေ၊ ထင်ကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ဧတေ ဓမ္မာ၊ ဤတရားတို့သည်။ ဧဝံ၊ ဤသို့ သဘောရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ နိဇ္ဈာနက္ခမေ၊ ရှုခြင်းငှာ ခံသည်တို့ကို။ ဝါ၊ ဆင်ခြင်ခြင်းငှာ ခံသည်တို့ကို။ ကတွာ၊ ၍။ စိတ္တေန၊ ဖြင့်။ အနု အနု၊ အဖန်တလဲလဲ။ ပေက္ခဏာ၊ ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်ခြင်းသည်။ **မနသာနုပေက္ခဏာ၊** မည်၏။

သုတမယိပညာ၌ ဥဿာဟနာဟူသော ပုဒ်ကို ဆိုသကဲ့သို့ ဤစိန္တာမယိ ပညာ၌ မဆိုကြောင်းကို ပြအံ့သောငှာ ‘ဧတ္ထ စ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

စိန္တာယ ဟေတုဘူတာယ နိဗ္ဗတ္တာ စိန္တာမယိ’အစရှိသည်ကို သုတမယိ ပညာ ပုဒ်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းကို အစဉ်မှီးသဖြင့် ယှဉ်ခြင်းငှာ တတ်ကောင်းပြီ ဖြစ်ရကား သေသံ ‘ဝုတ္တနယမေဝ’-ဟု ဆိုသတည်း။

ဧတ္ထ စ၊ ဤသုတမယိပညာ စိန္တာမယိပညာတို့တွင်လည်း။ သုတမယိပညာ၊ သည်။ ယထာသုတဿ၊ အကြင် အကြင် ကြားနာအပ်သော။ ဓမ္မဿ၊ ကို။ ဓာရဏ-ပရိစယဝသေန၊ ဆောင်ခြင်း လေ့ကျက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဝတ္တနတော၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ဥဿာဟဇာတာ၊ ဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်းရှိသည် ဖြစ်၍။ “ဥဿာဟနာ” တိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္တဗ္ဗတံ၊ ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ အရဟတိ ယထာ၊ ထိုက်သကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ စိန္တာမယိ၊ စိန္တာမယိပညာသည်။ န အရဟတိ၊ မထိုက်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣဓ၊ ဤစိန္တာမယိပညာ၌။ “ဥဿာဟနာ”တိ ပဒံ၊ ကို။ န ဝုတ္တံ၊ မဆိုအပ်သတည်း။ စိန္တနံ၊ ကြံခြင်း။ စိန္တာ၊ ခြင်း။ နိဇ္ဈာနံ၊ ဆင်ခြင်ခြင်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္တော၊ တည်း။ သေသံ၊ သည်။ ဝုတ္တနယမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။

ဣမာဟိ ဒွိဟိ ပညာဟိတိ၊ ကား။ ယထာဝုတ္တာဟိ၊ ကုန်သော။ ကာရဏ-ဘူတာဟိ၊ အကြောင်း ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒွိဟိ၊ ကုန်သော။ ပညာဟိ၊ တို့ဖြင့်။

ထိုစကားကို မြဲစေလိုရကား ‘သုတ ။လ။အာရဏတိတိ’ပါဠိကို မိန့်သော်။

ဟိ၊ စွ။ သုတစိန္တာမယဉာဏေသု၊ သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယဉာဏ်၊ သုတစိန္တာမယဉာဏ်တို့၌။ ပတိဋ္ဌိတော၊ တည်သောသူသည်။ ဝိပဿနံ၊ ကို။ အာရဏတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ (ဤ၌ သုတမယဉာဏဉ္စ စိန္တာမယဉာဏဉ္စ သုတစိန္တာမယဉာဏဉ္စ သုတစိန္တာမယဉာဏာနိ-ဟု ဧကဒေသသရူပေကသေသ ပြု)။ “ဣမာသု ဒွိသု ပညာသု”တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။ တေဟိ၊ ထိုသို့ရွတ်သော

၂၂၀

နေတ္တိအဋ္ဌကထာနိဿယ

[၄-ပဋိနိဒ္ဒေသ

ဆရာတို့သည်။ “ဇာတာသူတိ ဝါ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဥပ္ပန္နာသူ”တိ ဝါ၊ ဟူ၍
 လည်းကောင်း။ [၄၊ ၅၅] ဝစနသေသော၊ ကိ။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ဧ။

သမ္ပယုတ္တသဒ္ဓါ၏ သမ္ပယောဂအနက်သာ ထင်ရှားရကား မနသိကာရေန
 သမ္ပယုတ္တော အဝိယုတ္တော မနသိကာရသမ္ပယုတ္တော-ဟု ကြံအံ့စိုး၍ “မနသိကာရ
 သမ္ပယုတ္တဿာတိ” အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

မနသိကာရသမ္ပယုတ္တဿာတိ၊ ကား။ ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟာဒိမနသိကာရေ၊
 ရုပ်နာမ်ကို သိမ်းဆည်းခြင်း အစရှိသည်ကို နှလုံးသွင်းခြင်း၌။ ယုတ္တပ္ပယုတ္တဿ၊
 အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ယံ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ကား။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။ (ရူပံ
 ပရိဂ္ဂဟာတိ အရူပံ ပရိဂ္ဂဟာတိ စသည်ဖြင့် ပဋိပဒါကို ဆိုသောအရာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော
 နည်းကို ယူ)။ မနသိကာရပ္ပယောဂေန၊ နှလုံးသွင်းခြင်း၌ လုံ့လပြုသောအားဖြင့်။
 ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနံ၊
 တို့ကို။ သမ္ပါဒနေန၊ ပြီးစေသဖြင့်။ ဝိပဿနံ၊ ကိ။ ဥဿုက္ကန္တဿ၊ လုံ့လပြုသော
 ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိသင်္ခါတံ၊ ဟုဆိုအပ်သော။ ယံ အရိယမဂ္ဂဉာဏံ၊ သည်။
 ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧ။ အယံ၊ ဤဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဟု ဆိုအပ်သော အရိယမဂ္ဂဉာဏံသည်။
 ဘာဝနာမယီ ပညာ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ သမ္ပန္နော၊ စပ်ခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ဧ။
 တမ္ပန ဉာဏံ၊ သည်ကား။ ဒဿနံ၊ ဒဿနဉာဏ်လည်းကောင်း။ ဘာဝနာ၊
 ဘာဝနာဉာဏ် လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒုဝိဓံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။
 (‘ဒဿနဘာဝနာဟိ’ ဟူ၍လည်း ပါဠိ ရှိ၏။ ဒဿနဉာဏ်ဘာဝနာဉာဏ်တို့ဖြင့် ပေး)။
 ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ “ဒဿနံ လ။ဝါ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ။

ဘာဝနာဟူ၍ ဆိုအပ်သည်ရှိသော် ဘာဝနာမယီပညာ မည်တန်စေ။
 ဒဿနဟူ၍ ဆိုအပ်သော်ကား ဘာဝနာမယီပညာ အဘယ်သို့ မည်ပါအံ့နည်း-ဟု
 နှလုံးဝိုက်၍ ‘ယဒိ လ။ ဘာဝနာမယီတိ’-ဟု စောဒနာသတည်း။

ဒဿနန္တိ၊ ဟူ၍။ ယဒိ ဝုတ္တတိ၊ အကယ်၍ ဆိုသည်ဖြစ်အံ့။ ဧဝံ သတိ၊ သော်။
 တတ္ထ၊ ထိုဒဿနဘုံ၌။ ဥပ္ပန္နာ၊ သော။ ပညာ၊ သည်။ ဘာဝနာမယီ၊
 ဘာဝနာမယီပညာမည်သည်။ ကထံ ဟောတိ၊ နည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ စောဒနာ၊
 တည်း။ ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ဧ။ တံ ဉာဏံ၊ သည်။ ဘာဝနာမယမေဝ၊ ဘာဝနာမယ
 ဉာဏ်သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဧ။

ယင်းသို့ ဘာဝနာမယ ဖြစ်သော် အဘယ်သို့ ဒဿနဟူ၍ ဆိုရတော့အံ့နည်း
ဟု စုဒ္ဓိရှိရကား ‘ပဌမံ ။လ။ ဝုတ္တန္တိ’ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဘာဝနာမယဉာဏ်ကိုပင် ဒဿနဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဘာဝနာဟူ၍
လည်းကောင်း ဆိုအပ်သည်ရှိသော် ဒဿနဘုံ ဘာဝနာဘုံတို့၏ အထူးကား
အဘယ်နည်း-ဟု စောဒနာရှိရကား ‘သဖလော’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ပဌမံ၊ စွာ။ နိဗ္ဗာနဒဿနတော ပန၊ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ကား။
“ဒဿန”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ။ ။ ။ သဖလော၊ ဖိုလ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ ပဌမမဂ္ဂေါ၊
သောတာပတ္တိမဂ်သည်။ ဒဿနဘူမိ၊ ဒဿနဘုံ မည်၏။ သေသာ၊ ကုန်သော။
သေက္ခာသေက္ခမ္မော၊ သေက္ခ၊ အသေက္ခတရားတို့သည်။ ဘာဝနာဘူမိ၊ မည်၏။ ။

၈။ ဣဒါနိ၊ ဤ။ တိဿော၊ ကုန်သော။ ဣမာ ပညာ၊ တို့ကို။ ပရိယာယန္တရေန၊
ပရိယာယ်တစ်ပါးဖြင့်။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ “ပရတော ယောသာ”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊
၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဤ။ အဝယဝတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ။ ။ ပရတောတိ၊
ကား။ အတ္တတော၊ မိမိမှ။ န ပဝတ္ထော၊ သော။ အညတော၊ သော။ သတ္ထုတော ဝါ၊
မြတ်စွာဘုရားမှလည်းကောင်း။ သာဝကတော ဝါ၊ မှလည်းကောင်း။ ပဝတ္ထော၊ သော။
ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ယောသာတိ၊ ကား။ တေသံ၊ ထိုတစ်ပါးသော
ဘုရားသာဝကတို့၏။ ဒေသနာယောသတော၊ ဒေသနာဟူသော အသံကြောင့်။ ပဝတ္ထော၊
သော။ သာ ပညာ၊ သည်။ ဒေသနာပစ္စယာ၊ ဒေသနာဟူသော အကြောင်းကြောင့်။
ပဝတ္ထော၊ ဖြစ်သော။ သာ ပညာ၊ သည်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ (ဤသို့
ပေး)။ အထ ဝါ၊ ကား။ ဧတိဿာ၊ ဤသုတမယီပညာအား။ ပရတော၊ သူတစ်ပါးမှ။
ပဝတ္ထော၊ သော။ ယောသော၊ ဒေသနာတည်း-ဟူသော အသံသည်။ အတ္ထိ၊ ။ ။
ဣတိ တဿော၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထိုသုတမယီပညာသည်။ ပရတော ယောသာ၊ မည်၏။
ယာ ပညာ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ။ ။ သာ ပညာ၊ သည်။ သုတမယီ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။
ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ။ ။ ပစ္စတ္တသမုဋ္ဌိတာတိ၊ ကား။ ပစ္စတ္တံ၊ အသီးသော မိမိသန္တာန်၌။
တဿ တဿ၊ ထိုထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ ။ ။ အတ္တနိ၊ မိမိ၌။ သမ္ပူတာ၊ ဖြစ်သော။
ယောနိသောမနသိကာရာတိ၊ ကား။ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။
သဘာဝပရိဂ္ဂဏှနာဒိနာ၊ သဘောကို သိမ်းဆည်းခြင်း အစရှိသော။ ယထာဝုတ္တေန၊
သော။ ဥပါယေန၊ သင့်သော အကြောင်းဖြင့်။ ပဝတ္ထမနသိကာရာ၊ ဖြစ်သော
နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်။ ပရတော စ ယောသေနာတိ၊ ကား။ ဟေတုဘူတေန၊ သော။

ပရတော ယောသေန၊ သူတစ်ပါးမှ ဖြစ်သော ဒေသနာ ဟူသော အသံကြောင့်။ သေသံ၊ သည်။ ဝုတ္တနယမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ။

ဣဒါနိ၊ ဌ။ ယဒတ္ထံ၊ အကြင် ဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဝေဖန်ခြင်းအကျိုးငှာ။ ဣမာ ပညာ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓဋ္ဌာ၊ ထုတ်အပ်ကုန်၏။ တမေဝ ဝေနေယျပုဂ္ဂလဝိဘာဂံ၊ ထိုဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဝေဖန်ခြင်းကိုသာလျှင်။ ယောဇေတွာ၊ ၍။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“ယဿာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **ဣမာ ဒွေတိ၊** ဟူ၍။ ဂဏနဝသေန၊ အရေအတွက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝတွာ၊ ဆိုပြီး၍။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ တာ၊ ထိုနှစ်ပါးသော ပညာတို့ကို။ **သုတမယံ စိန္တာမယံ စာတိ၊** ဟူ၍။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ၏။ **အယံ ဥဋ္ဌဋိတညူ**တိ၊ ကား။ အယံ ပုဂ္ဂလော၊ ကို။ သုတမယစိန္တာမယဉာဏေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အာသယပယောဂပဗောဓဿ၊ အာသယ ပယောဂ၏ နှိုးခြင်း ပွင့်ခြင်းကို။ ဝါ၊ ၏။ နိဟဒိတတ္တာ၊ ပြီးစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥဒ္ဓေသမထွေနေဝ၊ ဥဒ္ဓေသမျှဖြင့်သာလျှင်။ ဇာနနတော၊ သိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **“ဥဋ္ဌဋိတညူ”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ **အယံ ဝိပဋ္ဌိတညူ**တိ၊ ကား။ စိန္တာမယဉာဏေန၊ ဖြင့်။ အာသယဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။ အပရိက္ခတတ္တာ၊ မပြုပြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥဒ္ဓေသနိဒ္ဒေသေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဇာနနတော၊ ကြောင့်။ ဝိပဋ္ဌိတညူ၊ မည်၏။ **အယံ နေယျော**တိ၊ ကား။ သုတမယဉာဏဿာပိ၊ ၏လည်း။ (အပိသဒ္ဓါဖြင့် စိန္တာမယဉာဏ်ကို ယူ)။ အဘာဝတော၊ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နိရဝသေသံ၊ အကြွင်းမဲ့။ ဝိတ္တာရဒေသနာယ၊ အကျယ်ဟောအပ်သော ဒေသနာဖြင့်။ နေတဗ္ဗတော၊ ဆောင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ သိစေ အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နေယျော၊ မည်၏။ ။

၉။ ဧဝံ၊ သို့။ ဒေသနာပဋိပဒါဉာဏဝိဘာဂေဟိ၊ ဒေသနာဝိဘာဂ ပဋိပဒါဝိဘာဂ ဉာဏဝိဘာဂတို့ဖြင့်။ (ယံ ဒွန္ဒတော ပရံ သုယျတိ၊ တံ ပစ္စေကမတိ သဇ္ဇတေ-ဟု ဆိုသောကြောင့် ဝိဘာဂသဒ္ဓါ၏ ဒွန္ဒတောပရဖြစ်ရကား အသီးအသီး ယှဉ်၍ ပေးသည်)။ ဒေသနာဘာဇနံ၊ ဒေသနာ၏ တည်ရာဖြစ်သော။ ဝေနေယျတ္တယံ၊ ကို။ ဝိဘဇိတွာ၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ဌ။ တတ္ထ၊ ထိုဒေသနာ၏ တည်ရာဖြစ်သော ဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ် သုံးယောက် တို့၏ အပေါင်း၌။ ပဝတ္တိတာယ၊ ဖြစ်စေအပ်သော။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဓမ္မဒေသနာယ၊ ၌။ ဒေသနာဟာရံ၊ ကို။ နိဒ္ဓါရေတွာ၊ ၍။ ယောဇေတုံ၊ ဌာ။ **“သာယံ ဓမ္မဒေသနာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ အားထုတ်တော် မူအပ်၏။ ။

 [၄၊ ၅၆]တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ သာယန္တိ ကား။ သာ အယံ ဓမ္မဒေသနာ၊ သည်။ တစ်နည်းကား-သာယန္တိ ပဒဿ၊ ဧ။ သာ အယန္တိ ပဒစ္ဆေဒေါ၊ ကိ။ ကာတဗ္ဗော၊ ဧ။

သာယံ ဓမ္မဒေသနာ၏ အရ အဘယ်ဒေသနာနည်း။ သာယံ ဟူသော နိယတ်၏ အနိယတ်ကား အဘယ်နည်းဟူသော စောဒနာကို ရည်၍ ‘ယာ ပုဗ္ဗေ ။လ။ ပစ္စာမသတိ’ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ပုဗ္ဗေ ဌ။ “ဓမ္မံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ပဋိနိဒ္ဒေသဝါရဿ၊ ဧ။ အာဒိတော၊ အစဌ။ ဒေသနာဟာရဿ၊ ဧ။ ဝိသယဘာဝေန၊ အရာ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ယာ ပါဠိ၊ ကိ။ နိက္ခိတ္တာ၊ ချထားအပ်ပြီ။ တမေဝ ပါဠိ၊ ကိသာလျှင်။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ ဒေသနာဟာရံ ကိ။ နိယောဇေတုံ၊ ဌာ။ “သာယံ ဓမ္မဒေသနာ”တိ၊ ဟူ၍။ တစ်နည်းကား- “သာယံ ဓမ္မဒေသနာ”တိ ဣမာယ ပါဠိယာ၊ ဖြင့်။ ပစ္စာမသတိ၊ စွဲ၏။ **ကိ ဒေသယတိ**တိ၊ ဟူ၍။ တစ်နည်းကား-**ကိ ဒေသယတိ**တိ ဣမိနာ ပဒေန၊ ဖြင့်။ ကထေတုကမ္ပတာ ဝသေန၊ ဖြေလိုဟောလိုသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဒေသနာယ၊ ဧ။ ပိဏ္ဏတ္ထံ၊ အပေါင်းဖြစ်သော အနက်ကို။ ပုစ္ဆိတွာ၊ ၍။ တံ ပိဏ္ဏတ္ထံ၊ ကိ။ ဂဏနာယ၊ အရေအတွက် အားဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္နိတွာ၊ ၍။ သာမညတော၊ အားဖြင့်။ **“စတ္တာရိ သစ္စာနီ”**တိ၊ ဟူ၍။ တစ်နည်းကား **“စတ္တာရိ သစ္စာနီ”**တိ ဣမိနာ ပဒေန၊ ဖြင့်။ ဒေသေတိ၊ ဧ။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ‘ဓမ္မံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ’အစရှိသော ဒေသနာ၏ ဓမ္မသာမန်သာ ပိဏ္ဏတ္ထ ဖြစ်သည် မဟုတ်လော။ ထိုဓမ္မသာမန်ဟု ဆိုအပ်သော ပိဏ္ဏတ္ထကိုသာ ပြကောင်းသည်မဟုတ်လော။ အဘယ်ကြောင့် သစ္စာလေးပါး-ဟု ဆိုအပ်သော ပိဏ္ဏတ္ထကို ပြသနည်းဟု စောဒနာရှိရကား သစ္စ ။လ။နတ္ထိတိ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သစ္စဝိနိမုတ္တာ၊ သစ္စာမှ လွတ်သော။ ဘဂဝတော၊ ဧ။ ဒေသနာ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ စတ္တာရိ သစ္စာနီတိ ဣမိနာ၊ ဖြင့်။ သာမညတော၊ အားဖြင့်။ ပိဏ္ဏတ္ထံ၊ ကိ။ ဒေသေတိ၊ ဧ။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။

သစ္စာလေးပါးမှ လွတ်သော ဒေသနာမရှိစေကာမူ သစ္စာလေးပါးသည် ပိဏ္ဏတ္ထမဟုတ်ခဲ့သော် ဆရာစကား မသင့်သေး-ဟု စောဒနာဖွယ် ရှိပြန်ရကား ‘တဿာ စ ။လ။ ပိဏ္ဏတ္ထော’ ပါဠိ ထွက်ပြန်သတည်း။

တဿာ စ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားဒေသနာတော်၏လည်း။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ သစ္စာနိ၊ တို့သည်။ ပိဏ္ဏတ္ထော၊ အပေါင်းဖြစ်သော အနက်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

အဘယ့်ကြောင့်ကား လေးပါး ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်ကြောင့်ကား သစ္စာ မည်သနည်း-ဟူသော စောဒနာကို ဖြေလို၍ ‘ပဝတ္တိ ။လ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ပဝတ္တိပဝတ္တကနိဝတ္တိတဒုပါယဝိမုတ္တဿ၊ ဖြစ်သော တရား၊ ဖြစ်စေတတ်သော တရား၊ ဖြစ်တတ်ဖြစ်စေတတ်သော တရားတို့၏ နှစ်ရာဖြစ်သော တရား၊ ထိုနှစ်ရာဖြစ်သော တရား၏ အကြောင်းဖြစ်သော တရားမှ လွတ်သော။ နေယျဿ၊ သိအပ်သော တရား၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ စတ္တာရိ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အဝိပရိတဘာဝေန၊ မဖောက်မပြန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သစ္စာနိ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ။၏။ တာနိ၊ ထိုသစ္စာတို့ကို။ **“ဒုက္ခံ သမုဒယံ နိရောဓံ မဂ္ဂ”**န္တိ ဟူ၍။ တစ်နည်းကား **“ဒုက္ခံ ။လ။ မဂ္ဂ”**န္တိ ဣမိနာ ပဒေန၊ ဖြင့်။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ။၏။ ။

ဒုသဒ္ဓါသည် ကုစ္ဆိတအနက်ကို၊ ခသဒ္ဓါသည် တုစ္ဆအနက်ကို ဟောရကား ကုစ္ဆိတဉ္စ တုစ္ဆဉ္စာတိ ဒုက္ခံ-ဟူသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ကို အကြောင်းနှင့်တကွ ပြလိုသောကြောင့် ‘တတ္ထ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တတ္ထ၊ ထိုလေးပါးသော သစ္စာတို့တွင်။ တစ်နည်းကား တတ္ထ ပါဠေ၊ ဌ။ အဝယဝတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ။၏။ အနေကုပဒ္ဒဝါဓိဋ္ဌာနဘာဝေန၊ များစွာသော ဥပဒ္ဒဝေါတို့၏ တည်ရာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ပရံပရဟိတ် တည်း)။ ကုစ္ဆိတတ္ထာ စ၊ စက်ဆုပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဗာလဇနပရိကပ္ပိတဓုဝသုဘသုခတ္တဘာဝဝိရဟေန၊ သူမိုက်တို့သည် ကြံအပ်သော ဓုဝအဖြစ်၊ သုဘအဖြစ်၊ သုခအဖြစ်၊ အတ္တအဖြစ်မှ ကင်းခြင်းကြောင့်။ တုစ္ဆတ္တာ၊ အချည်းနှီး ဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ **ဒုက္ခံ၊** မည်၏။

သံသဒ္ဓါ၏ သံယောဂအနက်ကို၊ ဥဒသဒ္ဓါ၏ ဥပ္ပတ္တိအနက်ကို၊ အာယသဒ္ဓါ၏ ကာရဏအနက်ကို ပြလိုခြင်းကြောင့် အယတိ ပဝတ္တတိ ဧတိဿာ ဝါ ဧတသ္မာ ဖလန္တိ အယော၊ သံယောဂေ သတိ ဥဒဿ အယောတိ သမုဒယော-ဟူသော ဝစနတ္ထကို ပြလိုရကား အဝသေသ ။လ။ သမုဒယော-ဟု ဖွင့်သတည်း။

အဝသေသပစ္စယသမဝါယေ၊ တဏှာမှ ကြွင်းသော အကြောင်း၏ ညီညွတ်ခြင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ဒုက္ခဿ၊ ။၏။ ဥပ္ပတ္တိကာရဏတ္တာ၊ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **သမုဒယော၊** မည်၏။ သဗ္ဗဂတိသုညတ္တာ၊

အလုံးစုံသော ဂတိမှ ဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤနိဗ္ဗာန်၌။ သံသာရစာရက သင်္ခါတော၊ သံသရာနှောင်ချိုင့်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဝါ၊ သံသရာတည်းဟူသော ဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ (ဤအနက်ကား ‘စာရကန္တိ စရဏံ ပဝတ္ထနံ စာရကံ’-ဟု သစ္စဝိဘင်း ယောဇနာနှင့် အညီတည်း)။ ဒုက္ခရောဓော၊ ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **နိရောဓော**၊ မည်၏။ (ဤသို့ လှမ်း၍ သမ္ပန်)။ ဝါ၊ ကား။ ဧတသ္မိ နိဗ္ဗာနေ၊ ကို။ အဓိဂတေ၊ သိအပ်သည်ရှိသော်။ ဝါ၊ ရအပ်သည်ရှိသော်။ ဝါ၊ ရောက်အပ်သည်ရှိသော်။ သံသာရစာရကသင်္ခါတဿ၊ သော။ ဒုက္ခရောဓဿ၊ ဒုက္ခဖြစ်ခြင်း၏။ အဘာဝေါ၊ မရှိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိပိ တသ္မာ၊ ကြောင့်လည်း။ **နိရောဓော**၊ မည်၏။

ဖလူပစာရတ္ထအားဖြင့် ပြပြန်လိုရကား အနုပ္ပါဒနိရောဓပစ္စယတ္တာ ဝါ-ဟု မိန့်သတည်း။

ဝါ၊ ကား။ အနုပ္ပါဒနိရောဓပစ္စယတ္တာ၊ တစ်ဖန် မဖြစ်သော ချုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **နိရောဓော**၊ မည်၏။ (ဤသို့ ပေး)။ မာရေန္တော၊ ကိလေသာတို့ကို သတ်လျက်။ ဂစ္ဆတိ၊ သွားတတ်၏။ ဝါ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **မဂ္ဂေါ**၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ၊ နိဗ္ဗာန်ကို အလိုရှိကုန်သော သူတို့သည်။ မဂ္ဂိယတိ၊ ရှာအပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **မဂ္ဂေါ**၊ မည်၏။

တတ္ထ၊ ထိုလေးပါးသော သစ္စာတို့တွင်။ သမုဒယေန၊ ဖြင့်။ အဿာဒေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒုက္ခေန၊ ဖြင့်။ အာဒိနဝေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မဂ္ဂနိရောဓေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ နိဿရဏံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ တစ်နည်းကား ဧဝံ၊ ဤအတူ။ ယသ္မိ သုတ္တေ၊ ၌။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ သစ္စာနိ၊ တို့သည်။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ အာဂတာနိ၊ ကုန်၏။ တတ္ထ သုတ္တေ၊ ထိုသုတ်၌။ ယထာရူတဝသေန၊ တိုက်ရိုက်၏

၁။ နိရောဓော ။ ။ ဤဝိကပ်၌လည်း ‘အဘာဝေါ ဧတသ္မိ ရောဓဿာတိ နိရောဓေ’-ဟု ပြု။ ထို့ကြောင့် ဝိဘင်းဋီကာ၌ ‘ဧတသ္မိ စတ္ထေ အဘာဝေါ ဧတသ္မိ ရောဓဿာတိ နိရောဓော ဣစ္ဆေဝ ပဒသမာသော’-ဟု မိန့်သတည်း။

၂။ မဂ္ဂေါ ။ ။ ဤနှစ်ဝိကပ်တို့တွင် ရှေးဝိကပ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် မာရေန္တဂေါ-ဟု ဆိုအပ်လျက် နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် မဂ္ဂေါဟု ဆိုသည်။ မဏိမဉ္ဇူအလို တစ်နည်းကား ‘မာရေတီတိ မော၊ ဂစ္ဆတီတိ ဂေါ၊ မော စ သော ဂေါ စာတိ မဂ္ဂေါ’-ဟူသော ဝစနတ္ထကို ပြ၏။

အစွမ်းအားဖြင့်။ အဿာဒါဒယော၊ တို့ကို။ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ (လှမ်း၍ပေး)။ ယတ္ထ ပန သုတ္တေ၊ ဌိကား။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ သစ္စာနိ၊ တို့သည်။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ န အာဂတာနိ၊ ကုန်။ တတ္ထ သုတ္တေ၊ ဌိ။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ၍။ တေသံ၊ ထိုလေးပါးသော သစ္စာတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ အဿာဒါဒယော၊ တို့ကို။ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

**သစ္စာတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဿာဒါဒယောသည်တို့ကို ထုတ်အပ်ကုန်သော-
ဟု ဆိုပြီး။ အဿာဒါဒယောသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်ကား သစ္စာတို့ကို
မထုတ်အပ်ကုန် သလော စောဒနာရုံရကား ‘ယတ္ထ စ’အစရှိသော ပါဠိကို
မိန့်သတည်း။**

ယတ္ထ စ၊ အကြင် သုတ်၌လည်း။ အဿာဒါဒယော၊ တို့သည်။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ အာဂတာ၊ ကုန်၏။ တတ္ထ သုတ္တေ၊ ဌိ။ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ၊ ဆိုဖွယ်သည်ပင်လျှင်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ယတ္ထ ပန၊ ဌိကား။ န အာဂတာ၊ ကုန်။ တတ္ထ သုတ္တေ၊ ဌိ။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ၍။ တေသံ၊ ထိုအဿာဒါဒယောသည်တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ သစ္စာနိ၊ တို့ကို။ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။

**ယင်းသို့ သစ္စာတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဿာဒါဒယောသည်တို့ကိုလည်းကောင်း။
အဿာဒါဒယောသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် သစ္စာတို့ကိုလည်းကောင်း ထုတ်အပ်
ကုန်သည်ရှိသော် ဤ၌ အသို့မူ၍ အဿာဒါဒယောသည်တို့ဖြင့်သာ သစ္စာတို့ကို
ထုတ်သနည်း။ သစ္စာတို့ဖြင့်လည်း အဿာဒါဒယောသည်တို့ကို ထုတ်ကောင်းသည်
မဟုတ်ကုန်လော-ဟူသော စောဒနာပုစ္ဆာကို နှလုံးဝိုက်၍ ‘ဣဓ ပန’အစရှိသော
ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ဣဓ ပန၊ ဤအရာ၌ကား။ အဿာဒါဒယော၊ တို့ကို။ ဥဒါဟရဏဝသေန၊ အားဖြင့်။ (ကာမံ ကာမယမာနဿအစရှိသော ဥဒါဟရဏ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဟူလိုသော်)။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿိတာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေဟိ၊ ထိုအဿာဒါဒယောသည်တို့ဖြင့်။ သစ္စာနိ၊ တို့ကို။ နိဒ္ဒါရေတု၊ ဌာ။ “**အာဒိနဝေါ စာ**”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

တတ္ထ၊ ထိုဒုက္ခသစ္စာ အာဒိနဝအစရှိသည်တို့တွင်။ “သံခိတ္တေန ။လ။ ဒုက္ခာ”တိ ဝစနတော၊ ကြောင့်။ တဏှာဝဇ္ဇာ၊ တဏှာသည် ကြည်အပ်ကုန်သော။ တေဘူမကဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဒုက္ခသစ္စံ၊ မည်၏။ တေ စ၊ ထိုတေဘူမကတရားတို့သည်လည်း။ အနိစ္စာဒိသဘာဝတ္တာ၊ အနိစ္စအစရှိသော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အာဒိနဝေါ၊

ဝါရ]

၂၂၇

မည်၏။ ဖလဉ္စ၊ ဖလသည်လည်း။ ဒေသနာယ၊ သည်။ သာဓေတဗ္ဗံ၊ ပြီးစေအပ်သော အကျိုးတည်း။ တတ္ထ၊ ထိုအကျိုးတို့တွင်။ ယံ ဖလံ၊ သည်။ လောကီယံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ ဖလံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ “**ဖလဉ္စ ဒုက္ခ**”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ အဿာဒေါတိ ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ တဏှာဝိပလ္လာသာနဗ္ဗိ၊ တို့၏လည်း။ ဣစ္ဆိတတ္တာ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုတဏှာဝိပလ္လာသတို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ “**အဿာဒေါ သမုဒယော**”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

အရိယမဂ်ကိုသာ မဂ္ဂသစ္စာဟူ၍ ဆိုတန်စေ၊ အဘယ့်ကြောင့် ဥပါယ အာဏတ္တိတို့ကို မဂ္ဂသစ္စာဟု ဆိုဘိသနည်း ပုစ္ဆာရှိရကား ‘သဟ ။လ။ဝုတ္တံ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဝိပဿနာယ၊ နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ အရိယမဂ္ဂေါ စ၊ သည်လည်းကောင်း။
 ဒေသနာ [၅၊ ၅၇] စ၊ တိုက်တွန်းခြင်း အစီအရင်အားဖြင့် ဖြစ်သော ဒေသနာသည် လည်းကောင်း။ ဒေသနာဖလာဓိဂမဿ၊ ဒေသနာ၏ အကျိုးကို ရခြင်း၏။ ဥပါယော၊ အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ ကတွာ ဣမိနာ ကာရဏေန၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်။ “**ဥပါယော အာဏတ္တိ စ မဂ္ဂေါ**”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

ယင်းသို့ အရိယမဂ်ကို မဂ္ဂသစ္စာ၌ ထုတ်အပ်သည်ရှိသော် နိဿရဏပုဒ်၌ကား မထုတ်အပ်ပြီဟု အယူရှိရာသောကြောင့် ထိုအယူကို နစ်စေခြင်းငှာ ‘နိဿရဏ ။လ။ တဗ္ဗော’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ နှစ်ပုဒ်၌ ထုတ်အပ်သည်ရှိသော် အာကုလ မဖြစ်ခဲ့ပြီလော စဉ်ရှိရကား ‘န စာယံ ။လ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

နိဿရဏပဒေ စာပိ၊ နိဿရဏပုဒ်၌လည်း။ အရိယမဂ္ဂေါ၊ ကို။ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗော၊ ၏။ အယံ သစ္စဝိဘာဂေါ၊ ဤသစ္စာကို ဝေဖန်ခြင်းသည်။ အာကုလော၊ နှောင့်ယှက်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။

နှစ်ပုဒ်၌ ထုတ်လျက် အသို့မူ၍ အာကုလ မဖြစ်ရှိကုန်အံ့နည်း ပုစ္ဆာရှိရကား ‘ယထာ ဟိ ။လ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သစ္စဝိဘာဂေါ၊ ၌။ “တဏှာ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ အဝသိဋ္ဌာ၊ တဏှာမှ ကြွင်းကုန်သော။ ကိလေသာ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ အဝသိဋ္ဌာ၊ ကိလေသာမှ ကြွင်းကုန်သော။ အကုသလာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ သာသဝါနိ၊ အာသဝေါတရား၏ အာရုံဖြစ်ကုန်သော။ ကုသလမူလာနိ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ သာသဝါ၊ ကုန်သော။ ကုသလာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ စ၊

တို့ကိုလည်းကောင်း။ သမုဒယသစ္စဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဝိဘတ္တာ၊ ကုန်၏။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တသ္မိ တသ္မိ နယေ၊ ဌ။ တံတံအဝသိဋ္ဌာ၊ ထိုထိုသမုဒယသစ္စ၏အဖြစ်ဖြင့် ဝေဖန်အပ်သည်မှ ကြွင်းကုန်သော။ တေဘူမကဓမ္မာ၊ တို့ကို။ ဒုက္ခသစ္စဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဝိဘတ္တာ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ကုဓာပိ၊ ဤသစ္စကို ဝေဖန်ရာ၌လည်း။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သစ္စဝိဘာဂေါ၊ သည်။ အာကုလော၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ **ဣမာနိ စက္ကာရိ သစ္စာနိ**တိ ကုဒံ ဝစနံ၊ သည်။ နိဂမနံ၊ နိဂုံးတည်း။ **ကုဒံ ဓမ္မစက္ကန္တိ**၊ ကား။ ဘဂဝတော၊ ၏။ စတုသစ္စဝသေန၊ ဖြင့်။ သာမုက္ကံသိကာ၊ ကိုယ်တော်တိုင် ထုတ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော။ ယာယံ ဓမ္မဒေသနာ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ကုဒံ၊ ဤကိုယ်တော်တိုင် ထုတ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော ဒေသနာသည်။ ဓမ္မစက္ကံ၊ မည်၏။ ။

ကုဒါနိ၊ ဌ။ တဿာ ဓမ္မဒေသနာယ၊ ၏။ ဓမ္မစက္ကဘာဝံ၊ ဓမ္မစက္က၏ အဖြစ်ကို။ **သစ္စဝိဘင်္ဂသုတ္တဝသေန**၊ သစ္စာကို ဝေဖန်ရာဖြစ်သော ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝါ၊ သစ္စာကို ဝေဖန်ရာဖြစ်သော သံယုတ်၌ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“ယထာဟ ဘဂဝါ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

တတ္ထ ပါဠေ၊ ဌ။ **ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ**၊ ကား။ ဇာတိအာဒိဝိဘာဝံ၊ ဇာတိအစရှိသော ဝေဖန်ခြင်းရှိသော။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓသဟဂတံ၊ ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ (သဟဂတကား တဗ္ဘောတည်း။) တစ်နည်း။ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓသင်္ဂဟံ၊ ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်အပ်သော။ တဏှာဝဇ္ဇံ သော။ တေဘူမကဓမ္မဇာတံ၊ တေဘူမကဖြစ်သော တရားသဘောသည်။ ဒုက္ခဿ၊ ၏။ အဓိဋ္ဌာနဘာဝေန စ၊ တည်ရာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဒုက္ခဒုက္ခာဒိဘာဝေန စ၊ ဒုက္ခဒုက္ခအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။

၁။ သစ္စဝိဘင်္ဂသုတ္တဝသေန ။ ။ ဤ၌ သစ္စာကို ဝေဖန်ရာဖြစ်ရကား သစ္စသံယုတ်ကို သစ္စဝိဘင်္ဂ ဟူပါသတည်း။ အဘိဓမ္မာ၌ ဓာတုဝိဘင်း၏ အခြားမဲ့၌ ဟောအပ်သော သစ္စဝိဘင်းကို မယူလင့်။

၂။ ဣဒံ ။ ။ နိယတိ၏ သဘောသည် နောက်ပုဒ်သို့ လိင်လိုက်မြဲ၊ ပြယုဂ်ကား ‘ယံ မမဿ ဥပါဒါနံ သော မမဿ ပဋိယာတော’အစရှိသည်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဤ၌ ‘ယာယံ ဓမ္မဒေသနာ’-ဟူသော ရှေးပုဒ်သို့ မလိုက်မူ၍ ဓမ္မစက္ကံ-ဟူသော နောက်ပုဒ်သို့ လိုက်၍ ‘ကုဒံ’-ဟု နပုလ္လင်ဆိုသည်။ အနက်ကား ဒေသနာပင်တည်း။

ဝါရ]

၁-ဒေသနာဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၂၉

ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခဟု ဆိုအပ်သော။ အရိယသစ္စံ၊ မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **မေတိ** ဣမိနာ ပဒေန၊ ဖြင့်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ အတ္တာနံ၊ ကိုယ်တော်ကို။ နိဒ္ဒိသတိ၊ ညွှန်တော်မူ၏။ **ဗာရာဏသီယန္တိ**၊ ကား။ ဗာရာဏသီနာမကဿ၊ သော။ နဂရဿ၊ ၏။ အဝိဇ္ဇာရေ၊ အနီး၌။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဣသိနံ၊ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတည်း-ဟူသော ဣသိတို့၏။ အာကာသတော၊ မှ။ ဩတရဏဌာနတာယ၊ သက်ရာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **ဣသိပတနန္တိ** စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ မိဂါနံ၊ သားအပေါင်းတို့အား။ တတ္ထ၊ ထိုအရပ်၌။ အဘယဿ၊ ဘေးမဲ့၏။ ဝါ၊ ကို။ ဒိန္နတ္တာ၊ ပေးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **မိဂဒါယန္တိ** စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ လဒ္ဓနာမေ၊ ရအပ်သော အမည်ရှိသော။ အဿမေ၊ သင်္ခမ်း၌။ ဥတ္တရတိ အတိက္ကမတိ၊ လွန်တတ်၏။ ဝါ၊ ကား။ အဘိဘဝတိ၊ နှိပ်နင်းတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဥတ္တရံ၊ မည်၏။ ဧတဿ ဓမ္မစက္ကဿ၊ ထိုဓမ္မစက်အား။ ဝါ၊ ထက်။ ဥတ္တရံ၊ လွန်သော တရားသည်။ ဝါ၊ နှိပ်နင်းနိုင်သော တရားသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ ဓမ္မစက္ကံ၊ သည်။ **အနုတ္တရံ**၊ မည်၏။ အနတိသယံ၊ လွန်ကဲသော တရားမရှိသော။ ဝါ၊ ကား။ အပ္ပဋိဘာဂံ၊ အတူမရှိသော။

ဤဓမ္မဒေသနာ၏သာ ဓမ္မစက္ကဟူ၍ ဟောအပ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြအံ့ သောငှာ ‘ကိဉ္စာပိ ။လ။ ဝုတ္တံ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဘဂဝတော၊ ၏။ ဓမ္မဒေသနာ၊ ကို။ အနေကာသု၊ ကုန်သော။ ဒေဝမနုဿပ-
ရိသာသု၊ နတ်ပရိသတ် လူပရိသတ်တို့၌။ အနေကသတက္ခတ္တံ၊ အကြိမ်တစ်ရာမက။
တေသံ၊ ထိုနတ်လူတို့၏။ ဝါ၊ အား။ အရိယသစ္စပ္ပဋိဝေဓသမ္ပာဒနဝသေန၊
အရိယသစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို ပြီးစေခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ကိဉ္စာပိ
ပဝတ္တိတာ၊ အကယ်၍ကား ဟောတော်မူအပ်၏ရှင်။ ဝါ၊ ဖြစ်စေအပ်၏ရှင်။ တထာပိ၊
လည်း။ သဗ္ဗပဌမံ၊ အလုံးစုံသော ဓမ္မဒေသနာတို့၏ ရှေးဦးစွာ။ အညာသိကော-
ဏ္ဍညပုဗ္ဗဒါယ၊ အညာသိကောဏ္ဍညအမှူးရှိသော။ အဌာရသပရိမာဏာယ-
ဗြဟ္မကောဋိယ၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်ကုဋေ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဗြဟ္မာ၏။ စတုသစ္စပ္ပ-
ဋိဝေဓဝိဘာဝနီယာ၊ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို ပြတတ်သော။ ယာ
ဓမ္မဒေသနာ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တဿာ ဓမ္မဒေသနာယ၊ ၏။ သာတိသယာ၊
လွန်စွာသော။ ဓမ္မစက္ကသမညာ၊ ဓမ္မစက်ဟူသော အမည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတ”**န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ သတိပဋ္ဌာနာဒိဓမ္မော ဇေ၊ သတိပဋ္ဌာန်အစရှိသော
 တရားသည်သာလျှင်။ ပဝတ္ထနဋ္ဌေန၊ ဖြစ်တတ်သော သဘောကြောင့်။ စက္ကံ၊ မည်၏။
 ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဓမ္မစက္ကံ**၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ စက္ကန္တိ၊ ကား။ အာဏာ၊
 အာဏာတည်း။ ဓမ္မတော၊ တရားသဘောမှ။ အနပေတတ္တာ၊ မကင်းသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ ဓမ္မဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ၊ ထိုဓမ္မသည်။ စက္ကဉ္စ၊
 အာဏာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဓမ္မစက္ကံ**၊ မည်၏။
 ဓမ္မေန ဉာယေန၊ အသင့်အားဖြင့်။ စက္ကံ၊ ဖြစ်သည်တည်း။ တစ်နည်းကား ဓမ္မေန ဉာယေန၊
 ဖြင့်။ ပဝတ္ထံ၊ သော။ စက္ကံ၊ အာဏာတည်း။ ဣတိပိ တသ္မာ၊ ကြောင့်လည်း။ **ဓမ္မစက္ကံ**၊
 မည်၏။ မယာ၊ သည်။ ဝုတ္တဝစနဿ၊ ၏။ သာဓကံ၊ သော။ ယထာ ကိ ဝစနံ၊ ကို။
 အာဟ၊ နည်းဟူမူကား။ “ဓမ္မဉ္စ၊ ကိုလည်း။ ပဝတ္ထေတိ၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ စက္ကဉ္စ၊
 အာဏာကိုလည်း။ ပဝတ္ထေတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဓမ္မစက္ကံ၊ မည်၏။ စက္ကဉ္စ၊
 အာဏာကိုလည်း။ ပဝတ္ထေတိ၊ ၏။ ဓမ္မဉ္စ၊ ကိုလည်း။ ပဝတ္ထေတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ ဓမ္မစက္ကံ၊ မည်၏။ ဓမ္မေန၊ အသင့်အားဖြင့်။ ပဝတ္ထေတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ ဓမ္မစက္ကံ၊ မည်၏။” ဣတိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ **အပ္ပဋိဝတ္တိယန္တိ**၊ ကား။
 ဓမ္မိဿရဿ၊ တရား၌ အစိုးရတော်မူသော။ ဘဂဝတော၊ ၏။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ-ဘာဝတော
 စ၊ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် သိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဓမ္မစက္ကဿ၊ ဓမ္မစက္ကတရား၏။ အနုတ္တရဘာဝတော
 စ၊ လွန်ကဲသော တရားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ အပ္ပဋိသေဓနိယံ၊
 မတားမြစ်အပ်သော။ ပန၊ ဆက်၍ဆိုဦးအံ့။ ဧကေန၊ အဘယ်သူသည်။ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ၊
 မတားမြစ်အပ်သနည်း။ ဣတိ စောဒနာယ၊ ဤသို့သော စောဒနာကြောင့်။
“သမဏေန ဝါ”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ **သမဏေနာတိ**၊
 ကား။ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ ရဟန်းအဖြစ်သို့။ ဥပဂတေန၊ ရောက်သော သူသည်။ **[၄၊ ၅၈]**
ဗြာဟ္မဏေနာတိ၊ ကား။ ဇာတိဗြာဟ္မဏေန၊ ဇာတ်အားဖြင့် ဖြစ်သော ပုဏ္ဏားသည်။

သမိတပါပ ဗာဟိတပါပဖြစ်သော ပရမတ္ထသမဏဗြာဟ္မဏတို့ကိုလည်း
 ဆိုကောင်းပါသည် မဟုတ်ကုန်လော-ဟူသော စောဒနာကို နှလုံးထား၍ ‘ပရမတ္ထ
 ။လ၊နတ္ထိ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ ပရမတ္ထသမဏဗြာဟ္မဏာနံ၊ ပရမတ္ထဖြစ်သော ရဟန်းပုဏ္ဏား
 တို့အား။ ပဋိလောမနစိတ္တိယေဝ၊ ဆန့်ကျင်သော စိတ်သည်ပင်လျှင်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

ဒေဝေနာတိ၊ ကား။ ကာမာဝစရဒေဝေန၊ သည်။ **ကေနစိတိ၊ ကား။** ယေန ကေနစိ၊ အမှတ်မရှိသော။ အဝသိဋ္ဌပါရိသဇ္ဇေန၊ ကြွင်းသော ပရိသတ်သည်။(ခတ္တိယ ဂဟပတိပရိသတ်ကို ယူ)။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ပါဠိ၌ လာသော သမဏဗြာဟ္မဏ စသည်တို့တွင် တစ်ယောက်ယောက်သာ ယေန ကေနစိ ဖြစ်ကောင်းသည် မဟုတ်ကုန်လော- ဟု အမေးပုစ္ဆာ စောဒနာရှိရကား ‘ဧတ္တာဝတာ ။လ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ’-ဟူသောပါဠိ ထွက်သတည်း။

ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှ အတင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်။ **အဋ္ဌန္တမ္ပိ ပရိသာနံ**၊ ရှစ်ပါးသော ပရိသတ်တို့ကိုလည်း။ အနဝသေသပရိယာဒါနံ၊ အကြွင်းမဲ့ယူခြင်းကို။ ဝါ၊ အကြွင်းမဲ့ ကုန်စေခြင်းကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဧါ။ **လောကသ္မိန္နိ၊ ကား။** သတ္တလောကေ၊ ၌။ **တတ္ထာတိ၊ ကား။** တိဿံ စတုသစ္စဓမ္မဒေသနာယံ၊ ထိုစတုသစ္စဓမ္မဒေသနာ၌။

အပရိမာဏာ အက္ခရာ၊ အပရိမာဏာ ပဒါဟု ပဋိပါဋိအားဖြင့် ဆိုပါလော။ စုဒ်ရှိရကား ‘အပရိမာဏာ ။လ။ ဒဿနတ္ထံ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အပရိမာဏာ ပဒါ၊ အပရိမာဏာ အက္ခရာတိ၊ ဟူ၍။ ဥပ္ပဋိပါဋိဝစနံ၊ ကျိတ်ကျအားဖြင့် ဆိုခြင်းသည်။ ဝါ၊ အစဉ်မဟုတ်သောအားဖြင့် ဆိုခြင်းသည်။ ယေဘုယျေန၊ ဖြင့်။ အက္ခရာနိ၊ တို့ကို။ ပဒသင်္ဂဟိတာနိ၊ ပုဒ်ဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်အပ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿနတ္ထံ၊ ပြခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ပဒါ အက္ခရာ ဗျဉ္ဇနာတိ၊ ဟူ၍။ လိင်္ဂဝိပလ္လာသော၊ လိင်္ဂပြန်ခြင်းကို။ ကတော၊ ဧါ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဧါ။ **အတ္ထဿာတိ၊ ကား။** စတုသစ္စသင်္ခါတဿ၊ သော။ အတ္ထဿ၊ အား။ **သင်္ကာသနာတိ၊ ကား။** သင်္ကာသိတဗ္ဗာကာရော၊ အကျဉ်းပြအပ်သော အခြင်းအရာတည်း။ သေသေသုပိ၊ ကြွင်းသော ပကာသနာအစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း။ ဧသ ဧသော နယော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဧါ။

အတ္ထဿကား ယုပစ္စည်းအယုဉ် ဆဋ္ဌိကံဟု အယူရှိရာသောကြောင့် ‘အတ္ထဿာတိ စ ။လ။ ဝစနံ’ပါဠိကို မိန့်သော်။

အတ္ထဿာတိ ဧတ္ထ ပဒေ စ၊ ၌လည်း။ သမ္ပန္နော၊ သမ္ပန်အနက်၌။ သာမိဝစနံ၊ သာမိဝိဘတ်တည်း။ **ဣတိပိဒန္တိ ဧတ္ထ ပါဠေ၊ ၌။ ဣတိတိ သဒ္ဓေါ၊ ဣတိ-ဟူသော**

၁။ အဋ္ဌန္တမ္ပိ ပရိသာနံ ။ ။ ပရိသတ်ရှစ်ပါးသရုပ်ကား မင်းပရိသတ်၊ ပုဏ္ဏားပရိသတ်၊ သူကြွယ်ပရိသတ်၊ ရဟန်းပရိသတ်၊ စတုမဟာရာဇ်ပရိသတ်၊ တာဝတိံသာပရိသတ်၊ မာရပရိသတ်၊ ဗြဟ္မာပရိသတ်။ ဤရှစ်ပါးတည်း။

သဒ္ဓါသည်။ ပကာရတ္ထော၊ ပကာရအနက်ရှိ၏။ **ပိ**-သဒ္ဓေါ၊ သည်။ သမ္ပိန္နာနတ္ထော၊ သမ္ပိန္နာနအနက်ရှိ၏။ ဣမိနာပိ ဣမိနာပိ ပကာရေန၊ ဤအပြား ဤအပြားဖြင့်လည်း။ ဣဒံ၊ ဤတဏှာကြည်သော တေဘူမကတရားကို။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခဟု ဆိုအပ်သော။ အရိယသစ္စံ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ တေန၊ ထိုဣတိပိဟူသော သဒ္ဓါဖြင့်။ ဇာတိအာဒိဘေဒေန၊ ဇာတိအစရှိသော အပြားအားဖြင့်။ ယထာဝုတ္တဿ၊ သော။ ဒုက္ခသစ္စဿ၊ ၏။ အနေကဘေဒတဉ္စ၊ များသော အပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ တံဒီပကာနံ၊ ထိုဒုက္ခသစ္စာကို ပြတတ်ကုန်သော။ အက္ခရပဒါဒိနံ၊ တို့၏။ ဝုတ္တပ္ပကာရံ၊ သော။ အပရိမာဏတဉ္စ၊ အတိုင်းအရှည်မရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ သမတ္ထေတိ၊ ပြီးစေ၏။ ။

အယံ ဒုက္ခသမုဒယောတိ၊ ကား။ ကာမတဏှာဒိဘေဒါ၊ ကာမတဏှာ အစရှိသော အပြားရှိသော။ ဝဋ္ဋဿ၊ ၏။ မူလဘူတာ၊ သော။ အယံ တဏှာ၊ သည်။ ယထာဝုတ္တဿ၊ သော။ ဒုက္ခဿ၊ ၏။ နိဗ္ဗတ္တိဟေတုဘာဝတော၊ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒုက္ခသမုဒယော၊ မည်၏။ **အယံ ဒုက္ခနိရောဓောတိ၊** ကား။ သဗ္ဗသင်္ခတနိဿဋ္ဌာ၊ အလုံးစုံသော သင်္ခတတရားတို့မှ လွတ်သော။ အယံ အသင်္ခတဓာတု၊ ဤအသင်္ခတဓာတ်သည်။ ယထာဝုတ္တဿ၊ သော။ ဒုက္ခဿ၊ ၏။ အနုပ္ပါဒနိရောဓပစ္စယတ္တာ၊ တစ်ဖန်မဖြစ်သော ချုပ်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒုက္ခနိရောဓော၊ မည်၏။ **အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ ပဋိပဒါတိ၊** ကား။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိအဋ္ဌင်္ဂသမူဟော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသော ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါဖြင့် ရေတွက်အပ်သော။ အယံ၊ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည်။ ဒုက္ခနိရောဓသင်္ခါတံ၊ သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ သို့။ အာရမ္မဏဝသေန၊ အာရုံပြုသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တဒဘိမုခီဘူတတ္တာ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ရှေ့ရှုဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဂစ္ဆတိ စ၊ သွားလည်းသွားတတ်၏။ (ဂစ္ဆန္တိ စ-ဟူ၍လည်း ပါဠိရှိ၏။ ဂစ္ဆန္တိ စ၊ သွားသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဤသို့ ပေး။) ဒုက္ခနိရောဓပတ္တိယာ၊ ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာသို့ ရောက်ခြင်း၏။ ဝါ၊ ငှာ။ ပဋိပဒါ စ၊ အကျင့်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ ပဋိပဒါ၊ မည်၏။ **ဣတိပိဒန္တိ ပဒဿ ပန၊** ဣတိပိဒဟူသော ပုဒ်၏ကား။ (အတ္ထော၌ စပ်)။ သမုဒယသစ္စေ၊ ၌။ **အဋ္ဌသတတဏှာ ဝိစရိတေ**ဟိ။

၁။ အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတေဟိ ။ ။ ဤ၌ အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတသရုပ်ကား ကာမတဏှာ၊ ဘဝတဏှာ၊ ဝိဘဝတဏှာအားဖြင့် သုံးပါး။ ထိုသုံးပါးကို သန္တာန်နှစ်ပါးနှင့်

တစ်ရာရှစ်ပါးသော တဏှာဝိစရိုက်တို့ဖြင့်။ နိရောဓသစ္စေ၊ ဌှိ။ မဒနိဗ္ဗဒနာဒိ-
ပရိယာယေဟိ၊ မဒနိဗ္ဗဒနအစရှိသော ပရိယာယ်တို့ဖြင့်။ မဂ္ဂသစ္စေ၊ ဌှိ။ သတ္တတ္ထိသ-
ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝိဘဇိတ္တာ၊ ဤ။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ သေသံ၊
သည်။ ဝုတ္တနယမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . အလုံးစုံသော မြတ်စွာဘုရားစကားတော်
ပါဠိ၏ ဒွါဒသပဒ၏ အဖြစ်ကို ပြပြီးသည် မဟုတ်လော။ အဘယ်အကျိုးငှာ
ကစ္စည်းမဟာ-ထေရ်သည် ‘တတ္ထ ဘဂဝါ အက္ခရေဟိ သင်္ကာသေတိ’အစရှိသော
ပါဠိကို မိန့်ပြန်လေသနည်း-ဟူသော စောဒနာကို ရည်၍ ‘ဧဝံ ဒွါဒသ ပဒါနိ
သုတ္တန္တိ ဂါထာယ ။လ။အာဒိ ဝုတ္တိ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ဒွါဒသပဒအဖြစ်ကို ပြသောဟူ၏။ ‘အက္ခရံ
ပဒံ ဗျူဇနံ’စသည်ဖြင့် ပြသည်ကို မပြဆိုကောင်းမည်လော စောဒနာကြောင့် ‘ဣဒံ
ဒုက္ခန္တိ မေ ။လ။ ဝိဘဇန္တော’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ မေ ဘိက္ခဝေ အစရှိသည်ဖြင့်
သစ္စဝိဘင်္ဂသုတ်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြ၍ ‘တတ္ထ အပရိမာဏာ ပဒါ’အစရှိသည်ဖြင့်
ဗျူဇနပဒ အတ္ထပဒတို့ကို ဝေဖန်သောဟူ၏။ သစ္စဝိဘင်္ဂသုတ်ကို မပြသော်လည်း
ဗျူဇနပဒ အတ္ထပဒတို့ကို ဝေဖန်ခြင်းကိစ္စ ပြီးကောင်းပါသည် မဟုတ်ကုန်လော။
အသို့မူ၍ သစ္စဝိဘင်္ဂသုတ်ကို ပြ၍ ဝေဖန်သနည်း စောဒနာရှိရာသောကြောင့်
‘သဗ္ဗဿာပိ ။လ။ ဝိဘာဝေန္တော’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . အလုံးစုံသော မြတ်စွာဘုရားစကားတော်၏
စတုသစ္စဒေသနာ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဆဆက္ကဒေသနာ၏ အနက်၏
စတုသစ္စအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း ပြသောဟူ၏။ သစ္စဝိဘင်္ဂသုတ်၌ အလုံးစုံသော
မြတ်စွာဘုရားစကားတော်၏ စတုသစ္စဒေသနာ၏ အဖြစ်ကြောင့် ဆဆက္ကဒေသနာ၏
စတုသစ္စအဖြစ်ကို မဆိုတကား။ မလာတကားဟု စောဒနာရှိသောကြောင့်
‘ဆဆက္ကပရိယာယံ ။လ။ ဒဿနမုခေန’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ဆဆက္ကဒေသနာကို တစ်စိတ်အားဖြင့် ပြ၍
ဓမ္မစက္ကပဝတ္ထနသုတ်ဖြင့် ထိုဆဆက္ကဒေသနာ၏ အနက်ကို သင်္ဂြိုဟ်အပ်သည်၏
အဖြစ်ကို ပြသောဟူ၏။ ဆဆက္ကဒေသနာကို မပြသော်လည်း မပြီးကောင်းပါသလော

မြောက်သည်ရှိသော် ခြောက်ပါးဖြစ်၏။ ထိုခြောက်ပါးကို အာရုံခြောက်ပါးနှင့် မြောက်သည်
ရှိသော် သုံးဆယ့်ခြောက်ပါးဖြစ်၏။ ထိုသုံးဆယ့်ခြောက်ပါးကို ကာလသုံးပါးနှင့် မြောက်သည်
ရှိသော် တရာရှစ်ပါး ဖြစ်သတည်း။

စောဒနာရှိရကား ‘ဓမ္မံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ။လ။ ဒဿနဝသေန’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဧဝံ သို့။ “ဒွါဒသပဒါနိ သုတ္တ”န္တိ ဂါထာယ၊ ဌိ။ သကလဿ၊ သော။ သာသနဿ၊
 ဧ။ ဆန္တံ၊ ကုန်သော။ အတ္ထပဒါနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ဆန္တံ၊ ကုန်သော။ ဗျဉ္စနပဒါနဉ္စ၊
 တို့၏လည်းကောင်း။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ယာ ဒွါဒသပဒတာ၊ အကြင်တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်
 ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဧ။ “ဓမ္မံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိ”တိ အာဒိနာ၊
 ဖြင့်။ ဒေသနာဟာရဿ၊ ဧ။ ဝိသယဒဿနဝသေန၊ အရာကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။
ဆဆက္ကပရိယာယံ၊ ဆဆက္ကဒေသနာကို။ ဧကဒေသေန၊ တစ်စိတ်အားဖြင့်။ ဥဒ္ဒိသိတွာ၊
 အကျဉ်းပြပြီး၍။ **ဓမ္မစက္ကပဝတ္တန သုတ္တေန၊** ဖြင့်။ တဒတ္ထဿ၊ ထိုဆဆက္ကဒေသနာ၏
 အနက်၏။ သင်္ဂဟိတဘာဝဒ-ဿနမုခေန၊ သင်္ဂြိုဟ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းကို
 အရင်းပြုသဖြင့်။ သဗ္ဗဿာပိ၊ လည်းဖြစ်သော။ ဘဂဝတော၊ ဧ။ ဝစနဿ၊ ဧ။
 စတုသစ္စဒေသနာဘာဝဉ္စ၊ စတုသစ္စဒေသနာ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ တဒတ္ထဿ၊
 ထိုဆဆက္ကဒေသနာ၏ အနက်၏။ စတုသစ္စဘာဝဉ္စ၊ လေးပါးသောသစ္စာ၏
 အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ဝိဘာဝေန္တော၊ ထင်ရှားပြလိုသည်ဖြစ်၍။ (ဥဒ္ဒေသတော
 ဒေသေတွာ၌ စပ်)။ “ဣဒံ [၄၊ ၂၉] ဒုက္ခန္တိ မေ ဘိက္ခဝေ ဗာရာဏသိယ”န္တိ အာဒိနာ၊
 ဖြင့်။ **သစ္စဝိဘင်္ဂသုတ္တံ၊** သစ္စာလေးပါးကို ဝေဖန်ရာဖြစ်သော ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်ကို။
 ဥဒ္ဒေသတော၊ အကျဉ်းပြသောအားဖြင့်။ ဒေသေတွာ၊ ၍။ (ဝိဘာဝေန္တောသို့ သွား)။ “တတ္ထ
 အပရိမာဏာ ပဒါ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဗျဉ္စနတ္ထပဒါနိ၊ ဗျဉ္စနပဒ အတ္ထပဒတို့ကို။
 ဝိဘာဝေန္တော၊ ဝေဖန်တော်မူလိုသည်ဖြစ်၍။ တမေဝ ဒွါဒသပဒဘာဝံ၊ ထိုတစ်ဆယ့်
 နှစ်ပုဒ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုသာလျှင်။ (ဘာဝသမ္ပန်ကား ‘သကလသာသနဿ’ဟု လာ)။
 ဒီပေတွာ၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ဌိ။ တေသံ၊ ထိုဗျဉ္စနပဒ အတ္ထပဒတို့၏။ အညမညဝိသယီ
 ဝိသယဘာဝေန၊ အချင်းချင်း၏ ဝိသယီ၏အဖြစ် ဝိသယ၏အဖြစ်ဖြင့်။ သမ္ပန္နဘာဝံ၊
 စပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒေသေတုံ၊ ဌာ။ **“တတ္ထ ဘဂဝါ အက္ခရေဟိ သင်္ကာသေတိ”**တိ
 အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ (ဤ၌ ဝိသယီကား ဗျဉ္စနပဒ၊ ဝိသယကား အတ္ထပဒတည်း)။ ။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ‘အက္ခရေဟိ သင်္ကာသေတိ’ဟု အရှင်ကစ္ဆည်းဆရာ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသနည်း။ ‘ပဒေဟိ သင်္ကာသေတိ’ အစရှိသည်ဖြင့်သာ မဆိုကောင်းပါသလော-ဟု စောဒနာပုစ္ဆာ ထွက်ရာသောကြောင့် ‘တတ္ထ ။လ။ ပဒဂ္ဂဟဏံ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ အက္ခရာကို သိခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့် ပုဒ်ကို သိသည်ရှိသော် အက္ခရာတို့ဖြင့် ပုဒ်ကို ပြ၏ဟူ၍သာ မဆိုကောင်းပါ သလော စောဒနာကြောင့် ‘ဂဟိတေ စ ။လ။ ဟောတိကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ ပုဒ်ကို သိသဖြင့် ပုဒ်၏ အနက်ကို သိပါသည်ရှိသော် ပဒတို့ဖြင့် ယင်း၏ အနက်ကို ပြ၏ဟူ၍သာ မဆိုကောင်းပါသလော စောဒနာကြောင့် ‘တတ္ထ စ ။လ။ သင်္ကာသေတိတိ’-ဟူသောပါဌ်ကို မိန့်သော်။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ထိုပါဌ်၌။ (အာဟသို့ ဆိုက်)။ ပဒါဝယဝဂ္ဂဟဏမုခေန၊ ပုဒ်၏ အစိတ်ဖြစ်သော အက္ခရာကို သိခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ပဒဂ္ဂဟဏံ၊ ပုဒ်ကို သိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ပဒေ၊ ကို။ ဂဟိတေ စ၊ သိအပ်ပြီးသည် ရှိသော်လည်း။ ဂဟိတပဗ္ဗသင်္ကေတဿ၊ ရှေး၌ ယူအပ်သော အမှတ်ရှိသောသူအား။ ပဒတ္တာဝဗောဓော၊ ပုဒ်၏ အနက်ကို သိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တတ္ထ စ၊ ထိုအက္ခရာပုဒ် တို့တွင်လည်း။ ပဒါဝယဝဂ္ဂဟဏေန၊ ပုဒ်၏ အစိတ်ဖြစ်သော အက္ခရာကို သိသဖြင့်။ ပဒဂ္ဂဟဏဿ၊ ပုဒ်ကို သိခြင်း၏။ ဝိသေသာဓာနံ၊ အထူးဖြစ်ခြင်းသည်။ ဇာယတိ ဝိယ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ ပဒတ္တာဝယဝဂ္ဂဟဏေနာပိ၊ ပုဒ်၏ အနက်အစိတ်ကို သိသဖြင့်လည်း။ ဝါ၊ ပုဒ်၏ အစိတ်ဖြစ်သော အက္ခရာ၏ အနက်ကို သိသဖြင့်လည်း။ ပဒတ္တဂ္ဂဟဏဿ၊ ပုဒ်၏အနက်ကို သိခြင်း၏။ ဝိသေသာဓာနံ၊ အထူးဖြစ်ခြင်းသည်။ ဇာယတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “အက္ခရေဟိ သင်္ကာသေတိ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

‘အက္ခရေဟိ ပကာသေတိ’အစရှိသည်ဖြင့်လည်း ဆိုကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော။ အဘယ့်ကြောင့် ပဒေဟိ ပကာသေတိ-ဟု ဆိုဘိသနည်း စောဒနာ ကြောင့် ‘ယသ္မာ ပန ။လ။ ဝုတ္တံ’-ဟူသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ အက္ခရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ သံခိတ္တေန၊ အားဖြင့်။ ဒီပိယမာနေ၊ ပြအပ်သော။ အတ္ထော၊ သည်။ ပဒပရိယောသာနေ၊ ပုဒ်၏အဆုံး၌။ ဝါကျဿ၊ ၏။ အပရိယောသိတတ္ထာ၊ မဆုံးသေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပဒေနေဝ၊ ဖြင့်သာလျှင်။ ပကာသိတော ဒီပိတော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “ပဒေဟိ ပကာသေတိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

‘အက္ခရေဟိ ဝိဝရတိ’အစရှိသည်ဖြင့်လည်း ဆိုကောင်းသည် မဟုတ်တုံလော။ အဘယ့်ကြောင့် ‘ဗျဉ္ဇနေဟိ ဝိဝရတိ’-ဟု ဆိုဘိသနည်း ပုစ္ဆာရှိရကား ‘ဝါကျ ပရိယောသာနေ ပန ။လ။ ဝိဝရတိတိ’-ဟူသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ဝါကျပရိယောသာနေ ပန၊ ဝါကျ၏ အဆုံး၌ကား။ သော အတ္ထော၊ သည်။
ဝိဝရိတော ဝိဝဋ္ဌော၊ ဖွင့်အပ်သည်ကို။ ကတော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ဗျဇ္ဇနေဟိ ဝိဝရတိ”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

**‘အာကာရေဟိ ဝိဘဇတိ’-ဟု ဆိုခဲ့၏။ ‘အက္ခရေဟိ ဝိဘဇတိ’အစရှိသည်
ဖြင့်လည်း ဆိုကောင်းသည် မဟုတ်ပါလောစုဒ္ဓိရှိရကား ‘ယသ္မာ စ ။လ။ ဝုတ္တံ’-
ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ယသ္မာ စ၊ အကြင်ကြောင့်လည်း။ ပကာရေဟိ၊ အပြားတို့ဖြင့်။ ဝါကျဘေဒ၊
ဝါကျကို ခွဲခြမ်းခြင်းကို။ ကတော၊ ပြုအပ်သည်ရှိသော်။ တဒတ္ထော၊ ထိုဝါကျ၏
အနက်သည်။ ဝိဘတ္တော နာမ၊ ဝေဖန်အပ်သည် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊
ကြောင့်။ **“အာကာရေဟိ ဝိဘဇတိ”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

**‘နိရုတ္တိဟိ ဥတ္တာနိကရောတိ’ဟု ဆိုခဲ့၏။ ‘အက္ခရေဟိ ဥတ္တာနိကရောတိ’
အစရှိသည်ဖြင့်လည်း မဆိုကောင်းပါလေသလော ပုစ္ဆာကြောင့် ‘တထာ ။လ။
ကရောတိတိ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

တထာ၊ တူ။ ဝါကျာဝယဝါနံ၊ ဝါကျအစိတ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ပစ္စေကံ၊ သီးသီး။
နိဗ္ဗစနဝိဘာဂေ၊ ဝိဂြိုဟ်အားဖြင့် ဝေဖန်ခြင်းကို။ ဝါ၊ ဝိဂြိုဟ်ကို ဝေဖန်ခြင်းကို။ ကတော၊
သော်။ သော အတ္ထော၊ ထိုဝါကျ၏ အနက်သည်။ ပါကဋ္ဌော၊ ထင်ရှားသည်။ ဟောတိ၊
ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“နိရုတ္တိဟိ ဥတ္တာနိကရောတိ”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

**‘အက္ခရေဟိ ပညပေတိ’အစရှိသည်ဖြင့်လည်း ဆိုပါလော့။ အဘယ့်ကြောင့်
‘နိဒ္ဒေသေဟိ ပညပေတိ’-ဟု ဆိုဘိသနည်း အမေးပုစ္ဆာ ထွက်ရာသောကြောင့်
‘ကတနိဗ္ဗစနေဟိ ။လ။ ပညာပေတိတိ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ကတနိဗ္ဗစနေဟိ၊ ပြုအပ်သော ဝိဂြိုဟ်ရှိကုန်သော။ နိရဝသေသတော၊
အားဖြင့်။ ဝိတ္တာရဝသေန၊ အားဖြင့်။ ဒေသိတေဟိ၊ ကုန်သော။ ဝါကျာဝယဝေဟိ၊
တို့ဖြင့်။ ဝေနေယျာနံ၊ တို့၏။ စိတ္တပရိတောသနဉ္စ၊ စိတ်၏ နှစ်သက်ခြင်းသည်
လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း ။ ဗုဒ္ဓိနိသာနဉ္စ၊ ပညာ၏ ထက်ခြင်းသည်
လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ကတံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊
ကြောင့်။ **“နိဒ္ဒေသေဟိ ပညပေတိ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

**ခပ်သိမ်းသော ဝါကျတို့၌ ဧဝအနက်ကို ရအပ်၏။ ထိုဧဝကို ယှဉ်သည်
ရှိသော် ဤ၌ ‘သင်္ကာသေတိ ဧဝ’-ဟု ယှဉ်အပ်၏ဟု ပြခြင်းငှာ ‘ဧတ္ထ’အစရှိသော
ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ဝါရ]

၁-ဒေသနာဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၃၇

ဧတ္ထ စ၊ ဤအက္ခရေဟိ သင်္ကာသေတိ အစရှိသော ပါဠိ၌လည်း။ အက္ခရေဟိ ဧဝံ သင်္ကာသေတိတိ၊ ဟူ၍။ အဝဓာရဏံ၊ အဝဓာရဏကို။ (ဧဝံသဒ္ဓါကိုလည်း ဟူ)။ အကတွာ၊ ၍။ အက္ခရေဟိ သင်္ကာသေတိ ဧဝါတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ အဝဓာရဏံ၊ ကို။ ဒဠဉ္စ၊ ဤ။

‘အက္ခရေဟိ ဧဝံ’ဟူ၍ အဝဓာရဏကို မှတ်အပ်ကောင်းသည် မဟုတ်တုံလော။ တစ်နည်းကား-‘သင်္ကာသေတိ ဧဝံ’ဟု အဝဓာရဏကို မှတ်ရသဖြင့် အဘယ်အကျိုးရှိပါ သနည်း စောဒနာရှိ၍ ‘သင်္ကာသေတိ ဧဝံ’ဟု အဝဓာရဏကို မှတ်ခြင်း၏ အကျိုးဟု ဆိုအပ်သော လဒ္ဒဂုဏ်ကို ပြအံ့သောငှာ ‘ဧဝံ ဟိ ။လ။ ဟောတိ’ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဧဝံ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်သည်။ သတိ၊ သော်။ အတ္ထပဒါနံ၊ တို့၏။ **နာနာဝါကျဝိ- သယတာဝိ**° အထူးထူးသော ဝါကျလျှင် အရာရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်း။ သိဒ္ဓါ၊ ပြီးသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဧဝံ ဟိ အစရှိသော စကား၏ လဒ္ဒဂုဏ်ကို ပြအံ့သောငှာ ‘တေန’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်ပြန်သတည်း။

တေန၊ ထိုအတ္ထပဒတို့၏ အထူးထူးသော ဝါကျလျှင် အရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧကာနုသန္ဓိကေ၊ တစ်ခုသော အနုသန္ဓေရှိသော။ သုတ္တေ၊ ၌။ ဆဠေဝ၊ ခြောက်ပါးသာ ဖြစ်ကုန်သော။ အတ္ထပဒါနိ၊ တို့ကို။ နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ နာနာနုသန္ဓိကေ၊ အထူးထူးသော အနုသန္ဓေရှိသော။ သုတ္တေ ပန၊ ၌ကား။ အနုသန္ဓိမ္ပိ အနုသန္ဓိမ္ပိ၊ အနုသန္ဓေ အနုသန္ဓေတိုင်း။ ဆ ဆ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ အတ္ထပဒါနိ၊ တို့ကို။ နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ။

“အက္ခရေဟိ စ ပဒေဟိ စ ဥဃ္ဈဋေတိ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဗျဉ္ဇနပဒါနံ၊ တို့၏။ ကိစ္စသာဓနံ၊ ကိစ္စ၏၊ ပြီးခြင်းကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။

သင်္ကာသန အစရှိသည်သာ ဗျဉ္ဇနပဒတို့၏ ကိစ္စမဟုတ်တုံလော စောဒနာကြောင့် ‘ဝေနယုတ္တယ ။လ။ ဗျာပါရော’ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

၁။ နာနာဝါကျဝိသယတာဝိ ။ ။ အက္ခရာတို့ဖြင့်သာ အကျဉ်းပြသည် မဟုတ်။ ပုဒ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်လည်း အကျဉ်းပြသောကြောင့် ‘အက္ခရေဟိ ဧဝံ’ဟု အဝဓာရဏကို မမှတ်မူ၍ ‘အက္ခရေဟိ သင်္ကာသေတိ ဧဝံ’ဟု အဝဓာရဏကို မှတ်အပ်၏။ ထိုသို့ မှတ်သည်ရှိသော် ပဒ အစရှိသည်တို့ဖြင့် သင်္ကာသန၏ ပြီးခြင်းကြောင့် အတ္ထပဒတို့၏ နာနာဝါကျဝိသယ အဖြစ်သည်လည်း ပြီး၏။

ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ဧ၊။ ဝေနေယျတ္တယဝိနယနမေဝ၊ ဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ် သုံးယောက်တို့၏ အပေါင်းကို ဆုံးမခြင်းသည်သာလျှင်။ တေသံ၊ ထိုဗျူနပဒတို့၏။ ဗျာပါရော၊ သည်။ ဝါ၊ ကိစ္စသည်။ ဟောတိ၊ ဧ၊။ သစ္စပုဋိဝေဓဿ၊ ဧ၊။ အဋ္ဌာနဘာဝတော ပန၊ အရာမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ကား။ ပဒပရမော၊ ကို။ ဣဓ၊ ဤ။ န ဝုတ္တော၊ မဆိုအပ်သတည်း။

သရုပ်အားဖြင့် မဆိုသော်လည်း ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူအပ်၏ဟု ပြပြန်လိုရကား ‘နေယျဂ္ဂဟဏေန ဝါ’ အစရှိသောပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ဝါ၊ ကား။ သေက္ခဂ္ဂဟဏေန၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူသဖြင့်။ ကလျာဏ ပုထုဇ္ဇနဿ၊ ကို။ ဂဟဏံ၊ ယူခြင်းသည်။ ဟောတိ ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ နေယျဂ္ဂဟဏေနဝ၊ နေယျပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူသဖြင့်သာလျှင်။ တဿာပိ၊ ထိုပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း။ ဣဓ၊ ဤ၌။ ဂဟဏံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဧ၊။ အက္ခရေဟိတိ အာဒိသု၊ တို့၌။ ကရဏသာဓနေ၊ ကရဏသာဓန၌။ ဝါ၊ ကရဏကာရက၌။ ကရဏဝစနံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ၊။ ဟေတုမ္ပိ၊ ဟိတ်အနက်၌။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။

ဟိတ်အနက် မဖြစ်သင့်သည်ကို ပြီးစေလို၍ ‘အက္ခရာဒိနိ ဟိ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

ဟိ သစ္စံ၊ ဧ၊။ အက္ခရာဒိနိ၊ တို့သည်။ ဥပ္ပဋ္ဌနာဒိအတ္တာနိ၊ ဥပ္ပဋ္ဌန အစရှိသော အကျိုးရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဥပ္ပဋ္ဌနာဒိ၊ ဥပ္ပဋ္ဌန အစရှိသည်သည်။ အက္ခရာဒိအတ္ထံ၊ အက္ခရာ အစရှိသော အကျိုးရှိသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။

ယင်းသို့ဆိုသော် အဘယ်သည် ဟေတု ဟူသနည်း-ဟူသော ပုစ္ဆာကြောင့် ယဒတ္ထာ စ ။လ။ ဝသသိတိ-ဟူသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

 [၄၊ ၆၀] ကိရိယာ စ၊ သည်လည်း။ ယဒတ္ထာ၊ အကြင်အကျိုးရှိ၏။ သော အတ္ထော၊ ထိုအကျိုးသည်။ ဟေတု၊ ဟိတ်မည်၏။ ယထာ၊ ဥဒါဟရုဏ် အဘယ်နည်း ဟူမူကား။ “**အန္ဓေန ဝသတိ**”တိ၊ ဟူသည်တည်း။

၁။ အန္ဓေန ဝသတိ ။ ။ အဓိပ္ပာယ်ကား နေခြင်း အစရှိသော ကြိယာ၏ အကျိုးဖြစ်သော ထမင်းရခြင်း အစရှိသည်သည် ဟိတ် မည်၏။ ဤ၌ကား အက္ခရာ အစရှိသည် တို့သည် ဥပ္ပဋ္ဌန အစရှိသော ကြိယာ၏အကျိုး မဟုတ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ‘အက္ခရေဟိ’ အစရှိသည်တို့၌ ကရိုဏ်းဝိဘတ်သည် ကရဏအနက်၌သာ ဖြစ်သင့်၏။ ဟိတ်အနက်၌ မဖြစ်သင့်-ဟူလိုသော်။

‘ဥဋ္ဌဋေတိ’ ဟူသော ပါဠိ၏ ခွါ၏ အစရှိသော အနက်ဖြစ်သင့် သောကြောင့် ထိုအနက်ကို နစ်စေလို စင်စေလိုရကား ‘ဥဋ္ဌဋေတိတိ ။လ။ ဥဒ္ဓိသတိတိ အတ္ထော’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အဘယ်သို့ ဟောသနည်း၊ ပြသနည်း စောဒနာကြောင့် ‘ယထာဓိပ္ပေတံ အတ္ထံ’ ဟူသော ပါဠိကို၊

အဘယ်သို့ ပြသနည်း စောဒနာကြောင့် ‘ယထာ ။လ။ တထာ’-ဟူသော ပါဠိကို၊

အာသယ၏ နိုးခြင်း ပွင့်ခြင်းကို ဖြစ်လော့ဟုဆို၍ ဟောသလော၊ ပြသလော စောဒနာကြောင့် ‘သင်္ကာသနဝသေန အာဒဟန္တော’-ဟူသော ပါဠိကို၊

အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝိသေသကို ထားသနည်း၊ အာသယ၏ နိုးခြင်း ပွင့်ခြင်း ဖြစ်သနည်းဟူသော စောဒနာကြောင့် ‘သောတာဝဓာနံ ။လ။ ဝေနေယျာနံ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဥဋ္ဌဋေတိတိ ပဒဿ၊ ၎င်း။ သောတာဝဓာနံ၊ သောတသဒ္ဓါကို အစဉ်မှီသဖြင့် မှတ်ခြင်းကို။ ကတွာ၊ ၍။ သမာဟိတစိတ္တာနံ၊ တည်ကြည်သော စိတ်ရှိကုန်သော။ ဝေနေယျာနံ၊ တို့၏။ သင်္ကာသနဝသေန၊ အစွမ်းအားဖြင့်။ အက္ခရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝိသေသံ၊ အထူးကို။ အာဒဟန္တော၊ ထားသည်ဖြစ်၍။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းဖြင့်။ ကထိတေ၊ သော်။ ပဒပရိယောသာနေ၊ ဌ။ အာသယပုဋ္ဌိဗောဓော၊ အာသယ၏ နိုးခြင်း ပွင့်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တထာ၊ ထိုအခြင်းဖြင့်။ ယထာဓိပ္ပေတံ၊ အကြင် အကြင် အလိုရှိအပ်သော။ အတ္ထံ၊ ကို။ သင်္ခေပေန၊ ဖြင့်။ ကထေတိ၊ ၎င်း။ ဥဒ္ဓိသတိ၊ အကျဉ်းပြတော်မူ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဝိပဉ္စယတိတိ**၊ ကား။ ယထာဥဒ္ဓိဌံ၊ အကြင်အခြင်းဖြင့် အကျဉ်းပြအပ်ပြီးသော။ အတ္ထံ၊ ကို။ နိဒ္ဓိသတိ၊ မကျဉ်းမကျယ် ပြတော်မူ၏။ **ဝိတ္ထာရေတိတိ**၊ ကား။ ဝိတ္ထာရံ၊ အကျယ်ချဲ့ခြင်းကို။ ကရေတိ၊ ၎င်း။ ဝါ၊ ကား။ ဝိတ္ထာရံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ၍။ အာစိက္ခတိ၊ ၎င်း။ ပဋိနိဒ္ဓိသတိ၊ တစ်ဖန် အကျယ်ပြတော်မူ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။

‘ဥဋ္ဌဋေန အာဒိ’ဟု အဘယ်ကြောင့် ဆိုလေသနည်းဟု စောဒနာ ရှိရာသော-ကြောင့် ဆိုကြောင်းကို ပြအံ့သောငှာ ‘ယသ္မာ ။လ။ အဓိပ္ပေတံ။ တသ္မာ ဝုတ္တံ ဥဋ္ဌဋေန အာဒိတိ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ ဆိုသော် ‘ဥဋ္ဌဋေန ဥဒ္ဓေသော၊ ဟူ၍သာ ဆိုပါလော စောဒနာရှိရကား ‘ဥဒ္ဓေသော စ ဒေသနာယ အာဒိ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယသ္မာ စ၊ ကြောင့်လည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤပါဠိ၌။ ဥဋ္ဌဇေတိတိ ကုမိနာ ပဒေန၊ ဖြင့်။ ဥဒ္ဓိသနံ၊ အကျဉ်းပြခြင်းကို။ အဓိပ္ပေတံ၊ ၏။ ဥဒ္ဓေသော စ၊ သည်လည်း။ ဒေသနာယ၊ ၏။ အာဒိ၊ အစသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “**ဥဋ္ဌဋ္ဌနာ အာဒိ**”တိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

‘ဝိပဉ္စနာ မဇ္ဈေ၊ ဝိတ္ထာရဏာ ပရိယောသာနံ’ဟု ဆိုကြောင်းကို ပြလို၍ ‘တထာ ။လ။ ပဋိနိဒ္ဓိသနံ၊ တေန ဝုတ္တံ ဝိပဉ္စနာ မဇ္ဈေ၊ ဝိတ္ထာရဏာ ပရိယောသာနန္တိ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ဆိုသော် ‘ဝိပဉ္စနာ နိဒ္ဒေသော ဝိတ္ထာရဏပဋိနိဒ္ဒေသော’ ဟူ၍သာ ဆိုပါလော စောဒနာကြောင့် ‘နိဒ္ဒေသ ။လ။ ပရိယောသာနန္တိ’-ဟူသောပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ ဝိပဉ္စနံ၊ မကျဉ်းမကျယ်ပြခြင်းသည်။ နိဒ္ဓိသနံ၊ နိဒ္ဒေသ မည်၏။ ဝိတ္ထရဏံ၊ ချဲ့ခြင်းသည်။ ပဋိနိဒ္ဓိသနံ၊ ပဋိနိဒ္ဒေသ မည်၏။ နိဒ္ဒေသပဋိနိဒ္ဒေသာ စ၊ တို့သည်လည်း။ ဒေသနာယ၊ ၏။ မဇ္ဈပရိယောသာနာ၊ အလယ်အဆုံး မည်ကုန်၏။ ကုတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ တေန၊ ကြောင့်။ “**ဝိပဉ္စနာ မဇ္ဈေ၊ ဝိတ္ထာရဏာ ပရိယောသာန**”န္တိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

ဧဝံ၊ ဤသို့။ “အက္ခရေဟိ သင်္ကာသေတိ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဆန္တံ၊ ကုန်သော။ ဗျဉ္ဇနပဒါနံ၊ တို့၏။ ဗျာပါရံ၊ ကို။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ ကုဒါနိ၊ ၌။ အတ္ထပဒါနံ၊ တို့၏။ ဗျာပါရံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ “**သောယံ ဓမ္မဝိနယော**”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ ပရိယတ္တိအတ္ထဘူတော၊ ပရိယတ်၏အနက်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ သီလာဒိဓမ္မော ဧဝ၊ သည်ပင်လျှင်။ ဝေနေယျဝိနယနတော၊ ဝေနေယျတို့ကို ဆုံးမတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **ဓမ္မဝိနယော**၊ မည်၏။ **ဥဋ္ဌဋ္ဌိယန္တော**တိ၊ ကား။ ဥဒ္ဓိသိယမာနော၊ အကျဉ်းပြတော်မူသည် ဖြစ်၍။ **တေနာ**တိ၊ ကား။ ဥဋ္ဌဋ္ဌိတညူဝိနယနေန၊ ဥဋ္ဌဋ္ဌိတညူပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆုံးမသဖြင့်။ **ဝိပဉ္စိယန္တော**တိ၊ ကား။ နိဒ္ဓိသိယမာနော၊ မကျဉ်းမကျယ် ပြတော်မူသည် ဖြစ်၍။ **ဝိတ္ထာရိယန္တော**တိ၊ ကား။ ပဋိနိဒ္ဓိသိယမာနော၊ တစ်ဖန်အကျယ်ပြတော်မူသည်ဖြစ်၍။ ။

၁၀။ ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်။ “ဓမ္မံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမီ”တိ၊ ဟူ၍။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာယ၊ အကျဉ်းပြအပ်ပြီးသော။ ပါဠိယာ၊ ၏။ တိဝိဓကလျာဏတံ၊ သုံးပါးအပြားရှိသော ကောင်းခြင်း ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။

ဒေသေတွာ၊ ဤ။ ကုဒါနိ၊ ဤ။ အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပတ္တိ၊ အနက်သဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒေသေတုံ၊
 ငှာ။ **“ဆ ပဒါနိ အတ္ထော”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဤ။ တံ ဝစနံ၊ သည်။ သုဝိညေယျံ၊
 သိလွယ်ပြီ။ **“တေနာဟ ဘဂဝါ”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဒေသနာဟာရဿ၊ ဤ။
 ဝိသယဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌံ၊ သော။ ပါဠိ၊ ကို။ နိဂမနဝသေန၊ နိဂုံးအုပ်သည်၏
 အစွမ်းအားဖြင့်။ ဒေသေတိ၊ ပြပြန်သတည်း။ **လောကုတ္တရန္တိ**အာဒိ၊ လောကုတ္တရံ
 အစရှိသော စကားသည်။ “ကေဝလပရိပဏ္ဍိ ပရိသုဒ္ဓန္တိ” ဟု ပဒါနံ၊ တို့၏။ အတ္ထဝိဝရဏံ၊
 အနက်ကို ဖွင့်သော စကားတည်း။ တတ္ထ တိသံ ပါဠိယံ၊ ဤ။ **ဥပဋ္ဌိတံ**
သပ္ပဝိသေသာနန္တိ ကား။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မသင်္ခါတာနံ၊ ဓမ္မဟု
 ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဝိသေသာနံ၊ တရားအထူးတို့၏။ ဝါ၊ ကား။ အဓိသီလသိက္ခာ
 ဒိဝိသေသာနံ၊ အဓိသီလသိက္ခာ အစရှိသော တရားအထူးတို့၏။ ဥပတိဋ္ဌနဌာနံ၊
 တည်ရာဖြစ်သော။ “ဣဒံ နေသံ ပဒက္ကန္တန္တိ” အာဒိနံ၊ ဣဒံ နေသံ ပဒက္ကန္တအစရှိသော
 ပုဒ်တို့၏။ သဒ္ဓသိဒ္ဓိ ဝိယ၊ သဒ္ဓါ၏ ပြီးခြင်းကဲ့သို့။ ဧတဿ၊ ဤဥပဋ္ဌိတဟူသောပုဒ်၏။
 သဒ္ဓသိဒ္ဓိ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဤ။ (ပဒံ အတ္တမတိ ဧတ္ထာတိ ပဒက္ကန္တဟု အဓိကရဏသာဓန
 အားဖြင့် သဒ္ဓါ၏ ပြီးခြင်းကဲ့သို့ ထို့အတူ ဥပတိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ ဥပဋ္ဌိတံဟု
 အဓိကရဏသာဓနအားဖြင့် ပြီးသည်-ဟူလိုသော်)။ **“ဣဒံ ဝုစ္စတိ တထာဂတပဒံ**
ဣတိ”တိ အာဒိသု၊ တို့၌။ (အတ္ထော၌ စပ်)။ သိက္ခတ္ထယသင်္ဂဟံ၊ သော။ ဣဒံ
 သာသနဗြဟ္မစရိယံ၊ ဤသာသနာတည်းဟူသော မြတ်သော အကျင့်ကို။
 တထာဂတဂန္ဓဟတ္ထိ နော၊ မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ဂန္ဓဆင်မင်း၏။
 ပဋိပတ္တိဒေသနာဂမနေဟိ၊ ပဋိပတ္တိတည်းဟူသော သွားခြင်း၊ ဒေသနာတည်းဟူသော
 သွားခြင်းတို့ဖြင့်။ ကိလေသဂဟနံ၊ ကိလေသာတည်းဟူသော ချုံတောအုပ်ကို။
 ဩတ္တရိတွာ၊ နင်းနယ်လွှမ်းမိုး၍။ ဂတမဂ္ဂေါတိပိ၊ သွားရာခရီးဟူ၍လည်းကောင်း။
 တေန၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ဂန္ဓဆင်မင်းသည်။ ဂေါစရဘာဝနာသေဝနာဟိ၊
 ဂေါစရာသေဝနာ၊ ဘာဝနာသေဝနာတို့ဖြင့်။ ဝါ၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့် မှီဝဲခြင်း၊
 ပွားစေသောအားဖြင့် မှီဝဲခြင်းတို့ဖြင့်။ **နိသေဝိတံ** ဘဇိတန္တိပိ၊ အမြဲမှီဝဲအပ်၏ဟူ၍
 လည်းကောင်း။ တဿ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ဂန္ဓဆင်မင်း၏။
 မဟာဝဇီရဉာဏသဗ္ဗညုတဉာဏဒန္တေဟိ၊ မဟာဝဇီရဉာဏံ သဗ္ဗညုတဉာဏံတည်း
 ဟူသော အစွယ်တို့ဖြင့်။ တေဘူမကဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ ဝါ၊ တို့၏။ **အာရဇ္ဈိတံ**
 အာရဇ္ဈနဌာနန္တိပိ၊ ငင်နုတ်ထိုးဖောက်ရာဟူ၍လည်းကောင်း။ ဝုစ္စတိ၊ ဤ။ ဣတိ အယံ၊

လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ (ဤ၌ မဟာဝဇီရဉာဏ်ဟူသည် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တည်း)။
အတော စေတန္တိ၊ ကား။ ယတော ယေန ကာရဏေန၊ ကြောင့်။ တထာဂတ
 ပဒါဒိဘာဝေန၊ မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ဂန္ဓဆင်မင်း၏ သွားရာခရီး အစရှိသည်
 တို့၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ အတော အနေနေဝ ကာရဏေန၊ ဤအကြောင်းကြောင့်
 သာလျှင်။ ဗြဟ္မုနော သဗ္ဗသတ္တုတ္တမဿ၊ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့ထက်
 မြတ်တော်မူသော။ ဘဂဝတော၊ ၏။ စရိယံ၊ အကျင့်တည်း။ (လှမ်း၍ ပေးသည်)။ ဝါ၊
 ကား။ ဗြဟ္မံ သဗ္ဗသေဋ္ဌံ၊ အလုံးစုံသော တရားတို့ထက် မြတ်သော။ စရိယံ၊ တည်း။
 ဣတိ၊ ဤသို့။ **ပညာယတိ**၊ အပြားအားဖြင့် သိအပ်၏။ (‘ပညာယတိ-ကို ‘ယာဝဒေဝ
 ။လ။ ဉာယတိ’ဟု ဖွင့်သည်)။ **[၄၊ ၆၁]** ယာဝ ယတ္တကာ၊ အကြင်မျှလောက် ကုန်သော။
 ဝိညုဇာတိကာ၊ ပညာရှိသော သဘောရှိကုန်သော။ ဒေဝါ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။
 မနုဿာ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ သန္တိ၊ ကုန်၏။ သဗ္ဗေဟိ၊ ကုန်သော။
 ဒေဝမနုဿေဟိ၊ တို့သည်။ သုပ္ပကာသိတတ္တာ၊ ကောင်းစွာ ပြအပ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ (မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ အပြည့်အစုံ ပေးသည်)။
 ယထာဝုတ္တပ္ပကာရေဟိ၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားတို့ဖြင့်။ ဉာယတိ၊
 သိအပ်၏။ **တေနာဟ ဘဂဝါတိ** ဣမိနာ ပဒေန၊ ဖြင့်။ ယထာဝုတ္တတ္ထံ၊ အကြင် အကြင်
 ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသော။ ပါဠိ၊ ကို။ နိဂမနဝသေန၊ အားဖြင့်။ ဒသေတိ၊
 ပြတော်မူပြန်သတည်း။ ။

ဘဂဝတော၊ ၏။ ဒေသနာယ၊ ၏။ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထတာယ၊ အနုပါဒါပရိ
 နိဗ္ဗာန်အကျိုး ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိအားဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုသော
 အာရုံကို မယူမူ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်း အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒေသနာဟာရော၊
 သည်။ ယာဝဒေဝ အရိယမဂ္ဂသမ္မာပနတ္ထော၊ အရိယမဂ်တိုင်အောင် ရောက်စေခြင်း
 အကျိုးရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒသေတုံ၊ ဌာ။ **“တေသံ အယံ
 ဓမ္မဒေသနာ”**တိ၊ ဟူ၍။ ပုစ္ဆိတွာ၊ မေးဦး၍။ **“ယောဂီန”**န္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။
 စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာယ၊ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားစေခြင်း၌။ ယုတ္တပ္ပယုတ္တာ၊
 အမြဲလုံ့လပြုကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယောဂီနော၊ ယောဂီမည်ကုန်၏။

**အဘယံကြောင့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အကျိုးငှာ ဖြစ်သနည်းစောဒနာ
 ရှိရကား ‘တေ ဟိ ။လ။ ပယောဇနီတိ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုစတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားစေခြင်း၌ အမြဲလုံ့လပြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဣမံ ဒေသနာဟာရံ၊ ကို။ ပယောဇနန္တိ၊ ယှဉ်စေကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယောဂီနံ၊ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားစေခြင်း၌ လုံ့လပြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ အတ္တာယ၊ ငှာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ ဣဒံ ဝစနံ၊ ဤ တေသံ အယံ ဓမ္မဒေသနာ ယောဂီနံ-ဟူသော စကားကို။ ဒေသနာဟာရဝိဘင်္ဂံ၊ ၏။ ယထာနုသန္နိနာ၊ အနုသန္ဓေအားလျော်စွာ။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ဌပိတဘာဝံ၊ ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ ပကရဏံ၊ နေတ္တိကျမ်းကို။ သင်္ဂီယန္တေဟိ၊ သင်္ဂီယနာတင်ကုန်သော မထေရ်တို့သည်။ ဌပိတံ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဌဗ္ဗံ၊ ၏။ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “**တေနာဟ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာယနော**”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

‘နိယုတ္တော’ဟူသော ပုဒ်၌ ကာရိက်တည်းဟူသော ဟိတ်အနက်သည် အန္တောနိတတည်းဟု ပြလို၍ ‘နိယုတ္တောတိ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

နိယုတ္တောတိ ပဒဿ၊ ၏။ ပါဠိတော၊ မှ။ အဿာဒါဒိပဒတ္ထေ၊ အဿာဒအစရှိသော ပဒတ္ထတို့ကို။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ၍။ ယောဇိတော၊ ယှဉ်စေအပ်ပြီ။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

ဒေသနာဟာရဝိဘင်္ဂံဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။

၂-ဝိစယဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ‘တတ္ထ ကတမော ဝိစယော ဟာရော’ အစရှိသည်ကို ကစွည်းမြတ်စွာမထေရ် ဆိုတော်မူ၏။ ဒေသနာဟာရဝိဘင်းကို ဆိုပြီးသည် မဟုတ်တုလောဟု စောဒနာဖွယ် ရှိရကား ‘တတ္ထ’ စသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။ ဤကား ပါဠိမှ ထွက်ဆိုသည်။

တစ်နည်းကား-အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ဒေသနာဟာရဝိဘင်းအဖွင့် ပြီးသော-ဟု ဆို၏။ ‘တတ္ထ ကတမော ဝိစယော ဟာရော’အစရှိသည်ကိုလည်း ဆိုသေးသည် မဟုတ်ပါလော စောဒနာရှိရကား ‘တတ္ထ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။ ဆို၏ ဆိုသော်လည်း တတ္ထ ကတမော အစရှိသော စကားသည် ဒေသနာ-ဟာရဝိဘင်းမဟုတ် ဝိစယဟာရဝိဘင်းဖြစ်၏-ဟူလိုသော်။ ဤကား

ဒေသနာဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ-ဟူသော အောက်အဋ္ဌကထာစကားမှ အထွက်ဆို သတည်း။

၁၁။ **တတ္ထ ကတမော ဝိစယော ဟာရော**တိ အာဒိ၊ အစရှိသော စကားသည်။
 ဝိစယဟာရဝိဘင်္ဂေါ၊ တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုဝိစယဟာရဝိဘင်္ဂံ။ အယံ၊ ဤဆို
 လတ္တံသည်ကား။ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ၊ အစဉ်အတိုင်းသော ပုဒ်၏ အဖွင့်တည်း။ **ကိ**
ဝိစိနတိတိ ဧတ္ထ ပါဠေ ဌ။ “ဝိစိနတိ”တိ ဧတေန ပဒေန၊ ဖြင့်။ ဝိစယသဒ္ဒဿ၊ ၏။
 ကတ္တုနိဒ္ဒေသတံ၊ ကတ္တုသျှာန်ကို ပြသောသဒ္ဒါ၏ အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ **ကိန္တိ**
 က္လမိနာ ပန ပဒေန၊ ကိဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်ကား။ အဿ ဟာရဿ၊ ထိုဝိစယဟာရ၏။
 ဝိသယော၊ အရာကို။ ပုစ္ဆိတော၊ ၏။ က္လတိ တဿ၊ ကြောင့်။ တဿ ဟာရဿ၊ ၏။
 တံ ဝိသယံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“ပဒံ ဝိစိနတိ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ
 ဝစနေ၊ ဌ။ **“ပဒံ ဝိစိနတိ”**တိ၊ ကား။ အာဒိတော၊ အစမှ။ ပဌာယ၊ ၍။ ယာဝ
 နိဂမနာ၊ နိဂုံးတိုင်အောင်။ သုတ္တဿ၊ ၏။ သဗ္ဗံ၊ သော။ ပဒံ၊ ကို။ ဝိစိနတိ၊ စိစစ်၏။
 အယဉ္စ ဝိစယော၊ ဤပုဒ်ကို စိစစ်ခြင်းသည်လည်း။ သဒ္ဒတော စ၊ အားဖြင့်
 လည်းကောင်း။ အတ္ထတော စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒုဝိဇော၊ သည်။ ဟောတိ၊
 ၏။ တေသု၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ “က္လဒံ ပဒံ၊ သည်။ နာမပဒံ၊ နာမ်ပုဒ်တည်း။ က္လဒံ
 ပဒံ၊ သည်။ အာချာတပဒံ၊ တည်း။ က္လဒံ ပဒံ၊ သည်။ ဥပသဂ္ဂပဒံ၊ တည်း။ က္လဒံ ပဒံ၊
 သည်။ နိပါတပဒံ၊ တည်း။ က္လဒံ ပဒံ၊ သည်။ က္လတ္ထိလိဂီ၊ တည်း။ က္လဒံ ပဒံ၊ သည်။
 ပုရိသလိဂီ၊ တည်း။ က္လဒံ ပဒံ၊ သည်။ နပုံသကလိဂီ၊ တည်း။ က္လဒံ ပဒံ၊ သည်။
 အတိတကာလံ၊ အတိတ်ကာလနှင့် ယှဉ်၏။ က္လဒံ ပဒံ၊ သည်။ အနာဂတကာလံ၊ ၏။
 က္လဒံ ပဒံ၊ သည်။ ဝတ္တမာနကာလံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလနှင့် ယှဉ်၏။ က္လဒံ ပဒံ၊ သည်။
 ကတ္တုသာဓနံ၊ တည်း။ က္လဒံ ပဒံ၊ သည်။ ကရုဏာသာဓနံ၊ တည်း။ က္လဒံ ပဒံ၊ သည်။
 ကမ္မသာဓနံ၊ တည်း။ က္လဒံ ပဒံ၊ သည်။ အဓိကရုဏာသာဓနံ၊ တည်း။ က္လဒံ ပဒံ၊
 သည်။ ပစ္စတ္တဝစနံ၊ ပဌမာဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်၏။ က္လဒံ ပဒံ၊ သည်။ ဥပယောဂဝစနံ၊
 ဒုတိယာဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်၏။ က္လဒံ ပဒံ၊ သည်။ ယာဝ ဘုမ္မဝစနံ၊ သတ္တမိဝိဘတ်
 တိုင်အောင်သော ဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်၏။ က္လဒံ ပဒံ၊ သည်။ ဧကဝစနံ၊ ဧကဝုစိဘတ်နှင့်
 ယှဉ်၏။ အနေကဝစနံ၊ ၏။ က္လတိ ဧဝမာဒိဝိဘာဂဝစနံ၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်
 ခွဲခြမ်းဝေဖန်၍ ဆိုခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ အယံ၊ ဤသို့ ဝေဖန်ခွဲခြမ်း၍ ဆိုခြင်းသည်။
 သဒ္ဒတော၊ အားဖြင့်။ ပဒဝိစယော၊ ပုဒ်ကို စိစစ်ခြင်း မည်၏။

ထိုသို့စိစစ်ခြင်းသည် သဘာဝနိရုတ္တိအားလျော်စွာ စိစစ်ခြင်းကို ပြုသော်သာ ကောင်းစွာ စိစစ်ခြင်းကို ပြုသည် ဖြစ်၏ဟု ပြလိုရကား ‘သော ပနာယံ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

သော ပနာယံ သော ပန အယံ ဝိစယော၊ သည်။ အဝိပရိတသဘာဝနိရုတ္တိ သလ္လက္ခဏေနော၊ မဖောက်မပြန်သော မာဂဘောသာတည်းဟူသော သဘာဝ နိရုတ္တိကို မှတ်သဖြင့်သာလျှင်။ သမ္ပဇ္ဇတိ၊ ပြည့်စုံ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ တေန တေန ပဒေန၊ သည်။ ဝတ္တဗ္ဗအတ္တသံဝဏ္ဏနာ ပန၊ ဟောအပ်သော အနက်ကို ဖွင့်ခြင်းသည်ကား။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ ဝိစယော၊ စိစစ်ခြင်း မည်၏။ ပဒံ၊ သည်။ ပုစ္ဆာဒိဝသေန၊ ပုစ္ဆာအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သစေ ပန ပဝတ္တံ၊ အကယ်၍ကား ဖြစ်အံ့။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ဖြစ်သည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ တဿ၊ ထိုပုဒ်၏။ တဒတ္တဿ၊ ထိုအနက်၏ (ဘာဝသမ္ပန်တည်း)။ ပုစ္ဆာဒိဘာဝေါ၊ ပုစ္ဆာ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို။ ဝိစေတဗ္ဗော၊ စိစစ်အပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမံ အတ္တံ၊ ကို။ ဒဿေန္တော၊ ရကား။ “ပဉ္စ ဝိစိနတီ”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ ။

အဿာဒ အစရှိသည်တို့ကို ဒေသနာဟာရ၌ ဆိုအပ်ပြီးလျက် အဘယ့်ကြောင့် ဤ၌ အဿာဒ အစရှိသည်ကို စိစစ်ခြင်းကို ဆိုပြန်သနည်း-ဟု ပုစ္ဆာထွက်ရာ သောကြောင့် ‘ယသ္မာ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

 [၄၊ ၆၂] သုတ္တဿ၊ ကို။ ဝိစယော၊ ရွေးချယ် စိစစ်တတ်၏။ ဣတိ ကတွာ ဣမိနာ ကာရဏေန၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗော၊ သော။ ဒေသနာဟာရော၊ သည်။ ဝိစယဟာရဿ၊ ၏။ ဝိသယော၊ သည်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “အဿာဒ ဝိစိနတီ”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

‘သဗ္ဗေ နဝသုတ္တန္တေ ဝိစိနတီ’-ဟူ၍ အဘယ့်ကြောင့် အရှင်မဟာကစ္ဆည်း မထေရ် ဆိုတော်မူပြန်သနည်းဟူသော ပုစ္ဆာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ဝိစိယမာနဿ ။လ။ အာဟ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ဝိစယသည် ပဒဝိစယ အစရှိသောအားဖြင့် တစ်ဆယ့်တစ်ပါး မဟုတ်တုံလော။ ယင်းသို့ တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသာ ဖြစ်သည်ရှိသော် ‘သဗ္ဗေ နဝသုတ္တန္တေ ဝိစိနတီ’ဟူ၍ ဆိုပြီးတကား။ တစ်နည်းကား ရွေးချယ်စိစစ် အပ်သော သုတ်ပုဒ်အားလျော်စွာ သုတ္တန္တရပုဒ်တို့ကိုလည်း အတ္ထုဒ္ဓါရ ပဒုဒ္ဓါရ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆောင်၍ စိစစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို အဋ္ဌကထာဆရာ အဘယ့်ကြောင့် သိပါသနည်း-ဟု စောဒနာဖွယ် ရှိသောကြောင့် ‘ယသ္မာ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ **အနုဂီတိ**တိ ဧတ္ထ ပဒေ၊ ဌ။ အနုရူပါ၊ လျော်သော။
 ဂီတိ၊ ဆိုခြင်း။ အနုဂီတိ၊ လျော်သော ဆိုခြင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အယမ္ပိ အတ္ထော၊ ကိုလည်း။
 ဣစ္ဆိတော၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိစိယမာနဿ၊ ရွေးချယ် စိစစ်အပ်သော။
 သုတ္တပဒဿ၊ သုတ်ပုဒ်အား။ အနုရူပတော၊ လျော်သောအားဖြင့်။ သုတ္တန္တရပဒါနိပိ၊
 သုတ်တစ်ပါး၌ လာသော ပုဒ်တို့ကိုလည်း။ **အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန ဝါ**၊ အနက်ကို
 ထုတ်ခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ပဒုဒ္ဓါရဝသေန ဝါ၊ ပုဒ်ကို
 ထုတ်ခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာနေတွာ၊ ၍။ ဝိစေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။
 ဣတိ၊ ဤသို့။ တစ်နည်း။ ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ **“သဗ္ဗေ နဝ
 သုတ္တန္တေ ဝိစိနတိ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

နဝ သုတ္တန္တေတိ၊ ကား။ သုတ္တဂေယျာဒိကော၊ သုတ္တဂေယျ အစရှိကုန်သော။
 နဝ သုတ္တေ၊ ကိုးပါးသော သုတ်တို့ကို။ ယထာသမ္ဘဝတော၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။
 ဝိစိနတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ (ဤသို့ သမ္မန်)။ အယံ၊
 ဤသည်ကား။ ဝိစယဟာရဿ၊ ၏။ ပဒတ္တနိဒ္ဒေသော၊ ပုဒ်အနက်ကို ပြခြင်းတည်း။

ဝိစယဟာရကို ဝေဖန်သောအားဖြင့် မကျဉ်းမကျယ် ပြပြီး မဟုတ်တုံလော။
 အဘယံကြောင့် ‘ယထာ ကိ ဘဝေ’အစရှိသော စကားကို အရှင်ကစ္ဆည်းဆရာ
 ဆိုပြန်လေသနည်း-ဟု သူမေးဖွယ်ရှိ၍ ထိုအမေးကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ဧဝံ ။လ။
 ဝိဘဇန္တော ယထာ ကိ ဘဝေတိ အာဒိမာဟ’-ဟူသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ ဝေဖန်လိုသည်ရှိသော် ‘ပဒံ ဝိစိနတိ’ အစရှိသည်ဖြင့် ရှေး၌
 ဆိုအပ်သည်နှင့်အညီ ပဒဝိစယကို ရှေးဦးစွာ ပြပါလော။ အဘယံကြောင့်
 ပဉ္စာဝိသဇ္ဇနာဝိစယတိုင် ရှေးဦးစွာ ပြလေသနည်း။ ပုဗ္ဗာပရ မဆန့်ခဲ့ပြီလော
 ပုစ္ဆာကြောင့် ‘ယသ္မာ ။လ။ ဒဿေန္တော’ဟူသောပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ဧဝံ၊ သို့၊ နိဒ္ဒေသဝါရေ၊ ၌။ ဝိစယဟာရော၊ ကို။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊
 ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံဝိဘာဂေန၊ ထိုဝိစယဟာရကို ဝေဖန်ခြင်းဖြင့်။ နိဒ္ဒိသိတွာ၊
 ၍။ ပဋိနိဒ္ဒေသဝသေန၊ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိဘဇန္တော၊ ဝေဖန်တော်မူလိုသော
 အရှင်ကစ္ဆည်းဆရာသည်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဒဝိစယော၊ ပုဒ်တိုင်း စိစစ်ခြင်းသည်။

၁။ အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန ဝါ ။ ။ ဤ၌ တစ်ခုသောပုဒ်၏ ဖြစ်သင့်ကုန်သော များစွာသော
 အနက်တို့ကို ထုတ်ခြင်းသည် အတ္ထုဒ္ဓါရ မည်၏။ တစ်ခုသောအနက်၏ ဖြစ်သင့်ကုန်သော
 များစွာသော ပုဒ်တို့ကို ထုတ်ခြင်းသည် ပဒုဒ္ဓါရမည်၏။

သုတ္တံဿ၊ ဧ၊။ အနုပဒံ၊ ပုဒ်စဉ်အတိုင်း။ ပဝတ္တေတဗ္ဗတာယ၊ ဖြစ်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အတိဘာရိကော စ၊ အလွန်ကျမ်းလေးခြင်းကို ပြုတတ်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဧ၊။ န သုကဓော စ၊ မလွယ်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တဿှ၊ ကြောင့်။ တံ ပဒဝိစယံ၊ ကို။ အနာမသိတ္တာ၊ မသုံးသပ်မှု၍။ ပဉ္စဝိသဇ္ဇနဝိစယေ၊ ပဉ္စဝိစယ ဝိသဇ္ဇနာဝိစယတို့ကို။ တာဝ၊ စွာ။ ဒဿေန္တော၊ ရကား။ **“ယထာ ကိ ဘဝေ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ဧ၊။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **ယထာ ကိ ဘဝေ**တိ ပဒဿ၊ ဧ၊။ ယေန ပကာရေန၊ အကြင်အပြားဖြင့်။ သော ဝိစယော၊ ထိုပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကို စိစစ်ခြင်းကို။ ပဝတ္တေတဗ္ဗော၊ ဖြစ်စေအပ်၏။ တံ ပကာရဇာတံ၊ ထိုအပြားသဘော သည်။ ကိ ဘဝေ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။ ကီဒိသံ၊ အဘယ်သို့ သဘောရှိသည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ရာသနည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **“ယထာ ကိ ဘဝေယျာ”**တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပါဌော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ဧ၊။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ယထာတိ ပဒံ၊ သည်။ နိပါတမတ္တံ၊ နိပါတ်မျှသာတည်း။ **အာယသ္မာ**တိ ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ ပိယဝစနံ၊ ချစ်ဖွယ်ဆိုသော စကားတည်း။ **အဇိတော**တိ၊ ကား။ ဗာဝရီ၊ ပြာဟ္မဏဿ၊ ဗာဝရီပုဏ္ဏား၏။ ပရိစာရကဘူတာနံ၊ အခြံအရံဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ သောဠသန္တံ၊ တစ်ကျိပ် ခြောက်ယောက်သော သူတို့တွင်။ အညတဓော၊ တစ်ယောက်ဖြစ်သော အရှင်အဇိတသည်။ **ပါရာယနေ**တိ ဧတ္ထ ပဒေ၊ ဌ။ နိဗ္ဗာနံ၊ ကို။ ပါရံ၊ ပါရဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဧ၊။ တဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သို့။ အဓိဂမ္မပါယဒေသနတ္တာ၊ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဒေသနာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဣဒံ နာမံ ကတံ ပါရာယနသမညာပုဒ်တို့၌ စပ်)။ သဗ္ဗံ၊ သော။ ဘဂဝတော၊ ဧ၊။ ဝစနံ၊ သည်။ **“ပါရာယန”**န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထဗ္ဗတံ၊ ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ကိဉ္စာပိ အရဟတိ၊ အကယ်၍ကား ထိုက်၏ရှင်။ ပန တထာပိ၊ ထိုသို့ထိုက်လျှင်းမူလည်း။ သင်္ဂီတိကာရေဟိ၊ သင်္ဂါယနာတင်ကုန်သော မထေရ်တို့သည်။ ဝတ္ထုဂါထာနုဂီတိဂါထာဒီဟိ၊ ဝတ္ထုဂါထာ အနုဂီတိဂါထာ စသည်တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ **အဇိတသုတ္တာဒိနံ**၊ အဇိတသုတ် အစရှိကုန်သော။ သောဠသန္တံ၊ ကုန်သော။ သုတ္တာနံ၊ တို့၏။ ဣဒံ နာမံ၊ ဤပါရာယနဟူသော အမည်ကို။ ကတံ၊ ဧ၊။ ဣတိ တဿှ၊ ကြောင့်။ တေသညေဝ၊ ထိုအဇိတသုတ် အစရှိသော တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော သုတ်တို့၏သာလျှင်။ ပါရာယနသမညာ၊ ပါရာယန ဟူသော အမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဧ၊။ ဣတိ တဿှ၊ ကြောင့်။ **“ပါရာယနေ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ၊။ ကေစိ၊ တို့သည်။ **“ပါရာယနိကော”**တိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။

ယင်းသို့ရွတ်ကုန်သော် အနက်ကို ရှေးအတိုင်းပင် မှတ်ရမည်လော
စောဒနာရှိရကား ‘တေ ကိရ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တေ၊ ထိုတစ်ကျိပ်ခြောက်ယောက်သော သူတို့သည်။ တာပသပဗ္ဗဇူပ ဂမနတော၊ ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သည်မှ။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ပါရာယနံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော အကျင့်ကို။ အဓိယန္တာ၊ ဖြစ်စေ့ကုန်လျက်။ ဝါ၊ ကျင့်ကုန်လျက်။ ဝိစရိသု ကိရ၊ သွားကုန်သတတ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အယမ္ပိ၊ ဤအရှင်အဇိတသည်လည်း။ ပါရာယနံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော အကျင့်ကို။ ဝတ္တေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ ဝါ၊ ကျင့်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “ပါရာယနိကော”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ၏။ ပုစ္ဆတိတိ၊ ဟူ၍။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ နည်း။ ပုစ္ဆာ၊ သည်။ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ၊ ဖြစ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အတိတာ နန၊ လွန်ပြီး မဟုတ်ကုန်လော။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ စောဒနာ၊ တည်း။ ဧတံ ဝစနံ၊ သည်။ သစ္စံ၊ ၏။ ပန တထာပိ၊ သော်လည်း။ ပုစ္ဆနာကာရံ၊ မေးသော အခြင်းအရာကို။ ဗုဒ္ဓိယံ၊ မိမိပညာ၌။ ဝိပရိဝတ္တမာနံ၊ ဖြစ်သည်ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ အာဟ၊ ၏။ ။

ဧသာ ပုစ္ဆာ စ နာမ၊ ဤပုစ္ဆာမည်သည်လည်း။ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ၊ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာလည်းကောင်း။ ဒိဋ္ဌသံသန္ဓနာ၊ လည်းကောင်း။ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ၊ လည်းကောင်း။ အနုမတိပုစ္ဆာ၊ လည်းကောင်း။ ကထေတုကမ္ပတာပုစ္ဆာ၊ လည်းကောင်း။ ဧကံသဗျာကရဏီယာ၊ ဧကံသဗျာကရဏီယပုစ္ဆာလည်းကောင်း။ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယာ၊ လည်းကောင်း။ ပဋိပုစ္ဆာဗျာကရဏီယာ၊ လည်းကောင်း။ ဌပနီယာ၊ လည်းကောင်း။ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနာ၊ လည်းကောင်း။ သတ္တာဓိဋ္ဌာနာ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အနေကဝိဓာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “အယံ ပုစ္ဆာ၊ သည်။ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ကိံ၊ လေလော”။ ဣတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ စွာ။ ပုစ္ဆာ၊ ကို။ ဝိစေတဗျာ၊ စိစစ်အပ်၏။ ဧတ္ထ စ၊ ဤပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာတို့တွင်လည်း။ ပုစ္ဆာဝိဘာဂေါ၊ ပုစ္ဆာကို ဝေဖန်ခြင်းကို။ ဝတ္တဗော ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ [၄၊ ၆၃] ဝိသဇ္ဇနဝိဘာဂေါပိ၊ ကိုလည်း။ ဝိသဇ္ဇနဝိစယေ၊ ဝိသဇ္ဇနာကို စိစစ်ရာ၌။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ စွာ။ ဝတ္တဗော၊ ၏။ ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပုစ္ဆာသဘာဝေန၊ ပုစ္ဆာနှင့် သဘောတူသောအားဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိသဇ္ဇနာဝိဘာဂေါပိ၊ ကိုလည်း။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ စွာ။ ဝတ္တဗော၊ ၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ ဣဓ ပန၊ ၌ကား။ ဝိမတိစ္ဆေဒနံ၊ ယုံမှားခြင်းကို ဖြတ်တတ်သော။ ဝါ၊

ယုံမှားဖြတ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော။ သတ္တာဓိဋ္ဌာနံ၊ သတ္တဝါလျှင် တည်ရာရှိသော။ ပုစ္ဆံ ကို။ ဥဒါဟရိတွာ၊ ထုတ်ပြီး၍။ တတ္ထ၊ ထိုပုစ္ဆာ၌။ ဝိစယနာကာရံ၊ စိစစ်အပ်သော အခြင်းအရာကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ **“ကေနဿု နိဝုတော လောကော”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ သမဘိနိဝိဋ္ဌေ၊ သော။ **ကေနာတိ** ဧတ္ထ ပဒေ၊ ၌။ ကတ္တရိ၊ ကတ္တားအနက်၌။ ကရုဏာဝစနံ၊ ကရိုဏ်းဝိဘတ်တည်း။ **သူတိ** ပဒံ၊ သည်။ နိပါတမတ္တံ၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ **သူတိ** အယံ သဒ္ဓေါ၊ သုဟူသော ဤသဒ္ဓါသည်။ သံသယေ၊ ယုံမှားခြင်းအနက်၌။ ပဝတ္ထော၊ သော။ နိပါတော၊ တည်း။ တေန၊ ထိုသု-ဟူသော နိပါတ်ပုဒ်ဖြင့်။ အဿ ပဉ္စဿ၊ ၏။ ဝိမတိစ္ဆေဒနုပုစ္ဆာဘာဝံ၊ ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ၏ အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ **နိဝုတောတိ၊** ကား။ ပဋိစ္ဆာဒိတော၊ ဖုံးလွှမ်းအပ်သနည်း။ **လောကောတိ၊** ကား။ သတ္တလောကော၊ ကို။ ဝါ၊ သည်။ **ဣစ္ဆာယသ္မာ အဇိတောတိ** ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ သင်္ဂီတိကာရကဝစနံ၊ သင်္ဂီယနာတင်ကုန်သော ဆရာတို့၏ စကားတည်း။ **နပ္ပကာသတိတိ၊** ကား။ န ပညာယတိ၊ မထင်ရှားသနည်း။ **ကိဿာဘိလေပနံ ပြုသိတိ၊** ကား။ ကိံ၊ အဘယ်တရားကို။ အဿ လောကဿ၊ ထိုသတ္တလောကအား။ ဝါ၊ ကို။ အဘိလေပနံ၊ လိမ်းကျံတတ်သော တရားဟူ၍။ ဝဒသိ ကိံ၊ ဟောတော်မူသနည်း။ **“ကိသ္မာဘိလေပနံ”**န္တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပါဌော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တဿ၊ ထိုကိသ္မာဘိလေပနံ ဟူသော ပါဌ်၏။ ကိံ သု အဘိလေပနန္တိ ဟူ၍။ ပဒဝိဘာဂေါ၊ ပုဒ်ကို ဝေဖန်ခြင်းကို။ ဝါ၊ ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ၏။ ။

ပဒါနိတိ၊ ကား။ ဧတေဟိ ဝါကျေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အတ္ထော၊ ကို။ ပဇ္ဇတိ၊ သိအပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တာနိ ဝါကျာနိ၊ တို့သည်။ ပဒါနိ၊ မည်ကုန်၏။ ဝါကျာနိ၊ တို့တည်း။ ဝါ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။

ကေနဿု နိဝုတော လောကော စသော ဝါကျပုဒ်တို့သည် ပုစ္ဆိတဗ္ဗအနက် မဟုတ်ကုန်။ နိဝါတေ စသော အနက်တို့သာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗအနက် ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပုစ္ဆိတာနီတိ စသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

လေးပါးသော ဝါကျကို မေးခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆိုအပ်ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော။ အသို့မူ၍ ‘**ဧကော ပဉ္စော**’-ဟု ဆိုသနည်းဟု ပုစ္ဆာ ထွက်ရာသောကြောင့် ‘**ဧကော ပဉ္စောတိ**’ အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

ပုစ္ဆိတာနီတိ၊ ကား။ ပုစ္ဆာဘာဝေန၊ ပုစ္ဆာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။

ဧကော ပဉ္စောတိ ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ အဓိပ္ပါယော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ (ဤသို့ ပေး)။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ ပဒါနိ၊ ဝါကျတို့ကို။ ပုစ္ဆနဝသေန၊ မေးသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ယဒိပိ ဝုတ္တာနိ၊ အကယ်၍ကား ဆိုအပ်ကုန်၏ရှင်။ ပန တထာပိ၊ လည်း။ ဉာတုံ၊ သိခြင်းငှာ။ ဣစ္ဆိတော၊ သော။ အတ္ထော၊ သည်။ ဧကော ဧဝ၊ တစ်ပါးတည်းသာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “ဧကော ပဉ္စော”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သတည်း။ တတ္ထ၊ ထိုတစ်ခုသော ပဉ္စာဖြစ်ခြင်း၌။ တစ်နည်းကား တတ္ထ တဿ ဧကပဉ္စဿ ဘာဝဿ၊ ထိုတစ်ခုသော ပဉ္စာဖြစ်ခြင်း၏။ ကာရဏံ၊ ကို။ **“ဧကဝတ္ထုပရိဂ္ဂဟာ”**တိ ဣမိနာ ဝစနေန၊ ဖြင့်။ အာဟ၊ ၏။

အကြောင်းကို ဧကဝတ္ထုပရိဂ္ဂဟာဟု ဆို၏။ ဤ၌ အဓိပ္ပါယ်ထွ သင့်ပါ၏လော စုဒ္ဓိရကား ‘ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ဣဒံ အယံ အဓိပ္ပါယော၊ ကို။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော ဝတ္ထုကာမော၊ ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ နိဝါရဏအပ္ပကာသနအဘိလေပနမဟာဘယသင်္ခါတာ၊ ဖုံးလွှမ်းခြင်း၊ မထင်ရှားခြင်း၊ လိမ်းကျံခြင်း၊ ကြီးစွာသော ဘေး-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ဧတေ အတ္တာ၊တို့ကို။ ပုစ္ဆာယ၊ ပုစ္ဆာ၌။ ကိဉ္စာပိ ဂဟိတာ၊ ကုန်၏ရှင်။ ပန တထာပိ၊ လည်း။ တေ အတ္တာ၊ တို့သည်။ ဧကံ၊ သော။ လောကံ၊ သတ္တလောကကို။ ပတိ၊ စွဲ၍။ ဂုဏဘူတာ၊ အပဓာနဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ လောကော၊ ကို။ ပဓာနဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဂဟိတော၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တဗ္ဗသေန၊ ထိုသတ္တလောက၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အယံ ပဉ္စော၊ သည်။ ဧကောဝ၊ တစ်ပါးတည်းသာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော ဝတ္ထုကာမော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တေနေဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ **“လောကာဓိဋ္ဌာန”**န္တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ သော လောကော ပန၊ သည်ကား။ ကော၊ နည်း။ ဣတိ ပုစ္ဆာယ၊ ဤသို့သော အမေး၏။ သမ္ဘဝတော၊ ဖြစ်သင့်သောကြောင့်။ **“လောကော တိဝိဓော”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ ။

တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးသော လောကတို့တွင်။ ရာဂါဒိကိလေသဗဟုလတာယ၊ များသော ရာဂအစရှိသော ကိလေသာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကာမာဝစရသတ္တာ၊ ကာမာဝစရသတ္တဝါတို့သည်။ **ကိလေသလောကော**၊ မည်၏။ ဈာနာဘိညာ ပရိဝုဒ္ဓိယာ၊

ဈာန်အဘိညာဉ်တို့၏ ပွားခြင်းကြောင့်။ ရူပါဝစရသတ္တာ၊ တို့သည်။ **ဘဝလောကော**၊ မည်၏။ အာနေဥသမာဓိဗဟုလတာယ၊ များသော မတုန်မလှုပ်သော သမာဓိ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ပရမ္မရဟိတံ၌ စပ်)။ ဝိသဒ္ဓိန္ဒြိယတ္တာ၊ သန့်ရှင်းသော ကုန္ဒေရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အရူပါဝစရသတ္တာ၊ တို့သည်။ **ဣန္ဒြိယလောကော**၊ မည်၏။

လောကသုံးပါးတို့၏ အထူးကို တစ်နည်းပြုပြန်လို၍ ‘အထ ဝါ’ အစရှိသော တစ်ဝိကပ်ကို အားထုတ်သတည်း။ ထိုဝိကပ်၌ အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ဒုက္ခများ သောကြောင့် အပါယ်သတ္တဝါတို့သည် ဒုက္ခလောကသာ မည်ကောင်းသည် မဟုတ်လော-ဟု အမေးပုစ္ဆာရှိရာသောကြောင့် ‘ကိလိဿနံ ကိလေသော’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သည်။

ယင်းသို့ဆိုသော် ‘ကိလေသဗဟုလတာယ’သာ ဟူပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် ‘ဒုက္ခဗဟုလတာယ’ ဟုဘိသနည်း စောဒနာကြောင့် ‘ဝိပါကဒုက္ခန္တိ အတ္ထော’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အထ ဝါ၊ ကား။ ကိလိဿနံ၊ ညစ်နွမ်းခြင်းသည်။ ကိလေသော၊ မည်၏။ ဝိပါကဒုက္ခံ၊ ဝိပါကဖြစ်သော ဆင်းရဲခြင်းတည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခဗဟုလတာယ၊ များသော ဆင်းရဲခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အပါယေသု၊ တို့၌။ နိဗ္ဗတ္တာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ သတ္တာ၊ တို့သည်။ **ကိလေသလောကော**၊ မည်၏။ တဒညေ၊ ထိုအပါယ်သတ္တဝါတို့မှ တစ်ပါးကုန်သော။ သတ္တာ၊ တို့သည်။ သမ္ပတ္တိဘဝဘာဝတော၊ သမ္ပတ္တိဘဝ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ပြည့်စုံသော အစီးအပွားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဘဝသဒ္ဓါကား ဝုဒ္ဓိအနက်ဟော)။ **ဘဝလောကော**၊ မည်၏။

ယင်းသို့ အပါယ်သတ္တဝါတို့မှ တစ်ပါးသော သတ္တဝါတို့သည် ဘဝလောက မည်သော် **ဣန္ဒြိယလောကမည်စရာ သတ္တဝါမရှိပြီတကား။** ယင်းသို့ မရှိသော် ‘ဣန္ဒြိယလောကော’-ဟူ၍ ဆိုသောစကားသည် စကားမျှသာ ဖြစ်ခဲ့-ဟု စောဒနာရှိရာသောကြောင့် ‘တတ္ထ’အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုတော်မူသတည်း။

တတ္ထ၊ ထိုအပါယ်သတ္တဝါမှ တစ်ပါးသော သတ္တဝါတို့တွင်။ ယေ သတ္တာ၊ တို့သည်။ ဝိမုတ္တိပရိပါစကေဟိ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရင့်စေတတ်ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယေဟိ၊ သဒ္ဓါ အစရှိသော ကုန္ဒေတို့နှင့်။ သမန္နာဂတာ၊ ပြည့်စုံကုန်၏။ သော သတ္တော၊ ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို ရင့်စေတတ်သော ကုန္ဒေနှင့် ပြည့်စုံသော သတ္တဝါသည်။

ဣန္ဒြိယလောကော၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ (ဤ၌ နိဿိတံ တို့သဘောသည် နောက်ပုဒ်သို့ လိင်ဝတ်လိုက်မြဲ ဖြစ်ရကား ‘သော’-ဟု ဧကဝုဏ် ဆိုသည်။)

ယင်းသို့ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရင့်စေတတ်သော ဣန္ဒြေနှင့် ပြည့်စုံသော သတ္တဝါသည် ‘ဣန္ဒြိယလောက’မည်သည်ရှိသော် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း ဤ၌ သင်္ဂြိုဟ်အပ်သလော-ဟု စောဒနာရှိရကား ‘ပရိယာပန္နဓမ္မဝသေန’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုတော်မူသတည်း။

ပရိယာပန္နဓမ္မဝသေန၊ ဝဋ်၌ အကျုံးဝင်သောတရား၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ လောကသမညာ၊ လောက-ဟူသော အမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အရိယပုဂ္ဂလ၊ တို့ကို။ ဣမ၊ ၌။ န သင်္ဂယန္တိ၊ ကုန်။ ။

အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတော လောကောတိ၊ ကား။ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတေန၊ လေးပါးသော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော။ အန္တကာရေန၊ အမှိုက်တိုက်သည်။ ရထဃဋ္ဌာဒိ၊ ရထားအပေါင်း အစရှိသည်ကို။ နိဝုတော ပဋိစ္ဆာဒိတော ဝိယ၊ ဖုံးလွှမ်းအပ်သကဲ့သို့။ ဓမ္မသဘာဝပဋိစ္ဆာဒနလက္ခဏာယ၊ တရားသဘောကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော။

အဝိဇ္ဇာယ၊ သည်။ [၄၊ ၆၄] လောကော၊ သတ္တလောကကို။ နိဝုတော ပဋိစ္ဆာဒိတော၊ ၏။ ဝိဝိဇ္ဇာတိ၊ ကား။ ဝိစိကိစ္ဆာဟေတု၊ ယုံမှားခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ “မစ္ဆရိယံ၊ သည်။ ဝိဝိဇ္ဇာ၊ မည်၏။” ဣတိ၊ ဤသို့။ သင်္ဂဟေ၊ အဋ္ဌကထာ၌။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ပမာဒါတိ၊ ကား။ ပမာဒဟေတု၊ မေ့လျော့ခြင်း-ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဇပ္ပာဘိလေပနန္တိ၊ ကား။ ဇပ္ပာ တဏှာ၊ တဏှာသည်။ (ဇပ္ပာကား တဏှာ၏ ပရိယာယ်တည်း။ ထိုကြောင့် ဇပ္ပာကို တဏှာ-ဟု ဖွင့်သည်။) အဿ လောကဿ၊ ထိုသတ္တလောကကို။ မက္ကဋ္ဌာလေပေါ၊ မျောက်နဲ့စေးသည်။ မက္ကဋ္ဌဿ၊ မျောက်ကို။ အဘိလေပနံ ဝိယ၊ လိမ်းကျံကပ်ငြိသကဲ့သို့။ အဘိလေပနံ၊ လိမ်းကျံတတ်၏။ သိလေသော၊ ကပ်ငြိတတ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဗြူမိ၊ ဟောတော်မူ၏။

ဤ၌ ‘ဒုက္ခမဿ မဟတ္ထယံ’ ဟူသော ပုဒ်၌ ဆိုအပ်သော အဿ-ဟူသော ပုဒ်ကို ‘ဇပ္ပာဘိလေပနံ အဿ ဗြူမိ’-ဟု ဆောင်၍ သမ္ပန်အပ်၏-ဟု ပြလို၍ ‘ဇပ္ပာ တဏှာ အဿ လောကဿ’-ဟု ဆိုသတည်း။

ဒုက္ခန္တိ၊ ကား။ ဇာတိအာဒိကံ၊ သော။ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲသည်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ ပဒတ္တော၊ ပုဒ်၏ အနက်တည်း။ သေသံ၊ ကြွင်းသော စကားကို။ ပါဠိယာ ဧဝ၊ ဖြင့်လျှင်။ ဝိညာယတိ၊ ၏။ ပုစ္ဆာဂါထာယံ၊ ၌။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ ဣမာနိ ပဒါနိ၊ တို့ကို။ (ဝိသဇ္ဇိတာနိကို ငဲ့၍ ပေးသည်။) “ဣမေဟိ”တိ၊ ကား။

ဝိသဇ္ဇနဂါထာယံ၊ ဌံ။ ဝုတ္တေဟိ၊ ကုန်သော။ စတူဟိ၊ ကုန်သော။ ဣမေဟိ ပဒေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇိတာနိ၊ ဖြေအပ်ကုန်၏။ ကထံ ဝိသဇ္ဇိတာနိ၊ ကုန်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စောဒနာယ၊ ၏။ သမ္ဘဝတော၊ ကြောင့်။ **“ပဌမ”**န္တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တေန၊ ထိုပဌမံ အစရှိသော စကားဖြင့်။ ယထာက္ကမံ၊ စွာ။ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ။

ဣဒါနိ၊ ဌံ။ ယထာက္ကမံ၊ စွာ။ တံ ပုစ္ဆေ၊ ကိုလည်းကောင်း။ တံ ဝိသဇ္ဇနဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ ဂါထာယ စ၊ ၏လည်း။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဝိဝရိတုံ၊ ဖွင့်အံ့သောဌာ။ **“ကေနဿူ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ **“နိဝရဏေဟိ”**တိ ပဒေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တမေဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်သော။ အတ္ထံ၊ ကို။ ပါကဋံ၊ ထင်ရှားစွာ။ ကတွာ၊ ရှိ။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“အဝိဇ္ဇာနိဝရဏာ ဟိ သဗ္ဗေ သတ္တာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာအရာ၌ ‘ယထာဟ’အစရှိသည်ကို အသို့မူ၍ ဆိုသနည်း။
စောဒနာကြောင့် ‘ဧတ္ထ စ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ဧတ္ထ စ၊ ဤပါဌ်၌လည်း။ **“ယထာဟာ”**တိ အာဒိနာ၊ ယထာဟ အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်။ သုတ္တန္တရဒဿနေန၊ သုတ်တစ်ပါးကို ပြသဖြင့်။ ဣမသ္မိံ ပဉ္စဝိသဇ္ဇနဝိစယေ၊ ဤပဉ္စာဝိသဇ္ဇနာကို စိစစ်ခြင်း၌။ အနုဂီတိဝိစယံ၊ အနုဂီတိကို စိစစ်ခြင်းကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဌဗ္ဗံ၊ ၏။ တတ္ထ ပါဌေ၊ ဌံ။ **ပရိယာယတောတိ၊** ကား။ ကာရဏတော၊ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်။ နိဝရဏသင်္ခါတာနံ၊ ကုန်သော။ ကာမစ္ဆန္ဒဒီနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ ကာရဏဘာဝတော စ၊ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ပဋိစ္ဆာဒနဘာဝတော စ၊ ဖုံးလွှမ်းတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဧကံယေဝ၊ တစ်ခုသော အဝိဇ္ဇာကိုသာလျှင်။ နိဝရဏံ၊ ဟူ၍။ ဝဒါမိ၊ ဟောတော်မူ၏။ အညေသံ၊ အဝိဇ္ဇာမှ တစ်ပါးဖြစ်ကုန်သော။ နိဝရဏသဘာဝါနံ၊ နိဝရဏသဘောရှိသော တရားတို့၏။ အဘာဝိ၊ ပန၊ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ကား။ န ဝဒါမိ၊ ဟောတော်မူ။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ အဝိဇ္ဇာယ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ နိဝရဏာနံ၊ တို့၏။ ဘာဝေ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ အဝိဇ္ဇာယ၊ သည်။ အသတိ၊ သော်။ နိဝရဏာနိ၊ တို့သည်။ န သန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“သဗ္ဗသော”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

တေနာတိ၊ ကား။ “အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတော လောကော”တိ ပဒေန၊ ဖြင့်။ **ပဌမဿ ပဒဿာတိ၊** ကား။ “ကေနဿ နိဝုတော လောကော”တိ ပဒဿ၊ ၏။ **ယုတ္တာတိ၊** ကား။ ယောဇိတာ၊ ယှဉ်အပ်၏။ ဝါ၊ ကား။ အနုရူပါ၊ လျောက်ပတ်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဧတေန၊ ဤ ‘တေန စ ပဌမဿ ပဒဿ ဝိသဇ္ဇနာ ယုတ္တာ’ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနဿ၊ ၏။ ပုတ္တာနုရူပတာ၊ ပုတ္တာအားလျော်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒဿိတာ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပုဗ္ဗာပရဝိစယော၊ ပုဗ္ဗာပရကို စိစစ်ခြင်းကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ “ယော ပုဂ္ဂလော နိဝရဏောဟိ နိဝုတော”တိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော ပါဠိဖြင့်။ ဝိဝိတ္ထာပမာဒါနံ၊ ယုံမှားခြင်း မေ့လျော့ခြင်းတို့၏။ (ပစ္စယသမ္ပန်တည်း။) အဝိဇ္ဇာယ၊ ၏။ (ဘာဝသမ္ပန်တည်း။) ပစ္စယဘာဝံ၊ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။

ထိုသို့ ပြု၏-ဟူသော စကားကို မြီစေလို ခိုင်စေလို ပြီးစေလိုရကား ‘နိဝုတော ဧဝံ ဟိ နပ္ပကာသတိ’ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ နိဝုတော ဧဝံ၊ အဝိဇ္ဇာနှင့် လွှမ်းအပ်သည် ဖြစ်၍သာလျှင်။ နပ္ပကာသတိ၊ မထင်ရှား။ **ဝိဝိတ္ထာတိ၊** ကား။ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ တည်း။ တေနေဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ **“ဝိဝိတ္ထာ နာမ ဝုစ္စတိ ဝိစိကိစ္ဆာ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ တတြ၊ ထိုဝိဝိတ္ထာဟူသော ပုဒ်၌။ အယံ၊ ဤဆိုလတ္တံ့သည်ကား။ ပဒသိဒ္ဓိ၊ ပုဒ်၏ပြီးခြင်းတည်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသမ္မာဒိဋ္ဌိယော၊ တို့သည်။ “နိစ္စံ၊ မြီ၏။ အနိစ္စံ၊ မမြီ”။ ဣတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဧကံသဂ္ဂါဟဘာဝေန၊ စင်စစ် ယူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ တစ်ခုသော အဖို့ကို ယူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (အံသသဒ္ဓါကား ကောဋ္ဌာသဟောတည်း။) ပဝတ္တန္တိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ အယံ၊ ဤဝိစိကိစ္ဆာသည်။ န ပဝတ္တတိ၊ မဖြစ်။ အယံ ပန၊ ဤဝိစိကိစ္ဆာသည်ကား။ အနေကံသဂ္ဂါဟဘာဝတော၊ စင်စစ် မယူနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ တစ်ခုသော အဖို့ကို မယူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ “နိစ္စံ န ခေါ၊ မြီသလော။ အနိစ္စံ န ခေါ၊ လော”။ ဣတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဝိဝိဓံ၊ အထူးထူး အပြားပြားသော အာရုံကို။ ဝါ၊ ကား။ ဝိရုဒ္ဓံ၊ ဆန့်ကျင်ခြင်းကို။ ဣစ္ဆတိ ဧသတိ၊ ရှာတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိဝိတ္ထာ၊ မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ ပဒသိဒ္ဓိ၊ တည်း။ **“သော ဝိစိကိစ္ဆန္တော”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ အပ္ပကာသနဿ၊ မထင်ရှားခြင်း၏။ (ကာရဏသမ္ပန်)။ ဝိဝိတ္ထာပမာဒါနံ၊ တို့၏။ (ဘာဝသမ္ပန်)။ ကာရဏဘာဝံ၊ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို။ ဝိဝရတိ၊ ဖွင့်၏။ **သုတ္တေ ဓမ္မေ န ဥပ္ပါဒိယတိ**၊ ကား။ သမာဒိယ၊ ဆောက်တည်၍။ န ဝတ္တတိ၊

မကျင့်။ **နပ္ပကာသန္တိ**တိ၊ ကား။ အတ္တနော၊ ဧ။ သန္တာနော၊ ဌ။ အနုပ္ပါဒိယမာနာ၊ မဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်။ ဟုတွာ၊ ဤ။ တေ ကုသလာ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ တံ ပုဂ္ဂလံ၊ ကို။

 [၄၊ ၆၅] လောကော၊ ဌ။ ပကာသံ အဘိညာတံ၊ ထင်ရှားသည်ကို။ န ကရေန္တိ၊ ကုန်။ ကုတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **အဘိလိမ္မတိ**တိ၊ ကား။ မက္ခဋ္ဌာလေပေါ၊ သည်။ မက္ခဋ္ဌံ၊ ကို။ ဒါရုသိလာဒိသု၊ သစ် ကျောက် အစရှိသည်တို့၌။ အလ္လိယာပေတိ ဝိယ၊ ကပ်ငြိစေသကဲ့သို့။ ပရိသံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ရူပါဒိဝိသယေ၊ ရူပါရုံ အစရှိသော အာရုံ၌။ အလ္လိယာပေတိ၊ ဧ။ ကုတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **အာသတ္တိဗဟုလဿာတိ**၊ ကား။ အာသင်္ဂဗဟုလဿ၊ များသော ကပ်ငြိခြင်းရှိသော။ **ဧဝံ အဘိဇ္ဈာတိ ကရိတွာ**တိ၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ပရိယုဋ္ဌာနဋ္ဌာယိနီ၊ နှိပ်စက်၍ တည်တတ်၏။ ကုတိ ကုမိနာ ကာရဏေန၊ ကြောင့်။ **တတ္ထာ**တိ၊ ကား။ တာယ တဏှာယ၊ သည်။ **လောကော**၊ လောကကို။ **အဘိလိက္ခော**၊ လိမ်းကျံအပ်သည်။ သိလေသေန၊ သစ်စေးဖြင့်။ ဝါ၊ သည်။ မက္ခိတော ဝိယ၊ လိမ်းကျံသကဲ့သို့။ ဟောတိ၊ ဧ။ ကုတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

ဧတသ္မာ ဒုက္ခာ၊ မှ။ ဘာယတိ၊ ဧ။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ ဒုက္ခံ၊ သည်။ ဘယံ၊ မည်၏။ မဟန္တံ၊ သော။ ဘယံ၊ တည်း။ **မဟဗ္ဘယံ**၊ ကြီးစွာသော ဘေး။ တေနေဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ **“ဒုက္ခမဿ မဟဗ္ဘယ”**န္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ။

‘ဒုဝိဓံ ဒုက္ခံ’အစရှိသည်ဖြင့် ဒုက္ခအပြားကို ဝေဖန်ပြီး မဟုတ်တုံလော။ အဘယ့်ကြောင့် ‘တိဿော ဒုက္ခတာ’အစရှိသော စကားကို ဆိုပြန်သနည်းဟု စောဒနာရှိရကား ‘ဒုက္ခံ ဒေါမနဿန္တိ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ဒုက္ခံ ဒေါမနဿန္တိ ပဒေတိ၊ တို့ဖြင့်။ ဒုက္ခမေဝ၊ ကိုသာလျှင်။ ဝိဘတ္တံ၊ ဧ။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗံ၊ သော။ ဒုက္ခံ၊ ကို။ ဝိဘဇိတွာ၊ ဤ။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“တိဿော ဒုက္ခတာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ **ဩဓေသော**တိ၊ ကား။ ကဒါစိ၊ ရံခါ။ အတ္တပုတ္တမမူလာယ၊ မိမိလုံလလျှင် အကြောင်းရှိသော ဒုက္ခဒုက္ခအဖြစ်မှ။ ကဒါစိ၊ ရံခါ။ ပရူပတ္တမမူလာယ၊ သူတစ်ပါးလုံလလျှင် အကြောင်းရှိသော ဒုက္ခဒုက္ခအဖြစ်မှ။ ကုတိ အာဒိနာ၊ သော။ ဝိဘာဂေန၊ ဖြင့်။ ဒုက္ခဒုက္ခတာယ၊ မှ။ မုစ္စနကာ၊ ဧ။ ဝိသေသေန၊ ဖြင့်။ ရူပါဝစရာ၊ ရူပါဝစရသတ္တဝါတို့သည်။ ဒုက္ခဒုက္ခတာယ၊ ဒုက္ခ ဒုက္ခအဖြစ်မှ။ မုစ္စနကာ၊ ကုန်၏။ (ဤသို့ ပေး)။ **တထာ**တိ ကုမိနာ ပဒေန၊ ဖြင့်။ ဩဓေသော၊ အခိုက်အတန့်အားဖြင့်။ ဝါ၊ အပိုင်းအခြားအားဖြင့်။ ကဒါစိ၊ ရံခါ။ ကရဟစိ၊

တစ်စုံတစ်ခုသော ဘဝ၌။ မုစ္ဆတိ၊ ဧ၊။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့၊ အာကမတိ၊ ဧ၊။
ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာယ၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခအဖြစ်မှ၊ မုစ္ဆနကာ၊ လွတ်သော သူတို့ကား။
 ဥပေက္ခာသမာပတ္တိဗဟုလာ၊ များသော ဥပေက္ခာသမာပတ်ရှိသော သူတို့တည်း။
 တစ်နည်းကား ဥပေက္ခာသမာပတ္တိဗဟုလာ၊ များသော ဥပေက္ခာသမာပတ်ရှိသော
 သူတို့သည်။ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာယ၊ မှ၊ မုစ္ဆနကာ၊ လွတ်ကုန်၏။ ဝိသေသေန၊ ဖြင့်။
 အရူပါဝစရသတ္တာ၊ တို့သည်။ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာယ၊ မှ၊ မုစ္ဆနကာ၊ လွတ်ကုန်၏။
 (ဤသို့ ပေး)။ **အပ္ပာဗာဓာတိ** ပဒံ၊ သည်။ ဒုက္ခဒုက္ခတာယ၊ မှ၊ မုစ္ဆနကာ၊ လွတ်ကုန်၏။
 ကာရဏဝစနံ၊ အကြောင်းကို ပြသော စကားတည်း။ **ဒီဃာယုကာတိ** ပဒံ၊ သည်။
 ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာယ၊ မှ၊ မုစ္ဆနကာ၊ လွတ်ကုန်၏။ ကာရဏဝစနံ၊ တည်း။ (ဤသို့ ပေး)။

**ဒီဃာယုကာ-ဟူသော ပုဒ်၏ ဝိပရိဏာမဒုက္ခအဖြစ်မှ လွတ်ခြင်း၏
 အကြောင်းကို ပြသော စကား၏အဖြစ်ကို အဘယ့်ကြောင့် သိပါသနည်း
 စုဒ္ဓိရှိရကား ‘အရူပဒေဝါ ဟိ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သော်။**

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အရူပဒေဝါ၊ အရူပါဝစရဗြဟ္မာတို့သည်။ လောကေ၊ ၌။
 ဝိသေသတော၊ အားဖြင့်။ ဒီဃာယုကာ၊ ရှည်သော အသက်ရှိကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ ဒီဃာယုကာတိ ဣဒံ ပဒံ၊ သည်။ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော၊ ဝဋ္ဋဒုက္ခမှ၊ မုစ္ဆနံ၊ သည်။
 အစ္စန္တိကံ၊ စင်စစ်လွတ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ယသ္မာ စ၊ ကြောင့်လည်း။ ဒုက္ခာ
 ဝေဒနာပိ၊ တို့သည်လည်း။ သင်္ခတတ္တာ၊ သင်္ခတတရား ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
 အနိစ္စတာဒိသင်္ခါရဒုက္ခသဘာဝါ ဧဝ၊ အမြဲမရှိ အစရှိသော သင်္ခါရဒုက္ခသဘောရှိသည်
 သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဧ၊။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယတော ဝဋ္ဋဒုက္ခတော၊ အကြင် ဝဋ္ဋဒုက္ခမှ၊
 မုစ္ဆနံ၊ သည်။ အစ္စန္တိကံ၊ စင်စစ်လွတ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တံ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ၊ ကို။
 အနဝသေသပရိယာဒါနဝသေန၊ အကြွင်းမဲ့ ကုန်စေသည်၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝါ၊
 အကြွင်းမဲ့ယူသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သင်္ဂဏိတွာ၊ သင်္ဂြိုဟ်၍။ ဒသေတုံ၊ ဌာ။
“သင်္ခါရဒုက္ခတာယ ပနာ”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ဧ၊။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ အဝယဝတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့၊ ဝေဒိတဗျော၊ ဧ၊။ ကမ္မ
 ကိလေသေဟိ၊ ကံကိလေသာတို့သည်။ ဥပါဒိယတိ၊ စွဲလမ်းအပ်၏။ ဝါ၊ ဖြစ်စေအပ်၏။
 ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဥပါဒိ၊ မည်၏။ ဝိပါကက္ခန္ဓာ စ၊ ဝိပါကနာမက္ခန္ဓာတို့ကို
 လည်းကောင်း။ ကဋ္ဌတ္တာ စ ရူပံ၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်ကိုလည်းကောင်း။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဥပါဒိဿ၊
 ကံ ကိလေသာတို့သည် စွဲလမ်းအပ် ဖြစ်စေအပ်သော ဝိပါကနာမက္ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်၏။

သေသံ၊ အကြွင်းတည်း။ ဥပါဒိသေသံ၊ ကံကိလေသာတို့သည် စွဲလမ်းအပ်
 ဖြစ်စေအပ်သော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ် အကြွင်း။ ဧတိဿာ၊ ထိုနိဗ္ဗာန
 ဓာတ်အား။ တံ ဥပါဒိသေသံ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 အနုပါဒိသေသာ၊ မည်၏။ နိဗ္ဗာနဓာတု၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ **အနုပါဒိသေသာယ၊**
 ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ် အကြွင်းမရှိသော။ တာယ **နိဗ္ဗာနဓာတုယာ၊**
 ထိုငြိမ်းခြင်းသဘောမျှဖြစ်၍။ အယံ၊ ဤပုဒ်သည်။ ဣတ္ထမ္မ၊ တလက္ခဏေ စ၊
 အထူးအပြားသို့ ရောက်သော လက္ခဏာကို မှတ်ကြောင်းအနက်၌လည်း။
 ကရဏနိဒ္ဒေသော၊ ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် ပြခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ နိဗ္ဗာနဓာတူတိ စ၊
 ဟူသည်လည်း။ နိဗ္ဗာယနမတ္တံ၊ ငြိမ်းခြင်းမျှသာတည်း။ **တသ္မာတိ၊** ကား။ ယသ္မာ၊
 ကြောင့်။ သင်္ခါရဒုက္ခတာ၊ သည်။ သကလလောကဗျာပိနီ စ၊ အလုံးစုံသော လောက၌
 နံ့သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သဗ္ဗသင်္ခါဟိနီ စ၊ အလုံးစုံသော ဒုက္ခကို
 သဂြိုဟ်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **လောကဿာတိ** ဧတ္ထ ပဒေ၊
 ၌။ သာမိဝစနံ၊ သာမိဝိဘတ်သည်။ သမ္ပန္နော၊ သမ္ပန်အနက်၌။ ဟောတိ၊ ၏။ တေန၊
 ထို ‘သင်္ခါရဒုက္ခတာ ဒုက္ခံ လောကဿ’-ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ “ဒုက္ခမဿာ”တိ ပဒဿ၊
 ၏။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒသေတိ၊ ၏။

ပဒတ္တကို ဆရာဆိုပြီ။ ပုစ္ဆာဝိစယ ဝိသဇ္ဇနာဝိစယကို မဆိုပြီလော။
အဘယ်သို့ ငါတို့ ပုစ္ဆာဝိစယ ဝိသဇ္ဇနာဝိစယကို သိရပါကုန်အံ့နည်း
စောဒနာဖွယ် ရှိရကား ‘စေမေတ္ထ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဧတ္ထ၊ ဤဂါထာ၌။ လောကဿ၊ သတ္တလောကကို။ နိဝရဏာဒီနိ၊
 ဖုံးလွှမ်းတတ်သော တရား အစရှိသည်တို့ကို။ (အာဒိသဒ္ဓါဖြင့် အပ္ပကာသန
 အဘိလေပန မဟဗ္ဘယ သုံးပါးကို ယူ)။ အဇာနန္တေန ဝါ၊ မသိသဖြင့်လည်းကောင်း။
 သမယန္တရပရိစယေန၊ အယူတစ်ပါး၌ လေ့ကျက်ခြင်းကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုသတ္တ
 လောကကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော တရား အစရှိသည်တို့၌။ သံသယပက္ခန္ဓေန ဝါ၊
 ယုံမှားခြင်းသို့ ပြေးဝင်သဖြင့်လည်းကောင်း။ (ပုစ္ဆာ ကတာသို့ ဆိုက်)။ ဧကံသေနဝ၊
 စင်စစ်သဖြင့်သာလျှင်။ ဗျာကာတဗ္ဗတ္တာ၊ ဖြေအပ်သော သဘောရှိသော။
 (‘ဗျာကာတဗ္ဗော အတ္တာ သဘာဝေါ ဧတိဿာတိ ဗျာကာတဗ္ဗတ္တာ’ဟု ပြ)။
 သတ္တာဓိဋ္ဌာနာ၊ သတ္တဝါလျှင် တည်ရာရှိသော။ ပုစ္ဆာ၊ ကို။ ကတာ၊ ၏။ သာ စ ပုစ္ဆာ၊
 သည်လည်း။ အဇာနန္တဿ ဝါ၊ မသိသည်လည်း ဖြစ်သော။ သသံသယဿ ဝါ၊

ယုံမှားသည်လည်း ဖြစ်သော။ အဇိတဿ၊ အရှင်အဇိတအား။ (ဤသို့ ဝစနသေသ ထည့်၍ သမ္ပန်)။ တစ်နည်းကား အဇနန္တဿ ဝါ၊ သော။ သသံသယဿ ဝါ၊ သော။ အဇိတဿ၊ ဧ။ သာ စ ပုစ္ဆာ၊ သည်လည်း။ နီဝရဏာဒိဝိသယတာယ၊ သတ္တလောကကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သောတရား အစရှိသည်လျှင် အရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စတုပ္ပိဓာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

‘စတုပ္ပိဓာ’-ဟု ဆရာ ဆိုခဲ့၏။ ပါဠိ၌ ‘ဧကော ပညော’ဟု ဆိုသည် မဟုတ်ပါလော။ ဆရာစကား ပါဠိနှင့် ဆန့်ခွဲ၏ စောဒနာရှိရကား ‘ပါဠိယံ ပန’အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ပါဠိယံ ပန၊ ၌ကား။ နီဝရဏာဒိနံ၊ ဖုံးလွှမ်းတတ်သော တရား အစရှိသည်တို့၏။ (အာဓာရ၌ စပ်)။ လောကော၊ သတ္တလောကကို။ အာဓာရဘာဝေန၊ တည်ရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဂါထာယံ၊ ၌။ ဝုတ္တော၊ ဧ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧကော၊ သော။ ပညော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒသိတံ၊ ဧ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဧ။ အယံ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ ပုစ္ဆာဝိစယော၊ ပုစ္ဆာကို စိစစ်ခြင်းတည်း။ ဝိသဇ္ဇနဝိစယောပိ၊ ကိုလည်း။ အဒိဋ္ဌဇောတနာဝိသဇ္ဇနာ စ၊ အဒိဋ္ဌဇောတနာဝိသဇ္ဇနာ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ စ၊ ဝိမတိစ္ဆေဒနာဝိသဇ္ဇနာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ပုစ္ဆာဝိစယေ၊ ၌။ ဝုတ္တနယာနုသာရေန၊ ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ။ ။

 [၄၊ ၆၆] ဧဝံ၊ သို့။ ဧကာဓာရံ၊ တစ်ခုသော ဝတ္ထုလျှင် တည်ရာရှိသော။ ပုစ္ဆံ၊ ကို။ ဒဿေတွာ၊ ၌။ ဣဒါနိ၊ ၌။ အနေကာဓာရံ များသော ဝတ္ထုလျှင် တည်ရာရှိသော။ ပုစ္ဆံ၊ ကို။ (လိုက်စေသည်)။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“သဝန္တိ သဗ္ဗမိ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ **သဝန္တိ**တိ၊ ကား။ သန္တန္တိ၊ စီးကုန်၏။ **သဗ္ဗမိ**တိ၊ ကား။ သဗ္ဗေသု၊ ကုန်သော။ ရူပါဒိသု၊ ကုန်သော။ အာယတနေသု၊ တို့၌။ **သောတာတိ၊** ကား။ တဏှာဒိသောတာ၊ တဏှာ အစရှိသော သောတတို့သည်။ ဝါ၊ အလျဉ်တို့သည်။ **ကိ နိဝါရဏန္တိ၊** ကား။ တေသံ၊ ထိုတဏှာ အစရှိသော သောတတို့ကို။ အာဝရဏံ၊ တားမြစ်တတ်သော တရားသည်။ ကိ၊ အဘယ်နည်း။ ရက္ခာ၊ စောင့်ရှောက်တတ်သော တရားသည်။ ကာ၊ အဘယ်နည်း။ **သံဝရံ ဗြဟ္မီ**တိ၊ ကား။ နေသံ၊ ထိုတဏှာ အစရှိသော သောတတို့ကို။ နီဝရဏသင်္ခါတံ၊ တားမြစ်တတ်သည်-ဟု ဆိုအပ်သော။ တံ သံဝရံ၊ ထိုစောင့်တတ်သော တရားကို။ ကထေဟိ၊ ဟောတော်မူပါလော့။ **ကေန**

သောတာ ပိဓိယရေတိ၊ ကား။ ကေန ဓမ္မေန၊ သည်။ တဏှာဒိသောတာ၊ တို့ကို။ ပိဓိယန္တိ၊ ပိတ်အပ်ကုန်သနည်း။ ပုစ္ဆိန္တိ၊ ဖြတ်အပ်ကုန်သနည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ ဧတ္ထ၊ ဤဂါထာ၌။ ပဒတ္ထော၊ တည်း။ သေသံ၊ သည်။ ပါဠိဝသေနော၊ ဖြင့်ပင်လျှင်။ အာဝိ၊ ထင်စွာ။ ဘဝိဿတိ၊ တွံ။ ။

ဂါထာ၌ လေးပါးသော ဝါကျတို့ကို ပုစ္ဆာ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဆိုအပ်ကုန်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ပဉ္စာနှစ်ပါးသာ ဖြစ်ပါအံ့နည်း ပုစ္ဆာရှိရကား ‘တေ ဒွေ ပဉ္စာတိ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

တေ ဒွေ ပဉ္စာတိ ဧတ္ထ ပါဠေ၊ ၌။ ပုစ္ဆာဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဝတ္တာယ၊ သော။ ဣမိဿ၊ ဂါထာယ၊ ၌။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ ပဒါနိ၊ တို့ကို။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ ဝါကျာနိ၊ တို့ကို။ ယဒိပိ ပုစ္ဆိတာနိ၊ အကယ်၍ ပုစ္ဆာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆိုအပ်ကုန်၏ရှင်။ (စတ္တာရိ ဝါကျာနိ’ကား စတ္တာရိ ပဒါနိ’၏ အဖွင့်တည်း။ ပုစ္ဆိတာနိ’ကို ပါဠိမှ ယူ၍ ပေးသည်။) ပန တထာပိ၊ လည်း။ ဉာတုံ၊ ငှာ။ ဣစ္ဆိတဿ၊ သော။ အတ္ထဿ၊ ၏။ ဒုဝိဓတ္တာ၊ ကြောင့်။ တေ အတ္ထာ၊ ထိုဂါထာဖြင့် ယူအပ်ကုန်သော အနက်တို့သည်။ ဒွေ ပဉ္စာ၊ နှစ်ပါးသော ပဉ္စာတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ကဿ၊ ကြောင့်။ ဒွေ ပဉ္စာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စေ ဝဒေယျ၊ အံ့။ **“ဣမေဟိ ဗဟ္မာဓိဝစနေန ပုစ္ဆိတာ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုပါဠိ၌။ အယံ၊ ကား။ သင်္ခေပတ္ထော၊ အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်တည်း။ ဧတာယ ဂါထာယ၊ ဤဂါထာဖြင့်။ ဣမေ ဂဟိတာ အတ္ထာ၊ ဤယူအပ်သော အနက်တို့ကို။ ယဿ၊ ကြောင့်။ ဗဟူနိ၊ များစွာသော သဘောတရားတို့ကို။ အဓိကိစ္စ၊ စွဲ၍။ ပဝတ္ထဝစနေန၊ ဖြစ်သော စကားဖြင့်။ ပုစ္ဆိတာ၊ ကုန်၏။ တဿ၊ ကြောင့်။ တေ အတ္ထာ၊ ထိုဂါထာဖြင့် ယူအပ်ကုန်သော အနက်တို့သည်။ ဒွေ ပဉ္စာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ သင်္ခေပတ္ထော၊ တည်း။

နိဝရဏဝိဓာနအားဖြင့် နှစ်ပါးသာ ဖြစ်လျက် ‘ဗဟ္မာဓိဝစနေန’ဟု ဆိုသောစကား အသို့ သင့်ပါအံ့နည်း စုဒ္ဓိရှိရကား ‘ဧကတော’အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ဧကတော၊ တစ်ခုမှ။ ဥပရိ၊ အလွန်သည်။ ဝါ၊ အထက်သည်။ ဗဟူ၊ အများမည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သာသနဝေါဟာရော၊ သာသနာ၌ဖြစ်သော ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည်။

ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ပုတ္တယ၊ ၏။ တမေဝ ဒုဝိဓတ္ထဝိသယတံ၊ ထိုနှစ်ပါးအပြားရှိသော အနက်လျှင် အရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုသာလျှင်။ ဝိဝရိတံ၊ ဖွင့်အံ့သောငှာ။ “**ဧဝ**”န္တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တဿ၊ ထိုဧဝအစရှိသော ပါဠိ၏။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဉာတိဗျသနာဒိသင်္ခါတာဟိ၊ အဆွေအမျိုး တို့၏ ပျက်စီးခြင်း အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ယာဟိ အာပဒါဟိ၊ အကြင် ဘေးရန်တို့ဖြင့်။ ဝါ၊ တို့သည်။ (လှမ်း၍ ပေးသည်)။ ဝါ၊ ကား။ ပါဏဝဓာဒိဟိ ဧဝ၊ သတ္တဝါကို သတ်ခြင်းအစရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ဒုဂ္ဂတိဟေတုဘူတာဟိ၊ ဒုဂ္ဂတိ၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ယာဟိ အာပဒါဟိ၊ အကြင် ဘေးရန် တို့ဖြင့်။ ဝါ၊ တို့သည်။ **သမံ** သဟ၊ တကွနက်။ ဝါ၊ ကား။ သဗ္ဗထာ၊ အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်။ (ဤကား သမာပန္န၌ သင်္ခါအနက်ကို နှစ်ဝိကပ်ဖွင့်သည်)။ အယံ လောကော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ အာပန္နော အဇ္ဈောတ္ထဋ္ဌော စ၊ နှိပ်စက်လွှမ်းမိုးအပ်သည် လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တံနိမိတ္တေဟိ၊ ထိုဉာတိဗျသန အစရှိသော ဘေးရန်တို့၏ အကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဒသဟိ၊ ကုန်သော။ ကိလေသဝတ္ထုဟိ၊ ကိလေသဝတ္ထု တို့ဖြင့်။ ဝါ၊ တို့သည်။ သံကိလိဋ္ဌော စ၊ နှိပ်စက်အပ် ပူပန်စေအပ်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တဿ လောကဿ၊ ၏။ တံ အာပန္နကာရဉ္စ၊ ထိုလွှမ်းမိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာကိုလည်းကောင်း။ တံ သံကိလိဋ္ဌကာရဉ္စ၊ ထိုနှိပ်စက်အပ် ပူပန်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာကိုလည်းကောင်း။ ဗုဒ္ဓိယံ၊ ပညာ၌။ ကတွာ၊ ၍။ “**ဧဝံ သမာပန္နဿ ဧဝံ သံကိလိဋ္ဌဿာ**”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ဧတေန၊ ဤသမထဝိပဿနာဖြင့်။ ဝေါဒါယတိ သုဇ္ဈတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဝေါဒါနံ**၊ မည်၏။ သမထဝိပဿနာ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဧတေန၊ ဤအရိယမဂ်ဖြင့်။ နိမိတ္တတော စ၊ နိမိတ်မှလည်းကောင်း။ ပဝတ္တတော စ၊ ဝဋ်တရားမှလည်းကောင်း။ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ထမြောက်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဝုဋ္ဌာနံ**၊ မည်၏။ အရိယမဂေါ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ။

အသမာဟိတဿာတိ၊ ကား။ နာနာရမ္မဏေသု၊ အထူးထူးသော အာရုံတို့၌။ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တဿ၊ ပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသောသူအား။ **သဝန္တိ**တိ၊ ကား။ ပဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။ **အဘိဇ္ဈာ**တိ အာဒိ၊ အဘိဇ္ဈာအစရှိသော စကားသည်။ အသမာဓာနဟေတုဒဿနံ၊ မတည်ကြည်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြသောစကားတည်း။ တေနေဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။

“ဧဝံ အသမာဟိတဿာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ။ **“ယထာဟ ဘဂဝါ”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဣဓာဝ၊ ဌ်လည်း။ အနုဂီတိဝိစယံ၊ ကိ။ ဒဿေတိ၊ ဧ။

မနာပိယမဟုတ်သော ရူပါရုံစသည်တို့၌လည်း သောတဖြစ်သည် မဟုတ်လော။ အသို့မူ၍ ‘သဝတိ မနာပိကေသု ရူပေသု’-ဟု ဆိုသနည်း အမေးရှိရကား ‘သောတာနံ’စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တစ်နည်းကား ဒိဋ္ဌိသောတ မာနသောတ အဝိဇ္ဇာသောတတို့၏လည်း တဏှာသောတသို့ အစဉ်လိုက်ရကား ‘သောတာနံ’ စသောပါဠိကို ဆိုသတည်း။

သောတာနံ၊ တို့၏။ သဝနံ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ စီးခြင်းသည်။ ယေဘုယျေန၊ ဖြင့်။ အနုရောဓဝသေနဝ၊ တပ်နှစ်သက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ **“သဝတိ မနာပိကေသု ရူပေသု”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ။

တဏှာအစရှိသော သောတတို့သည် ရူပါရုံ စသည်တို့၌ ဖြစ်ကုန် စီးကုန်သည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် ‘စက္ခု သဝတိ’စသည်ဖြင့် ဆိုလေသနည်း။ စက္ခု အစရှိသည်တို့သည် ရူပါရုံ စသည်၌ မဖြစ်တတ် မစီးတတ်ကုန်တကား-ဟု အမေးပုစ္ဆာ ရှိရာသောကြောင့် ‘ဧတ္ထ စ’အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ဧတ္ထ စ၊ ဤစက္ခု သဝတိအစရှိသော ပါဠိ၌။ သောတာနံ၊ တဏှာအစရှိသော သောတတို့၏။ ဒွါရဘာဝေန၊ ဖြစ်ရာဒွါရ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္တမာနာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ တစ်နည်းကား ပဝတ္တမာနာ ပဝတ္တမာနတ္တာ၊ ကြောင့်။ စက္ခာဒယော၊ တို့ကို။ ဥပစာရဝသေန၊ နိဿိတဖြစ်သော သောတတို့ကို နိဿယဖြစ်သော စက္ခုအစရှိသည် တို့၌ တင်စား၍ ခေါ်ဝေါ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သယံ၊ မိမိတို့သည်။ သဝန္တာ ဝိယ၊ ဖြစ်ကုန် စီးကုန်သကဲ့သို့။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်၏။ **ဣတိတိ၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ သဗ္ဗာ**တိ၊ ကား။ **သဗ္ဗသ္မာ၊** အလုံးစုံသော ဒွါရမှ။ **သဗ္ဗထာတိ၊** ကား။ သဗ္ဗပ္ပကာရေန၊ အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်။ **ဣဒံ ဝေါဒါနန္တိ၊** ကား။ “ပရိယုဋ္ဌာနဝိယာတ”န္တိ၊ ဟူ၍။

၁။ သဗ္ဗာတိ သဗ္ဗသ္မာ ။ ။ တယော နေဝ စ သဗ္ဗနာမေဟိ-ဟူသော ကစွည်းသုတ်ဖြင့် သဗ္ဗနာမိပုဒ်နောင် သွာ သို့ သဝိဘတ်တို့၏ အာ ဧ အာယဟူသော ကာရိယသုံးပါးကို မြစ်ရကား သဗ္ဗာ၌ အာသည် သွာဝိဘတ်၏ ကာရိယ‘အာ’ မဟုတ်။ ဣတ္ထိလိင်ဇောတကသာတည်း-ဟု အယူရှိလေရာသောကြောင့် ထိုအယူကို နှစ်စေခြင်းငှာ သဗ္ဗာတိ သဗ္ဗသ္မာ-ဟု ဖွင့်သတည်း။ ‘တယော နေဝ စ သဗ္ဗနာမေဟိ’သုတ်ကို ယေဘုယျအားဖြင့်သာ ဆိုသည်။ အပ္ပကအားဖြင့် ဤ၌ သဗ္ဗသဒ္ဓါနောင် သွာဝိဘတ်ကို ‘သွာသို့နံ ဝါ’ သုတ်ဖြင့် အာပြု၏-ဟူလိုသော်။

ဝုတ္တံ၊ သော။ ကုဒံ ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဟာနံ၊ ဤပရိယုဋ္ဌာန်ကို ပယ်ခြင်းသည်။ ဝေါဒါနံ၊ ဖြူစင်ကြောင်းတည်း။ ။

 [၄၊ ၆၇] ဝိသဇ္ဇနဂါထာယ၊ ဌှိ။ **သတိ တေသံ နိဝါရဏန္တိ** ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ဌှိ။ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တာ၊ ဝိပဿနာနှင့် ယှဉ်သော။ သတိ၊ သတိသည်။ ကုသလာကုသလာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဂတိယော၊ ဖြစ်ခြင်းတို့ကို။ သမန္တေသမာနာ၊ ကောင်းစွာ ရှာမှီးတတ်သည် ဖြစ်၍။ တေသံ သောတာနံ၊ တို့ကို။ နိဝါရဏံ၊ တားမြစ်တတ်၏။ ကုတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **သောတာနံ သံဝရံ ဗြုမိတိ၊** ကား။ တမေဝ သတိ၊ ကိုသာလျှင်။ သောတာနံ၊ တို့ကို။ သံဝရံ စောင့်တတ် ပိတ်တတ်၏ဟု။ ဗြုမိ၊ ၏။ (မဂ်၏ ရှေးအဖို့ဖြစ်သော ဝိပဿနာနှင့် ယှဉ်သော၊ သောတတို့ကို ခွါသောအားဖြင့် ဖြစ်သော သတိကို ယင်းမဂ်ခဏ၌ သောတတို့ကို ပိတ်တတ်၏-ဟု ဟောသည် ဟူလိုသော်)။ **ပညာယေတေ ပိမိယရေတိ၊** ကား။ ရူပါဒီသု၊ ရူပက္ခန္ဓာ အစရှိသည် တို့၌။ အနိစ္စတာဒိပဋိဝေဓသာမိကာယ၊ အနိစ္စအစရှိသည်ကို ထိုးထွင်းသိခြင်းကို ပြီးစေတတ်သော။ မဂ္ဂပညာယ၊ သည်။ ဧတေ သောတာ၊ တို့ကို။ သဗ္ဗသော၊ အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်။ ပိမိယန္တိ၊ ပိတ်အပ်ကုန်၏။ ဥပ္ပဇ္ဇိတံ၊ ဌှာ။ အပ္ပဒါနဝသေန၊ မပေးခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သမ္မုစ္ဆန္တိ၊ ဖြတ်အပ်ကုန်၏။ ကုတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

နာဝိည္ဇတိတိ၊ ကား။ အဘိဇ္ဈာဒိပ္ပဝတ္တိဒ္ဓါရဘာဝေန၊ အဘိဇ္ဈာအစရှိသည်တို့၏ ဖြစ်ရာ ဒ္ဓါရ၏အဖြစ်ဖြင့်။ စိတ္တသန္တာနံ၊ စိတ်အစဉ်ကို။ ဝါ၊ ကား။ ပုဂ္ဂလံ၊ ကို။ နာကမ္မတိ၊ မငင်။

‘ပညာယ အနုသယာ ပဟိယန္တိတိ’-ဟု အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသနည်း။ ‘ပညာယ သောတာ ပဟိယန္တိ’ဟူ၍သာ ဆိုပါလော စုဒ္ဓိရှိရကား ‘အနုသယပ္ပဟာနံ’စသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

အနုသယပ္ပဟာနံ၊ အနုသယကို ပယ်ခြင်းကို။ ကုမ၊ ဤအရာ၌။ ပိဓာနံ၊ ဟူ၍။ အဓိပ္ပေတံ၊ ၏။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ပညာယ အနုသယာ ပဟိယန္တိတိ၊** ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အနုသယနိမိတ္တံ၊ အနုသယလျှင် အကြောင်းရှိသော။ ပရိယုဋ္ဌာနံ၊ ပရိယုဋ္ဌာန်သည်။ ဝါ၊ သတ္တဝါတို့ကို ပူပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်သော ကိလေသာသည်။ အနုသယာဘာဝေ၊ အနုသယမဖြစ်သည်ရှိသော်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အနုသယေသ္မတိ** အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ ကုဒါနိ၊ ဌှိ။

ဝါရ]

၂-ဝိစယဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၆၃

တမေဝ အတ္ထံ၊ ကိုပင်လျှင်။ ဥပမာယ၊ ဖြင့်။ ဝိဘာဝေန္တော၊ ထင်ရှားပြလိုရကား။ “တံ ယထာ ခန္ဓဝန္တဿာ”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ဧါ။

ပဒတ္တကို ဆရာဆိုပြီး၍ ပုစ္ဆာဂါထာ၌ ပုစ္ဆာဝိစယ ဝိသဇ္ဇနာဝိစယကိုကား မဆိုပါပြီလော။ အဘယ်သို့ ငါတို့သိရပါအံ့နည်း စောဒနာရှိရကား ‘ဧတ္ထာပိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဧတ္ထာပိ၊ ဤဂါထာ၌လည်း။ (ပုစ္ဆာဝိစယော ဝိသဇ္ဇနာဝိစယော စ ဝေဒိတဗျော၌ စပ်)။ သောတာနံ၊ တဏှာအစရှိသော သောတတို့ကို။ နိဝါရဏသင်္ခါတံ၊ တားမြစ်တတ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော။ သံဝရဉ္စ၊ စောင့်တတ်သော တရားကို လည်းကောင်း။ ပိဓာနဉ္စ၊ ပိတ်တတ် ဖြတ်တတ်သော တရားကိုလည်းကောင်း။ အဇာနန္တေန ဝါ၊ သဖြင့်လည်းကောင်း။ တတ္ထ၊ ထိုစောင့်တတ် ပိတ်တတ်သော တရား၌။ သံသယိတေန ဝါ၊ ယုံမှားရှိသဖြင့်လည်းကောင်း။ ဧကံသိကတ္တာ၊ စင်စစ် ဖြေအပ် ဖြတ်အပ်သော သဘောရှိသော။ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနာ၊ ဓမ္မလျှင် တည်ရာရှိသော။ ပုစ္ဆာ၊ ကို။ ကတာ၊ ဧါ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣဓ၊ ဤဂါထာ၌။ ပုစ္ဆာဝိစယော စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝုတ္တနယေနဝ၊ လျှင်။ ဝိသဇ္ဇနာဝိစယော စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝေဒိတဗျော၊ ဧါ။ ။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... သဝန္တိ သဗ္ဗမိ သောတာဟူသော ဂါထာ၌ ‘ဒေ ဒွေ ပဉ္စာ’ဟု အရှင်ကစွည်းဆရာ ဆိုတော်မူ၏။ ထိုသို့သာ ဆိုအပ်သလော၊ စောဒနာရှိရကား ‘ဧတ္ထ စ ဧကော ပဉ္စောတိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ’-ဟူသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

အဘယ်ကြောင့် ဆိုအပ်သနည်း။ သံဝရပိဓာန၏ အစွမ်းအားဖြင့် ‘ဒွေ ပဉ္စာ’ဟူ၍သာ ဆိုကောင်းသည် မဟုတ်တုံလော ပုစ္ဆာရှိရကား ‘သောတေ ။လ။ ဘာဝတော’-ဟူသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

အဘယ်ကြောင့် သောတတို့၏ ဧကတ္တ၏အစွမ်းအားဖြင့် ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ဆရာသိပါသနည်း။ စုဒ်ရှိရကား ယေန အဓိပ္ပါယေန ။လ။ ပုစ္ဆိတန္တိ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဧကော ပဉ္စော-ဟူ၍သာ ဆိုအပ်သလော ပုစ္ဆာထွက်ပြန်ရာသောကြောင့် သောတာနံ ဝါ ။လ။ ပဉ္စောတိ-ဟူသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ဧတ္ထ စ၊ ဤသဝန္တိ သဗ္ဗမိ သောတာဟူသော ဂါထာ၌လည်း။ (ဝတ္တဗ္ဗံသို့ သွား)။ ယေန အဓိပ္ပါယေန၊ အကြင်အလိုဖြင့်။ “ကေနဿ နိဝုတော လောကော”တိ ဂါထာယ၊

၌။ နိဝရဏာဒီနံ၊ သတ္တလောကကို ဖူးလွှမ်းတတ်သော တရားအစရှိကုန်သော။ စတုန္တံ၊ လေးပါးသော တရားတို့၏။ ပုစ္ဆိတဗ္ဗဘာဝေ၊ မေးအပ်သည်၏အဖြစ်သည်။ သတိပိ၊ လည်း။ ဧကော ပညောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တေန အဓိပ္ပါယ်န၊ ဖြင့်။ တာဝ၊ အစဉ်သဖြင့်။ သောတာနံ ယေဝ၊ တို့ကိုသာလျှင်။ သံဝရော စ၊ စောင့်တတ်သော တရားကိုလည်းကောင်း။ ပိဓာနဉ္စ၊ ပိတ်တတ် ဖြတ်တတ်သော တရားကိုလည်းကောင်း။ ပုစ္ဆိတံ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သောတေ၊ တို့ကို။ ဧကတ္ထဝသေန၊ တစ်ပါးတည်း၏ အဖြစ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ ပုစ္ဆာယ၊ ၏။ ဧကာဓိဋ္ဌာနဘာဝတော၊ တစ်ခုသော တရားလျှင် တည်ရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧကော ပညောတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ သည်။ သိယာ၊ ၏။ ဝါ၊ ကား။ **သောတာနံ**၊ တို့၏။ **ဗဟုဘာဝတော**၊ များသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဗဟူ၊ များကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယတ္တကာ သောတာ တတ္တကာ ပညာတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ သည်။ သိယာ၊ ၏။ (ဤသို့ ပေး)။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ‘ကေနဿ နိဝုတော လောကော’ ဂါထာကို ဆိုသော အလိုအားဖြင့် ‘သဝန္တိ သဗ္ဗမိ သောတာ’ဂါထာ၌ ‘ဧကော ပညော’စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော နည်းကို ဆို၏။ ‘သဝန္တိ သဗ္ဗမိ သောတာ’ဂါထာကို ဆိုသော အလိုအားဖြင့်ကား ‘ကေနဿ နိဝုတော လောကော’ဂါထာ၌ မဆိုအပ်ပြီလော စောဒနာရှိရကား ‘ယေန ပန’အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ယေန ပန အဓိပ္ပါယ်န၊ ဖြင့်ကား “သဝန္တိ သဗ္ဗမိ သောတာ”တိ ဂါထာယံ၊ ၌။ သောတေ၊ တဏှာ အစရှိသော သောတတို့ကို။ အနာမသိတွာ၊ မသုံးသပ်မှု၍။ သံဝရပိဓာနာနံ၊ စောင့်တတ် ပိတ်တတ်သော တရားတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ “ဒွေ ပညာ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တေန အဓိပ္ပါယ်န၊ ဖြင့်။ ပဌမဂါထာယံ၊ ၌။ နိဝရဏာဒီနံ၊ ဖူးလွှမ်းတတ်သော တရားအစရှိသည်တို့၏။ လောကာဓာရဘာဝေ၊ သတ္တလောကလျှင်

၁။ သောတာနံ ဗဟုဘာဝတော ။ ။ ကေနဿ နိဝုတော လောကောဂါထာ၌ နိဝရဏ၊ အပ္ပကာသန၊ အဘိလေပန၊ မဟဗ္ဘယအားဖြင့် လေးပါးသော အနက်တို့ကို မေးအပ် ကုန်သော်လည်း ထိုလေးပါးသော အနက်တို့ကို မသုံးသပ်မှု၍ သတ္တလောက၏ အစွမ်းအားဖြင့် ‘ဧကော ပညော’-ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့ သောတတို့၏ သံဝရပိဓာနကို မေးအပ်ငြားသော်လည်း ထိုသံဝရပိဓာနကို မသုံးသပ်မှု၍ သောတ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဧကော ပညော-ဟု ဆိုအပ်၏။ သောတတို့၏လည်း တဏှာသောတ၊ ဒိဋ္ဌိသောတ စသောအားဖြင့် များခြင်းကြောင့် ထိုသောတတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပညာကို အများဟူ၍ ဆိုအပ်၏-ဟူလိုသော်။

တည်ရာရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ သတိပိ၊ လည်း။ လောကံ၊ ကို။ အနာမသိတွာ၊ ဤ။ နိဝါရဏာဒိနံ၊ တို့ကို။ ဝိဘာဂေန၊ ဖြင့်။ စတ္တာရော ပညာတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ သည်။ သိယာ၊ ၏။ ဣတိ အယံ နယော၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဌဗ္ဗံ၊ ၏။

ဣဒါနိ၊ ဤ။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပုစ္ဆန္တော၊ မေးသော အရှင်အဇိတသည်။ ကေဝလံ၊ သက်သက်။ ပုဗ္ဗေ၊ ဤ။ အတ္တနာ၊ သည်။ ရစိတနိယာမေနေဝ၊ စီရင်အပ်သော အမှတ်ဖြင့်သာလျှင်။ န ပုစ္ဆတိ၊ မမေး။ အထ ခေါ၊ စင်စစ်အားဖြင့်။ ဒေသနာကာလေ၊ ဟောတော်မူသော ကာလ၌။ ဝုတ္တဓမ္မဿ၊ ဟောတော်မူအပ်သော တရား၏။ အနုသန္တိ၊ အနုသန္ဓေကို။ ဂဟေတွာပိ၊ ၍လည်း။ ပုစ္ဆတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုဟောတော်မူအပ်သော တရား၏။ ဝါ၊ အရှင်အဇိတ၏။ အနုသန္တိ ပုစ္ဆာယ၊ အနုသန္ဓေကို ယူ၍ မေးအပ်သော ပုစ္ဆာ၏။ ဝိစေတဗ္ဗာကာရံ၊ စိစစ်အပ်သော အခြင်းအရာကို။ ဒဿန္တော၊ ဤ။ “ယာနိ သောတာနီ”တိ ဂါထာယ၊ ၏။ အနန္တရံ၊ ဤ။ “ပညာ စေဝ သတိ စ”တိ ဂါထံ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တဿာ ဂါထာယ၊ ၏။ အယံ၊ ကား။ သင်္ခေပတ္ထော၊ တည်း။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဝုတ္တာ၊ သော။ ယာယံ

ပညာ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ယာ [၄၊ ၆၈] စ သတိ၊ သည်လည်းကောင်း။ တဒဝသေသံ၊ ထိုပညာသတိမှ ကြွင်းသော။ ယဉ္စ နာမရူပံ၊ သည်လည်းကောင်း။ အတ္တိ၊ ၏။ ဧတံ သဗ္ဗမ္မိ၊ ဤအလုံးစုံသည်လည်း။ ကတ္ထ၊ အဘယ်အရပ်၌။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်သနည်း။ မေ မယာ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ပုဋ္ဌော၊ မေးလျှောက်အပ်သော။ တံ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဧတံ၊ ဤချုပ်ရာကို။ ပဗြူဟိ၊ အပြားအားဖြင့် ဟောတော် မူပါလော့။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ သင်္ခေပတ္ထော၊ တည်း။ ။

အဿ၊ ထိုပုစ္ဆာ၏။ ဝိသဇ္ဇနဂါထာယံ ပန၊ ဤကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပညာသတိယော၊ တို့သည်။ နာမေနေဝ၊ နာမ်ဖြင့်သာလျှင်။ သင်္ဂဟံ၊ သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တာ၊ ထိုသတိပညာတို့ကို။ ဝိသု၊ သီး။ န ဝုတ္တာ၊ ကုန်။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိသဇ္ဇနဂါထာ၌။ အယဉ္စ၊ ဤဆိုလတ္တံ့သည်ကား။ သင်္ခေပတ္ထော၊ တည်း။ အဇိတ၊ တ။ အနန္တရဂါထာယံ၊ ဤ။ “ကတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတိ”တိ၊ ဟူ၍။ ယံ ဧတံ ပဉ္စ၊ အကြင်ပြဿနာကို။ တံ၊ သည်။ မံ၊ ကို။ အပုစ္ဆိ၊ မေးပြီ။ ယတ္ထ၊ အကြင်အရပ်၌။ တံ နာမရူပံ၊ သည်။ အသေသံ၊ အကြွင်းမဲ့။ ဥပရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏။ တံ၊ ထိုနာမ်ရုပ်တို့၏ ချုပ်ရာကို။ တေ၊ အား။ ဝဒါမိ၊ ၏။

ဝိညာဉ်ချုပ်ပြီးမှ နာမ်ရုပ်ချုပ်သလော စောဒနာရုံရကား ‘တဿ တဿ ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ဟိ။ စွ။ တဿ တဿ ဝိညာဏဿ၊ ဧ။ နိရောဓေန၊ ချုပ်ခြင်းနှင့်။ သဟေဝ၊ တကွလျှင်။ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ၊ မရှေးမနှောင်း။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိညာဉ်၏ချုပ်ရာ၌။ ဧတံ၊ ဤနာမ်ရုပ်သည်။ ဥပရုဇ္ဈတိ၊ ဧ။ ဧတ္ထေဝ၊ ဤဝိညာဉ်၏ချုပ်ရာ၌သာလျှင်။ ဝိညာဏဿ၊ ဧ။ နိရောဓေန၊ ဖြင့်။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ဧ။ ဧတံ ဝိညာဏနိရောဓံ၊ ဤဝိညာဉ်၏ချုပ်ခြင်းကို။ တဿ၊ ထိုနာမ်ရုပ်၏။ နိရောဓော၊ သည်။ နာတိဝတ္တတိ၊ မလွန်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဠဉ္စ၊ ဧ။ **အယံ ပဉ္စေ အနုသန္တိ ပုစ္ဆတိတိ** ကား။ အနန္တရဂါထာယံ၊ ၌။ သောတာနံ၊ တဏှာအစရှိသော သောတတို့၏။ ပရိယုဋ္ဌာနာနုသယပ္ပဟာနကိစ္စေန၊ ပရိယုဋ္ဌာန်အနုသယတို့ကို ပယ်ခြင်းကိစ္စနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ သတိ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ပညာ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝုတ္တာ၊ ဟောအပ်၏။ တံ၊ ထိုအနန္တရဂါထာကို။ သုတွာ၊ ၍။ တပ္ပဟာနေ၊ ထိုပရိယုဋ္ဌာန်အနုသယတို့ကို ပယ်ခြင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ပညာသတိသု၊ ပညာသတိတို့သည်။ တိဋ္ဌန္တိသု၊ တည်ကုန်သည်ရှိသော်။ တာသံ၊ ထိုသတိပညာတို့၏။ သန္တိဿယေန၊ မှီရာဖြစ်သော။ နာမရူပေန၊ သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ရာ၏။ တထာ စ၊ ထိုနာမ်ရုပ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း။ သတိ၊ သော်။ ဝဇ္ဇံ၊ ဝဋ်တရားသည်။ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ၊ ဖြစ်သလျှင်ကတည်း။ ဝါ၊ လည်သလျှင်ကတည်း။ ကတ္ထ၊ အဘယ်အရပ်၌။ သနိဿယာနံ၊ နာမ်ရုပ်တည်း-ဟူသော မှီရာနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာသံ ပညာသတိနံ၊ ဤပညာသတိတို့၏။ အသေသနိရောဓော၊ အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ န ခေါ၊ သလော။ ဣတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန၊ ဤသို့သော အလိုအားဖြင့်။ အယံ ပုစ္ဆာ၊ ကို။ ကတာ၊ ဧ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“အယံ ပဉ္စေ၊ လ။ ဓာတု”**န္တိ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ ဧတာယ သန္တိယာ၊ ဤအစပ်ဖြင့်။ ဒေသနာ၊ ကို။ အနုသန္တိယတိ၊ အစဉ်စပ်အပ် ဆက်အပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာ သန္တိ၊ ထိုအစပ်သည်။ အနုသန္တိ၊ မည်၏။ ။

ယာယ ပဋိပဒါယ၊ အကြင်စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားစေခြင်း-ဟု ဆိုအပ်သော အကျင့်ဖြင့်။ အနုပါဒိသေသံ၊ ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်၏ အကြွင်းမရှိသော။ နိဗ္ဗာနဓာတု၊ သို့။ အဓိဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာသင်္ခါတံ၊ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားစေခြင်း-ဟု ဆိုအပ်သော။ တံ ပဋိပဒံ၊ ကို။ ဝိသယေန၊

အရာနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ဒသေတုံ၊ ငှာ။ **“တိဏိ စ သစ္စာနိ”** တိအာဒိ၊ ကိ။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **သင်္ခတာနိ**တိ ပဒဿ၊ ဧ။ ဝစနတ္ထော၊ ကိ။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ။ သမေစ္စ သမ္ဘူယ၊ အညိအညွတ်ရောက်၍။ ပစ္စယေဟိ၊ အကြောင်းတရားတို့သည်။ ကတာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သင်္ခတာနိ၊ ကုန်၏။ **နိရောဓမ္မာနိ**တိ၊ ကား။ နိရုဇ္ဈနသဘာဝိနိ၊ ချုပ်ခြင်းသဘောရှိကုန်၏။ **ဒုက္ခံ သမုဒယော မဂ္ဂေါ**တိ ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ တေသံ၊ ထိုသုံးပါးသော သစ္စာတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ သရူပဒဿနံ၊ သရုပ်ကို ပြသော စကားတည်း။ ဝါ၊ သရုပ်အားဖြင့် ပြသော စကားတည်း။ နိရောဓော ပန၊ နိရောဓသစ္စာသည်ကား။ ကထံ၊ အဘယ်သို့ သဘောရှိသနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စောဒနာသမ္ဘဝော၊ စောဒနာ၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်။ **“နိရောဓော အသင်္ခတော”**တိ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ။

နိရောဓော အသင်္ခတောဟု ဆိုကြောင်းကို ဆိုပြီ။ ထိုနိရောဓသည် အဘယ်ကြောင့် အသင်္ခတမည်သနည်းဟု ပုစ္ဆာရှိရကား ‘သော ဟိ’အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။ ဤအနုသန္ဓေအားဖြင့် ဟိ သဒ္ဓါသည် ဝါကျာရမ္မတည်း။

တစ်နည်းကား-နိရောဓသစ္စာသည် အသင်္ခတဟု ဆို၏။ သစ္စာ၏ အဖြစ်ဖြင့် အတူတူ မဟုတ်ပါလော ပုစ္ဆာရှိရကား ‘သော ဟိ’အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။ ဤအနုသန္ဓေအားဖြင့် ဟိ သဒ္ဓါသည် ဒဠိကရဏတည်း။

ဟိ၊ စွ။ သော နိရောဓော၊ သည်။ ကေနစိ၊ သော။ ပစ္စယေန၊ အကြောင်းတရားသည်။ သင်္ခတော၊ ပြုပြင်အပ်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အသင်္ခတော၊** မည်၏။ ဝိသယေန၊ နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ပဟာတဗ္ဗပဟာယကသဘာဝေသု၊ ပဟာတဗ္ဗသဘော ပဟာယကသဘော ရှိကုန်သော။ အရိယသစ္စေသု၊ တို့တွင်။ ပဟာယကဝိဘာဂမုခေန၊ ပဟာယက ဖြစ်သော မဂ္ဂသစ္စာကို ဝေဖန်ခြင်းကို အကြောင်းပြုသဖြင့်။ ပဟာတဗ္ဗဝိဘာဂံ၊ ပဟာတဗ္ဗဖြစ်သော သမုဒယသစ္စာကို ဝေဖန်ခြင်းကို။ ဒသေတုံ၊ ငှာ။ **“တတ္ထ သမုဒယော”**တိ အာဒိ၊ ကိ။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **အဝိဇ္ဇာဝသေသာ**တိ၊ ကား။ ဒဿနမဂ္ဂေန၊ သောတာ ပတ္တိမဂ်သည်။ ပဟိနာဝသေသာ၊ ပယ်အပ်သည်မှ ကြွင်းသော။ အဝိဇ္ဇာ၊ တည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ အယဉ္စ သေသသဒ္ဓေါ၊ ကိုလည်း။ ကာမစ္ဆန္ဓော ဗျာပါဒေါ မာနော ဥဒ္ဓစ္စန္တိ ဧတ္ထပိ၊ ဥဒ္ဓစ္စံဟူသော ဤပုဒ်တို့၌လည်း။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ဧ။

အဝိဇ္ဇာ-ဟူသော ပုဒ်၌သာ ယှဉ်အပ်သည် မဟုတ်တုံလော။ အဘယ့်ကြောင့် ‘ကာမစ္ဆန္ဒော’ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း ယှဉ်အပ်သနည်းစောဒနာရှိရကား ‘ယထာ ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။ ဤအနုသန္ဓေတက်အားဖြင့် ဟိ သဒ္ဒါသည် ကာရကအနက်ဟောတည်း။

တစ်နည်းကား-‘ကာမစ္ဆန္ဒော’အစရှိသော ပုဒ်၌လည်း ယှဉ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို အဘယ်သဘောဖြင့် သိပါသနည်းစောဒနာရှိရကား ‘ယထာ ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။ ဤအနုသန္ဓေတက်အားဖြင့်ကား ဟိသဒ္ဒါသည် ဒဋ္ဌိကရကတည်း။

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ တစ်နည်းကား ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။ အဝိဇ္ဇာ ယထာ၊ အဝိဇ္ဇာကိုကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ အပါယဂမနီယသဘာဝ၊ အပါယ်သို့ လားစေတတ်သော သဘောရှိကုန်သော။ ဧတေပိ ဓမ္မာ၊ ထိုကာမစ္ဆန္ဒအစရှိသော တရားတို့ကိုလည်း။ ပဌမမဂ္ဂေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ သည်။ ပဟိယန္တိ ဧဝ၊ ပယ်အပ်ကုန် သလျှင်ကတည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကာမစ္ဆန္ဒော ဗျာပါဒေါ မာနော ဥဒ္ဓစ္စန္တိ ဧတ္တာပိ၊ တို့၌လည်း။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ “အဝိဇ္ဇာနိရဝသေသာ” တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပါဌော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဧတ္တာပိ၊ ဤသို့ပါဠိရှိရာ၌လည်း။ ယထာဝုတ္တေသု၊ ကုန်သော။ ကာမစ္ဆန္ဒာဒိပဒေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ နိရဝသေသသဒ္ဓေါ၊

ကို။ [၄၊ ၆၉] ယောဇေတဗ္ဗော၊ ၏။ ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ တစ်နည်းကား ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။ ပုရိမမဂ္ဂဒ္ဓယေန၊ ရှေးမဂ်နှစ်ခုတို့၏ အပေါင်းဖြင့်။ သာဝသေသံ၊ အကြွင်းနှင့်တကွ။ ကာမစ္ဆန္ဒာဒယော၊ တို့ကို။ ပဟိယန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတရေဟိ ပန၊ ဤမှ တစ်ပါးသော အထက်မဂ်နှစ်ပါးတို့ဖြင့်ကား။ နိရဝသေသံ၊ အကြွင်းမဲ့။ ပဟိယန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကာမစ္ဆန္ဒာဒိပဒေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ နိရဝသေသ-သဒ္ဓေါ၊ ကို။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ၏။ (ဤသို့ ယောဇနာ)။ **တေဓာတုကေ ဣမာနိ ဒသ သံယောဇနာနီတိ** ဧတ္ထ ဝစနော၊ ၌။ **တေဓာတုကေ**ဟိ ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ သံယောဇနာနံ၊ တို့၏။ ဝိသယဒဿနံ၊ အရာကို ပြသော စကားတည်း။

အရာကို ပြသောဟူ၏။ သံယောဇဉ်တို့သည် ထိုတေဓာတုက၌ ဖြစ်ပါ ကုန်၏လော စောဒနာရှိရကား ‘တတ္ထ ဟိ’အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ဟိ၊ စွ။ တာနိ၊ ထိုဆယ်ပါးသော သံယောဇဉ်တို့သည်။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးသော ဘဝ၌။ သံယောဇနဝသေန၊ ယှဉ်စေခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝါ၊ နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။ ။

၁၂။ **အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ အဓိဋ္ဌာယာတိ၊** ကား။ ပဟာယကံ၊
 ဖြစ်သော။ တံ၊ ထိုအနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ။ ပတွာ၊ ရောက်၍။ **ယံ ပနာတိ**
 ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ဌံ။ **ယန္တိ** ပဒံ၊ သည်။ ဟေတုအတ္ထေ၊ ဌံ။ ပဝတ္ထော၊ သော။ နိပါတော၊
 တည်း။ (နာမ်ပုဒ်လည်း ဟူသောကြောင့် ဆိုသည်။) **ဣဒံ ခယေ ဉာဏန္တိ၊** ကား။
 ဟေတုဘူတေန၊ သော။ ယေန ဉာဏေန၊ ကြောင့်။ “မေ၊ အား။ ဇာတိ၊ ပဋိသန္ဓေသည်။
 ဒိဏာ၊ ကုန်ပြီ”။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အတ္တနော၊ ၏။ ဇာတိယာ၊ ၏။ ဒိဏဘာဝံ၊ ကုန်သည်၏
 အဖြစ်ကို။ ဇာနာတိ၊ ၏။ ဧဝံ၊ သို့။ ပစ္စဝေက္ခဏဿ၊ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်၏။ နိမိတ္တဘူတံ၊
 အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဣဒံ အရဟတ္တဖလဉာဏံ၊ သည်။ ခယေ ဉာဏံ နာမ၊
 ခယေ ဉာဏ်မည်၏။ **နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာတိတိ ဧတ္တာပိ၊** ဌံလည်း။ “ယံ
 နာပရံ၊ လ။ ပဇာနာတိ”တိ၊ ဟူ၍။ **ယန္တိ** ပဒံ၊ ယံ-ဟူသောပုဒ်ကို။ အာနေတဗ္ဗံ၊ ၏။
ဣဒံ အနုပ္ပါဒေ ဉာဏန္တိ ဣဓာပိ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌လည်း။ ပုဗ္ဗေ၊ ၌။ ဝုတ္တနယေနဝ၊
 လျှင်။ အရဟတ္တ ဖလဉာဏဝသေန၊ ဖြင့်။ အတ္ထော၊ ကို။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ၏။

**အဋ္ဌသာလိနီ၌ ဆရာကဲ့သို့ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်ချည်းပင် ဆိုသလော
 စောဒနာကြောင့် ‘အဋ္ဌသာလိနီယံ ပန’အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။**

အဋ္ဌသာလိနီယံ ပန၊ ၌ကား။ “ကိလေသက္ခယကရေ၊ ကိလေသာ၏
 ကုန်ခြင်းကို ပြုတတ်သော။ အရိယမဂ္ဂေ၊ ၌။ ပဝတ္ထံ၊ သော။ ဉာဏံ၊ သည်။ ခယေ
 ဉာဏံ၊ မည်၏။ ပဋိသန္ဓိဝသေန၊ ဖြင့်။ အနုပ္ပါဒဘူတေ၊ မဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍
 ဖြစ်သော။ တံတံမဂ္ဂဝဇ္ဈကိလေသာနံ၊ ထိုထိုသော မဂ်ဖြင့် သတ်အပ်သော
 ကိလေသာတို့၏။ အနုပ္ပါဒပရိယောသာနေ၊ မဖြစ်သည်၏ အဆုံး၌။ ဥပ္ပန္နေ၊ သော။
 အရိယဖလေ၊ အရိယဖိုလ်၌။ ပဝတ္ထံ၊ သော။ ဉာဏံ၊ သည်။ အနုပ္ပါဒေ ဉာဏံ၊
 အနုပ္ပါဒေ ဉာဏ်မည်၏”။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

**ယင်းသို့ အဋ္ဌသာလိနီ၌ ဆိုသော် ဤ၌လည်း အရိယမဂ်၌ ဖြစ်သော
 ဉာဏ်သည် ခယေဉာဏ် မည်၏။ အရိယဖိုလ်၌ ဖြစ်သော ဉာဏ်သည်
 အနုပ္ပါဒေဉာဏ် မည်၏-ဟု ဆိုပါလော စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို
 ဖြေလိုရကား ‘ဣဒံ ပန’အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။**

ဣဒံ ပန၊ ၌ကား။ ဥဘယမ္ပိ၊ နှစ်ပါးသော ခယေဉာဏ် အနုပ္ပါဒေဉာဏ်ကို လည်း။
 အရဟတ္တဖလဉာဏဝသေန၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သာလျှင်။

ဝိဘတ္တံ၊ ဧ၊။ တေနေဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “**ဣမာနိ ။လ။ ဝိနိယ**”န္တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ “**အာရမ္မဏ ။လ။ လဗ္ဘန္တိ**” တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ အာဟ၊ ဧ၊။ ။

အညိန္နိယံ၊ သည်။ ဟေဋ္ဌိမေသု၊ အောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ တီသု၊ ကုန်သော။ ဖလေသု၊ တို့၌လည်းကောင်း။ ဥပရိမေသု၊ အထက်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ တီသု၊ ကုန်သော။ မဂ္ဂေသု စ၊ တို့၌လည်းကောင်း။ ဥပ္ပတ္တိယာ၊ ဖြစ်သဖြင့်။ ပုနပ္ပုနံ၊ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမ္ပိ၊ သော်လည်း။ အနညာတညဿာမိတိန္နိယံ၊ သည်။ ပဌမဖလုပ္ပတ္တိယာ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ဖြစ်သဖြင့်။ အနုပ္ပါဒနိရောဓေန၊ တစ်ဖန် မဖြစ်သော ချုပ်ခြင်းဖြင့်။ နိရုဇ္ဈတိ ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ အဂ္ဂဖလုပ္ပတ္တိယာ၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဖြစ်သဖြင့်။ အနုပ္ပါဒနိရောဓေန၊ ဖြင့်။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ဧ၊။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “**ယဉ္စ အနညာတညဿာမိတိန္နိယ**”န္တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ဧ၊။ ဧတေန၊ ဤအနညာတညဿာမိတိန္နိယံ အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်။ ပဟာတဗ္ဗ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဒဿနဘာဝနာဟိ၊ သောတာပတ္တိ မဂ် အထက်မဂ်သုံးပါးတို့ဖြင့်။ နိရုဇ္ဈန္တိ ဝိယ၊ ချုပ်ကုန်သကဲ့သို့။ အဂ္ဂဖလုပ္ပတ္တိယာ၊ ဖြင့်။ တဒဝသေသဖလဓမ္မာပိ၊ ထိုအရဟတ္တဖိုလ်မှ ကြွင်းသော ဖိုလ်တရားတို့သည်လည်း။ အနုပ္ပါဒနိရောဓေန၊ ဖြင့်။ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ကုန်၏။ တေဘူမကဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ နိရုဇ္ဈနေ ပန၊ ၌ကား။ ကော ပန ဝါဒေါ၊ အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာ ရှိတော့အံ့နည်း။ ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ဧ၊။ အညာတာဝိန္နိယတ္တာ၊ အညာတာဝိန္နိယဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧကာ၊ တစ်ခုသော။ ပညာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ၊။ ဧကာ၊ တစ်ခုသော ပညာသည်။ ယဒိ ဟောတိ၊ အံ့။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ဖြစ်သည်။ သတိ၊ သော်။ ကထံ၊ အဘယ်သို့။ ဝါ၊ အဘယ်ကြောင့်။ ဒွိဓာ၊ နှစ်ပါးအပြားအားဖြင့်။ ဝုတ္တာ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စောဒနာသမ္ပဝတော၊ ကြောင့်။ “**အပိ စာ**”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ဧ၊။ **အာရမ္မဏသင်္ကေတေနာတိ၊ ကား။ ခယေ အနုပ္ပါဒေတိ**၊ ခယေ အနုပ္ပါဒေ-ဟူသော။ ဣမာယ အာရမ္မဏသမညာယ၊ ဤအာရုံ၏ အမည်အားဖြင့်။

၁။ ခယေ အနုပ္ပါဒေတိ ။ ။ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်၏ အဖြစ်ဖြင့် တစ်ပါးတည်းသာ ဖြစ်ငြားသော်လည်း ထိုအရဟတ္တဖိုလ်လျှင် အကြောင်းရှိသော ခယအနုပ္ပါဒလျှင် အာရုံရှိသော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ အကျိုး၏ ဝေါဟာရအားဖြင့် နှစ်ပါးသော အမည်ကို ရကုန်၏ ဟူလိုသော်။

သာ ပဇာနနဋ္ဌေန ပညာတိ၊ ကား။ ပုဗ္ဗေ ဌှိ။ သောတာနံ၊ တို့ကို။ ပိဓာနကိစ္စာ၊ ပိတ်ခြင်းကိစ္စရှိသော။ ယာ ပညာ၊ ကို။ ဝုတ္တာ၊ ပြီ။ သာ ပညာ၊ သည်။ ပဇာနနသဘာဝေန၊ သိတတ်သော သဘောကြောင့်။ ပညာ၊ မည်၏။ ဣတရာ ပန၊ သတိသည်ကား။ **ယထာဒိဌံ၊** အကြင်အကြင် မြင်အပ်သော။ ယထာဂဟိတံ၊ အကြင်အကြင် ယူအပ်သော။ အာရမ္မဏံ၊ သို့။ **အပိလာပနဋ္ဌေန** ဩဂါဟနဋ္ဌေန၊ သက်ဝင်တတ်သော သဘောကြောင့်။ **သတိ၊** မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

 [ဌ၊ ၇၀] ၁၃။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ “ပညာ စေဝ သတိ စာ”တိ ပဒဿ၊ ၏။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဝိဝရိတ္တာ၊ ဖွင့်ပြီး၍။ ဣဒါနိ၊ ဌှိ။ “နာမရူပ”န္တိ ပဒဿ၊ ၏။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဝိဝရန္တော၊ ရကား။ “**တတ္ထ ယေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဣဒံ နာမရူပ**”န္တိ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

‘တတ္ထ ယေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဣဒံ နာမရူပ’ဟူသော ပုဒ်၌ နာမရူပဟူသော ပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြီးသည် မဟုတ်တုံလော။ အဘယ်အကျိုးငှာ ‘တတ္ထ ယေ’အစရှိသည်ကို ဆိုပြန်သနည်းပုစ္ဆာဖြစ်ရာသောကြောင့် ‘နာမရူပဉ္စ ဝိဘာဝေန ဒဿေန္တော တတ္ထ ယေတိ အာဒိမာဟ’-ဟူသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

ယင်းသို့ နာမ်ရုပ်တိုင်းကို ဝေဖန်သဖြင့် ပြလိုပါသော် အလုံးစုံသော နာမ်ရုပ်ကို ပြပါလော။ အသို့မူ၍ ဖဿပဉ္စမကတရား ရုပ်က္ခန္ဓေငါးပါးတို့ကိုသာ ပြလေသနည်းပုစ္ဆာဖြစ်ရာသောကြောင့် ‘သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပါကဋ္ဌနာမရူပမေဝ ဝိဘာဝေတုံ’-ဟူသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

နာမရူပဉ္စ၊ ကိုလည်း။ ဝိဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဒဿေန္တော၊ ပြသည်ရှိသော်။ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ၊ ယူလွယ်စေခြင်းငှာ။ ပါကဋ္ဌနာမရူပမေဝ၊ ထင်ရှားသော နာမ်ရုပ်ကိုသာလျှင်။ ဝိဘာဝေတုံ၊ ငှာ။ “**တတ္ထ ယေ**” တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ယူလွယ်စေခြင်းငှာ၊ ထင်ရှားသော နာမ်ရုပ်ကိုသာ ပြခြင်းငှာ ‘တတ္ထ ယေ’ စသည်ကို ဆိုသောဟူ၏။ ဖဿပဉ္စမကတရား ရုပ်က္ခန္ဓေ ငါးပါးမှတစ်ပါး နာမ်ရုပ် မရှိခဲ့သော် ယူလွယ်စေခြင်းငှာ၊ ထင်ရှားသော နာမ်ရုပ်ကိုသာ ပြခြင်းငှာ ‘တတ္ထ ယေ’ အစရှိသည်ကို ဆို၏ဟု ဆိုသောစကားသည် အဘယ်သို့ သင့်ပါအံ့နည်း စောဒနာရှိရကား ‘တဂ္ဂဟဏေနေဝ ဟိ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ တဂ္ဂဟဏေနေဝ၊ ထိုဖဿပဉ္စမကတရား ရုပ်က္ခန္ဓေငါးပါးတို့ကို ယူသဖြင့်သာလျှင်။ သဟစရဏာဒိနာ၊ တကွဖြစ်ခြင်း အစရှိသောအားဖြင့်။ တဒဉ္ဈေ၊

ထိုဗသပဉ္စမကတရား ရုပ်ကုဋေငါးပါးမှ တစ်ပါးကုန်သော။ စိတ္တစေတသိကာ စ၊ စိတ်စေတသိက်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ရူပဓမ္မာ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဂဟိတာ၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဧတ္ထ၊ ဤနာမ်ရုပ်တို့တွင်။ နာမဂ္ဂဟဏေန စ၊ နာမသဒ္ဓါဖြင့်လည်း။ ခန္ဓတ္ထယမေဝ၊ ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏ အပေါင်းကိုသာလျှင်။ ဂဟိတံ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“နာမရူပံ ဝိညာဏသမ္ပယုတ္တ”**န္တိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

နာမရူပံ ဝိညာဏသမ္ပယုတ္တံ-ဟု ဆိုသည်ရှိသော် ရုပ်သည်လည်း ဝိညာဉ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်၏ဟု အနက်ရောက်ရကား ‘တံ ပန’ စသည်ဖြင့် စောဒနာသတည်း။

တံ ပန ရူပံ၊ သည်ကား။ သမ္ပယုတ္တံ၊ ဝိညာဉ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သလော။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ စောဒနာ၊ တည်း။ ဣဒံ၊ ဤသမ္ပယုတ္တံ-ဟူသော စကားကို။ သမ္ပယုတ္တပစ္စယဝသေန၊ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ န ဝုတ္တံ၊ မဆိုအပ်။ ပရုရေနဿ၊ အပြန်အဖျင်းဖြစ်သော သူသည်။ အဝိဘာဂေန၊ အသီးမဝေဖန်သော အားဖြင့်။ ဂဟဏီယသဘာဝံ ပန၊ ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုကား။ သန္ဓာယ၊ ရည်၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

ဂါထာယ၊ ဖြင့်။ အနုပါဒိသေသာ၊ ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်၏ အကြွင်းမရှိသော။ နိဗ္ဗာနဓာတု၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်ကို။ ပုစ္ဆိတာ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုအနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတ်သို့။ စတုရိဒ္ဓိပါဒမုခေန၊ လေးပါးသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို အရင်းပြုသဖြင့်။ အရိယမဂ္ဂါဓိဂမေန၊ အရိယမဂ်ကို ရသဖြင့်။ ပတ္တဗ္ဗံ၊ ရောက်အပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ ဣဒ္ဓိပါဒဘာဝနာမူလဘူတာနိ၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွားစေခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ တို့ကို။ သတိပညာဟိ၊ သတိပညာတို့ဖြင့်။ နိဒ္ဓါရေတုံ၊ ငှာ။ **“တတ္ထ သတိ စ ပညာ စ စတ္တာရိ ဣန္ဒြိယာနိ”**တိ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

သတိသည် သတိန္ဓေသာ မည်ကောင်းသည် မဟုတ်တုံလော။ အဘယ့်ကြောင့် သတိ ဌေ ဣန္ဒြိယာနိ၊ သတိန္ဒြိယဉ္စ သမာဓိန္ဒြိယဉ္စ-ဟု ကစွည်းမြတ်စွာ မဟာထေရ် ဆိုလေသနည်း-ဟု စောဒနာထွက်ရာသောကြောင့် ထိုစောဒနာကို ဖြေလိုသော အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာသည် ကုသလာကုသလာနံ ။လ။ သမာဓိန္ဒြိယဉ္စာတိ-ဟူသော ပါဠိကို ဆိုတော်မူသတည်း။

အဘယ်သို့ သမာဓိန္ဒြေကို ပြီးစေသနည်း ပုစ္ဆာရှိပြန်ရာသောကြောင့် ‘သတိဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ ။လ။ ဣဓာမိပ္ပေတံ’-ဟူသော ပါဠိကို ဆိုတော်မူသတည်း။

ဝါရ]

၂-ဝိစယဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၇၃

ကုသလာကုသလာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဂတိယော၊ ဖြစ်ခြင်းတို့ကို။ သမန္တေသမာနာ၊ ကောင်းစွာ ရှာတတ်သော။ သတိ၊ သည်။ သိဇ္ဈန္တိ၊ ပြီးသည်ရှိသော်။ ဧကန္တေန၊ ဖြင့်။ **သမာဓိ**၊ ကို။ **နိပ္ပါဒေတိ**၊ ပြီးစေ၏။ ဧတ္ထ စ၊ ဤပညာသတိ တို့တွင်လည်း။ သတိဂ္ဂဟဏေန၊ သတိကို ယူသဖြင့်။ ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဟာနံ၊ ပရိယုဋ္ဌာန်ကို ပယ်ခြင်းကို။ ဣဓ၊ ဤအရာ၌။ အဓိပ္ပေတံ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“သတိ ။လ။ သမာဓိန္ဒြိယဉ္စာ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

ပညာသည် ပညိန္ဒြေသာ မည်ကောင်းပါလျက် အသို့မူ၍ ‘ပညာ ဒွေ ကုန္ဒိယာနိ’စသည်ကို ဆိုသနည်း-ဟူသော စောဒနာကို ပြောအံ့သောငှာ ‘တထာ’အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ အနုသယသမ္ပုပ္ပါတဝိဇာယိနီ၊ အနုသယတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်းကို စီရင်တတ်သော။ ပညာ၊ သည်။ သိဇ္ဈမာနာ၊ ပြီးသည်ရှိသော်။ စတုပ္ပိဓသမ္ပပ္ပဓာနဝီရိယံ၊ လေးပါးအပြားရှိသော သမ္ပပ္ပဓာန်-ဟု ဆိုအပ်သော ဝီရိယကို။ ဝိနာ၊ ၍။ န သိဇ္ဈတိ၊ မပြီး။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ပညာ ။လ။ ဝီရိယိန္ဒြိယဉ္စာ”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

ယာ ကုမေသု စတုသု ကုန္ဒိယေသုတိ၊ ကား။ နိဿယပစ္စယတာယ၊ နိဿယပစ္စည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အဓိဋ္ဌာနဘူတေသု၊ တည်ရာဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ သတိအာဒိသု၊ ကုန်သော။ စတုသု၊ ကုန်သော။ ကုမေသု ကုန္ဒိယေသု၊ တို့၌။ တံသဟဇာတာ ဧဝ၊ ထိုလေးပါးသော ကုန္ဒိယနှင့်တကွသာ ဖြစ်သော။ ယာ သဒ္ဓဟနာ၊ အကြင်ယုံကြည်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ **“ကုမေဟိ စတုဟိ ကုန္ဒိယေဟိ”**တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပါဠိ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တဿာ၊ ထိုပါဠိ၏။ ဝါ၊ ၌။ (ဝစနသေသော၌ စပံ)။ ကုမေဟိ စတုဟိ ကုန္ဒိယေဟိ သမ္ပယုတ္တာတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနသေသော၊ ပါဠိကြွင်းကို။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ယှဉ်အပ်၏။ အာရမ္မဏော၊ ၌။ အဘိပ္ပသာဒလက္ခဏာ၊ အလွန်ယုံကြည်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော။ သဒ္ဓါ၊ သည်။ ကတ္တုကာမတာသဘာဝဿ၊ ပြုလိုခြင်း သဘောရှိသော။ ဆန္ဒဿ၊ ၏။ ဝါ၊ အား။ ဝိသေသပစ္စယော၊ ထူးသော

၁။ သမာဓိ နိပ္ပါဒေတိ ။ ။ သမာဓိနှင့် ကင်း၍ ပရိယုဋ္ဌာန်ကို မရခြင်း မဖြစ်သင့်သောကြောင့် သတိဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို ထုတ်သည် ဟူလိုသော်။

အကြောင်းသည်။ ဝါ၊ အထူးသဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတိ၊ ဧ၊။ ဣတိ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ “ယာ သဒ္ဓါဓိပတေယျာ စိတ္တေကဂ္ဂတာ၊ အယံ ဆန္ဒသမာဓိ”တိ၊ ဟူ၍။
 အာဟ၊ ဧ၊။ သမာဟိတေ စိတ္တေတိ၊ ကား။ ဝိပဿနာသမာဓိနာ၊ ဖြင့်။ စိတ္တေ၊ သည်။
 သမာဟိတေ၊ တည်ကြည်သည်ရှိသော်။ ဣဒံ ပဟာနန္တိ ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ဌှံ။
 ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနသာဓကော၊ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ကို ပြီးစေတတ်သော။ သမာဓိ၊ ကို။
 ပဇဟတိ ဧတေနာတိ၊ ဟူ၍။ ကတွာ၊ ၍။ တစ်နည်းကား၊ ဧတေန၊ ဤသမာဓိဖြင့်။
 ပဇဟတိ၊ စွန့်တတ် ပယ်တတ်၏။ ဣတိ ကတွာ ဣမိနာ ကာရဏေန၊ ကြောင့်။
 ပဟာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဧ၊။ “ပဓာန”န္တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပါဌေ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ဧ၊။
 အဂ္ဂေါ၊ အမြတ်သည်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ တထာ ဟိ တတော
 ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “သမာဓိ၊ ကို၊ ဧကောဒိတိ၊ ဟူ၍”။ ဝုစ္စတိ၊ ဧ၊။ ။

**အဿာသပဿာသ အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့် ထွက်သက်ဝင်သက်
 စသည်ကိုပင် ယူအပ်သလော စောဒနာကြောင့် ‘အဿာသပဿာသ’တိ
 အာဒိနာ’အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။**

“အဿာသပဿာသ”တိ အာဒိနာ၊ ပါဌ်ဖြင့်။ ကာယဝစီစိတ္တသင်္ခါရသီသေန၊
 ကာယသင်္ခါရ ဝစီသင်္ခါရ စိတ္တသင်္ခါရကို အရင်းပြုသဖြင့်။ တံသမုဋ္ဌာပကာ၊
 ထိုကာယသင်္ခါရ အစရှိသည်တို့ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော။ ဝီရိယသင်္ခါရာဝ၊
 ဝီရိယသင်္ခါရတို့ကိုသာလျှင်။ ဂဟိတာ၊ ကုန်၏။

**အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ‘အဿာသပဿာသ’ အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်
 ကာယသင်္ခါရ အစရှိသည်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဝီရိယသင်္ခါရတို့ကိုသာ
 ယူအပ်ကုန်သော-ဟု ဆို၏။ ထိုသို့ ယူအပ်သည်၏အဖြစ်ကို အဘယ်သဘောဖြင့်
 သိပါသနည်း။ တစ်နည်းကား ထွက်သက်ဝင်သက် အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော
 ကာယသင်္ခါရအစရှိသည်တို့ကိုသာ မယူအပ်ကောင်းပါသလော။ ဆရာစကား
 အဘယ်သို့ သင့်ပါအံ့နည်း စောဒနာဖွယ်ရှိရကား ‘တေ ဟိ’အစရှိသော ပါဌ်ကို
 ဆိုသတည်း။**

ဟိ တဒေဝ သစ္စ၊ ဧ၊။ တေ၊ ထိုဝီရိယသင်္ခါရတို့ကို။ တစ်နည်း၊ တေဟိ၊ တို့သည်။
 ယာဝ၊ လောက်။ ဘာဝနာနိပ္ပတ္တိ၊ ဘာဝနာ၏ ပြီးခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ဧ၊။ တာဝ၊
 လောက်။ ဧကရသေန၊ တစ်ကိစ္စတည်း၏အဖြစ်ဖြင့်။ သရဏတော စ၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်
 လည်းကောင်း။ သင်္ကပ္ပေတဗ္ဗတော စ၊ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ကြံအပ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ “သရသင်္ကပ္ပ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ကုန်၏။ ကသ္မာ၊ ကား။

ဝါရ]

၂-ဝိစယဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၇၅

[၄၊ ၇၁] “ဧဝံ သို့။ မေ၊ အား။ ဝါ၊ နါ။ ဘာဝနာ၊ သည်။ ဟောတု၊ တည်း။” ကုတိ၊ ဤသို့။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းဖြင့်။ ကုစ္ဆိတာ၊ နါ။ တထာ၊ ထိုအခြင်းဖြင့်။ ပဝတ္တိယာ၊ ဖြစ်ခြင်း၏။ ဟေတုဘာဝတော၊ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ (ဤဟိတ်ကား သင်္ကပ္ပေတဗ္ဗတော၏ ဟိတ်တည်း။) **တဒုဘယန္တိ၊** ကား။ ဆန္ဒသမာဓိသင်္ခါတံ၊ ဆန္ဒသမာဓိဟု ဆိုအပ်သော။ ဝီရိယဉ္စ၊ လည်းကောင်း။ ပဓာနသင်္ခါရသင်္ခါတံ၊ သော။ ဝီရိယဉ္စ၊ လည်းကောင်း။ ကုတိ၊ ဤသို့။ တံ ဥဘယံ၊ ထိုနှစ်ပါးစုံသော။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ‘ဆန္ဒသမာဓိ’-ဟု ဆိုအပ်သော ဝီရိယ၊ ‘ပဓာနသင်္ခါရ’-ဟု ဆိုအပ်သော ဝီရိယကို ‘ဆန္ဒသမာဓိပွဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတံ ကုဒ္ဒိပါဒ်’-ဟူသော ပါဠိဖြင့် ယူအပ်ပြီး မဟုတ်တုံလော။ ယင်းသို့ ယူအပ်သည်ရှိသော် တဒုဘယံ၏ အရကို အသီးအခြားသာ ဆိုအပ်ကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော စောဒနာရှိရကား ‘ဥဘယမေဝ ဟိ’အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ဟိ၊ စွ။ ဥဘယမေဝ၊ နှစ်ပါးသော ဝီရိယကိုသာလျှင်။ ဥပစာရဝသေန၊ အဘေဒဘေဒပစာရ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အညံ ဝိယ၊ တစ်ပါးကိုကဲ့သို့။ ကတ္တာ၊ ဤ။ **“ဆန္ဒသမာဓိ ။လ။ ကုဒ္ဒိပါဒ်”**န္တိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ နါ။

ပြားမှသာ အပြားကို ပြု၍ ဆိုကောင်းပါသည် မဟုတ်လောပုစ္ဆာရှိရကား ‘အဘိန္နမ္ပိ ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ သစ္စံ၊ နါ။ “သိလာပုတ္တကဿ သရီရ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝေါဟရန္တိ ယထာ၊ ခေါ်ဝေါ်ကုန်သကဲ့သို့။ အဘိန္နမ္ပိ၊ မပြားသည်ကိုလည်း။ ဥပစာရဝသေန၊ အဘေဒဘေဒပစာရ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဘိန္နံ ဝိယ၊ ပြားသကဲ့သို့။ ကတ္တာ၊ ဤ။ ဝေါဟရန္တိ၊ ကုန်၏။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ ယာ ဓမ္မဇာတိ၊ အကြင်သမာဓိပဓာန-ဟု ဆိုအပ်သော သဘောတရားသည်။ ကုဇ္ဈတိ၊ ပြည့်စုံ၏။ ဝါ၊ ပြီး၏။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာ ဓမ္မဇာတိ၊ သည်။ ကုဒ္ဒိ၊ မည်၏။ သမိဇ္ဈတိ၊ ပြည့်စုံ၏။ နိပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပြီး၏။ ကုတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ တာယ ဓမ္မဇာတိယာ၊ ဖြင့်။ သတ္တာ၊ တို့သည်။ ကုဇ္ဈန္တိ၊ ပြည့်စုံကုန်၏။ ဝါ၊ ကြီးပွားခြင်း လွန်ကဲခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။ ကုဒ္ဒိ၊ ပြည့်စုံကုန်သည်။ ဝုဒ္ဓိ၊ ပွားကုန်သည်။ ဥက္ကံသဂတာ၊ လွန်ကဲခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာ ဓမ္မဇာတိ၊ သည်။ ကုဒ္ဒိ၊ မည်၏။

ဧတေန ဓမ္မေန၊ ထိုသမာဓိ အစရှိသော တရားဖြင့်။ ပဇ္ဇတိ၊ ပြည့်စုံခြင်း ပြီးခြင်းသို့ ရောက်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော ဓမ္မော၊ သည်။ ပါဒေါ၊ မည်၏။ ပဌမေန၊ သော။ အတ္ထေန၊ ဣဇ္ဈတိ-ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ဣဒ္ဓိ ဧဝ၊ ပြည့်စုံသော တရားသည်ပင်လျှင်။ ပါဒေါ၊ အဖို့အစုတည်း။ **ဣဒ္ဓိပါဒေါ**၊ ပြည့်စုံသော တရားသည်ပင် အဖို့အစု။ ဣဒ္ဓိကောဋ္ဌာသော၊ ပြည့်စုံသောတရား အဖို့အစု။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဒုတိယေန၊ သော။ အတ္ထေန၊ ဣဇ္ဈန္တိ တာယ-ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ဣဒ္ဓိယာ၊ ပြည့်စုံခြင်း ပွားခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော တရား၏။ ပါဒေါ၊ တည်ရာ အကြောင်းတည်း။ ပတိဋ္ဌာ၊ တည်ရာတည်း။ အဓိဂမူပါယော၊ ရခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဣဒ္ဓိပါဒေါ**၊ မည်၏။

စင်စစ် ဣဒ္ဓိ၏ တည်ရာအကြောင်း ဟုတ်ပါ၏လောပုစ္ဆာရှိကား ‘တေန ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ဟိ၊ အံ။ တေန၊ ထိုသမာဓိ အစရှိသော တရားဖြင့်။ ဥပရူပရိဝိသေသသင်္ခါတံ၊ အထက်အထက်၌ ဖြစ်သော အထူး-ဟု ဆိုအပ်သော။ ဣဒ္ဓိ၊ ပြည့်စုံခြင်း ကြီးပွားခြင်း လွန်ကဲခြင်းသို့။ ပဇ္ဇန္တိ ပါပုဏန္တိ၊ ကုန်၏။

၁။ ဣဒ္ဓိပါဒေါ ။ ။ ဤအနက်ကား ‘ဣဒ္ဓိသဒ္ဓဿ ပဌမော ကတ္ထုအတ္ထော၊ ဒုတိယော ကရုဏတ္ထော ဝုတ္တော၊ ပါဒသဒ္ဓဿ ဧကော ကရုဏတ္ထော ဧဝ။ ပဇ္ဇိတဗ္ဗာ စ ဣဒ္ဓိ ဝုတ္တာ၊ န စ ဣဇ္ဈန္တိ။ ပဇ္ဇိတဗ္ဗာ စ ဣဒ္ဓိ ပဇ္ဇနကရဏေန ပါဒေန သမာနာဓိကရဏာ န ဟောန္တိတိ “ပဌမေန အတ္ထေန ဣဒ္ဓိ ဧဝ ပါဒေါ”တိ ကထံ သက္ကာ ဝတ္တံ၊ တထာ ဣဒ္ဓိကိရိယာကရဏေန သာဓေတဗ္ဗာ ဗုဒ္ဓိသင်္ခါတာ ဣဒ္ဓိ ပဇ္ဇနကိရိယာကရဏေန ပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ ဒွိန္ဒံ ကရဏာနံ န သမာနာဓိကရဏတာ သမ္ဘဝတိတိ “ဒုတိယေန အတ္ထေန ဣဒ္ဓိယာ ပါဒေါ”တိ ကထံ သက္ကာ ဝတ္တန္တိ စေ၊ သက္ကာ။ ပါဒဿ ဣဇ္ဈမာနကောဋ္ဌာသဣဇ္ဈနကရဏူပါယဘာဝတော’-ဟူသော ဋီကာနှင့် အညီတည်း။ ဋီကာအနက်ကား ဣဒ္ဓိသဒ္ဓဿ၊ ၏။ ပဌမော၊ သော။ ကတ္ထုအတ္ထော၊ ကတ္ထုအနက်ကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။ ဒုတိယော၊ သော။ ကရုဏတ္ထော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။ ပါဒသဒ္ဓဿ၊ ၏။ ဧကော၊ သော။ ကရုဏတ္ထော ဧဝ၊ ကိုသာလျှင်။ ဝုတ္တော၊ ၏။ ပဇ္ဇိတဗ္ဗာ၊ ပဇ္ဇနကြိယာဖြင့် ရောက်အပ်သော။ ဣဒ္ဓိ စ၊ ဝုဒ္ဓိဟု ဆိုအပ်သော ဣဒ္ဓိကိုလည်း။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ ဣဇ္ဈန္တိ၊ ပြည့်စုံသော။ ဣဒ္ဓိ၊ ကို။ န ဝုတ္တာ၊ အပ်ခဲ့။ ပဇ္ဇိတဗ္ဗာ စ ဣဒ္ဓိ၊ ပဇ္ဇိတဗ္ဗာဖြစ်သော ဣဒ္ဓိသည်လည်း။ ပဇ္ဇနကရဏေန၊ ပဇ္ဇနကြိယာ၏ ကရိုဏ်းဖြစ်သော။ ပါဒေန၊ ပါဒနှင့်။ သမာနာဓိကရဏာ၊ တူသော တည်ရာ ရှိကုန်သည်။ န ဟောန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဌမတ္ထေန ဣဒ္ဓိ ဧဝ ပါဒေါတိ၊ ဟူ၍။ အာစရိယေန၊ အဋ္ဌကထာဆရာသည်။ ဝတ္တံ၊ ဆိုအံ့သောငှာ။

**သစ္စိကာတဗ္ဗဖြစ်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို မလို၊ ဘာဝေတဗ္ဗဖြစ်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်
ကိုသာ လိုအပ်ရကား ပဋိပဿဒ္ဓိဝိဝေကနိဿိတအနက်ကို နစ်စေခြင်းငှာ
ဝိဝေကနိဿိတန္တိ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ဝိဝေကနိဿိတန္တိ၊ ကား။ တဒင်္ဂဝိဝေကနိဿိတဉ္စ၊ တဒင်္ဂဝိဝေကကို
မှီသည်လည်းဖြစ်သော။ သမုစ္ဆေဒဝိဝေကနိဿိတဉ္စ၊ သမုစ္ဆေဒဝိဝေကကို
မှီသည်လည်း ဖြစ်သော။ နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတဉ္စ၊ သော။ ဣဒ္ဓိပါဒ်၊ ကို။
ဘာဝေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ သည်လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။

**အဘယ်သို့ တဒင်္ဂဝိဝေက အစရှိသည်ကို မှီသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွားစေ
သနည်း။ မှီခြင်း အတူတူပင် မဟုတ်လော-ဟူသော စောဒနာပုစ္ဆာကို ပြတော်မူလို၍
‘တထာ ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။**

ကထံ သက္ကာ၊ အဘယ်သို့ တတ်ကောင်းပါအံ့နည်း။ တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ ဣဒ္ဓိကိရိယာ
ကရဏေန၊ ဣဒ္ဓိကြိယာ၏ ကရိုဏ်းဖြင့်။ သာဓေတဗ္ဗာ၊ ပြီးစေအပ်သော။ ဝုဒ္ဓိသင်္ခါတာ၊
ကြီးပွားသည်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဣဒ္ဓိ၊ ဣဒ္ဓိသည်။ ပဇ္ဇနကိရိယာကရဏေန၊ ပဇ္ဇနကြိယာ၏
ကရိုဏ်းဖြင့်။ ပဇ္ဇိတဗ္ဗာ၊ ရောက်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ခဲ့၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒိန္နံ၊
ကုန်သော။ ကရဏာနံ၊ တို့၏။ အသမာနာဓိကရဏတာ၊ မတူသော တည်ရာရှိသည်၏
အဖြစ်သည်။ န သမ္ဘဝတိ၊ မဖြစ်သင့်ခဲ့။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒုတိယတ္ထေန ဣဒ္ဓိယာ
ပါဒေါတိ၊ ဟူ၍။ အာစရိယေန၊ သည်။ ဝတ္ထံ၊ ငှာ။ ကထံ သက္ကာ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စေ
ဝဒေယျ၊ အံ့။ သက္ကာ၊ ၏။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ သက္ကာ၊ နည်းဟူမူကား။ ပါဒဿ၊ ပါဒ၏။
ဣဇ္ဈမာနကောဌာသဣဇ္ဈနကရဏူပါယ ဘာဝေတော၊ ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိအဖို့အစု
ဣဇ္ဈနကြိယာ၏ ကရိုဏ်းဖြစ်သော ဣဒ္ဓိ၏မှီရာအကြောင်း ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သက္ကာ၊
၏။ တစ်နည်းကား။ ပဌမေန၊ သော။ အတ္ထေန၊ ဣဇ္ဈန္တိ တာယ ဟူသော အနက်အားဖြင့်။
ဝုဒ္ဓိ ဧဝ၊ ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော တရားသည်သာလျှင်ပါဒ်။ ပါဒေါ၊ ပါဒ
မည်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒေါ၊ ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော တရားသည်သာလျှင်ပါဒ်။
ဣဒ္ဓိကောဌာသော၊ ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော တရားအဖို့အစု။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။
အတ္ထော၊ တည်း။ ဒုတိယေန၊ သော။ အတ္ထေန၊ ဣဇ္ဈတိဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ဣဒ္ဓိယာ၊
ပြည့်စုံအပ်သော တရား၏။ ပါဒေါ၊ တည်ရာအကြောင်းတည်း။ ပတိဌာ၊ တည်ရာတည်း။
အဓိဂမူပါယော၊ ရခြင်း၏ အကြောင်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣဒ္ဓိပါဒေါ၊ မည်၏။
ဤအနက်ကား ‘အထ ဝါ ပဌမတ္ထေန ဣဒ္ဓိယာ ပါဒေါ ဣဒ္ဓိပါဒေါ၊ ဒုတိယေန အတ္ထေန ဣဒ္ဓိ
ဧဝ ပါဒေါ ဣဒ္ဓိပါဒေါတိ ဧဝ ယောဇနတော။ တထာ အနန္တရတ္ထော ပစ္စာသတ္တိဉာယေန ဣဓ
ပဌမောတိ အဓိပ္ပေတော၊ တထာ ပုရိမော ဒုတိယောတိ’ဟူသော ဋီကာနှင့် အညီတည်း။

တထာ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ဟိ သစ္စံ၊ ဧ။။ ဣဒ္ဓိပါဒဘာဝနာယုတ္တော၊ ဣဒ္ဓိပါဒကို ပွားစေခြင်း၌ အဖန်တလဲလဲ လုံ့လပြုသော။ အယံ ယောဂီ၊ ဤယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝိပဿနာက္ခဏေ၊ ဝိပဿနာခဏ၌။ ကိစ္စတော၊ ကိစ္စအားဖြင့်။ တဒင်္ဂဝိဝေကနိဿိတံ၊ သော။ ဣဒ္ဓိပါဒံ၊ ကို။ ဘာဝေတိ၊ ဧ။။ အဇ္ဈာသယတော၊ အလိုအားဖြင့်။ နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတံ၊ သော။ ဣဒ္ဓိပါဒံ၊ ကို။ ဘာဝေတိ၊ ဧ။။ မဂ္ဂက္ခဏေ ပန၊ ၌ကား။ ကိစ္စတော၊ အားဖြင့်။ သမုစ္ဆေဒဝိဝေကနိဿိတံ၊ သော။ ဣဒ္ဓိပါဒံ၊ ကို။ ဘာဝေတိ၊ ဧ။။ အာရမ္မဏတော၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့်။ နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတံ၊ သော။ ဣဒ္ဓိပါဒံ၊ ကို။ ဘာဝေတိ၊ ဧ။။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ။။ (ဤသို့ ယောဇနာ)။ **ဝိရာဂနိဿိတန္တိ** အာဒိသု၊ တို့၌။ ဧသ ဧသော နယော၊ ကို။ ဒဌဗ္ဗော၊ ဧ။။ ။

အဘယ်သို့ နည်းတူပါအံ့နည်း။ သဒ္ဓါပြားရှိသောကြောင့် နည်းပြား ကောင်းသည် မဟုတ်တုံလောဟု ပုစ္ဆာ ထွက်ရာသောကြောင့် ‘ဝိဝေကတ္ထာ ဧဝ ဟိ ဝိရာဂါဒယော’ ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ သစ္စံ၊ ဧ။။ ဝိရာဂါဒယော၊ ဝိရာဂအစရှိသည်တို့သည်။ ဝိဝေကတ္ထာ ဧဝ၊ ဝိဝေကအနက်ရှိကုန်သည်သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

တစ်စုံတစ်ခု အထူးမရှိပြီလော စောဒနာပုစ္ဆာရှိရကား အထူးကို ပြခြင်းငှာ ‘ကေဝလဉ္ဇေတ္ထ’အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

ဧတ္ထ စ၊ ဤဝိရာဂ အစရှိသည်တို့၌။ ကေဝလံ၊ အထူးကား။ ဝေါဿဂေါ၊ ဝေါဿဂ္ဂသည်။ ပရိစ္စာဂဝေါဿဂေါ စ၊ ပရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂလည်းကောင်း။ ပက္ခန္ဓနဝေါဿဂေါ စ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒုဝိဓော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။။

ထိုနှစ်ပါးတို့၏ အထူးကား အဘယ်သို့နည်း စောဒနာရှိရကား ‘တတ္ထ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို ဟောတော်မူသတည်း။

တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးသော ဝေါဿဂ္ဂတို့တွင်။ ဝိပဿနာက္ခဏေ၊ ၌။ တဒင်္ဂဝေသေန၊ တဒင်္ဂ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ မဂ္ဂက္ခဏေ၊ ၌။ သမုစ္ဆေဒဝေသေန၊ ဖြင့်။ ကိလေသပ္ပဟာနံ၊ ကိလေသာကို ပယ်ခြင်းသည်။ ပရိစ္စာဂဝေါဿဂေါ၊ မည်၏။ ဝိပဿနာက္ခဏေ၊ ၌။ တန္နိန္ဒဘာဝေန၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ညွတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ မဂ္ဂက္ခဏေ၊ ၌။ အာရမ္မဏ ကရဏဝေသေန၊ ဖြင့်။ နိဗ္ဗာနပက္ခန္ဓနံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင်ခြင်းသည်။ ပက္ခန္ဓနဝေါဿဂေါ၊ မည်၏။

ထိုနှစ်ပါးသော ဝေါဿဂ္ဂတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ဝေါဿဂ္ဂသည် ဤ၌ သင့်သလော ပုစ္ဆာရှိရကား ‘တဒုဘယမ္ပိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တဒုဘယမ္ပိ၊ ထိုနှစ်ပါးသော ဝေါဿဂ္ဂသည်လည်း။ လောကီယလောကုတ္တရ မိဿကေ၊ လောကီလောကုတ္တရာနှင့် ရောသော။ ဣမသ္မိံ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာနယေ ဤအတ္ထသံဝဏ္ဏနာနည်း၌။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။

တစ်ပါးပါးသော ဝေါဿဂ္ဂသာ သင့်ကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော။ အမေးရှိရကား ‘တထာ ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တထာ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ အယံ ပဌမိဒ္ဓိပါဒေါ၊ ဤရှေးဦးစွာသော ဣဒ္ဓိပါဒ်သည်။ ယထာဝုတ္တေန၊ သော။ ပကာရေန၊ ဖြင့်။ (ဝိပဿနာက္ခန္ဓာ တဒင်္ဂဝသေန စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော အပြားကို ယူ)။ ကိလေသေ၊ တို့ကို။ ပရိစ္ဆေတိ၊ စွန့်၏။ နိဗ္ဗာနဉ္စ၊ သို့လည်း။ ပက္ခန္ဓတိ၊ ပြေးဝင်၏။ **ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိန္ဒိ** ဣမိနာ ပန ဝစနေန၊ ဖြင့်ကား။ ဝေါဿဂ္ဂတ္ထံ၊ ပရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂ ပက္ခန္ဓနဝေါဿဂ္ဂ အကျိုးငှာ။ ပရိဏမန္တံ ပရိပစ္စန္ဓံ၊ ရင့်ဆဲလည်းဖြစ်သော။ ပရိဏတံ ပရိပက္ကဉ္စ၊ ရင့်ပြီးလည်း ဖြစ်သော။ ဣတိ အယံ အတ္ထော၊ ကို။ ဒဌဗ္ဗော၊ ၏။

ပရိဏမန္တံကို ပရိပစ္စန္ဓံ၊ ပရိဏတံကို ပရိပက္ကံ ဖွင့်သည်။ ရင့်ဆဲ ရင့်ပြီးဟု နှစ်ချက် အသို့မူ၍ ဖွင့်သနည်း။ တစ်ချက်ချက်သာ ဖွင့်ကောင်းသည် မဟုတ်တုံလော စောဒနာကြောင့် ‘အယံ ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသော်။

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣဒ္ဓိပါဒဘာဝနာယုတ္တော၊ သော။ အယံ ယောဂီ၊ သည်။ ယထာ ယေန အာကာရေန၊ ဖြင့်။ ဘာဝိတော၊ ပွားစေအပ်သည် ရှိသော်။ ပဌမော၊ သော။ ဣဒ္ဓိပါဒေါ၊ သည်။ ကိလေသပရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂတ္ထံ၊ ကိလေသာတို့ကို စွန့်ခြင်းတည်းဟူသော ဝေါဿဂ္ဂအကျိုးငှာလည်းကောင်း။ နိဗ္ဗာနပက္ခန္ဓနဝေါဿဂ္ဂတ္ထံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင်ခြင်းတည်းဟူသော ဝေါဿဂ္ဂအကျိုးငှာလည်းကောင်း။ ပရိပစ္စေတိ၊ ရင့်ဆဲ ဖြစ်၏။ ယထာ စ ယေန အာကာရေန၊ ဖြင့်လည်း။ ဘာဝိတော၊ ပွားစေအပ်သည် ရှိသော်။ ပရိပက္ကော၊ ရင့်ပြီးသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တထာ တေန အာကာရေန၊ ဖြင့်။ နံ၊ ထိုပဌမဣဒ္ဓိပါဒ်ကို။ ဘာဝေတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒုဝိဓေန၊ ဖြင့်။ အတ္ထော၊ ကို။ မယာ၊ သည်။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်သတည်း။ (ဤသို့ ယောဇနာ)။ သေသိဒ္ဓိပါဒေသုပိ၊ ကြွင်းသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၌လည်း။ ဧသေဝ ဧသော ဧဝ နယော၊ ကိုသာလျှင်။ ဒဌဗ္ဗော၊ ၏။ အယံ ပန၊ ဤဆိုလတ္တံ့သည်ကား။ ဝိသေသော၊ တည်း။ ဆန္တံ၊ ကို။ ဇေဋ္ဌကံ၊

အကြီးကို။ ကတွာ၊ ချံ။ ပဝတ္တိတော၊ ဖြစ်စေအပ်သော။ သမာဓိ၊ သည်။ **ဆန္ဒသမာဓိ**၊ မည်သည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ဝီရိယံ၊ ကို။ စိတ္တံ၊ ကို။ ဝိမံသံ၊ ကို။ ဇေဋ္ဌကံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ချံ။ ပဝတ္တိတော၊ သော။ သမာဓိ၊ သည်။ **ဝိမံသာသမာဓိ**၊ မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ ဝိသေသော၊ တည်း။ ။

[၄ ၇၂] ၁၄။ ကေဝလံ၊ သက်သက်။ စတုတ္ထက္ကန္တိပါဒေါ ဧဝံ၊ သည်သာလျှင်။ သမာဓိဉာဏမူလကော၊ သမာဓိဉာဏ်တည်းဟူသော မူလရှိသည်။ န၊ မဟုတ်။ အထ ခေါ၊ စင်စစ်မူကား။ သဗ္ဗောပိ၊ အလုံးစုံသော ကုဒ္ဓိပါဒ်သည်လည်း။ သမာဓိဉာဏ-မူလကော၊ ဉာဏ်တည်း-ဟူသော မူလရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒသေတုံ၊ ဌာ။ **“သဗ္ဗောလံ ပရိဝတ္တိ”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ သဗ္ဗောပိ၊ အလုံးစုံသော ကုဒ္ဓိပါဒ်သည်လည်း။ ဉာဏမူလကော၊ သည်။ ယဒိ သိယာ၊ အံ့။ ဧဝံ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ ကသွာ၊ ကြောင့်။ သော ဧဝံ၊ ထိုစတုတ္ထက္ကန္တိပါဒ်ကိုသာလျှင်။ ဝိမံသာသမာဓိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ နည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ ပုစ္ဆာ၊ အမေးတည်း။ ဝိမံသံ၊ ကို။ ဇေဋ္ဌကံ၊ ကတွာ၊ အကြီးပြု၍။ ပဝတ္တိတတ္တာ၊ ဖြစ်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သော ဧဝံ၊ ကိုသာလျှင်။ ဝိမံသာသမာဓိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ အတ္ထော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်ပြီးသလျှင်ကတည်း။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ ပုဗ္ဗဘာဂပညာယ၊ ရှေ့ပိုင်း၌ ဖြစ်သော ပညာဖြင့်။ **ဉာဏမူလကော**၊ ဉာဏ်တည်းဟူသော မူလရှိ၏။ အဓိဂမပညာယ၊ အဓိဂမပညာဖြင့်။ **ဉာဏပုပ္ဖဂ်မော**၊ ဉာဏ်လျှင် ရှေ့သွားရှိ၏။ ပစ္စဝေက္ခဏပညာယ၊ ဖြင့်။ **ဉာဏာနုပရိဝတ္တိ**၊ ဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်၏။ အထ ဝါ၊ ကား။ ပုဗ္ဗဘာဂပညာယ၊ ဖြင့်။ **ဉာဏမူလကော**၊ ၏။ ဥပစာရပညာယ၊ ဖြင့်။ **ဉာဏပုပ္ဖဂ်မော**၊ ၏။ အပ္ပနာပညာယ၊ ဖြင့်။ **ဉာဏာနုပရိဝတ္တိ**၊ ၏။ ဝါ၊ ကား။ ဥပစာရပညာယ၊ ဖြင့်။ **ဉာဏမူလကော**၊ ၏။ အပ္ပနာပညာယ၊ ဖြင့်။ **ဉာဏပုပ္ဖဂ်မော**၊ ၏။ အဘိညာပညာယ၊ ဖြင့်။ **ဉာဏာနုပရိဝတ္တိ**၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

ယထာ ပုရေတိ ဧတ္ထ ပဒေ၊ ဌံ။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဆိုအပ်၏။ သမာဓိဿ၊ ၏။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာနုပရိဝတ္တိဘာဝေန၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပုရေ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ (ထိုကို ဖွင့်လိုရကား ‘အတိတာသု’ စသည်ကို ဆိုသည်။) အတိတာသု၊ ကုန်သော။ ဇာတိသု၊ ဇာတိဘုံ ဘဝတို့၌လည်းကောင်း။ အသင်္ချေယျသုပိ၊ မရေတွက်နိုင်သည်လည်းဖြစ် ကုန်သော။ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋေသု၊ သံဝဋ္ဋကပ်ဝိဝဋ္ဋကပ်တို့၌လည်းကောင်း။ အတ္တနော စ၊ ၏လည်းကောင်း။

ပရေသဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဇာ၊ သိနိုင်ခဲ့သော။ ခန္ဓဉ္စ နာမ၊ ခန္ဓာမည်သည်လည်းကောင်း။ ခန္ဓုပနိဗဒ္ဓဉ္စ နာမ၊ ခန္ဓာနှင့်စပ်သော အမည်အမျိုးအစရှိသည့်အမည်သည်လည်းကောင်း။ နတ္ထိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ ပစ္ဆာ၊ နောက်၌ ဖြစ်သော။ သမာဓိဿ၊ ၏။ အနာဂတံသဉ္စာဏာနုပရိဝတ္တိဘာဝေန၊ အနာဂတံသဉ္စာဏသို့ အစဉ်လိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ပစ္ဆာကို ဖွင့်လိုရကား အနာဂတာသု အစရှိသည်ကို ဆိုသော်)။ အနာဂတာသု၊ လာလတ္တံ့ကုန်သော။ ဇာတီသု၊ တို့၌လည်းကောင်း။ အသချေယျသုပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋေသု၊ တို့၌လည်းကောင်း။ အတ္တနော စ၊ ၏လည်းကောင်း။ ပရေသဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဇာ၊ သော။ ခန္ဓဉ္စ နာမ၊ သည်လည်းကောင်း။ ခန္ဓုပနိဗဒ္ဓဉ္စ နာမ၊ သည်လည်းကောင်း။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

ယထာ ပစ္ဆာတိ ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ၌။ သမာဓိဿ၊ ၏။ စေတောပရိယဉ္စာဏာနုပရိဝတ္တိဘာဝေန၊ စေတောပရိယဉ္စာဏသို့ အစဉ်လိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အနာဂတေသု၊ ကုန်သော။ သတ္တသု ဒိဝသေသု၊ ခုနစ်ရက်တို့၌။ ပရသတ္တာနံ၊ တစ်ပါးသော သတ္တဝါတို့၏။ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဇာ၊ သော။ စိတ္တံ နာမ၊ မည်သည်။ နတ္ထိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ ပုရေ၊ ၌။ အတီတေသု၊ လွန်လေကုန်ပြီးသော။ သတ္တသု ဒိဝသေသု၊ တို့၌။ ပရသတ္တာနံ၊ တို့၏။ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဇာ၊ သော။ စိတ္တံ နာမ၊ မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ယထာ ဒိဝါတိ**၊ ကား။ ဒိဝသဘာဂေါ နေအဖို့၌။ သူရိယာလောကေန၊ နေရောင်သည်။ အန္ဓကာရဿ၊ အမှိုက်တိုက်၏။ ဝိဓမ္မိတတ္တာ၊ ဖျောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စက္ခုမန္တာနံ၊ မျက်စိအမြင် ရှိကုန်သော။ သတ္တာနံ၊ တို့အား။ အာပါထဂတံ၊ ထင်ခြင်းသို့ ရောက်သော။ စက္ခုဝိညေယျံ၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ်သော။ ရူပံ၊ ရူပါရုံကို။ သုဝိညေယျံ ယထာ၊ သိလွယ်သကဲ့သို့။ **တထာ ရတ္ထိန္ဒြိ**၊ ကား။ တထာ၊ တူ။ ရတ္ထိဘာဂေါ၊ ၌။ စတုရင်္ဂသမန္ဓာဂတေပိ၊ လေးပါးသောအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသည်လည်းဖြစ်သော။ အန္ဓကာရေ၊ သည်။ ဝတ္တမာနေ၊ ဖြစ်သည်ရှိသော်။ သမာဓိဿ၊ ၏။ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဉ္စာဏာနုပရိဝတ္တိတာယ၊ ကြောင့်။ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဇာ၊ သော။ ရူပါယတနံ နာမ၊ မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ။

ယထာ ရတ္ထိ တထာ ဒိဝါတိ၊ ကား။ ရတ္ထိယံ၊ ၌။ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဇာ၊ သော။ ရူပါယတနံ နာမ၊ မည်သည်။ နတ္ထိ ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်း။ (ဤသို့ ပေး)။ တထာ၊ တူ။ ဒိဝါပိ၊

၌လည်း။ အတိသုခုမံ၊ အလွန်သိမ်မွေ့သော။ ယဉ္ဇ ရှုပ်၊ အကြင်ရူပါရုံသည် လည်းကောင်း။ ကေနစိ၊ တစ်စုံတစ်ခုဖြင့်။ တိရောဟိတံ၊ ခြားနားဖူးကွယ်သော။ ယဉ္ဇ ရှုပ်၊ သည်လည်းကောင်း။ အတိဒူရေ၊ အလွန်ဝေးသောအရပ်၌။ ဌိတံ၊ သော။ တစ်နည်းကား အတိဒူရေ၊ သော။ ယဉ္ဇ ရှုပ်၊ သည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ၊ ဧ။ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဇံ၊ သော။ သဗ္ဗံ၊ သော။ တံ ရှုပ် နာမ၊ ထိုရူပါရုံမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ရူပါယတနေ၊ ၌။ ဝုတ္တံ ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်း။ တထာ၊ တူ။ သမာဓိဿ၊ ဧ။ ဒိဗ္ဗသောတဉာဏာ- နုပရိဝတ္တိတာယ၊ ကြောင့်။ သဒ္ဓါယတနေ စ၊ ၌လည်း။ နေတဗ္ဗံ၊ ဆောင်အပ်၏။ ဝါ၊ သိအပ်၏။ တေနေဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “**ဣတိ ဝိဝဋ္ဋေန စေတသာ**”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ဧ။ တတ္ထ ပါဌေ၊ ၌။ **အပရိယောနဒ္ဓေနာတိ**၊ ကား။ အဘိညာဉာဏဿ၊ အဘိညာဉ်ဉာဏ်၏။ ပါရိဗန္ဓကကိလေသေဟိ၊ ဘေးရန်ဖြစ်သော ကိလေသာ တို့သည်။ အနဇ္ဈောတ္ထဋ္ဌေန၊ မလွှမ်းမိုး မနှိပ်စက် အပ်သော။ အပရိယောနဒ္ဓတ္တာ ဧဝ၊ မလွှမ်းမိုး မနှိပ်စက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သာလျှင်။ သပ္ပဘာသံ၊ အရောင်နှင့် တကွဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ ကို။ ဧတေနေဝ၊ ဤဝိဝဋ္ဋေန စေတသာ အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်သာလျှင်။ သမာဓိဿ၊ ဧ။ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏာနု-ပရိဝတ္တိတာပိ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း။ ဝုတ္တာ ဧဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဌဗ္ဗံ၊ ဧ။ **ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ**တိ ဣမိနာ ပဒေန၊ ဖြင့်။ ဣဒ္ဓိပါဒသမ္ပယုတ္တာနိ၊ ကုန်သော။ သေက္ခဿ၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏။ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ၊ တို့ကို။ အဓိပ္ပေတာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ [၄၊ ၇၃] “**ကုသလာနိ**”တိ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ။ **ဝိတ္ထသဟဘူနိ**တိ အာဒိ၊ ကို။ တေသံ၊ ထိုငါးပါးသော ဣန္ဒြေတို့၏။ ဝိညာဏနိရောဓေန၊ ဝိညာဉ်ချုပ်သဖြင့်။ နိရောဓဒဿနတ္ထံ၊ ချုပ်ခြင်းကို ပြအံ့သောငှာ။ အာရဒ္ဓံ၊ ဧ။ “**နာမရူပဉ္စာ**”တိ အာဒိ၊ ကို။ တထာ၊ တူ။ ဝိညာဏနိရောဓေန၊ ဖြင့်။ နိရောဓဒဿနတ္ထံ၊ ငှာ။ အာရဒ္ဓံ၊ ဧ။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... နာမ်ရုပ်၏ ဝိညာဉ်အကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်၊ ဝိညာဉ်ကြောင့် ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုသာ မဆိုပါသလော။ ဝိညာဉ်ချုပ်သဖြင့် ချုပ်ခြင်းကို မဆိုတကားပုစ္ဆာထွက်ရာသောကြောင့် ‘တေနေတံ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

တေန၊ ထိုနာမရူပဉ္စ အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်။ ဧတံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ဧ။ “ကေဝလံ၊ သက်သက်။ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ဧဝ၊ တို့သည်သာလျှင်။ ဝိညာဏဿ၊ ဧ။ နိရောဓာ၊

ဝါရ]

၂-ဝိစယဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၈၃

ကြောင့်။ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ချုပ်ကုန်သည်ကား။ န၊ ကုန်။ အထ ခေါ်၊ မူကား။ နာမရူပဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဝိညာဏဟေတုကံ၊ ဝိညာဉ်လျှင် အကြောင်းရှိသည်ဖြစ်၍။ တစ်နည်းကား ဝိညာဏဟေတုကံ၊ သော။ နာမရူပဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဝိညာဏဿ၊ ၏။ နိရောဓာ၊ ကြောင့်။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ၏။ ကုတိ ဧတံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ။

တဿာတိ၊ ကား။ ဝိညာဏဿ၊ ၏။ **ဟေတူတိ၊** ကား။ တဏှာ အဝိဇ္ဇာဒိကော၊ တဏှာအဝိဇ္ဇာ အစရှိသည်တည်း။ **အနာဟာရန္တိ** ကုဒံ ပဒံ၊ သည်။ ပဒဿ၊ ၏။ အတ္ထဝိဝရဏံ၊ အနက်ကို ဖွင့်သော ပုဒ်တည်း။ **အနဘိနန္ဒိတန္တိ** ကုဒံ ပဒံ၊ သည်။ အဘိနန္ဒနဘူတာယ၊ အလွန်တပ်နှစ်သက်တတ်သည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ တဏှာယ၊ တဏှာ၏။ ပဟိနတ္တာ ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ အပတ္ထိတံ၊ မတောင့်တသည် ဖြစ်၍။ တတော ဧဝ၊ ထိုသို့ တဏှာကို ပယ်အပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။ **အပ္ပဋိသန္တိကံ၊** ပဋိသန္ဓေကို မဖြစ်စေသည်ဖြစ်၍။ တံ ဝိညာဏံ၊ သည်။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ၏။ ဝိညာဏံ၊ သည်။ ဟေတုနော၊ တဏှာ အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော အကြောင်း၏။ အဘာဝါ၊ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အဟေတု၊ အကြောင်းမရှိသည်။ အပစ္စယံ၊ ပစ္စည်းမရှိသည်။ ဟုတ္တာ၊ ၍။ ပုနတ္တံ၊ အသစ်သော ဘဝကို။ န နိဗ္ဗတ္တယတိ ယထာ စ၊ မဖြစ်စေသကဲ့သို့လည်း။ တစ်နည်း-ဝိညာဏံ ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်း။ (ဤသို့ သော်လည်း ပေး)။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ နာမရူပမ္ပိ၊ သည်လည်း။ ဝိညာဏသင်္ခါတဿ၊ ဆိုအပ်သော။ ဟေတုနော၊ ၏။ အကာဝါ၊ မရှိခြင်းကြောင့် အဟေတု၊ ဝိညာဉ်တည်း ဟူသောအကြောင်း မရှိသည်။ (လှမ်းစပ်၍ ပေးသည်။) ပစ္စယဿ၊ ၏။ အဘာဝါ၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ တပစ္စယာနံ၊ ထိုဝိညာဉ်၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော။ သင်္ခါရာဒီနံ၊ တို့၏။ အဘာဝါ၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ အပစ္စယံ၊ ဝိညာဉ်၏အကြောင်း ပစ္စည်း မရှိသည်။ ဟုတ္တာ၊ ၍။ ပုနတ္တံ၊ ဘဝသစ်ကို။ န နိဗ္ဗတ္တယတိ၊ မဖြစ်စေ။ (ဤသို့အပြည့်အစုံပေး။ ဝိညာဏသင်္ခါတဿ စသည်ကို တဖြောင့်တည်း မပေးလင့်)။ သေသံ၊ သည်။ ပါကဋမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ပုတ္တဝိသဇ္ဇနဝိစယောပိ၊ ကိုလည်း။ ဝုတ္တနယာနုသာရေန၊ ဖြင့်။ ဝေဒိတဗော၊ ၏။ ။

ဧဝံ သို့၊ အနုသန္တိပုတ္တမ္ပိ၊ အနုသန္ဓေကို ယူ၍မေးသော ပုတ္တကိုလည်း။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌ်။ သတ္တာမိဋ္ဌာနာ၊ သော။ ပုတ္တံ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဓမ္မာမိဋ္ဌာနာ၊ သော။ ပုတ္တံ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝိသုံ ဝိသုံ၊ သီး။ ဒဿိတာ၊ ၏။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကုဒါနိ၊ ဌ်။ တာ၊ ထိုသတ္တာမိဋ္ဌာနုပ္ပတ္တ ဓမ္မာမိဋ္ဌာနုပ္ပတ္တတို့ကို။ သဟ၊ တကွ။

ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ “**ယေ စ သင်္ခါတဓမ္မာသေ**”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ဧ။ တတ္ထ
ဝစနေ၊ ဌှိ။ အယံ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ **သင်္ခါတဓမ္မာ**တိ၊ ကား။ အနိစ္စာဒိဝသေန၊
ဖြင့်။ ပရိဝိမံသိတဓမ္မာ၊ စုံစမ်းဆင်ခြင်အပ်သော တရားရှိကုန်၏။

**အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... သင်္ခါတဓမ္မာကို သမေဇ္ဇ သံတုယု ပစ္စယေဟိ
ကတာ ဓမ္မာ အစရှိသည်ဖြင့် သင်္ခါတတရားကိုသာ ဖွင့်ကောင်းပါသည်
မဟုတ်တုံလော။ တစ်နည်းကား-စုံစမ်းဆင်ခြင်အပ်သော ဓမ္မသည် သင်္ခါတဓမ္မ
မည်ကောင်းပါသည် မဟုတ်လော-ဟု အမေးပုစ္ဆာ ထွက်ရာသောကြောင့်
အရဟတံ ဧတံ အဓိဝစနံ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ဧတံ၊ ဤသင်္ခါတဓမ္မဟူသော အမည်သည်။ အရဟတံ အရဟန္တာနံ၊ ရဟန္တာတို့၏။
အဓိဝစနံ၊ အမည်တည်း။ **သေက္ခာ**တိ၊ ကား။ သီလာဒီနိ၊ တို့ကို။ သိက္ခမာနာ၊
ကျင့်ဆဲဖြစ်ကုန်သော။ အဝသေသာ၊ ရဟန္တာမှ ကြွင်းကုန်သော။ အရိယပုဂ္ဂလ၊
တို့တည်း။ **ပုထူ**တိ၊ ကား။ ဗဟူ၊ ကုန်သော။ သတ္တ ဇနာ၊ ခုနစ်ယောက်သော
ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ **တေသံ မေ နိပကော ဣရိယံ၊ ပုဋ္ဌော ပဗြုဟိ**တိ၊ ကား။ တေသံ
သေခါသေခါနံ၊ ထိုသေက္ခပုဂ္ဂိုလ် အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ပဋိပတ္တိံ၊ အကျင့်ကို။ ပုဋ္ဌော၊
မေးအပ်သော။ နိပကော ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိတော်မူသော။ ဘဂဝါ၊ ဘုန်းတော်
ကြီးတော်မူသော။ တံ၊ သည်။ မေ၊ အား။ ပြုဟိ၊ လော့။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ ပဒတ္ထော၊
တည်း။ သေသံ၊ ကို။ ပါဠိဝသေနေဝ၊ ဖြင့်သာလျှင်။ ဝိညာယတိ၊ ဧ။ ။

၁၅။ **ကိဿာ**တိ၊ ကား။ ကိဿ ဟေတု၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ ကေန
ကာရဏေန၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။
သေခါသေခဝိပဿနာ ပုဗ္ဗင်္ဂမပ္ပဟာနယောဂေနာတိ၊ ကား။ သေခေ စ၊
သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း။ အသေခေ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။
ဝိပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂမပ္ပဟာနေ စ၊ ဝိပဿနာရှေ့သွားရှိသော ပဟာန်တို့ကိုလည်းကောင်း။
ပုစ္ဆနယောဂေန၊ မေးခြင်းနှင့် ယှဉ်သော။ ပုစ္ဆာဝိမိနာ၊ ပုစ္ဆာအစီအရင်ဖြင့်။ ဣတိ
အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

ဝိသဇ္ဇနဂါထာယံ၊ ဌှိ။ **ကာမေသု နာဘိဂိဇ္ဈေယျာ**တိ၊ ကား။ ဝတ္ထုကာမေသု၊
တို့၌။ ကိလေသကာမေန၊ ဖြင့်။ န အဘိဂိဇ္ဈေယျ၊ မမက်မောရာ။ **မနသာ'နာဝိလော
သိယာ**တိ၊ ကား။ ဗျာပါဒဝိတက္ကာဒယော စ၊ ဗျာပါဒဝိတက် အစရှိသည်လည်း

ဝါရ]

၂-ဝိစယဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၈၅

ဖြစ်ကုန်သော။ ကာယဒုစ္စရိတာဒယော စ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ မနသော၊ စိတ်၏။ အာဝိလဘာဝကရေ၊ နောက်ကျိသည်၏၊ အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ပဇဟန္တော၊ ၍။ စိတ္တေန၊ ဖြင့်။ အနာဝိလော၊ နောက်ကျိခြင်း မရှိသည်။ ဘဝေယျ၊ ရာ၏။ ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ အနိစ္စတာဒိဝသေန၊ အနိစ္စအဖြစ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပရိတုလိတတ္တာ၊ နှိုင်းယှဉ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဗ္ဗဓမ္မေသု၊ တို့၌။ ကုသလော၊ လိမ္မာသော။ အသေက္ခော၊ အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကာယာနုပဿနာသတိအာဒီဟိ၊ ကာယာနုပဿနာသတိ အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ သတော စ၊ သတိနှင့် ပြည့်စုံသည်လည်းကောင်း။ သဗ္ဗကိလေသာနံ၊ တို့၏။ ဘိန္နတ္တာ၊ ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥတ္တမဘိက္ခုဘာဝံ၊ မြတ်သောရဟန်းအဖြစ်သို့။ ပတ္တာ စ၊ ရောက်သည်လည်းကောင်း။ ဟုတ္တာ၊ ၍။ သဗ္ဗက္ကရိယာပထေသု၊ တို့၌။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ နေ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “ကုသလော ။လ။ ပရိပ္ပဇေ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ သင်္ခပတ္တော၊ တည်း။ ။

သတ္တာဓိဌာန် ဓမ္မာဓိဌာန်ဖြစ်သော ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကို ပြုပြီး မဟုတ်တုံလော။ အဘယ့်ကြောင့် ‘ဘဂဝတော’ အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုသနည်း စောဒနာရုဏာကား ‘သေခါသေခ ။လ။ ဝုတ္တံ’ကို ဆိုသတည်း။

ယင်းသို့ သေခါသေခပဋိပဒါကို ပြုလိုပါသော် ‘တတ္ထ သေက္ခေန’ စသည်ကိုသာ ဆိုပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် ‘ဘဂဝတော’ စသည်ကို ဆိုသနည်း စောဒနာကြောင့် ‘အနာဝရဏဉာဏံ ။လ။ ဝိဘဇိတွာ’ကို ဆိုသတည်း။

အဘယ့်ကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ်ကို ကမ္မဒွါရတို့ဖြင့် ဝေဖန်သနည်း။ မဝေဖန်သော်လည်း သေခါသေခပဋိပဒါကို ပြုခြင်းကိစ္စ မပြီးကောင်းပါသလော စောဒနာကြောင့် ‘တတ္ထ ယံ ။လ။ ဝုတ္တံ’ကို ဆိုသတည်း။

ယင်းသို့ နိပကောဟူသော ပုဒ်ကို ဘုရားကို ရည်၍ ဆိုပါသော် ဘုရားကိုသာ ပြုကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော စောဒနာကြောင့် ‘ဘဂဝတော စ ။လ။ ဒီပေတဗ္ဗန္တိ’ကို မိန့်သတည်း။

 [၄၊ ၇၄] တတ္ထ၊ ထိုပုစ္ဆာဂါထာ ဝိသဇ္ဇနာဂါထာတို့တွင်။ ပုစ္ဆာဂါထာယံ၊ ၌။ ယံ “နိပကော”တိ ပဒံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တံ၊ ထိုနိပကောဟူသော ပုဒ်ကို။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ၏။ ဝုတ္တံ၊ ၍။ ဘဂဝတော စ၊ ၏လည်း။ ဥက္ကံသပါရမိပ္ပတ္တံ၊ လွန်ကဲသော အဆုံးသို့ ရောက်သော။ နေပက္ကံ၊ ပညာတော်ကို။ အနာဝရဏဉာဏဒဿနေန၊

အနာဝရဏဉာဏ်ကို ပြသဖြင့်။ ဒီပေတဗ္ဗံ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အနာဝရဏဉာဏ်၊ ကို။ တာဝ၊ စွာ။ ကမ္မဒွါရဘေဒေဟိ၊ ကမ္မဒွါရအပြားတို့ဖြင့်။ ဝိဘဇိတွာ၊ ဤ။ သေခါသေခပဋိပဒံ၊ သေခအသေခတို့၏ အကျင့်ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ **ဘဂဝတော သဗ္ဗံ ကာယကမ္မန္တိ** အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တေန၊ ထို ဘဂဝတော သဗ္ဗံ ကာယကမ္မံ အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော အစိတ်အပိုင်း အစရှိသည်တို့၌။ အပ္ပဋ္ဌိဟတဉာဏဒဿနေန၊ အပိတ်အပင် မရှိသော ဉာဏ်ကို ပြသဖြင့်။ တထာဂတဿ၊ ၏။ သေခါသေခပဋိပတ္တိဒေသနာကောသလ္လမေဝ၊ သေခအသေခတို့၏အကျင့်ကို ဟောခြင်း၌ လိမ္မာတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကိုသာလျှင်။ ဝိဘာဝေတိ၊ ထင်ရှားပြ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ **ကော စာတိ** ပဒဿ၊ ၏။ ကွ စ၊ အဘယ်အာရုံ၌။ ကသ္မိ ဝိသယေ၊ အဘယ်အာရုံ၌။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **“ယံ အနိစ္စေ ဒုက္ခေ အနတ္တနိ စာ”**တိ ဣမိနာ ပဒေန၊ ဖြင့်။ တံ ဝိသယံ၊ ထိုအာရုံကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ဣဒံ အယံ အဓိပ္ပါယ်၊ ကို။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဉာဏဒဿနံ နာမ၊ ဉာဏ်အမြင် မည်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်သည်ရှိသော်။ “သဗ္ဗံ၊ သော။ သင်္ခတံ၊ သင်္ခတတရားသည်။ အနိစ္စံ၊ တည်း။ ဒုက္ခံ၊ တည်း။ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အနတ္တံ၊ တည်း။” ဣတိ ဣမိနာ အာကာရေန၊ ဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ တဿ ပန၊ ထိုဉာဏ် အမြင်၏ကား။ တသ္မိဝိသယေ၊ ၌။ ယေန မောဟေန၊ ဖြင့်။ တစ်နည်းကား-ယေန အညာဏအဒဿနေန၊ အကြင်မသိမမြင်ခြင်းဖြင့်။ အပ္ပဝတ္တိ၊ မဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သော၊ ထိုမောဟသည်။ ဝါ၊ ထိုမသိမမြင်ခြင်းသည်။ ပဋိယာတော၊ အပိတ်အပင် အဆီးအတား မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧတေန၊ ဤယံ အနိစ္စေ အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်။ လက္ခဏတ္တယပဋိဝေဓဿ၊ လက္ခဏာရေးသုံးပါး တို့၏ အပေါင်းကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏။ ဒုရဘိသမ္ဘဝတဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ အနညသာဓာရဏတဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။ လက္ခဏတ္တယဝိဘာဝနေန၊ လက္ခဏာရေးသုံးပါးတို့၏ အပေါင်းကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့် ဘဂဝတော၊ ၏။ စတုသစ္စပုဋိဝေဓဉ္စ၊ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းသိခြင်းကို လည်းကောင်း။ သမ္မာသမ္မောဓိဉ္စ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း။ ပဏှိတာ၊ တို့သည်။ ပဋိဇာနန္တိ၊ သိကုန်၏။ ။

အဉာဏံ အဒဿနန္တိ ဣမိနာ ပါဌေန၊ ဖြင့်။ တံ ပဋိယာတံ၊ ထိုပိတ်ပင် ဆီးတားတတ်သော တရားကို။ သရူပတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ၏။

ထိုအညာဏအဒဿနသည် ပဋိဃာတ စင်စစ် ဟုတ်ပါ၏လော။ ပဋိဃာတ
မဟုတ်ခဲ့သော် ပဋိဃာတကို ပြ၏-ဟု မဆိုတန်တကား စောဒနာကြောင့်
‘ဆဋ္ဌာရမ္မဏ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ဟိ၊ စွ။ ဆဋ္ဌာရမ္မဏသဘာဝပုဋိစ္ဆာဒကော၊ ခြောက်ပါးသော အာရုံ၏
သဘောကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော။ သမ္မောဟော၊ ပြင်းစွာ တွေဝေခြင်းသည်။
ဉာဏဒဿနဿ၊ ကို။ ပဋိဃာတော၊ ပိတ်ပင်ဆီးတားတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊
ကြောင့်။ ဒဿေတိ၊ ၏။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ‘ယံ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ’ ပါဠိဖြင့် ဝိသယကို
ပြသော-ဟု ဆို၏။ ‘ယံ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ’ ဟူ၍သာ ပါဠိ ရှိသလော-ဟု
အမေးရှိရကား ‘ယသ္မိံ ဝိသယေ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။ ဤပါဠိဖြင့်
‘ယံ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ’ သာ ရှိသည် မဟုတ်။ ‘အနိစ္စေ ဒုက္ခေ အနတ္တနိ’ ဟူ၍လည်း
ပါဠိရှိသည်ကို ပြသည်။

ယသ္မိံ ဝိသယေ၊ ဤ။ ဉာဏဒဿနံ၊ သည်။ ဥပ္ပတ္တိရဟံ၊ ဖြစ်ခြင်းငှာ ထိုက်၏။
တတ္ထေဝ ဝိသယေ၊ ဤသာလျှင်။ တဿ၊ ထိုဉာဏ်အမြင်ကို။ ပဋိဃာတေန၊
ပိတ်ပင်ဆီးတားသော မောဟသည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
“ယံ အနိစ္စေ ဒုက္ခေ အနတ္တနိ စာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ **ယထာ ဣဝ ပုရိသော**တိ
အာဒိ၊ သည်။ ဥပမာဒဿနံ၊ ဥပမာကို ပြသော စကားတည်း။ တတြ ဝစနေ၊ ဤ။
ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား။ ဩပမ္မသံသန္တနံ၊ ဥပမာဥပမေယျကို နှီးနှောခြင်းတည်း။
ပုရိသော ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ သဗ္ဗော၊ သော။ လောကော၊ သတ္တလောကကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။
တာရကရူပါနိ ဝိယ၊ ကြယ်အပေါင်းတို့ကိုကဲ့သို့။ ဆ အာရမ္မဏာနိ၊ တို့ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ၊
ကုန်၏။ တဿ ပုရိသဿ၊ ၏။ တာရကရူပါနိ၊ တို့ကို။ ဒဿနံ ဝိယ၊ မြင်ခြင်းကဲ့သို့။
လောကဿ၊ ၏။ စက္ခုဝိညာဏာဒီဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ယထာရဟံ၊ စွာ။ ဆဋ္ဌာရမ္မဏဇနနံ၊
ခြောက်ပါးသော အာရုံတို့ကို သိခြင်းကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ တဿ ပုရိသဿ၊ ၏။ (အဇနနံဥ
စပံ)။ တာရကရူပါနိ၊ တို့ကို။ ပဿန္တဿာပိ၊ မြင်သော်လည်း။ “ဧတ္တကာနိ သတာနိ၊
ဤမျှလောက်သော အရာတို့တည်း။ ဧတ္တကာနိ သဟဿာနိ၊ ဤမျှလောက်သော
အထောင်တို့တည်း။” ဣတိအာဒိနာ၊ ဤသို့ အစရှိသော။ ဂဏနသင်္ကေတေန၊
ရေတွက်ခြင်း အမှတ်ဖြင့်။ အဇနနံ ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ လောကဿ၊ ၏။ (အနဝဗောဓောမှာ
စပံ)။ ရူပါဒိအာရမ္မဏံ၊ ကို။ ကထဗ္ဗိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အခြင်းအရာဖြင့်။ ဇနန္တဿာပိ၊
သိသော်လည်း။ အနိစ္စာဒိလက္ခဏတ္တယာနဝဗောဓော၊ အနိစ္စအစရှိသော လက္ခဏာရေး

သုံးပါးတို့၏ အပေါင်းကို မသိခြင်းကို။ ဒဌဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ ဣဒံ၊ ကား။ ဩပမ္မသံသန္ဓနံ၊ တည်း။ သေသံ၊ သည်။ ပါကဋမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ။

ဣဒါနိ၊ ဤ။ ယေဟိ ပဒေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ အာယသ္မတော၊ သော။ အဇိတဿ၊ အား။ သေခါသေခပဋိပဒါ၊ သေခအသေခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အကျင့်ကို။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ တေသံ ပဒါနံ၊ တို့၏။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဝိဘဇိတုံ၊ ဌာ။ **“တတ္ထ သေခေနာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တတ္ထ ပါဌေ၊ ဤ။ **တတ္ထာတိ၊** ကား။ နိပါတမတ္တံ၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ တသ္မိံ ဝိသဇ္ဇနေ၊ ဤ။ **သေခေနာတိ** ပဒဿ၊ ၏။ ဝစနတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဧတဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အား။ သိက္ခာ၊ ကျင့်ခြင်းတည်းဟူသော။ သီလံ၊ အလေ့သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ သေခေါ၊ မည်၏။ တေန သေခေန၊ ထိုသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည်။ **ဒွိသု ဓမ္မေသု**တိ ဧတ္ထ၊ ဤ။ ဒုဝိဓေသု၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ တို့၌။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ **ပရိယုဋ္ဌာနိယေသု**တိ ဧတ္ထ၊ ဤ။ ပရိယုဋ္ဌိတေန၊ ထိုးကျင့်နှိပ်စက်တတ်သော။ ဒေါသေန၊ သည်။ ယတ္ထ၊ အကြင်ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း၏ အကြောင်းတို့၌။ ပရိဝတ္တိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ရာ၏။ တစ်နည်းကား- ဒေါသေန၊ သည်။ ပရိယုဋ္ဌိတေန၊ ထိုးကျင့်နှိပ်စက်သဖြင့်။ ယတ္ထ၊ တို့၌။ ပရိဝတ္တိတဗ္ဗံ၊ ရာ၏။ တေသု အာယာတဝတ္ထုသု၊ ထိုရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း၏ အကြောင်းတို့၌။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **“ပဋိယဋ္ဌာနိယေသု”**တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပါဌော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ သော ယေဝ အတ္ထော၊ ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင်လျှင်။ ဒဌဗ္ဗော၊ ၏။ ။

‘ဒေါသပရိယုဋ္ဌာနိယေသု’ဟု ဒေါသမှလည်း စိတ်၏ စောင့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ထုတ်၍ ဆိုအပ်သည် မဟုတ်တုံလော။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ‘တတ္ထ ယာ ဣတ္ထာ’ စသည်ဖြင့် ဂေဓေါအစွမ်းအားဖြင့်သာ နိဒ္ဒေသကို ကစွည်း မြတ်စွာ မဟာထေရ် ပြုလေသနည်း။ ဒေါသ၏အစွမ်းအားဖြင့်လည်း မပြုကောင်း ပါသလောဟု လိနန္တရစောဒနာ ရှိရာသောကြောင့် ထိုလိနန္တရစောဒနာကို ဖြေတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် ‘ဧတ္ထ စ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုတော် မူသတည်း။

 [၄၊ ၇၅] ဧတ္ထ စ ဂေဓပုဋိသေခစောဒနာယံ၊ ဂေဓကို မြစ်ခြင်းကို တိုက်တွန်းရာ ၌လည်း။ (‘ကာမေသု နာဘိဂိဇ္ဈေယျ’ဟု တိုက်တွန်းသည်ကို ယူ)။ ဂေဓနိမိတ္တော၊ ဂေဓလျှင် အကြောင်းရှိသော။ ဒေါသော၊ သည်။ ဂေဓေ၊ ဂေဓသည်။ သတိ၊ သော်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တတောပိ၊ ထိုဒေါသမှလည်း။ စိတ္တဿ၊

ဝါရု

၂-ဝိစယဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၈၉

၏။ ရက္ခိတဗ္ဗတာ၊ စောင့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ချ်။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ ပန တထာပိ၊ ထိုသို့ ထုတ်၍ ဆိုအပ်သော်လည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ “ကာမေသု နာဘိဂိဇ္ဈေယျာ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “တတ္ထ ယာ ကုတ္တ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဂေဝဝသေန၊ ဖြင့်။ နိဒ္ဒေသော၊ ကို။ ကတော၊ ၏။ အထ ဝါ၊ ကား။ ဒေါသတော၊ မှ။ စိတ္တဿ၊ ၏။ ရက္ခိတဗ္ဗတာ၊ ကို။ ဂါထာယ၊ ဌံ။ ဒုတိယပါဒေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တာယေဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ကုတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ၏။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ဒေါသမှ စောင့်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို ဒုတိယပါဒဖြင့် သရုပ်အားဖြင့် မဆိုတကား။ စိတ်ဖြင့် နောက်ကျိခြင်း မရှိရာသည် ကိုသာ ဆိုသည် မဟုတ်ပါလော-ဟူသော ပုစ္ဆာကြောင့် ‘ဒုတိယပါဒေန ဟိ’ အစရှိသော ပါဌ် ထွက်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ ဒုတိယပါဒေန၊ ဖြင့်။ သေသကိလေသဝေါဒါနဓမ္မာ၊ ဂေမမှ ကြွင်းသော သံကိလေသတရား၊ အလုံးစုံသော ဝေါဒါန်တရားတို့ကို။ ဒဿိတာ၊ ကုန်၏။

တထာ ဟိ စသော ပါဌ်ကိုကား အဓမ္မသေစနဂရုသိနာနည်းအားဖြင့် ဆိုတော်မူ သတည်း။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား ဒုတိယပါဒဖြင့် ဂေမမှကြွင်းသော သံကိလေသတရား၊ အလုံးစုံသော ဝေါဒါန်တရားတို့ကို ပြ၏-ဟု ဆိုသော ရှေးစကားကို ပြီးစေသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ‘သေခေါ အဘိဂိဇ္ဈန္တော’ အစရှိသော စကား၏ အနုသန္ဓေသမ္ပန္နတ္ထကို ပြသောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် ဤသို့ အထွက်ဆိုရာ၏။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ဒုတိယပါဒဖြင့် ဂေမမှကြွင်းသော သံကိလေသတရား၊ အလုံးစုံသော ဝေါဒါန်တရားတို့ကို ပြအပ်ကုန်သော-ဟု ဆို၏။ ထိုသို့ ပြအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို အဋ္ဌကထာဆရာ ပစ္စက္ခအားဖြင့် မသိပါသလောဟု အမေးပုစ္ဆာစောဒနာ ရှိရကား ‘တထာ ဟိ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။ ဤအထွက်အနုသန္ဓေအားဖြင့် ‘ဟိ’သဒ္ဒါ အနက်ရှိ၏။

နောက်ကို ဝဲ၍ အထွက်ဆိုသော်ကား အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ကမ္မည်းမြတ်စွာ မဟာထေရ်သည် ‘တတ္ထ သေခေန’ အစရှိသည်ဖြင့် ‘ကာမေသု နာဘိဂိဇ္ဈေယျ၊ မနဿ’နာဝိလော သိယာ’ဟူသော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ဝေဖန်ပြီး မဟုတ်တုံလော။ အဘယ်အကျိုးငှာ ‘သေခေါ အဘိဂိဇ္ဈန္တော’စသော ပါဌ်ကို ဆိုပြန်လေသနည်း- ဟု အမေးပုစ္ဆာ စောဒနာရှိရကား ‘တထာ ဟိ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။ ဤအထွက် အနုသန္ဓေအားဖြင့် ဟိ-သဒ္ဒါ အနက်မရှိ။

တထာ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ တစ်နည်းကား တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊
 ထိုသို့ ဒုတိယပါဒဖြင့် ဂေမေကြွင်းသော သံကိလေသတရား အလုံးစုံသော
 ဝေါဒါန်တရားတို့၏ ပြအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင် (ဤကား ရှေးအထွက်နှင့်
 အညီတည်း)။ တစ်နည်းကား-တထာ၊ ပါး။ (ဤကား နောက်အထွက်နှင့် အညီတည်း)။
 ဥပ္ပန္နာနုပ္ပန္နဘေဒတော၊ ဥပ္ပန္နအပြား အနုပ္ပန္နအပြားအားဖြင့်။ သမ္မာဝါယာမဿ၊ ၏။
 ဝိသယဘာဝေန၊ အရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ သံကိလေသဝေါဒါနဓမ္မေ၊
 တို့ကို။ စတုဓာ၊ လေးပါးအပြားအားဖြင့်။ ဝိဘဇိတွာ၊ ဤ။ သမ္မပ္ပဓာနမုခေန၊
 သမ္မပ္ပဓာန်ကို အရင်းပြုသဖြင့်။ သေခပဋိပဒံ၊ ကို။ မတ္တကံ၊ အပြီးသို့။ ပါပေတွာ၊
 ရောက်စေ၍။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“သေခေါ အဘိဂိဇ္ဈန္တော”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။
 တတ္ထ ပါဌေ၊ ဌ။ **အနာဝိလသင်္ကပ္ပေါ**တိ၊ ကား။ အာဝိလာနံ၊ နောက်ကျိကုန်သော။
 ကာမသင်္ကပ္ပါဒိနံ၊ တို့၏။ အဘာဝေန၊ မရှိသဖြင့်။ ဝါ၊ မရှိခြင်းကို ပြသဖြင့်။
 အနာဝိလသင်္ကပ္ပေါ၊ မနောက်ကျိသော အကြံရှိသည် ဖြစ်၍။ တတော ဧဝ စ၊ ထိုသို့
 မနောက်ကျိသော အကြံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။ **အနဘိဂိဇ္ဈန္တော**၊
 မတပ်မက်သည် ဖြစ်၍။ **ဝါယမတိ** ဝီရိယံ ပဝတ္ထေတိ၊ ဝီရိယကို ဖြစ်စေ၏။ ကထံ
 ဝါယမတိ၊ အဘယ်သို့ ဝီရိယကို ဖြစ်စေသနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စောဒနာသမ္ဘဝတော၊
 ကြောင့်။ **“သော အနုပ္ပန္နာန”**န္တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **သော**တိ၊ ကား။ ဥတ္တရိဝိသေသတ္ထာယ၊ အထက်ဖြစ်သော
 တရားအထူးကို ရခြင်းအကျိုးငှာ။ ပဋိပဇ္ဇမာနော၊ ကျင့်သော။ သေက္ခော၊
 သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည်။ **အနုပ္ပန္နာနန္တိ**၊ ကား။ အနိဗ္ဗတ္တာနံ၊ မဖြစ်ကုန်သေးသော။
ပါပကာနန္တိ၊ ကား။ လာမကာနံ၊ ယုတ်မာကုန်သော။ **အကုသလာနံ ဓမ္မာနန္တိ**၊ ကား။
 အကောသလ္လသမ္ဘူတာနံ၊ ပညာကြောင့် မဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။
အနုပ္ပါဒါယာတိ၊ ကား။ န ဥပ္ပါဒနတ္ထာယ၊ မဖြစ်စေခြင်းငှာ။ (အနုပ္ပါဒနတ္ထာယလည်း
 ရှိ၏)။ **ဆန္တံ ဇနေတိ**တိ၊ ကား။ ကတ္ထုကမ္ပတာသင်္ခါတံ၊ ပြုလိုသည်၏ အဖြစ်ဟု
 ဆိုအပ်သော။ ကုသလစ္ဆန္တံ၊ ကုသိုလ်ဆန္တကို။ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ၏။ **ဝါယမတိ**တိ၊ ကား။
 ပယောဂပရက္ကမံ၊ ပြင်းစွာသော လုံ့လကို။ (ပယောဂပရက္ကမံ-ဟု ပါဌ် ရှိ၏။
 ပယောဂပရက္ကမန္တိ ဘူ သံယောဂေါ ပယောဂေါ၊ ပယောဂေါ စ ပရက္ကမောဟု
 ဋီကာဖွင့်သည်နှင့် မတန်)။ ကရောတိ၊ ၏။ **ဝီရိယံ အာရဘတိ**တိ၊ ကား။
 ကာယိကစေတသိကဝီရိယံ၊ ကိုယ်၌ဖြစ်သောဝီရိယ စိတ်၌ဖြစ်သောဝီရိယကို။
 ကရောတိ၊ ၏။ **စိတ္တံ ပဂ္ဂဏာတိ**တိ၊ ကား။ တေနဝ သဟဇာတဝီရိယေန၊ ထိုစိတ်နှင့်

ဝါရ]

၂-ဝိစယဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၉၁

တကွဖြစ်သော ဝီရိယဖြင့်သာလျှင်။ စိတ္တံ၊ ကို။ ဥက္ခိပတိ၊ ချီးမြှောက်၏။ **ပဒဟတိ**တိ၊ ကား။ ပဓာနဝီရိယံ၊ မြတ်သော ဝီရိယကို။ ကရောတိ၊ ၏။

ဝါယမတိ အစရှိသော လေးပုဒ်၏ အနက်အထူး မရှိဟူသော အယူကို နှစ်စေလို၍ ‘ဝါယမတိတိ အာဒိနိ ပန’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ဝါယမတိတိအာဒိနိ၊ ကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ ပဒါနိ ပန၊ တို့ကိုကား။ အာသေဝနာဘာဝနာဗဟုလီကမ္မသာတစ္စကိရိယာဟိ၊ မှီဝဲခြင်း ပွားစေခြင်း အဖန်တလဲလဲပြုခြင်း အမြဲပြုခြင်းတို့နှင့်။ ဝါ၊ ဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ (‘အာသေဝမာနော ဝါယမတိ’ အစရှိသည်ဖြင့် ယှဉ်အပ်ကုန်၏-ဟူလိုသော်)။ **ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနန္တိ၊** ကား။ အနုပ္ပန္နာတိ၊ မဖြစ်ကုန်ဟူ၍။ အဝတ္တဗ္ဗတံ၊ မဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ အာပန္နာနံ၊ ကုန်သော။ ပါပဓမ္မာနံ၊ ယုတ်မာသော တရားတို့ကို။ **ပဟာနာယာတိ၊** ကား။ ပဇဟနတ္ထာယ၊ ပယ်ခြင်းငှာ။ **အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနန္တိ၊** ကား။ အနိဗ္ဗတ္တာနံ၊ ကုန်သော။ ကောသလ္လသမ္ဘူတာနံ၊ ပညာကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ **ဥပ္ပါဒါယာတိ၊** ကား။ ဥပ္ပါဒနတ္ထာယ၊ ငှာ။ **ဥပ္ပန္နာနန္တိ၊** ကား။ နိဗ္ဗတ္တာနံ၊ ကုန်သော။ **ဌိတိယာတိ၊** ကား။ ဌိတတ္ထံ၊ တည်ခြင်းအကျိုးငှာ။ **အသမ္မောသာယာတိ၊** ကား။ အနဿနတ္ထံ၊ မပျောက်ခြင်းအကျိုးငှာ။ **ဘိယျောဘာဝါယာတိ၊** ကား။ ပုနပျုနံ၊ လဲ။ ဘာဝါယ၊ ဖြစ်စေခြင်းငှာ။ **ဝေပုလ္လာယာတိ၊** ကား။ ဝိပုလဘာဝါယ၊ ပြန့်ပြောစွာ ဖြစ်စေခြင်းငှာ။ **ဘာဝနာယာတိ၊** ကား။ ဝမိယာ၊ ပွားစေခြင်းငှာ။ **ပါရိပူရိယာတိ၊** ကား။ ပရိပူရဏတ္ထာယ၊ ပြည့်စုံခြင်း အကျိုးငှာ။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ တာဝ၊ စွာ။ ပဒတ္ထော၊ တည်း။ ။

၁၆။ “**ကတမေ အနုပ္ပန္နာ**”တိ အာဒိ၊ ကို။ အကုသလဓမ္မာ စ၊ တို့သည် လည်းကောင်း။ ကုသလဓမ္မာ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ ယာဒိသာ၊ အကြင်သဘော ရှိသော ကုသိုလ် အကုသိုလ်တရားတို့သည်။ အနုပ္ပန္နာ၊ မဖြစ်ကုန်သေး။ ယာဒိသာ စ၊ အကြင်သို့ သဘောရှိသော ကုသိုလ် အကုသိုလ်တရားတို့သည်လည်း။ ဥပ္ပန္နာ၊ ကုန်၏။ တေ၊ ထိုဥပ္ပန္န အနုပ္ပန္နဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ အာရဒ္ဓံ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **ဣမေ အနုပ္ပန္နာတိ၊** ကား။ ဣမေ ကာမဝိတက္ကာဒယော၊ တို့သည်။ အသမုဒါစာရဝသေန ဝါ၊ မဖြစ်ပေါ်သေးသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ **[၄၊ ၇၆]** အနနုဘူတာရမ္မဏဝသေန ဝါ၊ မခံစားဖူးသေးသော အာရုံ၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အနုပ္ပန္နာ နာမ၊ မည်ကုန်၏။

**အလျှင်းမဖြစ်ဖူးသောအားဖြင့် သာ အနုပုဗ္ဗမည်ကောင်းပါသည်
မဟုတ်တုံလော ပုစ္ဆာရှိရကား ‘အညဿာ ဟိ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ဟိ၊ စူ။ အညဿာ၊ အချင်းခပ်သိမ်း မဖြစ်ဖူးသောအားဖြင့်။ အနုမတဂ္ဂေ၊
မသိနိုင်သော အစရှိသော။ သံသာရေ၊ ဌ။ အနုပုဗ္ဗ၊ မဖြစ်ဖူးကုန်သော။ အကုသလာ၊
ကုန်သော။ ဓမ္မာ နာမ၊ တို့မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိကုန်။ ဧတ္ထ စ၊ အနုပုဗ္ဗဖြစ်သော
အကုသိုလ်ကို ပြရာ၌လည်း။ ဝိတက္ကတ္တယဂ္ဂဟဏံ၊ ဝိတက်သုံးခုတို့၏အပေါင်းကို
ယူခြင်းကို။ နိဒဿနမတ္ထံ၊ နိဒဿနမျှသာ ဟူ၍။ ဒဌဗ္ဗံ၊ ၏။

**လောဘ အစရှိသည်သာ အကုသလမူ-ဟု ထင်ရှားရကား ထိုလောဘ
စသည်သာ အကုသလမူ-ဟု အယူရှိလေရကား ‘အကုသလမူလာနီတိ’ အစရှိသော
ပါဠိကို ဆိုသော်။**

အကုသလမူလာနီတိ၊ ကား။ အနုသယာ ဧဝ၊ တို့ကိုသာလျှင်။ သဗ္ဗေသံ၊
ကုန်သော။ အကုသလာနံ၊ တို့၏။ မူလဘာဝတော၊ အကြောင်းဖြစ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်၏။ လောဘာဒယော ဧဝ၊ တို့ကိုသာလျှင်။
မူလဘာဝတော၊ ၏အဖြစ်ကြောင့်။ န ဝုတ္တာ၊ သည် မဟုတ်ကုန်။

**ထိုကို ဖွင့်လိုရကား ‘အနုသယာ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။
ဝုတ္တိနည်းတည်း။**

ဥပ္ပန္န၊ ကုန်သော။ ဣမေ အနုသယာ၊ တို့သည်။ ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နအသမုတ္တိဋ္ဌိ
တုပ္ပန္နာတိအာဒိဥပ္ပန္နပရိယာယသဗ္ဗာဝတော၊ **ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္န** အသမုတ္တိဋ္ဌိတုပ္ပန္န
အစရှိသည်တို့၌ ဥပ္ပန္နသဒ္ဓါနှင့် တကွဖြစ်သောကြောင့် နာမဝသေန၊ အမည်၏
အစွမ်းအားဖြင့် ဥပ္ပန္န နာမ၊ ဥပ္ပန္နတို့မည်၏။ ဝတ္ထမာနဘာဝေန၊ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။
န ဥပ္ပန္န နာမ၊ ကုန်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။

ဣမေ အနုပုဗ္ဗာ ကုသလာ ဓမ္မာတိ ဣမိနာ၊ ဖြင့်။ သောတာပန္နဿ၊
သောတာပတ္တိဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဣမေ သဒ္ဓါဒယော၊ တို့သည်။ သောတာပတ္တိဖလ
သစ္ဆိကိရိယာယ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာ။ ပဋိပန္နဿ၊ ကျင့်သော

၁။ ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္န ။ ။ ဤ၌ ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္န အသမုတ္တိဋ္ဌိတုပ္ပန္နတို့၏ အရကို တာသု
တာသု ဘူမိသု အသမုဟတံ အကုသလံ ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နံ နာမ၊ ဘူမိတိ ဝိပဿနာယ
အာရမ္မဏတာ တေဘူမကပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ ဘူမိလဒ္ဓံ နာမ တေသု ခန္ဓေသု ဥပ္ပတ္တာရဟံ
ကိလေသဇာတံ-ဟူသော အဋ္ဌသာလိနီ၊ ‘တာသု တာသု ဘူမိသု အသမုတ္တိဋ္ဌိတာ ကိလေသာ
ဘူမိလဒ္ဓုပ္ပန္နာတိ သင်္ချီ ဂစ္ဆန္တိ’-ဟူသော သမ္မောဟဝိနောဒနီကို ထောက်၍ သိအပ်၏။

သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ အတွက်။ အနုပုဉ္ဇနာ၊ ကုန်သော။ ကုသလာဓမ္မာ နာမ၊ မည်ကုန်၏။ ပုထုဇ္ဇနာနံ၊ တို့အား။ ဝါ၊ အတွက်။ ကော ပန ဝါဒေါ၊ အံ့နည်း။ ကုတိ ကုမံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ဧတ္ထ စ၊ ဤ။ ကုမေ အနုပုဉ္ဇနာ ကုသလာ ဓမ္မာ-ဟူသော ပါဌ်၌လည်း။ **ကုသလ** သဒ္ဓေါ၊ ကို။ ဗာဟိတိကသုတ္တေ ဝိယ၊ ဗာဟိတိကသုတ်၌ကဲ့သို့။ အနဝဇ္ဇပရိယာယော၊ ဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗော၊ ၏။ **ကုမေ ဥပ္ပန္နာ ကုသလာ ဓမ္မာ**တိ၊ ကား။ ပဌမမဂ္ဂေ၊ ၌။ ကုမေ သဒ္ဓါဒယော၊ တို့သည်။ သောတာပတ္တိဖလ-သစ္စိကိရိယာယ၊ ဌာ။ ပဋိပန္နဿ၊ အား။ ဥပ္ပန္နာ၊ ကုန်သော။ ကုသလာ ဓမ္မာ နာမ၊ မည်ကုန်၏။ ။

သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာယ၊ ဖြင့်။ ကာမဝိတက္ကော၊ ကို။ သုနိဂ္ဂဟိတော၊ ကောင်းစွာ နှိပ်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ယေန ဣလံ သတိန္နိယ”**န္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

သမာဓိဖြစ်သည်ရှိသော် ကာမဝိတက်ကိုကဲ့သို့ ဗျာပါဒဝိတက်ကို နှိပ်၍သာ ဖြစ်၏ဟု ပြလိုရကား ‘အနဝဇ္ဇသုခပဒဋ္ဌာနေန’ စသည်ကို ဆိုသတည်း။

အနဝဇ္ဇသုခပဒဋ္ဌာနေန၊ အပြစ်မရှိသော သုခလျှင် နီးစွာသော အကြောင်း ရှိသော။ အဝိက္ခေပေန၊ သမာဓိဖြင့်။ စေတောဒုက္ခသန္နိဿယော၊ စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်းကို မှီ၍ ဖြစ်သော။ ဝိက္ခေပပစ္စယော၊ ဥဒ္ဓစ္စ၏ အကြောင်းဖြစ်သော။ ဗျာပါဒဝိတက္ကော၊ ကို။ သုနိဂ္ဂဟော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ယေန ဣလံ သမာဓိန္နိယ”**န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ကုသလေသု ဓမ္မေသု၊ တို့၌။ အာရဒ္ဓဝီရိယော၊ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပရာပရာဓံ၊ သူတစ်ပါးတို့၏ အပြစ်ကို။ သုခေန၊ လွယ်သဖြင့်။ သဟတိ၊ သည်းခံတတ်၏။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝီရိယေန၊ ဖြင့်။ ဝိဟိသာဝိတက္ကော၊ ကို။ သုနိဂ္ဂဟိတော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ယေန ဣလံ ဝီရိယိန္နိယ”**န္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ သမာဓိအာဒိနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ ယထာသကံ၊ မိမိဥစ္စာအားလျော်စွာ။ ပဋိပက္ခပ္ပဟာနံ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့ကို ပယ်ခြင်းသည်။ ပညဝန္တဿေဝ၊ အားသာလျှင်။ ကုဇ္ဈတိ၊ ပြည့်စုံ၏။ ကုတိ၊ ဤသို့။ ကုမံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ **“ယေန ဥပ္ပနုပ္ပန္န”**တိ အာဒိံ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ ။

ယထာနိဒ္ဓါရိတာနံ၊ အကြင်အကြင် ထုတ်အပ်ကုန်သော။ ပဉ္စန္ဒံ၊ ကုန်သော။ ဧတေသံ ကုန္တိယာနံ၊ တို့၏။ သဝိသယေ၊ မိမိအရာ၌။ ဇေဋ္ဌကဘာဝံ၊ အကြီး၏

အဖြစ်ကို။ ဒသေတုံ၊ ငှာ။ **“သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ကတ္တ ဒဌဗ္ဗ”**န္တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တံ ဝစနံ၊ သည်။ သုဝိညေယျမေဝ၊ ပြီ။ သဒ္ဓါဒိနံ၊ ကုန်သော။ သေခါနံ၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော။ ဣမေသဗ္ဗ ဣန္ဒြိယာနံ၊ တို့၏လည်း။ နိပ္ပတ္တိယာ၊ ပြီးသဖြင့်၊ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ သေခါ၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ မတ္တကပ္ပတ္တာ၊ အပြီးသို့ ရောက်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒသေန္တော၊ ၍။ **“ဧဝံ သေခေါ”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ သေခပဋိပဒံ၊ ကို။ နိဂမေတိ၊ နိဂုံးအုပ်တော်မူ၏။

၁၇။ ဧဝံ၊ သို့။ သေခပဋိပဒံ၊ ကို။ ဝိဘဇိတွာ၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ဤ။ အသေခပဋိပဒံ၊ ကို။ ဝိဘဇိတုံ၊ ငှာ။ **“ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာန”**န္တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဤ။ **သဗ္ဗဓမ္မာနန္တိ** ဣမိနာ ပဒေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တဓမ္မေ၊ တို့ကို။ တာဝ၊ စွာ။ ဝိဘဇိတွာ၊ ၍။ တတ္ထ၊ ထိုတရားတို့၌။ အသေက္ခဿ၊ အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏။ ကောသလ္လံ၊

လိမ္မာသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒသေတုံ၊ ငှာ။ **“လောကော [၄၊ ၇၇] နာမာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ဝုတ္တတ္ထမေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသလျှင်ကတည်း။ **ကိလေသလောကေန ဘဝလောကော သမုဒါဂစ္ဆတိ**တိ ဧတ္ထ၊ ဤ။ ကာမာဝစရဓမ္မံ၊ ကို။ နိဿာယ၊ ၍။ ရူပါရူပါဝစရဓမ္မေ၊ တို့သို့။ သမုဒါဂမေတိ၊ ကောင်းစွာ ရောက်စေ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ သောတိ၊ ကား။ မဟဂ္ဂတဓမ္မေသု၊ မဟဂ္ဂုတ်တရားတို့၌။ ဝါ၊ ကား။ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတဓမ္မေသု၊ ပရိတ္တတရား မဟဂ္ဂုတ်တရားတို့၌။ ဌိတော၊ သော။ သော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ **ဣန္ဒြိယာနိ နိပ္ပတ္တေတိ**တိ၊ ကား။ သီလသမာဓယော၊ သီလသမာဓိတို့ကို။ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယေ၊ ကိလေသာတို့ကို ဖောက်ထွင်းခြင်း အဖို့ရှိသည်တို့ကို။ ကတ္တာ၊ ၍။ ဝိမုတ္တိပရိပါစနိယာနိ၊ ဝိမုတ္တိကို ရင့်စေတတ်ကုန်သော။ သဒ္ဓါဒိနံ၊ ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ တို့ကို။ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ၏။ **ဣန္ဒြိယေသု ဘာဝိယမာနေသု**တိ၊ ကား။ ယထာဝုတ္တ ဣန္ဒြိယေသု၊ တို့ကို။ ဝမိယမာနေသု၊ ပွားစေအပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟာဒိဝသေန၊ ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို သိမ်းဆည်းခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ နေယျဿ၊ သိအပ်သော တရားကို။ ပရိညာ၊ ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းသည်။ ဘဝတိ၊ ၏။ ။

ဒဿနပရိညာတိ၊ ကား။ **ဉာတပရိညာ**၊ ဉာတပရိညာတည်း။ **ဘာဝနာ-ပရိညာ**တိ၊ ကား။ တိရဏပရိညာ စ၊ လည်းကောင်း။ ပဟာနပရိညာ စ၊ လည်းကောင်းတည်း။ ။

၁။ **ဉာတပရိညာ** ။ ။ ထိုသုံးပါးသော ပရိညာတို့၏ အထူးကား ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို ရူပန နမန ကက္ခဋအစရှိသော မိမိလက္ခဏာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အကြောင်းအားဖြင့်

ဝါရ]

၂-ဝိစယဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၉၅

“သာ ဒုဝိဓော”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ သော။ အတ္ထံ၊ ကို။ “ယဒါ ဟိ သေခေါ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဝိဝရတိ၊ ဖွင့်တော်မူ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ “နိဗ္ဗိဒါသဟဂတေဟိ သညာမနသိကာရေဟိ”တိ ဣမိနာ၊ ဖြင့်။ ဗလဝဝိပဿနံ၊ အားကြီးသော ဝိပဿနာကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ယဒါ ဟိ သေခေါတိ စ ဧတ္ထ ပဒေ၊ ဌ။ သိက္ခနသီလတာယ၊ ကျင့်ခြင်းအလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနောပိ၊ ကိုလည်း။ သေခပဒေန၊ ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတော၊ ၏။ ဣတိ ကတွာ၊ ဤသို့ နှလုံးပြု၍။ တစ်နည်းကား-ဣတိ ကတွာ ဣမိနာ ကာရဏေန၊ ကြောင့်။ “ဒေ ဓမ္မာ ။လ။ကောသလ္လဉ္စာ”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ကလျာဏပုထုဇ္ဇင်တို့၏ ဝိပဿနာတရားတို့သည် ပဌမမဂ်ဉာဏ်တည်း-ဟူသော ဒဿနကောသလ္လသို့ မရောက်ကုန်သေးသော်လည်း သေက္ခပုဒ်ဖြင့် ကလျာဏပုထုဇ္ဇင်ပုဂ္ဂိုလ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ကောင်းအံ့လောစောဒနာ ရှိရကား ‘အယမေတ္ထ အဓိပ္ပါယော’ အစရှိသောပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

အယံ၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ ယဒါ၊ ဌ။ ကလျာဏ ပုထုဇ္ဇနော၊ သည်။ ပုဗ္ဗဘာဂသိက္ခံ၊ ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သော အကျင့်ကို။ သိက္ခန္တော၊ ကျင့်သည်ဖြစ်၍။ နိဗ္ဗိဒါသဟဂတေဟိ၊ ကုန်သော။ သညာမနသိကာရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ညေ ယံ၊ သိအပ်သော တရားကို။ ပရိဇာနာတိ၊ ပိုင်းခြား၍ သိ၏။ တဒါ၊ ဌ။ တဿ၊ ထိုကလျာဏပုထုဇ္ဇင်၏။ တေ ဝိပဿနာဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဒဿနကောသလ္လံ၊ ဟုဆိုအပ်သော။ ပဌမမဂ္ဂဉာဏံ၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ သမ္မာပုဏ္ဏန္တိ၊ ကုန်၏။ တေန၊ ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ယဇ္ဇေန္တိ၊ စပ်ကုန်၏။ ယဒါ ပန၊ ဌ်ကား။ သောတာပန္နာဒိသေခေါ၊ သည်။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။ နေယျံ၊ ကို။ ပရိဇာနာတိ၊ ၏။ တဒါ၊ ဌ။ တဿ၊ ထိုသောတာပန်အစရှိသော သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏။ တေ ဝိပဿနာဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဘာဝနာကောသလ္လံ၊ ဘာဝနာကောသလ္လဟု ဆိုအပ်သော အထက်မဂ်ဉာဏ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ ။

လည်းကောင်း ပိုင်းခြားသိခြင်းသည် ဉာတပရိညာ မည်၏။ ရုပ်နာမ်တရား တို့ကို အသီးလည်းကောင်း၊ တကွလည်းကောင်း၊ အဖြစ်အပျက်ကို သိမ်းဆည်းခြင်း အနိစ္စ အစရှိသော လက္ခဏာကို သိမ်းဆည်းခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် စုံစမ်း၍ ပိုင်းခြားသော ပညာသည် တိရဏပရိညာ မည်၏။ ဆန့်ကျင်ဘက် တရားတို့ကို ပယ်သဖြင့် ဖြစ်ပျက် အစရှိသည်ကို ပိုင်းခြားသော ပညာသည် ပဟာနပရိညာ မည်၏။

တံ ဉာဏန္တိ ကား။ ပုဗ္ဗေ ဌံ။ နေယျဿ၊ ကို။ ယာ ပရိညာ၊ အကြင် ပိုင်းခြား၍ သိသော ပညာကို။ ဝုတ္တာ၊ ဧ။။ တံ နေယျပရိဇာနနဉာဏံ၊ ထိုသိအပ်သော တရားကို ပိုင်းခြား၍ သိသော ဉာဏ်ကို။ **ပဉ္စဝိဓေန ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ** ဣမိနာ ပဒေန၊ ဖြင့်။ ဝိသယဘေဒန၊ အာရုံအပြားအားဖြင့်။ တဿ ဉာဏဿ၊ ဧ။။ ဘေဒံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ဧ။။ **ဓမ္မာနံ သလက္ခဏေ ဉာဏန္တိ** ကား။ ရူပါရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ကက္ခဠပုသနာဒိ သလက္ခဏေ၊ ကက္ခဠ ပုသနအစရှိသော မိမိလက္ခဏာ၌။ ဉာဏံ၊ သည်။ တံ ပန ဉာဏံ၊ ကိုကား။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌံသို့ ဆိုက်)။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗံ၊ သော။ နေယျံ၊ သိအပ်သော တရားသည်။ ဟေတုဟေတုဖလဘေဒတော၊ အကြောင်း အကျိုးတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဓမေဝ၊ သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဧ။။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ စ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ စ”**တိ၊ ဟူ၍။ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ ပြအပ်၏။ ။

ပရိညာတိ ဧတ္ထ ပဒေ၊ ဌံ။ တီရဏပရိညာ၊ ကို။ အဓိပ္ပေတာ၊ ဧ။။ ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ အဿ၊ အား။ ဝါ၊ ထိုသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏။ (ဇာနနာ၌ စပ်)။ ရူပါရူပဓမ္မေ တို့ကို။ သလက္ခဏတော စ၊ မိမိလက္ခဏာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ပစ္စယတော စ၊ အကြောင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အဘိဇာနိတွာ၊ အဘိညာပညာဖြင့် သိ၍။ ဌိတဿ၊ တည်သော သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ အား။ တစ်နည်းကား အဘိဇာနိတွာ၊ သိခြင်းကြောင့်။ ကုသလာဒိဝိဘာဂေဟိ၊ ကုသိုလ် အစရှိသည်ကို ဝေဖန်ခြင်းတို့ဖြင့်။ တေ၊ ထိုရုပ်နာမ်တရားတို့ကို။ ပရိဂ္ဂဟေတွာ၊ ၍။ အနိစ္စာဒိဝသေန၊ ဖြင့်။ ဇာနနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ဧဝံ ။လ။ ကုသလ”**န္တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ **ဧဝံ ဂဟိတာ**တိ၊ တည်း။ ဧဝံ၊ သို့။ အနိစ္စာဒိတော၊ အားဖြင့်။ ကလာပသမ္မသနာဒိဝသေန၊ ကလာပ်ကို သုံးသပ်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဂဟိတာ သမ္မသိတာ၊ သုံးသပ်အပ်ကုန်သော။ **ဣဒံ ဖလံ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ**တိ၊ ကား။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏာဒိကံ၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အစရှိသော။ ဣဒံ ဖလံ၊ ကို။ ပဋိပါဋိယာ၊ အစဉ်အတိုင်း။ **[၄၊ ၇၈]** ဥပ္ပါဒေန္တိ ဖြစ်စေကုန်၏။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... သုံးသပ်သော တရားတို့သည်သာ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အစရှိသော အကျိုးကို ဖြစ်စေကုန်သည် မဟုတ်တုံလော။ အဘယ့်ကြောင့် သုံးသပ် အပ်သော တရားတို့သည် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အစရှိသော အကျိုးကို ဖြစ်စေကုန်၏-ဟု ဆိုဘိသနည်း-ဟု အမေးပုစ္ဆာ စောဒနာ ထွက်ရာသောကြောင့် ထိုအမေးပုစ္ဆာ စောဒနာကို ဖြေတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် ‘နိမိတ္တဿ ။လ။ သစ္စာနိတိ’-ဟူသော ပါဠိကို ဆိုတော်မူသတည်း။

ကသွာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပါဒေန္တိ၊ ကုန်သနည်း ဟူမူကား။ **အရိယဘာဝကရာနိ**။ အရိယာ၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော။ သစ္စာနိ၊ တို့တည်း။ အရိယသစ္စာနိ၊ အရိယာ၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော သစ္စာတို့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုစ္စန္တိ ယထာ၊ ကုန်သကဲ့သို့။ နိမိတ္တဿ၊ အာရုံအကြောင်းဖြစ်သော သုံးသပ်အပ်သော တရား၏။ ဝါ၊ တရားကို။ ကတ္ထုဘာဝေန၊ ကတ္တား၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပစရဏတော၊ တင်စား၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပ္ပါဒေန္တိ၊ ကုန်၏။ **တေသန္တိ၊** ကား။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏာဒီနံ၊ တို့၏။ **ဧဝံ ဂဟိတာနန္တိ၊** ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ပဝတ္တိတာနံ၊ ဖြစ်စေအပ်ကုန်သော။ **အယံ အတ္ထောတိ၊** ကား။ သစ္စာနံ၊ တို့ကို။ အယံ အနုဗောဓပဋိဝေဓော၊ ဤလျှောက်ပတ်စွာ သိခြင်း ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်။ အတ္ထော၊ အကျိုးတည်း။

‘တတ္ထ ကတမာ ပရိညာ ။လ။ ဣဒံ ဖလံ နိဗ္ဗတ္တန္တိတိ အယံ ပရိညာ’-ဟူ၍ ဆိုက ပရိညာကို ပြခြင်းကိစ္စ မပြီးကောင်းပါသလော။ အသို့မူ၍ ‘တေသံ ဧဝံ ဂဟိတာနံ အယံ အတ္ထော’-ဟု ဆိုပြန်သနည်း-ဟု လီနန္တရစောဒနာရိ၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ယထာ ဟိ’အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ဟိ ယသွာ၊ ကြောင့်။ ပရိညာပညာ၊ ပိုင်းခြား၍ သိသော ပညာသည်။ သမ္မသိတဗ္ဗဓမ္မေ စ၊ သုံးသပ်အပ်သော တရားတို့ကိုလည်းကောင်း။ သမ္မသနဓမ္မေ စ၊ သုံးသပ်တတ်သော တရားတို့ကိုလည်းကောင်း။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးသပ်အပ်သော တရားတို့၌။ သမ္မသနာကာရဉ္စ၊ သုံးသပ်အပ်သော အခြင်းအရာကိုလည်းကောင်း။ ပရိဇာနာတိ ယထာ၊ ပိုင်းခြား၍ သိသကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ သမ္မသနဖလမ္ပိ၊ သုံးသပ်ခြင်း၏ အကျိုးကိုလည်း။ ပရိဇာနာတိ၊ ၏။ ဣတိ ကတ္တာ ဣမိနာ ကာရဏေန၊ ကြောင့်။ အယံ နယော၊ ကို။ ဒသိတော၊ ပြအပ်တော်မူပြန်သတည်း။ ။

၁။ အရိယဘာဝကရာနိ ။ ။ အဓိပ္ပာယ်ကား ဒုက္ခ အစရှိသော သစ္စာတို့သည် အရိယာ၏ အဖြစ်ကို မပြုတတ်ကုန်။ ထိုသစ္စာတို့ကို သိသော မဂ်ပညာသည်သာ အရိယာ၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်၏။ သို့သော်လည်း သစ္စာတို့ကို သိတတ်သော မဂ်ပညာ၏ အာရုံအကြောင်းဖြစ်သော သစ္စာတို့ကို အရိယာ၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်၏ဟု ကတ္တား၏အဖြစ်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်အပ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ အနိစ္စစသောအားဖြင့် သုံးသပ်သော တရားသာ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အစရှိသော အကျိုးကို ဖြစ်စေသော်လည်း ထိုသုံးသပ်အပ်သော တရား၏ အာရုံအကြောင်း ဖြစ်သော သုံးသပ်အပ်သော တရားတို့ကို ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အစရှိသော အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏ဟု ကတ္တား၏အဖြစ်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်အပ်ကုန်၏-ဟူလိုသော်။

အဘယံကြောင့် သမုဒယသစ္စာကို ဆိုသနည်း။ အလုံးစုံသော အကုသိုလ်ကို မဆိုကောင်းပါသလော ပုစ္ဆာရှိရကား ‘သဗ္ဗေ ဟိ’စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယေ အကုသလာတိ ကုမိနာ ပဒေန၊ ဖြင့်။ သမုဒယသစ္စံ၊ ကိ။ အာဟ၊ ဧ။ ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ အကုသလာ၊ တို့သည်။ သမုဒယပက္ခိယာ၊ သမုဒယသစ္စာ အဖို့ရှိကုန်၏။ ဝါ၊ သမုဒယသစ္စာ၏ အဖို့၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သမုဒယသစ္စံ၊ ကိ။ အာဟ၊ ဧ။ **ယေ ကုသလာတိ၊** ကား။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒယော၊ ကုန်သော။ မဂ္ဂဓမ္မာ၊ တို့တည်း။ ဖလဓမ္မာပိ၊ ဖိုလ်တရား တို့ကိုလည်း။ ယဒိပိ **သန္တိကာတဗ္ဗာ**၊ အကယ်၍ကား မျက်မှောက်ပြုအပ် ကုန်၏ရှင်။ ပန တထာပိ၊ သော်လည်း။ စတုသစ္စပုဋိဝေဓဿ၊ ဧ။ အဓိပ္ပေတတ္တာ၊ ကြောင့်။ **“ကတမေ လ။ အသင်္ခတ”**န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။

အတ္တကုသလောတိ၊ ကား။ ပစ္စယုပ္ပန္နေသု၊ အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော။ အတ္တေသု၊ အကျိုးတို့၌။ ကုသလော၊ လိမ်မာ၏။ **ဓမ္မကုသလောတိ၊** ကား။ ပစ္စယဓမ္မေသု၊ အကြောင်းတရားတို့၌။ ကုသလော၊ ဧ။ ဝါ၊ ကား။ ပါဠိအတ္ထပါဠိဓမ္မာ၊ ပါဠိ၏အနက် ပါဠိဓမ္မတို့သည်။ အတ္ထဓမ္မာ၊ အတ္ထဓမ္မမည်ကုန်၏။ (ဤ၌ အချို့စာ၌ အတ္ထဓမ္မာ-ဟု မရှိ။ မရှိသော်လည်း ဆောင်၍ ယောဇနာ)။ **ကလျာဏတာ ကုသလောတိ၊** ကား။ ယုတ္တတာကုသလော၊ သင့်သည်၏ အဖြစ်၌ လိမ်မာ၏။ စတုနယကောဝိဒေါ၊ ဧကတ္တ အစရှိသော လေးပါးသော နည်း၌ လိမ်မာ၏။ ကုတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္တော၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ ဒေသနာယုတ္တိကုသလော၊ တရားဟောခြင်း အစီအရင်၌ လိမ်မာ၏။ **ဖလတာကုသလောတိ၊** ကား။ ခီဏာသဝဖလကုသလော၊ ဖိုလ်၌ လိမ်မာ၏။ **“အာယကုသလော”**တိ အာဒိသု၊ တို့၌။ **အာယောတိ၊** ကား။ ဝမ္မိ၊ အစီးအပွားတည်း။ သာ၊ ထိုအစီးအပွားသည်။ အနတ္တဟာနိတော စ၊ အကျိုး မယုတ်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အဋ္ဌပ္ပတ္တိတော စ၊ အကျိုးဖြစ်သော အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒုဝိဓာ၊ ဧ။ **အပါယာတိ၊** ကား။ အဝမ္မိ၊ အစီးအပွား မရှိခြင်းတည်း။ သာပိ၊ ထိုအစီးအပွား မရှိခြင်းသည်လည်း။ အတ္တဟာနိတော စ၊ အကျိုးယုတ်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အနတ္တပ္ပတ္တိတော စ၊ အကျိုးမဖြစ်သော အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒုဝိဓာ၊ ဧ။ **ဥပါယောတိ၊** ကား။ သတ္တာနံ၊ တို့အား။

၁။ သန္တိကာတဗ္ဗာ ။ ။ ဖိုလ်တရားတို့၏ သစ္စဝိမုတ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဤ၌လည်း သစ္စာလေးပါးကို သိခြင်း၏ အလိုရှိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အသင်္ခတဓာတ်ကိုသာ ‘သန္တိကာတဗ္ဗာ’-ဟု ဆိုလေသည်-ဟူလိုသော်။

အစွာယိကေ၊ အဆောတလျှင် ပြုအပ်သော။ ဝါ။ **ရှောင်တခင်** ပြုအပ်သော။ ကိစ္စ
 ဝါ။ သည်လည်းကောင်း။ ဘယေ ဝါ။ သည်လည်းကောင်း။ ဥပုဇ္ဈ၊ သော်။ တဿ၊
 ထိုကိစ္စ၊ ဘေးရန်ကို။ တိကိစ္ဆနသမတ္တံ၊ ပြီးစေခြင်း၊ ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော။
 ဌာနုပ္ပတ္တိကာရဏံ၊ ထိုခဏ၌ ဖြစ်သော အကြောင်းတည်း။ တတ္ထ၊ ထိုအစီးအပွား
 အစရှိသည်တို့၌။ ကုသလော၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။

**အဘယ့်ကြောင့် အစီးအပွား အစရှိသည်တို့၌ လိမ္မာ၏-ဟု ဆိုအပ်သနည်း
 စုဒ္ဓိရကား ‘ခိဏသဝေါ ဟိ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ဟိ။ စွ။ ခိဏသဝေါ၊ သည်။ သဗ္ဗသော၊ အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်။
 အဝိဇ္ဇာယ၊ ၏။ ပဟိနတ္တာ၊ ကြောင့်။ ပညာဝေပုလ္လပုတ္တော၊ ပညာ၏ ပြန့်ပြောခြင်းသို့
 ရောက်သည်။ ဟုတ္တာ၊ ၍။ ဧတေသု အာယာဒိသု၊ ထိုအစီးအပွား အစရှိသည်တို့၌။
 ကုသလော၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဧဝံ၊ သို့။ အသေခဿ၊ ၏။ ကောသလံ၊
 လိမ္မာသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဧကဒေသေန၊ တစ်စိတ်အားဖြင့်။ ဝိဘာဝေတွာ၊ ၍။ ပုန၊
 တစ်ဖန်။ အနဝသေသတော၊ အားဖြင့်။ ဒသေန္တော၊ ရကား။ **“မဟတာ
 ကောသလေန သမန္နာဂတော”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ။

ပရိနိဋ္ဌိတသိက္ခဿ၊ ပြီးပြီးသော အကျင့်ရှိသော။ အသေခဿ၊ အား။
 သတောကာရိတာယ၊ သတိဖြင့် ပြုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အညံ၊ သော။ ပယောဇနံ၊
 အကျိုးသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ဒိဌမဗ္ဗသုခဝိဟာရတ္ထ”**န္တိ၊ ဟူ၍။
 ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဣဒါနိ၊ ၌။ ယထာနိဒ္ဓိဌံ၊ သော။ သေခါသေခပဋိပဒံ၊ ကို။ နိဂမေန္တော၊
 နိဂုံးအုပ်လိုသည်ဖြစ်၍။ **“ဣမာ ဒွေ စရိယာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တတ္ထ
 ဝစနေ၊ ၌။ ဗောဇ္ဈန္တိ၊ ကား။ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။ ဝါ၊ သိအပ်သော တရားတည်း။
တံ စတုပ္ပိန္နိ၊ ကား။ တံ ဗောဇ္ဈံ၊ ထိုသိအပ်သော တရားသည်။ စတုသစ္စဘာဝတော၊
 သစ္စာလေးပါး ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ အဖြစ်အားဖြင့်။ စတုပ္ပိဓံ၊ ၏။ **ဧဝံ
 ဇာနာတိ**တိ၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ပရိညာဘိသမယာဒိဝသေန၊ ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း
 အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ယော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ ဇာနာတိ၊ ၏။ **အယံ
 ဝုစ္စတိ**တိ၊ ကား။ သတိဝေပုလ္လပုတ္တော၊ သတိ၏ ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်သော။ အယံ

၁။ ရှောင်တခင် ။ ။ အရေးကန့်လန့်၊ ဟန့်ပါကောင်းလျက်၊ ရှောင်းတခင်ခင်၊
 ခုံတမင်လျှင်-ဟူ၍ ရှေးဆရာတို့ ဆိုရကား ရှောင်းဟု ဝိသဇ္ဇနီနှင့် ရေးအပ်၊ ဖတ်အပ်၏။

သေခေါ၊ ကို။ နိပ္ပရိယာယေန၊ မုချအားဖြင့်။ “သတော၊ သတိနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍။
အဘိက္ကမတိ၊ ရှေးသို့ တက်၏”။ ကုတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ကုတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊
 ၏။ သေသံ၊ သည်။ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ ပေါ်သော အနက် ရှိသလျှင်ကတည်း။ ကုဓာပိ၊
 ဤပုစ္ဆာဂါထာ ဝိသဇ္ဇနာဂါထာ တို့၌လည်း။ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနဝိစယာ၊ တို့ကို။ ပုဗ္ဗေ၊ ၌။
 ဝုတ္တနယာနုသာရေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းကို အစဉ် မိုးသဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊
 ကုန်၏။ ။

 [၄၊ ၇၉] ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားဖြင့်။ မဟာထေရော၊
 အရှင်မဟာကစ္ဆည်းမထေရ်သည်။ ဝိစယဟာရံ၊ ကို။ ဝိဘဇန္တော၊ ဝေဖန်တော်
 မူသည်ဖြစ်၍။ အဇိတသုတ္တဝသေန၊ အဇိတသုတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပုစ္ဆာဝိစယဉ္စ၊
 ကိုလည်းကောင်း။ ဝိသဇ္ဇနဝိစယဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ ကုဒါနိ၊ ၌။
 သုတ္တန္တရေသုပိ၊ သုတ်တစ်ပါးတို့၌လည်း။ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနဝိစယာနံ၊ တို့၏။ နယံ၊ ကို။
 ဒဿေန္တော၊ ၍။ “**ဧဝံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ ဧဝံ ဝိသဇ္ဇိတဗ္ဗံ**”န္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ တတ္ထ
 ဝစနေ၊ ၌။ **ဧဝန္တိ၊** ကား။ ကုမိနာ နယေန၊ ဤအဇိတသုတ်၌ ဆိုအပ်သော နည်းဖြင့်။
ပုစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ၊ ကား။ ပုစ္ဆာ၊ ကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဝါ၊ ကား။ အာစိက္ခိတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဝိဝေစေတဗ္ဗာ၊
 ရှေးချယ်စိစစ်အပ်၏။ ကုတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဧဝံ ဝိသဇ္ဇိတန္တိ** ဧတ္တာပိ၊
 ၌လည်း။ ဒဿေဝ ဒသော ဧဝ နယော၊ ဤနည်းပင်တည်း။ **သုတ္တဿ စာတိ** အာဒိ၊
 သည်။ အနုဂီတိဝိစယနိဒ္ဒဿနံ၊ အနုဂီတိကို စိစစ်ခြင်းကို ပြသော စကားတည်း။
အနုဂီတိ အတ္ထတော စ ဗျဉ္ဇနတော စ သမာနေတဗ္ဗာတိ၊ ကား။ သုတ္တန္တရ
 ဒေသနာသင်္ဂါတာ၊ တစ်ပါးသော သုတ် ဒေသနာဟု ဆိုအပ်သော။ အနုဂီတိ၊ ကို။
 အတ္ထတော စ၊ အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဗျဉ္ဇနတော စ၊ သဒ္ဒါအားဖြင့်
 လည်းကောင်း။ သံဝဏ္ဏိယမာနေန၊ ဖွင့်အပ်သော။ သုတ္တေန၊ နှင့်။ သမာနာ သဒိသိ၊
 တူသည်ကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဝါ၊ နှီးနှောသောအားဖြင့် တူသည်ကို ပြုအပ်၏။ ဝါ၊
 ကား။ တသ္မိံ သုတ္တေ၊ ထိုဖွင့်အပ်သော သုတ်၌။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ အာနေတဗ္ဗာ၊
 ၏။ **အတ္တာပဂတန္တိ၊** ကား။ အတ္ထတော၊ အနက်မှ။ အပေတံ၊ ကင်းသော။ ဝါ၊ ကား။
 ဒသဒိဋ္ဌိမာဒိဝစနံ ဝိယ၊ ဒသဒိဋ္ဌိမာ အစရှိသော သဒ္ဒါကဲ့သို့။ အသမ္ပန္နတ္ထံ၊ အချင်းချင်း
 မစပ်သော ပုဒ်အနက်ရှိသော။ တေနေဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “**သမ္ပပ္ပလာပံ ဘဝတိ**”တိ၊
 ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ဧတေန၊ ဤအတ္တာပဂတံ အစရှိသောပါ၌ဖြင့်။ အတ္ထဿ၊ ၏။
 သမာနေတဗ္ဗတာယ၊ ကောင်းစွာ ဆောင်အပ်သည်၏ အဖြစ်၏။ ကာရဏံ၊ ကို။ အာဟ၊
 ၏။ **ဒုနိက္ခိက္ကဿာတိ၊** ကား။ အသမ္မာဝုတ္တဿ၊ မကောင်းသဖြင့် ဆိုအပ်သော။ ဝါ၊

မကောင်းစွာ ဆိုအပ်သော။ **ဒုန္နယော**တိ၊ ကား။ ဒုက္ခေန၊ ဆင်းရဲငြိုငြင်သဖြင့်။
 နေတဗ္ဗော၊ သိအပ်သည်။ ဝါ၊ ကား။ နေတုံ၊ သိခြင်းငှာ။ အသက္ကုဏေယျော၊
 မတတ်နိုင်သည်။ **ဗျဉ္ဇနပေတန္တိ**၊ ကား။ သဘာဝနိရုတ္တိသမူပေတံ၊
 မာဂဓဘာသာတည်းဟူသော သဘာဝနိရုတ္တိနှင့် ပြည့်စုံသော။ ။

ဧဝံ၊ သို့။ အနုဂီတိဝိစယံ၊ ကို။ ဒဿေတွာ၊ ဤ။ နိဒ္ဒေသဝါရေ၊ ဤ။ “သုတ္တဿ
 ယော ပဝိစယော”တိ၊ ဟူ၍။ သံခိတ္တေန၊ အားဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ သော။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဝိဘဇိတုံ၊
 ငှာ။ **“သုတ္တဉ္စ ပဝိစိနိတဗ္ဗ”**န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝတွာ၊ ဤ။ တဿ သုတ္တဿ၊ ကို။ ဝိစိနနာကာရံ၊
 ရှေးချယ်စိစစ်သော အခြင်းအရာကို။ ဒဿေန္တော၊ ဤ။ **“ကိ ဣဒံ သုတ္တံ အာဟစ္စ
 ဝစန”**န္တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ဧ။။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဤ။ **အာဟစ္စ ဝစနန္တိ**၊ ကား။
 ဘဂဝတော၊ သည်။ ဌာနကရဏာနိ၊ ဌာန်ကရိုဏ်းတို့ကို။ အာဟစ္စ အဘိဟန္တာ၊
 ထိစေ၍။ ပဝတ္တဝစနံ၊ ဖြစ်သော စကားတော်လော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန၊ သည်။ သာမံ၊
 ကိုယ်တော်တိုင်။ ဒေသိတသုတ္တံ၊ လော။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။
အနုသန္တိဝစနန္တိ၊ ကား။ သာဝကဘာသိတံ၊ သာဝကတို့ ဟောအပ်သော သုတ်လော။

**ရှေ့နောက်စပ်သော စကားသာ အနုသန္တိ မည်ကောင်းသည် မဟုတ်တုံလော
 စောဒနာရှိရကား ‘တံ ဟိ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။**

ဟိ၊ စွ။ တံ၊ ထိုသာဝကတို့ ဟောအပ်သော သုတ်ကို။ ဘဂဝတော၊ ဧ။။ ဝစနံ၊
 ကို။ အနုသန္တေတွာ၊ စပ်၍။ ပဝတ္တနတော၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ “အနုသန္တိဝစန”န္တိ၊ ဟူ၍။
 ဝုတ္တံ၊ ဧ။။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဗ္ဗဗ္ဗံ၊ ဧ။။ **နိတတ္ထန္တိ**၊ ကား။ ယထာရုတဝသေန၊ တိုက်ရိုက်၏
 အစွမ်းအားဖြင့်။ ဉာတဗ္ဗတ္ထံ၊ ယူအပ်သော အနက်ရှိသော သုတ်လော။ **နေယျတ္ထန္တိ**၊
 ကား။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ထုတ်ဆောင်၍။ ဂဟေတဗ္ဗတ္ထံ၊ သိအပ်သော အနက်ရှိသော
 သုတ်လော။ **သံကိလေသဘာဂိယန္တိ** အာဒိနံ၊ ကုန်သော။ ပဒါနံ၊ တို့၏။ အတ္ထော၊
 သည်။ ပဌာနဝါရဝဏ္ဏနာယံ၊ ပဌာနဝါရ၏ အဖွင့်၌။ အာဝိ၊ စွာ။ ဘဝိဿတိ၊ တံ။

**ပဌာနအစီအရင်သည် နယအစီအရင်ကဲ့သို့ ဟာရတို့နှင့်
 မရောမယှက်သော အစီအရင်တစ်ပါး မဟုတ်လော-ဟူသော စောဒနာကို
 နှလုံးဝိုက်၍ ‘ယသ္မာ ပန’အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။**

ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ ဘဂဝတော၊ ဧ။။ ဒေသနာ၊ သည်။ သောဠသဝိဓေ၊
 သော။ သာသနပဌာနေ၊ ဤ။ ဧကံ ဘာဂံ၊ တစ်ခုသော အဖို့သို့။ အဘဇ္ဇန္တိနာမ၊ မဝင်သော
 ဒေသနာ မည်သည်။ ဝါ၊ မဆည်းကပ်သော ဒေသနာမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊

ကြောင့်။ သောပိ နယော၊ ထိုသာသနပဋ္ဌာနနည်းကိုလည်း။ ဝိစေတဗ္ဗ ဘာဝေန၊ စိစစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ဣဓ၊ ဤနေတ္တိကျမ်း၌။ နိက္ခိတ္တော၊ ထားတော်မူအပ်၏။ ။

ကုဟိ ဣမဿ သုတ္တဿာတိ၊ ကား။ ဣမဿ သုတ္တဿ၊ ၏။ ကသ္မိ၊ အဘယ်မည်သော။ ပဒေသေ၊ အရပ်၌။ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနေသု၊ အစ အလယ် အဆုံးတို့၌။ **သဗ္ဗာနိ သစ္စာနိ ပဿိတဗ္ဗာနိတိ၊** ကား။ ဒုက္ခသစ္စံ၊ ကို။ သုတ္တဿ၊ ၏။ “ကုဟိ ကသ္မိ ပဒေသေ၊ အဘယ်အရပ်၌။ ဝါ၊ ကား။ ကသ္မိ ပဒေ၊ အဘယ်ဂါထာပုဒ်၌။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ၍။ ဝိစေတံ၊ ရွေးချယ် စိစစ်အံ့သောငှာ။ ပဿိတဗ္ဗံ၊ ရှုအပ်သနည်း။ သမုဒယသစ္စံ၊ ကို။ နိရောဓသစ္စံ၊ ကို။ မဂ္ဂသစ္စံ၊ ကို။ ကုဟိ၊ အဘယ်အရပ်၌။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ၍။ ဝိစေတံ၊ ငှာ။ ပဿိတဗ္ဗံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ရှုအပ် မှတ်အပ် သနည်း။” ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ သဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ သစ္စာနိ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ၍။ ဝိစေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သနည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ **အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနေတိ** ဧဝံ သုတ္တံ ပဝိစေတဗ္ဗန္တိ ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ၌။ အာဒိတော စ၊ အစ၌

လည်းကောင်း။ မဇ္ဈတော စ၊ အလယ်၌ လည်းကောင်း။ **[၄၊ ၈၀]** ပရိယောသာနတော စ၊ ၌လည်းကောင်း။ ဧဝံ ဣမိနာ ပုစ္ဆာဝိစယာဒိနယေန၊ ဤသို့ပုစ္ဆာကို စိစစ်ခြင်း အစရှိသော နည်းဖြင့်။ သုတ္တံ၊ ကို။ ပဝိစိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဧတ္ထ စ၊ ဤဝိစယဟာရဝိဘင်း၌လည်း။ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနပုဗ္ဗာပရာနုဂီတိဝိစယာ၊ ပုစ္ဆာဝိစယ ဝိသဇ္ဇနာဝိစယ ပုဗ္ဗာပရဝိစယ အနုဂီတိဝိစယတို့ကို။ ပါဠိယံ၊ ၌။ သရူပေနေဝ၊ ဖြင့်သာလျှင်။ ဒဿိတာ၊ ကုန်၏။ အဿာဒါဒိဝိစယော ပန၊ ကိုကား။ သစ္စနိဒ္ဒါရဏမုခေန၊ သစ္စာကို ထုတ်ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ နယတော၊ နည်းအားဖြင့်။ ဒဿိတော၊ ၏။ သော အဿာဒါဒိဝိစယော၊ ကို။ နိဒ္ဒေသဝါရေ၊ နိဒ္ဒေသဝါရ အဖွင့်၌။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဖြင့်ပင်လျှင်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

ပဒဝိစယကို သရုပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နည်းအားဖြင့်လည်းကောင်း မပြခဲ့။ လွတ်လေအံ့လော စုဒ္ဓိရကား ‘တဗ္ဗိစယေနေဝ’ စသောပါဌ်ကို မိန့်သော်။
တဗ္ဗိစယေနေဝ စ၊ ထိုပုစ္ဆာ အစရှိသည်ကို စိစစ်ခြင်း အဿာဒ အစရှိသည်ကို စိစစ်ခြင်းဖြင့်ပင်လျှင်။ ပဒဝိစယော၊ သည်။ သိဒ္ဓေါ၊ ပြီး၏။ ဣတိ၊ ဤကား ဝိစယဟာရဝိဘင်း အဖွင့်တည်း။

ဝိစယဟာရဝိဘင်္ဂဏ္ဌနာ၊ အဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။

၃-ယုတ္တိဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၁၈။ **တတ္ထ ကတမော ယုတ္တိဟာရော**တိ အာဒိ၊ ဟာရော အစရှိသော စကားသည်။ ယုတ္တိဟာရဝိဘင်္ဂေ၊ တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုယုတ္တိဟာရဝိဘင်း၌။ **ကိယောဇယတိ**တိ ဣမိနာ ပါဌေန၊ ဖြင့်။ ယုတ္တိဟာရဿ၊ ၏။ ဝိသယံ၊ အရာကို။ ပုစ္ဆတိ၊ ၏။ ဧတဿ၊ ဤယုတ္တိဟာရ၏။ ဝိသယော ပန၊ သည်ကား။ ကော၊ နည်း။ အတထာကာရေန၊ မဟုတ်မမှန်သော အခြင်းအရာဖြင့်။ ဂယုမာနာ၊ ယူအပ်ကုန်သော။ သုတ္တတ္ထာ၊ သုတ်၏ အနက်တို့သည်။ ဝိသယော၊ အရာတည်း။

ဟုတ်မှန်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ယူအပ်ကုန်သော သုတ်၏ အနက်တို့သာ ဤဟာရ၏အမည် မဟုတ်ကောင်းပါလောစောဒနာရှိရကား ‘တေဟိ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ တေ၊ ထိုမဟုတ်မမှန်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ယူအပ်ကုန်သော သုတ်၏ အနက်တို့ကို။ တေန၊ ထိုယုတ္တိဟာရဖြင့်။ သာတိသယံ၊ လွန်စွာ။ ယာထာဝတော၊ ဟုတ်မှန်သောအားဖြင့်။ ယုတ္တိနိဒ္ဒါရဏေန၊ ယုတ္တိကို ထုတ်သောအားဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣတရေသုပိ၊ ဤမှ တစ်ပါးသော ဟာရတို့၌လည်း။ အယံ ဟာရော၊ ကို။ ဣစ္ဆိတော ဧဝ၊ လျှင်ကတည်း။

ထိုသို့ အလိုရှိအပ်သော် တစ်ပါးသော ဟာရတို့၌ ထုတ်သောအားဖြင့်ပင် အလိုမရှိအပ်သလော ပုစ္ဆာရှိရကား ‘တံ ပန’ အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

တံ ပန၊ ထိုသို့ အလိုရှိခြင်းသည်သာ။ ဘူတကထနမတ္တံ၊ ဟုတ်မှန်သောအားဖြင့် ဆိုခြင်းမျှသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။

ယုတ္တိဟာရကို ဝေဖန်လိုသည်ရှိသော် ‘တာနိ ပဒဗျဉ္ဇနာနိ’ စသည်ကိုသာ ဆိုပါလော။ အသို့မူ၍ ‘စတ္တာရော မဟာပဒေသာ’ စသော ပါဌ်ကို ဆိုဘိသနည်း-ဟု လိနန္တရစောဒနာရှိရကား ‘ယသ္မာ ပန’ စသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ အယံ ယုတ္တိဂဝေသနာ နာမ၊ ဤယုတ္တိကို ရှာခြင်းမည်သည်။ မဟာပဒေသေန၊ နှင့်။ ဝိနာ၊ ၍။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယုတ္တိဟာရံ၊ ကို။ ဝိဘဇန္တော၊ ဝေဖန်တော်မူသော အရှင်မဟာကစ္စည်းမထေရ်သည်။ တဿ၊ ထိုယုတ္တိဟာရ၏။ လက္ခဏံ၊ ကို။ တာဝ၊ စွာ။ ဥပဒိသိတုံ၊ ညွှန်ပြအံ့သောငှာ။ **“စတ္တာရော မဟာပဒေသာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ်။ **မဟာပဒေသာ**တိ၊ ကား။ မဟာအပဒေသာ၊ ကြီးမြတ်သော သူတို့ကို ညွှန်၍ ဆိုအပ်သော အကြောင်းတို့သည်။ ဗုဒ္ဓါဒယော၊ ကုန်သော။ မဟန္တေ၊ ကြီးမြတ်ကုန်သော သူတို့ကို။ အပဒိသိတွာ၊ ညွှန်၍။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်သော။ မဟာကာရဏာနိ၊ ကြီးစွာသော အကြောင်းတို့သည်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ အထ ဝါ၊ ကား။ **မဟာပဒေသာ**တိ၊ ကား။ မဟာဩကာသာ၊ ကြီးစွာသော တည်ရာကို ပြီးစေတတ်သော အကြောင်းတို့သည်။ မဟန္တာနိ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မဿ၊ ၏။ ပတိဋ္ဌာနာနိ၊ တည်ရာကို ပြီးစေတတ်သော အကြောင်းတို့သည်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ ဝုတ္ထော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ဗုဒ္ဓါဒယော စသော ပါဠိဖြင့် မဟန္တာ အပဒိသိတဗ္ဗာ ဧတေသန္တိ မဟာပဒေသာ-ဟူသော ဝစနတ္ထကို ပြသည်။)

တတြ ပါဠေ၊ ဌ်။ အယံ၊ ကား။ ဝစနတ္ထော၊ တည်း။ အပဒိဿတိ၊ ညွှန်အပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အပဒေသော၊ မည်၏။ ဧတဿ၊ ဤအကြောင်းအား။ အပဒေသော၊ ညွှန်အပ်သော။ ဗုဒ္ဓေါ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဗုဒ္ဓါပဒေသော**၊ မည်၏။ သေသေသုပိ၊ ကြွင်းသော သံဃာပဒေသ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း။ ဧသ ဧသော နယော၊ ဤနည်းပင်တည်း။ “ဧတံ သုတ္တံ၊ ကိ။ မေ မယာ၊ သည်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ သမ္ပုခါ၊ မျက်မှောက်၌။ သုတံ၊ ကြားနာအပ်၏။” ဣတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဧကနစိ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူသည်။ အာဘတဿ၊ ဆောင်အပ်သော။ ဂန္ထဿ၊ ကျမ်းကို။ (ဝိနိစ္ဆယနေ၌ စပ်)။ ဓမ္မောတိ ဝါ၊ ဓမ္မဟူ၍ လည်းကောင်း။ အဓမ္မောတိ ဝါ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဝိနိစ္ဆယနေ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၌။ ကာရဏံ၊ တည်း။ တစ်နည်းကား-ကာရဏံ၊ ကိ။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တံ ပန ကာရဏံ၊ သည်ကား။ ကိံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စေ ဝဒေယျ၊ အံ့။ တထာ၊ ထိုအခြင်းအရာဖြင့်။ အာဘတဿ၊ သော။ တဿ ဂန္ထဿ၊ ၏။ **သုတ္တောတရဏာဒိ**၊ ဧဝံ၊ သုတ်၌ သက်ဝင်ခြင်း အစရှိသည်သာလျှင်။ ကာရဏံ၊ တည်း။

ထိုကို ချဲ့လိုရကား ‘ဓမ္မဿ ဟိ’စသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

၁။ သုတ္တောတရဏာဒိ ။ ။ အာဒိသဒ္ဓါဖြင့် သုတ်၌ မသက်ဝင်ခြင်း အစရှိသည်ကိုလည်း ယူအပ်၏။ အဓိပ္ပာယ်ကား သုတ်၌ သက်ဝင်ခြင်း ဝိနည်းနှင့် နှီးနှောခြင်းတို့သည် တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူသည် ဆောင်အပ်သော ကျမ်း၏ ဓမ္မဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၌ အကြောင်းတည်း။ သုတ်၌ မသက်ဝင်ခြင်း၊ ဝိနည်းနှင့် မနှီးနှောခြင်းတို့သည် အဓမ္မဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၌ အကြောင်းတည်း ဟူလိုသော်။ ယင်းသို့ သုတ်၌ သက်ဝင်ခြင်း မသက်ဝင်ခြင်း

ယထာဘတဿ၊ အကြင်အကြင် တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူသည် ဆောင်အပ်သော။ ဂန္ထဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။ သုတ္တဝိနယေဟိ၊ သုတ်ဝိနည်းတို့ဖြင့်။ သံသန္ဓနံ၊ နှီးနှောခြင်းသည်။ ဓမ္မောတိ၊ ဟူ၍။ အသံသန္ဓနံ၊ မနှီးနှောခြင်းသည်။ အဓမ္မောတိ၊ ဟူ၍။ ဝိနိစ္ဆယကာရဏံ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၌ အကြောင်းသည်။ ယဒိ သိယာ၊ အံ့။ ဧဝံ သန္တေ၊ သော်။ ကထံ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ စတ္တာရော၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်အံ့နည်း။ ဣတိ အယံ၊ သည်လျှင်။ ပုစ္ဆာ၊ တည်း။ အပဒိသိတဗ္ဗဘေဒတော၊ ညွှန်အပ်သော အပြားအားဖြင့်။ စတ္တာရော၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

ဟိ ဝိတ္တာရယိဿာမိ၊ အံ့။ ဓမ္မဿ၊ ၏။ သမ္ပဒါယာ၊ သိကြောင်းဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဘဂဝါ စ၊ လည်းကောင်း။ သာဝကာ စ၊ တို့လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒွေ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ (သံပဒိယတိ ဉာယတိ ဓမ္မော ဧတေဟိတိ သမ္ပဒါယာ၊ အက္ခာတာရော၊ ဋီကာ)။

ယင်းသို့သော် ဗုဒ္ဓါပဒေသ၊ သာဝကာပဒေသအားဖြင့် နှစ်ပါးသာ ဖြစ်ကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော စောဒနာရုံရာသောကြောင့် ‘တေသု’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်ပြန်သော်။

တေသု၊ ထိုဘုရားသာဝကတို့တွင်။ သာဝကာ၊ တို့သည်။ သံဃဂဏပုဂ္ဂလ ဝသေန၊ သံဃာ ဂိုဏ်း ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တိဝိဓာ၊ ကုန်၏။ “ဧဝံ၊ သို့။ မယာ၊ သည်။ အမုမှာ၊ ဤမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အထံမှ။ အယံ ဓမ္မော၊ ကို။ ပဋိဂ္ဂဟိတော၊ နာခံအပ်၏။” ဣတိ၊ ဤသို့။ အပဒိသိတဗ္ဗနံ၊ ညွှန်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဘေဒေန၊ အပြားအားဖြင့်။ စတ္တာရော၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ “ဗုဒ္ဓါပဒေသော ။လ။ ဧကတ္ထေရာပဒေသော”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ **တာနိ ပဒဗျဉ္ဇနာနိ**တိ ဧတ္ထ၊ ၌။ ကေနစိ၊ သည်။ အာဘတသုတ္တဿ၊ ၏။ ပဒါနိ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဗျဉ္ဇနာနိ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ အတ္ထပဒါနိ စေဝ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဗျဉ္ဇနပဒါနိ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ သံဝဏ္ဏကေန၊ ဖွင့်သော ဆရာသည်။ သံဝဏ္ဏနာဝသေန၊ အားဖြင့်။ **[၄၊ ၈၁]** အာဟရိယမာနာနိ၊ ဆောင်အပ်ကုန်သော။ ပဒဗျဉ္ဇနာနိ၊ အတ္ထပဒ ဗျဉ္ဇနပဒတို့ကို။ **သုတ္ထေ**

အစရှိသည်သည် တစ်စုံ တစ်ယောက်သော သူသည် ဆောင်အပ်သော ကျမ်း၏ ဓမ္မဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အဓမ္မဟူ၍လည်းကောင်း ဆုံးဖြတ်ခြင်း၌ အကြောင်းဖြစ်သည်ရှိသော် အဘယ်သို့ လေးပါးအပြား ရှိအံ့နည်းဟု နှလုံးပိုက်၍ ‘ယဒိ ဧဝံ’ စသည်ဖြင့်သာ စောဒနာသတည်း။

ဩတာရယိတဗ္ဗာနီတိ၊ ကား။ သုတ္တေ၊ ဌ။ အနုပဝေသိ-တဗ္ဗာနိ၊ သွင်းအပ်ကုန်၏။
သန္ဓဿယိတဗ္ဗာနီတိ၊ ကား။ သံသန္ဓေတဗ္ဗာနိ၊ နှီးနှောအပ်ကုန်၏။
ဥပနိက္ခိပိတဗ္ဗာနီတိ၊ ကား။ ပက္ခိပိတဗ္ဗာနိ၊ ထည့်အပ်ကုန်၏။

သုတ်ကို ပြလိုပါသော် ‘**ဣမသ္မိ ဗုဒ္ဓဘာသိတသုတ္တေ’** အစရှိသည်ကိုသာ
 မဆိုကောင်းပါသလော။ အဘယ်ကြောင့် စတူသု အရိယသစ္စေသု-ဟု
 ဆိုဘိသနည်း။ အရိယသစ္စာတို့သည် သုတ် မဟုတ်ကုန်တကား-ဟူသော
 လိနန္တရစောဒနာကို ပြလိုသောကြောင့် ထိုလိနန္တရစောဒနာကို ပြောအံ့သောငှာ
 ‘တတ္ထ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုတော်မူသတည်း။

သုတ္တာဒီနိ၊ တို့ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ “**ကတမသ္မိ**”န္တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။
 တတ္ထ၊ ထိုသုတ်အစရှိသည်တို့ကို ပြရာ၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဝစနံ၊
 သည်။ ဧကဂါထာမတ္တဗ္ဗိ၊ တစ်ဂါထာမျှလည်း။ သစ္စဝိနိမုတ္တံ၊ သစ္စာလေးပါးမှ
 လွတ်သော စကားတော်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သုတ္တေတိ ပဒဿ၊ ၏။
 အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ “**စတူသု အရိယသစ္စေသု**”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

ယင်းသို့ သစ္စာလေးပါးကို သုတ်ဟူ၍ သိသော အဋ္ဌကထာ၌ ပိဋကသုံးပုံကို
 သုတ်ဟု ဆိုခဲ့၏။ အဋ္ဌကထာစကားနှင့် မဆန့်ကျင်ပြီလော စုဒ္ဓိရှိရကား
 ‘**အဋ္ဌကထာယံ ပန’** စသည်ကို ဆိုသတည်း။

အဋ္ဌကထာယံ ပန၊ ၌ကား။ တိဏိ ပိဋကာနိ၊ တို့သည်။ သုတ္တံ၊ မည်၏။ ဣတိ၊
 ဤသို့။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ဣမိနာ နေတ္တိဝစနေန၊ နှင့်။ အညဒတ္ထ၊ စင်စစ်။
 သံသန္ဓတိ စေဝ၊ နှီးလည်းနှီးနှော၏။ သမေတိ စ၊ ညီလည်းညီ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။
 ဒဌဗ္ဗံ၊ ၏။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဒေသနာ၊ သည်။ ယာဝဒေဝ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာ၊
 တဏှာဒိဌိအားဖြင့် မစွဲလမ်းမှု၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်းအကျိုးအပိုင်းအခြား ရှိသည်။
 ဟောတိ၊ ၏။ သာ ဒေသနာ၊ သည်။ ဧကန္တေန၊ ဖြင့်။ ရာဂါဒိကိလေသဝူပသမံ၊
 ရာဂအစရှိသော ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းခြင်းကို။ ဝဒတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
ဝိနယေတိ ပဒဿ၊ ၏။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ “**ရာဂဝိနယေ**”တိ အာဒိ၊ ကို။
 အာဟ၊ ၏။

ဝိနယန္တိ ရာဂါဒယော ဧတေနာတိ ဝိနယော-ဟူသော ဝစနတ္ထဖြင့်
ကာရဏကို အလိုရှိရကား ‘ဝိနယောတိ’ စသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

ဟိ၊ စွ။ ရာဂါဒိဝူပသမနိမိတ္တံ၊ ရာဂအစရှိသည်တို့၏ ငြိမ်းခြင်း၏
 အကြောင်းဖြစ်သော။ ကာရဏံ၊ ကို။ ဝိနယောတိ၊ ဟူ၍။ ဣဓ၊ ၌။ အဓိပ္ပေတံ၊ ၏။

ယထာ ယေန ကာရဏေန၊ ကြောင့်။ ရာဂဒိဝ္ဗုဒ္ဓသမနိမိတ္တံ၊ သော။ ကာရဏံ၊ ကို။
ဝိနယောတိ၊ ဟူ၍။ အဓိပ္ပေတံ။ ဧ။ တထာ တေန ကာရဏေန၊ ကြောင့်။ “ယေ
ခေါ တံ ။လ။ သတ္ထုသာသန”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဘဂဝါ၊ သည်။ အာဟ၊ ဧ။

“ဂေါတမိ၊ ဂေါတမိ။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သရာဂါယ၊ တပ်ခြင်းနှင့်
တကွဖြစ်ခြင်းငှာ။ သံဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိရာဂါယ၊ တပ်ခြင်း ကင်းခြင်းငှာ။
နော သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်။ သညောဂါယ၊ ဝဋ်၌ ယှဉ်ခြင်းငှာ။ သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။
ဝိသညောဂါယ၊ ဝဋ်၌ ယှဉ်ခြင်း ကင်းခြင်းငှာ။ နော သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်။
အာစယာယ၊ ဝဋ်၏ ပွားခြင်းငှာ။ ဝါ၊ များခြင်းငှာ။ သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။
အပစယာယ၊ ဝဋ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ။ နော သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်။ မဟိစ္ဆတာယ၊
အလိုကြီးခြင်းငှာ။ သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။ အပ္ပိစ္ဆတာယ၊ အလိုနည်းခြင်းငှာ။ ဝါ၊
အလိုမရှိခြင်းငှာ။ နော သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်။ အသန္တုဋ္ဌိယာ၊ မရောင့်ရဲခြင်းငှာ။
သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။ သန္တုဋ္ဌိယာ၊ ငှာ။ နော သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်။ သင်္ဂဏိကာယ၊
အပေါင်းအဖော်၌ မွေ့လျော်ခြင်းငှာ။ သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။ ပဝိဝေကာယ၊
အပေါင်းအဖော်မှ ဆိတ်ခြင်းငှာ။ နော သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်။ ကောသဇ္ဇာယ၊
ပျင်းခြင်းငှာ။ သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။ ဝီရိယာရမ္မာယ၊ လုံ့လအားထုတ်ခြင်းငှာ။ နော
သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်။ ဒုဗ္ဘရတာယ၊ မွေးမြူခဲ့ခြင်းငှာ။ သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။
သုဘရတာယ၊ မွေးမြူလွယ်ခြင်းငှာ။ နော သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ယေ
ခေါ ဓမ္မေ၊ အကြင်တရားတို့ကို။ တံ၊ သည်။ ဇာနေယျာသိ၊ သိရာ၏။ ဂေါတမိ၊
မိ။ ဧကံသေန၊ စင်စစ်အားဖြင့်။ ‘ဧသော၊ ဤတရားသည်။ န ဓမ္မော၊ ဓမ္မမဟုတ်။
ဧသော၊ သည်။ န ဝိနယော၊ ဝိနည်းမဟုတ်။ ဧတံ၊ သည်။ န သတ္ထုသာသနံ၊
မြတ်စွာဘုရားအဆုံးအမ မဟုတ်။’ ဣတိ၊ ဤသို့။ တေ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။
ဓာရေယျာသိ၊ မှတ်လေလော့။ (ဇာနေယျာသိ ဟူ၍လည်း ပါဌ်ရှိ၏။
သိလေလော့ ပေး။ ရှေးပါဌ်သာ သင့်မြတ်၏။) ဂေါတမိ၊ ဂေါတမိ။ ဣမေ
ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဝိရာဂါယ၊ ငှာ။ သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။ သရာဂါယ၊ ငှာ။ နော
သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန် ။လ။ ဒုဗ္ဘရတာယ၊ ငှာ။ နော သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့။
ယေ စ ခေါ ဓမ္မေ၊ တို့ကိုလည်း။ တံ၊ သည်။ ဇာနေယျာသိ၊ ရာ၏။ ဂေါတမိ၊
မိ။ ဧကံသေန၊ ဖြင့်။ ‘ဧသော၊ သည်။ ဓမ္မော၊ တည်း။ ဧသော၊ သည်။ ဝိနယော၊

တည်း။ ဧတံ သည်း။ **သတ္တုသာသနံ**၊ တည်း။ ‘ဣတိ၊ ဤသို့။ တေ ဓမ္မေ တို့ကို။ ဓာရေယျာသိ၊ လော့”။

ဓမ္မတာယန္တိ ပဒဿ၊ ဧ။ အတ္တံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေ”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ‘ဟတ္ထိပါလ၊ ဣသိန္ဒလျှင်၊ ထွန်းပထိုရော်၊ ရသေ့ကျော်လျှင်၊ လူ့ဘော်စရိမ၊ ဤဘဝ၌၊ ယုဂသန္တိ၊ တည်မှန်းသိလျက်’ အစ ရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော ဓမ္မတာသုံးဆယ် အစရှိသည်သာ ဓမ္မတာ မည်ကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလောဟု စောဒနာဖွယ် ရှိရကား ‘ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုတော်မူသတည်း။

ဟိ၊ စွ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ၊ ကို။ ဌိတာဝံ ။လ။ မတာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဧ။ “သာ ဓာတု၊ ထိုပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တည်းဟူသော သဘောတရားသည်။ ဌိတာဝံ၊ တည်သလျှင်ကတည်း။ ဓမ္မဌိတတာ၊ ဟုတ်မှန်သော သဘောအားဖြင့် တည်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ဓမ္မနိယာမတာ၊ ဟုတ်မှန်သော သဘောအားဖြင့် မှတ်အပ်သည်၏အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ မြဲသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။”။ [၄၊ ၈၂] “ဓမ္မတာယံ ဥပနိက္ခိပိတဗ္ဗာနီ”တိ ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်း။ **ပါဠိယံ**၊ ၌။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ အတ္ထဒဿနဝသေန ပန၊ အနက်ကို ပြသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်ကား။ ဣဓ၊ ၌။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဌဗ္ဗံ၊ ဧ။

အတ္ထပဒ ဗျဉ္ဇနပဒတို့၏ အဘယ်သို့ သုတ်၌ သက်ဝင်သည်၏ အဖြစ်၊ ဝိနည်း၌ နှီးနှောသည်၏အဖြစ်၊ ဓမ္မတာကို မဆန့်ကျင်စေသည်၏ အဖြစ်ကို မှတ်ရပါအံ့နည်း-ဟူသော စောဒနာကို နှလုံးပိုက်၍ ‘ဧတ္ထ စ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုလေသတည်း။

ဧတ္ထ စ၊ ဤသုတ်၌ သက်ဝင်ခြင်း အစရှိသည်၌။ ဗာဓကောဒိဘာဝေ၊ နှိပ်စက်တတ်သော သဘောတရား အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်၌။ နိယတံ၊ မြဲသော။ ပဝတ္တိဉ္စ၊ ဖြစ်သော ဒုက္ခသစ္စာကို လည်းကောင်း။ နိဝတ္တိဉ္စ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၏ မဖြစ်ရာသော

၁။ သတ္တုသာသနံ ။ ။ သတ္တုသာသနန္တိ၌ ဓာရေယျာသိကြိယာ၏ အာကာရအလိုဌာ ‘ဣတိ’ သဒ္ဒါတစ်ခု၊ အာဟ ကြိယာ၏ အာကာရအလိုဌာ ‘ဣတိ’သဒ္ဒါ တစ်ခုအားဖြင့် သတ္တုသာသနန္တိ ဣတိ-ဟု ဣတိသဒ္ဒါ နှစ်ခုလိုအပ်လျက် အာဝုတ္တိနည်းအားဖြင့် ဣတိသဒ္ဒါတစ်ခုကို ချေလေသတည်း။ ဤ၌ကဲ့သို့ ထိုထိုသို့သော အရာတို့၌ ဣတိသဒ္ဒါတစ်ခုကို ချေမြဲဟု မှတ်လင့်ကုန်။

ဝါရ]

၃-ယုတ္တိဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၃၀၉

နိရောဓသစ္စာကို လည်းကောင်း။ တဒုပါယဉ္စ၊ ထိုဒုက္ခသစ္စာ နိရောဓသစ္စာတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော သမုဒယသစ္စာ မဂ္ဂသစ္စာကိုလည်းကောင်း။ ပရိဒီပေန္တော၊ ပြသည်ရှိသော်။ သုတ္တေ၊ ဌ။ ဩတရတိ နာမ၊ သက်ဝင်သည် မည်၏။ ဧကန္တေန၊ သဖြင့်။ ရာဂါဒိကိလေသဝိနယံ၊ ရာဂအစရှိသော ကိလေသာတို့ကို ဖျောက်ခြင်းကို။ ဝဒန္တော၊ ဟောသည် ရှိသော်။ ဝိနယေ၊ ဌ။ သန္တဿေတိ နာမ၊ နှီးနှောသည် မည်၏။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ ပြသည် မည်၏။ တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ သဿတဉ္စ၊ သဿတဒိဋ္ဌိကို လည်းကောင်း။ ဥစ္ဆေဒဉ္စ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကိုလည်းကောင်း။ ဝဇ္ဇေတွာ၊ ၍။ ဧကတ္တနယာ ဒိပရိဒီပနေန၊ ဧကတ္တနည်း အစရှိသည်ကို ပြသဖြင့်။ သဘာဝဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝံ၊ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်၏ အဖြစ်ကို။ ဝိဘာဝေန္တော၊ ထင်စွာပြသည် ရှိသော်။ ဓမ္မတံ၊ ဓမ္မတာကို။ န ဝိလောမေတိ နာမ၊ မဆန့်ကျင်စေသည် မည်၏။ ။

ဧဝံဝိဓော စ၊ ဤသို့ သုတ်၌ သက်ဝင်ခြင်း အစရှိသော အပြားရှိသော အတ္ထဗျူန ပဒအပေါင်းသည်။ ကာမာသဝါဒိကံ၊ သော။ အာသဝံ၊ ကို။ န ဥပ္ပါဒေတိ၊ စေ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ **“ယဒိ စတူသု အရိယသစ္စေသု”** တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သည် သစ္စာ၌ ဝင်ပြီ ဖြစ်ရကား ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အသီး ယူခြင်းကို မနှစ်သက်သောကြောင့် ‘နန စ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ထိုပါဠိတို့တွင် လိုရင်းပါဠိကား ‘ကသွာ ဣဓ ဝိသု ဂဟိတောတိ’ တည်း။ အဘယ်ကြောင့် အသီးယူအပ်သနည်း။ မယူအပ်ပြီဟု ဆို၏။ ထိုသို့ မယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို အဘယ်သို့ သိပါသနည်း။

တစ်နည်းကား-အသီး ယူခြင်းသည် အနညသာဓာရဏဖြစ်သော သာသနသမ္ပတ္တိကို ပြခြင်းအကျိုး မရှိပါသလောဟု မိမိအား သူတစ်ပါးတို့ စောဒနာအံ့သည်ကို မြင်ရကား ‘နန စ သော စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ အနုပဝိဋ္ဌော’ ပါဠိကို ဆိုသတည်း။ အဘယ်ကြောင့် သစ္စာလေးပါးသို့ ဝင်သနည်း စောဒနာရှိရကား ‘အနုလောမတော ။လ။ နိဝတ္တိတိ’ ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

နန စ စောဒေမိ၊ အံ့။ အနုလောမတော၊ အားဖြင့်။ ပဝတ္ထော၊ သော။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ၊ သည်။ ပဝတ္တိ၊ ဝဋ်တရား၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ပဋိလောမတော၊ အားဖြင့်။ ပဝတ္ထော၊ သော။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ၊ သည်။ နိဝတ္တိ၊ ဝဋ်တရား၏ နှစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော၊

ထိုပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သည်။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ အရိယသစ္စာနိ၊ ကို။ ဝါ၊ သို့။ အနုပဝိဋ္ဌော
နန္၊ ဝင်ပြီး မဟုတ်တုံလော။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣဓ၊ ခြံ။ ဝိသုံ၊ သီး။ ဂဟိတော၊
နည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ စောဒနာ၊ တည်း။

ထိုစောဒနာကို ပဋိဝစနအားဖြင့် ဖြေခြင်းငှာ ‘သစ္စမေတံ’ဟု ဆိုသတည်း။

ယင်းသို့ မှန်ပါသော် အသီး မယူအပ်ကောင်းသည်သာ မဟုတ်တုံလော
စောဒနာကြောင့် ‘ဣဓ ပန ဝိသုံ ဂဟဏံ၊ ဣတိ ဒဿနတ္ထံ’ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

အဘယ်သို့ ပြသနည်း ပုစ္ဆာကြောင့် ‘တိလက္ခဏာ ။လ။ ပကာသိတာ’ ပါဌ်ကို
ဆိုသတည်း။

လက္ခဏာသုံးပါးဟူသည် အဘယ်နည်း စောဒနာရှိရကား ‘အနိစ္စတာ
ဒုက္ခတာ အနတ္တာတိ’ ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

အနိစ္စ စသော လက္ခဏာသုံးပါးကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ မဆိုတကား
စောဒနာကြောင့် ‘တေသံ ဥဒယဝန္တတာ တတော ဧဝ ဝယဝန္တတာ တဒုဘယေန
ဥဒယဗ္ဗယပဋိဝိဋ္ဌနေန’ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းအဖို့ကိုလည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ မဆိုပါတကား ပုစ္ဆာကြောင့်
‘အနိစ္စပစ္စယလက္ခဏံ ။လ။ ဝိဘာဝေတွာ’ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

အနိစ္စပစ္စယလက္ခဏာ စသည်ကိုလည်း မဆိုပါတကား။ အဘယ်သို့
‘အနိစ္စပစ္စယလက္ခဏာ’ စသည်ကို ထင်ရှားပြအံ့နည်း စောဒနာ ရှိသောကြောင့်
‘ဓမ္မာနံ ။လ။ ဒဿနေန’ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

ဧတံ ဝစနံ၊ ဤစောဒကပုစ္ဆာဆိုသော စကားသည်။ သစ္စံ၊ မှန်ပေ၏။ ပန၊
ထိုသို့ မှန်ငြားသော်လည်း။ ဣဓ၊ ခြံ။ ဝိသုံ၊ သီး။ ဂဟဏံ၊ ယူခြင်းသည်။ (ဒဿနတ္ထံ၌
စပ်)။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပစ္စယာယတ္တဝုတ္တိဒဿနေန၊ အကြောင်းနှင့်စပ်၍ ဖြစ်ခြင်းကို
ပြသဖြင့်။ (ဝိဘာဝေတွာ၌ စပ်)။ အနိစ္စပစ္စယလက္ခဏာ၊ အနိစ္စဖြစ်သော အကြောင်း
လက္ခဏာကိုလည်းကောင်း။ အသမတ္ထပစ္စယလက္ခဏာ၊ မစွမ်းသော အကြောင်း
လက္ခဏာကိုလည်းကောင်း။ နိရိဟပစ္စယလက္ခဏာ၊ အားထုတ်ခြင်း ဗျာပါရမရှိသော
အကြောင်း လက္ခဏာကိုလည်းကောင်း။ ဝိဘာဝေတွာ၊ ၍။ (ပရိဒီပိတာ-ဟူသော
ပါဌသေသ၌ စပ်)။ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဥဒယဝန္တတာ၊ ဖြစ်ခြင်းအဖို့ ရှိသည်၏
အဖြစ်ကို။ ပရိဒီပိတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတော ဧဝ စ၊ ထိုဖြစ်ခြင်းအဖို့ ရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။ ဝယဝန္တတာ၊ ပျက်ခြင်းအဖို့ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ ပရိဒီပိတာ၊
သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တဒုဘယေန၊ ထိုနှစ်ပါးသော ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းအဖို့

ဝါရ]

၃-ယုတ္တိဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၃၁၁

ရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ အနိစ္စတာ၊ ကို။ ပရိဒီပိတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊
ဖြစ်၏။ ဥဒယဗ္ဗယပဋိပိဋနေန၊ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း၏ နှိပ်စက်ခြင်းဖြင့်။ ဒုက္ခတာ၊
ကိုလည်းကောင်း။ အနတ္တာ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ပရိဒီပိတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။
ဣတိ၊ ဤသို့။ တိလက္ခဏသမာယောဂပရိဒီပနီ၊ လက္ခဏာရေးသုံးပါးတို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကို
ပြတတ်သော။ သဗ္ဗဒိဋ္ဌိဂတကုမတိဝိဒ္ဓံသနီ၊ အလုံးစုံသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-ဟူသော
မကောင်းသော အယူကို ဖျက်ဆီးတတ်သော။ အနုညသာဓာရဏာ၊ သူတစ်ပါးတို့နှင့်
မဆက်ဆံသော။ သာသနသမ္ပတ္တိ၊ သာသနာ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို။ ပကာသိတာ၊ သည်။
ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿနတ္ထံ၊ ပြခြင်း အကျိုးရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဧတ္ထ စ၊ ဤအရာ၌လည်း။ သုတ္တံ၊ လည်းကောင်း။ သုတ္တာနုလောမံ၊
လည်းကောင်း။ အာစရိယဝါဒေါ၊ လည်းကောင်း။ အတ္တနောမတိ၊ လည်းကောင်း။
ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣဒံ စတုတ္ထံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

**ထိုလေးပါးတို့၏ အထူးကား အဘယ်နည်းဟု အမေးရှိရာသောကြောင့်
အထူးကို ပြအံ့သောငှာ ‘တတ္ထ’ စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

တတ္ထ၊ ထိုလေးပါးတို့တွင်။ သုတ္တံ နာမ၊ မည်သည်။ တိဿော သင်္ဂီတိယော၊
သင်္ဂီယနာသုံးတန်တို့သို့။ အာရုဋ္ဌာနိ၊ တင်အပ်ကုန်သော။ တိဏိ ပိဋကနိ၊ တို့တည်း။
သုတ္တာနုလောမံ နာမ၊ မည်သည်ကား။ မဟာပဒေသာ၊ တည်း။ (ဝိနည်း
မဟာပဒေသသည် အပ်သည်အားလျော်သောကြောင့် အနုလောမကပ္ပိယ မည်၏။
ထိုနှင့် တူရကား သုတ္တန္တမဟာပဒေသသည်လည်း အနုလောမကပ္ပိယဟု အဋ္ဌကထာ
ဝေါဟာရ ဖြစ်သောကြောင့် ‘ယံ အနုလောမကပ္ပိယန္တိ ဝုစ္စတိ’ဟု ဆိုသတည်း။) ယံ၊
အကြင် မဟာပဒေသကို။ “အနုလောမကပ္ပိယ”န္တိ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ **အာစရိယဝါဒေါ**
နာမ၊ မည်သည်ကား။ အဋ္ဌကထာ၊ တည်း။ **အတ္တနောမတိ** နာမ၊ မည်သည်ကား။
နယဂ္ဂါဟေန၊ နည်းယူသဖြင့်။ အနုဗုဒ္ဓိယာ၊ ဆ၍ သိသဖြင့်။ အတ္တနော၊ ၏။ ပဋိဘာနံ၊
အထင်တည်း။

**ထိုလေးပါးကို ယူအပ်သည်ချည်းလောဟု အမေးပုစ္ဆာ ထွက်ရာသောကြောင့်
ယူအပ်သည် မယူအပ်သည်ကို ပြခြင်းငှာ ‘တတ္ထ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

သင်္ဂီယနာသုံးတန် တင်သော သုတ်ကို ယူအပ်သည်သာ ဖြစ်သော်
အဘယ်ပြုသနည်း စုဒ်ရှိရကား ‘တံ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တတ္ထ၊ ထိုလေးပါးတို့တွင်။ သုတ္တံ၊ ကို။ အပ္ပဋိဗာဟိယံ၊ မတားမြစ်အပ်။ တံ သုတ္တံ၊ ကို။ ပဋိဗာဟန္တေန၊ တားမြစ်သော သူသည်။ ဝါ၊ တားမြစ်သဖြင့်။ သတ္တာဝ၊ မြတ်စွာဘုရားကိုသာလျှင်။ ပဋိဗာဟိတော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အနုလောမ ကပ္ပိယံ ပန၊ မဟာပဒေသကိုကား။ သုတ္တေန၊ နှင့်။ သမေန္တမေဝ၊ ညီသည်ကိုသာလျှင်။ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတရံ၊ မညီသော မဟာပဒေသကို။ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ အပ်။ အာစရိယဝါဒေါပိ၊ ကိုလည်း။ သုတ္တေန၊ နှင့်။ သမေန္တော ဧဝ၊ ညီသည်ကိုသာလျှင်။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတရော၊ မညီသော အာစရိယဝါဒကို။ န ဂဟေတဗ္ဗော၊ အပ်။ အတ္တနောမတိ၊ ကို။ တထာ၊ တူ။ သုတ္တေန၊ နှင့်။ သမေန္တိ ဧဝ၊ ကိုသာလျှင်။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတရော၊ မညီသော အတ္တနောမတိကို။ န ဂဟေတဗ္ဗော၊ အပ်။ (တထာ သဒ္ဓါဖြင့် ငင်၍ ပေးသည်။) သာ ပန၊ ထိုအတ္တနောမတိသည်။ သဗ္ဗဒုဗ္ဗလာ၊ အလုံးစုံတို့အောက် အားနည်း၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

ဣဒါနိ၊ ဤ။ ယဒတ္ထံ၊ အကြင်ယုတ္တိဟာရကို ယှဉ်ခြင်းအကျိုးငှာ။ ဣဓ၊ ဤယုတ္တိဟာရဝိဘင်း၌။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ မဟာပဒေသာ၊ တို့ကို။ အာဘတာ၊ ဆောင်အပ်ကုန်၏။ တံ၊ ထိုယုတ္တိဟာရကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ **“စတူဟိ မဟာပဒေသေဟိ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဤ။ **ယံ ယန္တိ** ကား။ ယံ ယံ အတ္ထဇာတဉ္စ၊ အကြင်အကြင် အကျိုးသဘောသည်လည်းကောင်း။ ယံ ယံ ဓမ္မဇာတဉ္စ၊ အကြင်အကြင် အကြောင်းသဘောသည်လည်းကောင်း။ တစ်နည်းကား- ယံ ယံ အတ္ထဇာတဉ္စ၊ အကြင်အကြင် အနက်သဘောသည်လည်းကောင်း။ ယံ ယံ ဓမ္မဇာတဉ္စ၊ အကြင်အကြင် ပါဠိသဘောသည်လည်းကောင်း။ **ယုဇ္ဇတိ**တိ၊ ကား။ ယထာဝုတ္တေဟိ၊ ကုန်သော။ စတူဟိ၊ ကုန်သော။ မဟာပဒေသေဟိ၊ တို့နှင့်။ ယုဇ္ဇတိ၊ သင့်၏။ ဝါ၊ မဆန့်ကျင်။ **ယေန ယေနာတိ**၊ ကား။ ယေန ယေန ကာရဏေန၊ အကြင်အကြင်သို့သော သုတ်၌ သက်ဝင်ခြင်းအစရှိသော အကြောင်းဖြင့်။ **ယထာ ယထာတိ**၊ ကား။ ယေန ယေန ပကာရေန၊ အကြင်အကြင်သို့သော သုတ်၌ သက်ဝင်ခြင်းအစရှိသော အပြားအားဖြင့်။ **တံ တံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ** ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ဤ။ သုတ္တတော၊ သုတ်တစ်ပါးမှ။ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ၍။ ပသင်္ဂေန၊ သည်။ ဝါ၊ သောအားဖြင့်။ အာဘတေန၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူသည် ဆောင်အပ်သော။ ကာရဏေန စ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ ပကာရေန စ၊ အပြားအားဖြင့်လည်းကောင်း။ သံဝဏ္ဏိယမာနေ၊ သော်။ သုတ္တေ၊ ဤ။ သံဝဏ္ဏနာဝသေန၊ ဖွင့်သည်၏။ အစွမ်းအားဖြင့်။ **[၄၊ ၈၃]**

အတ္ထဇာတံ၊ အကျိုးသဘော အနက်သဘောကို။ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ၎င်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ တေန၊ ထိုစတုဟိ မဟာပဒေသေဟိ အစရှိသော ပါဠိဖြင့်။ စတုမဟာပဒေသာဝိရုဒ္ဓါယ၊ လေးပါးသော မဟာပဒေသတို့နှင့် မဆန့်ကျင်သော။ ယုတ္တိယာ၊ အသင့်အားဖြင့်။ သုတ္တတော၊ မှ။ အတ္ထေ၊ တို့ကို။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ဤ။ ယုတ္တိဟာရယောဇနာ၊ ယုတ္တိဟာရကို ယှဉ်ခြင်းကို။ တစ်နည်းကား-ယုတ္တိဟာရယောဇနာ၊ အသင့်အားဖြင့် အလုံးစုံသော ဟာရကို ယှဉ်ခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေတိ၊ ၎င်း။ ။

၁၉။ ဣဒါနိ၊ ဤ။ တံ ယုတ္တိနိရုဒ္ဓါရဏံ၊ ထိုယုတ္တိကို ထုတ်ခြင်းကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ **“ပဉ္စ ပုစ္ဆိတေနာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ၎င်း။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဤ။ **ကတိ ပဒါနီ**တိ၊ ကား။ ပဒါနိ၊ တို့သည်။ ကိတ္တကာနိ၊ အဘယ်မျှတို့နည်း။ **ပရိယောဂါဟိတဗ္ဗန္တိ** ပဒဿ၊ ၎င်း။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ **“ဝိစေတဗ္ဗ”**န္တိ ဟူ၍။ တစ်နည်းကား-**“ဝိစေတဗ္ဗ”**န္တိ ပဒံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ ယတ္တကာနိ၊ ကုန်သော။ ပဒါနိ၊ တို့သည်။ ယထာဓိပေတံ၊ အကြင်အကြင် အလိုရှိအပ်သော။ အတ္ထံ၊ ကို။ အဘိဝဒန္တိ၊ ဟောကုန်၏။ တတ္တကာနိ၊ ကုန်သော။ ပဒါနိ၊ တို့ကို။ ဝါ၊ တို့သည်။ ဧကဿ၊ သော။ တဒတ္ထဿ၊ ထိုအနက်၏။ ဉာတုံ၊ ငှာ။ ဣစ္ဆိတတ္တာ၊ ကြောင့်။ **“ဧကော၊ သော။ ပဉ္စော၊ သည်”**။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုစ္စတိ၊ ၎င်း။ တာနိ ပန ပဒါနိ၊ တို့သည်။ ဧကဂါထာယံ၊ ဤ။ သဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ ပဒါနိ၊ တို့ကို။ ယဒိ ဝါ အဘိဝဒန္တိ၊ အကယ်၍မူလည်း ဟောကုန်သည် ဖြစ်အံ့။ ယာဝ၊ လောက်။ ဧကံ၊ သော။ ပဒံ၊ ကို။ ယဒိ ဝါ အဘိဝဒန္တိ၊ အကယ်၍မူလည်း ဟောကုန်သည်ဖြစ်အံ့။ ဧကံ၊ သော။ အတ္ထံ၊ ကို။ ယဒိ ဝါ အဘိဝဒတိ၊ အံ့။ သော ပဉ္စော၊ သည်။ ဧကောယေဝ၊ သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ **“ယဒိ သဗ္ဗာနိ”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ၎င်း။ **တန္တိ** ကား။ တံ ပဉ္စံ၊ ကို။ **အညာတဗ္ဗန္တိ** ကား။ အာဇာနိတဗ္ဗံ၊ သိအောင် ပြအပ်၏။ **ကိ ဣမေ ဓမ္မာ**တိ အာဒိ၊ သည်။ အာဇာနနာကာရဒဿနံ၊ သိသောအခြင်းအရာကို ပြသော စကားသည်။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဤ။ **ဓမ္မာ**တိ၊ ကား။ ပရိယတ္တိဓမ္မာ၊ တို့သည်။ **နာနတ္ထာ**တိ၊ ကား။ နာနာ အတ္တာ၊ ထူးသော အနက် ရှိကုန်သလော။ ။

ပုစ္ဆာဂါထာယံ၊ ဤ။ အယံ၊ ကား။ ပဒေတ္ထော၊ တည်း။ **ကေနသုဗ္ဗာဟတော လောကော**တိ ဧတ္ထ၊ ဤ။ စောရော၊ ကို။ စောရယာတကေန၊ ခိုးသူသတ်သော သူသည်။

အဘိဟတော ဝိယ၊ သတ်အပ် သကဲ့သို့။ အယံ သတ္တလောကော၊ ကို။ ကေန၊ အဘယ်သည်။ အဘိဟတော ဝဓိယတိ၊ သတ်အပ်သနည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ကေနဿ ပရိဝါရိတောတိ၊** ကား။ မာလုဝလတာယ၊ မာလောန္တယ်သည်။ နိဿိတရက္ခော၊ မှီရာဖြစ်သော သစ်ပင်ကို။ အဇ္ဈောတ္ထဋ္ဌော ဝိယ၊ လွှမ်းမိုးအပ်သကဲ့သို့။ ကေန၊ အဘယ်သည်။ လောကော၊ ကို။ အဇ္ဈောတ္ထဋ္ဌော၊ နည်း။ **ကေန သလ္လေန ဩတိဏ္ဏောတိ၊** ကား။ ဝိသပိတခုရပေန၊ အဆိပ်လူးသော မြားဖြင့်။ ဝါ၊ မြားသည်။ အနုပဝိဋ္ဌော ဝိယ၊ စူးဝင်သကဲ့သို့။ သရိဗ္ဗန္တရနိမုဂ္ဂေန၊ ကိုယ်တွင်းသို့ စူးဝင်သော။ ကေန သလ္လေန၊ အဘယ်မြားဖြင့်။ ဝါ၊ မြားသည်။ အနုပဝိဋ္ဌော၊ နည်း။ **ကိဿ ဓူပါယိတောတိ၊** ကား။ ကိဿ ကေန ကာရဏေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ သည်။ လောကော၊ ကို။ ဓူပါယိတော သန္တာပိတော၊ ပူပန်စေအပ်သနည်း။ **သဒါတိ** ပဒံ၊ ကို။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ၏။ **တေတိ၊** ကား။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ ပဒါနိ၊ တို့သည်။

ယင်းသို့သော် ‘တာနိ ပဒါနိ’ဆိုပါလော စုဒ်ရှိရကား ‘ပဉ္စသဒ္ဓါပေက္ခာယ ပုလ္လိင်္ဂနိဒ္ဒေသော’ ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

ပဉ္စသဒ္ဓါပေက္ခာယ၊ ပဉ္စာဟူသော ပုဒ်ကို ငဲ့သောအားဖြင့်။ ပုလ္လိင်္ဂနိဒ္ဒေသော၊ ပုလ္လိင်အားဖြင့် ပြခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ “ဝိသဇ္ဇေတိ”တိ ဧတေန၊ ဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနတော၊ နတ်သားအား ဖြေသောအားဖြင့်။ ဝါ၊ ဖြေသောကြောင့်။ တယော၊ ကုန်သော။ ပဉ္စာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဉာယတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒသေတိ၊ ၏။ ။

‘ဇရာ စ မရဏဉ္စ’ဟု ဇရာကို ရှေး မရဏကို နောက်ထိုင်ရကား ဝိသဇ္ဇန ဂါထာ၏ ပါဒအစဉ်အားဖြင့်ပင် ဆို၏ဟု အယူရှိရာသောကြောင့် ထိုအယူကို နစ်စေခြင်းငှာ ‘ဒုတိယပါဒေ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

၂၀။ **တတ္ထာတိ၊** ကား။ ဝိသဇ္ဇနဂါထာယံ၊ ၌။ ဒုတိယပါဒေ၊ ၌။ ဝုတ္တာ၊ သော။ **ဇရာ စ၊** လည်းကောင်း။ ပဌမပါဒေ၊ ၌။ ဝုတ္တံ၊ သော။ **မရဏဉ္စ၊** လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ **ဣမာနိ ဒွေ၊** ဤနှစ်ပါးတို့သည်။ **သင်္ခတဿ၊** အကြောင်းတရားတို့သည် အညီအညွတ်ပေါင်း၍ ပြုအပ်သော။ ပဉ္စက္ခန္ဓဿ၊ ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်း၏။ ဧတေဟိ၊ ဤဇရာမရဏတို့ဖြင့်။ “သင်္ခတော”တိ၊ အကြောင်းတရားတို့သည် အညီအညွတ် ပေါင်း၍ ပြုအပ်သော သင်္ခတတရားဟူ၍။ လက္ခိယတိ၊ မှတ်အပ်၏။ ဣတိ တဿ၊

ဝါရ]

၃-ယုတ္တိဟာရိဘင်းအဖွင့်

၃၁၅

ကြောင့်။ **သင်္ခတလက္ခဏာနိ** တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဟိ၊ စွ။ “တိဏိမာနိ ဘိက္ခဝေ ။လ။ ပညာယတိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဧတံ ဝစနံ၊ ကို။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ “ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ သင်္ခတဿ၊ အကြောင်းတရားတို့သည် အညီအညွတ်ပေါင်း၍ ပြုအပ်သော ခန္ဓာပဉ္စက၏။ သင်္ခတလက္ခဏာနိ၊ သင်္ခတဟူ၍ မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာတို့သည်။ ဣမာနိ တိဏိ၊ ဤသုံးပါးတို့တည်း။ ကတမာနိ တိဏိ၊ နည်းဟူမူကား။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ပညာယတိ၊ ထင်၏။ ဝယော၊ ပျက်ခြင်းသည်။ ပညာယတိ၊ ၏။ ဌိတဿ၊ တည်သော ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်း၏။ ဝါ၊ ခန္ဓာအစဉ်၏။ အညထတ္တံ၊ တစ်ပါးသော အပြားအားဖြင့် ဖြစ်သည်၏အဖြစ်သည်။ ပညာယတိ၊ ၏။ တေန၊ ကြောင့်။ “**ဇရာယံ ။လ။ ဝယော**”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဧတ္ထ၊ ဤပါဠိ၌။ “ဌိတဿ အညထတ္တံ”န္တိ ဧတေန ပါဠေန၊ ဖြင့်။ ခန္ဓပ္ပဗန္ဓဿ၊ ခန္ဓာအပေါင်း၏။ ဝါ၊ ခန္ဓာအစဉ်၏။ ပုဗ္ဗာပရဝိသေသော၊ ရှေ့နောက်အထူးသည်။ ဣမ၊ ၌။ ဇရာ၊ မည်၏။ ခဏဌိတိ၊ ခဏဌိတိသည်။ န ဇရာ၊ ဇရာမမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေတိ၊ ၏။ “မရဏံ ဝယော”တိ ဣမိနာ စ၊ ဖြင့်လည်း။ “တိဿော၊ တိဿသည်။ မတော၊ သေ၏။

[၄၊ ၈၄] ဖုဿော၊ သည်။ မတော၊ ၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ လောကေ၊ ၌။ ဝုတ္တံ၊ သော။ သမ္ပတိမရဏံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ခဏိကမရဏံ ဝါ၊ ခဏိကမရဏကို လည်းကောင်း။ သမုစ္ဆေဒမရဏံ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ န ဒဿေတိ၊ မပြ။ (ခဏိက နိရောဓသည် ခဏိကမရဏ၊ ရဟန္တာတို့၏ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်သည် သမုစ္ဆေဒမရဏ မည်၏)။ ။

ဣဒါနိ၊ ၌။ “တေ တယော ပဉ္စ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ သော။ အတ္ထံ၊ ကို။ ယုတ္တိဝသေန၊ အားဖြင့်။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ “**ဇရာယ စာ**”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

အဘယံကြောင့် ဂဗ္ဘဂတာပိ ဟိ မိယန္တိ-ဟူ၍ ဆိုသနည်း။ ဇရာယ စ မရဏဿ စ အတ္ထတော နာနတ္ထံ-သာ ဆိုက ပြီးကောင်းသည် မဟုတ်တုံလော စောဒနာရှိရကား ‘တတ္ထ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တတ္ထ၊ ထိုယုတ္တိ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပြရာ၌။ ယေဘုယျေန၊ အားဖြင့်။ ဇိဏ္ဏဿ၊ အိုသော သူ၏။ မရဏဒဿနတော၊ သေခြင်းကို မြင်ခြင်းကြောင့်။ ဇရာမရဏာနံ၊ တို့၏။ နာနတ္ထံ၊ ထူးသည်၏ အဖြစ်ကို။ အသမ္ပဋိစ္စမာနံ၊ ဝန်မခံသော သူကို။ ပတိ၊ စွဲ၍။ (အတ္တိဟု အချို့စာရှိ၏။ ဆင်ခြင်)။ တေသံ၊ ထိုဇရာမရဏတို့၏။ နာနတ္ထ-ဒဿနတ္ထံ၊ ထူးသည်၏အဖြစ်ကို ပြအံ့သောငှာ။ “**ဂဗ္ဘဂတာပိ ဟိ မိယန္တိ**”တိ၊ ဟူ၍။

ဝုတ္တံ၊ ဧ၊။ ဣဒံ အယံ အဓိပ္ပါယော၊ ကိ၊။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။
 ယထာဓိပ္ပေတဇရာဝိရဟိတဿ၊ အကြင်အကြင် အလိုရှိအပ်သော အိုခြင်းမှ
 ကင်းသော။ မရဏဿ၊ ဧ၊။ ဝါ၊ ကိ၊။ ဒဿနတော၊ ထင်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊
 မြင်ခြင်းကြောင့်။ ဇရာ၊ သည်။ အညာ၊ တစ်ပါးတည်း။ မရဏံ၊ သည်။ အညံ၊ တည်း။
 ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ၊။ တေနော၊ ကြောင့်သာလျှင်။ **“န
 စ တေ ဇိက္ခာ ဘဝန္တိ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ၊။ ကိဉ္စ ဘိယျော၊ ဆိုဖွယ်ရှိသေး၏။
 ဝါ၊ သည်မျှသာ မဟုတ်သေး။ ဝါ၊ အဘယ်တစ်ပါး လွန်သနည်း။ တစ်နည်းကား-
 ဘိယျော၊ တစ်ဖန် ဆိုဖွယ်အကြောင်းသည်။ ကိဉ္စ၊ အဘယ်နည်းဟူမူကား။ ဒေဝါနံ၊
 တို့၏။ ဧကဝလံ၊ ဇရာနှင့်မရော သက်သက်သော။ မရဏံ၊ ကိ၊။ ဒိဋ္ဌိ ယထာ၊ မြင်အပ်
 သကဲ့သို့။ (တံ ကား နိပါတ်မျှသာ)။ ဧကဝလဿ၊ ဇရာနှင့်မရော သက်သက်သော။
 မရဏဿ၊ ဧ၊။ ဒိဋ္ဌတ္တာ၊ မြင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ထင်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ ဇရာ၊ သည်။ အညာ၊ တစ်ပါးသာတည်း။ မရဏံ၊ သည်။ အညံ၊
 သာတည်း။ (ဧဝ-သဒ္ဓါ လိုက်စေသည်)။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣဗံ အတ္ထံ၊ ကိ၊။ “အတ္ထိ စ
 ဒေဝါနံ”န္တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ဧ၊။ အနုတ္တရိမနုဿဓမ္မေန စ၊ မြတ်သော
 ဈာနလာဘီ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တရားဖြင့်လည်း။ တိကိစ္ဆနေန၊ ကုစားသဖြင့်။
 ဇရာယ၊ ကိ၊။ ပဋိကာရံ၊ ကုစားခွင့်ကို။ ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ ဧ၊။ တထာ၊ တူ။
 မရဏဿ၊ ကိ၊။ ပဋိကာတုံ၊ ငှာ။ န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ ဣတိ ဧဝမ္ပိ၊ ဤသို့သော
 အကြောင်းဖြင့်လည်း။ ဇရာမရဏာနံ၊ တို့၏။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ နာနတ္ထံ၊ ကိ၊။
 သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ ဝန်ခံအပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ **“သက္ကတေဝါ”**တိ အာဒိ၊
 ကိ၊။ ဝုတ္တံ၊ ဧ၊။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ **သက္ကတေတိ၊** ကား။ သကျတော၊ စွမ်းနိုင်၏။
 သက္ကာ၊ တတ်နိုင်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္တော၊ တည်း။ **ပဋိကမ္ပန္တိ၊** ကား။
 ပဋိကရဏံ၊ ကုစားခြင်းကို။ ဣဒ္ဓိပါဒဘာဝနာယ၊ ဣဒ္ဓိပါဒကို ပွားစေခြင်း၌။
 ဝသိဘာဝေ၊ လေ့လာသည်၏ အဖြစ်သည်။ သတိ၊ သော်။ မရဏဿာပိ၊ ကိုလည်း။
 ပဋိကာရံ၊ ကုစားခြင်းကို။ ကာတုံ၊ ငှာ။ သက္ကာ နနု စ၊ တတ်နိုင်ကောင်းသည်
 မဟုတ်တုံလော။ ဣတိ စောဒနံ၊ ဤသို့သော စောဒနာခြင်းကို။ မနသိကတ္တာ၊ နှလုံး၌
 ပြု၍။ **“အညတြေဝ ဣဒ္ဓိမန္တာနံ ဣဒ္ဓိဝိသယာ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ၊။ ဟိ၊ စွ။
 ဘဂဝတာ၊ သည်။ “ယဿ ကဿစိ ။လ။ ကပ္ပာဝသေသံ ဝါ”တိ၊ ဟူ၍။ ဧတံ ဝစနံ၊
 ကိ၊။ ဝုတ္တံ၊ ဧ၊။

ဝါရ]

၃-ယုတ္တိဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၃၁၇

“အာနန္ဒ၊ နွာ။ ယဿ ကဿစိ၊ အမှတ်မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဣဒ္ဓိပါဒါ၊ တို့ကို။ ဘာဝိတာ၊ ပွားစေအပ်ကုန်၏။ ဗဟုလိကတာ၊ အဖန်တလဲလဲ ပြုအပ်ကုန်၏။ ယာနိကတာ၊ ကအပ်သော ယာဉ်ကဲ့သို့ ပြုအပ်ကုန်၏။ ဝတ္ထုကတာ၊ တည်ရာကိုကဲ့သို့ ပြုအပ်ကုန်၏။ အနုဋ္ဌိတာ၊ ကောင်းစွာ ထားအပ်ကုန်၏။ ပရိစိတာ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ပွားစေ အပ်ကုန်၏။ သုသမာရဒ္ဓါ၊ ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်ကုန်၏။ သော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ အာကဓ်မာနော၊ သော်။ ကပွံ ဝါ၊ အာယုကပ်ပတ်လုံးလည်း။ တိဋ္ဌေယျ၊ တည်ရာ၏။ ကပ္ပိဝသေသံ ဝါ၊ အာယုကပ်မှ အကြွင်းကာလ-ပတ်လုံးလည်း။ တိဋ္ဌေယျ၊ ရာ၏”။ ။

ဧတ္ထ၊ ဤပါဠိ၌။ ကပေ၊ ကပ်သည်။ ကော ပန၊ နည်း။ ကပ္ပာဝသေသော ဝါ၊ ကပ်မှ အကြွင်းသည်လည်း။ ကော၊ နည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ စောဒနာ၊ တည်း။ ကပေတိ၊ ကား။ အာယုကပေ၊ အာယုကပ်တည်း။ ဟိ၊ စွ။ ယသ္မိံ တသ္မိံ ကာလေ၊ ၌။ မနုဿာနံ၊ တို့၏။ ယံ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အကြင်အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တံ အာယုပ္ပမာဏံ၊ ကို။ ပရိပုဏ္ဏံ၊ ပြည့်စုံသည်ကို။ ဝါ၊ ပြည့်စုံစွာ။ ကရောန္တော၊ ပြုသောသူသည်။ ကပွံ၊ အာယုကပ်ပတ်လုံး။ တိဋ္ဌတိ နာမ၊ မည်၏။ ပန၊ မှတစ်ပါး။ “အပွံ ဝါ ဘိယျော”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောအပ်သော။ ဝဿသတာ-ဒိတော၊ နှစ်တစ်ရာအစရှိသည်မှ။ အတိရေကံ၊ အလွန်။ တိဋ္ဌန္တော၊ တည်သော သူသည်။ ကပ္ပိဝသေသံ၊ အာယုကပ်မှ အကြွင်းကာလပတ်လုံး။ တိဋ္ဌတိ နာမ၊ မည်၏။ သော ပုဂ္ဂလော၊ ထိုဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွားစေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကပွံ ဝါ၊ လည်းကောင်း။ ကပ္ပိဝသေသံ ဝါ၊ လည်းကောင်း။ ယဒိ တိဋ္ဌေယျ၊ အံ့။ ဧဝံ သတိ၊ သော်။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣဒ္ဓိမန္တော၊ ကြီးသောတန်ခိုးရှိကုန်သော။ စေတောဝသိပ္ပတ္တာ၊ စိတ်၏ လေ့လာခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော။ ဒီဏာသဝါ၊ တို့သည်။ လောကဟိတတ္ထံ၊ လူတို့၏ အစီးအပွားအလိုငှာ။ တထာ၊ ထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ န တိဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စေ ဝဒေယျ၊ အံ့။ ခန္ဓသင်္ခါတဿ၊ သော။ ဒုက္ခဘာရဿ၊ ဒုက္ခတည်းဟူသော ဝန်ကို။ ပရိညာတတ္တာ စ၊ ပိုင်းခြား၍ သိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ အနုဿုက္ကတာယ စ၊ အားထုတ်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ န တိဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်။

**အားထုတ်ခြင်း မရှိ၊ စင်စစ် မှန်ပါ၏လော စောဒနာကြောင့် ‘ပဋိပဿဒ္ဓ
 ။လ။ ပုရိသာတိ ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။**

ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ တေ ဥတ္တမပုရိသာ၊ ထိုမြတ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။
 ပဋိပဿဒ္ဓသဗ္ဗုဿုက္ကာ၊ ငြိမ်းပြီးသော အလုံးစုံသော အားထုတ်ခြင်း ရှိကုန်သည်။
 ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ စွ။ ဓမ္မသေနာပတိနာ၊ တရားစစ်သူကြီးဖြစ်သော
 အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်။ “နာဘိနန္ဒာမိ ။လ။ ယထာ”တိ၊ ဟူ၍။ ဧတံ ဝစနံ၊ ကို။
 ဝုတ္တံ၊ ၏။

“အဟံ၊ သည်။ မရဏံ၊ ကို။ နာဘိနန္ဒာမိ၊ မနှစ်သက်။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ကို။
 နာဘိကင်္ခါမိ၊ အလိုမရှိ။ ဘတကော၊ အခစားသော သူသည်။ ဝေတနံ၊ အခကို။
 ဝါ၊ ရိက္ခာကို။ ပဋိကင်္ခါမိ ယထာ၊ အလိုရှိသကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ ကာလဉ္စ၊
 ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုအံ့သော ကာလကိုသာ။ ပဋိကင်္ခါမိ၊ ၏။”

[၄၊ ၈၅] ဇရာမရဏာနံ၊ တို့၏။ အညမညံ၊ ချင်း။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ နာနတ္ထံ
 ယထာ၊ ထူးသည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ တေဟိ၊ ထိုဇရာမရဏတို့မှ။
 တဏှာယ စ၊ ၏လည်း။ နာနတ္ထေ၊ ကို။ ဒသိတေ၊ သော်။ “တယော ပဉ္စာ”တိ ဣဒံ
 ဝစနံ၊ သည်။ သိဇ္ဈတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုတယော ပဉ္စာဟူသော
 စကား၏ ပြီးခြင်းကို။ ဒသေတုံ၊ ဌာ။ “ယံ ပနာ”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌှံ။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ တဏှာယ၊ ၏။ အဘာဝေ၊ မရှိခြင်းသည်။
 သတိပိ၊ သော်လည်း။ ခိဏသဝသန္တာနေ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌။ ဇရာမရဏံ၊
 ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဇရာမရဏံ၊ သည်။ အညံ၊ တည်း။ တဏှာ၊
 သည်။ အညာ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ **ဒိဿန္တိ ။လ။ မိယန္တာပိတိ**
 ဣမိနာ ပါဌေန၊ ဖြင့်။ အာဟ၊ ၏။ တဏှာပိ၊ သည်လည်း။ ဇီရဏဘိဇ္ဇနသဘာဝါ၊
 ရင့်ခြင်းသဘော ပျက်ခြင်းသဘောရှိသည်။ ဟောတိ နန စ၊ ဖြစ်သည်မဟုတ်တုံလော။
 ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ စောဒနာ၊ တည်း။ (တဏှာ၏ ဇီရဏဘိဇ္ဇနသဘော ရှိခြင်းကြောင့်
 တဏှာ ဇရာမရဏတို့၏ အညတ္တအဖြစ်သည် မဖြစ်ရာ-ဟူလိုသော်။)

သစ္စံ၊ ၏။ တထာပိ၊ သော်လည်း။ ဣဒံ ဇရာမရဏံ၊ ဤခဏိကဖြစ်သော
 ဇရာမရဏကို။ ဣမ၊ ဌှံ။ န အဓိပ္ပေတံ၊ အပ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အယံ အတ္ထော၊ ကို။
 ဝုတ္တောဝ၊ လျှင်ကတည်း။ (ဧတ္ထ စ ဌိတဿ အညထတ္တန္တိ ဧတေန ခန္ဓဿ

ဝါရ]

၃-ယုတ္တိဟာရိဘင်းအဖွင့်

၃၁၉

ပုဗ္ဗာပရဝိသေသော ဣမ ဇရာနံ ခဏတိတိ စသည်ဖြင့် ဆိုပြီးဟူလိုသော်။ “ယဒိ စာ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ တဏှာယ၊ ဧ။ ဇရာမရဏတော၊ မှ။ အနညတ္ထေ၊ တစ်ပါးမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်၌။ ဒေါသံ၊ အပြစ်ကို။ ဒသေတိ၊ ဧ။

ကင်းသော တဏှာရှိကုန်သည် ဖြစ်ကုန်ရာသော်-ဟု အရှင်ကစွည်း မိန့်တော်မူ၏။ ထိုသို့ဖြစ်သော် အဘယ်ပြုသနည်း။ တဏှာကင်းကုန်သော် ကင်းကုန်ပါစေတော့လော-ဟု စောဒနာရှိရကား ‘ယောဗ္ဗနဌာပိ ။လ။ အဓိပ္ပါယော’ ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တဏှာကဲ့သို့ ဇရာမရဏသည်လည်း ဒုက္ခ၏ အကြောင်းဖြစ်ရာသော-ဟု အရှင်ကစွည်းထေရ် အဘယ့်ကြောင့် ဆိုလေသနည်း။ ဇရာမရဏသည် ဒုက္ခ၏ အကြောင်း စင်စစ် မဖြစ်သည်သာ မဟုတ်ပါလော စုဒ္ဓိရှိရကား ‘ဇရာမရဏဗ္ဗိ ။လ။ အဓိပ္ပါယော’ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ယောဗ္ဗနဌာပိ၊ ပျိုသောအရွယ်၌ တည်သော သူတို့သည်လည်း။ ဝိဂတတဏှာ၊ ကင်းသော တဏှာရှိကုန်သည်။ သိယံ၊ ကုန်ရာ၏။ ဣဒံ၊ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည်။ န ယုတ္တံ၊ မသင့်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ တဏှာယ၊ ဧ။ အနညတ္ထေ၊ ဇရာမရဏမှ တစ်ပါးမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ သတိ၊ သော်။ ဇရာမရဏဗ္ဗိ၊ သည်လည်း။ ဒုက္ခဿ၊ ဧ။ သမုဒယော၊ အကြောင်းသည်။ သိယာ၊ ရာ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ ဇရာမရဏတော၊ မှ။ အနညတ္ထေ၊ တဏှာ၏ တစ်ပါးမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ သတိ၊ သော်။ တဏှာ၊ သည်။ ဒုက္ခဿ၊ ဧ။ သမုဒယော၊ သည်။ န စ သိယာ၊ ရာ။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ ဘာဝေါ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။

‘န ဟိ ဇရာမရဏ’စသော ပါဠိ၌ အဓိပ္ပါယတ္ထကို ပြခြင်းငှာ ‘န ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဇရာမရဏံ၊ သည်။ ဒုက္ခဿ၊ ဧ။ သမုဒယော၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တဏှာ၊ သည်။ ဒုက္ခဿ၊ ဧ။ သမုဒယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတေသံ၊ ထိုဇရာမရဏတို့၏။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ နာနတ္ထံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဧ။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ တဏှာယ၊ ဧ။ အနညတ္ထေ၊ ဇရာမရဏတို့မှ တစ်ပါးမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ သတိ၊ သော်။ တဏှာ၊ သည်။ မဂ္ဂဝဇ္ဈာ၊ မဂ်ဖြင့် သတ်အပ်သည်။ ဟောတိ ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်း။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။

ဇရာမရဏမ္ပိ၊ သည်လည်း။ **မဂ္ဂဝဇ္ဇံ**၊ သည်။ သိယာ၊ ရာ၏။ (တဏှာယ အနညတ္တေ သတိ ဟူသော ပါဠိဖြင့် အဓိပ္ပါယ်ကို ပြသည်။) ဇရာမရဏံ၊ သည်။ မဂ္ဂဝဇ္ဇံ၊ သည်။ န ဟောတိ ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်း။ တထာ၊ တူ။ တဏှာပိ၊ သည်လည်း။ မဂ္ဂဝဇ္ဇာ၊ သည်။ န သိယာ၊ ရာ။ ဣတိ အယမ္ပိ နယော၊ ကိုလည်း။ ဝုတ္တော ဧဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။

ဣမာယ ယုတ္တိယာတိ၊ ကား။ ယထာဝုတ္တာယ၊ သော။ ဣမာယ ဥပပတ္တိယာ၊ ဤအသင့်ဖြင့်။ **အညမညေဟိ**တိ၊ ကား။ အညာဟိ အညာဟိ၊ တစ်ပါးတစ်ပါး ကုန်သော။ ကာရဏူပပတ္တိဟိ၊ သင့်သော အကြောင်းတို့ဖြင့်။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ အညတ္တံ၊ တစ်ပါး၏ အဖြစ်သည်။ ဒိဿတိ၊ အကယ်၍ ထင်သည်ဖြစ်အံ့။ ဗျဉ္ဇနတောပိ၊ သဒ္ဓါအားဖြင့်လည်း။ တဒညံ၊ ထို။ ဝါ၊ တစ်ပါး၏ အဖြစ်ကို။ ဂဝေသိတဗ္ဗံ၊ ရှာအပ်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္တော၊ တည်း။ ။ (အနက်အားဖြင့် တစ်ပါး၏ အဖြစ် ထင်သော်လည်း သဒ္ဓါအားဖြင့်လည်း တစ်ပါး၏ အဖြစ်ကို ရှာအပ်၏- ဟူလိုသော်။) **ဣမေသံ မဗ္ဗာနံ အတ္တတော ဧကတ္တန္တိ** ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ သော။ ဣမမေဝတ္တံ၊ ကိုသာလျှင်။ **“န ဟိ ယုဇ္ဇတိ”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဝိဝရတိ၊ ဖွင့်တော်မူ၏။

‘ဣမာယ ယုတ္တိယာ ဇရာမရဏဿ စ တဏှာယ စ အညတ္တံဟု အရှင်ကစွည်းဆရာ ဆိုတော်မူ၏။ အဘယ်သို့ ‘တဏှာယ အဓိပ္ပာယေ အပရိပူရမာနေ’အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော ယုတ္တိဖြင့် ဣစ္ဆာတဏှာတို့၏ တစ်ပါးမဟုတ်သည်၏အဖြစ်၊ ဇရာမရဏတဏှာတို့၏ တစ်ပါး၏အဖြစ်သည် သင့်ပါအံ့နည်းဟူသော စောဒနာရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘တဏှာယ ။လ။ ဣမာယ ယုတ္တိယာတိ အာဒိနာ’ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တဏှာယ^၁ အဓိပ္ပာယေ အပရိပူရမာနေတိ ဣမိနာ ပါဠေန၊ ဖြင့်။ ဣစ္ဆိတာလာဘံ၊ အလိုရှိအပ်သော ဝတ္ထုကို မရခြင်းကို။ အာဟ၊ ဆိုတော်မူ၏။ တေန၊

၁။ မဂ္ဂဝဇ္ဇံ ။ ။ ယထာ စ တဏှာ မဂ္ဂဝဇ္ဇာ ဧဝံ ဇရာမရဏမ္ပိ သိယာ မဂ္ဂဝဇ္ဇံ-ဟု ဆိုသဖြင့် ‘ယထာ စ ဇရာမရဏံ န မဂ္ဂဝဇ္ဇံ၊ ဧဝံ တဏှာပိ သိယာ န မဂ္ဂဝဇ္ဇာ’ ဟူသောနည်း ပြီး၏ ဟူလိုသော်။

၂။ တဏှာယ ။လ။ ဣမာယ ယုတ္တိယာ ။ ။ ထိုပါဠိတို့တွင် တဏှာယ ။လ။ ဝုတ္တံ ဟောတိ-ဟူသော ပါဠိဖြင့် ဣစ္ဆာတဏှာတို့၏ အညတ္တ မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဧတေန ။လ။ အညတ္တမ္ပိ သမတ္တိတံ ဟောတိ-ဟူသော ပါဠိဖြင့် ဇရာမရဏ တဏှာတို့၏ အညတ္တ-ဟူသော

ဝါရ]

၃-ယုတ္တိဟာရိဘင်းအဖွင့်

၃၂၁

ထိုသို့ဆိုသဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ကုဏ္ဍတဏှာနံ၊ ကုဏ္ဍတဏှာတို့၏။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ ဧကတ္တံ၊ တူသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတေန၊ ဤတဏှာယ အဓိပ္ပါယ် အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်။ (ဧတဿဟု အချို့စာ ရှိ၏။ ကရဏတ္ထံ၌ ဆဋ္ဌိကြံ)။ တစ်နည်းကား-ဧတဿ၊ ဤတဏှာယ အဓိပ္ပါယ် အစရှိသော ပါဌ်၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းအားဖြင့်။ (ဤသို့ ပါဌ်သေသနှင့် တကွ ပေး)။ န ဟိ ။လ။ အညတ္တန္တိ ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ သမတ္တနံ၊ ပြီးသည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ကုဏ္ဍဝိပရိယာယေ၊ လိုအပ်သော ဝတ္ထုကို မရခြင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ အာယာတဝတ္ထုသု၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း၏ အကြောင်းတို့၌။ ကောဓော စ၊ အမျက်ထွက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဥပနာဟော စ၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣဒမ္ပိ ဝစနံ၊ သည်လည်း။ သမတ္တနံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တထာ၊ တူ။ ဇရာမရဏဝိပရိယာယေ၊ ဇရာမရဏ၏ မရှိခြင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ အာယာတဝတ္ထုသု၊ တို့၌။ ကောဓော စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဥပနာဟော စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ သမတ္တနံ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ (ငင်၍ ပေးသည်)။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဇရာမရဏတဏှာနံ၊** ဇရာမရဏတဏှာတို့၏။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ အညတ္တမ္ပိ၊ တစ်ပါး၏ အဖြစ်သည်လည်း။ သမတ္တိတံ၊ ပြီးစေအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဧတံ အတ္တံ၊ ကို။ “ဣမာယ ယုတ္တိယာ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဒသေတိ၊ ၏။ ။

အဖြစ်ကို ပြသတည်း။ ‘တဏှာယ အဓိပ္ပါယ် အပရိပူရမာနေ ပါဌ်ဖြင့် တဏှာဖြင့် အလိုမပြည့်ခြင်းဟူသည် အလိုရှိအပ်သော ဝတ္ထုကို မရခြင်းကိုပင် ဆိုတော်မူသည်။ ယင်းသို့ ဆိုသည်ရှိသော် ကုဏ္ဍနှင့်တဏှာ၏ အနက်အားဖြင့် ဧကတ္တအဖြစ်သည် ပြီး၏ ဟူလိုသော်။

တဏှာယ အဓိပ္ပါယ် ။လ။ ဥပနာဟော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဟု ဆိုသဖြင့် တဏှာနှင့် အနက်အားဖြင့် တူသောကြောင့် ကုဏ္ဍဝိပရိယာယေ ။လ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဟူသော စကား ပြီး၏။ ယင်းသို့ ပြီးပါသော် ကုဏ္ဍတဏှာတို့၏အတ္တအားဖြင့် ဧကတ္တအဖြစ် ပြီး၏။ ထိုအတူ ဇရာမရဏဝိပရိယာယေ အာယာတဝတ္ထုသု ကောဓော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိဟူသော စကား မပြီး။ အဘယ်ကြောင့်နည်း ဟူမူကား ဇရာမရဏဖြစ်သော်လည်း အာယာတဝတ္ထုတို့၌ ကောဓဥပနာဟ မဖြစ်သည် မဟုတ်။ ဇရာမရဏ မရှိသော် ဥပနာဟ၏ အကြောင်းဖြစ်သော တဏှာ မဖြစ်သည် မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။ ဤသို့ ဗျုတ်ရိက် ပြသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဇရာမရဏတဏှာတို့၏ အညတ္တအဖြစ်သည် ပြီး၏ ဟူလိုသော်။

ကုစ္ဆာတဏှာနံ၊ တို့၏။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ အနညတ္တံ၊ တစ်ပါး မဟုတ်သည်၏အဖြစ်သည်။ ယဒိ ဟောတိ၊ အံ့။ အထ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျက်။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဣမိဿာ ဂါထာယ၊ ဌ။ ဒွိဓာ၊ နှစ်ပါးသော အပြားအားဖြင့်။ တစ်နည်း-ဒွိဓာ၊ နှစ်ကြိမ်။ ဝုတ္တာ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စောဒနာ၊ သည်။ သိယာ၊ ရာ၏။ တတ္ထ၊ ထိုစောဒနာ၌။ တစ်နည်း-တတ္ထ၊ ထိုသို့ စောဒနာ ဖြစ်ရာသောကြောင့်။ “ယံ ပနိဒ္ဒ”န္တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ပရိဟာရံ၊ အဖြေကို။ အာဟ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ ယန္တိ၊ ကုဒ် ပဒံ၊ သည်။ ကိရိယာပရာမသနံ၊ ကြိယာကို စွဲသော ပုဒ်တည်း။ **အဘိလပိတန္တိ**၊ တံ ဟူသည်ကား။ ဝုတ္တံ၊ ဟောအပ်၏။ (အဘိလပိတံ ကို ဝုတ္တံ ဖွင့်သည်။) ယံ ကုဒ်

 [၄၊ ၈၆] အဘိလပနံ၊ အကြင်ဟောခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ကုဒ်၊ ဤသို့ ဟောခြင်းကို။ ဗာဟိရာနံ၊ အပ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါဒိနံ၊ ရူပါရုံ အစရှိကုန်သော။ ဝတ္ထုနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ အာရမ္မဏဝသေန ဝါ၊ အာရုံ၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ဝါ၊ အာရုံပြုသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အဘိလပိတံ၊ ဟောအပ်၏။ (ဤသို့ ပေး)။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယောဇေတပ္ပံ၊ ၏။ **ဒွိဟိ ဓမ္မေဟိ**တိ၊ ကား။ ဒွိဟိ၊ ကုန်သော။ ပကတိဟိ၊ သဘောတို့ဖြင့်။ (ဤသို့ ဖွင့်သည်ကို ထောက်သော် ပါဠိ၌ ‘ဒွိဟိ ဓမ္မေဟိ’ဟူသော အရင်း ဖြစ်ရာ၏။ ယခုကာလ ပါဠိပေတို့၌ကား ‘ဒွိဟိ နာမေဟိ’-ဟု ရှိ၏။)

ကာ ပန တာ ပကတိယော၊ ထိုသဘောတို့ကား အဘယ်သည်တို့နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စေ ဝဒေယျ၊ အံ့။ အပ္ပတ္တဿ၊ မရောက်သေးသော။ ဝါ၊ မရသေးသော။ ဝိသယဿ၊ အာရုံကို။ ဧသနဝသေန၊ ရှာမှီးသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ကုစ္ဆာ၊ မည်၏။ ပတ္တဿ ဝါ၊ ရောက်ပြီးသည်လည်း ဖြစ်သော။ ဝါ၊ ရပြီးသည်လည်း ဖြစ်သော။ အပ္ပတ္တဿ ဝါ၊ လည်းဖြစ်သော။ ဝိသယဿ၊ ကို။ ပါတုကာမတာဝသေန၊ သောက်လို သည်၏ အဖြစ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တဏှာ၊ မည်၏။ အယံ၊ ဤသည်လျှင်။ ဧတာသံ၊ ထိုကုစ္ဆာတဏှာတို့၏။ ဝိသေသော၊ တည်း။ ဝိသယဝိသေသေန၊ အာရုံအထူး၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဧဝံ၊ သို့။ ယထာဝုတ္တအဝတ္ထာဝိသေသေန၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော အခိုက်အတန့် အထူးအားဖြင့်။ ကုစ္ဆာတဏှာနံ၊ တို့၏။ ကောစိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော။ ဝိသေသမတ္တာ၊ အထူးမျှသည်။ ယဒိပိ အတ္ထိ၊ အကယ်၍ မူလည်းရှိ၏ရှင်။ (ဤသို့ အပြည့်အစုံပေး)။ တထာပိ၊ ထိုသို့ရှိလျှင်မူလည်း။ သဗ္ဗာ၊ သော။ တဏှာ၊ သည်။ ရူပါဒိဝိသယံ၊ ရူပါရုံ အစရှိသော အာရုံကို။ ဂိလိတွာ၊ မျိုး၍။

ပရိနိဋ္ဌပေတွာ၊ ပြီးစေ၍။ ဂဟဏေန၊ ယူခြင်း စွဲလမ်းခြင်းဖြင့်။ ဧကသဘာဝါ ဧဝ၊ တူသော သဘောသာ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ **“သဗ္ဗာပိ ။လ။ လက္ခဏာ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ဣဒါနိ၊ ဤ။ တမတ္ထံ၊ ကို။ ဥပမာယ၊ ဖြင့်။ ပကာသေန္တော၊ ရကား။ **“သဗ္ဗော အဂ္ဂိ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တံ ဝစနံ၊ သည်။ သုဝိညေယျမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ။

အယံ ပန တဏှာ၊ ကိုကား။ ကေဝလံ၊ သက်သက်။ အာရမ္မဏေ၊ ၌။ ပဝတ္တိဝိသေသေန၊ ဖြစ်ခြင်း အထူးဖြင့်။ ဒွိဟိ ဧဝ နာမေဟိ၊ တို့ဖြင့်သာလျှင်။ ဝုတ္တာ၊ သည်။ န၊ မဟုတ်သေး။ အထ ခေါ၊ ကား။ အနေကေဟိပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပရိယာယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿနတ္ထံ၊ ဌာ။ **“ဣစ္ဆာ ဣတိပိ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ တာယ တဏှာယ၊ ဖြင့်။ အာရမ္မဏာနိ၊ တို့ကို။ ဣစ္ဆိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဣစ္ဆာ**၊ မည်၏။ တဏှာယနဌေန၊ တပ်တတ်သော သဘောကြောင့်။ **တဏှာ**၊ မည်၏။ ဝိဠာဇနနတော စ၊ နှိပ်စက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ ဒုရုဒ္ဓါရဏတော စ၊ နှုတ်နိုင်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဝိသပီတံ၊ အဆိပ်လူးသော။ သလ္လံ၊ ဝိယ၊ မြားကဲ့သို့။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **သလ္လံ**၊ မည်၏။ သန္တာပနဌေန၊ ပူပန်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **မူပါယနာ**၊ မည်၏။ အာကမ္မနဌေန၊ ငင်တတ်သော သဘောကြောင့်။ ဝါ၊ ဆောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သီယသောတာ၊ လျင်သော အယဉ်ရှိသော။ သရိတာ ဝိယ၊ မြစ်ကဲ့သို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **သရိတာ**၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ အလ္လဌေန၊ စိုစွတ်သော သဘောကြောင့်။ **သရိတာ**၊ မည်၏။

ဒုတိယဝိကပ်ကို ပါဠိဖြင့် ပြီးစေလိုရကား သရိတာနိ စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ “သရိတာနိ ။လ။ ဇန္တုနော”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ “သရိတာနိ စ၊ ရာဂ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိုသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သိနေဟိတာနိ စ၊ ပီတိ၏အစွမ်းအားဖြင့် စေးကပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သောမနဿာနိ၊ တို့သည်။ ဇန္တုနော၊ သတ္တဝါအား။ ဘဝန္တိ၊ ကုန်၏။”

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ‘အလ္လဋ္ဌေန ဝါ သရိတာနိ’-ဟူသော ဝိကပ်၏ သာဓကဉာဏ်ကို ‘သရိတာနိ ။လ။ ဇန္တုနော’ဟု ဆရာ ဆောင်တော်မူ၏။ ထိုသာဓကဉာဏ်ပါရှိ၍ အလ္လဋ္ဌကြောင့် သရိတ မည်သည်-ဟု မဆိုခဲ့။ သာဓက သာဓကေဗ္ဗ ဉာဏ ဉာဏေဗ္ဗ ဆန့်ခွဲ၏တကား-ဟု စောဒနာရာသည်ကို နှလုံးဝိုက်၍ ‘အလ္လာနိ စေဝ ။လ။ အတ္ထော’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အလ္လာနိ စေဝ၊ ရာဂ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိုသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သိနိဒ္ဓါနိ စ၊ ပီတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စေးကပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ ဧတ္ထ၊ ဤသာဓကပါရှိ၍။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဝိသတ္တိကာတိ၊** ကား။ ဝိသတာ၊ ပြန့်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိသတ္တိကာ၊ မည်၏။ ဝိသဋ္ဌာ၊ ပြန့်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိသတ္တိကာ၊ မည်၏။ (ဝိသတာ-ဟူသော ရှေးစကားကိုပင် ဒန္တဇပဌမက္ခရာ တကို မုဒ္ဒဇပဌမက္ခရာ ဋီပုရ၍ ဆိုပြန်သည်။ အနက်ကား အထူးမရှိ။)

ဝိသမာ၊ မညီညွတ်တတ်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိသတ္တိကာ၊ မည်၏။ (ဤကား အချို့စာ မရှိ၊ အဋ္ဌသာလိနိ စသည်တို့၌လည်း မထင်။) ဝိသာလာ၊ ကျယ်၏ ကြီး၏။ ဝါ၊ ပြန့်ပြော၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိသတ္တိကာ၊ မည်၏။ ဝိသက္ကတိ၊ စွမ်းနိုင်တတ်၏။ ဝါ၊ သည်းခံနိုင်တတ်၏။ (တပ်သောသူသည် ရာဂဟူသော အကြောင်းကြောင့် ခြေဖြင့် ကျောက်သော်လည်း သည်းခံနိုင်တတ်သည်-ဟူလိုသော်။)

တစ်နည်းကား-ဝိသက္ကတိ၊ သုတ်တတ်၏။ ဝါ၊ တုန်လှုပ်တတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိသတ္တိကာ၊ မည်၏။ (ဤကား ဋီကာ၌ လာသော ကေစိဝါဒအလို)။ ဝိသံဝါဒိကာ၊ ချွတ်ယွင်းစေတတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိသတ္တိကာ၊ မည်၏။ (အနိစ္စ စသည်တို့ကို နိစ္စ စသောအားဖြင့် ယူစေတတ်သည် ဟူလိုသော်)။ **ဝိသံဟရတိ၊** အထူးထူးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် စိတ်ကို ရှုတ်ထွေးစေတတ်၏။

တစ်နည်းကား-ဝိသံ၊ ဆင်းရဲကို။ ဟရတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိသတ္တိကာ၊ မည်၏။ (ဤကား ဝိသံတစ်ပုဒ်၊ ဟရတိတစ်ပုဒ် ခွဲသည်။) ဝိသမူလာ၊ ဆင်းရဲ၏ အကြောင်းဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိသတ္တိကာ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ဝိသဟု ဆိုအပ်သော ဒုက္ခအစရှိသော အပြားရှိသော ဝေဒနာလျှင် မူလရှိ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊

၁။ ဝိသံဟရတိ ။ ။ ဝိပုဗ္ဗ သံပုဗ္ဗ-ဟရဓာတ်ကြံသည်။ ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့် ကာမတို့၌ အကျိုးကို ပြု၍ အထူးထူးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် နေက္ခမသို့ ရှေးရှုမြင်ခြင်းမှ စိတ်ကို ရှုတ်ထွေးစေတတ်သည်-ဟူလိုသော်။

ကြောင့်။ ဝိသတ္တိကာ၊ မည်၏။ ဝိသဖလော၊ ဆင်းရဲခြင်းလျှင် အကျိုးရှိ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊
ကြောင့်။ ဝိသတ္တိကာ၊ မည်၏။ ဝိသပရိဘောဂါ၊ ရူပါရုံ အစရှိသော ဒုက္ခကိုသာ
သုံးဆောင်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိသတ္တိကာ၊ မည်၏။

**ဤ၌ လိုအပ်သော အနက်ကို ပြလိုရကား ‘ဝိသတာ ဝါ’စသော ပါဠိကို
မိန့်သတည်း။**

ဝါ ပန၊ တစ်နည်းကား-ဝိသတာ၊ ပြန့်တတ်သော။ သာ တဏှာ၊ သည်။ ရူပေ၊
ရူပါရုံ၌လည်းကောင်း။ သဒ္ဓေ၊ ၌လည်းကောင်း။ ဂန္ဓေ၊ ကောင်း။ ရသေ၊ ကောင်း။
ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ၊ ကောင်း။ ဓမ္မေ၊ ကောင်း။ ကုလေ၊ အမျိုး၌လည်းကောင်း။ ဂဏေ၊
ဂိုဏ်း၌လည်းကောင်း။ ဝိသတာ ဝိတ္တတာ၊ ပြန့်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
ဝိသတ္တိကာ၊ မည်၏။ ။

သိနေဟနဝသေန၊ ချစ်ခြင်းကို ပြုသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ **သိနေဟော၊**
မည်၏။ နာနာဂတီသု၊ တို့၌။ ကိလမထုပ္ပါဒနေန၊ ပင်ပန်းခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ **ကိလမထော၊** မည်၏။ ပလိဝေဌနဌေန၊ ရစ်ပတ်သော
သဘောကြောင့်။ လတာ ဝိယ၊ နွယ်ကဲ့သို့။ ဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
လတာ၊ မည်၏။ ဟိ၊ စွ။ “လတာ ဥပ္ပဇ္ဇ တိဌတိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ “လတာ၊
နွယ်နှင့်တူသော တဏှာသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇ ပေါက်၍။ တိဌတိ၊ တည်၏”။ မမန္တိ၊ ငါ၏
ဥစ္စာဟူ၍။ မညနဝသေန၊ **အောက်မေ့**သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ **မညနာ၊** မည်၏။

ဒူရဂတမ္ပိ၊ အဝေးသို့ ရောက်သော်လည်း။ ဝါ၊ ရောက်သောသူကိုလည်း။
အာကမ္မိတွာ၊ ၍။ ဗန္ဓနဌေန၊ နှောင်ဖွဲ့တတ်သော သဘောကြောင့်။ ဝါ၊
ယှဉ်စေတတ်သော သဘောကြောင့်။ **ဗန္ဓော၊** မည်၏။ အာသီသနဌေန၊ အလိုရှိ
တတ်သော သဘောကြောင့်။ **အာသာ၊** မည်၏။ အာရမ္မဏရသံ၊ အာရုံ၏အရသာကို။
ပါတုကာမတာဝသေန၊ သောက်လိုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ **ဝိပါသာ၊** မည်၏။
အဘိနန္ဒနဌေန၊ အလွန်နှစ်သက်တတ်သော သဘောကြောင့်။ **အဘိနန္ဒနာ၊** မည်၏။
ဣတိတိ၊ ကား။ တစ်နည်း-**ဣတိပိ** ဣမိနာ၊ ဣတိပိဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်လည်း။ ဧဝံ၊

၁။ အောက်မေ့ ။ ။ ‘စပ်ထည့်ညွတ်၊ ရွှေပြားခပ်သို့၊ ကမ္မဋ္ဌာနာ၊ လေ့လာပြန်ခေါက်၊
တအောက်မေ့မေ့၊ ညဉ့်နေ့ကြိုးစား၊ စေ့ဆော်ငြားလည်း’-ဟု ရှေးဆရာတို့ မိန့်ရကား ‘အောက်’
ဟုက်သတ်၍ ရွတ်အပ် ဖတ်အပ် ရေးအပ်၏။

သို့။ အာရမ္မဏေ၊ ဌံ။ ပဝတ္တိဝိသေသေန၊ ဖြင့်။ အနေကေဟိ၊ ကုန်သော။ နာမေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဂယုမာနာပိ၊ ယူအပ်သော်လည်း။ သဗ္ဗာ၊ သော။ တဏှာ၊ သည်။ အဇ္ဈောသာနလက္ခဏေန၊ အာရုံကို မျိုး၍ ပြီးစေခြင်းလက္ခဏာဖြင့်။ ဧကလက္ခဏာ၊ တူသောလက္ခဏာ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယထာဝုတ္တံ၊ သော။ အတ္ထံ၊ ကို။ နိဂမေတိ၊ နိဂုံးအုပ်တော်မူ၏။ ။

 [၄၊ ၈၇] ပုန၊ တစ်ဖန်။ တဏှာယ၊ ၏။ အနေကေဟိ၊ ကုန်သော။ နာမေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဂဟိတဘာဝမေဝ၊ ကိုသာလျှင်။ **“ယထာ စ”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဥပစယေန၊ သမုစ္စည်းအနက်ရှိသော စသဒ္ဒါနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ဒသေတိ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ **ဝေဝစနေ**တိ၊ ကား။ ဝေဝစနဟာရဝိဘင်္ဂေ၊ ဌံ။ **“အာသာ စ ပိတာ”**တိ ဂါထာယ၊ ၏။ အတ္ထံ၊ ကို။ တတ္ထေဝ၊ ထိုဝေဝစနဟာရဝိဘင်း၌သာလျှင်။ ဝဏ္ဏယိဿာမ၊ ကုန်အံ့။ **“အဝိဂတရာဂဿာ”**တိ အာဒိသု၊ တို့၌။ ရဉ္စနဋ္ဌေန၊ တပ်တတ်သော သဘောကြောင့်။ **ရာဂေါ**၊ မည်၏။ ဆန္ဒနဋ္ဌေန၊ အလိုရှိတတ်သော သဘောကြောင့်။ **ဆန္ဒော**၊ မည်၏။ ပိယာယနဋ္ဌေန၊ ချစ်တတ်သော သဘောကြောင့်။ **ပေမံ**၊ မည်၏။ ပရိဒဟနဋ္ဌေန၊ ပူပန်စေတတ်သော သဘောကြောင့်။ **ပရိဒါဟော**၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တဏှာဝ၊ ကိုသာလျှင်။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ တေနေဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ **“တဏှာယေတံ ဝေဝစန”**န္တိ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ **ဧဝံ ယုဇ္ဇတိ**တိ ပဒဿ၊ ၏။ ဧဝံ၊ သို့။ ဣစ္ဆာတဏှာနံ၊ တို့၏။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ အနညတ္တာ၊ တစ်ပါးမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **“တယော ပဉာ”**တိ၊ ဟူ၍။ ယံ ဝစနံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။

ကံအနက်ကို နစ်စေလိုရကား ယုတ္တိယာ စသည်ကို မိန့်သော်။

ယုတ္တိယာ၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ အားဖြင့်။ သံဂစ္ဆတိ၊ ကောင်းစွာ ရောက်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

၂။ ဧဝံ၊ သို့။ **“ကေနသုဗ္ဗဟတော လောကော”**တိ ဂါထာယ၊ ဌံ။ **“တယော၊ ကုန်သော။ ပဉာ၊ တို့ကို”**။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဉ္စတ္ထယဘာဝေ၊ ပဉာသုံးပါး အပေါင်း၏အဖြစ်၌။ ယုတ္တိ၊ ကို။ ဒသေတွာ၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ဌံ။ အညေဟိ၊ ကုန်သော။ ပကာရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ယုတ္တိဂဝေသနံ၊ ယုတ္တိကို ရှာခြင်းကို။ ဒသေဇ္ဈော၊ ၍။ **“သဗ္ဗော ဒုက္ခုပစာရော”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ **ဒုက္ခုပစာရော**တိ၊ ကား။ ဒုက္ခပ္ပဝတ္တိ၊ ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ **ကာမတဏှာသင်္ခါရမူလကော**တိ၊ ကား။

ဝါရ]

၃-ယုတ္တိဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၃၂၇

ကာမတဏှာပစ္စယသင်္ခါရဟေတုကော၊ ကာမတဏှာတည်းဟူသော ပစ္စယ အကြောင်း၊ သင်္ခါရတည်းဟူသော ဟေတုအကြောင်း ရှိ၏။ ဝါ၊ ကာမတဏှာတည်း ဟူသော အထောက်အပင့်ရှိသော သင်္ခါရဟူသောအကြောင်း ရှိသော။ ဣတိ ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အဓိပ္ပါယ်၊ တည်း။ **နိဗ္ဗိဒ္ဓပစာရောတိ၊** ကား။ နိဗ္ဗိဒ္ဓါပဝတ္တိ၊ နိဗ္ဗိဒ္ဓါ၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။

ထိုနိဗ္ဗိဒ္ဓပစာရ၏အရ အဘယ်နည်း စောဒနာရှိရကား ‘ကာမာနံ’စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ကာမာနံ၊ တို့၏။ ဝိပရိဏာမာ၊ မည်သည်ကား။ အညထာဘာဝါ၊ ဖောက်ပြန်သည်၏အဖြစ်၊ တစ်ပါးသော အပြားအားဖြင့် ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ သော။ အနဘိရတိ စ၊ မမွေ့လျော်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဉာဏနိဗ္ဗိဒ္ဓါ စ၊ နိဗ္ဗိဒ္ဓါနုပဿနာတည်းဟူသော ဉာဏနိဗ္ဗိဒ္ဓါသည်လည်းကောင်း။ **နိဗ္ဗိဒ္ဓပစာရော၊** မည်၏။ (ဤသို့ ယောဇနာ)၊ **ကာမတဏှာပရိက္ခာရမူလကောတိ၊** ကား။ ကာမတဏှာယ၊ ၏။ ပရိက္ခာရဘူတဝတ္ထုကာမဟေတုကော၊ အခြံအရံဖြစ်၍ဖြစ်သော ဝတ္ထုကာမလျှင် အကြောင်းရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးသော နိဗ္ဗိဒ္ဓါတို့တွင်။ အနဘိရတိ သင်္ခါတာ၊ မမွေ့လျော်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ နိဗ္ဗိဒ္ဓါ၊ သည်။ ကာမတဏှာပရိက္ခာရ မူလိကာ၊ ကာမတဏှာ၏ အခြံအရံဖြစ်သော ဝတ္ထုကာမလျှင် အကြောင်းရှိ၏။ ဉာဏနိဗ္ဗိဒ္ဓါ၊ သည်။ န ကာမတဏှာပရိက္ခာရမူလိကာ၊ မရှိ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗော၊ သော။ နိဗ္ဗိဒ္ဓပစာရော၊ နိဗ္ဗိဒ္ဓါ၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ကာမတဏှာပရိက္ခာရ မူလကော၊ ၏။ ဣတိ ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ န ပန ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ **ဣမာယ ယုတ္တိယာတိ** ဣမိနာ၊ ဖြင့်။ တစ်နည်းကား-**ဣမာယ ယုတ္တိယာတိ** အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ (ဣတိကား အာဒိတ္ထတည်း။ ရှေးအနက်ကား နိဒဿနတ္ထကို ယူ၍ ပေးသည်။) နယံ၊ ယုတ္တိကို ရှာသော နည်းကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ဣဒံ အယံ အဓိပ္ပါယ်၊ ကို။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပဉ္စတ္ထယဘာဝေ၊ ၌။ ယုတ္တိ၊ ကို။ ဝုတ္တာ ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ (ယထာ စ ၌ ‘စ’ကို ယှဉ်၍ ပေးသည်။) ဒုက္ခုပစာရ နိဗ္ဗိဒ္ဓပစာရေသု၊ ဒုက္ခ၏ဖြစ်ခြင်း၊ နိဗ္ဗိဒ္ဓါ၏ဖြစ်ခြင်းတို့၌။ ယုတ္တိ၊ ကို။ ဝုတ္တာ ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ တထာ၊ တူ။ ဣမာယ ယုတ္တိယာ၊ ဤသို့သော ယုတ္တိဖြင့်။ ဣမိနာ ယောဂေန၊ ဤသို့သော အသင့်အားဖြင့်။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ (ဤနှစ်ပုဒ်ကား

ဣမာယ ယုတ္တိယာဇာ အဖွင့်)။ အညမညေဟိ၊ တစ်ပါး တစ်ပါး ကုန်သော။ ကာရဏေဟိ၊ တို့ဖြင့်။

ထိုကို ဖွင့်လိုရကား ‘တံတံ’ စသည်ကို ဆိုသတည်း။

တံတံပါဠိပွဒေသေ၊ ထိုထိုသို့သော ပါဠိရပ်၌။ အနုရူပေဟိ၊ ကုန်သော။ အညထာ၊ တစ်ပါးသော အပြားအားဖြင့်။ အညေဟိ၊ ကုန်သော။ ဟေတူဟိ၊ အကြောင်းတို့ဖြင့်။ ယုတ္တိ၊ ကို။ ဂဝေသိတဗ္ဗာ၊ ဧ။။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။။ ။

ဣဒါနိ၊ ၌။ တံ နယဒဿနံ၊ ထိုနည်းကို ပြခြင်းသည်။ သံခိတ္တန္တိ၊ ကျဉ်းသေး၏ ဟူ၍။ တစ်နည်းကား-သံခိတ္တံ၊ ဧ။။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိတ္တာရတော၊ အားဖြင့်။ ဝိဘဒိတ္တာ၊ ၍။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ “ယထာ ဟိ ဘဂဝါ”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ဧ။။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ အယံ၊ ကား။ သင်္ခေပတ္တော၊ တည်း။ ရာဂဒေါသမောဟစရိတာနံ၊ ရာဂစရိုက်ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒေါသစရိုက်ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ မောဟစရိုက်ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ယထာဣဒံ၊ စွာ။ အသုဘမေတ္တာပစ္စယာကာရကထာ၊ အသုဘကို ဟောခြင်း၊ မေတ္တာကို ဟောခြင်း၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဟောခြင်းသည်။ ရာဂဒိဝိနယနတော၊ ရာဂအစရှိသည်ကို ဖျောက်တတ်သောကြောင့်။ သပ္ပိယာ၊ လျောက်ပတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အယံ၊ ဤသို့ ဟောခြင်းသည်။ သာသနယုတ္တိ၊ ဆုံးမခြင်း၌ အသင့်သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။။ ဧဝံ၊ သို့။ အဝဋ္ဌိတေ၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော အားဖြင့် တည်လျက်။ ဝါ၊ ဖြစ်လျက်။ ရာဂစရိတဿ၊ အား။ မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ၊ မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို။ ယဒိ ဒေသေယျ၊ အံ့။ အသပ္ပိယဘာဝတော၊ ရာဂစရိတပုဂ္ဂိုလ်အား မလျောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သာ ဒေသနာ၊ ထိုသို့ ဟောခြင်းသည်။ ဝါ၊ ထိုဒေသနာသည်။ န ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။ သုခါပဋိပဒါဒယော၊ တို့ကို။ တထာ၊ တူ။ ရာဂစရိတဿ၊ အား။ ယဒိ ဒေသေယျ၊ အံ့။ အသပ္ပိယဘာဝတော၊ ကြောင့်။ သာ ဒေသနာ၊ သည်။ န ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။ (ဤသို့ တထာသဒ္ဓါဖြင့် ငင်၍ ပေး)။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

သုခါပဋိပဒါ အစရှိသည်တို့သည် ပဋိပတ္တိ၌သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ဒေသနာ၌ မဖြစ်ကုန်ရကား သုခံ ဝါ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇေယျ န ယုဇ္ဇတိ ပဋိပတ္တိ-ဟူ၍သာ ဆိုကောင်း၏ဟု နှလုံးပိုက်ကာ သုခံ ဝါ ပဋိပဒံ ဒေသေယျ န ယုဇ္ဇတိ န ဒေသနာ-ဟု ဆိုသည်ကို မနှစ်သက်ရကား ‘နန’ စသည်ဖြင့် စောဒနာသတည်း။

သုခါပဋိပဒါဒယော၊ တို့သည်။ ပဋိပတ္တိယံ၊ အကျင့်၌။ ဝါ၊ ကျင့်သောအခါ၌။ သမ္ဘဝန္တိ နနု စ၊ ဖြစ်ကုန်သည် မဟုတ်တုံလော။ ဒေသနာယံ၊ ၌။ ဝါ၊ ဟောသောအခါ၌။ န သမ္ဘဝန္တိ နနု စ၊ မဖြစ်ကုန်သည် မဟုတ်တုံလော။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ စောဒနာ၊ တည်း။

ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ သစ္စမေတံ-ဟု ဆိုသတည်း။ ယင်းသို့ မှန်သော် သုခံ ဝါ ပဋိပဒံ ဒေသေယျ န ယုဇ္ဇတိ ဒေသနာ-ဟု အသို့မူ၍ ဆိုသနည်း။ သုခံ ဝါ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇေယျ န ယုဇ္ဇတိ ပဋိပတ္တိ-ဟူ၍သာ ဆိုကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော စောဒနာဖွယ်ရှိရကား ‘ဣဓ ပန ။လ။ အဓိပ္ပေတော’ပါ၌ကို ဆိုသတည်း။

တိဗ္ဗကိလေသဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို လိုအပ်သည် မလိုအပ်သည်ကို ငါတို့ မစောဒနာတကား။ ဆရာစကားသည် ‘အမ္ပံ ပုဋ္ဌော လဗုဇံ ဗျာကရေယျ’ စသည်ကဲ့သို့ လွဲလျက် ဖြစ်ခဲ့၏-ဟု စောဒနာရှိပြန်ရာသောကြောင့် ‘တဿ ။ လ။ သမိဇ္ဈတိ’ပါ၌ကို ဆိုပြန်ရသတည်း။

ယင်းသို့ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါဖြင့် ဘာဝနာ ပြည့်စုံသော် သုခံ ဝါ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇေယျ န ယုဇ္ဇတိ ပဋိပတ္တိ-ဟု ဆိုသင့်သည် မဟုတ်လော စောဒနာ ရှိပြန်ရာသောကြောင့် ‘ယဿ စ’ အစရှိသော ပါ၌ကို မိန့်သတည်း။

ဧတံ ဝစနံ၊ ဤစောဒက ဆိုသော စကားသည်။ သစ္စံ မှန်ပေ၏။ ပန၊ သော်လည်း။ ဣဓ၊ ၌။ ရာဂစရိတောတိ၊ ကား။ တိဗ္ဗကိလေသော၊ ထက်သော ကိလေသာရှိသော။ ရာဂစရိတော၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ရာဂစရိတောတိ၊ ဟူ၍။ အဓိပ္ပေတော၊ ၏။ တဿ၊ ထိုရာဂစရိတပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဒုက္ခာယ၊ ဆင်းရဲငြိုငြင်သော။ ပဋိပဒါယ၊ ဖြင့်။ [၄၊ ၈၈] ဘာဝနာ၊ သည်။ သမိဇ္ဈတိ၊ ၏။ ယဿ စ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ် အားလည်း။ ဒုက္ခာယ၊ သော။ ပဋိပဒါယ၊ ဖြင့်။ ဘာဝနာ၊ သည်။ သမိဇ္ဈတိ၊ ၏။ တဿ၊ အား။ ဂရုတရာ၊ အလွန်လေးသော။ အသုဘဒေသနာ၊ သည်။ သပ္ပါယာ၊ ၏။ ယဿ၊ အား။ ဂရုတရာ၊ သော။ အသုဘဒေသနာ၊ သည်။ သပ္ပါယာ၊ ၏။ တဿ၊ အား။ မန္တကိလေသဿ၊ နုန့်သော ကိလေသာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ လဟုက-တရာ၊ အလွန်ပေါ့သော ဒေသနာသည်။ သပ္ပါယာ ဝိယ၊ လျောက်ပတ်သကဲ့သို့။ ဂရုတရာ၊ သည်။ န သပ္ပါယာ၊ မလျောက်ပတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ “သုခံ ဝါ ။လ။ ဒေသနာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ပါဠိ၌ ‘ယဒိ ဟိ ဘဂဝါ ရာဂစရိတဿ မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိံ ဒေသေယျ ။လ။ န ယုဇ္ဇတိ ဒေသနာ’ဟု ရာဂစရိတပုဂ္ဂိုလ်အား ဟောအပ်သော ဒေသနာ မသင့်သည်ကိုသာ ဆိုခဲ့၏။ ဒေါသစရိတ မောဟစရိတ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဟောအပ်သော ဒေသနာ မသင့်သည်ကို မဆိုခဲ့။ မရသင့်သလော၊ မဆိုအပ်ပါသလော စောဒနာရှိရာသောကြောင့် ထိုစောဒနာကို ဖြေလိုရကား ‘ဣမိနာ နယေန’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဣမိနာ နယေန၊ ဤရာဂစရိတကောဋ္ဌာသ၌ အယုတ္တိကို ဆိုသော နည်းဖြင့်။ သေသပဒေသုပိ၊ ကြွင်းသော ဒေါသစရိတကောဋ္ဌာသ အစရှိသည်တို့၌လည်း။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ စွာ။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ၏။

ယုတ္တိဟာရအစီအရင်၌ အဘယ့်ကြောင့် ‘ယဒိ ဟိ ။လ။ န ယုဇ္ဈတိ ဒေသနာ’ဟု အယုတ္တိကို ထုတ်ခြင်းကို ပြုဘိသနည်းဟု စောဒနာကို နှလုံးပိုက်၍ ‘ဧတ္ထ စ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဧတ္ထ စ၊ ဤယုတ္တိဟာရ၌လည်း။ အယုတ္တိပရိဟာရေန၊ အယုတ္တိကို ပယ်သဖြင့်။ ဝါ၊ မသင့်သည်ကို ပယ်သဖြင့်။ ယုတ္တိသမဓိဂမော၊ အသင့်ယုတ္တိကို သိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယုတ္တိဝိစာရဏာယ၊ ယုတ္တိကို စီရင်ရာ၌။ အယုတ္တိပိ၊ ကိုလည်း။ ဂဝေသိတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “**ယဒိ ဟိ ။လ။ န ယုဇ္ဈတိ ဒေသနာ**”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ သေသေသုပိ၊ ကြွင်းသော အယုတ္တိကို ရှာခြင်းတို့၌လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ ဤနည်းပင်တည်း။ **ဧဝံ ယံ ကိဉ္စိတိ** အာဒိ၊ သည်။ ယုတ္တိဟာရယောဇနာယ၊ ယုတ္တိဟာရကို ယှဉ်ခြင်း၌။ နယဒဿနမေဝ၊ နည်းကို ပြသော စကားသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ **ဧဝန္နိ**၊ ကား။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ **ယံ ကိဉ္စိတိ**၊ ကား။ အညမ္ပိ၊ တစ်ပါးလည်း ဖြစ်သော။ ယံ ကိဉ္စိ၊ အလုံးစုံသော သဘောတရားသည်။ **အနုလောမပ္ပဟာနန္တိ**၊ ကား။ ပဟာနဿ၊ ပယ်ခြင်းအား။ အနုရူပံ၊ လျောက်ပတ်၏။ ပဟာနသမတ္ထံ၊ ပယ်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။

၁။ **ဣမိနာ နယေန ။ ။** ‘ယထာ ဘဂဝါ ရာဂစရိတဿ’ အစရှိသည်ဖြင့် ရာဂစရိတကောဋ္ဌာသ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပါဠိ၌ ‘ယဒိ ဟိ ဘဂဝါ’ စသည်ဖြင့် ဒေသနာ၏ အယုတ္တိကို ဆိုသောနည်းဖြင့် ကြွင်းသော ဒေါသစရိတကောဋ္ဌာသ အစရှိသည်တို့၌လည်း ‘ဒေါသစရိတဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အသုဘံ ဒေသေယျ’ စသည်ဖြင့် ပါဠိ၌ မဟောအပ်သော်လည်း ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ အနက်ကို ထုတ်၍ ဆိုအပ်၏-ဟူလိုသော်။

‘သဗ္ဗံ တံ ယုတ္တိဟာရေန ယောဇေတဗ္ဗံ’သာ ဆိုပါလော။ အသို့မူ၍ ‘ဝိစယေန ဟာရေန ဝိစိနိက္ခာ’ဟူ၍လည်း ဆိုဘိသနည်း-ဟူသော စောဒနာပုစ္ဆာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘သုတ္တေန အနဝသေသာနံ’ စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

သုတ္တော၊ ဌံ။ အနဝသေသာနံ၊ ကုန်သော။ ပဒတ္တာနံ၊ ပုဒ်အနက်တို့ကို။ အနုပဒဝိစာရဏာ၊ ပုဒ်စဉ်အတိုင်း စီရင်ခြင်းသည်။ (အနုပဒဝိစာရဏာ ဟူ၍လည်း သမာသ် ရှိ၏။) ဝိစယော ဟာရော၊ မည်၏။ ဝိစယဟာရသံဝဏ္ဏနာယ၊ ဝိစယဟာရအဖွင့်ဖြင့်။ နိဒ္ဒါရိတေသု၊ ထုတ်အပ်ကုန်သော။ အတ္တေသု၊ တို့၌။ တစ်နည်းကား-အတ္တေသု၊ တို့ကို။ နိဒ္ဒါရိတေသု၊ ကုန်ပြီးသည်ရှိသော်။ ယုတ္တိဂဝေသနံ၊ သည်။ သုကရံ၊ လွယ်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ “သဗ္ဗံ တံ ။လ။ ယောဇေတဗ္ဗံ”န္တိ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ယာဝတိကာ ဉာဏဿ ဘူမိတိ၊ ကား။ သံဝဏ္ဏေန္တဿ၊ ဖွင့်သော။ အာစရိယဿ၊ ၏။ ယံ ဉာဏံ၊ သည်။ ယံ ပဋိဘာနံ၊ အကြင် အထင်သည်။ (ယံ ဉာဏံ ယံ ပဋိဘာနံ၊ အကြင်ပညာသည်-လည်းဟူ)။ အတ္ထိ၊ ၏။ တဿ၊ ထိုဉာဏ်ပညာ၏။ ယတ္တကော၊ အကြင်မျှလောက်သော။ ဝိသယော၊ အရာသည်။ ဝါ၊ အာရုံသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တတ္တကော၊ ထိုမျှလောက်သော။ ယုတ္တိဟာရဝိစာရော၊ ယုတ္တိဟာရ အစီအရင်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္တော၊ တည်း။ တံ၊ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ကိဿ ဟေတု၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ သဒ္ဓမ္မော၊ သူတော်ကောင်း တရားသည်။ အနန္တနယော စ၊ အဆုံးမရှိသောနည်း ရှိသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သမန္တဘဒ္ဒကော စ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ကောင်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝိမဒ္ဓက္ခမော စ၊ စောဒနာခြင်းငှာ ခံသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝိစိတ္တဒေသနော စ၊ ဆန်းကြယ်သော ဒေသနာရှိသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ တတ္တကော၊ သော။ ယုတ္တိဟာရဝိစာရော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ ။

ဧဝံ၊ သို့။ နယဒဿနဝသေနော၊ နည်းပြသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်။ ယုတ္တိဟာရယောဇနာ၊ ယုတ္တိဟာရကို ယှဉ်ခြင်းကို။ ဒဿိတာ၊ ၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ တံ၊ ထိုယုတ္တိဟာရကို ယှဉ်ခြင်းကို။ ဗြဟ္မဝိဟာရဖလသမာ ပတ္တိနဝါန- ပုဗ္ဗသမာပတ္တိဝသိဘာဝေဟိ၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ၌ လေ့လာသည်၏အဖြစ်၊ ဖလသမာပတ္တိ၌ လေ့လာသည်၏အဖြစ်၊ အစဉ်အတိုင်း ဝင်စားအပ်သော ကိုးပါးသော သမာပတ်၌ လေ့လာသည်၏အဖြစ်တို့ဖြင့်။ ဝိဘဇိတွာ၊ ၍။ ဒဿေတံ၊ ငှာ။ “မေတ္တာဝိဟာရိဿ

သတော”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ဧ။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **မေတ္တာဝိဟာရိဿာတိ၊** ကား။ မေတ္တာဝိဟာရလာဘိနေ၊ မေတ္တာဝိဟာရကို ရသည်။ **သတောတိ၊** ကား။ သမာနဿ၊ ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ တထာဘူတဿ၊ ထိုသို့ မေတ္တာဝိဟာရနှင့် ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍ ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဗျာပါဒေါတိ၊** ကား။ ပဒေါသော၊ အပြားအားဖြင့် စိတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒေါသသည်။ **စိတ္တံ ပရိယာဒါယ ဌဿတိတိ၊** ကား။ စိတ္တံ၊ ကို။ အဘိဘဝိဿတိ၊ နှိပ်စက်လတ္တံ။

တိဌတိ-ဟု ဆိုပါတော့လော၊ အဘယ့်ကြောင့် ဌဿတိ-ဟု ဆိုဘိသနည်း -ဟူသော ပုစ္ဆာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ယသ္မာ ပန’ အစရှိသော ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

ယသ္မာ ပန၊ ကား။ ကုသလာကုသလာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ အပုဗ္ဗ အစရှိမံ၊ မရှေးမနှောင်း။ ပဝတ္တိ နာမ၊ ဖြစ်ခြင်း မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သမာပတ္တိတော၊ မှ။ ဝုဋ္ဌာနဿ၊ ထခြင်း၏။ အပရဘာဂေါ၊ နောက်အခါ၌။ စိတ္တံ၊ ကို။ ပရိယာဒါယ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ယူ၍။ ဝါ၊ ကုန်စေ၍။ ဌဿတိ၊ တည်လတ္တံ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿနတ္ထံ၊ ငှာ။ **“ဌဿတိ”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ **န ယုဇ္ဇတိ ဒေသနာတိ၊** ကား။ မေတ္တာယ၊ ဧ။ ဗျာပါဒပဋိပက္ခတ္တာ၊ ဗျာပါဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တာဒိသီ၊ ထိုသို့ သဘောရှိသော။ ကထာ၊ စကားသည်။ န ယုတ္တာ၊ မသင့်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဗျာပါဒေါ ပဟာနံ အပ္ပတ္တံ ဂစ္ဆတိတိ ယုဇ္ဇတိ ဒေသနာတိ၊** ကား။ ယထာဝုတ္တကာရဏတော ဧဝ၊ အကြင်အခြင်းဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းကြောင့်သာလျှင်။ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုတ္တာ၊ ဧ။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ သေသဝါရေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဣမိနာဝ နယေန၊ ဖြင့်သာလျှင်။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ။ အနုတ္တာနံ ဧဝ၊ မပေါ်သော ပုဒ်ကိုသာလျှင်။ ဝဏ္ဏယိဿာမ၊ ကုန်အံ့။ ။

အနိမိတ္တဝိဟာရိဿာတိ၊ ကား။ အနိစ္စာနုပဿနာမုခေန၊ အနိစ္စာနုပဿနာကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ပဋိလဒ္ဓဖလသမာပတ္တိဝိဟာရဿ၊ ရအပ်သော ဖလသမာပတ်ဖြင့် နေခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ **နိမိတ္တာနုသာရိတိ၊** ကား။ သင်္ခါရနိမိတ္တာနုသာရိ၊ သင်္ခါရနိမိတ်သို့ အစဉ်လျှောက်သော။ **တေန တေနောတိ၊** ကား။ [၄၊ ၈၉] နိစ္စာဒိသု၊ နိစ္စနိမိတ် အစရှိသည်တို့တွင်။ ယံ ယံ၊ အကြင် အကြင် နိမိတ်ကို။ ပဟိနံ၊ ပယ်အပ်ပြီ။ တေန တေနော နိမိတ္တေန၊ ဖြင့်သာလျှင်။ **အသ္မိတိ ဝိဂတန္တိ၊** ကား။ ပဉ္စသု၊ ကုန်သော။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု၊ တိဋ္ဌိ။ ဒိဋ္ဌိမာနဝသေန၊ ဒိဋ္ဌိမာန၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အသ္မိတိ၊ ငါဖြစ်၏ ဟူ၍။ ယံ မညိတံ၊ အကြင် အောက်မေ့၏။ တံ မညနံ၊ ထိုအောက်မေ့ခြင်းသည်။ ဝိဂတံ၊ ကင်း၏။ တမေဝတ္ထံ၊ ကိုပင်လျှင်။ **“အယမဟမသ္မိတိ န သမနုပဿာမိ”**တိ ဣမိနာ ပါဌေန၊ ဖြင့်။ ဝိဝရတိ၊ ၏။ **ဝိစိကိစ္ဆာ ကထံကထာသလ္လန္တိ** ဧတ္ထ၊ ဤ။ ဝိနယကုက္ကုစ္ဆဿာပိ၊ ဝိနယကုက္ကုစ္ဆ၏လည်း။ ကထံ ကထန္တိ၊ သို့လော သို့လော ဟူ၍။ ဝါ၊ အဘယ်သို့ အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း ဟူ၍။ ပဝတ္ထိသဗ္ဗာဝတော၊ ဖြစ်ခြင်းသဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိစိကိစ္ဆာပဒေန၊ ဝိစိကိစ္ဆာပုဒ်ဖြင့်။ ဝိသေသိတံ၊ ၏။ **န ယုဇ္ဇတိ ဒေသနာတိ**၊ ကား။ ဝိစိကိစ္ဆာယ၊ ၏။ ပဟာနေကဋ္ဌဘာဝတော၊ ဒိဋ္ဌိနှင့် ပယ်အပ်သောအားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော တူသော တည်ရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အယံကထာ၊ သည်။ န ယုတ္တာ၊ မသင့်။ ။

ပဌမံ ဈာနံ သမာပန္နဿာတိ၊ ကား။ ပဌမဇ္ဈာနသမဂ္ဂိနော၊ ပဌမဈာန်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ **ကာမရာဂဗျာပါဒါ ဝိသေသာယ သံဝတ္တန္တိတိ န ယုဇ္ဇတိတိ**၊ ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ နီဝရဏေသု၊ တို့ကို။ အပ္ပဟီနေသု၊ မပယ်အပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ ပဌမဇ္ဈာနဿ၊ ၏။ ဥပစာရမ္ပိ၊ သည်လည်း။ န သမ္ပုဇ္ဇတိ၊ မပြည့်စုံသေး။ ဈာနံ၊ သည်။ ပဂေဝ၊ အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာရှိအံ့နည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကာမရာဂဗျာပါဒါ၊ တို့သည်။ ဝိသေသာယ၊ ထူးသော။ ဒုတိယဇ္ဈာနာယ၊ ဒုတိယဈာန်အကျိုးငှာ။ တစ်နည်း-ဝိသေသာယ ဒုတိယဇ္ဈာနာယ၊ ဒုတိယဈာန်အကျိုးငှာ။ (ဒုတိယဇ္ဈာနာယကား ဝိသေသာယ၏ အဖွင့်)။ သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အယံ ကထာ၊ သည်။ န ယုတ္တာ၊ မသင့်။ ယထာလဒ္ဓဿ၊ အကြင် အကြင် ရအပ်သော။ ပဌမဇ္ဈာနဿ ပန၊ ၏ကား။ ဝါ၊ မှ။ (ဟာနာယဉ္စိ စပ်)။ ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပတ္တာ၊ ပရိယုဋ္ဌာန်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော။ ကာမရာဂဗျာပါဒါ၊ တို့သည်။ ဟာနာယ၊ ယုတ်ခြင်းငှာ။ သံဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အယံ ဒေသနာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုတ္တာ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ၏။ အဝိတက္ကသဟဂတာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ သညာမနသိကာရာ နာမ၊ တို့မည်သည်ကား။ ဥပစာရေန၊ နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ဒုတိယဇ္ဈာနဓမ္မာ၊ တို့တည်း။

အပြစ်ကို မြင်သဖြင့် ဝိတက်ကို စက်ဆုပ်ကုန်သော ဒုတိယဈာန်၏ နီးစွာသော ဥပစာရဈာန်တရားတို့သည် ဝိတက်အာရုံ မရှိကုန်သေး၏ရှင်။ ဒုတိယဈာန်

တရားကိုသော်ကား အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာရှိတော့အံ့နည်း။ ဝိတက်အာရုံ မရှိ ကုန်သည်သာတည်း-ဟူသော အလိုအားဖြင့် အာရမ္မဏကရဏတ္ထော ဟေတ္တ သဟဂတသဒ္ဓေါ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တစ်နည်းကား-အဝိတက္ကသဟဂတဖြစ်သော သညာမနသိကာရ၏ အရဖြစ်သော သရုပ်ကို ဆိုပြီ။ ထိုပါဠိ၌ သဟဂတသဒ္ဓါသည် အဘယ်အနက်ရှိ သနည်း။ တဗ္ဘာဝဝေါတိဏ္ဏ အစရှိသောအနက် ရှိသလော စောဒနာရှိရကား ‘အာရမ္မဏ ။လ။ သဒ္ဓေါ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။ ဤအနုသန္ဓေအားဖြင့် ဟိသဒ္ဓါသည် ဝါကျာရမ္မတည်း။ ရှေးအနုသန္ဓေအားဖြင့်ကား ဒဠိကရဏတည်း။

ဟိ၊ စ။ ဧတ္ထ၊ ဤအဝိတက္ကသဟဂတာဟူသော ပါဠိ၌။ သဟဂတသဒ္ဓေါ၊ သည်။ အာရမ္မဏကရဏတ္ထော၊ အာရုံပြုခြင်း အနက်ရှိ၏။ ဟာနာယာတိ၊ ကား။ ပဌမဇ္ဈာနတော၊ မှ။ ပရိဟာနာယ၊ ယုတ်ခြင်းငှာ။ ဝိသေသာယာတိ၊ ကား။ ဒုတိယဇ္ဈာနာယ၊ ဒုတိယဈာန် အကျိုးငှာ။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ တတ္ထ တတ္ထ၊ ထိုထိုသို့သော ဝါရတို့၌။ ဟာနန္တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဝိသေသောတိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဝုတ္တဓမ္မာ၊ တို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဝိတက္ကဝိစာရ သဟဂတာတိ၊ ကား။ ပဌမဇ္ဈာနဓမ္မာ၊ တို့တည်း။ ဝါ၊ ကား။ ကာမာဝစရဓမ္မာ ဧဝ၊ တို့သာတည်း။ ဥပေက္ခာသုခသဟဂတာတိ၊ ကား။ ဥပစာရေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ဒုတိယဇ္ဈာနဓမ္မာ၊ တို့တည်း။

ဥပေက္ခာဆယ်ပါးတို့တွင် အဘယ်ဥပေက္ခာကို လိုအပ်သနည်း စုဒ္ဓိရှိရကား ‘တတြ ။လ။ အဓိပ္ပေတာ’ပါဠိကို မိန့်သော်။

(ဟိကား ဝါကျာရမ္မ)။ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ၊ ကို။ ဣဓ၊ ၌။ ဥပေက္ခာတိ၊ ဟူ၍။ အဓိပ္ပေတာ၊ ၏။ ဝီတိသုခသဟဂတာတိ၊ ကား။ ဥပစာရေန၊ နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ တတိယဇ္ဈာနဓမ္မာ၊ တို့တည်း။ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိသဟဂတာတိ၊ ကား။ စတုတ္ထဇ္ဈာနဓမ္မာ၊ တို့တည်း။ သညူပစာရာတိ၊ ကား။ ပဋ္ဌသညာကိစ္စံ၊ ထင်ရှားသော သညာကိစ္စကို။ ကရောန္တာ ဧဝ၊ ပြုတတ်သည်သာ ဖြစ်ကုန်သော။ ယေ ကေစိ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ စိတ္တုပ္ပါဒါ၊ တို့သည်။ “အာကိဉ္စညာယတနဓမ္မာ”တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ သညာဝေဒယိတနိရောဓသဟဂတာတိ၊ ကား။ “သညာဝေဒယိတနိရောဓံ သညာဝေဒနာတို့၏ ချုပ်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ကို။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ၊ ကပ်၍။ ဝါ၊ ရောက်၍။ ဝါ၊ ပြည့်စုံစေ၍။ ဝိဟရိဿာမိ၊ နေအံ့”။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တဿ၊ ထိုသညာဝေဒယိတ နိရောဓ၏။ ပရိကမ္မဝသေန၊ ပရိကံ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဝတ္တဓမ္မာ၊ ဖြစ်သောတရား

တို့တည်း။ တေ ပန ဓမ္မာ၊ တို့သည်ကား။ (သံဝတ္ထန္တိ ၈၀)။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယံ၊ ဌံ။ ဌိတေနေဝ၊ တည်သော သူသည်သာလျှင်။ ဝါ၊ တည်သဖြင့်သာလျှင်။ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ၊ သို့။ ဝါ၊ ကို။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ၊ ချ်။ ဝိဟရိတုံ၊ ငှာ။ သက္ကာ၊ ၏။ တတော၊ ထိုနေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်မှ။ ပရိဟိနေန၊ ယုတ်သော သူသည်။ ဝါ၊ ယုတ်သဖြင့်။ န သက္ကာ၊ ကောင်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာ၊ မှ။ ဟာနာယ၊ ငှာ။ သံဝတ္ထန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ န ယုတ္တာ၊ မသင့်။ ဝိသေသာယ၊ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ဟူသော အထူးဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ။ သံဝတ္ထန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုတ္တာ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “ဟာနာယ ။လ။ ဒေသနာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ကလ္လတာပရိစိတန္တိ၊ ကား။ သမတ္တဘာဝေန၊ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပရိစိတံ၊ လေ့ကျက်အပ်သော။ ယထာဝုတ္တသမာပတ္တိသု၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော သမာပတ်တို့၌။ ဝသိဘာဝေန၊ အလေ့အလာရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပရိစိတံ၊ သော။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ တေနေဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ “အဘိနိဟာရံ ခမတိ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ သေသံ၊ သော။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော စကားသည်။ ဥတ္တာနမေဝ၊ ပေါ်သလျှင်ကတည်း။ ။

ဤသို့ အာဂမအားဖြင့် ယုတ္တိ အယုတ္တိအစီအရင်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ အာဂမ အနုဂမအားဖြင့် ယုတ္တိ အယုတ္တိအားဖြင့်လည်း ယုတ္တိဟာရလက္ခဏာကို ပြအံ့သောငှာ အကျိုးကို အရင်းပြုသဖြင့် အပြစ်ကို ဝေဖန်လိုရကား ‘အပိ စေတ္ထ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

 [၄၊ ၉၀] အပိ စ၊ တစ်နည်းကား-ဧတ္ထ၊ ဤယုတ္တိဟာရ၌။ (ယုတ္တိတော ဝေဒိတဗော-သို့ ဆိုက်)။ အပ္ပဋိက္ကုလသညာမုခေန၊ စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် မရှိဟူသော သညာကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ကာမစ္ဆန္ဒော၊ သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ လှည့်ပတ်တတ်၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ ပဋိက္ကုလသညာပတိရူပတာယ၊ စက်ဆုပ် ရွံရှာဖွယ်ရှိဟူသော အမှတ်ကို ပြသော အဟန်ဖြင့်။ ဝါ၊ ပြသော အတုဖြင့်။ ဗျာပါဒေါ၊ သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ (အပ္ပဋိက္ကုလ သညာဖြင့် ကာမဆန္ဒဖြစ်တတ်၏။ ပဋိက္ကုလသညာကို ပြုယောင်ဖြင့် အမျက်ထွက်တတ်၏ ဟူလိုသော်)။ သမာဓိမုခေန၊ ဖြင့်။ ထိနမိဒ္ဓံ၊ သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။

ယုဇ္ဇတိ၊ ဧ။ (သမာဓိကြောင့် ထိနမိဒ္ဓ ဖြစ်တတ်၏ ဟူလိုသော်)။ ဝီရိယာရမ္မမုခေန၊ လုံ့လအားထုတ်ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ဥဒ္ဓစ္စံ၊ သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ကုတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ဧ။။ (ဝီရိယလွန်သဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စဖြစ်တတ်သည် ဟူလိုသော်)။ သိက္ခာကာမတာမုခေန၊ သိက္ခာကို အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ကုက္ကုစ္စံ၊ အလို့လို့သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ကုတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ဧ။။ ဥာယပက္ခ သန္တိရဏမုခေန၊ နှစ်ပါးသောအဖို့ကို စုံစမ်းခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ကုတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ဧ။။ ကုဋ္ဌာနိဋ္ဌသမုပေက္ခနမုခေန၊ ကုဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံကို လှစ်လျူရှုခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ သမ္မောဟော၊ တွေဝေခြင်းသည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ကုတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ဧ။။ (ကောင်းသည် မကောင်းသည်ကို အမှတ်မဲ့ပြုသဖြင့် မောဟ ဖြစ်တတ်သည် ဟူလိုသော်)။ အတ္တညုတာမုခေန၊ ငါးပါးသော ပဓာနိယဂီနှင့် ပြည့်စုံသော မိမိကိုယ်ကို သိခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ အတ္တနိ၊ ဌှိ။ အပရိဘဝေန၊ မပျက်စီးခြင်းဖြင့်။ မာနော၊ သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ကုတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ဧ။။ ဝိမံသာမုခေန၊ စုံစမ်းခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ဟေတု ပဋိရူပကပရိဂ္ဂဟေန၊ အကြောင်းနှင့် တူသည်ကို သိမ်းဆည်းသဖြင့်။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ကုတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ဧ။။ ဝိရတ္တတာပတိရူပကေန၊ တပ်ခြင်းကင်းသော အဟန်ဖြင့်။ သတ္တေသု၊ တို့၌။ အဒယာပန္နတာ၊ သနားခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ကုတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ဧ။။ အနုညာတပဋိသေဝန-ပဋိရူပတာယ၊ ဘုရားခွင့်ပြုတော်မူသည်ကို မှီဝဲသော အဟန်ဖြင့်။ ကာမသုခလ္လိကာ-နုယောဂေါ၊ ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို ခံစားခြင်းနှင့် ယှဉ်ခြင်းသည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ကုတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ဧ။။ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိပတိရူပတာယ၊ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိ-သီလ၏ စင်ခြင်းကို ပြုသော အဟန်ဖြင့်။ အသံဝိဘာဂသီလတာ၊ ဝေဖန်ခွဲခြမ်းလေ့ မရှိသော အဖြစ်သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ကုတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ဧ။။ သံဝိဘာဂသီလတာပတိရူပတာယ၊ ဝေဖန်ခွဲခြမ်းခြင်း အလေ့ကို ပြုသောအဟန်ဖြင့်။ မိစ္ဆာဇီဝေါ၊ သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ကုတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ဧ။။ အသံသဂ္ဂဝိဟာရိတာပတိရူပတာယ၊ မရောနှောသောအားဖြင့် နေလေ့ရှိသော အဟန်ဖြင့်။ အသင်္ဂဟသီလတာ၊ သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှောက်ခြင်းကို ပြုလေ့မရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ကုတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ဧ။။ သင်္ဂဟသီလတာ-ပတိရူပတာယ၊ သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှောက်ခြင်း အလေ့ရှိသော

အဟန်ဖြင့်။ အနန္တလောမိက-သံသဂေါ၊ တရားနှင့် မလျော်သော ရောယှက် နှီးနှောခြင်းသည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ သစ္စဝါဒိတာပတိရူပတာယ၊ အမှန်ကို ဆိုလေ့ရှိသော အဟန်ဖြင့်။ ပိသုဏ္ဍဝါစာ၊ သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ အပိသုဏ္ဍဝါဒိတာ ပတိရူပတာယ၊ မချောပစ်သော စကားကို ဆိုသော အဟန်ဖြင့်။ အနတ္ထကာမတာ၊ အကျိုးကို အလိုမရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ပိယဝါဒိတာပတိရူပတာယ၊ ချစ်ဖွယ်သော စကားကို ဆိုလေ့ရှိသော အဟန်ဖြင့်။ စာဠကမျတာ၊ လူတို့အား ရိုသေနှိမ့်ချသော အဖြစ်သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ မိတဘာဏိတာပတိရူပတာယ၊ နှိုင်းယှဉ် ဆင်ခြင်၍ ဆိုသော အဟန်ဖြင့်။ အသမ္မောဒနသီလတာ၊ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပြောလေ့မရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ သမ္မောဒနသီလတာပတိရူပတာယ၊ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပြောဟောသော အလေ့ရှိသော အဟန်ဖြင့်။ မာယာ သာဌေယျံ၊ လှည့်ပတ်ခြင်း စဉ်းလဲစဉ်းစား ပြုခြင်းသည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ နိဂ္ဂယု ဝါဒိတာပတိရူပတာယ၊ နှိပ်၍ ဆိုလေ့ရှိသော အဟန်ဖြင့်။ ဖရုသဝါစတာ၊ ကြမ်းကြုတ်သော စကားရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ပါပဂရဟိတာပတိရူပတာယ၊ မကောင်းမှုကို ကဲ့ရဲ့လေ့ရှိသော အဟန်ဖြင့်။ ပရဝဇ္ဇာနုပဿိကာ၊ သူတစ်ပါးတို့၏ အပြစ်ကို ရှုလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ကုလာနုဒ္ဒယတာ ပတိရူပတာယ၊ အမျိုးကို သနားစောင့်ရှောက်သော အဟန်ဖြင့်။ ကုလမစ္ဆရိယံ၊ အမျိုး၌ ဝန်တိုခြင်းသည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ အာဝါသစိရဋ္ဌိတိကာမတာမုခေန၊ ကျောင်းနေရာ၏ ကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်းကို အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကို အရင်းပြုသဖြင့်။ အာဝါသမစ္ဆရိယံ၊ နေရာကျောင်း၌ ဝန်တိုခြင်းသည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ဓမ္မပရိပန္န- ပရိဟရဏမုခေန၊ တရား၏ဘေးရန်ကို ပယ်ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ဓမ္မမစ္ဆရိယံ၊ တရား၌ ဝန်တိုခြင်းသည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ဓမ္မဒေသနာဘိရတိမုခေန၊ တရားဟောခြင်း၌ အလွန်မွေ့လျော်ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ဘဿာရာမတာ၊ စကားပြောဟောခြင်း၌ မွေ့လျော်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊

၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ အဖရူသဝါ စတာဂဏာ နုဂ္ဂဟကရဏမုခေန၊ မကြမ်းကြုတ်သော စကားရှိသည်၏အဖြစ်၊ ဂိုဏ်းအား ချီးမြှောက်ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ သင်္ဂဏိကာရာမတာ၊ အပေါင်းအဖော်၌ မွေ့လျော်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ ပုညကာမတာပတိရူပတာယ၊ ကောင်းမှုကို အလိုရှိသော အဟန်ဖြင့်။ ကမ္မာရာမတာ၊ အမှု၌ မွေ့လျော်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ သံဝေဂပတိရူပေန၊ ထိတ်လန့်သော အဟန်ဖြင့်။ စိတ္တသန္တာပေါ၊ စိတ်၏ပူပန်ခြင်းသည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ သဒ္ဓါလုတာပတိရူပတာယ၊ သဒ္ဓါခြင်းများသော အဟန်ဖြင့်။ အပရိက္ခတာ၊ မစူးစမ်း မဆင်ခြင်သော အဖြစ်သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဝိမံသနာပတိရူပေန၊ စုံစမ်းဆင်ခြင်သော အဟန်ဖြင့်။ အဿဒ္ဓိယံ၊ မယုံကြည်ခြင်းသည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ အတ္တာဓိပတေယုပတိရူပေန၊ မိမိကိုယ်ကို အကြီးပြုသော အဟန်ဖြင့်။ ဂရူနံ၊ အလေးပြုအပ်သော ဆရာတို့၏။ အနုသာသနိယာ၊ အဆုံးအမကို၊ အပ္ပဒက္ခိဏဂ္ဂါ ဟိတာ၊ အရှိအသေ မယူသော အဖြစ်သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဓမ္မာဓိပတေယုပတိရူပေန၊ တရားကို အကြီးပြုသော အဟန်ဖြင့်။ သဗြဟ္မစာရီသု၊ သီတင်းသုံးဖော်တို့၌။ အဂါရဝံ၊ မရှိသေခြင်းသည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ လောကာဓိပတေယုပတိရူပေန၊ လောကကို အကြီးပြုသော အဟန်ဖြင့်။ အတ္တနိ စ၊ ၌လည်းကောင်း။ ဓမ္မေ စ၊ ၌လည်းကောင်း။ ပရိဘဝေါ၊ ဖျက်ဆီးခြင်းသည်။ ဝါ၊ နှိပ်စက်ခြင်းသည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ မေတ္တာယနာမုခေန၊ ချစ်ခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ဝါ၊ မေတ္တာကို ဖြစ်စေခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ရာဂေါ၊ သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ ကရုဏာယနာပတိရူပေန၊ သနားခြင်းကို ဖြစ်စေသော အဟန်ဖြင့်။ သောကော၊ သည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ မုဒိတာဝိဟာရပတိရူပေန၊ မုဒိတာဖြင့် နေသော အဟန်ဖြင့်။ [၄၊ ၉၁] ပဟာသော၊ ရွှင်ခြင်းသည်။ ဝဇ္ဇေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဥပေက္ခာဝိဟာရပတိရူပေန၊ ဥပေက္ခာဖြင့် နေသော အဟန်ဖြင့်။ ကုသလေသု၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ တို့၌။ နိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ၊ ချအပ်သော အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။

ဝဉ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ကုတိ အယံ ကထာ၊ သည်။ ယုဇ္ဇေတိ၊ ဧ။။ ဧဝံ၊ သို့။ အာဂမပတိရူပက
 အဓိဂမပတိရူပကာဒိနမ္ပိ၊ အကြောင်း၏ အဟန် အကျိုး၏အဟန် အစရှိသည်
 တို့၏လည်း။ ဝါ၊ အကြောင်း၏အတု အကျိုး၏အတု အစရှိသည်တို့၏လည်း။
 (သဘာဝေါ၌ စပ်)။ တထာ တထာ၊ ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ ဝဉ္ဇနသဘာဝေါ၊
 လှည့်ပတ်ခြင်း သဘောကို။ ယုတ္တိတော၊ အားဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ။။ ဧဝံ၊ သို့။
 အာဂမနုသာရေန၊ အကြောင်းကို အစဉ်မှီးသဖြင့်။ ယုတ္တိဂဝေသနာ၊ ကို။ ကာတဗ္ဗာ၊
 ဧ။။ ကုတိ၊ ကား အပြီးတည်း။ ။

ယုတ္တိဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ ဝိဘင်းအဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။ ။

၄-ပဒဋ္ဌာနဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၂။ တတ္ထ ကတမော ပဒဋ္ဌာနော ဟာရောတိ အာဒိ၊ သည်။
 ပဒဋ္ဌာနဟာရဝိဘင်္ဂေါ၊ တည်း။

**ထိုပဒဋ္ဌာနဟာရဝိဘင်း၌ အဝိဇ္ဇာကို အစမူလ ပြု၍ အဘယ့်ကြောင့်
 ပဒဋ္ဌာန်ကို ထုတ်သနည်း-ဟု လိနန္တရစောဒနာ ရှိရာသောကြောင့် ထိုလိနန္တရ
 စောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘တတ္ထ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

တတ္ထ၊ ထိုပဒဋ္ဌာနဟာရဝိဘင်း၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ “ကုဒံ၊ ဤတရားသည်။
 ကုမဿ၊ ဤတရား၏။ ပဒဋ္ဌာနံ၊ နီးစွာသော အကြောင်းတည်း။ ကုဒံ၊ သည်။ ကုမဿ၊
 ၏။ ပဒဋ္ဌာနံ၊ တည်း။” ကုတိ၊ ဤသို့။ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပဒဋ္ဌာနဘူတ
 ဓမ္မဝိဘာဝနလက္ခဏော၊ ပဒဋ္ဌာန်ဖြစ်၍ဖြစ်သော တရားတို့ကို ထင်စွာပြခြင်း
 လက္ခဏာရှိသော ဟာရသည်။ ပဒဋ္ဌာနော ဟာရော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ ပဝတ္တိယာ၊ ဝဋ်တရား၏။ မူလဘူတံ၊ သော။ အဝိဇ္ဇံ၊ ကို။ အာဒိ ကတွာ၊
 အစပြု၍။ သဘာဝဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပဒဋ္ဌာနံ အာသန္နကာရဏံ၊ နီးစွာသော
 အကြောင်းကို။ နိဒ္ဒါရေန္တော၊ ထုတ်ဆောင်တော်မူသော အရှင်မဟာကစ္ဆည်းထေရ်သည်။
 အဝိဇ္ဇာယ၊ ၏။ သဘာဝံ၊ ကို။ “သဗ္ဗ ။လ။ အဝိဇ္ဇာ”တိ၊ ဟူ၍။ တစ်နည်းကား-
 “သဗ္ဗ ။လ။ အဝိဇ္ဇာ”တိ ပါဠေန၊ ဖြင့်။ နိဒ္ဒိသတိ၊ ၏။ တဿ၊ ထိုပါဠိ၏။ အတ္ထော၊
 ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဧတေန သဘာဝေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။
 ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ အဝိပရိတသဘာဝေါ၊ မဖောက်မပြန် မှန်သောသဘောကို။

န သမ္ပဋ္ဌိဝိဇ္ဇိယတိ၊ ထိုးထွင်း၍ မသိအပ်။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော သဘာဝေါ။ သည်။ **သဗ္ဗဓမ္မယာထာဝအသမ္ပဋ္ဌိဝေဓော**၊ မည်၏။ ဧတိဿာ အဝိဇ္ဇာယ၊ အား။ သော၊ ထိုအလုံးစုံသော တရားတို့၏ မဖောက်မပြန် မှန်သောသဘောကို ထိုးထွင်း၍ မသိနိုင်ကြောင်းဟူသော။ လက္ခဏံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာ အဝိဇ္ဇာ၊ ကို။ တထာ၊ ထိုသဗ္ဗဓမ္မယာထာဝသမ္ပဋ္ဌိဝေဓလက္ခဏာ-ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဝုတ္တာ၊ ၏။

ဧတေန၊ ဤပါ၌ဖြင့်။ ဓမ္မသဘာဝပွဋိတ္ထာဒနလက္ခဏာ၊ တရားသဘောကို ဖုံးလွှမ်းခြင်းလက္ခဏာရှိသော တရားသည်။ အဝိဇ္ဇာ၊ မည်၏။ တစ်နည်းကား-အဝိဇ္ဇာ၊ သည်။ ဓမ္မသဘာဝပွဋိတ္ထာဒနလက္ခဏာ၊ တရားသဘောကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ကုတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အထ ဝါ၊ ကား။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပဋိဝေဓော၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ သမ္ပဋ္ဌိဝေဓော၊ ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။

၁။ သဗ္ဗဓမ္မယာထာဝအသမ္ပဋ္ဌိဝေဓော ။ ။ ဤကပ်၌ ‘သဗ္ဗေသံ ဓမ္မာနံ အဝိပရိတ သဘာဝေါ န သမ္ပဋ္ဌိဝိဇ္ဇိယတိ ဧတေနာတိ သဗ္ဗဓမ္မယာထာဝအသမ္ပဋ္ဌိဝေဓော’-ဟူသော ကရုဏာသာဓန၏ အစွမ်းအားဖြင့် ‘သဗ္ဗဓမ္မယာထာဝအသမ္ပဋ္ဌိဝေဓော’၏အရ အဝိဇ္ဇာပင် ဖြစ်ခဲ့၏။ ယင်းသို့ဆိုသော် သော လက္ခဏံ-ဟူသော သမာသ်ပုဒ်၏ ဧတိဿာ-ဟူသော အညပုဒ်၏အရနှင့် အထူးအခြား အပြားမရှိခဲ့။ ဗဟုပ္ပိဟိသဘောလည်း သမာသ်ပုဒ်၏အရ တခြား၊ အညပုဒ်၏အရ တစ်ပါး ဖြစ်မြဲဖြစ်ခဲ့။ အဝိဇ္ဇာသည်ပင် အဝိဇ္ဇာ၏ လက္ခဏာ အဘယ်သို့ ဖြစ်ကောင်းအံ့နည်းဟူမူကား ထင်ရှားသော သဒ္ဓတ္ထ၏အဖြစ်၊ မထင်ရှားသော သဒ္ဓတ္ထ၏ အဖြစ်ဖြင့် လက္ခဏာလက္ခိတဗ္ဗ မဖြစ်သင့်ပါသောကြောင့် အဝိဇ္ဇာသည်ပင် အဝိဇ္ဇာ၏ လက္ခဏာ ဖြစ်ပါ၏။ ထိုစကား သင့်၏။ အဝိဇ္ဇာဟူသော သဒ္ဓတ္ထ၏အစွမ်းအားဖြင့် မထင်ရှားသော အဝိဇ္ဇာသည် လက္ခိတဗ္ဗ ဖြစ်၏။ သဗ္ဗဓမ္မယာထာဝအသမ္ပဋ္ဌိဝေဓလက္ခဏာ-ဟူသော သဒ္ဓတ္ထ၏အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားသော အဝိဇ္ဇာသည် လက္ခဏာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဆိုအပ်သော စကားသည် သင့်မြတ်၏။ အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူကား အနဝဇ္ဇသုခဝိပါက လက္ခဏော ကုသလော ကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့် မူလဋီကာ၌ ‘အနဝဇ္ဇာ စ တေ သုခဝိပါကာ စာတိ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကာ၊ လက္ခိယန္တိ ဧတေနာတိ လက္ခဏံ၊ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏံ ဧတေသန္တိ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ၊ နနု တေ ဧဝံ ကုသလာ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကာ၊ ကထံ တေ သယမေဝ အတ္တနော လက္ခဏံ ဟောန္တိတိ ဝိညာတာဝိညာတသဒ္ဓတ္ထဘာဝေန လက္ခဏာလက္ခိတဗ္ဗဘာဝယုတ္တိတော၊ ကုသလသဒ္ဓဝသေန ဟိ အဝိညာတာ ကုသလာ လက္ခိတဗ္ဗ ဟောန္တိ၊ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကသဒ္ဓတ္ထဘာဝေန ဝိညာတာ လက္ခဏန္တိ ယုတ္တိမေတံ’ဟု မိန့်သတည်း။

တဿ၊ ထိုကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏။ ပဋိပက္ခော၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော တရားတည်း။ အသမ္ပဒိဝေဓော၊ မည်၏။ ကတ္ထ ပန၊ အဘယ်၌ကား။ **သမ္ပဒိဝေဓော**၊ ။ ။ ။ **ပဋိပက္ခော**၊ ထိုဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော တရားသည်။ ဟောတိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စောဒနာသမ္ဘဝတော၊ ကြောင့်။ “သဗ္ဗ ။လ။ လက္ခဏာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ။ ။ ။

အဝိဇ္ဇာသည် ဝိပလ္လာသတရားတို့၌သာ တွေ့ဝေသည် မဟုတ်။ အလှမ်းဆုံးသော တရားတို့၌ပင် တွေ့ဝေ၏။ ယင်းသို့လျက် ‘တဿ ဝိပလ္လာသဿ ပဒဋ္ဌာန’-ဟု ဝိပလ္လာသတို့ကိုသာ အဝိဇ္ဇာ၏ ပဒဋ္ဌာန-ဟု ကစွဉ်းမဟာထေရ် ဆိုတော် မူလေသည်ကား မသင့်လေ-ဟု စောဒနာ ရှိရာသောကြောင့် ထိုစောဒနာကို ပယ်ခြင်းငှာ ‘ယသ္မာ ပန’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ အသုဘော၊ ၌။ သုဘံ၊ တည်း။ ဣတိ အာဒိ ဝိပလ္လာသော၊ ဤသို့ အစရှိသော ဝိပလ္လာသသည်။ သတိ၊ သော်။ တတ္ထ၊ ထိုသဘောတရားတို့၌။ သမ္မောဟော၊ သည်။ ဥပရူပရိ၊ အဆင့်ဆင့်။ ဇာယတိ ယေဝ၊ သာတည်း။ န ဟာယတိ၊ မဆုတ်ယုတ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“တဿာ ဝိပလ္လာသာ ပဒဋ္ဌာန”**နိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ။ ။ ။

ပိယရူပံ သာတရူပန္တိ၊ ကား။ ပိယာယိတဗ္ဗဇာတိယဉ္စ၊ ချစ်အပ်သော သဘောရှိသော တရားသည်လည်းကောင်း။ ဣဋ္ဌဇာတိယဉ္စ၊ အလိုရှိအပ်သော သဘောရှိသော တရားသည်လည်းကောင်း။ ပဒဋ္ဌာနံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဟိ၊ စွ။ “ယံ လောကေ ။လ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ။ ။ ။ “လောကေ၊ လောက၌။ ယံ ပိယရူပံ၊ အကြင်ချစ်အပ်သော သဘောသည်လည်းကောင်း။ ယံ သာတရူပဉ္စ၊ အကြင်သာယာအပ် အလိုရှိအပ်သော သဘောသည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ၊ ။ ။ ။ ဧတ္ထ၊ ဤချစ်အပ် သာယာအပ် အလိုရှိအပ်သော သဘောတရား၌။ ဧသာ တဏှာ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ ဖြစ်သည်ရှိသော်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ။ ။ ။ **အဒိန္နာဒါနန္တိ၊** ကား။ အဒိန္နာဒါနစေတနာ၊ သည်။

၁။ သမ္ပဒိဝေဓော။ ။ ။ ဤ၌ သမ္ပဒိဝေဓော ပဋိပက္ခတရား၏အရကား အလုံးစုံသော တရားတို့၏ မဖောက်မပြန် မှန်သောတရားသဘောသာတည်း။ ထို့ကြောင့် ကတ္ထ ပန သော သမ္ပဒိဝေဓော ပဋိပက္ခောတိ အာဟ “သဗ္ဗဓမ္မယာထာဝါတိ”-ဟူ၍သာ ဆိုအပ်လျက် တစ်ပုဒ်တည်းဖြစ်၍ “သဗ္ဗ ။လ။ လက္ခဏာတိ”ဟု ဆိုပါလေသည်။

**ထိုအဒိန္နဒါနံစေတနာသည် အဘယံကြောင့် လောဘ၏ ပဒဋ္ဌာန်
ဖြစ်သနည်း-ဟူသော စောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘သာ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သော်။**

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထိုအဒိန္နဒါနံ စေတနာသည်။ ဧကဝါရံ၊ တစ်ကြိမ်။
ဥပ္ပန္နာပိ၊ ဖြစ်သော်လည်း။ အနာဒိနဝဒဿိတာယ၊ အပြစ်ကို မြင်လေ့ ရှုလေ့
မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ လောဘဿ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိကာရဏံ၊ ဖြစ်ခြင်း၏
အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုလောဘ၏။
ပဒဋ္ဌာနံ၊ ကိုဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

**အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... ပါဠိ၌ လောဘ၏ ပဒဋ္ဌာန်ကိုသာ ဆိုခဲ့၏။
ဒေါသ မောဟတို့၏ ပဒဋ္ဌာန်ကို မဆို၊ မရသင့်သလော။ အဘယ်သို့ သိရ
မှတ်ရပါအံ့နည်းဟု စောဒနာရှိရကား ဒေါသဿ ။လ။ ဝေဒိတဗ္ဗော-ဟူသော
ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ပါဏာတိပါတော၊ ပါဏာတိပါတစေတနာသည်။ **ဒေါသဿ**^၁၊ ၏။ **ပဒဋ္ဌာနံ**
တည်း။ မိစ္ဆာပဋိပဒါ၊ မေ့လျော့ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ မှားသောအားဖြင့်
နှလုံးသွင်းခြင်းသည်။ မောဟဿ၊ ၏။ ပဒဋ္ဌာနံ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဧတ္ထာပိ၊
ဤဒေါသ မောဟတို့၌လည်း။ ဣမိနာဝ နယေန၊ ဖြင့်သာလျှင်။ အတ္ထော၊ ကို။
ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ **ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဗျူနဂ္ဂဟဏလက္ခဏာတိ**၊ ကား။ နိမိတ္တာနု
ဗျူနဂ္ဂဟဏလက္ခဏာ၊ ဣတ္ထိနိမိတ် ပုရိသနိမိတ်ကို ယူခြင်း၊ လက်ခြေပုံစံ ပြီးရယ်ခြင်း
ပြောဟောခြင်း အစရှိသော အခြင်းအရာကို ယူခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဖဿ ပစ္စယတာဝ၊
ဖဿ-ဟူသော အကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုသာလျှင်။ သုခသညာယ၊ ၏။ ဖဿဿ၊
ဖြင့်။ ဥပဂမနလက္ခဏတာ၊ ကပ်ရောက်ခြင်းလက္ခဏာရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊
၏။ ဟိ၊ စွ။ **“ဖုဋ္ဌော သဉ္ဇာနာတိ”**တိ၊ ဟူ၍။ **[၄၊ ၉၂]** ဝုတ္တံ၊ ၏။ **“ဖုဋ္ဌော**
တွေ့သည်ဖြစ်၍။ သဉ္ဇာနာတိ၊ အမှတ်ပြု၍ သိ၏”။ အဿာဒေါတိ၊ ကား။ တဏှာ၊
သည်။ ဥပ္ပါဒဝယညထတ္တာနိ၊ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း တို့သည်။
သင်္ခတလက္ခဏာနိ၊ သင်္ခတလက္ခဏာ မည်ကုန်၏။

၁။ ဒေါသဿ ပဒဋ္ဌာနံ ။ ။ တစ်ကြိမ်ဖြစ်သော်လည်း ပါဏာတိပါတစေတနာသည်
ရန်ကို ပွားများစေတတ်သောကြောင့် ဒေါသဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်၏။ တစ်ကြိမ်
ဖြစ်သော်လည်း မိစ္ဆာပဋိပဒါသည် မောဟဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပါဠိ၌
မဆိုသော်လည်း နည်းအားဖြင့် ဒေါသမောဟတို့၏ ပဒဋ္ဌာန်ကို ထုတ်အပ်၏-ဟူလိုသော်။

အဘယ့်ကြောင့် နိစ္စသညာ၏ ဝိညာဉ်လျှင် ပဒဋ္ဌာန်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ဆိုသနည်း။ အလုံးစုံသော သင်္ခတတရားတို့သည်ပင် ပဒဋ္ဌာန် ဖြစ်ကောင်းသည် မဟုတ်တုံလော-ဟူသော အမေးပုစ္ဆာကို ဖြေလိုပယ်လို၍ ‘ယေဘုယျေန’စသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ယေဘုယျေန၊ ဖြင့်။ နိစ္စဂ္ဂဟဏံ၊ နိစ္စဟူ၍ ယူခြင်း စွဲလမ်းခြင်းသည်။ ဝိညာဏာဓိနံ၊ ဝိညာဉ်နှင့် စပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နိစ္စသညာယ၊ ၏။ (တာ၌ စပ်)။ ဝိညာဏပဒဋ္ဌာနတာ၊ ဝိညာဉ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်း ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ သော ဘိက္ခု၊ ထိုရဟန်းသည်။ တံယေဝ ဝိညာဏံ၊ ကိုသာလျှင်။ သန္ဓာဝတိ၊ တစ်ဘဝမှသည် တစ်ဘဝသို့ သွား၏ဟူ၍။ သံသရတိ၊ အဖန်တလဲလဲ သွားခြင်းလာခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကျင်လည်၏ဟူ၍။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိညာဏဝိသယမေဝ၊ ဝိညာဉ်လျှင်အာရုံရှိသည်သာ ဖြစ်သော။ အတ္တနော၊ ၏။ နိစ္စဂ္ဂါဟံ၊ မြဲ၏-ဟု ယူခြင်းကို။ ပဝေဒေသိ၊ သိစေ၏။ ပဉ္စန္ဒံ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ အနိစ္စတာ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဒုက္ခတာ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ယဒိ သုဒိဋ္ဌာ၊ အကယ်၍ ကောင်းစွာ မြင်အပ်သည်ဖြစ်အံ့။ အတ္တသညာ၊ ကောင်း။ သုခသညာ၊ ကောင်း။ အနဝကာသာ၊ အရာမဟုတ်။ ဝါ၊ အခွင့်မရှိ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “**အနိစ္စ ။လ။ အတ္တသညာ**”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ဟိ၊ စွ။ “**ယဒနိစ္စ ။လ။ တဒနတ္တာ**”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ “ယံ ဓမ္မဇာတံ၊ သည်။ အနိစ္စံ၊ အမြဲမရှိ။ တံ ဓမ္မဇာတံ။ သည်။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ယံ ဓမ္မဇာတံ၊ သည်။ ဒုက္ခံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တံ ဓမ္မဇာတံ၊ သည်။ အနတ္တာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏”။ ။

ယေဘုယျေန၊ ဖြင့်။ အရူပဓမ္မေသု၊ နာမ်တရားတို့၌။ အတ္တာဘိနိဝေသော၊ အတ္တဟူ၍ နှလုံးသွင်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “**တဿာ နာမကာယော ပဒဋ္ဌာန**”န္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ သဗ္ဗံ နေယျန္တိ၊ ကား။ စတ္တာရိ သစ္စာနိ၊ တို့သည်။ ကသ္မာ၊ ကား။ စတုသစ္စဝိနိမုတ္တဿ၊ သော။ နေယျဿ၊ သိအပ်သော တရား၏။ အဘာဝတော၊ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဥဒ္ဓစ္စဝိက္ခမ္ဘနံ၊ ဥဒ္ဓစ္စကို ခွာခြင်းသည်။ **စိတ္တဝိက္ခေပပဋိသံဟရဏံ**၊ စိတ်၏ ပျံ့လွင့်ခြင်းကို ကောင်းစွာ ဖျောက်ခြင်း မည်၏။ **အသုဘာတိ**၊ ကား။ အသုဘာနုပဿနာ၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ ပဋိဘာဂနိမိတ္တဘူတာ၊ ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ အသုဘာ ဧဝ၊

အသုဘအာရုံတို့သည်သာလျှင်တည်း။ သမထဿ၊ ဧ၊။ တဏှာပဋိပက္ခတ္တာ၊ တဏှာဇာနိကျင်ဘက်ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အသုဘာ ပဒဋ္ဌာနန္တိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဧ၊။ အဘိဇ္ဈာယ၊ ဧ၊။ တနုကရဏတော၊ ခေါင်းပါးခြင်းကို ပြုတတ်သောကြောင့်။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ၊ အဒိန္နာဒါနံမှကြဉ်ခြင်းကို။ အလောဘဿ၊ ဧ၊။ ပဒဋ္ဌာနန္တိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဧ၊။ တထာ၊ ပါး။ ဗျာပါဒဿ၊ ဧ၊။ တနုကရဏတော၊ ကြောင့်။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ၊ ကို။ အဒေါသဿ၊ ဧ၊။ ပဒဋ္ဌာနန္တိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဧ၊။

ဝိသယသဘာဝပဋိဝေဓော၊ အာရုံ၏ သဘောကို ထိုးထွင်းသိခြင်းသည်။
ဝတ္ထုအဝိပုဋိပတ္တိ၊ မည်၏။ တစ်နည်းကား-**ဝတ္ထုအဝိပုဋိပတ္တိ**၊ ဟူသည်။
 ဝိသယသဘာဝပဋိဝေဓော၊ အာရုံ၏ သဘောကို ထိုးထွင်းသိခြင်းတည်း။

သမ္မာပဋိပတ္တိဟူသည် အဘယ်နည်း။ အလုံးစုံသော သမ္မာပဋိပတ္တိပင်လော
 စုဒ္ဓိရှိရာသောကြောင့် ဤ၌ လိုအပ်သော သမ္မာပဋိပတ္တိကို ပြခြင်းငှာ သမ္မာ ။
 လ။ သမ္မဒါနံ-ဟု မိန့်သော်။

တဿ နိဗ္ဗိဒါ ပဒဋ္ဌာနံဟူ၍ ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗိဒါဟူသည် အဘယ်နည်း။
 စောဒနာရှိရကား ‘နိဗ္ဗိဒါ’အစရှိသော ပါဌ်ကိုမိန့်သတည်း။

ပရိတဿနာတည်းဟူသော အနဘိရတိသည် နိဗ္ဗိဒါမည်သလော။
 ပုစ္ဆာရှိရကား ဉာဏေန-ဟု အထူးပြုသတည်း။

သီလသမာဓိသမ္မာဒနံ၊ သီလသမာဓိတို့ကို ပြီးစေခြင်းသည်။ သမ္မာပဋိပတ္တိ၊
 မည်၏။ တစ်နည်းကား-သမ္မာပဋိပတ္တိ၊ ဟူသည်။ သီလသမာဓိသမ္မာဒနံ၊ တည်း။

ဉာဏေန၊ ဖြင့်။ အနဘိရတိ၊ မပျော်မွေ့ခြင်းသည်။ နိဗ္ဗိဒါ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။
 တထာပဝတ္တံ၊ ထိုသို့မပျော်မွေ့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော။ ဉာဏမေဝ၊
 သည်ပင်လျှင်။ နိဗ္ဗိဒါ၊ မည်၏။ တစ်နည်းကား-နိဗ္ဗိဒါ၊ ဒါဟူသည်။ ဉာဏေန၊ ဖြင့်။
 အနဘိရတိ၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ တထာပဝတ္တံ၊ သော။ ဉာဏမေဝ၊ သာတည်း။

ဒုက္ခဝေဒနာသာ ဒုက္ခသညာ၏ ပဒဋ္ဌာနံ ဖြစ်ကောင်းသည်
 မဟုတ်တုံလော။ အသို့မူ၍ ‘တဿာ ဝေဒနာ ပဒဋ္ဌာနံ’-ဟုသာ မိန့်ဆိုသနည်း-
 ဟူသော စောဒနာကို နှလုံးဝိုက်၍ ‘သဗ္ဗာပိ’အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

သဗ္ဗာပိ၊ သော။ ဝေဒနာ၊ သည်။ ဒုက္ခဒုက္ခတာဒိဘာဝတော၊ ဒုက္ခဒုက္ခ အဖြစ်
 အစရှိသော အဖြစ်အားဖြင့်။ ဒုက္ခံ၊ မည်၏။ ဣတိ ကတွာ၊ ဤသို့ နှလုံးပြု၍။ ဝေဒနာ၊

ဝါရ]

၄-ပဒဋ္ဌာနဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၃၄၅

သည်။ “ဒုက္ခသညာယ၊ ဧ၊။ ပဒဋ္ဌာနံ၊ တည်း”။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ၊ ဧ၊။ **ဓမ္မသညာတိ၊** ကား။ ဓမ္မမတ္တန္တိ၊ ပရမတ္ထသဘောမျှသာတည်းဟူ၍။ ပဝတ္တာ၊ သော။ သညာ၊ တည်း။

သတ္တာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့အား။ ကာယေ၊ ရူပကာယ၌။ အဝီတရာဂတာ၊ မကင်းသော ရာဂရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ ပဉ္စန္ဒံ၊ ကုန်သော။ အဇ္ဈတ္တိကာယတနာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဟောတိ၊ ဧ၊။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ပဉ္စိန္ဒိယာနိ ။လ။ ပဒဋ္ဌာန”**န္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ၊။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . သတ္တဝါတို့၏ ကာယ၌ ရာဂမကင်းသည်၏ အဖြစ်သည် ငါးပါးသော အဇ္ဈတ္တိကာယတနတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်၏-ဟု ဆို၏။ ယင်းသို့ဖြစ်သော် ငါးပါးသော ရုပ်ဣန္ဒြေတို့သည် ကာယရာဂ၏ပဒဋ္ဌာန်သာ မဖြစ်ကောင်းပါသလော။ အရှင်မဟာကဗျည်းသည်လည်း ကာယရာဂဿ ပဒဋ္ဌာန်ဟု မဆို၊ ရူပရာဂဿ ပဒဋ္ဌာန်-ဟူ၍သာ ဆိုပါသည် မဟုတ်ကုန်လော။ ဆရာစကား အဘယ်သို့ သင့်ပါအံ့နည်း စောဒနာရှိရကား ‘ကာယော ဟိ’စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ သစ္စံ၊ ဧ၊။ ကာယော၊ ကို။ ဣဓ၊ ၌။ ရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ အဓိပ္ပေတော၊ ဧ၊။ ဝိသေသတော၊ အားဖြင့်။ ဈာနနိဿယဘူတေ၊ ဈာန်၏မှီရာဖြစ်၍ဖြစ်သော။ မနာယတနေ စ၊ ၌လည်း။ နိကန္တိ၊ တပ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ဆဋ္ဌာယတနံ ဘဝရာဂဿ ပဒဋ္ဌာန”**န္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ၊။ ဧဒိသံ၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ ရူပံ၊ သည်။ မာ နိဗ္ဗတ္တတု၊ မဖြစ်စေသတည်း။ ဧဒိသီ၊ သော။ ဝေဒနာ၊ သည်။ မာ နိဗ္ဗတ္တတု၊ တည်း။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ပဝတ္တာ၊ သော။ ရူပါဒိအဘိနန္ဒနာ၊ ရုပ်အစရှိသည်တို့၌ အလွန်တပ်နှစ်သက်ခြင်းသည်။ **နိဗ္ဗတ္တဘဝါနုပဿိတာ၊** မည်၏။ ဝါ၊ ပြီးပြီးသော ဘဝကို အဖန်တလဲလဲ ရှုလေ့ရှိသော သူ၏ အဖြစ် မည်၏။ ဉာဏဒဿနဿာတိ၊ ကား။ ကမ္မဿကတာဉာဏဒဿနဿ၊ ကံသာလျှင် ဥစ္စာရှိ၏ဟု ဖြစ်သော ဉာဏ်အမြင်၏။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . အလုံးစုံသော သူတို့၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ သည်ပင် ကမ္မဿကတာဉာဏ်အမြင်၏ ပဒဋ္ဌာန်ချည်း ဖြစ်သလော-ဟု စောဒနာရှိရာ သောကြောင့် ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ယောနိသော’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

(ဟိကား ဝါကျာရမ္မ)။ ယောနိသော။ အသင့်အားဖြင့်။ မနသိကာရဝတော၊ နှလုံးသွင်းခြင်းရှိသော သူ၏။ ဝါ၊ အား။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ သည်။ ကမ္မဿကတာ ဉာဏဿ၊ ၏။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အယောနိသော၊ မသင့်သောအားဖြင့်။ ဥမ္မုဇန္တဿ၊ နှလုံးသွင်းသောသူ၏။ ဝါ၊ အား။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာ နုဿတိ၊ သည်။ ကမ္မဿကတာဉာဏဿ၊ ၏။ ကာရဏံ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။

**ထိုအသင့်အားဖြင့် နှလုံးသွင်းသောသူ၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၏ ကမ္မဿ-
ကတာဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်၊ အသင့်အားဖြင့် နှလုံးမသွင်းသောသူ၏
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၏ ကမ္မဿကတာဉာဏ်၏ အကြောင်းမဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို
အဘယ်သက်သေအကြောင်းဖြင့် သိရပါအံ့နည်း-ဟူသော ပုစ္ဆာကို ဖြေလို ပယ်လို
နစ်စေလို၍ ‘ဣမဿ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ဣမဿ စ အတ္တဿ၊ ကိုလည်း။ ဝိဘာဝနတ္ထံ၊ ထင်ရှားပြခြင်းငှာ။ မဟာနာရဒ
ကဿပဇာတကဉ္စ^၁၊ မဟာနာရဒကဿပဇာတ်ကိုလည်းကောင်း။ ဗြဟ္မဇာလေ၊
ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌။ ဧကစ္စသဿတဝါဒေါ စ၊ ဧကစ္စသဿတဝါဒကိုလည်းကောင်း။
ဥဒါဟရိတဗ္ဗော၊ ဆောင်အပ်၏။ ဝါ၊ ထုတ်အပ်၏။ “ဩကပ္ပနလက္ခဏာ”တိ အာဒိနာ၊
ဖြင့်။ သဒ္ဓါပသာဒါနံ၊ သဒ္ဓါပသာဒတို့၏။ ဝိသေသံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။

**ယင်းသို့ ပြသော် ပသာဒသည် သဒ္ဓါမှ တရားကိုယ် အသီးအခြားလောဟု
စောဒနာ ရှိရကား ‘သော ပန’စသည်ကို မိန့်သတည်း။**

သော ပန ပသာဒေါ၊ ကို။ သဒ္ဓါယယေဝ၊ ၏သာလျှင်။ အဝတ္ထာဝိသေသော၊
အခိုက်အတန့်အထူးဟူ၍။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ တတ္ထ ပါဌေ၊ ၌။ သဒ္ဓဟနဝသေန၊
ယုံကြည်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အာရမ္မဏဿ၊ သို့။ ဝါ၊ ကို။ ဩဂါဟဏံ နိစ္ဆယော၊
သက်ဝင်ခြင်း ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ သက်ဝင်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်။ ဩကပ္ပနံ၊ မည်၏။

[၄၊ ၉၃] အသဒ္ဓိယာပဂမေန၊ မယုံကြည်ခြင်းမှ ကင်းသဖြင့်။ စိတ္တဿ၊ ၏။

၁။ မဟာနာရဒကဿပဇာတကဉ္စ ။ ။ အသင့်အားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော
ဝိဒေဟမင်း၏ သမီးဖြစ်သော ရုဇာမင်းသမီး၏ ဇာတိဿရဉာဏ်သည် ကမ္မဿကတာဉာဏ်၏
အကြောင်း ဖြစ်လေသတည်း။ အသင့်အားဖြင့် နှလုံးမသွင်းသော ထိုဝိဒေဟမင်း၏ စစ်သူကြီး
ဖြစ်သော အဋ္ဌာတအမတ်၏လည်းကောင်း၊ ဗီဇကမည်သော ကျွန်၏လည်းကောင်း
ဇာတိဿရဉာဏ်သည်ကား ကမ္မဿကတာဉာဏ်၏ အကြောင်း မဖြစ်လေသတည်း။

ဝါရ]

၄-ပဒဋ္ဌာနဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၃၄၇

အကာလုသိယတာ၊ မနောက်ကျိသည်၏အဖြစ်သည်။ **အနာဝိလတာ**၊ မည်၏။ သဒ္ဓဟနမေဝ၊ ယုံကြည်ခြင်းသည်သာလျှင်။ **အဘိပတ္တိယနာ**၊ မည်၏။ ပညာသဟိတော၊ ပညာနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ အာယတနဂတော၊ ရတနာသုံးပါးလျှင် အာရုံရှိသော။ အဘိပ္ပသာဒေါ၊ အလွန်ကြည်ညိုခြင်းသည်။ **အဝေစ္စပသာဒေါ**၊ မည်၏။ အသမ္မောသော၊ မမေ့ခြင်းသည်။ **အဝိလာပနံ**၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ နိမုဇ္ဈိတွာ၊ ငုပ်၍။ ဩဂါဟဏံ ဝိယ၊ သက်ဝင်သကဲ့သို့။ အာရမ္မဏဿ၊ သို့။ ဩဂါဟဏံ၊ သက်ဝင်ခြင်းသည်။ **အဝိလာပနံ**၊ မည်၏။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... သဒ္ဓါနှင့်ပသာဒ၊ ပသာဒနှင့်သဒ္ဓါ။ ဝိရိယနှင့် သမ္ပပ္ပဓာန်၊ သတိနှင့် သတိပဋ္ဌာန်။ သမာဓိနှင့်ဈာန်သည် တရားကိုယ်သရုပ်အားဖြင့် အထူးအပြား အခြားမဟုတ်တကား။ ယင်းသို့လျက် အဝေစ္စပုဿာဒသည် သဒ္ဓါ၏ ပဒဋ္ဌာန်၊ သဒ္ဓါသည် ပသာဒ၏ ပဒဋ္ဌာန်၊ သမ္ပပ္ပဓာန်သည် ဝိရိယ၏ ပဒဋ္ဌာန်၊ သတိပဋ္ဌာန်သည် သတိ၏ ပဒဋ္ဌာန်၊ ဈာန်သည် သမာဓိ၏ ပဒဋ္ဌာန်ဟု ကစွည်း မြတ်စွာ မဟာထေရ် အဘယံကြောင့် မိန့်လေသနည်း။ ပဒဋ္ဌာန ပဒဋ္ဌာနိက ဆန့်ခွဲ၏ စောဒနာ ပုစ္ဆာရှိရာသည်ကို မြင်တော်မူ၍ ထိုစောဒနာပုစ္ဆာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ဧတ္ထ စ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ဧတ္ထ စ၊ ဤသဒ္ဓါအစရှိသည်တို့၏ ပဒဋ္ဌာန်ကို ဆိုရာ၌လည်း။ သဒ္ဓါဒီနံ၊ တို့၏။ (ပဒဋ္ဌာနံ၌ စပ်)။ ပသာဒသဒ္ဓါသမ္ပပ္ပဓာနသတိပဋ္ဌာနဈာနဂီနိ၊ ပသာဒ သဒ္ဓါ သမ္ပပ္ပဓာန် သတိပဋ္ဌာန် ဈာန်အင်္ဂါတို့သည်။ ယထာက္ကမံ၊ စွာ။ ပဒဋ္ဌာနံ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တေန၊ ဆိုတော်မူသော အရှင်မဟာကစွည်းမထေရ်သည်။ အဝတ္ထာဝိသေသဝသေန၊ အခိုက်အတန့်အထူး၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဒဋ္ဌာနဘာဝေါ၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။

အဝတ္ထာအထူးနှင့် ကင်း၍ သဘောအားဖြင့်သာ ပြီးသော ပဒဋ္ဌာန်ကို ပြတော်မူလိုရကား သတိသမာဓိနံ ဝါစသည်ကို မိန့်သော်။

ဝါ၊ ကား။ သတိသမာဓိနံ၊ တို့၏။ (ပဒဋ္ဌာန်သို့ သွား)။ ကာယာဒယော၊ ရူပကာယ အစရှိသည်တို့ကို။ သတိပဋ္ဌာနာတိ၊ ဟူ၍။ ဝိတက္ကာဒယော စ၊ တို့ကိုလည်း။ ဈာနာနီတိ၊ ဟူ၍။ ပဒဋ္ဌာနဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တော၊ ကုန်၏။ ။

သံယောဇနီယေသု၊ သံယောဇဉ်၏အာရုံဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ တို့၌။ အဿာဒါနုပသိတာ၊ သာယာသောအားဖြင့် ရှုသည်၏ အဖြစ်သည်။ **အဿာဒမန သိကာရော**၊ မည်၏။ **ပုနဗ္ဘဝဝိရောဟဏာတိ**၊ ကား။ ပုနဗ္ဘဝိဝဿ၊ ဘဝသစ်ကို

ဝိရောဟဏာ၊ ပေါက်စေခြင်းတည်း။ ပုနဗ္ဗဝနိဗ္ဗတ္တနာရဟတာ၊ ဘဝသစ်ကို ဖြစ်ခြင်းငှာ ထိုက်သည်၏အဖြစ်တည်း။ ဝိပါကဓမ္မတာ၊ အကျိုးပေးခြင်း သဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်တည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဩပပစ္စယိကနိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏန္တိ၊** ကား။ ဥပပတ္တိဘဝဘာဝေန၊ ဥပပတ္တိဘဝ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ နိဗ္ဗတ္တနသဘာဝံ၊ ဖြစ်ခြင်းသဘော ရှိ၏။

နာမကာယရူပကာယသင်္ဘာတလက္ခဏန္တိ၊ ကား။ အရူပရူပကာယာနံ၊ နာမကာယရူပကာယတို့ကို။ သမူဟိတဘာဝံ၊ ပေါင်းစပ်ခြင်းသဘော ရှိ၏။ စက္ခာဒီနံ၊ ကုန်သော။ ဆန္တံ ဣန္ဒြိယာနံ၊ တို့၏။ ဝဝတ္ထိတဘာဝေါ၊ ပိုင်းခြားအပ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ **ဣန္ဒြိယဝဝတ္ထာနံ၊** မည်၏။

ဩပပစ္စယိကန္တိ၊ ကား။ ဥပပတ္တိက္ခန္ဓနိဗ္ဗတ္တကံ၊ ဥပပတ္တိခန္ဓာကို ဖြစ်စေတတ်၏။ **ဥပဓိတိ၊** ကား။ အတ္တဘာဝေါ၊ အတ္တဘောတည်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ဝါ၊ သည်။ ပိယဿ၊ ချစ်အပ်သောသူ၏။ မရဏံ၊ ကို။ စိန္တေန္တဿ၊ ကြံသော။ ဗာလဿ၊ အား။ ယေဘုယျေန၊ ဖြင့်။ သောကော၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ မရဏံ၊ ကို။ သောကဿ၊ ၏။ ပဒဠာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ စေတသော၊ စိတ်၏။ သန္တာပေါ၊ ပူပန်ခြင်းသည်။ **ဥဿုက္ကံ၊** မည်၏။ **ဩဒဟနန္တိ၊** ကား။ အဝဒဟနံ၊ ပြင်းစွာ ပူလောင်ခြင်းတည်း။

ထိုအဝဒဟနကို ဖွင့်လိုရကား ‘အတ္တနော နိဿယဿ သန္တပနမေဝ’ကို ဆိုသတည်း။

အတ္တနော၊ ၏။ နိဿယဿ၊ မှီရာကို။ သန္တပနမေဝ၊ ပူလောင်စေခြင်း လျှင်တည်း။

ဣမာနိ ဘဝင်္ဂီနိအစရှိသော စကားသည် အနုသန္ဓေမရှိဘဲ ဆိုသော စကားသာ ဖြစ်လေသလောဟု အမေးပုစ္ဆာရှိရကား ‘ဘဝဿာတိ’ စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

၁။ ဣန္ဒြိယဝဝတ္ထာန ။ ။ စက္ခုန္ဓေ၏ ရူပါရုံကို မြင်ခြင်း၊ သောတိန္ဓေ၏ သဒ္ဓါရုံကို ကြားခြင်း အစရှိသည်ဖြင့် အသီးအသီး ခြံသော အာရုံကိစ္စရှိသည်၏အဖြစ်သည် ဣန္ဒြိယဝဝတ္ထာန မည်၏ဟူလိုသော်။

၂။ ဩပပစ္စယိကံ ။ ။ ဤ၌ ‘ဥပပတ္တိ ဧဝ ဩပပစ္စယံ၊ တဿ ဘာဝေါ ဩပပစ္စယိကံ’ ဟူသော အနက်ကို ‘ဥပပတ္တိဘာဝေန’ပါဠိဖြင့် ပြသည်။

ဘဝဿာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ သော။ ဘဝံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ “**ဣမာနိ**”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌှိ။ ဘဝဿ၊ ဧ။ အင်္ဂါနိ စ၊ အကြောင်းတို့သည် လည်းကောင်း။ ဘဝသင်္ခါတာနိ၊ ဘဝ-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ အင်္ဂါနိ စ၊ အစိတ် တို့သည်လည်းကောင်း။ ဘဝင်္ဂါနိ၊ မည်ကုန်၏။

အဘယ်ကား ဘဝ၏အကြောင်း၊ အဘယ်ကား ဘဝ-ဟု ဆိုအပ်သော အစိတ်မည်ပါသနည်း။ အထူးမရှိဘဲလည်း နှစ်ချက်မဆိုတန်-ဟု စောဒနာရှိရကား ‘တေသု’စသည်ကို မိန့်သော်။

တေသု၊ ထိုဘဝ၏အကြောင်း ဘဝဟုဆိုအပ်သော အစိတ်တို့တွင်။ ကိလေသာ၊ တို့သည်။ ဘဝဿ၊ ဧ။ အင်္ဂါနိ၊ အကြောင်းတို့တည်း။ ကမ္မဝိပါကဝဋ္ဌံ၊ ကမ္မဝဋ္ဌံ၊ ဝိပါကဝဋ္ဌံသည်။ ဘဝသင်္ခါတာနိ၊ ကုန်သော။ အင်္ဂါနိ၊ အစိတ်တို့တည်း။ **သမဂ္ဂါနိ**တိ၊ ကား။ သဗ္ဗာနိ၊ အလုံးစုံတို့သည်။ ခန္ဓာယတနာဒိနံ၊ တို့၏။ အပရာပရူပတ္တိသံသရဏံ၊ အဆင့်ဆင့်ဖြစ်သောအားဖြင့် ကျင်လည်ခြင်းသည်။ တစ်နည်းကား-အပရာပရူပတ္တိ၊ အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော။ သံသရဏံ၊ ကျင်လည်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ သံသာရော၊ မည်၏။ တဿ၊ ထိုသံသရာ၏။ ပုရိမပုရိမဇာတိနိပ္ပန္နံ၊ ရှေးရှေးသောဘဝ၌ ဖြစ်သော။ ကိလေသာဒိဝဋ္ဌံ၊ ကိလေသာ အစရှိသော ဝဋ္ဌံသည်။ ကာရဏံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “**ဘဝေါ သံသာရဿ ပဒဋ္ဌာန**”န္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ။

နိရောဓသည် တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့် မဖြစ်သည် မဟုတ်တုံလော။ ထိုသို့လျက် ‘မဂ္ဂေါ နိရောဓဿ ပဒဋ္ဌာန’ဟု ကမ္မည်းမဟာထေရ် ဆိုတော်မူလေသည်ကား မသင့်လေတကား-ဟု အယူရှိရာသောကြောင့် ထိုအယူကို နစ်စေလို၍ ‘သမ္မာပကဟေတုဘာဝံ’ စသည်ကို ဆိုသတည်း။

သမ္မာပကဟေတုဘာဝံ၊ သမ္မာပကအကြောင်း၏အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်၍။ “**မဂ္ဂေါ နိရောဓဿ ပဒဋ္ဌာန**”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ ။

ကမ္မဋ္ဌာနောဂါဟကဿ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းသို့ သက်ရောက်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဩတရဏဋ္ဌာနတာယ၊ သက်ဝင်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဗဟုဿုတော၊ များသော

၁။ နိရောဓဿ ပဒဋ္ဌာန ။ ။ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော နိရောဓကို အာရုံပြုသော အားဖြင့် ရောက်ကုန်သော ဖိုလ်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်အစရှိသည် တို့၏ သမ္မာပကအကြောင်းအားဖြင့် မဂ်သည် နိရောဓ၏ ပဒဋ္ဌာန်ဟူပါလေသည်-ဟူလိုသော်။

အကြားအမြင်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တိတ္ထံ နာမ၊ မည်၏။ (‘တရတိ ဩတရတိ ဧတ္တတိ တိတ္ထံ’ဟူသော ဝစနတ္ထဖြင့် ဗဟုသုတပုဂ္ဂိုလ်သည် တိတ္ထမည်၏-ဟူလိုသော်)။ တဿ၊ ထိုများသော အကြားအမြင်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ သမ္မာပယိရူပါသနာ၊ ကောင်းစွာ ဆည်းကပ်ခြင်းသည်။ **တိတ္ထညုတာ၊** မည်၏။ ဓမ္မူပသဉ္စိတံ၊ တရားနှင့် စပ်သော။ ပါမောဇ္ဇံ၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်။ ဝီတံ နာမ၊ မည်၏။ သပ္ပာယဓမ္မဿဝနေန၊ လျောက်ပတ်သော တရားကို ကြားနာခြင်းဖြင့်။ တံ၊ ထိုပါမောဇ္ဇကို။ ဥပ္ပါဒေတွာ၊ ၍။ ကမ္မဋ္ဌာနဿ၊ ကို။ ဝါ၊ ဘာဝနာကို။ ဗြူဟနာ၊ ပွားစေခြင်းသည်။ **ဝီတညုတာ၊** မည်၏။ ဘာဝနာယ၊ ၏။ ထောကမ္မိ၊ အတန်ငယ်မျှလည်း။ လယာပတ္တိယာ၊ စ၊ တွန့်တိုခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဥဒ္ဓံပတ္တိယာ၊ စ၊ ဥဒ္ဓစ္စအားဖြင့် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဇာနနာ၊ သိခြင်းသည်။ **ပတ္တညုတာ၊** မည်၏။ ပဉ္စဟိ၊ ကုန်သော။ ပဓာနိယဇင်္ဂဟိ၊ ပဓာနိယအင်္ဂါတို့နှင့်။ သမာန္တာဂတဿ၊ သော။ အတ္တနော၊ ကို။ ဇာနနာ၊ သည်။ **အတ္တညုတာ၊** မည်၏။ တေသု၊ ထိုတိတ္ထညုတာအစရှိသည်တို့၌။ ပုရိမာနံ ပုရိမာနံ၊ ရှေးရှေးသော တရားတို့၏။ ပစ္စိမဿ ပစ္စိမဿ၊ နောက်နောက်သော တရား၏။ ပဒဋ္ဌာနဘာဝေါ၊ သည်။ သုဝိညေယျော ဧဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ကတပုညဿေဝ၊ ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှု ရှိသော သူအားသာလျှင်။ ပတိရူပဒေသဝါသော၊ လျောက်ပတ်သင့်တင့်သော အရပ်၌ နေခြင်းသည်။ **[၄၊ ၉၄]** သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်သင့်၏။ ဣတရဿ၊ ပြုအပ်သော ကောင်းမှု မရှိသော သူအား။ န သမ္ဘဝတိ၊ မဖြစ်သင့်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ပုဗ္ဗေ ။လ။ ပဒဋ္ဌာန”**န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ အဓိဋ္ဌာနေန၊ တိရဏပရိညာ၏တည်ရာ ဖြစ်သော ဉာတပရိညာနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ တရုဏဝိပဿနာ၊ နုသောဝိပဿနာသည်။ **ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ၊** မည်၏။ ဝါ၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ ဖြစ်သော ဉာဏ်အမြင်မည်၏။ **နိဗ္ဗိဒါ**တိ၊ ကား။ ဗလဝဝိပဿနာ၊ အားကြီးသော ဝိပဿနာတည်း။ **ဝိရာဂေါ**တိ၊ ကား။ မဂ္ဂေါ၊ တည်း။ **ဝိမုတ္တိ**တိ၊ ကား။ ဖလံ၊ တည်း။ **ဧဝန္တိ၊** ကား။ “တဿာ ဝိပလ္လာသာ ပဒဋ္ဌာန”န္တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ အဝိဇ္ဇာဒိနံ၊ တို့၏။ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ ပဒဋ္ဌာနံ၊ ကို။ ဒဿိတံ၊ ပြီ။ ဣမိနာ နယေန၊ ဤပြုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ အထာပိ၊ ထိုမှတစ်ပါးလည်း။ ယော ကောစိ၊ အလုံးစုံသော။ ဥပနိဿယော ဗလဝပစ္စယော၊ အားကြီးသော အကြောင်းသည်လည်းကောင်း။ ယော ကောစိ၊ သော။ အဝသေသပစ္စယော၊ ဥပနိဿယမှ ကြွင်းသော အကြောင်းသည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ၊

ဝါရ]

၅-လက္ခဏဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၃၅၁

၏။ **သော သဗ္ဗော**၊ ထိုအလုံးစုံသော အကြောင်းသည်။ **ပဒဋ္ဌာနံ** ကာရဏံ၊ တည်း။
 က္ကတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ “ဧဝံ ယာ ကာစိ ဥပနိသာ ယောဂတော စ ပစ္စယတော
 စာ”တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုသို့ရွတ်သော ပါဠိ၌။ **ဥပနိသာတိ**၊
 ကား။ ကာရဏံ၊ တည်း။ **ယောဂတောတိ**၊ ကား။ ယုတ္တိတော၊ အသင့်အားဖြင့်။
ပစ္စယတောတိ၊ ကား။ ပစ္စယဘာဝမတ္တတော၊ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်မျှအားဖြင့်။ က္ကတိ၊
 ဤသို့။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဧတ္ထ၊ ဤပဒဋ္ဌာနဟာရဝိဘင်း၌။ ယံ ပန
 ဝစနံ၊ ကို။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ န ဝိဘတ္တံ၊ မဝေဖန်အပ်။ တံ ဝစနံ၊ သည်။
 သုဝိညေယျမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ။

ပဒဋ္ဌာနဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ ဝိဘင်းအဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။

၅-လက္ခဏဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၃။ **တတ္ထကတမော လက္ခဏော ဟာရော**တိအာဒိ၊ သည်။ လက္ခဏ
 ဟာရဝိဘင်္ဂေါ၊ တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုလက္ခဏဟာရဝိဘင်း၌။ **ကိ လက္ခယတိ**တိ က္ကမိနာ၊
 ဖြင့်။ လက္ခဏဟာရဿ၊ ၏။ ဝိသယံ၊ အရာကို။ ပုစ္ဆတိ၊ ၏။ “**ယေ ဓမ္မာ**”တိ အာဒိနာ၊
 ဖြင့်။ လက္ခဏဟာရံ၊ ကို။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ တံ၊
 ထိုလက္ခဏဟာရကို။ ဥဒါဟရဏေဟိ၊ ဥဒါဟရဏ်တို့ဖြင့်။ ဝိဘဇိတုံ၊ ဌာ။ “**စက္ခု**”န္တိ
 အာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ “**ဝဂေဋ္ဌေန ဧကလက္ခဏာ**”တိ က္ကမိနာ၊
 ဖြင့်။ အနဝဋ္ဌိတဘာဝါဒိနာပိ၊ အမြဲ မတည်သည်၏ အဖြစ် အစရှိသောအားဖြင့်လည်း။
 ဧကလက္ခဏတာ၊ တူသောလက္ခဏာ ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တာ ဧဝ၊ လျှင်ကတည်း။
 က္ကတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

ဧဝံ၊ သို့။ အာယတနဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧကလက္ခဏတံ၊ တူသော လက္ခဏာ
 ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ က္ကဒါနိ၊ ၌။ ခန္ဓာဒိဝသေန၊ ဖြင့်။ ဒဿေတုံ၊
 ဌာ။ “**အတိတေ ။လ။ ဟောဟိ**”တိ အာဒိ သုတ္တံ၊ ကို။ အာဘတံ၊ ဆောင်အပ်၏။
ယမကောဝါဒသုတ္တေ ဝဂေဋ္ဌေန ဧကလက္ခဏာ ဝုတ္တာတိ က္ကဒိ ဝစနံ၊ ကို။ တသ္မိ
 သုတ္တေ၊ ထိုယမကောဝါဒသုတ်၌။ “ဝဂေ၊ သူသတ်နှင့်တူသော။ ရူပံ၊ ရုပ်တည်း။ ဝဂေ၊
 သော။ ရူပံ၊ တည်း။ က္ကတိ၊ ဤသို့။ ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်သောအတိုင်း။ နပ္ပဇာနာတိ၊

မသိ”။ ဣတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ အာဂတတ္တာ၊ ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ **ဣတိ**တိ၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ဣမိသံ ဂါထာယံ၊ ဤယေသဉ္စ သုသမာရန္တိဟူသော ဂါထာ၌။ ကာယဂတာယ၊ ကာယအစုလျှင် အာရုံရှိသော။ သတိယာ၊ ကို။ ဝုတ္တာယ၊ သော်။ ဝေဒနာဂတာ၊ ဝေဒနာလျှင် အာရုံရှိသော။ သတိ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ စိတ္တဂတာ၊ သော။ သတိ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဓမ္မဂတာ၊ သော။ သတိ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သတိပဋ္ဌာနဘာဝေန၊ သတိပဋ္ဌာန်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဧကလက္ခဏတ္တာ၊ တူသောလက္ခဏာ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝုတ္တာ၊ သည်။ ဘဝတိ၊ ၏။ (ဘဝန္တိ ဟူ၍လည်း ရှိ၏။ အင်္ဂါသိတတည်း)။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ **ဒိဋ္ဌန္တိ** အာဒိနံ၊ ဒိဋ္ဌိ အစရှိသော ပုဒ်တို့၏။ အတ္ထံ၊ ကို။ ပရတော၊ မှ။ (စတုဗျူဟဟာရကို ယူ)။ ဝဏ္ဏယိဿာမ၊ ကုန်အံ့။ ။

 [၄၊ ၉၅] ကာယေ ကာယာနုပဿိ ဝိဟရာဟိတိ ဧတ္ထ ပါဠေ ဌံ။ **ကာယေတိ၊** ကား။ ရူပကာယေ၊ ၌။

အဘယံကြောင့် ရူပကာယသည် ကာယမည်သနည်းပုစ္ဆာရှိရကား
‘ရူပကာယော ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ ရူပကာယော၊ ကို။ ဣဓ၊ ၌။ အင်္ဂပစ္စင်္ဂီနဉ္စ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ လည်းကောင်း။ ကေသာဒိနဉ္စ၊ ဆံအစရှိသည်တို့၏လည်းကောင်း။ သမူဟဋ္ဌေန၊ အပေါင်းဖြစ်သော အနက်ကြောင့်။ ဝါ၊ သဘောကြောင့်။ ကာယောတိ၊ ဟူ၍။ အဓိပ္ပေတော၊ ၏။ သမူဟဋ္ဌေန၊ ကြောင့်။ ကာယောတိ၊ ဟူ၍။ အဓိပ္ပေတော ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်း။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ကုစ္ဆိတာနံ၊ စက်ဆုတ်အပ်သော ဆံအစရှိသည်တို့၏။ အာယဋ္ဌေန၊ ဖြစ်ရာဖြစ်သော အနက်ကြောင့်။ ကာယောတိ၊ ဟူ၍။ အဓိပ္ပေတော၊ ၏။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ ကုစ္ဆိတာနံ၊ စက်ဆုတ်အပ်ကုန်သော။ ပရမဇေဂုစ္ဆာနံ၊ အလွန်စက်ဆုတ်ဖွယ်ရှိကုန်သော ဆံအစရှိသည်တို့၏။ သော၊ ထိုရူပကာယသည်။ အာယော၊ ဖြစ်ရာသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိပိ တသ္မာ၊ ကြောင့်လည်း။ **ကာယော၊** မည်၏။ **အာယောတိ၊** ကား။ ဥပ္ပတ္တိဒေသော၊ ဖြစ်ရာအရပ်တည်း။ တတြ၊ ထိုကာယသဒ္ဒါ၌။ အယံ၊ ကား။ ဝစနတ္ထော၊ တည်း။ တတော၊ ထိုရူပကာယမှ။ အာယန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အာယော၊ မည်၏။ ကေ၊ အဘယ်သည်တို့သည်။ အာယန္တိ၊ ကုန်သနည်းဟူမူကား။ ကုစ္ဆိတာ၊ ကုန်သော။ ကေသာဒယော၊ တို့သည်။ အာယန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ကုစ္ဆိတာနံ၊ ကုန်သော။

ဝါရ]

၅-လက္ခဏဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၃၅၃

ကေသာဒိနံ၊ တို့၏။ အာယော၊ ဖြစ်ရာတည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကာယော၊ မည်၏။ ။

ကာယာနုပဿီတိ၊ ကား။ ကာယံ၊ ရူပကာယကို။ အနုပဿနသီလော၊ အဖန်တလဲလဲ ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ကား။ ကာယံ၊ ကို။ အနုပဿမာနော၊ အဖန်တလဲလဲ ရှုသည်ဖြစ်၍။ (ရှေးနှင့် တသီလမဟုတ်သည်သာ အထူး)။ “ကာယေ”တိ စ၊ ဟူ၍လည်း။ ဝတ္တာ၊ ဆိုပြီး၍။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ “ကာယာနုပဿီ”တိ၊ ဟူ၍။ ဒုတိယံ၊ သော။ ကာယဂ္ဂဟဏံ၊ ကာယသဒ္ဓါကို ဆိုခြင်းသည်။ အသမ္ဘိဿတော၊ မရောယှက်သောအားဖြင့်။ ဝဝတ္တာနယနဝိနိဗ္ဗောဂါဒိဒဿနတ္ထံ၊ ပိုင်းခြားခြင်း တစ်ခဲနက်ကို အသီး ဝေဖန်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကို ပြခြင်းအကျိုး ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ (ဒဿိတံ၌ စပ်)။ ကာယေ၊ ရူပကာယ၌။ ဝေဒနာနုပဿီ ဝါ၊ ဝေဒနာကို အဖန်တလဲလဲ ရှုသည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။ စိတ္တဓမ္မာနုပဿီ ဝါ၊ စိတ်ဓမ္မကို အဖန်တလဲလဲ ရှုသည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။ အထ ခေါ၊ စင်စစ်ကား။ ကာယာနုပဿီ ဧဝ၊ ရူပကာယကို အဖန်တလဲလဲ ရှုသည်သာလျှင်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ကာယသင်္ခါတေ၊ ရူပကာယဟု ဆိုအပ်သော။ ဝတ္ထုသ္မိံ၊ ၌။ ကာယာ နုပဿနာကာရဿေဝ၊ ရူပကာယကို အဖန်တလဲလဲ ရှုသောအခြင်းအရာ ကိုသာလျှင်။ ဒဿနေန၊ ပြသဖြင့်။ အသမ္ဘိဿတော၊ အားဖြင့်။ ဝဝတ္တာနံ၊ ပိုင်းခြင်းကို။ ဒဿိတံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

မရောယှက်သောအားဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်းကို ပြပြီ။ ယနဝိနိဗ္ဗောဂကို အဘယ်သို့ ပြအပ်သနည်းစောဒနာရှိရကား ‘တထာ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တထာ၊ ပါး။ ကာယေ၊ ၌။ အင်္ဂပစ္စင်္ဂဝိနိမုတ္တဧကဓမ္မာနုပဿီ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်မှ လွတ်သော တစ်ခုသော တရားကိုမျှ အဖန်တလဲလဲ ရှုသည်။ န၊ မဟုတ်။ ကေသ လောမာဒိဝိနိမုတ္တဣပ္ပုရိသာနုပဿီပိ၊ ဆံအမွှေးအစရှိသည်တို့မှ လွတ်သော မိန်းမယောက်ျားတို့ကို အဖန်တလဲလဲ ရှုသည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။ (နာပိ၌ အပိကို နုပဿီမှာ ယှဉ်သည်)။ ။

ဧတ္ထ ကာယေ၊ ၌။ ကေသလောမာဒိတော၊ သော။ ဘူတုပါဒါယသမူဟ သင်္ခါတော၊ ဘူတရုပ်ဥပါဒါရုပ်တို့၏ အပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော။ ယောပိ ကာယော၊ သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ၏။ တတ္ထပိ၊ ထိုရူပကာယ၌လည်း။ ဘူတုပါဒါယဝိနိမုတ္တ

ဧကဓမ္မာနုပဿီ၊ ဘူတရုပ်ဥပါဒါရုပ်မှ လွတ်သော တစ်ခုသော တရားကိုမျှ အဖန်တလဲလဲ ရှုသည်။ န၊ မဟုတ်။ အထ ခေါ၊ ကား။ ရထသမ္ဘာရာနုပဿကော ဝိယ၊ ရထား၏ အဆောက်အဦကို ရှုသောသူကဲ့သို့။ အင်္ဂပစ္စင်္ဂသမူဟာနုပဿီ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ အပေါင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှု၏။ နဂရာဝယဝါနုပဿကော ဝိယ၊ ပြာသာဒ်အစရှိသော မြို့၏အစိတ်ကို ရှုသော သူကဲ့သို့။ ကေသလောမာဒိသမူဟာ နုပဿီ၊ ဆံအမွေးအစရှိသည်တို့၏အပေါင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှု၏။ ကဒလိက္ခန္ဓပတ္တ ဝဋ္ဋိဝိနိဗ္ဗဇ္ဇကော ဝိယ စ၊ ငှက်ပျောတုံး၊ ငှက်ပျောဖတ်၊ ငှက်ပျောအူကို အသီးအသီး ဝေဖန်သော သူကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ရိတ္တမုဋ္ဌိဝိနိဝေဌကော ဝိယ စ၊ အချည်းနှီးသော လက်ဆုပ်ကို ဖြေသော သူကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဘူတုပါဒါယသမူဟာနုပဿီ ဧဝ၊ ဘူတရုပ်ဥပါဒါရုပ်တို့၏ အပေါင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုသည်သာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ နာနပ္ပကာရတော၊ အားဖြင့်။ သမူဟဝသေနော၊ အပေါင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်။ ကာယသင်္ခါတဿ၊ သော။ ဝတ္ထုနော၊ ကို။ ဒဿနေန၊ ပြသဖြင့်။ ဃနဝိနိဗ္ဗောဂေါ၊ တစ်ခဲနက်ကို အသီးအသီး ဝေဖန်ခြင်းကို။ ဒဿိတော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။ ဧတ္ထ ကာယေ၊ ဤ။ ယထာဝုတ္တသမူဟဝိနိမုတ္တော၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော အပေါင်းမှ လွတ်သော။ ကာယော ဝါ၊ သည်လည်းကောင်း။ အညော၊ သော။ ကောစိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော။ ဓမ္မော ဝါ၊ သည်လည်းကောင်း။ န ဒိဿတိ၊ မထင်။ ယထာဝုတ္တဓမ္မသမူဟမတ္တေ ဧဝ ပန၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော တရားအပေါင်းမျှ၌သာလျှင်။ တထာ တထာ၊ ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ သတ္တာ၊ တို့သည်။ မိစ္ဆာဘိနိဝေသံ၊ မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကို။ ကရောန္တိ၊ ကုန်၏။ တေန၊ ကြောင့်။ ပေါရာဏာ၊ ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်။ “ယံ ပဿတိ ။ လ။ န မုစ္စတိ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟု၊ ဆိုကုန်ပြီ။

“ယံ၊ အကြင်မိန်းမယောက်ျားကို။ ဒိဋ္ဌိယာ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအားဖြင့်။ ပဿတိ၊ မြင်၏။ တံ၊ ထိုမိန်းမယောက်ျားသည်။ ဒိဋ္ဌိ၊ မြင်အပ်သော ရူပါယတနသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တစ်နည်းကား-ဒိဋ္ဌိ၊ မြင်အပ်သော ရူပါယတနသည်။ တံ၊ ထိုမိန်းမယောက်ျားသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တစ်နည်းကား-တံ၊ ထိုမိန်းမယောက်ျားသည်။ ဒိဋ္ဌိ၊ ဆံအစရှိသော ဘူတရုပ်ဥပါဒါရုပ်တို့၏ အပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော မြင်အပ်သော တရားသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တစ်နည်းကား-ဒိဋ္ဌိ၊ ဆံအစရှိသော ဘူတရုပ်ဥပါဒါရုပ်တို့၏အပေါင်း-ဟု ဆိုအပ်သော မြင်အပ်သော

တရားသည်။ တံ၊ ထိုမိန်းမယောက်ျားသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ယံ၊ အကြင်ရူပါယတနကို။ ဝါ၊ အကြင်ဆံအစရှိသော ဘူတရုပ်ဥပါဒါရုပ်တို့၏အပေါင်းကို။ ဒိဋ္ဌိ၊ မြင်အပ်၏။ တံ၊ ထိုရူပါယတနကို။ ဝါ၊ ဆံအစရှိသော ဘူတရုပ်ဥပါဒါရုပ်တို့၏ အပေါင်းကို။ ပညာစက္ခုနာ၊ ဖြင့်။ န ပဿတိ၊ မမြင်။ မူဠော၊ တွေဝေသည် ဖြစ်၍။ အပဿံ အပဿန္တော၊ မမြင်သောသူကို။ ဗလ္လတော၊ ကိလေသာဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်၏။ ဗလ္လမာနော၊ ကိလေသာဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော သူသည်။ န မုစ္စတိ၊ သံသရာမှ မလွတ်”။

ယနဝိနိဗ္ဗောဂါဒိဒဿနတ္တန္တိ ဧတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ အာဒိသဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ အယံ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဟိ ကထံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အဘယ်သို့ သိအပ် သနည်းဟူမူကား။ အယံ ဘိက္ခု၊ သည်။ ဧတသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယ၌။ ကာယာနုပဿီ ယေဝ၊ ရူပကာယကို အဖန်တလဲလဲ ရှုသည်သာတည်း။ အညဓမ္မာ-နုပဿီ၊ ရူပကာယမှ တစ်ပါးသော သဘောကို အဖန်တလဲလဲ ရှုသည်။ န၊ မဟုတ်။

ဣဒံ အယံ အဓိပ္ပါယော၊ ကို။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အနုဒကဘူတာယပိ၊ ရေမဟုတ်သော်လည်း။ ဝါ၊ လျက်လည်း။ မရီစိယာ၊ တံလျှပ်၌။ ဥဒကာနုပဿိနော၊ ရေဟု ရှုကုန်သည်။ ဟောန္တိ ယထာ၊ ကုန်သကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တအသုဘဘူတေ ဧဝ၊ အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တအသုဘသာ ဖြစ်သော။

 ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဌံ။ **[၄၉၆]** နိစ္စသုခအတ္တသုဘဘာဝါနုပဿီ၊ နိစ္စသုခအတ္တသုဘ ဟူ၍ ရှုသည်။ န၊ မဟုတ်။ အထ ခေါ၊ ကား။ ကာယာနုပဿီ၊ ရူပကာယကို အဖန်တလဲလဲ ရှု၏။ အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တ အသုဘကာရသမူဟာနုပဿီ၊ အနိစ္စဒုက္ခ-အနတ္တအသုဘဟူသော အခြင်းအရာအပေါင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှု၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ အထ ဝါ၊ ကား။ မဟာသတိပဋ္ဌာနေ၊ မဟာသတိပဋ္ဌာန-သုတ်၌။ အဿာသပဿာသာဒိ စုဏ္ဏိ ကဇာတအဋ္ဌိ ကပရိယောသာနော၊ ထွက်သက်ဝင်သက်အစရှိသော မှန်မှန်ညက်ညက်ဖြစ်၍ ဖရိဖရဲဖြစ်သော အရိုးအဆုံး ရှိသော။ ယွာယံ ယော အယံ ကာယော စ၊ ကိုလည်း။ ဝုတ္တော၊ ၏။ “ဣဓ၊ ဤသာသနာတော်၌။ ဧကစ္စော၊ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပထဝီကာယံ၊ ပထဝီဓာတ် အပေါင်းကို။ အနိစ္စတော၊ အားဖြင့်။ အနုပဿတိ၊ အဖန်တလဲလဲ ရှု၏။ အာပေါကာယံ၊ အာပေါဓာတ်အပေါင်းကို။ တေဇောကာယံ၊ ကို။ ဝါယောကာယံ၊ ကို။ ကေသကာယံ၊ ဆံအပေါင်းကို။ လ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇကာယံ၊ ခြင်ဆီအပေါင်းကို။ အနိစ္စတော၊ အားဖြင့်။

အနုပဿတိ၊ ဧါ”။ ကုတိ၊ ဤသို့။ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ၊ ဌံ။ ယော စ ကာယော၊ ကိုလည်း။
 ဝုတ္တော၊ ဧါ။ သဗ္ဗဿ၊ သော။ တဿ ကာယဿ၊ ထိုရူပကာယ အပေါင်း၏။
 ကုမသ္မိယေဝ ကာယေ၊ ဤရူပကာယ၌သာလျှင်။ အနုပဿနတော၊ အဖန်တလဲလဲ
 ရှုသောကြောင့်။ ဝါ၊ ရှုသောအားဖြင့်။ ကာယေ၊ ရူပကာယ၌။ ကာယာနုပဿီ၊ ရူပကာယကို
 အဖန်တလဲလဲ ရှု၏။ ကုတိ ဧဝမ္ပိ၊ သို့လည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤကာယေ ကာယာနုပဿီ-
 ဟူသော ပါဠိ၌။ အတ္ထော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဧါ။ ။

အထ ဝါ၊ ကား။ ကာယေ၊ ဌံ။ အဟန္တိ ဝါ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ မမန္တိ ဝါ၊
 ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဂဟေတဗ္ဗဿ၊ အပ်သော။ ကဿစိ၊ ကို။ အနုပဿနတော၊
 အား။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ကေသလောမာဒိကဿ၊ သော။ တဿ ပန နာနာဓမ္မသမူဟဿ၊
 ကို။ အနုပဿနတော၊ သူအား။ ဝါ၊ ခြင်းကြောင့်။ ကေသာဒိဓမ္မသမူဟသင်္ခါတေ၊
 သော။ ကာယေ၊ ဌံ။ ကာယာနုပဿီ၊ မည်၏။ ကုတိ အယံ အတ္ထော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဧါ။

**ယခုအခါ ခုနစ်ပါးသော အနုပဿနာတို့၏ သရုပ်အားဖြင့်လည်း
 ကာယာနုပဿနာကို ပြအံ့သောငှာ ‘အပိ စ’အစရှိသည်ကို မိန့်သတည်း။**

အပိစ အပရော နယော၊ နည်းတစ်ပါးကို။ မယာ၊ သည်။ ဝုစ္စတေ၊ အပ်၏။
 “ကုမသ္မိ ကာယေ၊ ဌံ။ အနိစ္စတော၊ အားဖြင့်။ အနုပဿတိ၊ ဧါ။ နိစ္စတော၊ အားဖြင့်။
 နော အနုပဿတိ၊ မရူ”။ ကုတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ အနုက္ကမေန၊ အစဉ်အားဖြင့်။
 ပဋိသမ္ဘိဒါယံ၊ ဌံ။ အာဂတနယဿ၊ လာသော နည်းရှိသော။ တစ်နည်းကား-
 အာဂတနယဿ၊ လာသောနည်း၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗဿေဝ၊ သော။
 အနိစ္စလက္ခဏာဒိကဿ၊ အနိစ္စအစရှိသော လက္ခဏာရှိသော။ အာကာရသမူဟ
 သင်္ခါတဿ၊ အခြင်းအရာအပေါင်း-ဟု ဆိုအပ်သော။ ဝါ၊ အနိစ္စအစရှိသော
 အခြင်းအရာအပေါင်း၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သော။ ကာယဿ၊ ရူပကာယကို။
 အနုပဿနတော၊ ရှုသောကြောင့်။ ဝါ၊ ရှုသောအားဖြင့်။ ကာယေ၊ ဌံ။ ကာယာနုပဿီ၊
 ဧါ။ ကုတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

ဝိဟရာဟိတိ၊ ကား။ ဝတ္တာဟိ၊ နေလော့။ **အာတာပိတိ၊** ကား။ တီသု၊
 ကုန်သော။ ဘဝေသု၊ တို့၌။ ကိလေသေ၊ တို့ကို။ အာတာပေတိ၊ ပူလောင်စေတတ်၏။
 ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အာတာပေ၊ မည်၏။ အဿ၊ ထိုရဟန်းအား။ သော
 အာတာပေ၊ ထိုကိလေသာတို့ကို ပူလောင်စေတတ်သော လုံ့လသည်။ အတ္ထိ၊ ဧါ။
 ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အာတာပိ၊ မည်၏။ **သမ္ပဇာနောတိ၊** ကား။ သမ္ပဇေသင်္ခါတေန၊

သမ္ပဇေတု ဆိုအပ်သော။ ဉာဏေန၊ နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍။
သတိမာတိ၊ ကား။ ကာယပရိဂ္ဂဟိကာယ၊ ရူပကာယကို သိမ်းဆည်းတတ်သော။
သတိယာ၊ နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ၍။

‘ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရာ’ဟူ၍ ဆိုက မပြီးကောင်းပါသလော။
အဘယံကြောင့် ‘အာတာပိ သမ္ပဇာနော သတိမာ’ဟူ၍လည်း ဆိုပြန်သနည်းဟု
စောဒနာပုစ္ဆာ ရှိရာသောကြောင့် ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘အယံ
ပန’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

သတိဖြင့် အာရုံကို မသိမ်းဆည်းဘဲလည်း ရှုခြင်းကိစ္စ မပြီးကောင်း
ပါသလော စုဒ္ဓိရကား ‘န ဟိ’စသည်ကို ဆိုသော်။

အယံ ပန၊ ဤရဟန်းသည်ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သတိယာ၊ ဖြင့်။ အာရမ္မဏံ၊
ကို။ ပရိဂ္ဂဟေတွာ၊ ၍။ ပညာယ၊ ဖြင့်။ အနုပဿတိ၊ ၏။ ဟိ၊ စွ။ သတိဝိရဟိတာ၊
သတိမှ ကင်းသော။ အနုပဿနာ၊ ရှုခြင်းသည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိ၊ တေနော၊ ကြောင့်သာလျှင်။
“သတိ စ ။လ။ ဝဒါမိ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ “ဘိက္ခဝေ၊ တို့၊ ခေါ၊ စင်စစ်။ သတိ စ၊
သတိကို။ သဗ္ဗတ္ထိကံ၊ အလုံးစုံသော တွန့်တိုသော စိတ်၊ ပျံ့လွင့်သော စိတ်၌
အလိုရှိအပ်၏ဟူ၍။ ဝါ၊ တွန့်ခြင်း ပြန့်လွင့်ခြင်း ဖြစ်သော အခါ၌ အလုံးစုံ
ပွားစေအပ်သော ဗောဇ္ဈင်တို့ကို အလိုရှိကြောင်းဖြစ်သော တရားဟူ၍။ အဟံ၊ သည်။
ဝဒါမိ။ ဟောတော်မူ၏။”။ အနာတာပိနော စ၊ လုံ့လ မရှိသောသူအားလည်း။
အန္တောသင်္ကေတော၊ အတွင်း၌ တွန့်တိုခြင်းသည်။ အန္တရာယကရော၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း၏
အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

အဘယ်သို့ အန္တရာယ်ပြုသနည်းစောဒနာကြောင့် ‘ကမ္မဋ္ဌာနံ န
သမ္ပဇူတိ’ဟု ဆိုပြန်သော်။

ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ သည်။ န သမ္ပဇူတိ၊ မပြည့်စုံ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယေသံ ဓမ္မာနံ၊
အကြင်ဝီရိယပညာသတိတရားတို့၏။ အာနုဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ တံ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊
သည်။ သမ္ပဇူတိ၊ ၏။ တံ ဒဿနတ္ထံ၊ ထိုဝီရိယပညာသတိတရားကို ပြအံ့သောငှာ။
“အာတာပိ”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ **ဝိနေယျာတိ၊** ကား။ တဒင်္ဂဝိနယေန ဝါ၊ တဒင်္ဂအားဖြင့်
ဖျောက်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝိက္ခမ္ဘနဝိနယေန ဝါ၊ ဝိက္ခမ္ဘနအားဖြင့်
ဖျောက်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝိနယိတွာ၊ ဖျောက်၍။ **လောကေတိ၊** ကား။ တသ္မိယေဝ
ကာယေ၊ ထိုရူပကာယ၌ပင်လျှင်။

**သတ္တလောကစသည်သာ လောကမည်ကောင်းသည် မဟုတ်လော
စုဒ္ဓိရသောကြောင့် ‘ကာယော ဟိ’စသည်ကို ဆိုသတည်း။**

ဟိ၊ စွ။ ကာယော၊ ကိ။ ဣဓ၊ ဌ။ လူဇနပလူဇနဋ္ဌေန၊ ပျက်တတ်၊ အပြားအားဖြင့်
ပျက်တတ်သော သဘောကြောင့်။ လောကောတိ၊ ဟူ၍။ အဓိပ္ပေတော၊ ဧ။ ဧတ္ထ၊
ဤပါဠိ၌။ အဘိဇ္ဈာဂ္ဂဟဏေန၊ အဘိဇ္ဈာကို ယူသဖြင့်။ ဝါ၊ အဘိဇ္ဈာသဒ္ဓါဖြင့်။
ကာမတ္ထန္တော၊ ကိ။ ဂဟိတော၊ ဧ။ ဒေါမနဿဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ ဗျာပါဒေါ၊ ကိ။
ဂဟိတော၊ ဧ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နီဝရဏေသု၊ တို့တွင်။ ဗလဝဓမ္မဒ္ဒယပ္ပဟာန
ဒဿနေန၊ အားကြီးသော တရားနှစ်ပါးတို့၏ အပေါင်းကို ပယ်ခြင်းကို ပြသဖြင့်။
နီဝရဏပ္ပဟာနံ၊ နီဝရဏကို ပယ်ခြင်းကို။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနဿ၊ ဧ။ [၄၊ ၉၇] ပဟာနဂီ၊ ပယ်အပ်သော အင်္ဂါကို။
ဒဿိတံ၊ ဧ။ “အာတာပိ”တိ အာဒိနာ ပန၊ ဖြင့်ကား။ သမ္ပယောဂဂီ၊
သမ္ပယောဂအင်္ဂါကို။ ဒဿိတံ၊ ဧ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကိ။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။
“အာတာပိ”တိ အာဒိ၊ ကိ။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။

**ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ-ဟူသော ပါဠိဖြင့် အဘိဇ္ဈာ-
ဒေါမနဿကို ဖျောက်ခြင်းကိုသာ ဟောသည် မဟုတ်တုံလော။ ယင်းသို့လျက်
ဝိနေယျ ။လ။ သမာဓိန္ဒြိယံ-ဟု ဆိုတော်မူလေသည်ကား မသင့်လေသည်-ဟု
စောဒနာရသောကြောင့် ‘တတ္ထ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

တတ္ထ၊ ထိုပါဠိ၌။ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာနံ၊ တို့၏။ သမထော၊ သည်။
ဥဇုပဋိပက္ခော၊ ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ဘက်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊
ကြောင့်။ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿဝိနယော၊ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ဖျောက်ခြင်းကို။
ဝုစ္စမာနော၊ ဟောအပ်သည်ရှိသော်။ တစ်နည်းကား-ဝုစ္စမာနော၊ သော။ အဘိဇ္ဈာ
ဒေါမနဿဝိနယော၊ သည်။ သမာဓိန္ဒြိယံ၊ ကိ။ ဒီပေတိ၊ ဧ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
“ဝိနေယျ ။လ။ သမာဓိန္ဒြိယံ”န္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဟောတော်မူလေသတည်း။
ဧကလက္ခဏတ္တာ စတုနံ ဣန္ဒြိယာနန္တိ ဧတ္ထ၊ ဌ။ (အတ္ထောသို့ စပ်)။
ဝီရိယပညာသမာဓိန္ဒြိယေဟိ၊ ဝီရိယိန္ဒြေ ပညိန္ဒြေ သမာဓိန္ဒြေတို့ဖြင့်။ ကာယာနုပဿနာ
သတိပဋ္ဌာနံ၊ သည်။ ဣဇ္ဈတိ ယထာ၊ ပြည့်စုံသကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။
ဝေဒနာစိတ္တဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနာနိပိ၊ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ၊
စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ၊ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံတို့သည်လည်း။ တေဟိ၊

ထိုဝိရိယိန္ဒြေ ပညိန္ဒြေ သမာဓိန္ဒြေတို့ဖြင့်။ ဣဇ္ဈန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ စတုသတိပဋ္ဌာနသာဓနော၊ လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့ကို ပြီးစေခြင်း၌။ ဣမေသံ ဣန္ဒြိယာနံ၊ ဤဝိရိယအစရှိသော ဣန္ဒြေတို့၏။ သဘာဝဘေဒါဘာဝတော၊ သဘောကွဲပြားခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သမာနလက္ခဏတ္တာ၊ တူသော လက္ခဏာ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဣတရာနိ သတိပဋ္ဌာနာနိပိ၊ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်မှတစ်ပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့ကိုလည်း။ ဝုတ္တာနိ ဧဝ၊ ကုန်သည်သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

၂၄။ ဣဒါနိ၊ ၌။ သတိပဋ္ဌာနေသု၊ တို့ကို။ ဂဟိတေသု၊ ကုန်သည်ရှိသော်။ သဗ္ဗေသံ၊ ကုန်သော။ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဂဟိတဘာဝံ၊ ကို။ ဒသေတုံ၊ ငှာ။ **စတုသု သတိပဋ္ဌာနေသု**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ **ဗောဓိမာတိ၊** ကား။ ဗောဓံ အရိယမဂ္ဂဉာဏံ၊ သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဗောဓိမာ၊ မည်ကုန်၏။ ယထာဝုတ္တဿ၊ သော။ ဗောဓဿ၊ အရိယမဂ်၏။ ပက္ခေ၊ အဖို့၌။ ဘဝါ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဗောဓိပက္ခိယာ၊** မည်ကုန်၏။ **နေယျာနိကလက္ခဏေနာတိ** ဧတ္ထ၊ ၌။ နိမိတ္တတော စ၊ နိစ္စအစရှိသော နိမိတ်မှလည်းကောင်း။ ပဝတ္တတော စ၊ ဝဋ်တရားမှလည်းကောင်း။ ဝုဋ္ဌာနံ၊ ထမြောက်ခြင်းသည်။ နိယျာနံ၊ မည်၏။ နိယျာနေ၊ ထွက်မြောက်ခြင်း၌။ နိယုတ္တာ၊ ယှဉ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နေယျာနိကာ၊ မည်ကုန်၏။ ကိမိဝ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း-ဟူမူကား။ ဒေါဝါရိကောတိ ယထာ၊ ဒေါဝါရိကော-ဟူသကဲ့သို့တည်း။ ဝါ၊ ကား။ နိယျာနသင်္ခါတံ၊ ထွက်မြောက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ ဖလံ၊ အကျိုးကို။ အရဟန္တိ၊ ထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နေယျာနိကာ၊ မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဧတေသံ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့အား။ နိယျာနံ၊ ထွက်မြောက်ခြင်းတည်းဟူသော။ ပယောဇနံ၊ အကျိုးသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နေယျာနိကာ၊ မည်ကုန်၏။ “နိယျာနိကာ”တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပါဌော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုနိယျာနိကာဟူ၍ ရှိသောပါဌ၌။ ဧတေသံ ဓမ္မာနံ၊ တို့အား။ နိယျာနံ၊ ထွက်မြောက်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နိယျာနိကာ၊ မည်ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ “နိယျာနိယာ”တိပိ၊ လည်း။ ပါဌော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိသေး၏။ တဿ၊ ထိုနိယျာနိယာဟူသော ပါဌ၏။ နိယုန္တိ၊ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နိယျာနိယာ၊ မည်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။

အတ္ထော၊ ကို။ ဒဌဗ္ဗော၊ ဧ။ နိယျာနိကလက္ခဏေနာတိ၊ ကား။ နိယျာနိက သဘာဝေန၊ ထွက်မြောက်ခြင်း၌ ယှဉ်သော သဘောအားဖြင့်။ ။

ဧဝံ အကုသလာပိ ဓမ္မာတိ၊ ကား။ ကုသလာ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ ဧကလက္ခဏာ ဘာဝေန၊ တူသောလက္ခဏာ ရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ နိဒ္ဒါရိတာ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ အကုသလာပိ ဓမ္မာ၊ တို့ကိုလည်း။ ဧကလက္ခဏာဌေန၊ တူသောလက္ခဏာ ရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ကထံ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ၊ အဘယ်သို့ ထုတ်အပ်ကုန်သနည်း။ ပဟာနေကဋ္ဌတာဝသေန၊ ပယ်သောအားဖြင့် တူသော တည်ရာရှိသည်၏အဖြစ်၏အစွမ်းအားဖြင့်။ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ **“ပဟာနံ အပ္ပတ္တံ ဂစ္ဆန္တိ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ။ ဣဒါနိ၊ ၌။ တံ ပဟာနံ၊ ထိုပယ်ခြင်းကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ ကာယာနုပဿနာဒီသု၊ ကုန်သော။ စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု၊ တို့ကို။ ဘာဝိယမာနေသု၊ ကုန်သည်ရှိသော်။ အသုဘော သုဘန္တိ အာဒယော၊ ကုန်သော။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ဝိပလ္လာသာ၊ တို့ကို။ ပဟိယန္တိ၊ ပယ်အပ်ကုန်၏။ ကဗဠိကာရာဟာရာဒယော၊ ကုန်သော။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ အာဟာရာ စ၊ တို့သည်လည်း။ အဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပရိညံ၊ ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုအာဟာရတို့ကို။ ပရိဇာနနဿ၊ ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၏။ ပရိဗန္ဓိနော၊ ဘေးရန်ဖြစ်ကုန်သော။ ကာမရာဂါဒယော၊ တို့သည်။ ဗျန္တိကတာ၊ ကင်းခြင်းကို ပြုကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ကသ္မာ၊ ကား။ တေဟိ၊ ထိုဝိပလ္လာသတို့နှင့်။ ပဟာတဗ္ဗဘာဝေန၊ ပယ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဧကလက္ခဏတ္တာ၊ ကြောင့်တည်း။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ‘ဥပါဒါနေဟိ အနုပါဒါနော’အစရှိသော ပုဒ်တို့၌။ အတ္ထော၊ ကို။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ဧ။ တေနော၊ ကြောင့်သာလျှင်။ **“ဧဝံ ။လ။ ဂစ္ဆန္တိ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ။ ။

 [၄၊ ၉၈] ဣဒါနိ၊ ၌။ အညေန၊ သော။ ပရိယာယေန၊ ပရိယာယ်ဖြင့်။ လက္ခဏဟာရဿ၊ ဧ။ ဥဒါဟရဏာနိ၊ ဥဒါဟရဏ်တို့ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“ယတ္ထ ဝါ ပနာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ **ယတ္ထာ**တိ၊ ကား။ ယဿ ဒေသနာယံ၊ ၌။ **ဝါ-သဒ္ဓေါ**၊ သည်။ ဝိကပ္ပနတ္ထော၊ အထူးကြံခြင်းအနက်ရှိ၏။ **ပနာ**တိ သဒ္ဓေါ၊ သည်။ ပဒပူရဏော၊ သော။ နိပါတော၊ တည်း။ **ရူပိန္ဒြိယန္တိ** ကား။ ရူပနသဘာဝံ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောရှိသော။ အဋ္ဌဝိဓံ၊ သော။ ဣန္ဒြိယံ၊ ကို။ **တတ္ထာ**တိ၊ ကား။

တသံ ဒေသနာယံ ဌံ။ ရူပဓာတူတိ၊ ကား။ ရူပနသဘာဝါ၊ ကုန်သော။ ဒသဓာတုယော၊ တို့ကို။ ရူပါယတနန္တိ၊ ကား။ ရူပနသဘာဝံ၊ သော။ ဒသာယတနံ၊ ကို။

ဝဏ္ဏာယတနကိုသာ ယူလေရာသောကြောင့် ‘ရူပီနိ’စသည်ကို မိန့်သော်။ ရုပ်က္ခန္ဓာကို ဟောသော ဒေသနာ၌ အဘယ်ကြောင့် ရူပဓာတ် ရူပါယတနဟု ဆိုအပ်သော ဆယ်ပါးသော အာယတနတို့ကို ဟောအပ်လေကုန်သနည်း အမေး ရှိရကား ‘ရူပနလက္ခဏေန’စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ရူပီနိ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောရှိကုန်သော။ ဒသာယတနာနိ၊ တို့ကို။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ရူပနလက္ခဏေန၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းလက္ခဏာအားဖြင့်။ ဧကလက္ခဏတ္တာ၊ ကြောင့်။ ဣမာနိ၊ ဤဆယ်ပါးသော အာယတနတို့ကို။ ဒေသိတာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ တတ္ထ၊ ၌။ သုခိန္ဒြိယဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သောမနဿိန္ဒြိယဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သုခဝေဒနာဘာဝေန၊ သုခဝေဒနာ၏ အဖြစ် အားဖြင့်။ ဧကလက္ခဏတ္တာ၊ ကြောင့်။ ဒေသိတံ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ ။

ဒုက္ခသမုဒယော စ အရိယသစ္စန္တိ ဣဒံ ဝစနံ၊ ကို။ အကုသလဿ၊ သော။ သောမနဿဿ၊ ၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ (အလုံးစုံသော သောမနဿ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆိုသည် မဟုတ်ဟူလိုသော်)။ သာသဝကုသလဿ၊ အာသဝေါ၏ အာရုံကုသိုလ် ဖြစ်သော။ သောမနဿဿာပိ၊ ၏လည်း။ (သောမနဿကို လိုက်စေသည်)။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ယုဇ္ဇတိ ဧဝ၊ သင့်သလျှင်ကတည်း။ သဗ္ဗော၊ သော။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ စ၊ ကိုလည်း။ ဒေသိတော၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သမ္ပန္နော၊ စပ်ခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ၏။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒေသိတော၊ နည်းဟူမူကား။ အဒုက္ခမသုခါယ၊ အဒုက္ခ မသုခဖြစ်သော။ ဝေဒနာယ၊ ၌။ အဝိဇ္ဇာနုသယိတတ္တာ၊ အဝိဇ္ဇာကိန်းဝပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဗ္ဗော၊ သော။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ စ၊ ကိုလည်း။ ဒေသိတော၊ ၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ “အဒုက္ခမ ။လ။ အနုသေတီ”တိ၊ ဟူ၍။ ဧတံ ဝစနံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ “အဒုက္ခမသုခါယ၊ သော။ ဝေဒနာယ၊ ၌။ အဝိဇ္ဇာနုသယော၊ သည်။ အနုသေတိ၊ ကိန်းဝပ်၏။”

မိမိစကားကို တစ်ပါးသော ပါဠိဖြင့် ပြီးစေပြီး၍ ဤနေ့ထွ်ပါဠိဖြင့် ပြီးစေလိုပြန်ရကား ‘တထာ စ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ အဒုက္ခမသုခါယ ဟိ ဝေဒနာယ အဝိဇ္ဇာ အနုသေတိ-ဟူသော ဧသာ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာကို ဟောသောဒေသနာ၌ အဝိဇ္ဇာ၏ ကိန်းခြင်းကိုသာ မဟောအပ်ကောင်းပါသလော။ အဘယ်သို့ အလုံးစုံသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဟောအပ်သနည်း အမေးပုစ္ဆာရှိရကား ‘ဧတေန’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

တထာ စ၊ ထိုမှတစ်ပါးလည်း။ “အဒုက္ခမ ။လ။ အနုသေတိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ ဧတေန၊ ဤ‘အဒုက္ခမသုခါယ ဟိ’အစရှိသော ပါဠိဖြင့်။ အဒုက္ခာမသုခဝေဒ-နာဂ္ဂဟဏေန၊ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာကိုယူသဖြင့်။ အဝိဇ္ဇာ၊ ကို။ ဂဟိတာ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေတိ၊ ၎င်း။

ယင်းသို့ အဝိဇ္ဇာကို ယူအပ်ပါသော် အဝိဇ္ဇာကို ဟော၏ဟူသာ မဆိုကောင်း ပါသလော။ အသို့မူ၍ အလုံးစုံသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဟောအပ်၏ဟု ဆိုသနည်း စောဒနာရှိရကား ‘သတိ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တစ်နည်းကား-အဒုက္ခမသုခါယ ဟိ ဝေဒနာယ အဝိဇ္ဇာ အနုသေတိ-သာ ဆိုက မပြီးကောင်းပါသလော။ အသို့မူ၍ ‘အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ’ စသည်ကို ဆိုသနည်း စုဒ်ရှိရကား ‘သတိ စ’ စသည်ကို မိန့်သော်။

အဝိဇ္ဇာဂ္ဂဟဏေ၊ အဝိဇ္ဇာကို ယူခြင်းသည်။ သတိ စ၊ ရှိသော်လည်း။ သဗ္ဗေ၊ သော။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ၊ ကို။ ဒေသိတော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။ သော စာတိ ဧတ္ထ၊ ၌။ စ သဒ္ဓေါ၊ သည်။ ဗျတိရေကတ္ထော၊ ဗျတိရေကအနက်ရှိ၏။ ဝါ၊ အနုလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ပဋိလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟူသော အနက်ကို ဆည်းခြင်းအနက် ရှိ၏။ တေန၊ ထိုစသဒ္ဓါဖြင့်။ သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ၊ သည်။ အနုလောမပဋိလောမဝသေန၊ အားဖြင့်။ ဒုဝိဓော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမံ ဝက္ခမာနဝိသေသံ၊ ဆိုလေအံ့သော အထူးကို။ ဇောတေတိ၊ ပြ၏။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် အဘယ်သည် အနုလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၊ အဘယ်သည် ပဋိလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပါနည်းဟု အမေးပုစ္ဆာရှိရကား ‘တေသု’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သော်။

တေသု၊ ထိုနှစ်ပါးသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တို့တွင်။ ယထာဒသိတော၊ အကြင်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြအပ်ပြီးသော။ (အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ စသည်ဖြင့် ဆိုပြီးသည်ကို ယူ)။ ‘သရာဂ ။လ။ ဟာတဗ္ဗော’တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သည်။ အနုလောမတော၊ အားဖြင့်။ ပဝတ္ထော၊ သော။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ၊ မည်၏။ အဝိဇ္ဇာယ

ဝါရ]

၅-လက္ခဏဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၃၆၃

တွေဝ ။လ။ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ပါဠိယံ၊ ဌ။ ယော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ၊ ကိ။ ဝုတ္တော၊ ဧ။
သော ပန ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ၊ သည်ကား။ (ပဋိလောမတော ပနဉှိ ပနသဒ္ဒါကို
‘သော’ဟူသော ပါဌသေသနိယတ်နှင့် ယှဉ်ပေးသည်။) ပဋိလောမတော၊ အားဖြင့်။
ပဝတ္တော၊ သော။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ၊ မည်၏။

**‘အဝိဇ္ဇာယတွေဝ’ အစရှိသည်ဖြင့် ဟောအပ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သည်
ပဋိလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် မည်သောဟူ၏။ ‘အဝိဇ္ဇာယတွေဝ’ စသည်ဖြင့်
ဤဟာရဝိဘင်း၌ မဟောခဲ့။ ယင်းသို့ မဟောသော် ‘တေန ။လ။ ဝိသေသံ
ဇောတေတိ’-ဟု ဆိုသော ဆရာစကား မသင့်ခဲ့ စောဒနာရှိရကား ‘တံ သန္ဓာယ
ဝုတ္တံ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။**

တံ၊ ထိုပဋိလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ဤ။ **“ဝိတရာဂ ။လ။
ဟာတဗ္ဗော”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ တစ်နည်းကား-တေသု၊ တို့တွင်။ အနုလောမတော၊
အားဖြင့်။ ပဝတ္တော၊ သော။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ၊ ကိ။ **“သရာဂ ။လ။ ဟာတဗ္ဗော”**တိ၊
ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဧ။ **“အဝိဇ္ဇာယတွေဝ ။လ။ နိရောဓာ”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ပါဠိယံ၊
ဌ။ ဝုတ္တော၊ သော။ ပဋိလောမတော၊ အားဖြင့်။ ပဝတ္တော၊ သော။ ယော ပန
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ၊ သည်ကား။ အတ္ထိ၊ ဧ။ တံ၊ ထိုပဋိလောမပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို။ သန္ဓာယ၊
ဤ။ **“ဝိတရာဂ ။လ။ ဟာတဗ္ဗော”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ ။

ဣဒါနိ၊ ဌ။ ဧကလက္ခဏတာဝိဘာဝနေန၊ တူသောလက္ခဏာရှိသည်၏ အဖြစ်ကို
ပြသဖြင့်။ လက္ခဏဟာရယောဇနာယ၊ လက္ခဏဟာရကို ယှဉ်ခြင်း၌။ နယံ၊ ကိ။
ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“ဧဝံ ယေ ဓမ္မာ”**တိ အာဒိ၊ ကိ။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။
ကိစ္စတောတိ၊ ကား။ ပထဝီအာဒိနဉ္စ၊ ပထဝီဓာတ်အစရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။
ဖဿာဒိနဉ္စ၊ ကုန်သော။ ရူပါရူပဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ သန္ဓာရဏသယံဋ္ဌနာဒိကိစ္စတော၊
ခိုင်ခန့်စေခြင်း ထောက်ပံ့ခြင်း ထိပါးခြင်း အစရှိသော ကိစ္စအားဖြင့်။ ဝါ၊ ကား။
တေသံ တေသံ ပစ္စယဓမ္မာနံ၊ ထိုထိုသို့သော ပစ္စည်းတရားတို့၏။ တံ တံ ပစ္စယုပ္ပန္န
ဓမ္မဿ၊ ထိုထိုသို့သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားအား။ ပစ္စယဘာဝသင်္ခါတကိစ္စတော၊ ကျေးဇူး
ပြုသည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော ကိစ္စအားဖြင့်။ **လက္ခဏတော**တိ၊ ကား။ ကက္ခဋ္ဌ
ဖုသနာဒိသဘာဝတော၊ ကက္ခဋ္ဌအစရှိသော သဘော၊ ဖုသနအစရှိသော သဘော
အားဖြင့်လည်းကောင်း။ **သာမညတော**တိ၊ ကား။ ရူပနနမနာဒိတော စ၊ ရူပန၊ နမန
အစရှိသောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အနိစ္စတာဒိတော စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။

ခန္ဓာယတနာဒိတော စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ **စုတူပပါတတော**တိ၊ ကား။
 သင်္ခတဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဘင်္ဂတော စ၊ ပြောင်းရွှေ့ပျက်စီးသောအားဖြင့်လည်းကောင်း။
 ဥပ္ပါဒတော စ၊ ဖြစ်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။

ထိုနှစ်ပုဒ်ကို ဖွင့်လိုရကား ‘သမာန’စသည်ကို ဆိုသတည်း။

သမာနနိရောဓတော စ၊ တူသောချုပ်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ သမာနုပ္ပါဒတော
 စ၊ တူသော ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ **[၄၊ ၉၉]** ကူတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊
 တည်း။ ဧတ္ထ စ၊ ဤ‘ကိစ္စတော စ’ အစရှိသော ပါဠိ၌လည်း။ သဟစရဏံ၊ တကွ
 ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း။ သမာနဟေတုတာ၊ တူသောအကြောင်း ရှိသည်၏အဖြစ်
 လည်းကောင်း။ သမာနဖလတာ၊ တူသော အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။
 သမာနဘူမိတာ၊ တူသောဘုံ ရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ သမာနဝိသယတာ၊
 တူသောအရာရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ သမာနာရမ္မဏတာ၊ တူသောအာရုံ
 ရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။ ကူတိ ဧဝမာဒယော၊ ဤသို့အစရှိသည်တို့ကို။ **စ**
 သဒ္ဓေန၊ ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်၏။ ကူတိ၊ ဤသို့။ ဒဌဗ္ဗံ၊ ၏။ သေသံ၊ သည်။
 ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ ပေါ်သော အနက်ရှိသလျှင်ကတည်း။ ။

လက္ခဏဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ ဝိဘင်းအဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။ ။

၆-စတုဗျူဟဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၂၅။ **တတ္ထ ကတမော စတုဗျူဟော ဟာရော**တိ၊ ဟူသော စကားသည်။ ဝါ၊
 အစရှိသော စကားသည်။ (ရှေးကား နိဒဿန၊ နောက်ကား အာဒျတ္ထကူတိ သဒ္ဓါကို
 ယူ)။ စတုဗျူဟဟာရဝိဘင်္ဂေါ၊ တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုစတုဗျူဟဟာရဝိဘင်း၌။ **ဗျဉ္ဇနေန**
။လ။ ဂဝေသိတဗ္ဗောတိ ကူမိနာ ပါဠေန၊ ဖြင့်။ သင်္ခေပေန၊ ဖြင့်။ တာဝ၊ စွာ။ စတုဗျူဟံ၊
 စတုဗျူဟဟာရကို။ ဒသေတိ၊ ၏။ **“ဗျဉ္ဇနေနာ”**တိ ကူမိနာ၊ ဖြင့်။ ဟာရာနံ၊
 ဟာရတို့တွင်။ ကူမဿ စတုဗျူဟဟာရဿ၊ ၏။ ဝိသေသတော၊ အားဖြင့်။ သုတ္တဿ၊
 ၏။ ဗျဉ္ဇနဝိစယဘာဝတော၊ သဒ္ဓါကို ရွေးချယ်စိစစ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 ဗျဉ္ဇနမုခေနေဝ၊ သဒ္ဓါကို အရင်းပြုသဖြင့်သာလျှင်။ ဧတေ စတုဗျူဟဟာရပဒတ္တာ၊
 ဤစတုဗျူဟဟာရ၏ ပဒတ္တတို့ကို။ နိဋ္ဌိရေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ကူတိ၊ ဤသို့။ ဒသေတိ၊
 ၏။ **နေရုတ္တန္တိ**၊ ကား။ နိရုတ္တံ၊ ဝိဂြိုဟ်မည်၏။ (ဣကာရန္တ အာကာရန္တသာ

ကွဲသည်ဟူလိုသော်။ နိဗ္ဗစနံ၊ ဝိဂြိုဟ်တည်း။ တစ်နည်း-**နေရုတ္တန္တိ** ကား။ နိရုတ္တံ နိဗ္ဗစနံ၊ တည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ နိရုတ္တမေဝ၊ သည်ပင်လျှင်။ နေရုတ္တံ၊ မည်၏။ (ကပစ္စည်းကား သွတ္တဟူလိုသော်)။

ထိုသို့ ကပစ္စည်းသည် သွတ္တဖြစ်၍ နိရုတ္တသည်ပင် နေရုတ္တမည်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေလိုရကား ‘တေနေဝါဟ’စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ဆိုစေကာမူ ထိုပါဠိ၌ ဆိုအပ်သော နိရုတ္တိသည် နေရုတ္တမှတစ်ပါး ဖြစ်ခဲ့သော် သာဓက သာဓကဗျဆန့်၏-ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိရကား ‘တဿတ္ထော ။လ။ နေရုတ္တ’ပါဠိကို မိန့်သော်။

တေနေဝ၊ ထိုထိုနိရုတ္တသည်ပင် နေရုတ္တမည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။ **“ယာ နိရုတ္တိပဒသံဟိတာ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ တဿ၊ ထိုပါဠိ၏။ အတ္ထော၊ ကား။ ယာ နိရုတ္တိ၊ သည်။ အတ္တိ၊ ၏။ ဣဒံ၊ ဤနိရုတ္တိသည်။ နေရုတ္တံ၊ မည်၏။ သာ ပန နိရုတ္တိ၊ သည်ကား။ ကာ၊ အဘယ်နည်း။ ပဒသံဟိတာ၊ ပုဒ်တို့၌ ယှဉ်သော။ သဘာဝနိရုတ္တိ၊ တည်း။ (ဤသို့ပေးဦး။ ဤကဲ့သို့သော အရာ၌ သဒ္ဒါတူရကား အာဝုတ္တိနည်းအားဖြင့် ဖြေလေသတည်း။) ပဒသံဟိတာတိ၊ ကား။ ပဒေသု၊ တို့၌။ သံဟိတာ ယုတ္တာ၊ ယှဉ်သော သဘာဝနိရုတ္တိတည်း။ လိင်္ဂဝစနကာလသာဓက ပုရိသာဒိဝိသေသယောဂေန၊ လိင်္ဂဝစနကာလသာဓကပုရိသ် အစရှိသော အထူးနှင့် ယှဉ် သဖြင့်။ ယော ယော အတ္ထော၊ ကို။ ယထာ ယထာ၊ အကြင်အကြင်သို့သော အခြင်း အရာဖြင့်။ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဆိုအပ်၏။ တထာ တထာ၊ ထိုထိုသို့သော အနက်ကို ဆိုထိုက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ပဝတ္တသဘာဝနိရုတ္တိ၊ ဖြစ်သော သဘာဝနိရုတ္တိ တည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ **“ယံ ။လ။ ဉာဏ”**န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ **ယန္တိ** အယံ သဒ္ဓေါ၊ ယံ-ဟူသော ဤသဒ္ဓါသည်။ ဟေတုအတ္ထော၊ ၌။ ပဝတ္တော၊ သော။ နိပါတော၊ တည်း။

ပုဒ်လေးပါးတွင် နာမ်ပုဒ်ထင်ဖွယ်ရှိ၍ ဤသို့ ဖွင့်သည်။

ကာရဏဘူတာယ၊ သော။ ယာယ နိရုတ္တိယာ၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဓမ္မာနန္တိ** ကား။ ဧ ယုဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ **နာမသော**တိ၊ ကား။ ပထဝီ၊ ပထဝီဓာတ်။ ဖဿော၊ ဖဿ။ ခန္ဓာ၊ တို့။ ဓာတု၊ ဓာတ်။ တိဿော၊ တိဿ။ ဖူဿော၊ ဖူဿ။ ဣတိဧဝမာဒိနာမဝိသေသေန၊ ဤသို့အစရှိသော အမည်အထူးအားဖြင့်။

ဉာဏံ၊ သိသော ဉာဏ်သည်။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ အယံ နိရုတ္တိ၊ သည်။ သဘာဝနိရုတ္တိ နာမ၊ မည်၏။

ပထဝီ၊ ဖဿ အစရှိသော အမည်ဝိသေသနှင့် ကင်း၍လည်း ဥေယျဓမ္မတို့ကို သိကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော စောဒနာရှိရကား ‘ပထဝီတိ ဟိ’စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပထဝီတိ ဧဝမာဒိကံ၊ ပထဝီဤသို့ အစရှိသော။ သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဓါကို။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ တတော ပရံ၊ ထိုနောင်မှ။ သင်္ကေတဒ္ဓါရေန၊ သင်္ကေတကို အကြောင်းပြုသဖြင့်။ တဒတ္ထပဋိပတ္တိ၊ ထိုသဒ္ဓါ၏ အနက်ကို သိခြင်းသည်။ တံတံအနိယတနာမပညတ္တိဂုဏဏဝသေနဝ၊ ထိုထိုသို့သော အမှတ်မရှိသော နာမပညတ်ကို ယူခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နာမဝိသေသေန၊ ဖြင့်။ ဉာဏံ၊ သည်။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ (ဤသို့ ပေး)၊ အထဝါ၊ ကား။ ပဒသံဟိတာတိ၊ ကား။ ပဒေန၊ နှင့်။ သံဟိတာ၊ ယှဉ်သည်တည်း။

အဘယံကြောင့် ပုဒ်နှင့်ယှဉ်၏ဟု ဆိုသနည်း စောဒနာရှိရကား ‘သာ နာမပညတ္တိပဒေန သံဟိတာ ပဒတ္ထံ ဗောဓေတိတိ ပဒသံဟိတာတိ ဝုတ္တာ’ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

‘သာ နာမပညတ္တိ’ဟု အသို့မူ၍ ဆိုသနည်း။ ပါဠိ၌ နိရုတ္တိ-ဟူ၍သာ ဆိုသည် မဟုတ်တုံလောစောဒနာကြောင့် ‘နိရုတ္တိသင်္ခါတာ’ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

နာမပညတ်ကို နိရုတ္တိဟု ဆိုအပ်ပါသည်ဟု ဆိုလိုသော် နိရုတ္တိဟု ဆိုအပ်သော နာမပညတ်သည် အဘယံကြောင့် ပုဒ်နှင့်ယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ပဒတ္တကို သိစေသနည်း။ မယှဉ်ဘဲလည်း သိစေကောင်းသည် မဟုတ်တုံလောစုဒ္ဓိရှိရကား ‘ပဒတော ဟိ ပဒတ္တာဝဗောဓော’ပါဠိကို ဆိုသော်။

ယင်းသို့ ပုဒ်ဖြင့် ပဒတ္တကို သိပါသော် ပဒတ္တကို သိခြင်းသည် ပုဒ်နှင့် ယှဉ်၏ဟူ၍သာ ဆိုကောင်း၏။ နာမပညတ်သည် ပုဒ်နှင့်ယှဉ်၏ဟု မဆိုကောင်း တကားစောဒနာပုစ္ဆာ ရှိသောကြောင့် ‘သော ပနဿ ။လ။ ဟောတိတိ’ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဒတော၊ ပုဒ်အားဖြင့်။ ပဒတ္တာဝဗောဓော၊ ပုဒ်၏အနက်ကို သိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သော ပန၊ ထိုပုဒ်၏အနက်ကို သိခြင်းသည်ကား။ အဿ၊ ထိုပုဒ်၏။ အတ္ထေ၊ ၌။ ပဝတ္တိနိမိတ္တဘူတာယ၊ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ပညတ္တိယာ၊ နာမပညတ်ကို။ ဂဟိတာယ ဧဝ၊

ယူအပ်သော်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာ ပန ပညတ္တိ၊ သည်။ နိရုတ္တိသင်္ခါတပဒေန၊ နှင့်။ သံဟိတာ၊ ယှဉ်သည်ဖြစ်၍။ ပဒတ္တံ၊ ကို။ ဗောဓေတိ၊ သိစေ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဒသံဟိတာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ **“ယဒါ ဟိ ဘိက္ခု”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ “ဓမ္မာနံ နာမသော ဉာဏ”န္တိ ပဒဿ၊ ၏။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဝိဝရတိ၊ ဖွင့်၏။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ **အတ္ထဿာတိ၊** ကား။ သဒ္ဓါဘိဓေယျဿ၊ သဒ္ဓါသည် ဟောအပ်သော။ အတ္ထဿ၊ ၏။ **နာမံ ဇာနာတိတိ၊** ကား။ နာမပညတ္တိဝသေန၊ ဖြင့်။ အယံ၊ ဤအနက်သည်။ အယံ နာမ၊ ဤအမည်ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ နာမံ၊ ကို။ ဇာနာတိ၊ ၏။ **ဓမ္မဿာတိ၊** ကား။ သဘာဝဓမ္မဿ၊ သဘောတရား၏။ **[ဌ၊ ၁၀၀]**

တထာ တထာ နံ အဘိနိရောပေတိတိ၊ ကား။ ယော ယော အတ္ထော စ၊ အကြင်အကြင် အနက်ကိုလည်းကောင်း။ ယော ယော ဓမ္မော စ၊ အကြင်အကြင် သဘောတရားကိုလည်းကောင်း။ ယထာ ယထာ၊ အကြင်အကြင်သို့သော အခြင်း အရာဖြင့်။ ဝေါဟရိတဗ္ဗော၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်၏။ တထာ တထာ၊ ထိုထိုအနက် ထိုထိုသဘောတရား ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ နံ နာမံ ဝေါဟာရံ၊ ကို။ အဘိနိရောပေတိ၊ တင်၏။ ဒေသေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဧတ္တာဝတာ စ၊ အနက်ကို သိခြင်း အစရှိသော ဤမျှအတိုင်းအရှည်ဖြင့်လည်း။ အယံ ဘိက္ခု၊ ကို။ အတ္ထကုသလော၊ အနက်၌ လိမ္မာ၏။ ယာဝ အနေကာဓိဝစနကုသလော၊ များစွာသော ပညတ်တိုင်အောင် လိမ္မာ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သမ္ပန္နိတဗ္ဗံ၊ စပ်အပ်၏။ ။

တတ္ထ ပါဠေ၊ ၌။ **အတ္ထကုသလောတိ၊** ကား။ ပါဠိအတ္ထော၊ ပါဠိ၏အနက်၌။ ကုသလော၊ လိမ္မာ၏။ **ဓမ္မကုသလောတိ၊** ကား။ ပါဠိယံ၊ ၌။ ကုသလော၊ ၏။ **ဗျဉ္ဇနကုသလောတိ၊** ကား။ အက္ခရေသု စ၊ တို့၌လည်းကောင်း။ ဝါကျေသု စ၊ တို့၌လည်းကောင်း။ ကုသလော၊ ၏။ **နိရုတ္တိကုသလောတိ၊** ကား။ နိဗ္ဗစနေ၊ ဝိဂြိုဟ်၌။ ကုသလော၊ လိမ္မာ၏။ **ပုဗ္ဗာပရကုသလောတိ၊** ကား။ ဒေသနာယ၊ ဒေသနာ၏။ ပုဗ္ဗာပရကုသလော၊ ရှေ့နောက်၌ လိမ္မာ၏။ **ဒေသနာကုသလောတိ၊** ကား။ ဓမ္မဿ၊ ကို။ ဒေသနာယ၊ ဟောခြင်း၌။ ကုသလော၊ ၏။ **အတိတာဓိဝစနကုသလောတိ၊** ကား။ အတိတပညတ္တိကုသလော၊ အတိတ်ပညတ်၌ လိမ်မာ၏။ သေသေသုပိ၊ ကြွင်းသော အနာဂတာဓိဝစနကုသလောအစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း။ ဧသ နယော၊

ဤနည်းပင်တည်း။ **ဧဝံ ။လ။ နိရုတ္တာနီတိ၊** ကား။ ယတ္တကာနိ၊ အကြင်မျှလောက် ကုန်သော။ သတ္တဝေါဟာရပဒါနိ၊ သတ္တဝါတို့၏ ဝေါဟာရဖြစ်သော ပုဒ်တို့သည်။ သန္တိ ကုန်၏။ သဗ္ဗာနိ၊ အလုံးစုံသော။ တာနိ၊ ထိုသတ္တဝါတို့၏ ဝေါဟာရဖြစ်သော ပုဒ်တို့ကိုလည်း။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ စွာ။ သုတ္တေ၊ ဌ။ နိဗ္ဗစနဝသေန၊ ဝိဂြိုဟ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ကာတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဝတ္တဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **သဗ္ဗာ စ နေပဒနိရုတ္တိယောတိ၊** ကား။ သဗ္ဗာ စ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ လောကသမညာယော၊ လူတို့၏ အမည်ဝေါဟာရတို့ကို။ ယထာရဟံ၊ စွာ။ ကာတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ စွ။ “သမညံ နာတိဓာဝေယျာ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ “သမညံ၊ လူတို့၏ အမည် ဝေါဟာရကို။ နာတိဓာဝေယျ၊ လွန်၍ မပြေးရာ”။

ထိုထိုသို့သော လောက၏ အမည်ဝေါဟာရနှင့် မဆန့်ကျင်သဖြင့်သာလျှင် ပုဗ္ဗဘာဝပဋိပဒါကို ပြီးစေ၍ နောက်မှ သစ္စာကို သိခြင်းသို့ ရောက်ရကား ‘တထာ ဟိ ။လ။ ဟောတီတိ’-ဟူသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။ တစ်နည်းကား-လူတို့၏ အမည်ဝေါဟာရကို ပြုပါသဖြင့် အဘယ်အကျိုး ရှိပါသနည်းအမေးပုစ္ဆာရှိရကား ‘တထာ ဟိ’စသည်ကို မိန့်သော်။

တထာ ဟိ တတော ဧဝ၊ ထိုသို့ လူတို့၏အမည်ဝေါဟာရကို ပြုသောကြောင့် သာလျှင်။ သမ္မုတိသစ္စမုခေနေဝ၊ သမ္မုတိသစ္စာကို အရင်းပြုသဖြင့်သာလျှင်။ ပရမတ္ထသစ္စာဓိဂမော၊ ပရမတ္ထသစ္စာကို သိခြင်းသည်။ ဝါ၊ ရောက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤကား အဓိပ္ပါယ်တည်း။

အဓိပ္ပါယ်ကဏ္ဍ၌ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာကို မပြုခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြအံ့သောငှာ ‘အဓိပ္ပါယ်ကဏ္ဍေ အနုတ္တာနံ နာမ နတ္ထိ’ဟု ဆိုသတည်း။

၂၆။ အဓိပ္ပါယ်ကဏ္ဍေ၊ အဓိပ္ပါယ်ကဏ္ဍ၌။ ဝါ၊ ဒေသကတို့၏ အလိုကို ဆိုသော အပိုင်းအခြား၌။ အနုတ္တာနံ နာမ၊ မပေါ်သောပုဒ် မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ။

၂၇။ နိဒါနကဏ္ဍေ၊ ဌ။ **ဣမိနာ ဝတ္ထုနာတိ၊** ကား။ ပုတ္တဝါဒိကိတ္တနသင်္ခါတေန၊ သား၊ နွားအစရှိသည်ကို ကြားခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ ဣမိနာ ကာရဏေန၊ ဖြင့်။ ဟိ၊ စွ။ ကာရဏံ၊ ကို။ ဧတ္ထ၊ ဌ။ ဝတ္ထုန္တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ နိဒါနန္တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော နိဒါန်း၌။ နိဒါနနိဒ္ဒါရဏံ၊ ထုတ်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ကာမန္နာတိ၊ ကား။ ကိလေသကာမေန၊ ဖြင့်။ အန္ဓာ၊ ကန်းကုန်သော။
ဇာလသဉ္ဇန္နာတိ၊ ကား။ တဏှာဇာလပလိဂုဏ္ဍိတာ၊ တဏှာတည်း-ဟူသော
 ကွန်ရက်ဖြင့် မြှေးယှက်ဖုံးလွှမ်းအပ်ကုန်သော။ **တဏှာဆဒနဆာဒိတာတိ၊ ကား။**
 တဏှာသင်္ခါတေန၊ သော။ အန္ဓကာရေန၊ အမိုက်တိုက်ဖြင့်။ ပိဟိတာ၊
 ပိတ်အပ်ကုန်သော။ **ပန္နနာပဒ္ဓါတိ၊ ကား။** ကာမဂုဏသင်္ခါတေန၊ သော။ ပန္နနေန၊
 အနှောင်အဖွဲ့ဖြင့်။ ပဒ္ဓါ၊ နှောင်ဖွဲ့အပ်ကုန်သော။ “ပမတ္တပန္နနာ”တိပိ၊ ဟူ၍လည်း။
 ပါဠော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ပမာဒေန၊ မေ့လျော့ခြင်းသည်။ ပဒ္ဓါ၊ နှောင်ဖွဲ့
 အပ်ကုန်သော။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ (ပမတ္တပန္နကား မာရ
 ပရိယာယ်)။ **ပုဗ္ဗာပရေနာတိ၊ ကား။** ပုဗ္ဗေန ဝါ၊ ရှေးလည်းဖြစ်သော။ အပရေန ဝါ၊
 နောက်လည်းဖြစ်သော။ ဒေသနန္တရေန၊ ဒေသနာတစ်ပါးနှင့်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။
 အဓိပ္ပာယ်ော၊ တည်း။ **ယုဇ္ဇတိတိ၊ ကား။** ယောဂံ၊ ယှဉ်ခြင်းသို့။ ဥပေတိ၊
 ရောက်သနည်း။ သမေတိ၊ ညီသနည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။

**ပရိယုဋ္ဌာနေဟိ၏အရကို ပရိယုဋ္ဌာနဓမ္မယူချေသော် ‘ဣမေဟိ ပဒေဟိ’
 ဟူသော ဝိသေသျှနှင့် မတန်ရကား ‘ဣမေဟိ ။လ။ ဒီပကေဟိ’-ဟု ဖွင့်သော်။**

ဣမေဟိ ပဒေဟိ ပရိယုဋ္ဌာနေဟိတိ၊ ကား။ တဏှာပရိယုဋ္ဌာနဒီပကေဟိ၊
 တဏှာပရိယုဋ္ဌာန်ကို ပြတတ်ကုန်သော။ ယထာဝုတ္တေဟိ၊ ကုန်သော။ ဣမေဟိ
 ဂါထာပဒေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ **သာယေဝ တဏှာတိ၊ ကား။** ယာ တဏှာ၊ ကို။ ပုရိမဂါထာယ၊
 ၌။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ သာယေဝ တဏှာ၊ ကိုသာလျှင်။ “ယဉ္ဇာဟာ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။
 ဒိန္နံ၊ ကုန်သော။ ဂါထာနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ အတ္ထသံသန္တနေန၊ အနက်ကို နှိုးနှောသဖြင့်။
 ပုဗ္ဗာပရံ၊ ရှေ့နောက်ဖြစ်သော ဒေသနာအထူးကို။ ဝိဘာဝေတိ၊ ၏။ **ပယောဂေနာတိ၊**
 ကား။ သမုဒါစာရေန၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းဖြင့်။ **တသ္မာတိ၊ ကား။** ယတ္ထ သန္တာနေ၊
 အကြင်သန္တာန်၌။ သယံ၊ တဏှာ-ဟု ဆိုအပ်သော မိမိသည်။ ဥပ္ပန္နာ၊ ဖြစ်၏။ တံ
 သန္တာနံ၊ ကို။ နိဿရိတုံ၊ ထွက်မြောက်အံ့သောငှာ။ အဒေန္တိ၊ မပေးမူ၍။ **[၄၊ ၁၀၁]**
 နာနာရမ္မဏေဟိ၊ အထူးထူးသောအာရုံတို့ဖြင့်။ ပလောဘယမာနာ၊ ပြားယောင်းသည်
 ဖြစ်၍။ ကိလေသေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ စိတ္တံ၊ ကို။ ပရိယာဒါယ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ယူ၍။ တိဋ္ဌတိ၊
 တည်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကိလေသဝသေန စ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ ပရိယုဋ္ဌာနဝသေန
 စ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ တဏှာ၊ ကို။ ပန္နနံ၊ အနှောင်အဖွဲ့ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ ။

သံသာရေ ဌှံ။ စိရံ မြင့်ရှည်စွာ။ ပပဉ္စေန္တိ ဌပေန္တိ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
ပပဉ္စာ၊ မည်ကုန်၏။ ဧတာဟိ၊ ဤအနုသသယတို့ဖြင့်။ တိဌန္တိ၊ ဝဋ်၌ တည်ကုန်၏။
 ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဌိတိ၊** မည်၏။ ဗန္ဓနဌေန၊ နှောင်ဖွဲ့ တတ်သော သဘောကြောင့်။
 သန္တာနံ ဝိယ၊ ပင့်ကူချည်ကဲ့သို့။ ဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **သန္တာနံ၊** မည်၏။
 နိဗ္ဗာနနဂရပူဝေသဿ၊ နိဗ္ဗာန်တည်း ဟူသော မြို့သို့ ဝင်ခြင်းကို။ ပဋိသေခနတော၊
 တားမြစ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပလိယံ ဝိယ၊ တံခါးကျည်ကဲ့သို့။ ဝတ္တတိ၊ ၏။
 ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ပလိယံ၊** မည်၏။ အနဝသေသတဏှာပဟာနေန၊
 အကြွင်းမရှိသော တဏှာကို ပယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **နိတ္တဏှော၊** မည်၏။
 အတ္တဟိတပရဟိတာနဉ္စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဣဓလောကပရလောကာနဉ္စ၊
 ဤပစ္စုပ္ပန်လောက၊ တမလွန်လောကတို့ကိုလည်းကောင်း။ မုနနတော၊
 သိတတ်သောကြောင့်။ မုနိ၊ မည်၏။ ဣတိ ဧဝံ သို့။ ဂါထာယ၊ ၏။ ပဒတ္ထော၊ ကို။
 ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ပပဉ္စာဒိအတ္ထော ပန၊ ပပဉ္စအစရှိသည်တို့၏ အရဖြစ်သော
 အနက်ကိုကား။ ပါဠိယံ၊ ၌။ ဝိဘတ္တာ ဧဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 အမေဟိ၊ တို့သည်။ န ဝုတ္တော၊ မဆိုအပ်ပါ သတည်း။ (ဤသို့ ပေး)။

**ပါဠိ၌ ယော ဧတံ သဗ္ဗံ သမတိက္ကန္တော အယံ ဝုစ္စတိ နိတ္တဏှောဟူ၍သာ
 ဆိုခဲ့၏။ နိပ္ပပဉ္စော ဣတိ၊ နိဌိတိ ဣတိ၊ နိဿန္တာနော ဣတိ၊ နိပလိယော ဣတိ’
 ဟူ၍လည်း ဆိုကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော-ဟု စောဒနာရှိရာသည်ကို မြင်၍
 ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘တတ္ထ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ တစ်နည်းကား-တတ္ထ၊ ထိုပပဉ္စအစရှိသော တရားတို့တွင်။
 ယဿ မုနိနေ၊ အကြင်အသေခမုနိအား။ ဧတေ ပပဉ္စာဒယော၊ ထိုပပဉ္စအစရှိသော
 တရားတို့သည်။ အဗ္ဘတ္တံ၊ ချုပ်ခြင်း ကင်းခြင်းသို့။ ဂတာ၊ ရောက်ကုန်၏။ တဿ
 မုနိနေ၊ အား။ တဏှာယ၊ ၏။ လေသောပိ၊ အမြွက်မျှသည်လည်း။ န ဘဝတိ၊
 မဖြစ်။ တေန၊ ကြောင့်။ **“ယော ။လ။ နိတ္တဏှော”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

၂၈။ **ပရိယုဋ္ဌာနန္တိ** ကား။ “တဏှာယ ပရိယုဋ္ဌာန”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်သော။
 တဏှာဝိစရိတာနိ၊ တဏှာဝိစရိုက်တို့တည်း။ **သင်္ခါရာ**တိ၊ ကား။ “တဒဘိသင်္ခတာ
 သင်္ခါရာ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်သော။ တဏှာဒိဌိမာနဟေတုကာ၊ တဏှာဒိဌိမာနလျှင်
 အကြောင်းရှိကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊ တို့တည်း။ တေ ပန၊ ထိုတဏှာဝိစရိုက်သင်္ခါရ

တို့သည်ကား။ ယသွာ၊ ကြောင့်။ သတ္တသု ဇေတနာသု၊ ခုနစ်ချက်သော
 ဇေတနာတို့တွင်။ ပဌမဇေတနာ၊ ပဌမဇေတနာသည်။ ပစ္စယသမဝါယေ၊
 အကြောင်း၏ ညီညွတ်ခြင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ဣမသ္မိယေဝ အတ္တဘာဝေ၊
 ဤကိုယ်၏အဖြစ်၌သာလျှင်။ ဖလံ၊ ကို။ ဒေတိ၊ ၏။ ပစ္ဆိမဇေတနာ၊ အဆုံးဖြစ်သော
 သတ္တမဇေတနာသည်။ အနန္တရေ၊ အခြားမဲ့ဖြစ်သော။ အတ္တဘာဝေ၊ ၌။ ဖလံ၊
 ကို။ ဒေတိ၊ ၏။ ဥဘိန္နံ၊ နှစ်ပါးသော ပဌမဇေတနာ သတ္တမဇေတနာတို့၏။
 ဝေမဇ္ဈဇေတနာ၊ အလယ်ဇေတနာသည်။ ယတ္ထ ကတ္တစိ၊ အမှတ်မရှိသော
 အဖြစ်၌။ ဖလံ၊ ကို။ ဒေတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိပစ္စနောကာသဝသေန၊
 အကျိုးပေးရာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိဘဇိတ္တာ၊ ၍။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“ဒိဌဓမ္မဝေဒနီယာ
 ဝါ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

**ယင်းသို့ဆိုသော် စေတနာကိုသာ ဒိဌဓမ္မဝေဒနီယအစရှိသည်ဖြင့်
 ဆိုတန်စေ။ တဏှာကို အသို့မူ၍ ‘ဧဝံ တဏှာ တိဝိဓံ ဖလံ ဒေတိ’-ဟု ဆိုဘိသနည်း။
 စောဒနာရှိလေရကား ‘ယသွာ ပန’စသည်ကို မိန့်သတည်း။**

ယသွာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ တံတံစေတနာသမ္ပယုတ္တာ၊ ထိုထိုသို့သော စေတနာနှင့်
 ယှဉ်သော။ တဏှာပိ၊ သည်လည်း။ စေတနာ ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ ဒိဌဓမ္မဝေဒနီယာဒိဝသေန၊
 ဒိဌဓမ္မဝေဒနီယအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း။ တိဓာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။
 တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ဧဝံ ။လ။ ဒေတိ”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ **ပုဗ္ဗာပရေန ယုဇ္ဇတိ**တိ၊
 ကား။ ပုဗ္ဗံ ပုရိမံ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော။ သင်္ခါရာနံ၊ တို့၏။ ယံ ဒိဌဓမ္မဝေဒနီယတာဒိ ဝစနံ၊
 အကြင်ဒိဌဓမ္မဝေဒနီယအဖြစ် အစရှိသည်ကို ဆိုသော စကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တံ ဝစနံ၊
 သည်။ အပရေန၊ နောက်ဖြစ်သော။ ကမ္မဿ၊ ၏။ ဣမိနာ
 ဒိဌဓမ္မဝေဒနီယတာဒိဝစနေန၊ ဤဒိဌဓမ္မဝေဒနီယအဖြစ် အစရှိသည်ကို
 ဆိုသောစကားနှင့်။ ယုဇ္ဇတိ၊ သင့်၏။ ဂင်္ဂီဒကံ၊ ဂင်္ဂါရေသည်။ ယမုနောဒကေန၊
 ယမုနာရေနှင့်။ သံသန္တတိ ဝိယ၊ နှီးနှောသကဲ့သို့။ သမေတိ ဝိယ၊ ညီသကဲ့သို့။
 သံသန္တတိ၊ ၏။ သမေတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

သင်္ခါရာ ဒဿနဗလေနာတိ၊ ကား။ စတုသု၊ ကုန်သော။ ဒိဌိဂတသမ္ပ-ယုတ္တေသု
 စ၊ ဒိဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌လည်းကောင်း။ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တေသု စ၊
 တို့၌လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဉ္စသု၊ ကုန်သော။ စိတ္တုပ္ပါဒေသု၊ တို့၌။ သင်္ခါရာ၊

တို့ကို။ ပဌမမဂ္ဂပညာဗလေန၊ ပဌမမဂ္ဂပညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ **ဆတ္တိသ ဟံလ။**
ဗလေနာတိ က္ကဒံ ဝစနံ၊ ကို။ ပဌမမဂ္ဂေန၊ ဖြင့်။ ပဟိနာဝသေသဝသေန၊ ပယ်အပ်ပြီး
 သည်မှ ကြွင်းသော တဏှာဝိစရိုက်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ သဗ္ဗေသံ၊
 အလုံးစုံသော တဏှာဝိစရိုက်တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ န ဝုတ္တံ၊ အပ်။ ။

အနုပဇ္ဇောတိ၊ ကား။ တဏှာဒီနံ၊ တို့၏။ အနုပဗန္ဓေန၊ အစဉ်မပြတ်
 လိုက်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဝတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းကို။ **ယော စာပိ ပပဇ္ဇောတိ** အာဒိနာ၊
 ဖြင့်။ (သံသန္ဓေတိဉ္စ ဖပံ)။ “ပပဇ္ဇောတိ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ (ဝုတ္တံတွင် ဖပံ)။ (ဤပါဌ်ကား
 အချို့စာ မရှိ။ ရှိသည်သာ ကောင်း၏)။ ဝုတ္တံ၊ သော။ သုတ္တဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။
 ရာဓသုတ္တဉ္စ၊ ရာဓသုတ်ကိုလည်းကောင်း။ သံသန္ဓေတိ၊ နှီးနှော၏။ တေနော၊
 ကြောင့်သာလျှင်။ **“က္ကဒံ ဧကတ္ထ”**န္တိ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။
 ယဒိပိ ဧကံ၊ အကယ်၍ကား တူ၏ရှင်။ ပန တထာပိ၊ သော်လည်း။ ဒေသနာယ၊
 ၏။ **[၄၊ ၁၀၂]** ဝိသေသော၊ သည်။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ၏။ က္ကတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။
 “**အဝိစာ**”တိအာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ **ဧဝန္တိ၊** ကား။ ကုမိနာ ဝုတ္တပုကာရေန၊
 ဤဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်။ **သုတ္တေနာတိ၊** ကား။ သံဝဏ္ဏိယမာနေန၊
 ဖွင့်အပ်သော။ သုတ္တေန၊ နှင့်။ **သုတ္တန္တိ၊** ကား။ သုတ္တန္တရံ၊ သုတ်တစ်ပါးကို။
သံသန္ဓယိတွာတိ၊ ကား။ ဝိမိသိတွာ၊ ၍။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ အဘိန္တံ၊
 မပြားသည်ကို။ ကတွာ၊ ၍။ **ပုဗ္ဗာပရေန သဒ္ဓိ ယောဇယိတွာတိ၊** ကား။ ပုဗ္ဗေန၊
 သော။ သုတ္တေန ဝါ၊ နှင့်လည်းကောင်း။ အပရေန၊ သော။ သုတ္တေန ဝါ၊
 နှင့်လည်းကောင်း။ သဒ္ဓိ၊ တကွ။ အတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ သမ္ပန္တံ၊ တစ်စပ်တည်း။
 ယောဇေတွာ၊ ၍။ ဝုတ္တမေဝ၊ သော။ အတ္တံ၊ ကို။ ပါကဋံ၊ စွာ။ ကရောတိ၊ ၏။
 တေန၊ ထိုသို့ပြုသဖြင့်။ သုတ္တဿ၊ ၏။ အတ္ထော၊ ကို။ နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။
 သုတ္တန္တရဒဿနေန၊ သုတ်တစ်ပါးကို ပြသဖြင့်။ ဝိတ္တာရိတော၊ ခဲ့အပ်သည်။ ဟောတိ၊
 ဖြစ်၏။ ။

ကေဝလံ၊ သက်သက်။ သုတ္တန္တရသံသန္ဓနမေဝ၊ သုတ်တစ်ပါးနှင့် နှီးနှောခြင်းသည်
 သာလျှင်။ ပုဗ္ဗာပရသန္တိ၊ မည်သည်။ န၊ မဟုတ်သေး။ အထ ခေါ၊ ကား။ အညောပိ၊
 တစ်ပါးသော ပုဗ္ဗာပရသန္တိသည်လည်း။ အတ္တိ၊ ရှိသေး၏။ က္ကတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေတုံ၊
 ငှာ။ **“သော စာယ”**န္တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ ပါဌေ၊ ဌ။ **အတ္ထသန္တိတိ၊** ကား။
 ကိရိယာကာရကာဒိဝသေန၊ ကိရိယာကာရကအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။
 အတ္ထဿ၊ ၏။ သမ္ပန္နော၊ စပ်ခြင်းတည်း။

ကိရိယာကာရကအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် အနက်တို့၏ အချင်းချင်း ဝဲခြင်းသည်သာ အတ္တသန္တိမည်သည် မဟုတ်တုံလော။ အဘယ့်ကြောင့် ‘အတ္တသန္တိ ဆပုဒါနီ’ အစရှိသည်ကို ဆိုဘိသနည်း စောဒနာ ရှိရကား ‘သော ပန’ စသည်ကို ဆိုသတည်း။

အဘယ့်ကြောင့် အတ္တပဒခြောက်ပါးတို့၏သာ သမ္ပန္နဖြစ်ကောင်းအံ့နည်း။ ပိဋကတ်၌ အနက်သည် အနန္တအပရိမာဏ မဟုတ်တုံလောစောဒနာရှိရကား ‘သဗ္ဗဿာပိ ပဒတ္တဿ တဒဝရောဓတော’ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ ခြောက်ပါးသော အတ္တပဒတို့၏ သမ္ပန္န ဖြစ်ပါသော် ‘အတ္တသန္တိဆပုဒါနီ သမ္ပန္နော သင်္ကာသနာယ’ စသည်ဖြင့်သာ ဆိုကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော။ အသို့မူ၍ ‘ဆပုဒါနီ သင်္ကာသနာ’စသည်ဖြင့် ဆိုဘိသနည်း အမေးပုစ္ဆာရှိရကား ‘သမ္ပန္နော စ နာမ’စသည်ကို မိန့်သတည်း။

သော ပန၊ ထိုအနက်၏ စပ်ခြင်းသည်ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗဿာပိ၊ လည်းဖြစ်သော။ ပဒတ္တဿ၊ ၏။ တဒဝရောဓတော၊ ထိုခြောက်ပါးသော အတ္တပဒတို့၌ ဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သင်္ကာသနာဒီနံ၊ ကုန်သော။ ဆန္တံ၊ ကုန်သော။ အတ္တပဒါနံယေဝ၊ တို့၏သာလျှင်။ သမ္ပန္နော၊ စပ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။

သမ္ပန္နော စ နာမ၊ စပ်ခြင်းမည်သည်လည်း။ ကောစိ၊ သော။ အတ္ထော၊ အနက်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “အတ္တသန္တိ ဆပုဒါနီ”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ပျဉ္စနသန္တိတိ၊ ကား။ ပဒဿ၊ ၏။ ပဒန္တရေန၊ ပုဒ်တစ်ပါးနှင့်။ သမ္ပန္နော၊ တည်း။ ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ သဗ္ဗမ္ပိ၊ သော။ ဆဟိ ပျဉ္စနပဒေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတံ၊ သော။ နာမာဒိပဒံ နာမ၊ နာမ်အစရှိသော ပုဒ်မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “ပျဉ္စနသန္တိ ဆပုဒါနီ”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

ဒေသနာသန္တိတိ၊ ကား။ ယထာဝုတ္တဒေသနန္တရေန၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ဒေသနာတစ်ပါးနှင့်။ ဒေသနာယ၊ ကို။ သံသန္တနံ၊ တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုဒေသနာသန္တိ၌။ န စ ပထဝီ နိဿာယာတိ၊ ကား။ ဝိသယသင်္ခါတံ၊ အာရုံဟု ဆိုအပ်သော။ ပထဝီ၊ ပထဝီဓာတ်ကို။ နိဿယံ၊ မှီရာကို။ ကတွာ၊ ၍။ ပထဝီ၊ ကို။ အာလမ္ပိတွာ၊ အာရုံပြု၍။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဈာယိတိ၊ ကား။ ဖလသမာပတ္တိဈာနေန၊ ဖြင့်။ ဈာယိ၊ ဈာန်ဝင်စားခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဟိ၊ စွ။

သော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ သဗ္ဗသင်္ခါရနိဿယံ၊ အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားတို့မှ ထွက်မြောက်သော။ နိဗ္ဗာန်၊ ကို။ အာလမ္ပိတ္တာ၊ ဤ။ သမာပဇ္ဇနဝသေန၊ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဈာယတိ၊ ဈာန်ဝင်စား၏။ ပထဝီ၊ ကို။ နိဿာယ၊ ဤ။ န ဈာယတိ၊ ဈာန်မဝင်စား။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တော၊ ၏။ သေသပဒေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ ပင်တည်း။ ဧတ္ထ၊ ၌။ စတူဟိ၊ ကုန်သော။ မဟာဘူတေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ရူပပဋိပဒ္ဓဝုတ္တိတာယ၊ ရုပ်နှင့်စပ်၍ ဖြစ်ခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဗ္ဗော၊ သော။ ကာမဘဝေါ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ရူပဘဝေါ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဂဟိတာ၊ ၏။ ။

အရူပဘဝကား လွတ်လေတော့မည်လော စုဒ္ဓိရှိရကား ‘အရူပဘဝေါ ပန’ စသည်ကို မိန့်သော်။ န စ အာကာသာနဉ္စာယတနံ စသည်ဖြင့် သရုပ်အားဖြင့်ပင် ယူအပ်ပြီး-ဟူလိုသော်။

အရူပဘဝေါ ပန၊ ကိုကား။ သရူပေနေဝ၊ ဖြင့်သာလျှင်။ ဂဟိတော၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဠဗ္ဗံ၊ ၏။ သဗ္ဗံ လောကံ၊ ကို။ ပရိယာဒိယိတ္တာ၊ ကုန်စေ၍။ အညေနပိ၊ သော။ ပရိယာယေန၊ ဖြင့်။ တံ၊ ထိုလောကကို။ ဒသေတုံ၊ ဌာ။ **“န စ ဣမံ လောက”**န္တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။

လောကသည် အများ ဖြစ်လျက် အဘယ်သို့ ‘န စ ဣမံ လောကံ’ စသော ပါဠိဖြင့် အလုံးစုံ အကုန် ပြုနိုင်အံ့နည်းစုဒ္ဓိရှိရကား ‘သဗ္ဗော ဟိ’ အစရှိသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ သဗ္ဗော၊ သော။ လောကော၊ သည်။ ဣမလောကော စ၊ လည်းကောင်း။ ပရလောကော စ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒေဝ ကောဋ္ဌာသာ၊ နှစ်စုတို့သည်သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

ယင်းသို့ ဣမလောက ပရလောကအားဖြင့် နှစ်ပါးသာ ဖြစ်သည်ရှိသော် ‘ယမိဒံ ဥဘယန္တရေန’အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုစရာလောက မရှိပြီတကား။ ယင်းသို့ မရှိဘဲလျက် အသို့မူ၍ ‘ယမိဒံ ဥဘယမန္တရေန’ဟု ဆိုဘိသနည်း စောဒနာရှိရကား ‘ယသ္မာ ပန’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ “ဣမ လောကော”တိ ဣမိနာ၊ ဖြင့်။ ဝိသေသတော၊ အားဖြင့်။ ဒိဋ္ဌမ္မဘူတော၊ မျက်မှောက်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ သတ္တသန္တာနော၊ သတ္တဝါတို့၏

သန္တာန်ကို။ ဝုစ္စတိ၊ ဧ။။ “ပရလောကော”တိ ကုမိနာ၊ ဖြင့်။ ဘဝန္တရသင်္ခေပဂတော၊ ဘဝတစ်ပါးဟူသော အရေအတွက်သို့ ရောက်သော။ သတ္တသန္တာနော၊ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်ကို။ ဝုစ္စတိ၊ ဧ။။ တဒုဘယဝိနိမုတ္တော၊ ထိုနှစ်ပါးသော သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်မှ လွတ်သော။ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓေါ၊ ကုန္ဒြေနှင့် မစပ်သော။ ရူပသန္တာနော၊ ရုပ်အစဉ်သည်။ အတ္တိ၊ ဧ။။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ ရူပသန္တာနံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ဤ။ **“ယမိဒံ ဉာယမန္တရေနာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။။

ယေ ပန၊ အကြင်သူတို့သည်ကား။ “ဉာယမန္တရေနာ”တိ ဝစနံ၊ ဉာယမန္တရေန ဟူသော စကားကို။ ဂဟေတွာ၊ ဤ။ အန္တရာဘဝံ၊ အကြားဖြစ်သော ဘဝကို။ ကုစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုသူတို့၏။ တံ၊ ထိုသို့ အလိုရှိခြင်းသည်။ မိစ္ဆာ၊ မှား၏။ ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အန္တရာဘဝေါ၊ အကြားဖြစ်သော ဘဝကို။ အဘိဓမ္မေ၊ ဌ။ ပဋိက္ခိတ္တော၊ ပယ်အပ်၏။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ မိစ္ဆာ၊ ဧ။။ **ဒိဋ္ဌန္တိ၊ ကား။ [၄၊ ၁၀၃]** ရူပါယတနံ၊ တည်း။ **သုတန္တိ၊ ကား။** သဒ္ဓါယတနံ၊ တည်း။ **မုတန္တိ၊ ကား။** ပတ္တာ၊ ရောက်၍။ ဂဟေတဗ္ဗတော၊ ကြောင့်။ ဂန္ဓာယတနဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ရသာယတနဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ မုတံ၊ မည်၏။ **ဝိညာတန္တိ၊ ကား။** အဝသိဋ္ဌံ၊ ကြွင်းသော။ ဓမ္မာရမ္မဏပရိယာပန္နရူပံ၊ ဓမ္မာယတန၌ အကျုံးဝင်သော ရုပ်တည်း။ (အာပေါဓာတ် အာကာသဓာတ် လက္ခဏရုပ် ဆဋကကို ယူ)။ **ပတ္တန္တိ၊ ကား။** ပရိယေသိတွာ ဝါ၊ ရှာ၍လည်းကောင်း။ အပရိယေသိတွာ ဝါ၊ ၍လည်းကောင်း။ ပတ္တံ၊ ရောက်အပ်သော ရုပ်တည်း။ **ပရိယေသိတန္တိ၊ ကား။** ပတ္တံ ဝါ၊ ရအပ်သည်လည်းဖြစ်သော။ ဝါ၊ ရောက်အပ်သည်လည်းဖြစ်သော။ အပုတ္တံ ဝါ၊ သော။ ပရိယေသိတံ၊ ရှာမှီးအပ်သော ရုပ်တည်း။ **ဝိတက္ကိတံ ဝိစာရိတန္တိ၊ ကား။** ဝိတက္ကနဝသေန စ၊ ကြံခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အနုမဇ္ဇနဝသေန စ၊ သုံးသပ်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် လည်းကောင်း။ အာလမ္ဗိတံ၊ အာရုံပြုအပ်သည်။ **မနသာနုစိန္တိတန္တိ၊ ကား။** စိတ္တေန၊ ဖြင့်။ အနု အနု စိန္တိတံ၊ အဖန်တလဲလဲ ကြံအပ်သော ရုပ်တည်း။ **အယံ ။လ။ ဈာယန္တောတိ၊ ကား။** ဖလသမာပတ္တိဈာနေန၊ ဖြင့်။ ဈာယန္တော၊ ဈာန်ဝင်စားသော။ အယံ ခီဏာသဝေါ၊ သည်။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌သာလျှင်။ တဏှာဒိဋ္ဌိနိဿယာနံ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော မှီရာတို့၏။ သုဋ္ဌ၊ စွာ။ ပဟိနတ္တာ၊ ပယ်အပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဒေဝကေ၊ နတ်နှင့်တကွသော။ လောကေ၊ ဌ။ လ။ သဒေဝမနုဿာယ၊ နတ်လူနှင့်တကွသော။ ပဇာယ၊ ဌ။ ယတ္ထ ကတ္ထစိပံ၊

တစ်စုံတစ်ခုသော လောက၌လည်း။ အနိဿိတေန၊ မမှီသော။ စိတ္တေန၊ ဖြင့်။ ဈာယတိ နာမ၊ ဈာန်ဝင်စားသည် မည်၏။ တတော ဧဝ၊ ထို့ကြောင့်သာလျှင်။ လောကေ၊ ၌။ ကေနစိပိ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူမျှလည်း။ “အယံ၊ ဤသူသည်။ ဣဒံ နာမ၊ ဤ မည်သော လောကကို။ နိဿာယ၊ ၍။ ဈာယတိ၊ ၏”။ ဣတိ၊ ဤသို့။ န ဉာယတိ၊ မသိအပ်။ ဟိ၊ စွ။ “နမော တေ ။လ။ ဈာယသိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဧတံ ဝစနံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

“ပုရိသာဇဉ၊ ယောက်ျားအာဇာနည်။ တေ၊ အား။ နမော၊ ရှိခိုး၏။ ပုရိသုတ္တမ၊ ယောက်ျားမြတ်။ တေ၊ အား။ နမော၊ ၏။ ယဿ တေ၊ အကြင်သင်၏။ စိတ္တံ၊ ကို။ နာဘိဇာနာမိ၊ ငါ မသိ။ တံ၊ သည်။ ကိံ၊ အဘယ်ကို။ နိဿာယ၊ ၍။ ဈာယသိ၊ ဈာန်ဝင်စားသနည်း”။ ။

ဣဒါနိ၊ ၌။ ဒီဏာသဝစိတ္တဿ၊ ရဟန္တာစိတ်၏။ ကတ္တစိပိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော လောက၌လည်း။ အနိဿိတဘာဝံ၊ မမှီသည်၏အဖြစ်ကို။ **ဂေါဓိကသုတ္တေန စ၊** ဂေါဓိကသုတ်ဖြင့်လည်းကောင်း။ **ဝတ္ထလိသုတ္တေန စ၊** ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝိဘာဝေတုံ၊ ထင်ရှားပြအံ့သောငှာ။ “**ယထာ မာရော**”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ **ဝိညာဏံ သမန္နေသန္တောတိ၊** ကား။ ပရိနိဗ္ဗာနတော၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည်မှ။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်၌ ဖြစ်သော။ ဝိညာဏံ၊ ကို။ ပရိယေသန္တော၊ ရှာသည်ရှိသော်။ “**ပပဉ္စာတိတော**”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ အဒဿနဿ၊ မမြင်ခြင်း၏။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းကို။ အာဟ၊ ၏။ **အနိဿိတစိတ္တာ န ဉာယန္တိ ဈာယမာနာတိ** ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ၌။ ကေဝလံ၊ သက်။ အနုပါဒိသေသာယ၊ ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာကဋ္ဌတ္တာရုပ်တို့၏ အကြွင်းမရှိသော။ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ၊ ငြိမ်းခြင်းသဘောကြောင့်။ ဒီဏာသဝဿ၊ ၏။ စိတ္တဂတိ၊ စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို။ မာရာဒယော၊ မာရ် အစရှိသည်တို့သည်။ န ဇာနန္တိ၊ ကုန်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်သေး။ အပိ စ ခေါ၊ စင်စစ်သော်ကား။ သဥပါဒိသေသာယပိ၊ ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာကဋ္ဌတ္တာရုပ်တို့၏ အကြွင်းရှိသော။ နိဗ္ဗာနဓာတုယာပိ၊ ငြိမ်းခြင်းသဘော ကြောင့်လည်း ဖြစ်သဖြင့်လည်း။ တဿ၊ ထိုရဟန္တာ၏။ တံ၊ ထိုစိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို။ န ဇာနန္တိ၊ ကုန်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **အယံ ဒေသနာသန္တိ**တိ၊ ကား။ **ဂေါဓိကသုတ္တဝတ္ထလိသုတ္တာနံ၊** တို့၏။ အညမညအတ္တသံသန္တနာ ဝိယ၊ အချင်းချင်း အနက်၏ နှီးနှောခြင်းကဲ့သို့။ သုတ္တန္တာနံ၊ သုတ်တို့၏။ အညမည အတ္တသံသန္တနာ၊ သည်။ ဒေသနာသန္တိ နာမ၊ မည်၏။ ။

နိဒ္ဒေသသန္နိတိ၊ ကား။ နိဒ္ဒေသဿ၊ နောက်ဖြစ်သော နိဒ္ဒေသ၏။ သန္နိ၊ ရှေးနိဒ္ဒေသနှင့် စပ်ခြင်းသည်။ နိဒ္ဒေသသန္နိ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ နိဒ္ဒေသေန၊ ရှေးနိဒ္ဒေသနှင့်။ သန္နိ၊ နောက်နိဒ္ဒေသ၏ စပ်ခြင်းသည်။ နိဒ္ဒေသသန္နိ မည်၏။

ထိုကို ဖွင့်အံ့သောငှာ ‘ပုရိမေန’ စသည်ကို မိန့်သော်။ ‘နိဿိတစိတ္တာ’
စသည်ကို အဘယ်အလိုငှာ ဆိုလေသနည်း-ဟူသော ပုစ္ဆာကို ဖြေလို၍ ‘တံ
ဒဿေတုံ နိဿိတစိတ္တာတိ အာဒိ ဝုတ္တံ’ကို မိန့်သတည်း။ ယင်းသို့ဆိုသော်
‘အနိဿိတစိတ္တာ’ စသည်ကို ရှေးဦးစွာ ဆိုပါလော။ အသို့မူ၍ ‘နိဿိတစိတ္တာ’
စသည်ကို ဆိုဘိသနည်းဟု ပုစ္ဆာ ရှိပြန်သောကြောင့် ‘ယသွာ ။လ။ တသွာ’ ပါဌ်ကို
မိန့်သတည်း။

သုတ္တဿ၊ ၏။ ပုရိမေန၊ သော။ နိဒ္ဒေသေန၊ နှင့်။ တဿေဝ၊ ထိုသုတ်၏ သာလျှင်။ ပစ္စိမဿ၊ သော။ နိဒ္ဒေသဿ၊ ၏။ သမ္ပန္နနံ၊ စပ်ခြင်းတည်း။ ဝါ၊ ကား။ ပစ္စိမေန၊ သော။ နိဒ္ဒေသေန၊ နှင့်။ (လိုက်စေသည်)။ ပုရိမဿ၊ သော။ နိဒ္ဒေသဿ၊ ၏။ (ဤလည်း အလိုက်။ သမ္ပန္နနံ ထည့်)။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ တံ၊ ထိုနိဒ္ဒေသသန္နိကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ (ဝုတ္တံ၌ စပ်)။ ယသွာ၊ ကြောင့်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ယေဘုယျေန၊ ဖြင့်။ ပဌမံ၊ စွာ။ ဝဋ္ဋံ၊ ကို။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ ပစ္ဆာ၊ မှ။ ဝိဝဋ္ဋံ၊ ဝဋ္ဋကင်းခြင်းကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ တသွာ၊ ကြောင့်။ **“နိဿိတစိတ္တာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ ဧတေသံ ပုဂ္ဂလာနံ၊ တို့အား။ နိဿိတံ၊ မှီသော။ စိတ္တံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ တသွာ၊ ကြောင့်။ **နိဿိတစိတ္တာ**၊ မည်ကုန်၏။ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ၊ ပုဂ္ဂိုလ်လျှင် တည်ရာရှိသော။ ဒေသနာယ၊ ဒေသနာဖြင့်။ ပုဂ္ဂလာ တို့ကို။ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ၊ ပြအပ်ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနာယ၊ ဓမ္မလျှင်တည်ရာရှိသော။ ဒေသနာယ ပန၊ ဒေသနာဖြင့်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤသုတ်အရပ်တို့၌။ နိဿိတံ၊ သော။ စိတ္တံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ တသွာ၊ ကြောင့်။ **နိဿိတစိတ္တာ**၊ မည်ကုန်၏။ နိဿိတစိတ္တဝန္တော၊ မှီသော စိတ်ရှိကုန်သော။ တဏှာဒိဋ္ဌိနိဿယဝသေန၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော မှီရာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဝတ္တာ၊ ကုန်သော။ သုတ္တပ-ဒေသာ၊ သုတ်အရပ်တို့ကို။ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ ဧတ္ထ၊ ဤစတု-ဗျူဟဟာရဝိဘင်း၌။ သဗ္ဗံ၊ သော။ သေသံ၊ သည်။ ပါကဋမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။

စတုဗျူဟဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ ဝိဘင်းအဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။ ။

၇-အာဝဋ္ဌဟာရဝိဘင်း အဖွင့်

[၄၊ ၁၀၄] ၂၉။ တတ္ထ ။လ။ ဟာရောတိ၊ အစရှိသော စကားသည်။ အာဝဋ္ဌဟာရဝိဘင်္ဂေါ၊ တည်း။ (ဤကား သမုဒါယတ္တတည်း။)

သမုဒါယတ္တကို ဆိုပြီး၊ အဝယဝတ္ထကိုကား မဆိုပြီလောစုဒ်ရှိကား ‘တတ္ထ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

တတ္ထ၊ ထိုအာဝဋ္ဌဟာရဝိဘင်း၌။ အဝယဝတ္ထော၊ အစိတ်ဖြစ်သော အနက်ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ၊။ အာရမ္မဏာတိ၊ ကား။ အာရမ္မဓာတုသင်္ခါတံ၊ အာရမ္မဓာတ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဝီရိယံ၊ ကို။ ကရောထ၊ ကုန်လော့။ နိက္ကမဏာတိ၊ ကား။ ကောသဇူပက္ခတော၊ ပျင်းခြင်းအဖို့မှ။ နိက္ခန္တတ္တာ၊ ထွက်မြောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နိက္ကမဓာတုသင်္ခါတံ၊ သော။ တဒုတ္တရိဝီရိယံ၊ ထိုရှေးဝီရိယထက် လွန်သော ဝီရိယကို။ ကရောထ၊ ကုန်လော့။ ယုညထ ဗုဒ္ဓသာသနေတိ၊ ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သီလသံဝရော၊ သီလကို စောင့်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဣန္ဒြိယေသု၊ စက္ခု၊ အစရှိသော ဣန္ဒြေတို့၌။ ဂုတ္တဒွါရတာ၊ လုံသောဒွါရ ရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း။ ဘောဇနေ၊ ၌။ မတ္တညူတာ၊ အတိုင်းအရှည်ကို သိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း။ သတိ၊ လည်းကောင်း။ သမ္ပဇဉံ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ ဣမေသု ဓမ္မေသု၊ တို့၌။ ပတိဋ္ဌိတာနံ၊ တည်ကုန်သော သူတို့အား။ ဇာဂရိယာနုယောဂဝသေန၊ နိုးကြားခြင်းနှင့် ယှဉ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အာရမ္မနိက္ကမဓာတုယော၊ အာရမ္မဓာတ် နိက္ကမဓာတ်တို့သည်။ သမ္ပဇန္တိ၊ ပြည့်စုံကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တထာဘူတသမထဝိပဿနာသင်္ခါတေ၊ ထိုသို့ သီလ အစရှိသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော သမထဝိပဿနာ-ဟု ဆိုအပ်သော။ ဘဂဝတော၊ ဧ၊။ သာသနေ၊ ၌။ ယုတ္တပ္ပယုတ္တာ၊ အလွန်အားထုတ် ကုန်သည်။ ဟောထ၊ ဖြစ်ကုန်လော့။ ဓုနာထ ။လ။ ကုဉ္ဇရောတိ၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ပဋိပဇ္ဇန္တာ စ၊ ကျင့်ကုန်သည်ဖြစ်၍လည်း။ တေဓာတုက္ကဿရဿ၊ သုံးပါးသော ဓာတ၌ အစိုးရသော။ မစ္စုရာဇဿ၊ သေမင်း၏။ ဝသံ၊ အလိုသို့။ သတ္တေ၊ တို့ကို။ နေတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုသေမင်း၏။ သေနာသင်္ခါတံ၊ စစ်သည်-ဟု ဆိုအပ်သော။ အပလံ၊ အားမရှိသော။ ဒုဗ္ဗလံ၊ နည်းသော အားရှိသော။

၁။ အပလံ ဒုဗ္ဗလံ ။ ။ ကိလေသာအပေါင်းသည် အဘယ့်ကြောင့် အပလံ၊ဒုဗ္ဗလံ ဖြစ်အံ့နည်း-ဟူမူကား အစမထင်သော သံသရာကာလပတ်လုံး ရအပ်သော တည်ရာ ရှိသော်လည်း

ယထာ နာမ၊ ဥပမာမည်သည်ကား။ ဗလူပပန္နော၊ အားနှင့် ပြည့်စုံသော။ ကုဉ္ဇရော၊ ဆင်သည်။ နဋ္ဌေဟိ၊ ကျူတို့ဖြင့်။ ကတံ၊ သော။ အဂါရံ၊ အိမ်ကို။ ခဏောနေဝ၊ တစ်ခဏချင်းလျှင်။ ဝိဒ္ဓိသေတိ ယထာ၊ ဖျက်ဆီးသကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ကိလေသဂဏံ၊ ကိလေသာအပေါင်းကို။ ဓုနာထ ဝိဓေတ ဝိဒ္ဓိသေထ၊ ဖျက်ဆီးကုန်လော့။ က္ကတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

ဤ၌ ကိလေသာအပေါင်းသည် အစမထင်သော သံသရာကာလပတ်လုံး ရအပ်သော တည်ရာရှိသည်ဖြစ်၍ မြဲမြံခိုင်ခံ့လျက် အားမရှိသော ထိုကိလေသာ အပေါင်းကို ဆင်သည် ကျူဖြင့် ပြုအပ်သော အိမ်ကို ဖျက်ဆီးသကဲ့သို့ ဖျက်နိုင်အံ့နည်း အမေးပုစ္ဆာရှိရာ သောကြောင့် အဗလံ ဒုဗ္ဗလံ-ဟူသော ပါဌ်ကို ဆိုတော်မူသတည်း။

ဣဒါနိ၊ ဌ။ ယဒတ္ထံ၊ အကြင် ပဒဋ္ဌာန်ကို ယှဉ်ခြင်းအကျိုးငှာ။ အယံ ဂါထာ၊ ကို။ နိက္ခိတ္တာ၊ ဧ။ တံ၊ ထိုပဒဋ္ဌာန်ကို။ ယောဇေတွာ၊ ၍။ ဒဿေတံ၊ ငှာ။ “**အာရမ္မထ ။ လ။ ပဒဋ္ဌာန**”န္တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **အာရမ္မထ နိက္ကမထာတိ** က္ကဒံ ဝစနံ၊ သည်။ ဝီရိယာရမ္မေ၊ ဝီရိယကို အားထုတ်ခြင်း၌။ နိယောဇနတော၊ တိုက်တွန်းခြင်းကြောင့်။ **ဝီရိယဿ၊** ဧ။ **ပဒဋ္ဌာနံ၊** တည်း။ ဝီရိယယောဂဿ၊ ဝီရိယကို ယှဉ်ခြင်း၏။ ကာရဏံ၊ တည်း။

‘ယုဉ္ဇထ ဗုဒ္ဓသာသနေတိ သမာဓိဿ ပဒဋ္ဌာနံ’ဟု အရှင်ကစ္ဆည်း ဆိုခဲ့၏။ ‘ယုဉ္ဇထ’ဟူသော ပါဌ်နှင့် လျော်စွာ ‘ယောဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ’-ဟု ဆိုပါလောစောဒနာ ရှိရကား ‘ယောဂါ ဝေ ။လ။ ဘာဝနာတိ ဝုတ္တံ၊ ယုဉ္ဇထ ဗုဒ္ဓသာသနေတိ သမာဓိဿ ပဒဋ္ဌာနန္တိ’ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ ဘာဝနာသည် ယောဂမည်ပါသော် ‘ဘာဝနာယ ပဒဋ္ဌာနံ’ ဟူ၍သော် လည်းကောင်း၊ ‘သမာဓိဝိပဿနာယ ပဒဋ္ဌာနံ’ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုပါလော အသို့မူ၍ ‘သမာဓိဿ ပဒဋ္ဌာနံ’ဟု ဆိုလေသနည်းစောဒနာရှိရကား ‘တတ္ထ သမာဓိဘာဝနာ ဣဓာမိပ္ပေတာ’ ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

အဘယ့်ကြောင့် သမာဓိဘာဝနာကိုသာ လိုအပ်သနည်း။ ဝိပဿနာဘာဝနာလည်း ဘာဝနာပင် မဟုတ်ပါလောစောဒနာရှိရကား ‘ဝိပဿနာ ဘာဝနာယ ဝက္ခမာနတ္တာ’ ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

မရှည်မမြင့်သော ကာလပတ်လုံး ပွားစေအပ်သော ကုသိုလ်ဓမ္မတို့သည် အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်အပ်သောကြောင့် အဗလ၊ဒုဗ္ဗလ ဖြစ်သတည်း။ ဉာဏကား “အဗလာနံ ဗလိယန္တိ”တည်း။

“ယောဂါ ဝေ ဇာယတီ ဘူရီ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ကြောင့်။ ဘာဝနာ၊ သည်။
 ယောဂေါ၊ မည်၏။ တတ္ထ၊ ထိုဘာဝနာတို့တွင်။ ဝိပဿနာဘာဝနာယ၊ ၏။
 ဝက္ခမာနတ္တာ၊ ဆိုအပ်လတ္တံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သမာဓိဘာဝနာ၊ ကို။ ဣဓ၊ ဤ။
 အဓိပေတာ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “ယုဉ္ဇထ ။လ။ ပဒဋ္ဌာန”န္တိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

**မရဏဿ ပဒဋ္ဌာနံ-ဟု ဆိုပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် ပညာယ ပဒဋ္ဌာနံ-
 ဟု ဆိုသနည်း-ဟူသော စောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘မစ္စုနော’ စသော ပါဠိကို
 မိန့်သော်။**

“မစ္စုနော သေန”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာယ၊ သော။ ကိလေသသေနာယ၊
 ကိလေသာတည်းဟူသော စစ်သည်ကို။ သမ္မာ ဓုနနံ၊ ကောင်းစွာ ဖျက်ဆီးခြင်းသည်။
 ဉာဏေနော၊ ဖြင့်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “ဓုနာထ ။လ။
 ပဒဋ္ဌာန”န္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

**‘အာရမ္မထ နိက္ကမထာတိ ဝီရိယိန္ဒြိယဿ ပဒဋ္ဌာနံ’စသည်ဖြင့် ဆိုရပြီးလျက်
 အဘယ့်ကြောင့် ‘အာရမ္မထ နိက္ကမထာတိ ဝီရိယိန္ဒြိယဿ ပဒဋ္ဌာနံ’စသည်ကို
 တစ်ဖန် ဆိုပြန်သနည်း။ ပုနရုတ္တိသာ ဖြစ်အံ့သည်တကား စောဒနာရှိရာ
 သောကြောင့် ထိုစောဒနာကို ပြအံ့သောငှာ ‘ပုန’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ယထာဝုတ္တဝီရိယသမာဓိပညာ၊ အကြင်ဆိုအပ်ကုန်ပြီးသော ဝီရိယသမာဓိပညာ
 တို့သည်။ သမ္ပယုတ္တေသု၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့၌။ အာဓိပစ္စကိစ္စတာယ၊ အကြီး၏ အဖြစ်-
 ဟူသော ကိစ္စရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပပဉ္စပဟာနသမတ္တာ၊ ရာဂ အစရှိသော
 ပပဉ္စတရားတို့ကို ပယ်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝဋ္ဋမူလံ၊ ဝဋ်၏ မူလကို။
 ဆိန္ဒိတွာ၊ ၍။ ဝိဝဋ္ဋံ၊ ဝဋ်၏ ကင်းခြင်းသို့။ ပါပေန္တိ စ၊ ရောက်လည်း ရောက်စေကုန်၏။
 ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿနတ္ထံ၊ ငှာ။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ “အာရမ္မထ ။လ။ ပဒဋ္ဌာန”န္တိ အာဒိ၊
 ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဣမာနိ ပဒဋ္ဌာနာနိ ဒေသနာတိ ဧတ္ထ၊ ၌။ (အတ္ထောသို့ ဆိုက်)။
 “ဝီရိယဿ ပဒဋ္ဌာန”န္တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဝီရိယာဒိနံ၊ တို့၏။ ယာနိမာနိ ပဒဋ္ဌာနာနိ၊
 အကြင်ပဒဋ္ဌာန်တို့ကို။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်၏။ သာ၊ ထိုပဒဋ္ဌာန်သည်။ (ဒေသနာကို ငဲ့၍
 ကုတ္တိလိင်သို့ လိုက်လေသည်။) အာရမ္မထ နိက္ကမထာတိ အာဒိ ဒေသနာ၊ အာရမ္မထ
 နိက္ကမထ အစရှိသော ဒေသနာတည်း။ ဝီရိယာရမ္မဝတ္ထုအာဒိနိ၊ ဝီရိယာရမ္မဝတ္ထု
 အစရှိသည်တို့သည်။ န၊ မဟုတ်ကုန်။ (ဤ၌ ဝုတ္တာနိနောင် သာ-ဟု အချို့ပါ၌ မရှိ။

အာရမ္မထ နိက္ကမထာတိ အာဒိနိ ဒေသနာနိ-ဟုလည်း ရှိ၏။ ဆင်ခြင်၍ ယူ။ ကုတိ၊ ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။

ဝီရိယာရမ္မဝတ္ထု အစရှိသည်တို့သည်လည်း ပဒဋ္ဌာန် ဖြစ်ကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော စောဒနာရှိရကား ‘တထာ စေဝ သံဝဏ္ဏိတံ’ ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တထာ စေဝ၊ ထိုဒေသနာ၏ပဒဋ္ဌာန် အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်။ သံဝဏ္ဏိတံ၊ ဖွင့်အပ်၏။ ဝါ၊ အနက်အဖွင့်ကို ပြုအပ်၏။ (ဝီရိယာရမ္မဝတ္ထု စသည်တို့၏ ပဒဋ္ဌာန်၏ အဖြစ်ဖြင့် မဖွင့်အပ်-ဟူလိုသော်)။ ။

ဧဝံ၊ သို့။ ယထာနိက္ခိတ္တာယ၊ သော။ ဒေသနာယ၊ ၏။ ပဒဋ္ဌာနဝသေန၊ ဖြင့်။ အတ္ထံ၊ ကို။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ပြီး၍။ ကုဒါနိ၊ ဌှံ။ တံ ဒေသနံ၊ ကို။ သဘာဂဝိသဘာဂဓမ္မ-ဝသေန၊ သဘာဂတရား ဝိသဘာဂတရားတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အာဝဇ္ဇေတုကာမော၊ လည်စေလိုသည် ဖြစ်၍။ တဿ၊ ထိုသဘာဂ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် လည်စေခြင်း၏။ ဘူမိံ၊ အရာကို။ [၄၊ ၁၀၅] ဒသေတုံ၊ ဌာ။ **“အယုဇ္ဈန္တာနံ ဝါ ။လ။ အာရမ္မော”**တိ အာဒိံ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တဿ၊ ထိုပါဠိ၏။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ယောဂေ ဘာဝနာယံ၊ ဘာဝနာဌှံ။ တံ၊ ထိုဘာဝနာကို။ အယုဇ္ဈန္တာနံ၊ အားမထုတ်ကုန်သော။ အပရိပက္ကဉာဏာနံ၊ မရင့်သေးသော ဉာဏ်ရှိကုန်သော။ သတ္တာနံ၊ တို့၏။ ဝါသနာဘာဂေန၊ ဝါသနာအဖို့ဖြင့်။ အာယတိံ၊ နောင်အခါ၌။ ဝိဇာနနတ ဝါ၊ သိခြင်းငှာလည်းကောင်း။ ယုဇ္ဈန္တာနံ၊ ကုန်သော။ ပရိပက္ကဉာဏာနံ၊ ကုန်သော။ သတ္တာနံ တို့၏။ ဝိသေသာမိဂမာယ၊ ဝါ၊ တရားအထူးကို ရခြင်းငှာလည်းကောင်း။ အယံ ဒေသနာရမ္မော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ကုတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

သော ပမာဒေါ ဒုဝိဇောတိ၊ ကား။ ယေန ပမာဒေန၊ ဖြင့်။ ဘာဝနံ၊ ကို။ နာနုယုဇ္ဈန္တိ၊ အားမထုတ်ကုန်။ သော ပမာဒေါ၊ သည်။ အတ္တနော၊ ၏။ ကာရဏ ဘေဒေန၊ အကြောင်း၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဇော၊ ၏။ **အညာဏေနာတိ၊** ကား။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ သလက္ခဏသာမညလက္ခဏပဋိစ္စာဒကေန၊ အသီးသော မိမိလက္ခဏာ သာမညလက္ခဏာကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော။ သမ္မောဟေန၊ ဖြင့်။ **နိဝုတောတိ၊** ကား။ ဆာဒိတော၊ ဖုံးလွှမ်းအပ်သည် ဖြစ်၍။ **ဧယုဋ္ဌာနန္တိ၊** ကား။ တံ ဓမ္မဇာတံ၊ သည်။ ဧယုဋ္ဌ၊ သိအပ်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ “ကုတိ ကုဒိ၊ ဤသည်ကား။ ရူပံ၊

ရုပ်တည်း။ ကုတိ ဧဝံ သို့။ ရူပဿ၊ ဧ။ သမုဒယော၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ကုတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဉာဏဿ၊ ဧ။ ပဝတ္တနဋ္ဌာနဉ္စ၊ ဖြစ်ရာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ကုတိ တဿ၊ ကြောင့်။ ဥေယျဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။ ပါပဓမ္မာနံ၊ ယုတ်မာသော အကုသိုလ်တရားတို့၏။ အနေကဘေဒတ္တာ၊ များသော အပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တဗ္ဗသေန၊ ထိုအကုသိုလ်တရားတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပမာဒေါ၊ သည်။ အနေကဘေဒေါပိ၊ များသောအပြားရှိသော်လည်း။ မူလဘူတာယ၊ အကြောင်းရင်း ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ အဝိဇ္ဇာယ၊ ဧ။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧကော ဧဝ၊ တစ်ပါးတည်းသာတည်း။ ကုတိ တဿ၊ ကြောင့်။ “**ဧကဝိဇော အဝိဇ္ဇာယာ**”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ။

‘နဝ ဘိက္ခဝေ တဏှာမူလကေ ဓမ္မေ ဒေသေသာမိ’ အစရှိသည်ဖြင့် ဟောရကား တဏှာမူလကတရားသည် များသည် မဟုတ်တုံလော။ ထိုသို့လျက် အဘယ့်ကြောင့် တိဝိဇော တဏှာယ-ဟု ဆိုလေသနည်း စောဒနာရှိရကား ‘လာဘဝိနိစ္ဆယ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

လာဘဝိနိစ္ဆယပရိဂ္ဂဟမစ္ဆရိယာနိ၊ ရခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်း၊ ဝန်တိုခြင်းတို့သည်။ ပရိယေသနာအာရက္ခာပရိဘောဂေသု၊ ရွာမှီးခြင်း စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ သုံးဆောင်ခြင်းတို့၌။ အန္တောဂဓာနိ၊ ဝင်ကုန်၏။ ဆန္ဒရာဂဇ္ဈော သာနာ၊ အားနည်းသော ရာဂ၊ တဏှာ၏အစွမ်းအားဖြင့် အားကြီးစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်း တို့သည်။ တဏှာ ဧဝ၊ တဏှာသာတည်း။ ကုတိ တဿ၊ ကြောင့်။ တဏှာမူလကေပိ၊ တဏှာလျှင် အကြောင်းရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ဧတ္ထေဝ၊ ဤသုံးပါးတို့၌သာလျှင်။ ပက္ခိပိတ္တာ၊ ထည့်၍။ “**တိဝိဇော တဏှာယာ**”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ ။

၁။ လာဘဝိနိစ္ဆယပရိဂ္ဂဟမစ္ဆရိယာနိ ။ ။ အဓိပ္ပာယ်ကား ရူပါရုံ အစရှိသည်ကို ရခြင်းသည် လာဘမည်၏။ ထိုလာဘသည် ရွာမှီးခြင်း ရှိသော်သာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပရိယေသနာကို ယူသဖြင့် လာဘကို ယူအပ်၏။ ဤမျှသည် ရူပါရုံ အကျိုးငှာ ဤမျှသည် သဒ္ဓါရုံ အစရှိသော အကျိုးငှာ ဤမျှသည် သူတစ်ပါးဖို့ ဖြစ်လတ္တံ့။ ဤမျှကို သုံးဆောင်အံ့၊ ဤမျှကို သိုမှီးအံ့ဟု ဖြစ်သော အကြံသည် ဝိနိစ္ဆယ မည်၏။ ထိုဝိနိစ္ဆယကိုလည်း လာဘအကြောင်း ရှိသောကြောင့် ထိုလာဘ၏လည်း ပရိယေသနာလျှင် မူလရှိသောကြောင့် ပရိယေသနာကို ယူသဖြင့်သာ ယူအပ်၏။ ထို့အတူ ပရိဂ္ဂဟ မစ္ဆရိယာတို့ကိုလည်း ပရိယေသနာကို ယူသဖြင့်သာ ယူအပ်ကုန်၏ ဟူလိုသော်။

ရူပီသု ဘဝေသုတိ၊ ကား။ ရူပဓမ္မေသု၊ ရုပ်တရားတို့၌။ **အဇ္ဈောသာနန္တိ၊** ကား။ တဏှာဘိနိဝေသော၊ တဏှာဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းတည်း။ ဧတေန၊ ဤရူပီသု ဘဝေသု အဇ္ဈောသာနံ-ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ “**တဏှာယ ရူပကာယော ပဒဋ္ဌာနံ**” နှိ ပဒဿ၊ ဧ။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဝိဝရတိ၊ ဖွင့်၏။

အဘယံကြောင့် ရူပကာယသည် တဏှာ၏ပဒဋ္ဌာန် ဖြစ်သနည်း-ဟူသော စောဒနာကို ဖြေလို၍ ‘အနာဒိမတိ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အနာဒိမတိ၊ မသိနိုင်သော အစရှိသော။ သံသာရေ ဌံ။ ကုတ္တိပရိသာ၊ တို့သည်။ အညမညရူပါဘိရာမာ၊ အချင်းချင်း၏ ရုပ်တို့၌ အလွန် မွေ့လျော်ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ရူပကာယော၊ သည်။ တဏှာယ၊ ဧ။ ပဒဋ္ဌာနံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ (ဤသို့ သမ္ပန်)၊ အယဉ္စ အတ္ထော၊ ကိုလည်း။ စိတ္တပရိယာဒါန သုတ္တေန၊ ဖြင့်။ ဒီပေတဗ္ဗော၊ ဧ။ **အရူပီသု သမ္မောဟောတိ၊** ကား။ ဖဿာဒိနံ၊ တို့၏။ အတိသုခုမသဘာဝတ္တာ စ၊ အလွန်သိမ်မွေ့သော သဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ သန္တတိသမူဟကိစ္စာရမ္မဏယနဝိနိဗ္ဗောဂဿ၊ အစဉ်တစ်ခဲနက် အပေါင်းတစ်ခဲနက် ကိစ္စတစ်ခဲနက် အာရုံတစ်ခဲနက်တို့ကို အသီးအသီး ဝေဖန်ခြင်း၏။ ဒုက္ကရတ္တာ စ၊ ခဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ အရူပဓမ္မေသု၊ နာမ်တရားတို့၌။ သမ္မောဟော၊ ပြင်းစွာ တွေ့ဝေခြင်းသည်။ သတ္တာနံ၊ တို့အား။ ပတိဋ္ဌိတော၊ တည်၏။ ကုတိ၊ ဤသို့။ ဝစနသေသော၊ ကို။ အာဟရိတဗ္ဗော၊ ဆောင်အပ်၏။ ဧဝံ၊ သို့။ နိဒ္ဒါရိတော၊ ထုတ်အပ်သော။ ရူပကာယနာမကာယသင်္ခါတော၊ သော။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓ ပဉ္စကော၊ ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်း၌။ အာရမ္မဏကရဏဝသေန၊ အာရုံပြုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဝတ္တံ၊ သော။ **အဝိသေသေန၊** သာမညအားဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ သော။ တဏှဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ အဝိဇ္ဇဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ (ဒိဋ္ဌိဉ္စ ဟူ၍လည်း ရှိ၏။ ဆင်ခြင်)။

စတုပါဒါနာနံ၊ ကာမဥပါဒါန် အစရှိသော လေးပါးသော ဥပါဒါန်တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ (စတုရူပါဒါနက္ခန္ဓာနံဟု ပါဠိအချို့ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်)။ ဝိဘဇိတ္တာ၊ ၍။ တေသံ ခန္ဓာနဉ္စ၊ ထိုဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာတို့၏လည်းကောင်း။ တေသံ ဥပါဒါနာနဉ္စ၊

၁။ အဝိသေသေန ။ ။ ကတမေန ဥပါဒါနေန-သည် ဥပါဒါနာ-ဟု ဝိဘာဂအားဖြင့် မေးပြီး၍လည်း အဝိဇ္ဇာယ စ တဏှာယ စ-ဟု မခွဲခြားမူ၍ သာမညဆိုအပ်သည်-ဟူလိုသော်။

တို့၏လည်းကောင်း။ (တေသံကား လိုက်စေသည်။) **ဒုက္ခ** သမုဒယဘာဝေန၊ ဒုက္ခသစ္စာ၏အဖြစ် သမုဒယသစ္စာ၏အဖြစ်နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ **ပရိညေယျ** ပဟာတဗ္ဗဘာဝံ၊ ပရိညေယျအဖြစ် ပဟာတဗ္ဗအဖြစ်ကို။ **“တတ္ထ ရူပကာယော”** တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ၏။

၃၀။ ဧဝံ၊ သို့။ ပမာဒမုခေန၊ ပမာဒကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ပုရိမသစ္စဒ္ဓယံ၊ ရှေးဖြစ်သော သစ္စာနှစ်ပါးတို့၏ အပေါင်းကို။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ဤ။ ပမာဒမုခေနေဝ၊ သဖြင့်သာလျှင်။ အပရမ္ပိ၊ လည်းဖြစ်သော။ သစ္စဒ္ဓယံ၊ ကို။ နိဒ္ဒါရေတုံ၊ ဌာ။ **“တတ္ထ ယော”** တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ ပါဌေ၊ ဌံ။ **တဿာတိ၊** ကား။ တဿ ပမာဒဿ၊ ကို။ **သပ္ပဋိဝေဓေနာတိ၊** ကား။ သမ္မာ၊ စွာ။ ပရိဇာနနေန၊ သိသဖြင့်။ အဿာဒါဒိနံ၊ တို့ကို။ ဇာနနေန၊ ဖြင့်။ **ရက္ခဏာ ပဋိသံဟရဏာတိ၊** ကား။ အတ္တနော၊ ၏။ စိတ္တဿ၊ ကို။ ရက္ခဏသင်္ခါတာ၊ စောင့်ရှောက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ ပမာဒဿ၊ ကို။ ပဋိသံဟရဏာ၊ ဖျောက်ခြင်းသည်။ တပ္ပဋိပက္ခေန၊ ထိုပမာဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော အပ္ပမာဒဖြင့်။ သင်္ကေစနာ၊ တွန့်စေခြင်းသည်။ (တပ္ပဋိပက္ခေန ဟူသော ပုဒ်ကို ဖွင့်လိုရကား အပ္ပမာဒါနုယောဂေနဟု ဆိုသတည်း။) အပ္ပမာဒါနုယောဂေန၊ အပ္ပမာဒနှင့် ယှဉ်ခြင်းဖြင့်။ **[၄၊ ၁၀၆]** ယာ ခေပနာ၊ အကြင်ကုန်စေခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ **အယံ သမထောတိ** ဣမိနာ၊ ဖြင့်။ ကိစ္စေန၊ ဖြင့်။ သမာဓိံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ (စိတ်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း ပမာဒကို ဖျောက်ခြင်းကိစ္စဖြင့် သမာဓိကို ပြသည် ဟုလိုသော်)။ အယံ၊ ဤသို့ လည်စေခြင်းသည်။ ဝေါဒါနပက္ခဝိသဘာဂဓမ္မဝသေန၊ ဝေါဒါနပက္ခဖြစ်သော ပမာဒ၏ ဝိသဘာဂဖြစ်သော သမထတရား၏အစွမ်းအားဖြင့်။ အာဝဇ္ဇနာ၊ လည်စေခြင်းတည်း။ **“ယဒါ ။လ။ အာနိသံသ”**န္တိ ဣမိနာ၊ ဖြင့်။ သမထာဓိဂမဿ၊ သမထကို ရခြင်း၏။ ဥပါယံ၊ အကြောင်းကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ **ကာမာနန္တိ၊** ကား။ ဝတ္ထုကာမာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ကိလေသကာမာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ **အဿာဒဉ္စ အဿာဒတောတိ၊** ကား။ ကာမေ၊ တို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ ဤ။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ သော။ သုခသောမနဿသင်္ခါတံ၊ သော။ အဿာဒံ၊ ကို။ အဿာဒတာယ၊ သာယာအပ်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်။

၁။ ဒုက္ခပရိညေယျစသည် ။ ။ ခန္ဓာတို့၏ ဒုက္ခသစ္စာ၏ အဖြစ်နှင့်တကွ ပရိညေယျ အဖြစ်၊ ဥပါဒါန်တို့၏ သမုဒယသစ္စာ၏ အဖြစ်နှင့်တကွ ပဟာတဗ္ဗအဖြစ်တို့ကို ပြ၏။ ဤသို့ ယှဉ်၍ယူ။

ဝါရ]

၇-အာဝဇ္ဇဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၃၈၅

အဿာဒမတ္တတော၊ သာယာအပ်သည်၏ အဖြစ်မျှအားဖြင့်။ (အဿာဒမတ္တတောလည်း ရှိ၏။ သာယာအပ်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်)။ **အာဒိနဝန္တိ၊ ကား။** “အပ္ပဿာဒါ ကာမာ ဗဟုဒက္ခာ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ သော။ အာဒိနဝံ ဒေါသံ၊ အပြစ်ကို။ **နိဿရဏန္တိ၊ ကား။** ပဌမဇ္ဈာနံ၊ ကို။

အရိယမဂ်၊ နိဗ္ဗာန်သည် နိဿရဏ မည်ကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော။ ပဌမဈာန်၏ နိဿရဏ မည်သည်၏ အဖြစ်ကို အဘယ်သို့ သိပါသနည်း။ စောဒနာရှိရကား ‘ဝုတ္တဉ္ဇေတ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ “ကာမာနမေတံ နိဿရဏံ ယဒိဒံ နေက္ခမ္မ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဧတံ ဝစနံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ “ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ နေက္ခမ္မံ၊ အကြင်ကာမမှ ထွက်မြောက်သော ပဌမဈာန်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဧတံ၊ ဤပဌမဈာန်သည်။ ကာမာနံ၊ တို့၏။ နိဿရဏံ၊ ထွက်မြောက်ရာတည်း။” **ဩကာရန္တိ၊ ကား။** လာမကဘာဝံ၊ ယုတ်မာသည်၏ အဖြစ်ကို။ **သံကိလေသန္တိ၊ ကား။** သံကိလိဿနံ၊ ညစ်ညူးခြင်းကို။ ဟိ၊ စွ။ ကာမဟေတု၊ ကာမဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ သတ္တာ၊ တို့သည်။ သံကိလိဿန္တိ၊ ညစ်ညူးကုန်၏။ **ဝေါဒါနန္တိ၊ ကား။** ဝိသုဇ္ဈနံ၊ ဖြူစင်ခြင်းကို။ **နေက္ခမ္မေ စ အာနိသံသန္တိ၊ ကား။** နီဝရဏပ္ပဟာနာဒိဂုဏဝိသေသယောဂံ၊ နီဝရဏကို ပယ်ခြင်း အစရှိသော ဂုဏ်အထူးနှင့် ယှဉ်ခြင်းကို။ **တတ္ထာတိ၊ ကား။** ယထာဝုတ္တေ၊ သော။ တသ္မိံ သမထေ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ **ယာ ဝိမံသာတိ၊ ကား။** ယာ ပညာ၊ သည်။

သမထ ဖြစ်သည်ရှိသော် ပညာဖြစ်သည်ကို ဉာဏဖြင့် ပြီးစေလိုရကား ‘သမာဟိတော’ စသည်ကို မိန့်သော်။

ဟိ၊ စွ။ “သမာဟိတော ။လ။ ပဇာနာတိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ “ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ သမာဟိတော၊ တည်ကြည်သော။ ဘိက္ခု၊ သည်။ ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်သောအတိုင်း။ ပဇာနာတိ၊ သိ၏။”

ဣမေသု ဒွိသု ပဟိနေသု-ဟူသော စကားကို အဘယ်အလိုငှာ ဆိုတော် မူလေ သနည်းစောဒနာကို ဖြေလို၍ တဏှာအဝိဇ္ဇာ ။လ။ ပဟိနေသုတိ အာဟ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တဏှာအဝိဇ္ဇာကို ပယ်သဖြင့် တဏှာအဝိဇ္ဇာသာ ချုပ်ကောင်း၏တကား။ အဘယ်ကြောင့် အလုံးစုံသော ဝဋ်ဒုက္ခ ချုပ်ပါအံ့နည်း-ဟု စောဒနာ ရှိပြန်လေရကား ‘တာသု ။လ။ ဧဝါတိ’ ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ သင်္ခါရောဓော-ဟု ဟောသောကြောင့် အဝိဇ္ဇာ ချုပ်သည် ရှိသော် သင်္ခါရတို့သာ မချုပ်ကောင်းပါ။ တဏှာနိရောဓာ ဥပါဒါနိရောဓော-ဟု ဟောသောကြောင့် တဏှာချုပ်သည်ရှိသော် ဥပါဒါနိရောဓာ မချုပ်ကောင်းပါ သလော။ အဘယ်သို့ တဏှာအဝိဇ္ဇာ ချုပ်သဖြင့် ဥပါဒါနိ အစရှိသည်တို့၏ မဖြစ်ခြင်းသည် ဖြစ်ကောင်းအံ့နည်း စောဒနာ ရှိပြန်ရာသောကြောင့် ‘ယထာ ၈ ။လ။ ပစ္စယော’ ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တဏှာသဟိတာဝ၊ တဏှာနှင့် တကွဖြစ်သော။ အဝိဇ္ဇာ၊ သည်။ သင်္ခါရာနံ၊ တို့၏။ ပစ္စယော၊ အကြောင်းသည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ အဝိဇ္ဇာသဟိတာဝ၊ သော။ တဏှာ၊ သည်။ ဥပါဒါနာနံ၊ တို့၏။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တာသု၊ ထိုတဏှာ အဝိဇ္ဇာတို့သည်။ နိရုဒ္ဓါသု၊ သည်ရှိသော်။ ဥပါဒါနာဒီနံ၊ တို့၏။ အဘာဝေါ ဧဝ၊ မဖြစ်ခြင်းသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တဏှာအဝိဇ္ဇာပဟာနေန၊ သဖြင့်။ သကလဝဋ္ဋဒုက္ခနိရောဓံ၊ အလုံးစုံသော ဝဋ္ဋဆင်းရဲ၏ ချုပ်ခြင်းကို။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ “**ဣမေသု ဒွိသု ဓမ္မေသု ပဟိနေသု**”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ဣမာနိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ၊ တို့ကို။ ဝိသဘာဂသဘာဂဓမ္မာဝဋ္ဋနဝသေန၊ ဝိသဘာဂတရား၊ သဘာဂတရားတို့ကို လည်စေခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ နိဒ္ဓါရိတာနိ၊ အပ်ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ ။

ဧဝံ၊ သို့။ ဝေါဒါနပက္ခံ၊ ဖြူစင်ခြင်း အဖို့ရှိသော တရားကို။ နိက္ခိပိတွာ၊ ထား၍။ တဿ၊ ထိုဝေါဒါနပက္ခံဖြစ်သော တရား၏။ ဝိသဘာဂဓမ္မဝသေန စ၊ ဝိသဘာဂ ဖြစ်သော ပမာဒတရား၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဘာဂဓမ္မဝသေန စ၊ သဘာဂဖြစ်သော သမထအစရှိသော တရား၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာဝဇ္ဇနံ၊ လည်ခြင်းကို။ ဒဿေတွာ၊ ပြပြီး၍။ ဣဒါနိ၊ ဤ။ သံကိလေသပက္ခံ၊ ညစ်ညူးခြင်းအဖို့ရှိသော တရားကို။ နိက္ခိပိတွာ၊ ၍။ တဿ၊ ထိုသံကိလေသပက္ခံ တရား၏။ ဝိသဘာဂဓမ္မဝသေန၊ ဝိသဘာဂတရား၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အာဝဇ္ဇနံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ “**ယထာပိ မူလေ**”တိ ဂါထံ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တဿ၊ ထိုဂါထာ၏။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ယထာ နာမ၊ ကား။ ပတိဋ္ဌာဟေတုဘာဝေန၊ တည်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မူလန္တိ၊ ဟူ၍။ လဒ္ဓဝေါဟာရေ၊ ရအပ်သော ခေါ်ဝေါ်ခြင်းရှိသော။ ဘူမိဂတေ၊ မြေ၌ တည်သော။ ဝါ၊ မြေသို့ လျှောက်သော။ ရုက္ခဿ၊ ၏။ အဝယဝေ၊ အစိတ်ဖြစ်သော အဖြစ်သည်။ ဖရသုဆေဒါဒိ အန္တရာယာဘာဝေန၊ ပုဆိန်ဖြင့် ဖြတ်ခြင်း အစရှိသော အန္တရာယ် မရှိသဖြင့်။ အနုပဒ္ဒဝေ၊

ဥပဒ္ဒဝေါ မရှိသည်ရှိသော်။ တတော ဧဝ၊ ထိုဥပဒ္ဒဝေါ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သာလျှင်။ ဒဠေ ထိရေ၊ မြဲမြံခိုင်ခံ့သည်။ သတိ၊ သော်။ ခန္ဓေ၊ ပင်စည်ကို။ ဆိန္ဒေပိ၊ ဖြတ်အပ်သော်လည်း။ တစ်နည်းကား-ခန္ဓေ၊ သည်။ ဆိန္ဒေပိ၊ ပြတ်သော်လည်း။ အဿတ္တာဒိရုက္ခော၊ ညောင်ဗုဒ္ဓဟေ အစရှိသော သစ်ပင်သည်။ ရဟတိ ယထာ၊ ပေါက်ရောက်ပြန်သကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ တဏှာနုသယ သင်္ခါတေ၊ တဏှာအနုသယဟု ဆိုအပ်သော။ အတ္တဘာဝရုက္ခဿ၊ အတ္တဘောတည်း ဟူသော သစ်ပင်၏။ မူလေ၊ အမြစ်ကို။ မဂ္ဂဉာဏဖရသုနာ၊ မဂ္ဂဉာဏ်တည်းဟူသော ပုဆိန်ဖြင့်။ အနုပစ္စိန္နော၊ မဖြတ်အပ်သည်ရှိသော်။ တယိဒံ တံ ဣဒံ ဒုက္ခံ၊ သည်။ ပုနပျုနံ၊ လဲလဲ။ အပရာပရဘာဝေန၊ အဆင့်ဆင့်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ န နိရုဇ္ဈတိ၊ မချုပ်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ကာမ တဏှာဒိနိဝတ္တနတ္ထံ၊ ကာမတဏှာ အစရှိသည်ကို နှစ်စေခြင်းငှာ။ **“ဘဝတဏှာယာ”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ **ဧတဿ ဓမ္မဿ ပစ္စယော**တိ၊ ကား။ ဘဝတဏှာသင်္ခါတဿ၊ သော။ ဧတဿ ဓမ္မဿ၊ ၏။ ဘဝေသု၊ တို့၌။ အာဒီ နဝပ္ပဋိစ္ဆာဒနာဒိဝသေန၊ အပြစ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းအားဖြင့်။ အဿာဒဂ္ဂဟဏဿ၊ အဿာဒကို ယူခြင်း၏။ ဝါ၊ အဿာဒအားဖြင့် ယူခြင်း၏။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဟိ၊ စွ။ “သံယောဇနီယေသု ။လ။ ပဝဗ္ဗတိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဧတံ ဝစနံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ “ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ သံယောဇနီယေသု၊ သံယောဇဉ်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ တို့၌။ **[၄၊ ၁၀၇]** အဿာဒါနုပဿိနော၊ အဿာဒကို အဖန်တလဲလဲ ရှုသောသူအား။ ဝါ၊ အဿာဒအားဖြင့် အဖန်တလဲလဲ ရှုသော သူအား။ တဏှာ၊ သည်။ ပဝဗ္ဗတိ၊ ပွားများ၏။ တေနေဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ **“အဝိဇ္ဇာ ။လ။ တဏှာ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ဣဓ၊ ၌။ သမထော စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝိပဿနာ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ မဂ္ဂသမာဓိမဂ္ဂပညာ စ၊ မဂ္ဂသမာဓိ၊ မဂ္ဂပညာကိုလည်းကောင်း။ အဓိပ္ပေတာ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ယေန ။လ။ သမူဟနတိ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ **ဣမာနိ ဝတ္ထာရိ သစ္စာနိ**၊ တို့ကို။ ဝိသဘာဂသဘာဂဓမ္မာဝဋ္ဋနဝသေန၊ ဖြင့်။ နိဒ္ဒါရိတာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ (ဤသို့ ပေး)။ သေသံ၊ သည်။ ဝုတ္တနယမေဝ၊ လျှင်တည်း။

ဣဒါနိ၊ ၌။ ကေဝလံ၊ သက်သက်။ နိဒ္ဒါရိတေဟေဝ၊ ထုတ်အပ်သည်သာ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝိသဘာဂသဘာဂဓမ္မဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အာဝဇ္ဇနံ၊ လည်စေခြင်းသည်။

အာဝဇ္ဇဟာရော၊ အာဝဇ္ဇဟာရမည်သည်။ န၊ မဟုတ်သေး။ အထ ခေါ၊ ကား။ ပါဠိအာဂတေဟိပိ၊ ပါဠိ၌ လာသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တေဟိ၊ ထိုဝိသဘာဂတရား သဘာဂတရားတို့ဖြင့်။ အာဝဇ္ဇနံ၊ သည်။ အာဝဇ္ဇဟာရော၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿနတ္ထံ၊ ငှာ။ **“သဗ္ဗပါပဿ အကရဏ”**န္တိ ဂါထံ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုဂါထာ၌။ **သဗ္ဗပါပဿာတိ၊** ကား။ သဗ္ဗာကုသလဿ၊ ကို။ **အကရဏန္တိ၊** ကား။ အနုပ္ပါဒနံ၊ မဖြစ်စေခြင်း။ **ကုသလဿာတိ၊** ကား။ စတုဘူမကကုသလဿ၊ လေးပါးသော ဘုံ၌ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကို။ **ဥပသမ္ပဒါတိ၊** ကား။ ပဋိလာဘော၊ ရခြင်း။ **သစိတ္တပရိယောဒပနန္တိ၊** ကား။ အတ္တနော၊ ၏။ စိတ္တဝေါဒါနံ၊ စိတ်ကို ဖြူစင်စေခြင်း။ (ဖြူစင်ခြင်းသာမန်လျှင်ပါးရကား တံ ပန အရဟတ္တေန ဟောတိ-ဟု မိန့်သော်)။ တံ ပန၊ ထိုဖြူစင်စေခြင်းသည်ကား။ အရဟတ္တေန၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဖြင့်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (သိခါပတ္တဖြစ်သော ဖြူစင်ခြင်းကို ဤ၌ လိုအပ်၏-ဟူလိုသော်)။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သီလသံဝရေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗပါပံ၊ ကို။ ပဟာယ၊ ၍။ သမထဝိပဿနာဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ကုသလံ၊ ကို။ သမ္မာဒေတွာ၊ ပြည့်စုံစေ၍။ အရဟတ္တဖလေန၊ ဖြင့်။ စိတ္တံ၊ ကို။ ပရိယောဒပေတဗ္ဗံ၊ ဖြူစင်စေအပ်၏။ ဣတိ **ဧတံ၊** ဤသည်ကား။ **ဗုဒ္ဓါနံ၊** တို့၏။ **သာသနံ** ဩဝါဒေါ အနုသိဋ္ဌိ၊ အဆုံးအမတော်တည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ သင်္ခေပတ္တော၊ တည်း။ ဝိတ္တာရတော ပန၊ အားဖြင့်ကား။ အတ္တော၊ ကို။ ပါဠိတော ဧဝ၊ ဖြင့်ပင်လျှင်။ ဝိညာယတိ၊ သိအပ်၏။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ **“သဗ္ဗပါပံ နာမာ”**တိ အာဒိသု၊ တို့၌။ **ဒေါသသမုဋ္ဌာနန္တိ၊** ကား။ ဧတဿ၊ ထိုပါဏာတိပါတ အစရှိသော ဒုစရိုက်သုံးပါးအား။ ဒေါသော၊ ဒေါသဟု ဆိုအပ်သော။ သမုဋ္ဌာနံ ဧဝ၊ ဖြစ်ကြောင်းသည်သာလျှင်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒေါသသမုဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။ ဒေါသော ဧဝ၊ သည်သာလျှင်။ သမုဋ္ဌာနံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ န ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ အပ်။ (ဤသို့ ပေး)။ ကသ္မာ၊ ကား။ လောဘသမုဋ္ဌာနာယပိ၊ လောဘလျှင် ဖြစ်ကြောင်း ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ ပိသုဏဝါစာယ၊ ၏။ သမ္ဘဝတော၊ ဖြစ်သင့်သောကြောင့်တည်း။

ပါဏာတိပါတသို့ လိုက်၍ ဒေါသသမုဋ္ဌာနော၊ ပိသုဏဝါစာဖရသဝါစာသို့ လိုက်၍ ဒေါသသမုဋ္ဌာနာ-ဟု မဆိုကောင်းပါသလော။ အသို့မူ၍ ဒေါသသမုဋ္ဌာနံ-ဟု ဆိုဘိသနည်း-ဟူသော စောဒနာကို ဖြေလို၍ ‘ကာယ ။လ။ နိဒ္ဒေသော’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ကာယဒုစ္စရိတန္တိ ပဒံ၊ ကိ။ အပေက္ခိတွာ၊ ဤ။ “ဒေါသသမုဋ္ဌာန”န္တိ ဟူ၍။ နပုံသကန်ဒေသော၊ နပုလ္လိင်ဖြင့် ပြခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ **လောဘသမုဋ္ဌာနံ မောဟသမုဋ္ဌာနန္တိ** ဧတ္ထာပိ၊ ဌိလည်း။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။ သမ္ပပ္ပလာပေါ၊ သည်။ ဥဒ္ဒစ္စစိတ္တေန၊ ဖြင့်။ ပဝတ္ထယတိ၊ ၏။ ဣတိ အဓိပ္ပါယေန၊ ဤသို့သော အလိုအားဖြင့်။ တဿ၊ ထိုသမ္ပပ္ပလာပ၏။ မောဟသမုဋ္ဌာနတာ၊ မောဟ-ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ ။

ဧဝံ သို့။ **ဒုစ္စရိတအကုသလကမ္မပထကမ္မဝိဘာဂေန**၊ ဒုစရိုက်ကို ဝေဖန်ခြင်း၊ အကုသိုလ် ကမ္မပထတို့ကို ဝေဖန်ခြင်း၊ ကံကို ဝေဖန်ခြင်းဖြင့်။ “သဗ္ဗပါပ”န္တိ ဧတ္ထ ပဒေ၊ ဌိ။ ဝုတ္တပါပံ၊ ကိ။ ဝိဘဇိတွာ၊ ဤ။ ဣဒါနိ၊ ဌိ။ အဿ၊ ထိုအကုသိုလ်၏။ ဝါ၊ ကိုအကုသလမူလဝသေန၊ ဖြင့်။ အဂတိဂမနဝိဘာဂမ္ပိ၊ အဂတိဂမနအားဖြင့် ဝေဖန်ခြင်းကိုလည်း။ ဒသေတုံ၊ ဌာ။ **“အကုသလမူလ”**န္တိ အာဒိ၊ ကိ။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ဌိ။ **အကုသလမူလံ ပယောဂံ ဂစ္ဆန္တိ**၊ ကား။ လောဘာဒိအကုသလာနိ၊ တို့သည်။ ကာယဝစီပယောဂံ၊ ကာယပယောဂဝစီပယောဂသို့။ ဂစ္ဆန္တာနိ၊ ရောက်ကုန် သည်ရှိသော်။

ရောက်ကုန်၏-ဟူသည်ကား အဘယ်သို့ ရောက်ကုန်သနည်းစုဒ္ဓိရုံရကား
‘ကာယ ။လ။ အတ္ထော’ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ကာယဝစီပယောဂံ၊ ကိ။ သမုဋ္ဌာပေန္တာနိ၊ ဖြစ်စေကုန်သည်ရှိသော်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဆန္ဒာတိ၊** ကား။ ဆန္ဒဟေတု၊ ချစ်မြတ်နိုးခြင်းကြောင့်။ **ယံ ။ လ။ ဌာနန္တိ၊** ကား။ ဆန္ဒာ၊ ချစ်မြတ်နိုးခြင်းကြောင့်။ အဂတိ၊ မလားအပ်သော အရာသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယဒေတံ ယံ ဧတံ အဂတိဂမနံ၊ အကြင်မလား အပ်သော အရာသို့ ရောက်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣဒံ၊ ဤသို့ ချစ်မြတ်နိုးခြင်းကြောင့် မလားအပ်သော အရာသို့ ရောက်ခြင်းသည်။ လောဘသမုဋ္ဌာနံ၊ လောဘ-ဟူသော အကြောင်းရှိ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဧဝံ၊ တူ။ သေသေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ အတ္ထော၊ ကိ။ ဒဌဗ္ဗော၊ ၏။ ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော

၁။ ဒုစ္စရိတအကုသလကမ္မပထ ။ ။ တိဟိ ဒုစ္စရိတာနိ-စသဖြင့် ဒုစ္စရိုက်ကို၊ တေ ဒသအကုသလကမ္မပထာ-စသည်ဖြင့် ကမ္မပထကို၊ တာနိ ဒွေ ကမ္မာနိ-စသည်ဖြင့် ကံကို ဝေဖန်သည်-ဟူလိုသော်။

စကားအစဉ်ဖြင့်။ “သဗ္ဗပါပဿ အကရဏ”န္တိ ဧတ္ထ ပါဌေ၊ ဌှိ။ ဝုတ္တံ၊ သော။ ပါပံ၊ ကိ။ ဒဿေတွာ၊ ဤ။ ဣဒါနိ၊ ဌှိ။ တဿ၊ ထိုမကောင်းမှုကို။ အကရဏံ၊ မပြုခြင်းကို။ ဒဿေန္တော၊ ဤ။ **“လောဘော ။လ။ပညာယာ”**တိ၊ ဟူ၍။ တီဟိ ကုန်သော။ [၄၊

၁၀၈] ကုသလမူလေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ တိဏ္ဍံ၊ ကုန်သော။ အကုသလမူလာနံ၊ တို့ကို။ ပဟာနဝသေန၊ ပယ်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သဗ္ဗပါပဿ၊ ကိ။ အကရဏံ အနုပ္ပါဒနံ၊ မဖြစ်စေခြင်းကို။ အာဟ၊ ၏။ တထာ၊ တူ။ **လောဘော ဥပေက္ခာယာ**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဗြဟ္မဝိဟာရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ တိဏ္ဍံ၊ ကုန်သော။ အကုသလမူလာနံ၊ တို့ကို။ ပဟာနဝသေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗပါပဿ၊ ကိ။ အကရဏံ အနုပ္ပါဒနံ၊ ကိ။ အာဟ၊ ၏။ (ဤသို့ ငင်၍ သမ္ပန်)။

**မုဒိတာဖြင့် အရတိသာ ပယ်ခြင်းချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ကောင်း၏တကား။
အဘယ်သို့လျှင် မောဟသည် မုဒိတာဖြင့် ပယ်ခြင်းချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်အံ့နည်း-ဟု
စောဒနာဖွယ်ရှိရကား ‘တတ္ထ’အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။**

တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌှိ။ တစ်နည်းကား-တတ္ထ၊ ထိုလေးပါးသော ဗြဟ္မဝိဟာရတို့တွင်။ အရတိ၊ မမွေ့လျော်ခြင်းကို။ ဝါ၊ အရတိကို။ ဝုပသမေန္တိ၊ ငြိမ်းစေသည် ဖြစ်၍။ မုဒိတာ၊ သည်။ တဿ၊ ထိုအရတိ၏။ မူလဘူတံ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ မောဟံ၊ ကိ။ ပဇာတိ၊ ပယ်၏။ ဣတိ ကတွာ၊ ဤသို့ နှလုံးပြု၍။ တစ်နည်း-ဣတိ ကတွာ ဣမိနာ ကာရဏေန၊ ကြောင့်။ **မောဟော ။လ။ဂစ္ဆတိ**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

၃၁။ ဣဒါနိ၊ ဌှိ။ အညေနပိ၊ လည်းဖြစ်သော။ ပရိယာယေန၊ ဖြင့်။ ပါပဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ တဿ ပါပဿ၊ ကိ။ အကရဏဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဒဿေတွာ၊ ဤ။ သေသပဒါနဉ္စ၊ ကုသလဿ ဥပသမ္ပဒါအစရှိသော ကြွင်းသော ပုဒ်တို့၏လည်း။ အတ္ထဝိဘာဝနမုခေန၊ အနက်ကို ထင်ရှားပြခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်။ သဘာဂဝိသဘာဂ ဓမ္မာဝဋ္ဋနံ၊ ကိ။ ဒဿေတုံ၊ ဌှာ။ **“သဗ္ဗပါပံ ။လ။မိစ္ဆတ္တာနိ”**တိ အာဒိ၊ ကိ။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

**ယာ အကိရိယာ အကရဏံ အနုပ္ပာစာရော-ဟု ဆိုသည်နှင့်အညီ ဣဒံ ဝုစ္စတိ သဗ္ဗပါပဿ အကိရိယာ အကရဏံ အနုပ္ပာစာရော-ဟု ဆိုပါလော။
အဘယ်ကြောင့် ဣဒံ ဝုစ္စတိ သဗ္ဗပါပဿ အကရဏံသာ ဆိုလေသနည်း-ဟု
လိနန္တရစောဒနာ ဖြစ်ရာသောကြောင့် ထိုလိနန္တရစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ
‘အကိရိယာ’အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။**

အကိရိယာ အကရဏံ အနုပ္ပာစာရောတိ၊ ဟူ၍။ တီဟိပိ ပဒေဟိ၊ တို့ဖြင့်လည်း။ မိစ္ဆတ္တာနံ၊ မိစ္ဆတ္တတရားတို့ကို။ အနုပ္ပါဒနမေဝ၊ မဖြစ်စေခြင်းကိုသာလျှင်။

ဝဒတိ၊ ဧ၊။ တထာ၊ တူ။ **ကိရိယာ ကရဏံ အဇ္ဈာစာရောတိ၊** ဟူ၍။ တိဟိပိ ပဒေဟိ၊
 တို့ဖြင့်လည်း။ ဥပ္ပါဒနမေဝ၊ ကိသာလျှင်။ ဝဒတိ၊ ဧ၊။ **အဇ္ဈာစာရောတိ၊** ကား။
 အဓိဋ္ဌဟိတွာ၊ ဆောက်တည်၍။ အာစရဏံ၊ ကျင့်ခြင်း။ (အာစရဏံ အာစာရော၊
 အဓိဋ္ဌဟိတွာ အာစာရော အဇ္ဈာစာရော-ဟု ပြုစေလိုသည်။) **အတီတဿာတိ၊** ကား။
 စိရကာလပ္ပဝတ္တိဝသေန၊ ရှည်မြင့်သော ကာလ၌ ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ပုရာဏဿ၊
 ရှေး၌ဖြစ်သော။ **မဂ္ဂဿာတိ၊** ကား။ အရိယမဂ္ဂဿ၊ ကို။ ဟိ၊ စွ။ **“ပုရာဏမဂ္ဂံ ။လ။**
အဓိဝစနံ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဧတံ ဝစနံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ **“ပုရာဏံ အဉ္စသန္တိ ဧတံ ဝစနံ၊** သည်။
 ခေါ၊ စင်စစ်။ အရိယဿ၊ မြတ်သော။ ဝါ၊ ဖြူစင်သော။ အဋ္ဌဂီကဿ၊ ရှစ်ပါးသော
 အင်္ဂါရှိသော။ အရိယမဂ္ဂဿ၊ ဧ၊။ အဓိဝစနံ နာမံ၊ အမည်တည်း။” ဝါ၊ ကား။
 အတီတေန၊ လွန်လေပြီးသော။ ဝိပဿိနာ၊ ဝိပဿီ အမည်ရှိတော်မူသော။ ဘဂဝတာ၊
 သည်။ ယထာဓိဂတံ၊ ရတော်မူအပ်သော အပြားအားလျော်စွာ။ ဒေသိတဘာဝံ၊
 ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ **“အတီတဿ မဂ္ဂဿာ”**တိ၊ ဟူ၍။
 ဝုတ္တံ၊ ဧ၊။

ယင်းသို့ ဝိပဿီဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကို ရည်၍
 သိသည်၏အဖြစ်ကို အဘယ်သို့ သိရပါအံ့နည်းစောဒနာရှိရကား ‘ဝိပဿိနော
 ဟိ’စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ အယံ ဂါထာ၊ ဤဂါထာသည်။ ဝိပဿိနော၊ သော။ ဘဂဝတော၊
 ဘုန်းခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ၊ ဧ၊။ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသ-
 ဂါထာ၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသဂါထာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့၊ ဒဌဗ္ဗာ၊ ဧ၊။ ။

ယံ ပဋိဝေဓေနာတိ၊ ကား။ ယဿ၊ အကြင်ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းကို။
 ပရိညာဘိသမယေန၊ ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းတည်းဟူသော သိခြင်းဖြင့်။

အသင်္ခတဓာတ်သည် တစ်စုံတစ်ခုသော သင်္ကလေသဖြင့် မညစ်ညူးဘဲလျက်
 ယံ ပရိယောဒါပိတံ အယံ နိရောဓော-ဟု ဆိုတော်မူသည်ကား မသင့်လေ-ဟု
 အယူရှိရာသောကြောင့် ထိုအယူကို နစ်စေခြင်းငှာ ‘ယံ ပရိယောဒါပိတံ’စသော
 ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယံ ။လ။နိရောဓောတိ ဣဒံ ဝစနံ၊ ကို။ အသင်္ခတာ ဓာတု၊ သည်။ ကေနစိ၊
 သော။ သင်္ကလေသေန၊ ညစ်ညူးစေတတ်သော တရားဖြင့်။ ယဒိပိ န သင်္ကလိဿတိ၊

အကယ်၍ကား မညစ်ညူး၏ရှင့်။ ပန တထာပိ၊ ထိုသို့မညစ်ညူးလျှင်းမူလည်း။
အဓိဂစ္ဆန္တဿ၊ ရသော။ ပုဂ္ဂလဿ၊ ၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

**အသင်္ခတဓာတ်သည် ပကတိသဘောအားဖြင့် ဖြူစင်ပါလျက် ရသော
ပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆိုအပ်၏-ဟူသော စကားသည် အဘယ်သို့ သင့်ပါ
အံ့နည်း စုဒ္ဓိရှိရကား ‘တဿ ဟိ’ စသည်ကို ဆိုသတည်း။**

ထိုစကားကို ဥပမာဖြင့် ပြီးစေလိုရကား ‘ယထာ’ စသည်ကို မိန့်သော်။

ဟိ တဒေဝ သစ္စံ၊ ၏။ တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။ ယာဝ၊ လောက်။ သံကိလေသာ၊
ညစ်ညူးစေတတ်သော ကိလေသာတို့သည်။ န ဝိဂစ္ဆန္တိ၊ မကင်းကုန်သေး။ တာဝ၊
လောက်။ အသင်္ခတာ ဓာတု၊ ကို။ အပရိယောဒပိတာတိ၊ မဖြူစင်စေအပ်သေး ဟူ၍။
ဝုစ္စတိ၊ ၏။

ကိမိဝ၊ နည်းဟူမူကား။ နိဗ္ဗာနာဓိဂမေန၊ နိဗ္ဗာန်ကို ရသဖြင့်။ ယေ ခန္ဓာ၊ တို့ကို။
ဝူပသမေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုခန္ဓာတို့၏။ သေသဘာဝေန စ၊ ကြွင်းသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ အသေသဘာဝေန စ၊ အကြွင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
လည်းကောင်း။ “သဥပါဒိသေသာ”တိ စ၊ သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဟူ၍လည်းကောင်း။
“အနုပါဒိသေသာ”တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဝုစ္စတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊
တူ။ ဣဒံ သမ္ပဒံ၊ ဤဥပမာ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို။ တစ်နည်းကား-ဤပရိယောဒါပိတံ
ဟူသော စကား၏ ပြီးခြင်းကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ ဣမာနိ သစ္စာနိ၊ တို့ကို။ ပါဠိအာဂတဓမ္မာနံ၊ တို့၏။
သဘာဂဝိသဘာဂဓမ္မာဝဋ္ဋနဝသေန၊ ဖြင့်။ နိဒ္ဒါရိတာနိ၊ ကုန်၏။ ပုနပိ၊ လည်း။
ပါဠိအာဂတဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ သဘာဂဝိသဘာဂဓမ္မာဝဋ္ဋနေန၊ ဖြင့်။ အာဝဋ္ဋဟာရံ၊ ကို။
ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ “**ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ**”တိ ဂါထံ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တဿာ၊
ထိုဂါထာ၏။ ပဒတ္ထော၊ ကို။ ပုဗ္ဗေ၊ ၌။ ဝုတ္တော ဧဝ၊ လျှင်ကတည်း။

**ဓမ္မသာမန် လျှင်းပါးဖွယ်ရှိရကား ‘ဓမ္မောတိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။
ဣန္ဒြိယသံဝရောပါဌ်ဖြင့် ဣန္ဒြိယသံဝရသီလကိုသာ မှတ်အပ်သလော။ ယင်းသို့
မှတ်အပ်သည်ရှိသော် ‘တတ္ထ ယာ သံဝရသီလေ’-ဟု ဆိုလတ္တံ့သော စကားနှင့်
ပုဗ္ဗာပရ ဆန့်ခွဲ၏ စုဒ္ဓိရှိရကား ‘ဣန္ဒြိယ ။လ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ’ ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။
စသဒ္ဓါကား ဝါကျာရမ္ဘ။**

ဓမ္မောတိ၊ ကား။ ကုမ၊ ဌိ။ ပုညဓမ္မော၊ ကို။ အဓိပ္ပေတော၊ ဧ။ တံ ပုညဓမ္မံ၊ ကို။
 ဝိဘဇိတွာ၊ ဤ။ ဒဿေန္တော၊ ရကား။ **“ဓမ္မော ။လ။ မဂ္ဂေါ စာ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊
 ဧ။ ဧတ္ထ၊ ဤနှစ်ပါးသော တရားတို့တွင်။ ကုန္တိယသံဝရသီသေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗမ္ပိ၊ သော။
 သီလံ၊ ကို။ ဂဟိတံ၊ ဧ။ ကုတိ၊ ဤသို့။ **[၄၊ ၁၀၉]** ဒဌဗ္ဗံ၊ ဧ။ ဒုက္ခဒုက္ခတာဒိ ယောဂေန၊
 ဒုက္ခဒုက္ခတာ အစရှိသည်တို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ ဒုက္ခဂတိယော၊ ဒုက္ခ၏
 ဖြစ်ရာတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ကုတိ ကတွာ ကုမိနာ ကာရဏေန၊ ကြောင့်။
 (ဒုက္ခဂတိကတ္တာဟူ၍လည်း ပါ၍ရှိ၏။ ဒုက္ခဂတိကတ္တာ၊ ဒုက္ခ၏ဖြစ်ရာဖြစ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ ဤသို့ ပေး။) သဗ္ဗာ၊ ကုန်သော။ ဥပပတ္တိယော၊ ဥပပတ္တိဘဝတို့သည်။
ဒုဂ္ဂတိ၊ မည်၏။ ယထာဝုတ္တော၊ သော။ ဒုဝိဓော၊ သော။ ဓမ္မော၊ ဌိ။ ပဌမော၊ သော။
 ဓမ္မော၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းဖြင့်။ သုစိဏ္ဏော၊ ကောင်းစွာ
 လေ့ကျက်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ယာ သံဝရသီလေ အဓဏ္ဏကာရိတာကို
 ရည်သည်။) ယတော စ၊ အကြင်အဂတိမှလည်း။ သော ဓမ္မော၊ သည်။ ရက္ခတိ၊ ဧ။
 (အပါယေဟိ ရက္ခတိကို ရည်သည်။) ယတ္ထ စ၊ အကြင် ဂတိ၌လည်း။ ပတိဋ္ဌာပေတိ၊
 တည်စေ၏။ (ဒွေမာ ဘိက္ခဝေစသည်ကို ရည်သည်။) တံ သဗ္ဗံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။
“တတ္ထ ။လ။ ကာရိတာ”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ ကုဒါနိ၊ ဌိ။ တဿ ဓမ္မဿ၊ ဧ။
 အပါယတော၊ မှ။ ရက္ခဏော၊ ဌိ။ ဧကန္တိကာဘာဝံ စင်စစ်မှန်သော အဖို့ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။
 ဝိဘာဝေတုံ၊ ဌာ။ ဂါမဏိသံယုတ္တော၊ ဂါမဏိသံယုတ်၌။ အသိဗန္ဓကပုတ္တသုတ္တံ၊ ကို။
 အာဘတံ၊ ဧ။ ။

တတ္ထ၊ ထိုအသိဗန္ဓကပုတ္တသုတ်၌။ **ဧဝန္တိ** သဒ္ဓေါ၊ သည်။ ပကာရေ အပြားဟူသော
 အနက်၌။ ဝတ္တတိ၊ ဧ။ **စ**-သဒ္ဓေါ၊ သည်။ သမ္ပိဏ္ဏနေ၊ အပေါင်းအနက်၌။ ဝတ္တတိ၊
 ဧ။ ကုမိနာပိ ပကာရေန၊ ဖြင့်လည်း။ အယံ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ။ ကုတိ
 အယံ၊ လျှင်။ အဓိပ္ပာယော၊ တည်း။ **အသိဗန္ဓက-ပုတ္တော**တိ၊ ကား။ အသိဗန္ဓကဿ
 နာမ၊ အသိဗန္ဓက အမည်ရှိသော သူ၏။ ပုတ္တော၊ သော။ ဂါမေ၊ ဌိ။ ဇေဋ္ဌကတာယ၊
 ရွာသူကြီးဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **ဂါမဏိ**၊ မည်၏။ **ပစ္ဆာဘူမကာ**တိ၊ ကား။
 ပစ္ဆာဘူမိဝါသိနော၊ ပစ္ဆာဘူမိအရပ်၌ နေကုန်သော။ **ကာမဏ္ဍလုကာ**တိ၊ ကား။
 သကမဏ္ဍလုနော၊ ရေကရားနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်၏။ **သေဝါလမာလိကာ**တိ၊ ကား။
 ပါတောဝ၊ စောစောသာလျှင်။ ဥဒကတော၊ မှ။ သေဝါလဉ္ဇေဝ၊ မှော်ပန်းကို
 လည်းကောင်း။ ဥပ္ပလာဒီနိ စ၊ ကြာညိုအစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဂဟေတွာ၊

၍။ ဥဒကသုဒ္ဓိဘာဝဇာနနတ္ထံ၊ ရေဖြင့် စင်ကြယ် သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေခြင်းငှာ။
 မာလံ ကတ္တာ၊ ပန်းပြု၍။ ပိဋန္တနကာ၊ ပန်ဆင်ကုန်၏။ **ဥဒကောရောဟကာတိ၊** ကား။
 သာယံ ပါတံ၊ ညနံနက်။ ဥဒကံ၊ သို့။ ဩရောဟဏကာ၊ ဆင်းသက်ကုန်၏။
ဥယျာပေန္တိတိ၊ ကား။ ဥပရိ၊ အထက် နတ်ပြည်သို့။ ယာပေန္တိ၊ ရောက်စေကုန်၏။
သညာပေန္တိတိ၊ ကား။ သမ္မာ၊ စွာ။ ယာပေန္တိ၊ ကုန်၏။ **သဂ္ဂံ နာမ ဩက္ကာမေန္တိတိ၊**
 ကား။ ပရိဝါရေတွာ၊ ခြံရံ၍။ ဌိတာဝ၊ တည်ကုန်လျက်သာလျှင်။ “ဘော၊ အရှင် . . . ။
 ဗြဟ္မလောကံ၊ ဗြဟ္မပြည်သို့။ ဂစ္ဆ၊ သွားလေလော့။ ဘော၊ ရှင်။ ဗြဟ္မလောကံ၊ သို့။ ဂစ္ဆ
 လော့”။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တာ၊ ကုန်၍။ သဂ္ဂံ၊ သို့။ ပဝေသေန္တိ၊ သွင်းကုန်၏။ ။

အနုပရိသက္ကေယျာတိ၊ ကား။ အနုပရိဂစ္ဆေယျ၊ နောက်သို့ အစဉ်လိုက်ရာ၏။
ဥမ္မုဒ္ဓာတိ၊ ကား။ ဥဋ္ဌဟ၊ ပေါ်လော့။ ဝါ၊ ထလော့။ **ည္ဗဝါတိ၊** ကား။ ဇလဿ၊
 ရေ၏။ ဥပရိ၊ အထက်၌။ လ္လဝ၊ ပေါ်လော့။ ဝါ၊ မျောလော့။ **ထလမ္မုဒ္ဓဝါတိ၊** ကား။
 ထလံ၊ ကြည်းသို့။ အဘိရူဟ၊ တက်လော့။ **တတြ ယဿာတိ၊** ကား။ တတြ၊
 ထိုရေအိုင်၌။ ဝါ၊ ထိုသို့ ခွဲရာ၌။ ယာ၊ အကြင်ကျောက်စရစ် အိုးခြမ်းသည်။ အဿ၊
 ဖြစ်ရာ၏။ ယာ၊ အကြင်ကျောက်စရစ်၊ အိုးခြမ်းသည်။ ဘဝေယျ၊ ရာ၏။ (ဤကား
 ရှေး၏ အဖွင့်)။ **သက္ခရကဌလာတိ၊** ကား။ သက္ခရာ ဝါ၊ ကျောက်စရစ်သည်
 လည်းကောင်း။ ကဌလာ ဝါ၊ အိုးခြမ်းသည်လည်းကောင်း။ **သာ အဓောဂါမိ**
အဿာတိ၊ ကား။ သာ၊ ထိုကျောက်စရစ်၊ အိုးခြမ်းသည်။ အဓော၊ အောက်သို့။
 ဂစ္ဆေယျ၊ ရာ၏။ ဟေဋ္ဌာဂါမိ၊ အောက်သို့ သွားသည်။ ဘဝေယျ၊ ရာ၏။ **အဓော**
ဂစ္ဆေယျာတိ၊ ကား။ ဟေဋ္ဌာ၊ သို့။ ဂစ္ဆေယျ၊ ရာအံ့လော။ **မဂ္ဂဿာတိ၊** ကား။
 အရိယမဂ္ဂဿ၊ ၏။ **တိက္ခတာတိ၊** ကား။ တိခိဏတာ၊ ထက်သည်၏ အဖြစ်သည်။
 သာ စ ခေါ၊ ထိုထက်သည်၏အဖြစ်သည်လည်း။ သတ္တကဿ၊ ဓားလက်နက်၏။
 နိသိတဓာရတာ ဝိယ၊ ထက်သော အသွား ရှိသည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့။ န၊ မဟုတ်။ အထ
 ခေါ၊ ကား။ ဣန္ဒြိယာနံ၊ တို့၏။ ပဋျဘာဝေါ၊ ထင်သည်၏အဖြစ်သည်။ ဣတိ၊ ဤသို့။
 ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ **“အဓိမတ္တတာ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ အရိယမဂ္ဂေါ၊ သည်။ အတ္တနာ၊
 သည်။ ပဟာတဗ္ဗကိလေသေ၊ တို့ကို။ အနဝေသသံ၊ အကြွင်းမဲ့။ သမုစ္ဆိန္ဒတိ၊ ဖြတ်၏။
 ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ အတိခိဏော နာမ၊ မထက်သော အရိယမဂ်မည်သည်။
 နတ္ထိ နနု စ၊ လော။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ ပုစ္ဆာ၊ တည်း။ ဧတံ ဝစနံ၊ သည်။ သစ္စံ၊ ၏။

တထာပိ၊ လည်း။ “နော စ ခေါ ယထာ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တဿာ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ကြောင့်။ သဒ္ဓါဝိမုတ္တဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တာနံ၊ သဒ္ဓါ ဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ကိလေသပ္ပဟာနံ၊ ကို။ ပတိ၊ စွဲ၍။ ကာစိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော။ ဝိသေသမတ္တာ၊ အထူးမျှသည်။ (ဝိသေသပ္ပတ္တာ-ဟူ၍လည်း ရှိ၏။ အထူးသို့ ရောက်သော ထက်ခြင်းသည် ပေး)။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္ထံ၊ ဆိုခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ ၏။ အယံ ပန ဝိသေသော၊ ကို။ ဣဓ၊ ဤ။ သဗ္ဗပပတ္တိ သမတိက္ကမနဿ၊ အလုံးစုံသော ဥပပတ္တိဘဝမှ လွန်မြောက်ခြင်း၏။ အဓိပ္ပေတတ္တာ၊ ကြောင့်။ န အဓိပ္ပေတော၊ အပ်။

ယင်းသို့ မလိုအပ်သော် အဘယ်ကို လိုအပ်သနည်း။ ဤ၌ လိုအပ်သော တိက္ခအဖြစ်ပင် မရှိပြီလောစောဒနာရှိရကား ‘ယော ဝဇ္ဇိပမမ ။လ။ အဓိပ္ပေတာ’ကို မိန့်သတည်း။

အဘယ့်ကြောင့် အရဟတ္တမဂ်တို့၏ ပဋူတမအဖြစ်ကိုသာ လိုအပ်သနည်း။ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိသေသကိုလည်း လိုအပ်ကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော-ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိရကား ‘ယသ္မာ ။လ။ ဟောတိတိ’ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ အရိယမဂ္ဂေန၊ သည်။ ဩဓိသော၊ အပိုင်းအခြား အားဖြင့်။ ကိလေသာ၊ တို့ကို။ ပဟိယန္တိ၊ ကုန်၏။ နေသံ၊ ထိုကိလေသာတို့ကို။ တထာ၊ ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ တဉ္စ ပဟာနံ၊ သည်လည်း။ မဂ္ဂဓမ္မေသု၊ မဂ်တရားတို့၌။ **[၄၊ ၁၁၀]** ဣန္ဒြိယာနံ၊ တို့၏။ အပါဠဝပါဠဝပါဠဝတရပါဠဝတမ ဘာဝေန၊ မထင်ရှားသည်၏အဖြစ်၊ ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်၊ အလွန်ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်၊ အတိုင်းထက်အလွန် ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝဇ္ဇိပမမဓမ္မေသု၊ ဝရဇိန်ဥပမာ ရှိသော တရားတို့တွင်။ မတ္ထကပ္ပတ္တာနံ၊ အဆုံးသို့ ရောက်ကုန်သော။ အဂ္ဂမဂ္ဂဓမ္မာနံ၊ အရဟတ္တမဂ်တရားတို့၏။ ယော ပဋူတမဘာဝေါ၊ အကြင် အတိုင်းထက်အလွန် ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ အယံ၊ ဤအတိုင်းထက်အလွန် ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်သည်။ ဣဓ၊ ဤ။ မဂ္ဂဿ၊ ၏။ တိက္ခတာ၊ ထက်သည်၏အဖြစ် မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဓိပ္ပေတာ၊ ၏။ တေနေဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ **“အယံ ။လ။ ရက္ခတိ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ **“တသ္မာ ရက္ခိတစိတ္တဿာ”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ သုတ္တန္တရေန၊ သုတ်တစ်ပါးဖြင့်။ သုဂတိသညိတာနမ္ပိ၊ သုဂတိဟု သမုတ်အပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဥပပတ္တိနံ၊ တို့၏။ ဒုဂ္ဂတိဘာဝံ၊ ကို။ သာဓေတိ၊ ပြီးစေ၏။ ။

၃၂။ ကုဒါနိ၊ ဌိ။ ယထာဝုတ္တဿ၊ သော။ ဓမ္မဿ၊ ဧ။ (သီလမဂ်ကို ယူ)။
 တဏှာဝိဇ္ဇာဒိနံ၊ ကုန်သော။ ဝိသဘာဂဓမ္မာနဉ္စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ သမထ
 ဝိပဿနာဒိနံ၊ ကုန်သော။ သဘာဂဓမ္မာနဉ္စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ နိဒ္ဒါရဏဝသေန၊
 ဖြင့်။ အာဝဋ္ဋဟာရံ၊ ကို။ ယောဇေတွာ၊ ဤ။ ဒသေတုံ၊ ငှာ။ “တတ္ထ ။လ။ အဝိဇ္ဇာ
 စာ”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ဧ။ တံ ဝစနံ၊ သည်။ ပုဗ္ဗေ၊ ဌိ။ ဝုတ္တနယတ္တာ၊ ကြောင့်။
 သုဝိညေယျမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။ **ဣဒံ ဝုစ္စတိ ပြဟ္မစရိယန္တိ၊** ကား။ အရိယံ၊
 ဖြစ်သော။ သမထဝိပဿနာသင်္ခါတံ၊ သော။ ဣဒံ၊ ဤတရားကို။ မဂ္ဂပြဟ္မစရိယန္တိ၊
 မဂ်ဟူသော မြတ်သော အကျင့်ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဧ။

အရိယမဂ်သာ တဏှာအဝိဇ္ဇာအစရှိသည်တို့ကို ပယ်သည်ဖြစ်၍
စောင့်တတ်သည် မဟုတ်တုံလော။ အဘယံကြောင့် ယံ ရက္ခတိ-ဟု နိဗ္ဗာန်ကို
စောင့်တတ်သော ကတ္တား၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆိုလေသနည်း စောဒနာရုံရကား ‘ယံ
။လ။ ဝုတ္တော’ ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ ဆိုသော်လည်း နိဗ္ဗာန်သည် ကတ္တုဗျာပါရ မရှိသည် မဟုတ်တုံလော။
အဘယံကြောင့် စောင့်သကဲ့သို့ ဆိုအပ်သနည်းစောဒနာရုံရကား ‘နိမိတ္တဿ
။လ။ ဥပစရိတတ္တာ’ ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ယံ ရက္ခတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဝုတ္တောသို့ ဆိုက်)။ သဗ္ဗဟိ၊ ကုန်သော။ ဒုဂ္ဂတီဟိ၊
 တို့မှ။ ရက္ခန္တဿ၊ သော။ အရိယမဂ္ဂဿ၊ ဧ။ အာရမ္မဏဘူတော၊ သော။ နိရောဓော၊
 ကို။ ရက္ခန္တော ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ ဝုတ္တော၊ ဧ။ ကဿ၊ ကား။ နိမိတ္တဿ၊ အာရုံအကြောင်း
 ဖြစ်သော နိရောဓ၏။ ကတ္တုဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဥပစရိတတ္တာ၊ တင်စား၍ ခေါ်ဝေါ်
 အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဣမာနိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ၊ တို့ကို။
 ဝိသဘာဂသဘာဂဓမ္မာဝဋ္ဋနဝသေန၊ ဖြင့်။ နိဒ္ဒါရိတာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။
 အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ ။ (ဝိသဘာဂဓမ္မ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရှေးသစ္စာနှစ်ပါးတို့ကို၊
 သဘာဂဓမ္မာဝဋ္ဋန၏ အစွမ်းအားဖြင့် နောက်သစ္စာနှစ်ပါးတို့ကို ထုတ်အပ်ကုန်၏
 ဟူလိုသော်)။

အာဝဋ္ဋဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ ဝိဘင်းအဖွင့်သည်။ နိဌိတာ၊ ပြီးပြီ။ ။

၈-ဝိဘတ္တိဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၃၃။ **တတ္ထ ကတမော ဝိဘတ္တိဟာရော**တိ၊ အစရှိသော စကားသည်။
 ဝိဘတ္တိဟာရဝိဘင်္ဂီ၊ တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုဝိဘတ္တိဟာရဝိဘင်း၌။ ဓမ္မဝိဘတ္တိ၊ ဓမ္မကို
 ဝေဖန်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဘူမိဝိဘတ္တိ၊ လည်းကောင်း။ ပဒဋ္ဌာနဝိဘတ္တိ၊
 လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိဘတ္တိ၊ ဝေဖန်ခြင်းသည်။ တိဝိဓာ၊ ၏။ တာသု၊
 ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဓမ္မေသု၊ သဘောတရားတို့ကို။ ဝိဘာဂတော၊
 ဝေဖန်သောအားဖြင့်။ နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု၊ ကုန်သည်ရှိသော်။ တတ္ထ၊ ထိုသဘောတရားတို့၌။
 လဗ္ဘမာနော၊ သော။ ဘူမိဝိဘာဂေါ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ပဒဋ္ဌာနဝိဘာဂေါ စ၊
 ကိုလည်းကောင်း။ နိဒ္ဒိသိယမာနော၊ သော်။ သုဝိညေယျော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။
 တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဓမ္မဝိဘတ္တိ၊ ကို။ တာဝ၊ စွာ။ နိဒ္ဒိသန္ဓော၊ ပြတော်မူလိုသော
 အရှင်ကစွည်းမထေရ်သည်။ သောဠသဝိဓေ၊ သော။ ပဋ္ဌာနေ၊ သာသနပဋ္ဌာန၌။
 ယေသံ သုတ္တာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝိသေသတော၊ အားဖြင့်။ ဝိဘဇိတဗ္ဗာ၊ ၏။
 တာနိ သုတ္တာနိ၊ တို့ကို။ ဒသေတုံ၊ ဌာ။ **“ဒေ ိလ၊ ဘာဂိယဉ္ဇာ”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊
 ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ ပုညဘာဝနာ၊ ကောင်းမှု၏ ပွားခြင်းသည်။ ဝါသနာ၊ မည်၏။
 တဿ၊ ထိုကောင်းမှုပွားခြင်း၏။ ဘာဝေါ ကောဌာသော၊ အဖို့တည်း။
 ဝါသနာဘာဂေါ၊ ကောင်းမှုပွားခြင်း၏ အဖို့။ တဿ၊ ထိုကောင်းမှုပွားခြင်းအဖို့အား။
 ဟိတံ၊ လျော်သည်တည်း။ (‘သုတ္တဟိတံ တဒ္ဓိတံ’စသည်တို့၌ကဲ့သို့ ဟိတသဒ္ဓါသည်
 အနုကူလအနက်ဟောတည်း။) ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဝါသနာဘာဂိယံ၊** မည်၏။
 သုတ္တံ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ လောဘက္ခန္ဓာဒီနံ၊ လောဘအစု အစရှိသည်တို့ကို။ နိဗ္ဗိဇ္ဈနံ
 ပဒါလနံ၊ ဖောက်ခွဲခြင်းသည်။ နိဗ္ဗေဓော၊ မည်၏။ တဿ၊ ထိုလောဘအစု
 အစရှိသည်တို့ကို ဖောက်ခွဲခြင်း၏။ ဘာဂေါ၊ အဖို့တည်း။ ဣတိ အာဒိ၊ သော။
 (ဣတိကား အာဒိတ္ထ)။ သေသံ၊ သည်။ ပုရိမသဒိသမေဝ၊ ရှေးနှင့်တူသလျှင်ကတည်း။

**ထိုနှစ်သုတ်တို့၏ အထူးကို ပြအံ့သောဌာ ‘ယသ္မိ’ အစရှိသော ပါဠိကို
 မိန့်သတည်း။**

ယသ္မိ သုတ္တေ၊ ၌။ တိဏိ၊ ကုန်သော။ ပုညကြိယဝတ္ထုနိ၊ တို့ကို။ ဒေသိတာနိ၊
 ကုန်၏။ တံ သုတ္တံ၊ သည်။ ဝါသနာဘာဂိယံ၊ မည်၏။ ယသ္မိ ပန သုတ္တေ၊ ၌ကား။
 သေက္ခာသေက္ခာ၊ သေက္ခအသေက္ခတရားတို့ကို။ ဒေသိတာ၊ ကုန်၏။ တံ သုတ္တံ၊

သည်။ နိဗ္ဗေဒဘာဂိယံ၊ မည်၏။ အယဉ္ဇ အတ္ထော၊ သည်လည်း။ ပါဠိယံယေဝ၊ ဌိသာလျှင်။ အာဂမိဿတိ၊ လတုံ။ ။

[၄၊ ၁၁၁] ပုညဘာဂိယာတိ၊ ကား။ ပုညဘာဂေ၊ ကောင်းမှုအဖို့၌။ ဘဝါ၊ ဖြစ်သော အကျင့်တည်း။ တထာ၊ တူ။ **ဖလဘာဂိယာ၊** ဖလဘာဂိယအကျင့်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

တထာ ဖလဘာဂိယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ဟု ဆိုသည်ကို စွဲ၍ ပုညနှင့် ဖလလည်း အတူတူ-ဟု အယူရှိလေရကား ဖလန္တိ ပန သာမညဖလံ-ဟု မိန့်သတည်း။

ဖလန္တိ ပန၊ ဖလဟူသည်ကား။ သာမညဖလံ၊ သာမညဖိုလ်တည်း။ **သံဝရသီလန္တိ** ကား။ ပါတိမောက္ခသံဝရော၊ လည်းကောင်း။ သတိသံဝရော၊ လည်းကောင်း။ ဉာဏသံဝရော၊ လည်းကောင်း။ ခန္တိသံဝရော၊ လည်းကောင်း။ ဝီရိယသံဝရော၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဉ္စသံဝရော၊ တို့သည်။ သံဝရသီလံ၊ မည်၏။ **ပဟာနသီလန္တိ၊** ကား။ တဒင်္ဂပဟာနံ၊ လည်းကောင်း ။လ။ နိဿရဏပဟာနံ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဉ္စပဟာနာနိ၊ တို့တည်း။ တေသု၊ ထိုင်းပါးသော ပဟာနံတို့တွင်။ နိဿရဏပဟာနဝဇ္ဇာနံ၊ နိဿရဏပဟာနံသည် ကြည်အပ်ကုန်သော။ ပဟာနာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဟာနသီလံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ **သောတိ၊** ကား။ ယော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ ဝါသနာဘာဂိယသုတ္တသမ္ပဋိဂ္ဂါဟကော၊ ဝါသနာဘာဂိယ သုတ်ကို နာခံ၏။ သော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ **တေန ဗြဟ္မစရိယေနာတိ၊** ကား။ သံဝရသီလသင်္ခါတေန၊ သော။ ကာရဏဘူတေန၊ သော။ တေန သေဋ္ဌစရိယေန၊ ထိုမြတ်သော အကျင့်ကြောင့်။ ဗြဟ္မစရိ၊ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသည်။ ဘဝတိ၊ ၏။ ဧတ္ထ စ၊ ဤတေန ဗြဟ္မစရိယေန-ဟူသော ပါဌ်၌။ အဋ္ဌသမာပတ္တိဗြဟ္မ-စရိယဿ၊ ရှစ်ပါးသော သမာပတ်တည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို။ ပဋိက္ခေပေါ၊ ပယ်ခြင်းသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ (တေနေဝဟု နိယမကို မပြုသောကြောင့် ဟူလိုသော်)။ ကေစိ ပန၊ တို့သည်ကား။ “တေနေဝ ဗြဟ္မစရိယေနာ”တိ၊ ဟူ၍။ ပဋ္ဌန္တိ ကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုဆရာတို့၏။ မတေန၊ အလိုအားဖြင့်။ တဿ၊ ထိုရှစ်ပါးသော သမာပတ်တည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို။ ပဋိက္ခေပေါ၊ သည်။ သိယာ၊ ရာ၏။

ပဟာနသီလေ ဌိတောတိ၊ ကား။ သမုစ္ဆေဒပဋိပဿဒ္ဓိပဟာနာနံ၊ သမုစ္ဆေဒပဟာနံပဋိပဿဒ္ဓိပဟာနံတို့၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ပဟာနသီလေ၊ ပဟာနသီလ၌။ ဌိတော၊ တည်သည်ဖြစ်၍။ **တေန ဗြဟ္မစရိယေနာတိ၊** ကား။

ပဟာနသီလေန၊ ပဟာနသီလဟု ဆိုအပ်သော။ ဝိသေသဘူတေန၊ သော။ တေန မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယေန၊ ဖြင့်။ ယေ ပန အာစရိယာ၊ တို့သည်ကား။ “တေနော ဗြဟ္မ-စရိယေန”တိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။ (ရှေးဗြဟ္မစရိယေနကို ရည်၍ ဆိုသည်)။ တေသံ၊ တို့၏။ မတေန၊ ဖြင့်။ “ဝါသနာဘာဂိယံ နာမ ။လ။ ကထာ”တိ၊ ဟူ၍။ အယံ ပါဌော၊ ဤပါဌိသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်သင့်၏။ ယေ ပန အာစရိယာ၊ တို့သည်ကား။ “တေန ဗြဟ္မစရိယေန”တိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသံ၊ တို့၏။ မတေန၊ ဖြင့်။ “ဝါသနာ ။လ။ အာနိသံသော”တိ၊ ဟူ၍။ အယံ ပါဌော၊ သည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးသော ပါဌိတို့တွင်။ ကတမော ပါဌော၊ သည်။ ယုတ္တတရော၊ သင့်မြတ်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စေ ဝဒေယျ၊ အံ့။ ပစ္စိမော ပါဌော၊ နောက်ပါဌိသည်။ ယုတ္တတရော၊ သင့်မြတ်၏ဟူ၍။ နိဌ္ဋ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့။ ဂန္ထဗ္ဗံ၊ ရောက်အပ်၏။

အဘယံကြောင့် နောက်ပါဌိသာ သင့်သနည်းဟု အမေးရှိရာသောကြောင့် နောက်ပါဌိ၏သာ သင့်မြတ်ကြောင်းကို ပြအံ့သောငှာ ‘ယသ္မာ’ စသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ ဆိုကာမျှဖြင့် နောက်ပါဌိသာ သင့်မြတ်သည်၏အဖြစ်ကို အဘယ်သို့ မှတ်ရအံ့နည်းစောဒနာရှိရကား ‘န ဟိ’အစရှိသောပါဌ် ထွက်သတည်း။

ကသ္မာ၊ ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ “နိဗ္ဗေဓ ။လ။ ပုကာသနာ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝက္ခတိ၊ လတံ့။ ဟိ၊ စွ။ မဟာထေရော၊ သည်။ သာဝသေသံ၊ အကြွင်းရှိသည်ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ဓမ္မံ၊ ကို။ န ဒေသေတိ၊ မမူ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ပစ္စိမော ပါဌော**၊ သည်။ **ယုတ္တတရော**၊ ၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ ။

၁။ ပစ္စိမော ပါဌော ယုတ္တတရော ။ ။ အဓိပ္ပါယ်ကား မဟဂ္ဂုတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်တို့၏ နိဗ္ဗေဓသဘော မရှိခြင်းကြောင့် နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံ နာမ သုတ္တံ ယာ စတုဿစ္စပုပ္ဖကာသနာ-ဟု သစ္စာလေးပါးကို ပြခြင်းကိုသာ သိလေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုမဟဂ္ဂုတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်တို့ကို နိဗ္ဗေဓဘာဂိယသုတ်ဖြင့် မသင်္ဂြိုဟ်အပ်။ ဝါသနာဘာဂိယသုတ်ဖြင့်သာ သင်္ဂြိုဟ်အပ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုမဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကို သင်္ဂြိုဟ်တတ်သော နောက်ပါဌိသာ သင့်မြတ်၏။ အကယ်၍ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်တို့ကို ဝါသနာဘာဂိယသုတ်ဖြင့် မသင်္ဂြိုဟ်သည်ဖြစ်အံ့၊ နိဗ္ဗေဓသဘော မရှိခြင်းကြောင့် နိဗ္ဗေဓဘာဂိယသုတ်ဖြင့်လည်း မသင်္ဂြိုဟ်အပ်သည်ဖြစ်၍ နှစ်ပါးသော သုတ်မှ လွတ်လေရာ၏။ ယင်းသို့ လွတ်သည်ရှိသော် အရှင်ကစ္စည်းဒေသနာသည် နိရဝသေသ မဟုတ် သည်သာ ဖြစ်ရာ၏-ဟူလိုသော်။

“နတ္ထိ ပဇာနနာ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဥဘိန္နံ၊ ကုန်သော။ သုတ္တာနံ၊ တို့၏။ သာတိသယံ၊ လွန်စွာ။ အသင်္ကရကာရဏံ၊ မရောယှက်ခြင်း၏အကြောင်းကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ တတ္ထ ပါဌေ၊ ဌှံ။ ပဇာနနာတိ၊ ကား။ အရိယမဂ္ဂဿ၊ ၏။ ပဒဋ္ဌာနဘူတာ၊ သော။ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာပညာ၊ သည်။

အောက်၌ ‘ဒွေ သုတ္တာနိ ဝါသနာဘာဂိယဉ္စ နိဗ္ဗေဘာဂိယဉ္စ’-ဟု ဆိုအပ်သောကြောင့် နှစ်သုတ်သာ ဖြစ်ရာ၏။ အဘယ်သို့သောသုတ် ဖြစ်ပါအံ့နည်း စောဒနာရှိရကား ‘ဣမာနိ’အစရှိသောပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ဣမာနိ စတ္တာရိ သုတ္တာနီတိ၊ ကား။ ဝါသနာဘာဂိယနိဗ္ဗေဘာဂိယာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမေသံ သုတ္တာနဉ္စ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ဝက္ခမာနာနံ၊ ဆိုအပ်လတ္တံ့ဖြစ်ကုန်သော။ သံကိလေသဘာဂိယအသေက္ခဘာဂိယာနဉ္စ၊ သုတ်တို့၏လည်းကောင်း။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ သုတ္တာနိ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

ဒေသနာယာတိ၊ ကား။ ဒေသနာနယေန၊ ဒေသနာနည်းဖြင့်။ သဗ္ဗတော ဝိစယေန ဟာရေန ဝိစိနိတွာတိ၊ ကား။ သဗ္ဗတောဘာဂေန၊ အလုံးစုံသော အဖို့ဖြင့်။ ဧကာဒသသု၊ ကုန်သော။ ဌာနေသု၊ တို့၌။ ပက္ခိပိတွာ၊ ထည့်၍။ (ဧကာဒသသုအရကား ပဒပုစ္ဆာအစရှိသော ဝိစယဟာရပဒတ္တတစ်ဆယ့်တစ်ပါးကို ယူ)။ “ယုတ္တိဟာရေန ယောဇေတဗ္ဗာနီ”တိ ဧတေန၊ ဖြင့်။ ဝိစယဟာရယုတ္တိဟာရာ၊ တို့သည်။ ဝိဘတ္တိဟာရဿ၊ ၏။ ပရိကမ္မဌာနံ၊ ပရိကံအရာ၌ တည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေတိ၊ ၏။ “ယာဝတိကာ ဉာဏဿ ဘူမိ”တိ ဣမိနာ၊ ဖြင့်။ ဝိဘတ္တိဟာရဿ၊ ၏။ မဟာဝိသယတံ၊ ကျယ်သော အရာရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ။

[၄၊ ၁၁၂] ၃၄။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝါသနာဘာဂိယနိဗ္ဗေဘာဂိယဘာဝေဟိ၊ ဝါသနာဘာဂိယအဖြစ် နိဗ္ဗေဘာဂိယအဖြစ်တို့ဖြင့်။ ဓမ္မေ၊ သဘောတရားတို့ကို။ ဧကဒေသေန၊ တစ်စိတ်အားဖြင့်။ ဝိဘဇိတွာ၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ဌှံ။ တေ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ သံကိလေသဘာဂိယအသေက္ခဘာဂိယဘာဝေဟိ၊ သံကိလေသဘာဂိယအဖြစ် အသေက္ခဘာဂိယအဖြစ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ သာဓာရဏာသာဓာရဏဘာဝေဟိ၊

၁။ ဝက္ခမာနာနံ ။ ။ ကာမရာဂဗျာပါဒဥဒ္ဓိဘာဂိယသံယောဇနသဒ္ဓါဖြင့် သံကိလေသဘာဂိယ သုတ်တို့ကို၊ ဝိတရာဂအသေက္ခသဒ္ဓါဖြင့် အသေက္ခဘာဂိယသုတ်တို့ကို ဆိုလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ဝက္ခမာနာနဉ္စ ။လ။ ဝသေန-ဟု ဆိုသည်။

သာဓာရဏအဖြစ် အသာဓာရဏအဖြစ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ တစ်နည်း-သံကိလေသ
ဘာဂိယအသေက္ခဘာဂိယဘာဝေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ သာဓာရဏသာဓာရဏ
ဘာဝေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝိဘဇိတုံ၊ ဌာ။ **“တတ္ထ ။လ။သာဓာရဏာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာရဇ္ဈံ၊
၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌှိ။ **ကတမေ ဓမ္မာ**တိ၊ ကား။ ကတမေ သဘာဝဓမ္မာ၊
အဘယ်သဘောတူသော တရားတို့သည်။ **သာဓာရဏာ**တိ၊ ကား။ အဝိသိဋ္ဌာ၊
မထူးကုန်သနည်း။ သမာနာ၊ တူကုန်သနည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။
ဒွေ ဓမ္မာတိ၊ ကား။ ဒုဝေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ပကတိယော၊ သဘောတို့သည်။ ဟိ၊ စွ။
အယံ ဓမ္မသဒ္ဓေါ၊ သည်။ “ဇာတိဓမ္မာနံ သတ္တာနံ”န္တိ အာဒိသု ဝိယ၊ တို့၌ကဲ့သို့။
ပကတိအတ္ထော၊ ပကတိအနက် ရှိ၏။ **နာမသာဓာရဏာ**တိ၊ ကား။ နာမေန၊
အမည်အားဖြင့်။ သာဓာရဏာ၊ ဆက်ဆံ ကုန်၏။ ကုသလာ၊ တို့လည်းကောင်း။
အကုသလာ၊ တို့လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သမာနနာမာ၊ တူသော အမည်ရှိကုန်၏။
တစ်နည်းကား-ဣတိ အာဒိ သမာနနာမာ၊ ဤသို့ အစရှိသော တူသော အမည်ရှိကုန်၏။
ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ဝတ္ထုသာဓာရဏာ**တိ၊ ကား။ နိဿယေန၊ သော။
ဝတ္ထုနာ၊ ဖြင့်။ သာဓာရဏာ၊ ကုန်၏။ ဧကသန္တတိပတိတတာယ၊ တူသော သန္တာန်၌
ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ သမာနဝတ္ထုကာ၊ တူသောမှီရာဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊
လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဝိသေသတော၊ အားဖြင့်။ သံကိလေသပက္ခေ၊ ဌှိ။
ပဟာနေကဋ္ဌာ၊ ပယ်သောအားဖြင့် တူသော တည်ရာ ရှိကုန်သော တရားတို့သည်။
နာမသာဓာရဏာ၊ အမည်အားဖြင့် ဆက်ဆံကုန်၏။ သဟဇေကဋ္ဌာ၊ တကွ
ဖြစ်သောအားဖြင့် တူသောတည်ရာရှိကုန်သော တရားတို့သည်။ **ဝတ္ထုသာဓာရဏာ**၊
တည်ရာဝတ္ထုအားဖြင့် ဆက်ဆံကုန်၏။

၁။ နာမသာဓာရဏာ ။ ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပ္ပရာမာသတရားတို့သည်
သဘောအားဖြင့် ပြားကုန်သော်လည်း ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗအဖြစ်ကို မလွန်ကုန်။ ကာမရာဂ
အစရှိသည်တို့သည်လည်း ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗ အဖြစ်ကို မလွန်ကုန်။ ထို့ကြောင့် နာမသာဓာရဏ
ဖြစ်ကုန်၏-ဟူလိုသော်။

၂။ ဝတ္ထုသာဓာရဏာ ။ ။ သဟဇေကဋ္ဌတရားတို့သည် အချင်းချင်း ဖုသနအစရှိသော
သဘောအားဖြင့် ပြားကုန်သော်လည်း အကြင်မှီရာဝတ္ထု၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုမှီရာဝတ္ထုအားဖြင့်
ဆက်ဆံကုန်၏-ဟူလိုသော်။

အညမ္ဘိ ဧဝံဇာတိယန္တိ ကုမိနာ၊ ဖြင့်။ ကိစ္စပစ္စယပဋိပက္ခာဒိတိ၊ ကိစ္စအကြောင်း ဆန့်ကျင်ဘက်အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ သမာနံ၊ တူသော သဘောတရားကို။ သင်္ဂဏှာတိ၊ ၏။ **မိစ္ဆတ္တနိယတာနံ အနိယတာနန္တိ** ကုဒံ ၀စနံ၊ သည်။ ပုထုဇ္ဇနာနံ၊ တို့ကို။ ဥပလက္ခဏံ၊ မှတ်ကြောင်းမျှသာဖြစ်သော စကားတည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဿတဝါဒါ၊ သဿတအယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်းကောင်း။ ဥစ္ဆေဒဝါဒါ၊ ဥစ္ဆေဒအယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်းကောင်း။ ကုတိ အာဒိကော၊ သော။ သဗ္ဗော၊ သော။ ပုထုဇ္ဇနဘေဒေါ၊ ပုထုဇဉ်အပြားကို။ အာဟရိတွာ၊ ဤ။ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ၏။ မိစ္ဆတ္တနိယတာနံ ဧဝံ စ၊ မိစ္ဆတ္တနိယတပုဂ္ဂိုလ်တို့အားသာလည်းကောင်း။ အနိယတာနံ ဧဝံ စ၊ အနိယတပုဂ္ဂိုလ်တို့အားသာလည်းကောင်း။ သမ္ဘဝတော စ၊ ဖြစ်သင့်သောကြောင့် လည်းကောင်း။ သမ္မတ္တနိယတာနံ၊ သမ္မတ္တနိယတပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ အသမ္ဘဝတော စ၊ ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဒဿနပ္ပဟာတဗ္ဗာ၊ သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်အပ် ကုန်သော။ ကိလေသာ၊ တို့သည်။ သာဓာရဏာ၊ ကုန်၏။ ကုမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ သေသပဒေသုပိ၊ ကြွင်းသော ပုထုဇ္ဇနဿ အစရှိသော ဝါကျတို့၌လည်း။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ။

အရိယသာဝကောတိ ကုဒံ ၀စနံ၊ ကို။ သေက္ခံ၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ဤ။ ဝဒတိ၊ ၏။ **သဗ္ဗာ သာ အဝီတရာဂေဟိ သာဓာရဏာတိ**၊ ကား။ လောကီယ သမာပတ္တိ၊ လောကီယသမာပတ်။ ရူပါဝစရာ၊ ရူပါဝစရသမာပတ်။ အရူပဝစရာ၊ သမာပတ်။ ဒိဗ္ဗဝိဟာရော၊ ရ။ ဗြဟ္မဝိဟာရော၊ ရ။ ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိ၊ ပဌမဈာန် သမာပတ်။ ကုတိ ဧဝမာဒိ ပရိယာယေဟိ၊ ဤသို့ အစရှိသော ပရိယာယ်တို့ဖြင့်။ သာဓာရဏာ၊ ၏။ ကုသလသမာပတ္တိ၊ ကုသိုလ်သမာပတ်။ ကုတိ ကုမိနာ ပန ပရိယာယေန၊ ဤသို့သော ပရိယာယ်အားဖြင့်ကား။ အသာဓာရဏာ၊ သည်။ သိယာ၊ ရာ၏။ ကုမံ ပန ဒေါသံ၊ ဤအပြစ်ကို။ ပဿန္တာ၊ မြင်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ကေစိ၊ တို့သည်။ “ယံ ကိစ္ဆိ ။လ။သဗ္ဗာ သာ အဝီတရာဂေဟိ သာဓာရဏာ”တိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။ ကထံ ကေန ပကာရေန၊ အဘယ်သို့သော အပြားအားဖြင့်။ တေ ဓမ္မာ၊ ထိုသာဓာရဏ ဟူ၍ ဆိုအပ်သော တရားတို့ကို။ ဩဓိသော၊ အပိုင်းအခြားအားဖြင့်။ ဂဟိတာ၊ ကုန်သနည်း။ ဩဓိသော၊ အားဖြင့်။ အထ ဂဟေတဗ္ဗာ၊ အကယ်၍ ယူအပ်ကုန်သည် ဖြစ်အံ့။ ဧဝံ သန္တေသု၊ ဤသို့ ယူအပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ ကထံ ကေန ပကာရေန၊ ဖြင့်။ သာဓာရဏာ၊ ဆက်ဆံကုန်အံ့နည်း။ ကုတိ အနုယောဂံ၊ ဤသို့သော စောဒနာခြင်းကို။

မနသိကတွာ၊ ဤ။ တံ အနုယောဂံ၊ ကိ။ ဝိသောဓေန္တော၊ သုတ်သင်လိုရကား။ ဝါ၊
ဖြေလိုရကား။ **“သာဓာရဏာ” ။လ။အညမည**”န္တိ အာဒိ၊ ကိ။ အာဟ၊ ဧ။

တဿ၊ ထိုပါဠိ၏။ အတ္ထော၊ ကိ။ ဧဝံ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧ။ ယထာ၊
အကြင်ပိုင်းခြားသော အခြင်းအရာဖြင့်။ မိစ္ဆတ္တနိယတနဉ္စ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား
လည်းကောင်း။ အနိယတနဉ္စ၊ တို့အားလည်းကောင်း။ သာဓာရဏာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊
ဤသို့။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ ဧဝံ တထာ၊ ထိုသို့ပိုင်းခြားသော အခြင်းအရာဖြင့်။ ဣမေသံ
ဥဘယေသံယေဝ၊ ဤနှစ်ယောက်သော မိစ္ဆတ္တနိယတပုဂ္ဂိုလ် အနိယတပုဂ္ဂိုလ်
တို့အားသာလျှင်။ ဓမ္မာ၊ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗအစရှိသော တရားတို့သည်။
သာဓာရဏာ၊ ကုန်၏။ သဗ္ဗသတ္တာနံ၊ တို့အား။ သာဓာရဏတာယ၊ ဖြင့်။ န
သာဓာရဏာ၊ ကုန်။ ကသ္မာ၊ ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အညမည**၊ အချင်းချင်း။ **ပရံ**
ပရံ၊ တစ်ပါးတစ်ပါးသော။ **သကံ သကံ**၊ မိမိ၊ မိမိတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော။ **ဝိသယံ**၊
အရာကို။ **နာတိဝတ္တန္တိ**၊ မလွန်ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣမေသံ ဥဘယေသံယေဝ၊
တို့အားသာလျှင်။ သာဓာရဏာ၊ ကုန်၏။ သဗ္ဗသတ္တာနံ၊ တို့အား။ န သာဓာရဏာ၊
ကုန်။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။

အသို့မူ၍ မိမိတို့၏ အရာကို မလွန်သနည်း။ စုဒ္ဓိရှိရကား ‘ပဋိနိယတဉ္စ’
စသည်ကို မိန့်သော်။

မြဲသောအရာ ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပါဠိဖြင့် ပြီးစေလိုရကား ‘ယသ္မာ’
အစရှိသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ တေသံ၊ ထိုတရားတို့အား။ ဝါ၊ ဧ။ ပဝတ္တိဌာနံ၊ ဖြစ်ရာဌာန်သည်။
ပဋိနိယတံ၊ အသီးမြဲ၏။ ဣတရဏာ၊ မမြဲသော ဖြစ်ရာရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ တထာ
ဝေါဟာရော ဧဝ၊ ထိုသို့သာဓာရဏ အသာဓာရဏ-ဟူသော အမည်ဝေါဟာရသည်
ပင်လျှင်။ န သိယာ၊ ရာ။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ ယသ္မာ စ၊

၁။ သာဓာရဏာ ။ ။ သာမညဖြစ်သော တရားတို့သည် သာဓာရဏ မည်ကုန်၏။
ယင်းသို့လျက် အဘယ့်ကြောင့် မိစ္ဆတ္တနိယတပုဂ္ဂိုလ် အနိယတပုဂ္ဂိုလ် အစရှိသည်တို့၏
အစွမ်းအားဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ထိုသာမည ဖြစ်သော တရားတို့၏ ဖြစ်ရာဌာနကို ဆိုလေသနည်း၊
မဆိုသင့်ပြီ။ အကယ်၍ ပိုင်းခြားဆိုသည်ဖြစ်အံ့၊ ထိုတရားတို့ကို သာဓာရဏဟု မဆိုသင့်ပြီ
ဤသို့ စောဒနာရှိရာသောကြောင့် ‘သာဓာရဏာ ဟိ’အစရှိသည်ကို ဆိုတော်မူသည်-ဟူလိုသော်။

ကြောင့်လည်း။ ဧတေ ဧဝ ဓမ္မာ၊ ထိုအသာဓာရဏဟူ၍ ဆိုအပ်သော တရားတို့သည် သာလျှင်။ **[၄၊ ၁၁၃]** ဧဝံ ဣမိနာ ပကာရေန၊ ဤသို့ မိစ္ဆတ္တနိယတာနံ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်။ နိယတဝိသယာ၊ မြဲသောအရာ ရှိကုန်၏။ ဝါ၊ ပိုင်းခြားအပ်သော ဖြစ်ရာရှိကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ယောပိ ။လ။ ဝတ္ထတိ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကို အနွယ်ဗျုတ်ရေကအားဖြင့် ထင်ရှား ပြလိုရကား ‘န တိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ မိစ္ဆတ္တနိယတာနဉ္စ၊ တို့အားလည်းကောင်း။ အနိယတာနဉ္စ၊ တို့အားလည်းကောင်း။ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ၊ သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်အပ်ကုန်သော ကိလေသာတို့သည်။ န သန္တိ၊ မရှိကုန်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်ကုန်။ သန္တိ ဧဝ၊ လျှင်ကတည်း။ အညေသံ ဝါ၊ တစ်ပါးသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့အားကား။ (ဝါသဒ္ဓါကား ဗျုတ်ရိက်အနက် ရှိ၏။) သန္တိ၊ ရှိကုန်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်ကုန်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေ ဧဝ ဓမ္မာ၊ တို့သည်သာလျှင်။ နိယတဝိသယာ၊ ကုန်၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ သေသေပိ၊ ကြွင်းသော ဘာဝနာပဟာတဗ္ဗအစရှိသည် ခြံလည်း။ ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ ဆိုအပ်၏။ ။

အသာဓာရဏဓမ္မကို ပြသော အရှင်ကစ္ဆည်းမထေရ်သည် ‘အဋ္ဌမကဿ’ အစရှိသည်ကိုသာ မဆိုမူ၍ ကတမေ ဓမ္မာ ။လ။ ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗာ-ဟူသော စကားကို အဘယ့်ကြောင့် ဆိုတော်မူသနည်း-ဟူသော အမေးပုစ္ဆာကို ဖြေလို၊ ပယ်လိုရကား ‘အသာဓာရဏော နာမ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

အသာဓာရဏော၊ သော။ ဓမ္မော နာမ၊ မည်သည်ကို။ (ဤကား သာမည၊ ဂဟေတဗ္ဗောသို့ ဆိုက်)။ တဿ တဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ ၏။ ပစ္စတ္တနိယတော၊ အသီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာဖြစ်သော တရားကို။ ဝါ၊ သီးခြား သတ်မှတ်အပ်သော တရားကို။ (ဤကား ဝိသေသ၊ ဂဟေတဗ္ဗော၌ စပ်)။ အရိယေသု၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၌။ သေက္ခာသေက္ခ ဓမ္မဝသေန၊ သေက္ခတရား၊ အသေက္ခတရားတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အနရိယေသု၊ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌။ ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗပဟာတဗ္ဗဝသေန၊ ဘဗ္ဗ၊ အဘဗ္ဗတို့၏ ပယ်အပ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဂဝေသိတဗ္ဗော၊ ရှာအပ်၏။

အသီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာမဟုတ်သော တရားကိုလည်း ယူအပ်ကောင်း ရှာအပ်ကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော။ အဘယ့်ကြောင့် အသီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏

**ဥစ္စာဖြစ်သော တရားကိုသာ ယူအပ်ချာအပ်လေသနည်းဟူသော အမေးကို
ဖြေအံ့သောငှာ ‘ဣတရဿ ။လ။ ဘာဝတော’ကို မိန့်သော်။**

တဿ၊ ကား။ ဣတရဿ၊ အသီးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာမဟုတ်သော တရား၏။
ဝါ၊ သီးခြား မသတ်မှတ်အပ်သော တရား၏။ တထာ၊ ထိုအသာဓာရဏ၏ အဖြစ်ဖြင့်။
နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဘာဝါဘာဝတော၊ ညွှန်ပြ အပ်သော အဖြစ်၏ မရှိသောကြောင့်တည်း။
သော စ ခေါ၊ ထိုအသီးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာဖြစ်သော တရားကိုလည်း။ သာဓာရဏ
ဝိဓုရတာယ၊ သာဓာရဏ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ တံ တံ ဓမ္မံ၊ ကို။ ဥပါဒါယ၊
စွဲ၍။ တထာဝုတ္တဒေသနာနုသာရေန၊ ဖြစ်သော ဒေသနာကို အစဉ်မှီးသဖြင့်။
ဂဟေတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ “ကတမေ ။လ။ ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗာ”တိ
ဣမိနာ၊ ဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ၏။

**ပဋိပတ္တိအရေအတွက်အားဖြင့် အရဟတ္တဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဋ္ဌမက
ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ထိုကို ဝန်ခံစေခြင်းငှာ ‘အဋ္ဌမကဿာတိ’ အစရှိသည်ကို
မိန့်သတည်း။ ဒက္ခိဏေယျအရေအတွက်အားဖြင့် ပဋိလောမအားဖြင့် ရေတွက်သည်
ရှိသော် သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဋ္ဌမက ဖြစ်သည်-ဟူလိုသော်။**

အဋ္ဌမကဿာတိ၊ ကား။ သောတာပတ္တိဖလသစ္စိကိရိယာယ၊ သောတာပတ္တိ
ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာ။ ပဋိပန္နဿ၊ ကျင့်သော သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌာန်
ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဓမ္မတာတိ၊ ကား။ ဓမ္မသဘာဝေါ၊ တရားသဘောသည်။

**ဓမ္မသဘော-ဟူသည် အဘယ်နည်း အမေးရှိသောကြောင့် ‘ပဌမဿ’
စသည်ကို မိန့်သတည်း။**

ပဌမဿ၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ မဂ္ဂဋ္ဌတာ၊ မဂ္ဂဌာန်၏ အဖြစ်သည်။
ဒုတိယဿ၊ သောတာပတ္တိဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဖလဋ္ဌတာ၊ ဖလဌာန်၏အဖြစ်သည်။
ဝါ၊ ကား။ ပဌမဿ၊ ၏။ ပဟိယမာနကိလေသတာ၊ ပယ်အပ်ဆဲဖြစ်သော
ကိလေသာရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဒုတိယဿ၊ ၏။ ပဟိနကိလေသတာ၊
ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ အသာဓာရဏာ၊ မဆက်ဆံ။
(ဤသို့ ပေး)။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ အဋ္ဌမကဿာတိ၊ ကား။ အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌဿ၊ အား။

၁။ အဋ္ဌမကဿ ။ ။ မဂ္ဂဌာန်၏အဖြစ် ပယ်ဆဲသော ကိလေသာရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်
ခပ်သိမ်းသော မဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အဋ္ဌမကဖြစ်သော သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်
တူရကား အဋ္ဌမမည်ကုန်သည်။

နာမန္တိ ကား။ သေက္ခာတိ နာမံ၊ သေက္ခ-ဟူသော အမည်သည်။ သာဓာရဏံ၊ ၎င်း။ **ဓမ္မတာတိ** ကား။ တံ တံ မဂ္ဂဋ္ဌတာ စ၊ ထိုထိုမဂ္ဂဋ္ဌာန်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ဟေဋ္ဌိမဖလဋ္ဌတာ စ၊ အောက်ဖြစ်သော ဖလဋ္ဌာန်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အောက်ဖြစ်သော ဖိုလ်၌ တည်သည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ အသာဓာရဏံ၊ ဆံ။ **ပဋိပန္နကာနန္တိ** ကား။ မဂ္ဂသမင်္ဂီနံ၊ မဂ်နှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ **နာမန္တိ** ကား။ ပဋိပန္နကာတိ နာမံ၊ သည်။ သာဓာရဏံ၊ ၎င်း။ ဧဝံ၊ သို့။ “အဋ္ဌမကဿာ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ အရိယပုဂ္ဂလေသု၊ တို့၌။ အသာဓာရဏဓမ္မံ၊ ကို။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ ဣတရေသု၊ ဘဗ္ဗအဘဗ္ဗဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌။ နယဒဿနတ္ထံ၊ နည်းပြအံ့သောငှာ။ “**ဧဝံ ဝိသေသာနုပဿိနာ**”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၎င်း။

အဘယံကြောင့် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌သာ ဟိနဥက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမကို စွဲ၍ အသာဓာရဏဓမ္မကို ရှုအပ်သနည်း-ဟူသော အမေးကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘လောကီယ-ဓမ္မေသု’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ လောကီယဓမ္မေသု ဧဝ၊ တို့၌သာလျှင်။ ဟိနာဒိဘာဝေါ၊ ဟိနအစရှိသော အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဟိနုက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမံ၊ အယုတ်အမြတ်အလတ်ကို။ ဥပါဒါယ၊ စွဲ၍။ အသာဓာရဏဓမ္မံ၊ အသာဓာရဏ ဖြစ်သော သဘောတရားကို။ ဂဝေသိတဗ္ဗံ၊ ၎င်း။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ တတ္ထ ပါဌေ၊ ၌။ **ဝိသေသာနုပဿိနာ**တိ၊ ကား။ အသာဓာရဏဓမ္မာနုပဿိနာ၊ မဆက်ဆံသော တရားကို ရှုသဖြင့်။

အဘယ်သို့ ရှုအပ်သနည်း-ဟူသော အမေးကို ဖြေလိုရကား ‘မိစ္ဆတ္တနိယတာနံ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

မိစ္ဆတ္တနိယတာနံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ အနိယတာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သာဓာရဏာ၊ အနိယတပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဆက်ဆံကုန်၏။ မိစ္ဆတ္တနိယတာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အသာဓာရဏာ၊ အနိယတပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မဆက်ဆံကုန်။ မိစ္ဆတ္တနိယတေသုပိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်လည်း။ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာနံ၊ နိယတမိစ္ဆာအယူ ရှိကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ အနိယတာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သာဓာရဏာ၊ အနိယတပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဆက်ဆံကုန်၏။ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ နိယတမိစ္ဆာအယူသည်။ အသာဓာရဏာ၊ အနိယတပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မဆက်ဆံ။ ဣတိ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ ဝိသေသာနုပဿိနာ၊ ထူးသော သဘောတရားကို ရှုသဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ။

ဧဝံ သို့။ နာနာနယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဓမ္မဝိဘတ္တိ၊ ကို။ ဒဿေတွာ၊ ဤ။ ဣဒါနိ၊ ဤ။ ဘူမိဝိဘတ္တိ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ပဒဋ္ဌာနဝိဘတ္တိ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝိဘဇိတွာ၊ ဤ။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“ဒဿနဘူမိ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ဧ။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဤ။ **ဒဿနဘူမိ**တိ၊ ကား။ ပဌမမဂ္ဂေ၊ တည်း။

အဘယံကြောင့် ဒဿနဘူမိသည် ‘နိယာမာဝက္ကန္တိ’၏ ပဒဋ္ဌာန်-ဟု ဆိုသနည်း-ဟူသော အမေးကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘ယသ္မာ ပန’စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ ပဌမမဂ္ဂက္ခန္ဓော၊ သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌။ အရိယသာဝကော၊ သည်။ သမ္မတ္တနိယာမံ၊ သမ္မတ္တနိယာမသို့။ ဝါ၊ မဖောက်မပြန်သော သဘောအားဖြင့် မြဲသောမဂ်သို့။ ဩက္ကမန္တော နာမ၊ သက်ဆဲမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တတော၊ ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏမှ။ ပရံ၊ ဤ။ ဩက္ကန္တော၊ သက်ပြီးသည် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ဒဿန ိလပဒဋ္ဌာန”**န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။

အောက်အောက်သော မဂ်သည် အထက်အထက်သောမဂ်ကို ရခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်ပါသောကြောင့် ဘာဝနာဘူမိ ဥပရိမဂ္ဂါနံ ပဒဋ္ဌာန်-ဟု ဆိုကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော။ အသို့မူ၍ ဘာဝနာဘူမိ ဥတ္တရိကာနံ ဖလာနံ ပတ္တိယာ ပဒဋ္ဌာန်-ဟု ဆိုသနည်း-ဟူသော စောဒနာကို နှလုံးပိုက်၍ ‘ကိစ္ဆာပိ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိအာဒိနိ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အစရှိသည်တို့ကို။ အပ္ပဟာယ၊ မပယ်မူ၍။ ကာမရာဂဗျာပါဒိဒိပ္ပဟာနဿ၊ ကာမရာဂဗျာပါဒအစရှိသည်ကို ပယ်ခြင်း၏။ အသက္ကုဏေယျတ္တာ၊ ကြောင့်။ ဟေဋ္ဌိမော ဟေဋ္ဌိမော၊ အောက်အောက်၌ဖြစ်သော။ မဂ္ဂေ၊ သည်။ ဥပရိ ဥပရိ မဂ္ဂါမိဂမဿ၊ အထက်အထက်ဖြစ်သော မဂ်ကို ရခြင်း၏။ ကာရဏံ၊ သည်။ ကိစ္ဆာပိ ဟောတိ၊ ရှင့်။ တထာပိ၊ လည်း။ အရိယမဂ္ဂေ၊ သည်။ အတ္တနော၊ ဧ။ ဖလဿ၊ ဧ။ ဝိသေသကာရဏဉ္စ၊ ထူးသောအကြောင်းသည် လည်းကောင်း။ အာသန္နကာရဏဉ္စ၊ နီးစွာသော အကြောင်းသည်လည်းကောင်း။

ဟောတိ၊ ဧ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **[ဌ၊ ၁၁၄] “ဘာဝနာ ိလပဒဋ္ဌာန”**န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ သုခါ ပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာ၊ သည်။ ဉာဏုတ္တရဿ၊ လွန်သော ဝဉာဏ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ တထာဝိပေစ္စယသမာယောဂေ စ၊ ထိုသို့သဘောရှိသော ဉာဏ်အထူး၏ အကြောင်းညီညွတ်သည်ရှိသော်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ

တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထိုသူခါ ပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာကို။ ဝိပဿနာယ၊ ၏။ ပဒဋ္ဌာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ၏။

ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာကို သမထ၏ ပဒဋ္ဌာန်ဟု ဆိုတော်မူ၏။
ကြွင်းသော ပဋိပဒါသုံးပါးတို့ကား သမထတို့၏ အကြောင်းမဟုတ်ကုန်-ဟု
အနက်ရောက်ခဲ့ဟု စောဒနာရှိရကား ‘ဣတရာ ပန’ အစရှိသော ပါဠိကို
မိန့်သော်။

ဣတရာ၊ ကုန်သော။ တိဿောပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပဋိပဒါ ပန၊ တို့သည်ကား။ သမထံ၊ ကို။ အာဝဟန္တိ ဧဝ၊ ကုန်သလျှင်ကတည်း။ တထာပိ၊ လည်း။ တာသု၊ ထိုပဋိပဒါလေးပါးတို့တွင်။ သဗ္ဗမုဒုတာယ၊ အလုံးစုံသော ပဋိပဒါတို့အောက် နူးညံ့သော ပဋိပဒါကို။ ဒဿိတာယ၊ သော်။ သေသာပိ၊ ကြွင်းသော ပဋိပဒါ တို့ကိုလည်း။ ဒဿိတာ ဧဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ဒုက္ခာ ။လ။ ပဒဋ္ဌာန”**န္တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ။

ဒါနမယံ ပုညကိရိယဝတ္ထုတိ ဧတ္ထ၊ ဌှံ။ ဒါနမေဝ၊ သည်ပင်လျှင်။ ဒါနမယံ၊ မည်၏။ (မယပစ္စည်းကား သွတ္တ-ဟူလိုသော်)။ ပုဇ္ဇမလနိဗ္ဗတ္တနဋ္ဌေန၊ ပူဇော်အပ်သော အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ဖြူစင်သော အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပုညံ၊ မည်၏။ တဒေဝ၊ ထိုပုညသည်ပင်လျှင်။ ကတ္တဗ္ဗတော၊ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကိရိယာ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ပယောဂသမ္ပတ္တိယာဒိနံ၊ ပယောဂသမ္ပတ္တိ အစရှိသည်တို့၏။ အဓိဋ္ဌာန ဘာဝတော၊ တည်ရာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝတ္ထု စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒါနမယပုညကိရိယဝတ္ထု၊ မည်၏။ **ပရတော ယောသဿာတိ၊** ကား။ ဓမ္မဿဝနဿ၊ ၏။ **သာဓာရဏန္တိ** ဧတ္ထ၊ ဌှံ။ ဗီဇံ၊ မျိုးစေ့သည်။ အင်္ဂုရဿ၊ အညွန့်၏။ အာဝေဏိကံ၊ အသီးသော အကြောင်းသည်။ ဟောတိ ဝိယ စ၊ ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဒဿနဘူမိအာဒယော၊ တို့သည်။ နိယာမာဝက္ကန္တိအာဒိနံ၊ သမ္ပတ္တိနိယာမသို့ သက်ပြီးသည်၏ အဖြစ် အစရှိသည်တို့၏။ အာဝေဏိကာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ ယထာ စ၊ ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ အာဝေဏိကံ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ အထ ခေါ၊ ကား။ တဒညကာရဏေဟိပိ၊ ထိုဒါနမယ ဖြစ်သော ပုညကြိယဝတ္ထုမှ တစ်ပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့်လည်း။ ပရတော ယောသဿ၊ တရားနာခြင်း၏။ ပဝတ္တနတော၊ ကြောင့်။ သာဓာရဏံ၊ သော။ ပဒဋ္ဌာနံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ

ဝါရ]

၈-ဝိဘတ္တိဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၄၀၉

အယံ၊ လျှင်။ အဓိပ္ပါယ်၊ တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုဒါနမယ ပုညကိရိယဝတ္ထု၌ ပရတော
ယောသ၏ ပဒဋ္ဌာန်၏အဖြစ်ကို ဆိုရာ၌။ ကေစိ၊ တို့သည်။ ဒါယကဿ၊ အား။
ဒါနနုမောဒနံ၊ အလှူ၏ အနုမောဒနာကို ပြခြင်းသည်။ အာစိန္တံ၊ အလေ့အကျက်တည်း။
ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ ဒါနံ၊ သည်။ ပရတောယောသဿ၊ ၏။ ကာရဏံ၊ တည်း။
ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။

**ထိုကေစိတို့၏ စကားကို မနှစ်သက်လွန်းရကား ‘ဒါယကော ပန’ စသည်ကို
ဆိုသတည်း။**

ပန၊ ထိုသို့ဆိုကုန်သော်လည်း။ ဒါယကော၊ သည်။ ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိံ၊
အလှူအကျိုး၏ စင်ခြင်းကို။ အာကင်္ခန္တော၊ ၍။ ဒါနသီလာဒိ**ဂုဏဝိသေသာနံ**^၁၊
ဒါနသီလအစရှိသည်တို့၏ အကျိုးအထူးတို့ကို။ သဝနေ၊ နာခြင်း၌။ ယုတ္တပ္ပယုတ္တော၊
အလွန်အားထုတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ ဒါနံ၊ ကို။
ဓမ္မဿဝနဿ၊ ၏။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

သီလသမ္ပန္နော၊ သီလနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည်။ ဝိပဋ္ဌိသာရာဘာဝေန၊
နှလုံးမသာ မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ သမာဟိတော၊ တည်ကြည်သည်
ဖြစ်၍။ ဓမ္မစိန္တာသမတ္ထော၊ တရားမှ မကင်းသော အကြံကို ကြံခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်။
ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ သီလံ၊ သည်။ စိန္တာမယဉာဏဿ၊ ၏။ ကာရဏံ၊
သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ **“သီလမယ”**န္တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊
၏။ **ဘာဝနာမယန္တိ**၊ ကား။ သမထသင်္ခါတံ၊ သော။ **ဘာဝနာမယံ**၊ သည်။
ဘာဝနာမယိယာတိ၊ ကား။ ဥပရိဈာနသင်္ခါတာယ စ၊ အထက်ဈာန်ဟု
ဆိုအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော။ ဝိပဿနာသင်္ခါတာယ စ၊ လည်းဖြစ်သော။
ဘာဝနာမယိယာ၊ သော။

**အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ... သမထ-ဟုဆိုအပ်သော ဘာဝနာမယသည်
ဈာန်ပင် ဖြစ်ခဲ့။ ဈာန်-ဟုဆိုအပ်သော ဘာဝနာမယိပညာသည်လည်း သမထပင်
ဖြစ်ခဲ့။ ယင်းသို့ ဖြစ်ခဲ့သော် သမထဟု ဆိုအပ်သော ဘာဝနာမယသည် ဝိပဿနာ-ဟု
ဆိုအပ်သော ဘာဝနာမယိပညာ၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား ဖြစ်တန်စေ၊ သမထလည်း**

၁။ ဂုဏဝိသေသာနံ ။ ။ ဤ၌ ဂုဏသဒ္ဓါသည် ‘ဂုဏော ပဋ္ဌလရာသီသု၊ အာနိသံသော
စ ဗန္ဓုနေ’ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော အနက်တို့တွင် အာနိသံသအနက်ဟောတည်း။

ဖြစ်သော ဈာန်ဟု ဆိုအပ်သော ဘာဝနာမယိပညာ၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား အဘယ်သို့ ဖြစ်အံ့နည်း။ မိမိသည်ပင် မိမိ၏ ပဒဋ္ဌာန် ဖြစ်ရာခဲ့ဟု ဥပရိ-ဟူသော စကားကို မငဲ့မူ၍ ဈာန်သင်္ခါတာယ-ဟူသော စကားကိုသာ ယူ၍ သူတစ်ထူးတို့ စောဒနာအံ့သည်ကို မြင်ရကား ‘ပုရိမံ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ ပုရိမံ ပုရိမံ၊ ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော ဈာန်သည်။ ပစ္စိမဿ ပစ္စိမဿ၊ နောက်နောက်၌ဖြစ်သော ဈာန်၏။ ပဒဋ္ဌာနံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣဒါနိ၊ ၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒါနဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ သီလဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ လောကီယဘာဝနာ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ကေဝလံ၊ သက်သက်။ ယထာဂုတ္တ-ပရတောယောသာဒီနံ ယေဝ၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော တရားနာခြင်း အစရှိသည်တို့၏သာလျှင်။ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ န၊ ကုန်သေး။ အထ ခေါ၊ ကား။ ယထာက္ကမံ၊ စွ။ ပရိယတ္တိဗာဟုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိနမ္ပိ၊ ပရိယတ်၌ များသော အကြားအမြင်ရှိသည်၏အဖြစ်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်ခြင်း၊ မဂ်ဖြစ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိတို့၏လည်း။ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်သေး၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တမ္ပိ နယံ၊ ကိုလည်း။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ “ဒါနမယ”န္တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဒေသနံ၊ ကို။ ဝဇေတိ၊ ပွားစေတော်မူ၏။

တထာ၊ ပါး။ ပတိရူပဒေသဝါသာဒယော၊ တို့သည်။ ကာယဝိဝေကစိတ္တ-ဝိဝေကာဒီနံ၊ တို့၏။ ကာရဏံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣမံ နယံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ “ပတိရူပဒေသဝါသော”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ၌။ ကုသလဝိမံသာယာတိ၊ ကား။ ပဋိသင်္ခါနုပဿနာယ၊ အဖန်တလဲလဲ ဆင်ခြင်သော အနုပဿနာ၏။

၁။ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိနမ္ပိ ။ ။ ပါဠိ၌ သုတမယဉာဏ်ဖြင့် ‘ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလျာဏာ’ အစရှိသော သုတ်ပုဒ်ဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်အပ်သော အနက်ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ‘ပရိယတ္တိ-ဗာဟုသစ္စ’ဟု၊ ယောနိသောမနသိကာရဖြစ်သော ‘အနိစ္စန္တိ ယောနိသော မနသိကရောတိ’ အစရှိသည်ဖြင့် ဟောအပ်သော ဥပါယမနသိကာရကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာနာ-နုယောဂဟု၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့် ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတံ’ အစရှိသည်ဖြင့် ဟောအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိနံ’-ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ မိန့်တော်မူသတည်း။

ကုသလဝီဇံသ၏ အရသည် ကုသိုလ်ပညာ သာမန် ဖြစ်ကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော။ အဘယ့်ကြောင့် ပဋိသင်္ခါနုပဿနာယ-ဟု ဆိုသနည်း-ဟူသော စောဒနာကို နှလုံးထား၍ ‘အကုသလပရိစ္စာဂေါတိ’ စသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

အကုသလပရိစ္စာဂေါတိ ကုမိနာ ဝစနေန၊ ဖြင့်။ ပဟာနပရိညာ၊ ကို။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဋိသင်္ခါနုပဿနာတိ၊ ဟူ၍။ မယာ၊ သည်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။

အကုသလပရိစ္စာဂေါဟူသော ပါဠိဖြင့် ပဟာနပရိညာကို ဆိုသောကြောင့် သမာဓိန္ဒြိယာမန် ဖြစ်သင့်ရကား သမာဓိန္ဒြိယဿာတိ မဂ္ဂသမာဓိန္ဒြိယဿ-ဟု ဖွင့်သော်။

သမာဓိန္ဒြိယဿာတိ၊ ကား။ မဂ္ဂသမာဓိန္ဒြိယဿ၊ မဂ်ဖြစ်သော သမာဓိန္ဒြိယ၏။ သေသံ၊ သည်။ သုဝိညေယျမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ။

ဝိဘတ္တိဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ ဝိဘင်းအဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။ ။

၉-ပရိဝတ္တနဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

 [ဌ၊ ၁၁၅] ၃၅။ တတ္ထ ။လ။ဟာရောတိ၊ သည်။ ပရိဝတ္တနဟာရဝိဘင်္ဂေါ၊ တည်း။

ပရိဝတ္တနဟာရကို ဝေဖန်၍ ပြတော်မူသော အရှင်ကစ္ဆည်းမထေရ်သည် ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိဿ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပဋိ ပက္ခော’ စသဖြင့်လည်းကောင်း၊ ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပဋိပက္ခာ’ စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း ဆိုပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိဿ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိဇ္ဈိက္ခာ ဟောတိ’ စသည်ကို ဆိုဘိသနည်း-ဟု စောဒနာဖွယ် ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ပြအံ့သောငှာ ‘တတ္ထ ယသ္မာ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

တတ္ထ၊ ဤ။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သံဝဏ္ဏိယမာနေ၊ သော။ သုတ္တေ၊ ဤ။ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ၊ ကုန်သော။ ကုသလာကုသလဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပဋိပက္ခဘူတေ၊ ကုန်သော။ အကုသလကုသလဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ပဟာတဗ္ဗဘာဝါဒိဝသေန၊ ပဟာတဗ္ဗ အဖြစ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ နိဒ္ဒါရဏံ၊ ထုတ်ခြင်းသည်။ ပဋိပက္ခတော၊ အားဖြင့်။ ပရိဝတ္တနံ၊ လည်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “သမ္မာ ။လ။ ဘဝတိ”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဤ။ အဝယဝတ္ထာ၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဧတဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အား။ သမ္မာ ပသဌာ၊ ချီးမွမ်းအပ်သော။ သုန္နရာ၊ သော။ ဒိဋ္ဌိ၊

အယူသည်။ ဝါ၊ အမြင်သည်။ အတ္တိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မည်၏။ တဿ သမ္မာဒိဋ္ဌိဿ၊ ထိုချီးမွမ်းအပ်သော ကောင်းသော အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ အဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ သာ ပန သမ္မာဒိဋ္ဌိတာ၊ ထိုချီးမွမ်းအပ်သော ကောင်းသော အမြင်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ပုဗ္ဗဘာဂသမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဝါ၊ မဂ်၏ရှေးအဖို့၌ ဖြစ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့်လည်းကောင်း။ လောကုတ္တရသမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဝါ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိဇ္ဈိက္ခာ ဘဝတိ**တိ၊ ကား။ ပုရိမနယေ၊ ၌။ (ပုဗ္ဗဘာဂသမ္မာဒိဋ္ဌိယာကို ရည်သည်။) ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိယာ၊ ဖြင့်။ ပဟိနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝိက္ခမ္ဘိတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ပစ္ဆိမနယေ၊ ၌။ ပဌမမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိယာ၊ ဖြင့်။ (သမ္မာဒိဋ္ဌိယာလည်း ရှိ၏။ သင့်မြတ်၏။) ပဟိနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သမုစ္ဆိန္နာ၊ အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

ယေ စဿ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာတိ၊ ကား။ မိစ္ဆာဘိနိဝေသဟေတု၊ မှားသော အားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းတည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ အရိယာနံ၊ တို့ကို။ အဒဿနကာမတာဒယော စ၊ ဖူးမြင်ခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၏ အဖြစ် အစရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ လောဘာဒယော စ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပါဏာတိပါတာဒယော စ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ **အနေကေ၊** ကုန်သော။ လာမကဋ္ဌေန၊ ယုတ်မာသော သဘောကြောင့်။ **ပါပကာ၊** ကုန်သော။ အကောသလ္လသမ္ဘူတဋ္ဌေန၊ ကြောင့်။ **အကုသလာ၊** ကုန်သော။ ယေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဣမဿ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ စ၊ ဤအားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း။ ဣမဿ အရိယဿ စ၊ အားလည်းကောင်း။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျံ၊ ကုန်ရာ၏။ **ဓမ္မာတိ၊** ကား။ သမထဝိပဿနာဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ ကား။ သတ္တတ္တိသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ၊ တို့သည်။

သမ္ဘဝန္တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပါရိပူရိ ဂစ္ဆန္တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း နှစ်ချက် ဆိုတော်မူ၏။ အဘယ်တရားတို့သည် ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ အဘယ်တရားတို့သည် ဘာဝနာ၏ ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သနည်း။ အထူးအခြား အပြားမရှိသော် နှစ်ချက်မဆိုတန်တကား-ဟု စောဒနာ ရှိရကား ‘အနုပ္ပန္နာ ။လ။ ဂစ္ဆန္တိ’ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

အနုပုန္နာ၊ မဖြစ်ကုန်သေးသော ကုသိုလ်တရားတို့သည်။ (အနုပုန္နာ ဝါ-ဟု အချို့စာ ရှိ၏။ ဆင်ခြင်)။ သမ္ဘဝန္တိ ကုန်၏။ ဥပုန္နာ၊ တို့သည်။ ဘာဝနံပါရိပုရိ တိုးပွားခြင်း ပြည့်စုံခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ ကုန်၏။ **သမ္မာသင်္ကပ္ပဿာတိ** အာဒိနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ အတ္ထော၊ ကို။ ဣမိနာဝ နယေန၊ ဖြင့်ပင်လျှင်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ အယံ ပန၊ ဤဆိုအပ် လတ္တံသည်ကား။ သမ္မာဝိမုတ္တိအာဒိနံ၊ တို့၏။ ဝိသေသော၊ တည်း။ “အဝိမုတ္တာဝ၊ မလွတ်ကုန်သည်သာလျှင်။ သမာနာ၊ ဖြစ်ကုန်လျက်။ မယံ၊ တို့သည်။ ဝိမုတ္တာ၊ လွတ်ကုန်ပြီ”။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဧဝံသညာဏံ၊ ဤသို့မှတ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကား။ အဝိမုတ္တိယံ၊ မလွတ်သည်၌။ ဝိမုတ္တိသညာဏံ-လွတ်၏ဟူ၍ မှတ်ခြင်းသည်။ သမ္မာဝိမုတ္တိအာဒိနံ၊ တို့၏။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ၊ မည်၏။ တတြ၊ ထိုမိစ္ဆာဝိမုတ္တိဟူသော ပါဌ၌။ အယံ၊ ကား။ ဝစနတ္ထော၊ တည်း။ ဧတဿ၊ ထိုမှတ်ခြင်းအား။ မိစ္ဆာ ပါပိကာ၊ ယုတ်မာသော။ ဝိမုတ္တိ ဝိမောက္ခော၊ လွတ်၏ဟူ၍ မှတ်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ**၊ မည်၏။ (မိစ္ဆာ ပါပိကာ ဝိမုတ္တိ ဝိမောက္ခောတိ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိဟု အချို့ပါဌ ရှိ၏။ မိစ္ဆာ ပါပိကာ၊ သော။ ဝိမုတ္တိ ဝိမောက္ခော၊ လွတ်၏ဟူ၍မှတ်ခြင်းတည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ၊ မည်၏-ဟု ပေး)။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ၊ သည်။ အဋ္ဌဂီ၊ ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိ၏။ (စ သဒ္ဒါကား ဝါကျာရမ္မ ဥပနာသတည်း)။ ယထာဝုတ္တေန၊ သော။ အာကာရေန စ၊ ဖြင့် လည်းကောင်း။ (အဝိမုတ္တာဝ သမာနာ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာကို ယူ)။ မိစ္ဆာဘိနိဝေသဝသေန စ၊ မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ (သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမဟုတ်သည်ကို သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတည်း- အစရှိသည်ဖြင့် ဖောက်ပြန်သော နှလုံးသွင်းခြင်း-ဟုလိုသော်)။ ပဝတ္တာ၊ ၏။ အန္တဒ္ဓယ လက္ခဏာ၊ အယုတ်တရား နှစ်ပါးလျှင် လက္ခဏာရှိ၏။ ဖလဓမ္မာ ပန၊ ဖိုလ်တရား တို့သည်ကား။ **သမ္မာဝိမုတ္တိ**၊ မည်၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကေ၊ မိစ္ဆာအယူရှိကုန်သော သူတို့ကို။ သမာသေဝတော၊ ကောင်းစွာ မှီဝဲသောသူ၏။ မိစ္ဆာဝိမောက္ခော၊ ဖောက်ပြန် မှားယွင်းသော ကြည်ညိုခြင်းသည်။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ၊ မည်၏။ မိစ္ဆာဝိမောက္ခေ စ၊ ဖောက်ပြန် မှားယွင်းသော ကြည်ညိုခြင်း၌ လည်းကောင်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ စ၊ ၌လည်းကောင်း။ သာရန္တိ၊ မြတ်၏ဟူ၍။ ဂဟဏဝသေန၊ အားဖြင့်။ ပဝတ္ထော၊ သော။ အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒေါ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ အန္တမသော၊ အားဖြင့်။ ပါပံ၊ ကို။ ကတွာ၊ ပြုပြီး၍။ “မယာ၊ သည်။ သုကတံ၊ ကောင်းစွာ ပြုအပ်ပေပြီ”။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပစ္စဝေက္ခတော၊

ဆင်ခြင်သောသူအား။ ဥပ္ပန္နမောဟော စ၊ ဖြစ်သော မောဟသည်လည်းကောင်း။
မိစ္ဆာဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ၊ မည်၏။ (ပနကား ပက္ခန္တရ)။

‘အနေကေ ကုသလာ မော သမ္ဘဝန္တိ’ ဟောသည်ကား နော ပါရိပူရိ ဂစ္ဆန္တိ-
ဟူသော သဒ္ဓန္တရသန္နိဌာန်ကြောင့် အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်သည်
ဤ၌ မဖြစ်သင့်ရကား ‘သမ္မာ ။လ။ ဒဿနဿာတိ ဧတ္ထ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်ကိုလည်း လိုအပ်ကောင်းပါသည်
မဟုတ်တုံလော စုဒ္ဓိရှိရကား ‘တဉ္စိ’ စသည်ကို ဆိုသော်။

သမ္မာ ။လ။ ဒဿနဿာတိ ဧတ္ထ ပါဠိ၊ ၌။ **သေက္ခာနံ**၊ တို့၏။ **ပစ္စဝေက္ခဏ**
ဉာဏံ၊ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်ကို။ သမ္မာဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနန္တိ၊ ဟူ၍။ **အဓိပ္ပေတံ၊** ၏။
ဟိ၊ စ။ တံ၊ ထိုအသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်သည်။ ဥတ္တရိဘာဝနာ
ပါရိပူရိယာ၊ အထက်ဖြစ်သော ဘာဝနာ၏ ပြည့်စုံခြင်းငှာ။ သံဝတ္တတိ၊ ၏။

၃၆။ ဧဝံ၊ သို့။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိမုခေန၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိသည်ကို အရင်းပြုသဖြင့်။
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအာဒိ၊ ကို။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ ပါဏာတိပါတအဒိန္နာဒါနကာမေသုမိစ္ဆာ
စာရာဒိတော၊ တို့မှ။ ဝေရမဏိယာဒိဟိ၊ ကြည်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ပါဏာတိ
ပါတာဒိနံ၊ တို့၏။ ပရိဝတ္တနံ၊ လည်ခြင်းကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ **“ယဿာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။
 အာရဒ္ဓံ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ **[၄၊ ၁၁၆] ကာလဝါဒိဿာတိ** ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။
လက္ခဏဝစနံ၊ မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော စကားတည်း။ ဝါ၊ ဥပလက္ခဏ မျှသာဖြစ်သော
စကားတည်း။ ကာလေန ။လ။သဉ္စိတန္တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ သော သမ္မပ္ပလာပဿ
။လ။ဟောတီတိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ (ဤသို့ စသဒ္ဓါနှင့်တကွ ပေး)။
ကာလေန၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော ကာလ၌။ သာပဒေသံ၊ အကြောင်းဥပမာနှင့်
တကွ ဖြစ်သော။ ပရိယန္တဝတိ၊ အပိုင်းအခြားရှိသော။ အတ္ထသဉ္စိတံ၊ အကျိုးနှင့်
ယှဉ်သော။ ဝါစံ၊ စကားကို။ ဘာသိတာ၊ ၏။ သော၊ သည်။ သမ္မပ္ပလာပဿ၊ ကို။
ပဟာနာယ၊ ငှာ။ ပဋိပန္နော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။

၁။ သေက္ခာနံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ အဓိပ္ပေတံ ။ ။ အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏ ပစ္စဝေက္ခဏ
ဉာဏ်သည် အထက်ဖြစ်သော ဘာဝနာ၏ ပြည့်စုံခြင်းငှာ မဖြစ်သောကြောင့် အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏
ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်ကို မလိုအပ်၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်ကိုသာ လိုအပ်၏-
ဟူလိုသော်။

ပုန၊ တစ်ဖန်။ “**ယေ စ ခေါ ကေဝီ**”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိမုခေနေဝ၊
 ဖြင့်သာလျှင်။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအာဒိဟိ ဇေ၊ တို့ဖြင့်ပင်လျှင်။ ပရိဝတ္တနံ၊ ကို။ ပကာရန္တရေန၊
 အပြားတစ်ပါးဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ဧ။၊ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **သန္နိဋ္ဌိကာ**တိ၊ ကား။ ပစ္စက္ခာ၊
 မျက်မှောက်ဖြစ်ကုန်သော။ **သဟဓမ္မိကာ**တိ၊ ကား။ သကာရဏာ၊ အကြောင်းနှင့်
 တကွဖြစ်ကုန်သော။ **ဂါရယျာ**တိ၊ ကား။ ဂရဟိတဗ္ဗယုတ္တာ၊ ကဲ့ရဲ့အပ်သည်နှင့်
 ယှဉ်ကုန်သော။ **ဝါဒါနုဝါဒါ**တိ၊ ကား။ ဝါဒါ စေဝ၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း။
 အနုဝါဒါ စ၊ စွပ်စွဲခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း။ “**ဝါဒါနုပါတာ**”တိပိ၊ လည်း။ ပါဌော၊
 သည်။ အတ္ထိ၊ ဧ။၊ ဝါဒါနုပဝတ္ထိယော၊ အပြစ်တို့အား လျော်စွာ ဖြစ်ခြင်းတို့သည်။
 ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **ပုဇ္ဇာ**တိ၊ ကား။ ပူဇနီယာ၊ ပူဇော်အပ်ကုန်သည်။
ပါသံသာတိ၊ ကား။ ပသံသိတဗ္ဗာ၊ ချီးမွမ်းအပ်ကုန်သည်။ ။

ပုန၊ တစ်ဖန်။ “**ယေ စ ခေါ ကေဝီ**”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ မဇ္ဈိမာယ၊ အလယ်၌
 ဖြစ်သော။ ပဋိပတ္တိယာ၊ အကျင့်ဖြင့်။ **အန္တဒ္ဒယပရိဝတ္တနံ**၊ အယုတ်တရားနှစ်ပါး
 အပေါင်း၏ လည်ခြင်းကို။ ဒဿေတိ၊ ဧ။၊

တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗာ**တိ အာဒိနိ၊ ကုန်သော။ စတ္တာရိ ပဒါနိ၊ တို့ကို။
 ဝတ္ထုကာမဝသေန၊ ဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ **ဘာဝယိတဗ္ဗာ ဗဟုလီကာ-**
တဗ္ဗာတိ ပဒဒ္ဒယံ၊ ကို။ ကိလေသကာမဝသေန၊ ဖြင့်။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ဧ။၊

ကာမတို့မှ ကြဉ်ခြင်းသည် ဓမ္မစင်စစ် ဖြစ်ပါသည် မဟုတ်ကုန်လော။
ယင်းသို့လျက် အဘယ့်ကြောင့် အဓမ္မ ဖြစ်အံ့နည်းဟု စောဒနာရှိရကား ‘တေသံ
အဓမ္မောတိ ဘာဝေတဗ္ဗော နာမ သိယာ ဣတိ သာ တေသံ အဓမ္မော အာပဇ္ဇတိတိ
အဓိပ္ပါယော’-ဟူသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ ဘာဝေတဗ္ဗ ဓမ္မမည်သည် ရှိပါသော် ကာမတို့မှ ကြဉ်ခြင်းသည်
ဘာဝေတဗ္ဗဖြစ်သောကြောင့် ဓမ္မပင် ဖြစ်ကောင်း၏တကား စောဒနာ ရှိရာ
သောကြောင့် ‘ကာမာ စ တေသံ ဘာဝေတဗ္ဗာ ဣစ္ဆိတာ’ ပါဌ်ကို ဆိုသတည်း။

၁။ အန္တဒ္ဒယပရိဝတ္တနံ ။ ။ ဤ၌ မဇ္ဈိမပဋိပတ္တိဟူသည်ကား မဂ်တည်း။ ကာမသုခလ္လိ-
 ကာနုယောဂတည်းဟူသော အယုတ်တရား၊ အတ္တကိလမထာနုယောဂတည်းဟူသော
 အယုတ်တရား အစရှိသည်တို့မှ လွတ်သောကြောင့်ကား မဇ္ဈိမဟူပါသတည်း။ အန္တဒ္ဒယ
 ဟူသည်ကား ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ အတ္တကိလမထာနုယောဂ နှစ်ပါးတည်း။

ယင်းသို့ ကာမတို့ကို ဘာဝေတဗ္ဗဟု အလိုရှိစေကာမူ အဘယ့်ကြောင့် ကာမတို့မှ ကြဉ်ခြင်းသည် အဓမ္မဖြစ်ရအံ့နည်းစောဒနာရှိရကား ‘ကာမေဟိ စ ဝေရမဏီ ကာမာနံ ပဋိပက္ခော’ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တေသံ အဓမ္မောတိ ဧတ္ထ၊ ဌှိ။ ဘာဝေတဗ္ဗော၊ ပွားစေအပ်သော။ ဓမ္မော နာမ၊ မည်သည်။ သိယာ၊ ရာ၏။ ကာမာ စ၊ တို့ကိုလည်း။ တေသံ၊ ထိုသူတို့သည်။ ဘာဝေတဗ္ဗော၊ ပွားစေအပ်ကုန်၏ဟူ၍။ ဣစ္ဆိတာ၊ အလိုရှိအပ်ကုန်၏။ ကာမေဟိ၊ တို့မှ။ ဝေရမဏီ စ၊ ကြဉ်ခြင်းသည်လည်း။ ကာမာနံ၊ တို့၏။ ပဋိပက္ခော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထိုကာမတို့မှ ကြဉ်ခြင်းသည်။ တေသံ၊ ထိုသူတို့အား။ အဓမ္မော၊ အဓမ္မဟူ၍။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ ။

နိယျာနိကော ဓမ္မောတိ၊ ကား။ ဝိပဿနာယ၊ နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ အရိယမဂ္ဂေါ၊ တည်း။ ဒုက္ခောတိ ဣမိနာ၊ ဖြင့်။ ပါပံ၊ ကို။ နိဇ္ဇရာပေဿာမ၊ ကွယ်ပျောက်စေအံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဝတ္တိတံ၊ ဖြစ်စေအပ်သော။ သရီရတာပနံ၊ ကိုယ်ကို ပူလောင်စေခြင်းကို။ ဝဒတိ၊ ၏။ သုခေါတိ၊ ကား။ အနဝဇ္ဇပစ္စယပရိဘောဂသုခံ၊ အပြစ်မရှိသော ပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ချမ်းသာတည်း။ ဧတေသုပိ ဝါရေသု၊ ထိုနှစ်ဝါရ တို့၌လည်း။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ လျှင်။ အဓမ္မဘာဝါပတ္တိံ၊ အဓမ္မအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကို။ ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဆိုအပ်၏။

ဣဒါနိ၊ ဌှိ။ အသုဘသညာဒိမုခေန၊ အသုဘသညာအစရှိသည်ကို အရင်းပြု သဖြင့်။ သုဘသညာဒိပရိဝတ္တနံ၊ သုဘသညာ အစရှိသည်တို့၏ လည်ခြင်းကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ “ယထာ ဝါ ပနာ”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ၊ အားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ကိလေသာသုစိပဉ္စရဏဝသေန၊ ကိလေသာတည်းဟူသော မစင်ကို ယိုစေခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တေဘူမကသင်္ခါရာ၊

၁။ အဓမ္မဘာဝါပတ္တိံ ။ ။ အကယ်၍ အတ္တကိလမထာနုယောဂသည် ဓမ္မဖြစ်အံ့၊ ထိုဓမ္မ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဝိပဿနာမဂ်တည်းဟူသော နိယျာနိကသည် အဓမ္မအဖြစ်သို့ ရောက်ရာ၏။ ဒုက္ခသည် ဓမ္မဖြစ်အံ့၊ ထိုဓမ္မ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ချမ်းသာသည် လည်းကောင်း၊ အပြစ်မရှိသော ပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ခြင်းချမ်းသာသည်လည်းကောင်း အဓမ္မအဖြစ်သို့ ရောက်ရာ၏-ဟူလိုသော်။

ဝါရ]

၁၀-၀၀၀စနဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၄၁၇

တို့သည်။ အသုဘတော၊ အားဖြင့်။ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊ ထင်ကုန်၏။ ဣတိ ကတ္တာ၊ ဤ။ **“သဗ္ဗ
 ။လ။ ဝိဟရတော”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ **“ယံ ယံ ဝါ ပနာ”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။
 ပဋိပက္ခဿ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော တရား၏။ လက္ခဏံ၊ ကို။ ဝိဘာဝေတိ၊ ၏။
 တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **အဇ္ဈာပနော**တိ၊ ကား။ အဓိအာပနော၊ ရှေ့ရှုရောက်သည်။
 အဘိဥပဂတော၊ ရှေ့ရှုရောက်သည်။ ပရိညာတော၊ ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သည်။
 (ပဋိညာတောလည်း ရှိ၏။ ဝန်ခံအပ်သည်။) ဘဝတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊
 တည်း။ ။

ပရိဝတ္တနဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။ ။

၁၀-၀၀၀စနဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

 [၄၊ ၁၁၇] ၃၇။ **တတ္ထ ။လ။ ဟာရော**တိ၊ သည်။ ၀၀၀စနဟာရဝိဘင်္ဂေါ၊
 တည်း။ တတ္ထ၊ ဌ။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းဖြင့်။ ၀၀၀စနနိဒ္ဒေသော၊ ဝေဝုဇ်ကို
 ပြခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ အာကာရံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“ဧကံ ။လ။
 နိဒ္ဒိသတိ”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ **၀၀၀စနေဟိ**တိ၊ ကား။ ပရိယာယသဒ္ဓေဟိ၊ တို့ဖြင့်။
 ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ပဒတ္ထော၊ ကို။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေးနိဒ္ဒေသဝါရ၌။ ဝုတ္တော
 ဧဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ကသ္မာ ပန၊ ကား။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဧကံ ဓမ္မံ၊ ကို။
 အနေကပရိယာယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ နိဒ္ဒိသတိ၊ နည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ စောဒနာ၊
 တည်း။ ပရိဟာရော၊ ကို။ မယာ၊ သည်။ ဝုစ္စတေ၊ အံ့။ ဒေသနာကာလေ စ၊
 ဟောသောကာလ၌လည်းကောင်း။ အာယတိဉ္စ၊ နောင်ဆင်ခြင်သောကာလ၌
 လည်းကောင်း။ ကဿစိ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူအား။ ကထဉ္စိ၊ တစ်စုံ တစ်ခုသော
 အပြားအားဖြင့်။ တဒတ္ထပဋိဗောဓော၊ ထိုတရား၏ အနက်ကို သိစေခြင်းသည်။
 (နောက်တစ်ပါးသော ပရိယာယသဒ္ဓါဖြင့်)။ သိယာ၊ ရာ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
ပရိယာယဝစနံ၊ ပရိယာယသဒ္ဓါကို။ ဘဂဝါ၊ သည်။ နိဒ္ဒိသတိ၊ ၏။

၁။ ပရိယာယဝစနံ ။ ။ ရှေးဦးစွာ ဟောအပ်သော ပရိယာယသဒ္ဓါဖြင့် မသိသော
 သူသည် နောက်တစ်ပါးသော ပရိယာယသဒ္ဓါဖြင့် သိရာ၏ဟု ရည်ရွယ်တော်မူ၍ ပရိယာယသဒ္ဓါကို
 ပြတော်မူသည်-ဟူလိုသော်။

တသ္မိံ ခဏေ၊ ထိုပရိယာယ်သဒ္ဓါကို ဟောသောခဏ၌။ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တာနံ၊ အာရုံတစ်ပါးတို့ဖြင့် အထူးထူးအပြားပြား ပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိကုန်သော သူတို့အား လည်းကောင်း။ အညဝိဟိတာနံ၊ တစ်ပါးကို ကြံကုန်သော သူတို့အားလည်းကောင်း။ (ဝိပရိယာယာနံ၊ ဖောက်ပြန်ကုန်သော သူတို့အားလည်းကောင်း။ ဤပါဌ်ကား အချို့စာ မရှိ။ အညေန၊ သော။ ပရိယာယေန၊ ဖြင့်။ တဒတ္ထာဝဗောဓနတ္ထံ၊ ထိုတရား၏အနက်ကို သိစေခြင်းငှာ။ ပရိယာယဝစနံ၊ ကို။ ဘဂဝါ၊ သည်။ နိဒ္ဒိသတိ၊ ၏။

အဘယံကြောင့် တစ်ပါးသော ပရိယာယ်ဖြင့် ထိုတရား၏အနက်ကို သိအံ့နည်း။ ဤသို့ ပရိယာယ်သဒ္ဓါဖြင့် ဟောသည်ရှိသော် ဒဋ္ဌိကရဏသာ ဖြစ်ကောင်းသည် မဟုတ်တုံလော-ဟူသော စောဒနာကို ရည်၍ 'တေနော' စသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ကသ္မာ၊ ကား။ တေနော ပဒေန၊ ထိုပရိယာယ်ပုဒ်ဖြင့်သာလျှင်။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ဝစနေ၊ ဟောသည်ရှိသော်။ တဒညေသံ၊ ထိုပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသောသူ အစ ရှိသည်တို့မှ တစ်ပါးသော သူတို့အား။ တတ္ထ၊ ထိုသို့ ဟောခြင်း၌။ အဓိဂတတာ၊ လွန်စွာ သိသည်၏အဖြစ်သည်။ သိယာ၊ ရာ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တဒတ္ထာဝ ဗောဓနတ္ထံ၊ ငှာ။ ပရိယာယဝစနံ၊ ကို။ ဘဂဝါ၊ သည်။ နိဒ္ဒိသတိ၊ ၏။ (ဤသို့ ပြန်၍ သမ္ပန်)။ မန္တဗုဒ္ဓိနံ၊ နုန့်သော ပညာရှိသော သူတို့အား။ ပုနပျုနံ၊ ဖန်။ တဒတ္ထသလ္လက္ခဏေ၊ ထိုတရား၏ အနက်ကို မှတ်ခြင်း၌။ အသမ္မောသနတ္ထံ၊ မမေ့လျော့ စေခြင်းငှာ။ ပရိယာယဝစနံ၊ ကို။ ဘဂဝါ၊ သည်။ နိဒ္ဒိသတိ၊ ၏။ အနေကေပိ၊ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ အတ္ထာ၊ တို့သည်။ သမာနဗျဉ္ဇနာ၊ တူသောသဒ္ဓါ ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယာ အတ္ထန္တရပရိကပ္ပနာ၊ အကြင်အနက် အထူးကို ကြံခြင်းသည်။ သိယာ၊ ရာ၏။ တဿာ၊ ထိုအနက်အထူးကို ကြံခြင်းကို။ ပရိဝဇ္ဇနတ္ထမ္ပိ၊ ကြည်ခြင်းငှာလည်း။ ပရိယာယဝစနံ၊ ကို။ ဘဂဝါ၊ သည်။ နိဒ္ဒိသတိ၊ ၏။ နိယက္ခာသတ္ထေ သေယျထာပိ၊ နိယက္ခာကျမ်း၌ကဲ့သို့။ အနညဿ၊ တစ်ပါး မဟုတ်သော ပရိယာယ်သဒ္ဓါကို။ ဝစနေ၊ ဟောသည်ရှိသော်။ အနေကာဟိ၊ ကုန်သော။ တာဟိ တာဟိ သညာဟိ၊ ထိုထိုသို့သော သိစေခြင်းတို့ဖြင့်။ တေသံ တေသံ အတ္တာနံ၊ တို့ကို။ ဉာပနတ္ထမ္ပိ၊ ငှာလည်း။ ပရိယာယဝစနံ၊ ကို။ ဘဂဝါ၊ သည်။ နိဒ္ဒိသတိ၊ ၏။ ဓမ္မကထိကာနံ၊ တို့အား။ တန္တိအတ္ထုပနိဗန္ဓနပရာဝဗောဓနာနံ၊ ပါဠိ၏အနက်ကို စိတ်၌ ထားခြင်း၊ လွန်စွာ သိခြင်းတို့၏။ (ဤကား ပါဌ်ရှိတိုင်း ပေးသည်။ တန္တိ အတ္ထုပနိဗန္ဓန ပရာဝဗောဓနံ

ရှိလိုမည် ထင်၏။ ထိုထိုသို့သော အနက်ကို စိတ်၌ ထားခြင်း၊ လွန်စွာ သိခြင်းတို့၏။ သုခသိဒ္ဓိယာပိ၊ ပြီးလွယ်စေခြင်းငှာလည်း။ ပရိယာယဝစနံ၊ ကို၊ ဘဂဝါ၊ သည်။ နိဒ္ဒိသတိ၊ ၏။ အတ္တနော၊ ကိုယ်တော်၏။ ဝါ၊ အား။ ဓမ္မနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါပုတ္တိယာ၊ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို။ ဝိဘာဝနတ္ထံ ဝါ၊ ထင်ရှားပြအံ့သောငှာလည်းကောင်း။ ဝေနေယျာနံ၊ တို့အား။ တတ္ထ၊ ထိုဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၌။ ဗီဇာဝပနတ္ထံ ဝါ၊ အကြောင်း၏ ပြည့်စုံစေခြင်းငှာ လည်းကောင်း။ ပရိယာယဝစနံ၊ ကို၊ ဘဂဝါ၊ သည်။ နိဒ္ဒိသတိ၊ ၏။ ။

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရား၏ ပရိယာယဖြစ်သော ဒေသနာတော်၏ များစွာသော အကျိုးတို့ကို ဆိုပြီး၍ ယခုအခါ ကိုယ်တော်၏ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်လျှင် ဘုရားရှင်တို့သည် ဘုရား၏ တင့်တယ်ခြင်းဖြင့် များစွာသော ပရိယာယ်သဒ္ဓါတို့ဖြင့် တရားဟောတော်မူကုန်သတည်း-ဟု ပြလိုရကား ‘ကိ ဗဟုနာ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဗဟုနာ စ၊ များစွာဆိုသဖြင့်လည်း။ ကိ၊ အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း။ ယဿ၊ ဓမ္မဓာတုယာ၊ အကြင်သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏။ သုပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ၊ ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ တို့သည်။ သဗ္ဗသ္မိ၊ သော။ အတ္ထေ၊ ၌။ အပ္ပဋိဟတဉာဏာစာရာ၊ အပိတ်အပင်မရှိသော ဉာဏ်တော်၏ဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ ယထာ၊ ကဲ့သို့၊ တထာ၊ တူ။ သဗ္ဗသ္မိ၊ သော။ သဒ္ဓဝေါဟာရေ၊ ၌။ အပ္ပဋိဟတဉာဏာစာရာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ တဿ၊ ကြောင့်။ ဧကမ္မိ၊ အတ္ထံ၊ ကိုလည်း။ အနေကေဟိ၊ ကုန်သော။ ပရိယာယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဗောဓေတိ၊ သိစေတော်မူ၏။ တတ္ထ၊ ထိုသို့ဟောခြင်း၌။ ဝါ၊ ထိုသဒ္ဓဝေါဟာရ၌။ ဒန္ဓာယိတတ္ထံ၊ နုန့်သည်၏ အဖြစ်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ အတ္ထဿ၊ ၏။ ဝိတ္တာယိတတ္ထံ၊ ပြန့်သည်၏အဖြစ်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဓမ္မဒေသနာဟာနိပိ၊ ၏ယုတ်ခြင်း သည်လည်း။ န ဟောတိ၊ ဖြစ်။ အယံ ဗုဒ္ဓဓမ္မော၊ သည်။ အာဝေဏိကောဝ၊ အသီးသော ဘုရားတို့၏ ဥစ္စာသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဠဗ္ဗံ၊ ၏။ ပရိယာယဒေသနံ၊ ပရိယာယ်ဖြစ်သော ဒေသနာကို။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ **“အာသာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုအာသာ အစရှိသော ဒေသနာ၌။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ **“အာသာ ။လ။ အတ္ထဿာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ဝစနေ၊ ၌။ **ဘဝိဿဿ အတ္ထဿာ**တိ၊ ကား။ အနာဂတဿ၊ သော။ ဣစ္ဆိတဗ္ဗဿ၊

သော။ အတ္တဿ၊ အကျိုးကို။ **“အဝဿံ အာဂမိဿတိ”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ တဿာ၊
 ထိုတောင့်တခြင်း၏။ ပဝတ္တိယာ၊ ဖြစ်ခြင်း၏။ အာကာရံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။
 အနာဂတတ္ထဝိသယာ၊ အနာဂတ်အကျိုးလျှင် အာရုံရှိသော။ တဏှာ၊ သည်။ **အာသာ၊**
 မည်၏။ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နတ္ထဝိသယာ၊ အနာဂတ်အကျိုး ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးလျှင်
 အာရုံရှိသော။ တဏှာ၊ သည်။ **ပိဟာ၊** မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ ဧတာသံ၊
 ထိုအာသာ ပိဟာတို့၏။ ဝိသေသော၊ တည်း။ ။

အတ္တနိပ္ပတ္တိပဋိပါလနာတိ၊ ကား။ ယာယ၊ အကြင်တဏှာဖြင့်။ ဣစ္ဆိတဿ၊
 သော။ အတ္တဿ၊ အကျိုး၏။ နိပ္ပတ္တိ၊ ပြီးခြင်းကို။ ပဋိပါလေတိ အာဂမေတိ၊ ငုံလင့်၏။
 ဝါ၊ ကား။ ယာယ၊ ဖြင့်။ နိပ္ပန္နံ၊ ပြီးပြီးသော။ အတ္တံ၊ အကျိုးကို။ ပဋိပါလေတိ ရက္ခတိ၊
 ၏။ အယံ၊ ဤတဏှာသည်။ **[၄၊ ၁၁၈] အဘိနန္ဒနာ** နာမ၊ မည်၏။ ယထာလဒ္ဓဿ၊
 အကြင်အကြင် ရအပ်ပြီးသော။ အတ္တဿ၊ အကျိုးကို။ ကေလာယနာ နာမ၊
 မရက်မစက် နှစ်သက်မြတ်နိုးခြင်း မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။
 တံ အတ္တနိပ္ပတ္တိ၊ ထိုအကျိုး၏ပြီးခြင်းကို။ သတ္တသင်္ခါရဝသေန၊ သတ္တဝါသင်္ခါရတို့၏
 အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိဘဇိတွာ၊ ချ်။ ဒဿေန္တော၊ ရကား။ **“ပိယံ ဝါ ဉတိ”**န္တိ အာဒိ၊
 ကို။ အာဟ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ်။ **ဓမ္မန္တိ၊** ကား။ အတိက္ကဋ္ဌာရမ္မဏံ၊
 အတိက္ကဋ္ဌာရုံဖြစ်သော။ ရူပါဒိအာရမ္မဏဓမ္မံ၊ ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံတရားကို။
 အဘိနန္ဒတိ၊ အလွန်နှစ်သက်၏။ အနိဋ္ဌာရမ္မဏေဟိပိ၊ အနိဋ္ဌာရုံတို့ဖြင့်လည်း။
 (စက္ခုဒြါရာရမ္မဏေဟိ-ဟု စာအများ ရှိ၏။ ဆင်ခြင်ပါ)။ တံ၊ ထိုသတ္တဝါသင်္ခါရကို။
 ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“အပ္ပဋိက္ကုလတော ဝါ အဘိနန္ဒတိ”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

အနိဋ္ဌာရုံဖြစ်လျက် အဘယ်သို့ အဘိနန္ဒန ဖြစ်ရာအံ့နည်း-ဟူသော
စောဒနာကို နှလုံးထား၍ ‘ပဋိက္ကုလေပိ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ ပဋိက္ကုလေပိ၊ စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် ရှိသော်လည်း။ ဝိပလ္လာသဝသေန၊ ဖြင့်။
 သတ္တံ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သင်္ခါရံ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ အပ္ပဋိက္ကုလတော၊
 စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် မရှိသောအားဖြင့်။ အဘိနန္ဒတိ၊ ၏။ ။

ယာသု အနေကဓာတူသု၊ အကြင်များစွာသော ဓာတ်တို့၌။ ပဝတ္တိယာ၊
 ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ တဏှာ၊ ကို။ **“အနေကဓာတူသု သရာ”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ၏။ တာ
 ဓာတုယော၊ တို့ကို။ ဝိဘာဂေန၊ ဖြင့်။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“စက္ခုဓာတူ”**တိ အာဒိ၊ ကို။
 ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဓာတုဝိဘင်္ဂီဒိသု၊ တို့၌။ ကာမဓာတုအာဒယော၊ ကုန်သော။ အညာပိ၊

ကုန်သော။ အနေကဓာတုယော၊ တို့သည်။ ကိဉ္ဇာပိ အာဂတာ၊ ကုန်၏ရှင်း။ တထာပိ၊ လည်း။ တာသမ္ပိ၊ ထိုကာမဓာတ် အစရှိသော များစွာသော ဓာတ်တို့၏လည်း။ ဧတ္ထေဝ၊ ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ဓာတ်တို့၌သာလျှင်။ သမဝရောဓော၊ ဝင်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿနတ္ထံ၊ ဌာ။ အဌာရသေဝ၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ဓာတ်တို့ကို သာလျှင်။ ဧတ္ထ၊ ဤဓာတ်တို့ကို ဝေဖန်၍ ပြရာ၌။ ဝါ၊ ဤနေတ္တိကျမ်း၌။ ဒဿိတာ၊ ကုန်၏။ **ကေစိ ရူပါဓိမုတ္တာတိ** အာဒိ၊ သည်။ တာသု ဓာတုသု၊ တို့၌။ တဏှာယ၊ ၏။ ပဝတ္တိဒဿနံ၊ ဖြစ်ရာကို ပြသော စကားတည်း။

ယင်းသို့ တဏှာ၏ ဖြစ်ရာကို ပြပါသော် တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ဓာတ်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပြပါလော။ အသို့မူ၍ အာရုံခြောက်ပါးတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာ ပြလေသနည်း-ဟူသော စောဒနာပုစ္ဆာကို ရည်၍ ‘တတ္ထ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

တတ္ထ၊ ထိုတဏှာ၏ဖြစ်ရာကို ပြရာ၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ အဇ္ဈတ္တိကာ၊ ကုန်သော။ ဓာတုယော စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ဝိညာဏဓာတုယော စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဓမ္မဓာတု စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဓမ္မာရမ္မဏေနဝ၊ ဖြင့်သာလျှင်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဌာရသ ဓာတုယော၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓိသိတ္တာ၊ ၍။ ဆဋ္ဌေဝ၊ ခြောက်ပါးသာ ဖြစ်ကုန်သော။ တဏှာယ၊ ၏။ ပဝတ္တိဌာနာနိ၊ ဖြစ်ရာတို့ကို။ ဝိဘတ္တာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဌဗ္ဗံ၊ ၏။

သောမနဿ-သာ တဏှာပက္ခ ဖြစ်ရာ၏။ ဒေါမနဿ-ကား တဏှာပက္ခ မဖြစ်ရာ။ ထို့ကြောင့် ဂေဟသိတသောမနဿဆက္က၊ နေက္ခမ္မသိတသောမနဿ ဆက္က၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣမာနိ ဒွါဒေသ ပဒါနိ တဏှာပက္ခော-ဟူ၍သာ ဆိုပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် ဂေဟသိတဒေါမနဿဆက္က၊ နေက္ခမ္မသိတ ဒေါမနဿဆက္က၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း ဣမာနိ စတုဝိသတိ ပဒါနိ တဏှာပက္ခော-ဟု ဆိုဘိသနည်း-ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ထိုစောဒနာကို ဖြေအံ့သောငှာ ‘တဏှာပက္ခာ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

အနုတ္တရေသု၊ မြတ်ကုန်သော။ ဝိမောက္ခေသု၊ ဝိမောက္ခတရားတို့၌။ ပိဟံ၊ တောင့်တခြင်းကို။ ဥပဌာပယတော၊ ဖြစ်စေသော။ တဿ၊ ထိုသူအား။ “ပိဟပစ္စယာ၊ တောင့်တခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဒေါမနဿံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏”။ ဣတိ၊ သို့။ ဝစနတော၊ ကြောင့်။ နေက္ခမ္မသိတာပိ၊ အနုတ္တရဝိမောက္ခဖြစ်သော နေက္ခမ္မကို မှီသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေါမနဿပဝိစာရာ၊ ဒေါမနဿ၏ ဖြစ်ခြင်းတို့သည်။

တဏှာပက္ခာ၊ တဏှာအဖို့ရှိကုန်သေး၏။ ဂေဟသီတေသု၊ ကာမဂုဏ်ကို မှီကုန်သော။
ဒေါမနဿပဝိစာရေသု ပန၊ ဒေါမနဿ၏ ဖြစ်ခြင်းတို့၌ကား။ ကော ဝါဒေါ၊
အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာ ရှိအံ့နည်း။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ **“ဣမာနိ ။လ။ပက္ခော”**တိ၊
ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

**ဂေဟသီတဖြစ်သော ဥပေက္ခာသည်လည်း တဏှာပက္ခာဖြစ်ကောင်းသည်
မဟုတ်တုံလော။ ယင်းသို့လျက် အဘယ်ကြောင့် ယာ ဆ ဥပေက္ခာ ဂေဟသီတာ
အယံ ဒိဋ္ဌိပက္ခော-ဟု ဆိုဘိသနည်း-ဟူသော စောဒနာကို နှလုံးပိုက်၍
‘ဂေဟသီတာ ပန’ စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ဂေဟသီတာ၊ ကာမဂုဏ်ကို မှီသော။ ဥပေက္ခာ ပန၊ သည်ကား။ အညာဏု-
ပေက္ခတာယ၊ အညာဏုပေက္ခာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ယထာဘိနိဝေသဿ၊
အကြင်အကြင်သို့သော မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်း၏။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။
ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ **“ယာ ။လ။ ပက္ခော”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

၃၈။ ဣဒါနိ၊ ၌။ တေသံ ဥပဝိစာရာနံ၊ ထိုဒေါမနဿ အစရှိသည်တို့၏
ဖြစ်ခြင်းတို့၏။ တဏှာပရိယာယံ၊ တဏှာ၏ ပရိယာယဝေဝုဏ်၏ အဖြစ်ကို။
ဒဿေန္တော၊ ၍။ **“သာယေဝ ။လ။ ဓမ္မနန္ဒိ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ ပုန၊ ဖန်။
(ဝိဘဇိတွာ ဒဿေတုံ အာဟသို့ သွား)။ စိတ္တံ၊ လည်းကောင်း။ ပညာ၊ လည်းကောင်း။
ဘဂဝါ၊ လည်းကောင်း။ ဓမ္မော၊ လည်းကောင်း။ သံယော၊ လည်းကောင်း။ သီလံ၊
လည်းကောင်း။ စာဂေါ၊ လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမေသံ၊ ဤစိတ်ပညာ
အစရှိသည်တို့၏။ ပရိယာယဝစနိဒ္ဓါရဏေန၊ ပရိယာယသဒ္ဓါကို ထုတ်သဖြင့်။
ဝေဝစနဟာရံ၊ ကို။ ဝိဘဇိတွာ၊ ၍။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“စိတ္တံ မနော ဝိညာဏ”**န္တိ
အာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ၌။ **“အညမ္ပိ ဧဝံဇာတိယ”**န္တိ ဣမိနာ၊ ဖြင့်။
(သင်္ဂဟောသို့ သွား)။ ပညာ၊ ထိုထိုသို့သော အနက်ကို ထင်ရှားစွာ ပြုတတ်သော
ပညာ။ ဝါ၊ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ပညာ။ ပဇာနနာ၊ အပြားအားဖြင့်
သိသောအခြင်းအရာ။ ဝိစယော၊ စုံစမ်းတတ်သော ပညာ။ ပဝိစယော၊ အထူးထူး
စုံစမ်းတတ်သော ပညာ။ ဓမ္မဝိစယော၊ သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို စုံစမ်းတတ်သော
ပညာ။ သလ္လက္ခဏာ၊ အနိစ္စအစရှိသည်တို့ကို မှတ်တတ်သော ပညာ။ ဥပလက္ခဏာ၊
အနိစ္စအစရှိသည်တို့ကို ကပ်၍မှတ်တတ်သော ပညာ။ ပစ္စုပလက္ခဏာ၊ အနိစ္စ
အစရှိသည်တို့ကို အဖန်တလဲလဲ ကပ်၍ မှတ်တတ်သော ပညာ။ ပဏှိစုံ။

ပညာရှိသောသူ၏ အဖြစ်။ ကောသလံ၊ လိမ္မာသောသူ၏ အဖြစ်။ နေပူညံ၊ သိမ်မွေ့သောသူ၏ အဖြစ်။ ဝေဘဗျ၊ အနိစ္စအစရှိသည်တို့ကို ထင်ရှားပြတတ်သည်၏ အဖြစ်။ စိန္တာ၊ အနိစ္စအစရှိသည်တို့ကို ကြံတတ်သော ပညာ။ ဥပပရိက္ခာ၊ အနိစ္စအစရှိသည်တို့ကို စူးစမ်းဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ။ ဘူရိ၊ မြေကြီးနှင့်တူသော ပညာ။ တစ်နည်းကား-ဟုတ်မှန်သော အနက်သဘော၌ မွေ့လျော်သော ပညာ။ မေဓာ၊ ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးညှဉ်းဆဲတတ်သော ပညာ။ ပရိဏာယိကာ၊ မဖောက်မပြန်သော လက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ ညွတ်စေတတ်သော ပညာ။ ဝိပဿနာ၊ အနိစ္စအစရှိသော အထူးထူးသော အခြင်းအရာဖြင့် ရှုတတ်သော ပညာ။ သမ္ပဇဉ်၊ ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ပညာ။ ပတောဒေါ၊ လှံကန်နှင့် တူသော ပညာ။ ပညာ၊ ပညာ-ဟု ဆိုအပ်သော။ ပညိန္ဒြိယံ၊ ပညိန္ဒြေ။ ပညာဗလံ၊ ပညာဗိုလ်။ ပညာသတ္တံ၊ ပညာတည်းဟူသော လက်နက်။ ပညာပါသာဒေါ၊ ပညာတည်းဟူသော ပြာသာဒ်။ ပညာအာလောကော၊ ပညာတည်းဟူသော အလင်း။ ပညာဩဘာသော၊ ပညာတည်းဟူသော အရောင်။ ပညာပဇ္ဇောတော၊ ထွန်းတောက် ပသော ပညာ။ ဝါ၊ ပညာတည်းဟူသော ထွန်းတောက်ပခြင်း။ ပညာရတနံ၊ ပညာတည်းဟူသော ရတနာ။ အမောဟော၊ မတွေဝေသော ပညာ။ ဣတိ ဧဝမာဒိနမ္ပိ ဤသို့အစရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပညာယ၊ ၏။ ပရိယာယသဒ္ဓါနံ၊ တို့ကို။ သင်္ဂဟော၊ ရေတွက်သဂြိုဟ်ခြင်းကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ။

 [၄၊ ၁၁၉] ပညိန္ဒြိယာနိ လောကုတ္တရာနိတိ၊ ကား။ ခယေ ဉာဏန္တိ အာဒိနိ၊ ခယေဉာဏ် အစရှိကုန်သော။ ပညိန္ဒြိယာနိ၊ တို့သည်။ လောကုတ္တရာနိ၊ တို့တည်း။ လောကုတ္တရပညာယ၊ ၏။ ဝေဝစနာနိ၊ တို့တည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **သဗ္ဗာ ပညာ**တိ၊ ကား။ ဣတရေဟိ၊ ဤခယေ ဉာဏ် အစရှိသည်တို့မှ တစ်ပါးကုန်သော။ ဝေဝစနေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝုတ္တာ၊ သော။ သဗ္ဗာ ပညာ၊ သည်။ လောကီယလောကုတ္တရမိသိကာ၊ လောကီလောကုတ္တရာရောသော ပညာတည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **“အပိ စာ”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဣမိနာပိ ပရိယာယေန၊ ဖြင့်လည်း။ ဝေဝစနံ၊ ကို။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿေတိ၊ ၏။ **အာဓိပတေယျဌေနာ**တိ၊ ကား။ အဓိမောက္ခလက္ခဏေ၊ အာရုံသို့ ညွတ်ခြင်း လက္ခဏာ၌။ ဝါ၊ ယုံကြည်ခြင်းလက္ခဏာ၌။ အာဓိပတေယျဌေန၊ အစိုးရသည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော သဘောကြောင့်။ ဝါ၊ အကြီး၏အဖြစ်ဟူသော သဘောကြောင့်။

ယထာ စ ဗုဒ္ဓါနုဿတိယံ ဂုတ္တန္တိ၊ ကား။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသော၊ ဌ။ ကုတိပိ သော ဘဂဝါတိ အာဒိနာ ပါဠိယာ၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ဌ။ သော ဘဂဝါ၊ သည်။ ကုတိပိ ကုမိနာ ကာရဏေန၊ ဤသို့ ကိလေသာတို့မှ အလွန်ဝေးတော်မူခြင်း အစရှိသော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ မည်၏ ။လ။ ကုတိပိ ကုမိနာ ကာရဏေန၊ ဤသို့ ကောင်းမှုတည်းဟူသော ဘုန်းနှင့် ပြည့်စုံတော်မူခြင်း အစရှိသော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဘဂဝါ၊ မည်၏။ ကုတိ၊ သို့။ အနေကေဟိ၊ ကုန်သော။ ဝေဝစနေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဘဂဝါ၊ ကို။ အနုဿရိတဗ္ဗော၊ အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့အပ်၏။ ကုတိ၊ သို့။ ဂုတ္တံ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ကုမိနာဝ နယေန၊ ဖြင့်ပင်လျှင်။ ဗလနိပ္ပတ္တိဂတော၊ ဗလနိပ္ပတ္တိဂတောဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဓါလည်းကောင်း။ ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော၊ သဒ္ဓါလည်းကောင်း။ ယာဝ ဓမ္မောဘာသပဇ္ဇောတကရော၊ ဓမ္မောဘာသပဇ္ဇောတကရတိုင်အောင်သော ပရိယာယ်သဒ္ဓါလည်းကောင်း။ ကုတိ၊ သို့။ ဧတေဟိ ပရိယာယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဗုဒ္ဓဿ၊ အလုံးစုံသောတရားကို သိတော်မူသော။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဝေဝစနံ၊ ကို။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိယံ၊ ဌ။ ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ ၏။ ကုတိ၊ သို့။ ပဒံ၊ ကို။ အာဟရိတွာ၊ ရှိ။ သမ္ပန္နော စပ်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဧတာနိပိ၊ ဤဝေဝစံတို့သည်လည်း။ ကတိပယာနိ ဧဝ၊ စိုးစဉ်းမျှသာ ဖြစ်ကုန်သော။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဝေဝစနာနိ၊ တို့တည်း။ ဟိ၊ စွ။ ဗုဒ္ဓဂုဏာ၊ တို့ကို။ အသင်္ချေယျာ၊ မရေတွက်နိုင်ကုန်။

**ဘုရားကျေးဇူး အသင်္ချေယျဖြစ်လေရာ အသို့မူ၍ ဝေဝစံများအံ့နည်း-
ဟု စုဒ်ရှိရကား ‘ဂုဏနေမိတ္တကာနိ စ ဘဂဝတော နာမာနိ’-ဟု မိန့်သတည်း။**

ဘဂဝတော၊ ၏။ နာမာနိ စ၊ တို့သည်လည်း။ ဂုဏနေမိတ္တကာနိ၊ ဂုဏ်လျှင် အကြောင်းရှိကုန်၏။ ဟိ သစ္စံ၊ ၏။ ဓမ္မသေနာပတိနာ၊ တရားစစ်သူကြီးဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်။ “အသင်္ချေယျာနိ ။လ။ သဟဿတော”တိ၊ ဟူ၍။ ဧတံ ဝစနံ၊ ကို။ ဂုတ္တံ၊ ပြီ။

မဟေသိနော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ သဂုဏေန၊ မိမိဂုဏ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ဖြင့်။ ပဝတ္တာနိ၊ ကုန်သော။ နာမာနိ၊ တို့သည်။ အသင်္ချေယျာနိ၊ မရေတွက်နိုင်ကုန်။ နာမသဟဿတောအပိ၊ များစွာသော အမည်တို့ဖြင့်လည်း။ ဂုဏေန၊ အားဖြင့်။ နာမံ၊ ကို။ ဥဒ္ဓေယျံ၊ ထုတ်အပ်၏။ ။

ဓမ္မာနုဿတိယံ၊ ဌ။ (ဧဝံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗောဌံ စပ်)။ **“အသင်္ခတ”**န္တိ အာဒိသု၊ တို့၌။ ကေနစိ၊ သော။ ပစ္စယေန၊ အကြောင်းတရားသည်။ န သင်္ခတံ၊ မပြုပြင်အပ်။

ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အသင်္ခတံ၊** မည်၏။ ဧတဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်အား။ အန္တော
ဝိနာသော၊ ပျက်စီးခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အနန္တံ၊** မည်၏။
အာသဝါနံ၊ တို့၏။ အနာရမ္မဏတော၊ အာရုံမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
အနာသဝံ၊ မည်၏။ အဝိပရီတသဘာဝတ္တာ၊ မဖောက်မပြန်သော သဘော
ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **သစ္စံ၊** မည်၏။ သံသာရဿ၊ ၏။ ပရတီရဘာဝတော၊
ထိုမှဘက်ကမ်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **ပါရံ၊** မည်၏။ နိပုဏဉာဏဝိသယတ္တာ
စ၊ သိမ်မွေ့သောဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။
သုခုမသဘာဝတ္တာ စ၊ သိမ်မွေ့သော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။
နိပုဏံ၊ မည်၏။ အနုပစိတဉာဏသမ္ဘာရေဟိ၊ ဆည်းပူးအပ်သော ဉာဏ်တည်း
ဟူသော အဆောက်အဦ မရှိကုန်သော သူတို့သည်။ ဒဋ္ဌံ၊ မြင်ခြင်းငှာ။ န သက္ကာ၊
ကောင်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **သုဒ္ဓန္ဓသံ၊** မည်၏။ ဥပ္ပါဒဇရာဟိ၊ ဖြစ်ခြင်း
ရင့်ခြင်းတို့ဖြင့်။ အနတ္တဟတတ္တာ၊ မထိခိုက် မညှဉ်းဆဲအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
အဇ္ဇေရံ၊ မည်၏။ ထိရဘာဝေန၊ ကြောင့်။ **ဓုဝံ၊** မည်၏။ ဇရာမရဏေဟိ၊ တို့ဖြင့်။
အပလုဇ္ဇနတော၊ မပျက်စီးတတ်သောကြောင့်။ **အပလောကီတံ၊** မည်၏။ မံသစက္ခုနာ
စ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ စ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ အပဿိတဗ္ဗတ္တာ၊
မမြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **အနိဒဿနံ၊** မည်၏။ ရာဂါဒိပပဇ္ဇာဘာဝေန၊
ရာဂအစရှိသော ပပဇ္ဇတရား မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **နိပ္ပပဉ္စံ၊** မည်၏။
ကိလေသာဘိသင်္ခါရာနံ၊ တို့၏။ ဝူပသမဟေတုတာယ၊ ငြိမ်းခြင်း၏အကြောင်း
ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ **သန္တံ၊** မည်၏။ ။

အမတဟေတုတာယ စ၊ မသေခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။
ဘင်္ဂါဘာဝတော စ၊ ပျက်စီးခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။ **အမတံ၊**
မည်၏။ ဥတ္တမဋ္ဌေန စ၊ မြတ်သော သဘောကြောင့်လည်းကောင်း။ အတပ္ပကဋ္ဌေန
စ၊ မရောင့်ရဲခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော သဘောကြောင့်လည်းကောင်း။ **ပဏီတံ၊**
မည်၏။ အသိဝါနံ၊ မချမ်းမြေ့ကုန်သော။ ကမ္မကိလေသဝိပါကဝဋ္ဋာနံ၊ ကမ္မဝဋ်၊
ကိလေသဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ်တို့၏။ အဘာဝေန၊ မရှိသောကြောင့်။ **သိဝံ၊** မည်၏။ စတူဟိ၊
ကုန်သော။ ယောဂေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝါ၊ တို့သည်။ အနုပဒ္ဒဝဘာဝေန၊ မနှိပ်စက်
တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **ခေမံ၊** မည်၏။ ဧတ္ထ၊ ဤနိဗ္ဗာန်၌။ တဏှာ၊ သည်။
ဒီယတိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **တဏှက္ခယော၊** မည်၏။ ကတပုညေဟိပိ၊

ပြုအပ်သော ကောင်းမှုရှိသော သူတို့သည်လည်း။ ကဒါစိဒေဝ၊ ရံခါလျှင်။ ပဿိတဗ္ဗတ္တာ၊
 မြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **အစ္စရိယံ၊** မည်၏။ အဘူတပုဗ္ဗတ္တာ၊ မဖြစ်ဖူးသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ **[၄၊ ၁၂၀] အဗျူတံ၊** မည်၏။ အနန္တရာယတ္တာ၊ အန္တရာယ်မရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ **အနီတိကံ၊** မည်၏။ အနန္တရာယဘာဝ-ဟေတုတော၊ အန္တရာယ်
 မရှိခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်။ **အနီတိကမ္ပေ၊** မည်၏။ ။

အနိဗ္ဗတ္တိသဘာဝတ္တာ၊ မဖြစ်ခြင်းသဘော ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ **အဇာတံ၊**
 မည်၏။ တတော ဧဝ၊ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်း သဘော မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။
အဘူတံ၊ မည်၏။ ဥဘယေနာပိ၊ နှစ်ပါးသော ပုဒ်ဖြင့်လည်း။ ဥပ္ပါဒရဟိတံ၊ ဖြစ်ခြင်းမှ
 ကင်း၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကေနစိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော
 ဘေးရန်သည်။ အနုပဒ္ဒုတတ္တာ၊ မနှိပ်စက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **အနုပဒ္ဒဝံ၊**
 မည်၏။ ကေနစိ၊ သော။ ပစ္စယေန၊ သည်။ န ကတံ၊ အပ်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
အကတံ၊ မည်၏။ ဧတ္ထ၊ ဤနိဗ္ဗာန်၌။ သောကော၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ **အသောကံ၊** မည်၏။ သောကဟေတုဝိဂမေန၊ စိုးရိမ်ခြင်း၏ အကြောင်း
 ကင်းခြင်းကြောင့်။ **ဝိသောကံ၊** မည်၏။ ကေနစိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော စီရင်ခြင်းဖြင့်။
 ဝါ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည်။ အနုပသဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ၊ မစီရင် အပ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ **အနုပသဂ္ဂံ၊** မည်၏။ အနုပသဂ္ဂဘာဝဟေတုတော၊ စီရင်ခြင်း
 မရှိသည်၏ အဖြစ်၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်။ **အနုပသဂ္ဂမ္ပေ၊** မည်၏။

ဂမ္ဘီရဉာဏဂေါစရတော၊ နက်နဲသော ဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သောကြောင့်။ **ဂမ္ဘီရံ၊**
 မည်၏။ သမ္မာပဋိပတ္တိ၊ ကောင်းသောအကျင့်ကို။ ဝိနာ၊ ၍။ ပဿိတုံ၊ မြင်ခြင်းငှာ။
 ပတ္တံ၊ ရောက်ခြင်းငှာ။ အသက္ကုဏေယျတ္တာ၊ ကြောင့်။ **ဒုပ္ပဿံ၊** ၏။ သဗ္ဗလောကံ။
 ကို။ ဥတ္တရိတွာ၊ လွန်မြောက်၍။ ဌိတံ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဥတ္တရံ၊** မည်၏။
 ဧတဿ၊ ဤနိဗ္ဗာန်အား။ ဝါ၊ ထက်။ ဥတ္တရံ၊ လွန်ကဲသော တရားသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။
 ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အနုတ္တရံ၊** မည်၏။ သမဿ သဒိသဿ၊ တူသောတရား၏။
 အဘာဝေန၊ ကြောင့်။ **အသမံ၊** မည်၏။ ပဋိဘာဂါဘာဝေန၊ ဘက်မရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ **အပုဋိသမံ၊** မည်၏။ ဥတ္တမဋ္ဌေန၊ ကြောင့်။ **ဇေဋ္ဌံ၊** မည်၏။ ဝါ၊
 ကား။ ပါသံသတမတ္တာ၊ အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **ဇေဋ္ဌံ၊**
 မည်၏။ သံသာရဒုက္ခဋီတေဟိ၊ သံသရာဆင်းရဲဖြင့် နှိပ်စက်ခြင်းခံရကုန်သော

သူတို့သည်။ လေတဗ္ဗတော၊ ပုန်းအောင်းရာ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ **လေကံ၊** မည်၏။ တတော၊ ထိုသံသရာဆင်းရဲမှ။ ရက္ခဏတော၊ ကြောင့်။ **တာကံ၊** မည်၏။ ရဏာဘာဝေန၊ ကိလေသာတည်းဟူသော မြူမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ရာဂ အစရှိသော ငိုကြွေးကြောင်းတရား မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ **အရကံ၊** မည်၏။ အင်္ဂဏာဘာဝေန၊ ကိလေသာ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ **အနဂံကံ၊** မည်၏။ နိဒ္ဒေါသတာယ၊ အပြစ် မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ **အကာစံ၊** မည်၏။ ရာဂါဒိမလာ ပဂမေန၊ ရာဂ အစရှိသော အညစ်အကြေးမှ ကင်းခြင်းကြောင့်။ **ဝိမလံ၊** မည်၏။ စတူဟိ၊ ကုန်သော။ ဩဃေဟိ၊ တို့သည်။ အနန္တောတ္တရဏီယတော၊ မလွှမ်းမိုး အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **ဒီပေါ၊** မည်၏။ သံသာရူပသမသုဒတာယ၊ သံသရာမှ ငြိမ်းသည်ဖြစ်၍ ချမ်းသာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **သုခံ၊** မည်၏။ ပမာဏကရ ဓမ္မာဘာဝတော၊ ပမာဏကို ပြုတတ်သော ရာဂအစရှိသော တရား မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **အပ္ပမာကံ၊** မည်၏။ စ၊ တစ်နည်းကား-ဧတဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၏။ ပမာကံ၊ ကို။ ဂဏေတုံ၊ ဌာ၊ န သက္ကာ၊ ကောင်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အပ္ပမာကံ၊** မည်၏။ သံသာရသမုဒ္ဒေ၊ သံသရာတည်းဟူသော သမုဒ္ဒရာ၌။ အနောသီဒနဌာ နတာယ၊ မနစ်ရာအရပ် ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **ပတိဌာ၊** မည်၏။ ရာဂါဒိ ကိဉ္စနာဘာဝေန စ၊ ရာဂ အစရှိသော ကြောင့်ကြ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ပရိဂ္ဂဟာဘာဝေန စ၊ သိမ်းဆည်းခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ **အကိဉ္စနံ၊** မည်၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ အတ္ထော၊ ကို။ ဒဌဗ္ဗော၊ ၏။ ။

သံဃာနုဿတိယံ၊ ၌။ **သတ္တာနံ သာရောတိ၊** ကား။ သီလသာရာဒိ သာရဂုဏယောဂတော၊ သီလအနှစ် အစရှိသော၊ အနှစ်ဖြစ်သော ကျေးဇူးနှင့် ယှဉ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သတ္တေသု၊ တို့၌။ ဝါ၊ တို့တွင်။ သာရဘူတော၊ အနှစ်ဖြစ်၍ ဖြစ်၏။ **သတ္တာနံ မဏ္ဍောတိ၊** ကား။ ဂေါရသေသု၊ နွားနို့အရသာတို့တွင်။ သပ္ပိမဏ္ဍော ဝိယ၊ ထောပတ်ကြည်ကဲ့သို့။ သတ္တေသု၊ တို့၌။ ဝါ၊ တို့တွင်။ မဏ္ဍဘူတော၊ ကြည်သောသူ ဖြစ်တော်မူ၏။ သာရဂုဏဝသေနဝ၊ အနှစ်ဖြစ်သော ကျေးဇူး၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်။ သတ္တေသု၊ တို့၌။ ဝါ၊ တို့တွင်။ ဥဒ္ဓုရိတဗ္ဗတော၊ ထုတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **သတ္တာနံ၊** တို့၌။ ဝါ၊ တို့တွင်။ **ဥဒ္ဓါရော၊** ထုတ်အပ်သောသူ ဖြစ်တော်မူ၏။ နိစ္စလဂုဏတာယ၊ မတုန်လှုပ်သော ကျေးဇူး ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **သတ္တာနံ၊** တို့၌။ ဝါ၊ တို့တွင်။ **ဧသိကာ၊** တံခါးတိုင်နှင့်

တူတော်မူ၏။ ဝါ၊ ကျောက်တိုင်နှင့် တူတော်မူ၏။ ဂုဏသောဘာသုရဘိဘာဝေန၊
 ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ဖြင့် တင့်တယ်သည်၏အဖြစ်၊ မွေးကြိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
သတ္တာနံ၊ ပညာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့တွင်။ **သုရဘိ၊** မွေးကြိုင်သော ပန်းသဖွယ် ဖြစ်တော်မူ၏။
 ကုသုမံ၊ မွေးကြိုင်သော ပန်းသဖွယ် ဖြစ်တော်မူ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊
 တည်း။ ။

ဂုဏေသု၊ တို့တွင်။ ပညာ၊ သည်။ ဥတ္တမင်္ဂီ၊ မြတ်သော ဦးခေါင်းအင်္ဂါ မည်၏။
 တဿာ၊ ထိုပညာ၏။ ဥပသောဘာဟေတုတာယ၊ တင့်တယ်ခြင်း၏ အကြောင်း
 ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သီလံ၊ ကို။ **ဥတ္တမင်္ဂီပသောဘနံ၊** မြတ်သော
 ဦးခေါင်းအင်္ဂါနှင့် တူသော ပညာကို တင့်တယ်စေတတ်၏ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ သီလေသု၊
 တို့၌။ ပရိပူရကာရိနော၊ ဖြည့်ခြင်းကို ပြုလေ့ရှိသော သူအား။ အနိဇ္ဈန္တာ၊
 မပြည့်စုံကုန်သော။ ဂုဏာ နာမ၊ တို့မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိကုန်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
“သဗ္ဗဒေါဘဂ္ဂသမတိက္ကမနဌေန၊ အလုံးစုံသော ဆင်းရဲခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်းကို
 လွန်မြောက်သော သဘောအားဖြင့်။ **သီလံ၊** သည်။ **နိဓာနံ၊** မြှုပ်ထားအပ်သော
 ဥစ္စာနှင့် တူ၏”။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ အယဉ္စ အတ္ထော၊ ကိုလည်း။
 အာကဓေယျသုတ္တေန၊ ဖြင့်။ ဒီပေတဗ္ဗော၊ ၏။ “ဣဇ္ဈတိ ။လ။ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ”တိ၊ ဟူ၍။
 အပရမ္ပိ၊ တစ်ပါးသော စကားကိုလည်း။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ “ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ သီလဝတော၊
 သီလရှိသော သူအား။ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ၊ ကြောင့်။ စေတောပဏိမိ၊ စိတ်၏ တောင့်တခြင်း
 သည်။ ဣဇ္ဈတိ၊ ပြည့်စုံ၏။ **သိပ္ပန္နိ၊** ကား။ ဓနုသိပ္ပံ၊ အကွဏာဝေမီ လေးသမား၏
 လေးအတတ်နှင့် တူ၏။ **ဓညန္တိ၊** ကား။ ဓနာယိတဗ္ဗံ၊ တောင့်တအပ်သော စပါးနှင့်
 တူ၏။ **ဓမ္မဝေါလောကနတာယာတိ၊** ကား။ သမထဝိပဿနာဒိဓမ္မဿ၊

သမထဝိပဿနာ အစရှိသော တရားကို။ [၄၊ ၁၂၁] ဝေါလောကနဘာဝေန၊
 ကြည့်ရာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **ဝေါလောကနဌေနာတိ** ဣဒံ ဝစနံ၊ ကို။ သတ္တ
 ဘူမကာဒိပါသာဒေ၊ ဘုံခုနစ်ဆင့်ရှိသော ပြာသာဒ် အစရှိသည်၌။ ဌတွာ၊ ၍။
 ဝေါလောကေတုံ၊ ဌာ။ သက္ကာ ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ သီလေ၊ ၌။ ဌတွာ၊ ၍။ အဘိညာစက္ခုနာ၊
 အဘိညာဉ်တည်းဟူသော မျက်စိဖြင့်။ လောကံ၊ ကို။ (ဋီကာကို ထောက်သော်
 လောကိတံ-ရှိလိုမည် ထင်၏။ လောကိတံ၊ လောကတရားကို ပေး)။ ဝေါလောကေတုံ၊
 ကြည့်ခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ စတုဘူမကကုသလဿာပိ၊
 လေးပါးသော ဘုံ၌ ဖြစ်သော ကုသိုလ်၏လည်း။ တဒနုဝတ္တနတော၊ ထို သီလသို့

ဝါရ]

၁၁-ပညတ္တိဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၄၂၉

အစဉ်လိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သီလံ၊ သည်။ သဗ္ဗဘူမာနုပရိဝတ္တိ စ၊ အလုံးစုံသော ဘုံ၌ဖြစ်သော ကုသိုလ်တရားတို့သို့ အစဉ်လိုက်စေတတ်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သေသံ၊ သည်။ ဥတ္တာနမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အပြီးတည်း။ ။

ဝေဝစနဟာရဝိဘင်္ဂဏ္ဍနာ၊ ဝိဘင်းအဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။ ။

၁၁-ပညတ္တိဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၃၉။ **တတ္ထ ။လ။**ရောတိ၊ သည်။ ပညတ္တိဟာရဝိဘင်္ဂေါ၊ တည်း။ တတ္ထ၊ ၌။ အယံ ပညတ္တိ၊ သည်။ ကာ ပန၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စောဒနာသမ္ဘဝတော၊ ကြောင့်။ **“ယာ ။လ။ဒေသနာ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ဣဒံ အယံ အဓိပ္ပါယ်၊ ကို။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဒေသနာဟာရာဒယော ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ အဿာဒါဒိ ပဒတ္ထဝိသေသနိဒ္ဓါရဏံ၊ အဿာဒ အစရှိသော ပဒတ္ထအထူးကို ထုတ်ခြင်းကို။ အကတွာ၊ ၍။ ဘဂဝတော၊ ၏။ သာဘာဝိကဓမ္မကထာယ^၁၊ မိမိ၏ သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သော တရားစကားဖြင့်။ ယာ **ဒေသနာ**၊ သည်။ ပဝတ္တာ၊ ဖြစ်၏။ တဿာ ဒေသနာယ၊ ကို။ ယာ ပညာပနာ၊ အကြင် အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ အယံ ပညာပနာ၊ သည်။ **ပညတ္တိဟာရော**၊ မည်၏။

အဘယံကြောင့် အဘယ်သည် နိက္ခေပ၊ အဘယ်သည် အဘယံကြောင့် နိက္ခေပပညတ်မည်သနည်းဟူသော နှစ်ချက်သော စောဒနာကို ယထာက္ကမအားဖြင့် ဖြေအံ့သောငှာ ‘ယသ္မာ ပန’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ ဘဂဝတော၊ ၏။ သာ ဒေသနာ၊ သည်။ တထာ တထာ၊ ထိုထိုသို့သော ပရိညေယျ အစရှိသော အပြားအားဖြင့်။ ဝေနေယျသန္တာနေ၊ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌။ ယထာဓိပ္ပေတံ၊ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏ အလိုအားလျော်သော။ အတ္ထံ၊ ဒေသေတဗ္ဗ ဖြစ်သော အနက်ကို။ ဝါ၊ ဒုက္ခသစ္စာ အစရှိသော အနက်ကို။ နိက္ခိပတိ၊ ထားတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **နိက္ခေပေါ**။

၁။ ဓမ္မကထာယ ဒေသနာ ။ ။ ကထာနှင့် ဒေသနာသည် အရမပြားသော်လည်း အဘေ ဒဘေဒပစာရအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အပေါင်းအစိတ်ကို ဝေဖန်သောအားဖြင့် လည်းကောင်း ဓမ္မကထာယ ဒေသနာ-ဟု ဆိုပါသတည်း။

မည်၏။ တဿ စ၊ ထိုနိက္ခေပဟု ဆိုအပ်သော ဒေသနာ၏လည်း။ (အယံ ဟာရောနှင့် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ သမ္ပန္နံ သံဝဏ္ဏနာသမ္ပန္နိစပ်)။ အယံ ဟာရော၊ ကို။ (ဝုတ္တောသို့ စပ်)။ ဒုက္ခာဒိသင်္ခါတေ၊ ကုန်သော။ ဘာဂေ၊ အဖို့တို့ကို။ (သဘာဂေလည်း ရှိ၏။ သဘောတို့ကို ပေး)။ ပကာရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဉာပေတိ၊ သိစေတတ်၏။ ဝါ၊ ကား။ အသင်္ကရတော၊ အားဖြင့်။ ဌပေတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“နိက္ခေပပညတ္တိ”**၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပကတိကထာယ၊ ၏။ ဒေသနာတိ၊ ဟူ၍။ သင်္ခေပေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ သော။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဝိတ္တာရေန၊ ဖြင့်။ ဝိဘဇိတံ၊ ဌာ။ **“ကာ စ ။လ။ ဒေသနာ”**တိ၊ ဟူ၍။ ပုစ္ဆိတွာ၊ ၍။ **“စတ္တာရိ သစ္စာနိ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။

တတ္ထ၊ ထိုနိက္ခေပပညတ္တိဒေသနာ၌။ **ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ အယံ ပညတ္တိ**တိ၊ ကား။ အတိတာဒိဝသေန၊ ဖြင့်။ အနေကဘေဒဘိန္နေ၊ များသော အပြားအားဖြင့် ပြားကုန်သော။ ကက္ခဠဗုဿနာဒိသဘာဝေ၊ ကက္ခဠသဘော၊ ဗုဿနသဘော အစရှိသော။ ရူပါရူပဓမ္မေ၊ ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို။ အဘိန္နိတွာ၊ မခွဲခြမ်းမူ၍။ ပိဋနသင်္ခတသန္တာပ ဝိပရိဏာမဌတာသာမညေန၊ နှိပ်စက်တတ်သောသဘော၊ အကြောင်းတရားတို့သည် ပြုပြင်အပ်သောသဘော၊ ပူပန်စေတတ်သောသဘော ဖောက်ပြန်တတ်သောသဘော ရှိသည်၏အဖြစ်-ဟူသောအားဖြင့်။ ကုစ္ဆိတဘာဝါဒိ မုခေန၊ စက်ဆုပ်အပ်သည်၏အဖြစ် အစရှိသည်ကို အရင်းပြုသဖြင့်။ ဧကန္တံ၊ တစ်ပေါင်းတည်း။ ဂဟဏဿ၊ ယူခြင်း၏။ ကာရဏဘူတာ၊ သော။ ယာ ပညတ္တိ၊ သည်။ အတ္တိ၊ ၏။ အယံ ပညတ္တိ၊ သည်။ နိက္ခေပပညတ္တိ၊ မည်၏။ (ဤသို့ ပေး)။ သာ ပန ပညတ္တိ၊ သည်ကား။ ကာ၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ စေ ဝဒေယ၊ အံ။ နာမပညတ္တိနိဗန္ဓနာ၊ နာမပညတ်နှင့် စပ်သော။ တဇ္ဇာပညတ္တိ၊ တဇ္ဇာပညတ်တည်း။ **“ဝိညတ္တိဝိကာရ သဟိတော၊ ဝိညတ်ဝိကာရနှင့် တကွဖြစ်သော။ သဒ္ဒေါ ဧဝ၊ သဒ္ဒသာတည်း။”** ဣတိ၊ သို့။ အပရေ၊ တို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ တတ္ထ တတ္ထ၊ ထိုထိုသို့သော အရာတို့၌။ ပညတ္တိအတ္ထော၊ ပညတ်၏ အနက်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ **“ပဉ္စနံ ခန္ဓာနံ”**န္တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ တဿာ ပညတ္တိယာ၊ ၏။ ဥပါဒါနံ၊ စွဲလမ်းရာကို။ ဒဿေတိ၊ ၏။ **ဒသန္တံ ဣန္ဒြိယာနန္တိ**၊ ကား။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ ရူပိန္ဒြိယာနိ၊ ရုပ်ဣန္ဒြေတို့လည်းကောင်း။ မနိန္ဒြိယံ၊ လည်းကောင်း။ ဝေဒနိန္ဒြိယံ၊ ဝေဒနိန္ဒြေ လည်းကောင်း။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဒသန္တံ၊ ကုန်သော။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ. . . ဝေဒနိန္ဒြေငါးပါးဖြစ်၍ ကုန္ဒြေသည် ဗာဝိသတိ ဖြစ်ပါသည် မဟုတ်တုံလော-ဟု စောဒနာရှိရကား အနု ။လ။ ဧကမိန္ဒြေယံ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သော်။

ယင်းသို့ဆိုသော် သဒ္ဓိန္ဒြေ စသော ရှစ်ပါးနှင့်တကွ အဋ္ဌာရသ ဖြစ်ကောင်းသည် မဟုတ်တုံလော-ဟု စောဒနာရှိရကား ‘တထာ သဒ္ဓါဒယော စ မဂ္ဂပက္ခိယာ’ ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ အနုဘဝနသာမညေန၊ ခံစားခြင်းလက္ခဏာတူသော အားဖြင့်။ ဝေဒနာ၊ သည်။ ဧကံ၊ သော။ ကုန္ဒြေယံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ၊။ သဒ္ဓါဒယော စ၊ တို့ကိုလည်း။ မဂ္ဂပက္ခိယာ၊ မဂ်အဖို့ ရှိသည်တို့ကို။ ကတာ၊ ကုန်၏။ တစ်နည်းကား-မဂ္ဂပက္ခိယာ၊ ကုန်သော။ သဒ္ဓါဒယော စ၊ တို့ကိုလည်း။ ဒုက္ခသစ္စတော၊ မှ၊ ဗဟိ၊ ကို။ ကတာ၊ ကုန်၏။ ကုတိ၊ သို့။ ဒဌဗ္ဗံ၊ ဧ၊။ ။

ကဗဠိ၊ အလုပ်အလွေးကို။ ကရိယတိ၊ ပြုအပ်၏။ ကုတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ကဗဠိကာရော၊** မည်၏။ (နိဂ္ဂဟိတာဝမအားဖြင့် ကဗဠိကာရ ပြီးသည်ဟု အဋ္ဌသာလိနိယောဇနာ ဆို၏။) ကုတိ၊ သို့။ ဝတ္ထုဝသေန၊ ဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အယံ နိဒ္ဒေသော၊ ဤသို့ ပြခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဧ၊။

အလုပ်အလွေး ပြုအပ်သော ခန္ဓနိယဘောဇနိယဝတ္ထုပင် ရပါသော် ဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပြသည်-ဟု ဆိုကောင်းမည်လော စုန်ရှိရကား ‘ယာယ’ စသည်ကို တက်သတည်း။

ဧတံ၊ ဤကဗဠိကာရ-ဟူသော အမည်သည်။ ယာယ ဩဇာယ၊ ဖြင့်။ သတ္တာ၊ တို့သည်။ ယာပေန္တိ၊ မျှကုန်၏။ တဿာ ဩဇာယ၊ ဧ၊။ အဓိဝစနံ၊ အမည်တည်း။

ခန္ဓနိယစသော ဝတ္ထုသာ ဩဇ္ဈမကရုပ်ကို ဆောင်တတ်သော် ဩဇာ၏ အမည်-ဟုဆိုသော စကားလည်း မသင့်သေးစုန်ရှိရကား ‘သာ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သော်။ ဤအနုသန္ဓေအားဖြင့် ‘ဟိ’ သဒ္ဓါကို ဒဠိ ယူ။

တစ်နည်းကား-ကဗဠိကာရ၏ ဝစနတ္ထကိုလည်းကောင်း၊ အရသရုပ်ကို လည်းကောင်း ဆရာဆိုပြီ။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုဩဇာသည် အာဟာရမည် သနည်း-ဟု စုန်ရှိရကား ‘သာ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သော်။ ဤအလိုကား ဟိသဒ္ဓါကို ဝါကျာရမ္မ-ပက္ခန္ဓရ ယူ။

 ဟိ၊ စွ။ သာ၊ ထိုဩဇာသည်။ [၄၊ ၁၂၂] ဩဇ္ဈမကဿ၊ ဩဇာလျှင် ရှစ်ခုမြောက်ရှိသော။ ရူပဿ၊ ကို။ အာဟာရဏတော၊ ဆောင်တတ်သောကြောင့်။

အာဟာရော၊ မည်၏။ **အတ္တိ**တိ၊ ကား။ မဂ္ဂေန၊ ဖြင့်။ အသမုတ္တိန္ဒတာယ၊ အကြွင်းမဲ့ မဖြတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ၏။ **ရာဂေါ**တိ၊ ကား။ ရုနုဋ္ဌေန၊ တပ်တတ်သော သဘောကြောင့်။ ရာဂေါ၊ မည်၏။ နန္ဒုဋ္ဌေန၊ နှစ်သက်တတ်သော သဘောကြောင့်။ **နန္ဒိ**၊ မည်၏။ တဏှာယနုဋ္ဌေန၊ တောင့်တတ်သော သဘောကြောင့်။ **တဏှာ**၊ မည်၏။ သဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ ဧတာနိ၊ ဤ ရာဂ အစရှိသည်တို့သည်။ လောဘဿေဝ၊ ၏သာလျှင်။ နာမာနိ၊ တို့တည်း။ **ပတိဋ္ဌိတံ တတ္ထ ဝိညာဏံ ဝိရုဋ္ဌန္တိ** ကား။ ကမ္မံ၊ ကို။ ဇဝါပေတွာ၊ ဖြစ်စေ၍။ ပဋိသန္ဓိအာကမ္မနသမတ္တတာယ၊ ပဋိသန္ဓေကို ငင်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိညာဏံ၊ သည်။ ပတိဋ္ဌိတဉ္စေဝ၊ တည်လည်းတည်၏။ ဝိရုဋ္ဌန္တိ၊ တက်လည်း တက်၏။ **ယတ္တာ**တိ၊ ကား။ တေဘူမကဝဋ္ဌေ၊ ဌံ။ ဘုမ္မံ၊ သတ္တမိဝိဘတ်တည်း။ (‘တွာဒယော ဝိဘတ္တိသညာယော’ သုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်မည်ရကား ဣပစ္စည်းကိုပင် ဘုမ္မ-ဟူပါသည်။) သဗ္ဗတ္ထ ဝါ၊ အလုံးစုံသော အရာ၌လည်း။ ပုရိမပုရိမပဒေ၊ ၌။ ဧတံ ဘုမ္မံ၊ ဤသတ္တမိဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ **အတ္တိ တတ္ထ သင်္ခါရာနံ ဝုဒ္ဓိတံ** ဣဒံ ဝစနံ၊ ကို။ ဣမသ္မိံ ဝိပါကဝဋ္ဌေ၊ ၌။ ဌိတဿ၊ တည်သော သူအား။ အာယတိံ၊ နောင်အခါ၌။ ဝမနဟေတုကာ၊ ပွားခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော။ ယေ သင်္ခါရာ၊ တို့သည်။ သန္တိ၊ ကုန်၏။ တေ သင်္ခါရေ၊ တို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ **“ယတ္ထ အတ္တိ အာယတံ ပုနဗ္ဗဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိ”**တိ၊ ကား။ ယသ္မိံ ဌာနေ၊ အကြင်ဘဝ ရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော အရပ်၌။ အာယတိံ၊ ၌။ ပုနဗ္ဗဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိ၊ ဘဝသစ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ အတ္တိ၊ ၏။ **အတ္တိ တတ္ထ အာယတံ ဇရာမရဏန္တိ** ကား။ ယတ္ထ၊ အကြင်အရပ်၌။ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏံ၊ ပဋိသန္ဓေယူခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုအရပ်၌။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ အဘိနိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏာ၊ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော။ ဇာတိ စ၊ သည် လည်းကောင်း။ ပရိပါကလက္ခဏာ၊ ရင့်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော။ ဇရာ စ၊ သည် လည်းကောင်း။ ဘေဒနလက္ခဏံ၊ ပျက်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော။ မရဏဉ္စ၊ သည် လည်းကောင်း။ အတ္တိ၊ ၏။ **အယံ လလံ စာတိ ဧတ္ထ**၊ ၌။ ယထာဝုတ္တာ၊ သော။ အယံ ဒေသနာ၊ သည်။ ဝိပါကဝဋ္ဌဿ စ၊ ၏လည်းကောင်း။ သင်္ခါရာနဉ္စ၊ တို့၏ လည်းကောင်း။ တဏှာပစ္စယနိဒ္ဒေသတော၊ တဏှာဟူသောအကြောင်းကို ပြခြင်းကြောင့်။ ဒုက္ခသစ္စဿ စ၊ ၏လည်းကောင်း။ သမုဒယသစ္စဿ စ၊ ၏လည်းကောင်း။ သမုဋ္ဌာနပညတ္တိံ ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းကို သိစေတတ်သော ပညတ်မည်၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ ။

နတ္ထိ ရာဂေါတိ၊ ကား။ အဂ္ဂမဂ္ဂဘာဝနာယ၊ အရဟတ္တမဂ်ကို ပွားစေသဖြင့်။ သမုစ္ဆန္တတ္တာ၊ ကြောင့်။ ရာဂေါ၊ သည်။ စေ နတ္ထိ၊ အံ့။ **အပ္ပတိဋ္ဌိတံ တတ္ထ ဝိညာဏံ** **အဝိရုဠန္တိ** ဧတ္ထ၊ ဤ။ ကမ္မံ၊ ကို။ ဇဝါပေတွာ၊ ၍။ ပဋိသန္ဓိအာကမ္မနသမတ္တတာယ၊ ပဋိသန္ဓေကို ငင်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်၏။ အဘာဝေန၊ မရှိသဖြင့်။ ဝါ၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ အပ္ပတိဋ္ဌိတဉ္စေဝ၊ လည်းမတည်။ အဝိရုဠန္တ၊ ရောက်လည်း မရောက်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသည်မှ ဆန့်ကျင်သော နည်းဖြင့်။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ။

“အယံ ပရိညာပညတ္တိ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဧကာဘိသမယဝသေနဝ၊ တစ်ပြိုင်နက်သိခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်။ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သည်။ စတုသု၊ ကုန်သော။ အရိယသစ္စေသု၊ တို့၌။ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿေတိ၊ ၏။ **အယံ ဘာဝနာပညတ္တိ**တိ၊ ကား။ ဒွါရာရမ္မဏေဟိ၊ ဒွါရ အာရုံတို့နှင့်။ သဟ၊ ကွ။ ဆဒ္ဓါရပ္ပဝတ္ထဓမ္မာနံ၊ ခြောက်ပါးသော ဒွါရတို့၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့၏။ အယံ အနိစ္စာနုပဿနာ၊ ဤအနိစ္စအားဖြင့် ရှုခြင်းကို ပြသော ဒေသနာသည်။ မဂ္ဂဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။ ဘာဝနာပညတ္တိ၊ ပွားစေခြင်းကို အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သော ပညတ်တည်း။ **နိရောဓပညတ္တိ နိရောဓဿာတိ**၊ ကား။ ရောဓသင်္ခါတာယ၊ ရောဓဟု ဆိုအပ်သော။ တဏှာယ၊ ၏။ မဂ္ဂေန၊ ဖြင့်။ အနဝသေသနိရောဓပညတ္တိ၊ အကြွင်းမဲ့ချုပ်ခြင်းကို အပြားအားဖြင့် သိစေသော ပညတ်တည်း။ **ဥပ္ပါဒပညတ္တိ**တိ၊ ကား။ ဥပ္ပါဒဿ၊ ဖြစ်ခြင်းကို။ ပညာပနာ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်းတည်း။ **ဩကာသပညတ္တိ**တိ၊ ကား။ ဌာနဿ၊ တည်ခြင်းကို။ ပညာပနာ၊ တည်း။ **အာဟဋနာပညတ္တိ**တိ၊ ကား။ နိဟရဏပညတ္တိ၊ ထုတ်ခြင်းကို အပြားအားဖြင့် သိစေသော ပညတ်တည်း။ **အာသာဋိကာနန္တိ**၊ ကား။ ဂုန္တံ၊ နွားတို့၏။ ဝဏေသု၊ အမာတို့၌။ နီလမက္ခိကာဟိ၊ ယင်မဲရိုင်းတို့သည်။ ဌပိတအဏ္ဏကာ၊ ထားအပ်သော အဥတို့သည်။ အာသာဋိကာ နာမ၊ မည်ကုန်၏။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ ယဿ၊ အကြင်သတ္တဝါအား။ (ဤကား ဧတ္ထ ယဿ-ဟု ရှိသော ပါဌ်အတိုင်း ပေးသည်။

၁။ **နတ္ထိ ရာဂေါ** ။ ။ ‘ကဗဠိကာရေ စေ’၌ စေ သဒ္ဓါကို ‘နတ္ထိ’ပုဒ်နှင့် ယှဉ်၍ ယောဇနာ အပ်သောကြောင့် ‘နတ္ထိ စေ ရာဂေါ’-ဟု ပုဒ်ကို တည်ထုတ်အပ်သတည်း။

ယတ္ထ အယံ-ဟူ၍လည်း ရှိ၏။ ဆင်ခြင်ပါ။ ဥပ္ပန္နာ၊ ကုန်၏။ တဿ သတ္တဿ၊ ၏။ အနယဗျသနဟေတုတယ၊ အကျိုးမဲ့ပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အာသာဋိကာ ဝိယ၊ ယင်ဥတို့ကဲ့သို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အာသာဋိကာ၊ မည်ကုန်၏။ ကိလေသာ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသံ အာသာဋိကာနံ၊ ထိုယင်ဥနှင့်တူသော ကိလေသာတို့ကို။ သမ္ပုဂ္ဂါတပညတ္တိ၊ အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်းကို အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်းသည်။ **အဘိနိယာတပညတ္တိ**တိ၊ မည်၏။

၄၁။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝဇ္ဇဝိဝဇ္ဇမုခေန စ၊ ဝဇ္ဇဝိဝဇ္ဇကို အရင်းပြုသဖြင့်လည်းကောင်း။ သမ္ပသနဥပါဒါနက္ခန္ဓမုခေန စ၊ တရားကို သုံးသပ်ခြင်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို အရင်းပြုသဖြင့်လည်းကောင်း။ သစ္စေသု၊ တို့၌။ ပညတ္တိဝိဘာဝံ၊ ပညတ်ကို ဝေဖန်ခြင်းကို။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ၌။ သစ္စေသု၊ တို့၌။ (လိုက်စေသည်။) တေပရိဝဇ္ဇဝသေန၊ သုံးပါးသော အပြန်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ (သစ္စဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ်၊ ကတဉာဏ်သုံးပါးကို တေပရိဝဇ္ဇ ယူ)။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ **“ဣဒံ ။လ။ [၄၊ ၁၂၃] ဘိက္ခဝေ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာရဒ္ဓံ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ ဒဿနဋ္ဌေန၊ မြင်တတ်သော သဘောကြောင့်။ **စက္ခု**၊ မည်၏။ ယထာသဘာဝတော ဇာနနဋ္ဌေန၊ သဘောအား လျော်စွာ သိတတ်သော သဘောကြောင့်။ ဝါ၊ အကြင်အကြင်သို့သော သဘောကို သိတတ်သော သဘောကြောင့်။ **ဉာဏံ**၊ မည်၏။ ပဋိဝိဇ္ဇနဋ္ဌေန၊ ကြောင့်။ **ပညာ**၊ မည်၏။ ဝိဒိတကရဏဋ္ဌေန၊ ထင်ရှားပြုတတ်သော သဘောကြောင့်။ **ဝိဇ္ဇာ**၊ မည်၏။ ဩဘာသနဋ္ဌေန၊ ထွန်းလင်းတတ်သော သဘောကြောင့်။ **အာလောကော**၊ မည်၏။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသည်။ ပညာဝေဝစနမေဝ၊ ပညာ၏ ဝေဝစံသာတည်း။ အယံ၊ ဤစက္ခု ဥပါဒိ အစရှိသော ဒေသနာသည်။ ဝေဝစနပညတ္တိ၊ ဝေဝစံကို အပြားအားဖြင့် သိစေသော ပညတ်တည်း။ **သန္တိကိရိယာပညတ္တိ**တိ၊ ကား။ ပစ္စက္ခကရဏပညတ္တိ၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်းကို အပြားအားဖြင့် သိစေသော ပညတ်တည်း။ ။

တုလမတုလဉ္ဇာတိ ဂါထာယံ၊ ၌။ ပရုရဇနာနံ၊ အပြိန်အဖျင်းဖြစ်သော လူတို့၏။ ဝါ၊ တို့သည်။ ပစ္စက္ခဘာဝတော၊ မျက်မှောက်ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တုလိတံ ပရိစ္ဆိန္နံ၊ ပိုင်းခြားအပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **တုလံ**၊ မည်၏။ ကာမာဝစရံ၊ ကာမာဝစရကံ တည်း။ ဝါ၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တုလံ၊ ပိုင်းခြားအပ်သည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အတုလံ**၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ အဿ၊ ထိုမဟဂ္ဂုတ်ကံအား။

တုလံ သဒိသံ၊ သော။ အညံ၊ သော။ လောကီယကမ္မံ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ **အတုလံ**၊ မည်၏။ မဟဂ္ဂတကမ္မံ၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။ ကာမာဝစရ ရူပါဝစရကမ္မံ၊ သည်။ **တုလံ**၊ မည်၏။ အရူပါဝစရံ၊ အရူပါဝစရကံသည်။ **အတုလံ**၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ အပ္ပဝိပါကံ၊ နည်းသော အကျိုးရှိသော ကံသည်။ **တုလံ**၊ မည်၏။ ဗဟုဝိပါကံ၊ သည်။ **အတုလံ**၊ မည်၏။ ဧတေန ကမ္မေန၊ ဖြင့်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ **သမ္ဘဝံ**၊ မည်၏။ သမ္ဘဝဟေတုဘူတံ၊ ဘဝ၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ **ဘဝသင်္ခါရံ**၊ ပုနဗ္ဘဝသင်္ခါရဏကံ၊ ဘဝသစ်ကို ပြုပြင်တတ်သော။ **အဝဿဒီတိ**၊ ကား။ ဝိဿဇ္ဇေသိ၊ စွန့်၏။ **မုနီတိ**၊ ကား။ ဗုဒ္ဓမုနိ၊ ဘုရားတည်းဟူသော မုနိသည်။ **အဇ္ဈတ္တရတောတိ**၊ ကား။ နိယကဇ္ဈတ္တရတော၊ မိမိသန္တာန်ဖြစ်သော တရားတို့၌ မွေ့လျော်သည်ဖြစ်၍။ (ဝိပဿနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂေါစရာသေဝန၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း မွေ့လျော်သည်-ဟူလိုသော်။)

သမာဟိတောတိ၊ ကား။ ဥပစာရပုပ္ဖာသမာဓိဝသေန၊ ဥပစာရသမာဓိအပ္ပနာ သမာဓိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သမာဟိတော၊ ၍။ **အဘိန္နိ ကဝစမိဝါတိ**၊ ကား။ ကဝစံ ဝိယ၊ ချပ်ကိုကဲ့သို့။ ဘိန္နိ၊ ဖျက်ဆီးပြီး။ **အတ္တသမ္ဘဝန္တိ**၊ ကား။ အတ္တနိ၊ ၌။ သဉ္ဇာတံ၊ သော။ ကိလေသံ၊ ကို။ ဣဒံ အယံ အဓိပ္ပါယော၊ ကို။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သဝိပါကဋ္ဌေန၊ အကျိုးပေးတတ်သော သဘောကြောင့်။ သမ္ဘဝန္တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဘဝါဘိသင်္ခါရဏဋ္ဌေန၊ ဘဝသစ်ကို ပြုပြင်တတ်သော သဘောကြောင့်။ ဘဝသင်္ခါရန္တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ လဒ္ဓနာမံ၊ ရအပ်သော အမည်ရှိသော။ တုလာတုလသင်္ခါတံ၊ တုလ၊ အတုလဟု ဆိုအပ်သော။ လောကီယ ကမ္မဉ္စ၊ ကိုလည်း။ ဩဿဇိ၊ စွန့်ပြီး။ သင်္ဂါမသီသေ၊ စစ်မြေအဝ၌။ မဟာယောဓော၊ သူရဲကြီးသည်။ ကဝစံ၊ ချပ်ကို။ ဘိန္နတိ ဝိယ၊ ဖျက်ဆီးသကဲ့သို့။ အတ္တသမ္ဘဝံ၊ မိမိ၌ဖြစ်သော။ ကိလေသဉ္စ၊ ကိုလည်း။ အဇ္ဈတ္တရတော၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သော တရားတို့၌ မွေ့လျော်သည်။ သမာဟိတော၊ သည်။ ဟုတ္တာ၊ ၍။ အဘိန္နိ၊ ဖျက်ဆီးပြီး။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ ဝုတ္တော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။

အထ ဝါ၊ ကား။ **တုလန္တိ**၊ ကား။ တုလယန္တော တီရေန္တော၊ စူးစမ်းသည်ဖြစ်၍။ **အတုလဉ္စ သမ္ဘဝန္တိ**၊ ကား။ နိဗ္ဗာနဉ္စေ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သမ္ဘဝဉ္စ၊ ဘဝကို လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ဖြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ **ဘဝသင်္ခါရန္တိ**၊ ကား။ ဘဝဂါမိကမ္မံ

ဘဝသို့ လားစေတတ်သော ကံကို။ **အဝဿဇိ မုနီ**တိ၊ ကား။ “ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ အနိစ္စ၊ ကုန်။ တေသံ၊ ထိုခန္ဓာငါးပါးတို့၏။ နိရောဓော၊ ချုပ်ရာဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ သည်။ နိစ္စံ၊ ၏”။ ဣတိ အာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ တုလယန္တော၊ ဣစ္စမ်းသည်ဖြစ်၍။ ဗုဒ္ဓမုနိ၊ သည်။ ဘဝေ၊ ဌ။ အာဒိနဝဉ္စ၊ အပြစ်ကိုလည်းကောင်း။ နိဗ္ဗာနေ၊ ဌ။ အာနိသံသဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဒိသ္မာ၊ ၍။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ မူလဘူတံ၊ သော။ တံ ဘဝသင်္ခါရံ၊ ထိုဘဝကို ပြုပြင်တတ်သော ကံကို။ ကမ္မက္ခယကရေန၊ ကံ၏ကုန်ခြင်းကို ပြုတတ်သော။ အရိယမဂ္ဂေန၊ ဖြင့်။ အဝဿဇိ စွန့်ပြီး။ ကထံ အဝဿဇိ နည်းဟူမူကား။ အဇ္ဈတ္တရတော၊ ၍။ အဝဿဇိ ပြီ။ ဟိ၊ စွ။ သော၊ ထိုဘုရားတည်းဟူသော မုနိသည်။ ဝိပဿနာဝသေန၊ ဖြင့်။ **အဇ္ဈတ္တရတော**၊ ၍။ သမထဝသေန၊ ဖြင့်။ **သမာဟိတော**၊ ၍။ **ကဝစမိဝ**၊ ကိုကဲ့သို့။ အတ္တဘာဝံ၊ ကို။ ပရိယောနန္ဓိတွာ၊ မြေးယှက်၍။ ဌိတံ၊ သော။ အတ္တနိ၊ ဌ။ သမ္ဘဝတ္တာ၊ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **“အတ္တသမ္ဘဝ”**န္တိ၊ ဟူ၍။ လဒ္ဓနာမံ၊ သော။ သဗ္ဗံ၊ သော။ ကိလေသဇာတံ၊ ကိလေသာ အပေါင်းကို။ အဘိန္နိ၊ ဖျက်ဆီးပြီး။ ကိလေသာဘာဝေ စ၊ ကိလေသာ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ ကမ္မံ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ အပ္ပဋိသန္ဓိကတ္တာ၊ ပဋိသန္ဓေကို မဖြစ်စေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အဝဿဌံ နာမ၊ စွန့်အပ်သည် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကိလေသာဘာဝေန၊ ကိလေသာ မရှိသဖြင့်။ ကမ္မံ၊ ကို။ ဇဟိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

သင်္ခတာသင်္ခတဓာတုဝိနိမုတ္တဿ၊ သင်္ခတအသင်္ခတဓာတ်မှ လွတ်သော။ အဘိညေယျဿ၊ ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော တရား၏။ အဘာဝတော၊ ကြောင့်။ **“တုလ ။လ။ ဓမ္မာန”**န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တေန၊ ထိုတုလမတုလသမ္ဘဝံ ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၊ ကို။ ဝုတ္တာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“နိက္ခေပပညတ္တိ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါယာ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ဘဝသင်္ခါရေသု၊ ဘဝကို ပြုပြင်တတ်သော ကံတို့တွင်။ သမုဒယပက္ခိယံ၊ သမုဒယသစ္စာ၏ အဖို့၌ဖြစ်သော ကံကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ **“ပရိစ္စာဂပညတ္တိ”**တိ၊ ၍။ အာဟ၊ ၏။ ဒုက္ခသစ္စပက္ခိယဝသေန၊ ဒုက္ခသစ္စာ၏ အဖို့၌ဖြစ်သော ကံ၏အစွမ်းဖြင့်။ **“ပရိညာပညတ္တိ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။

‘ဘာဝနာပညတ္တိ ကာယဂတာယ သတိယာ’ဆိုက ဌိတိပညတ္တိ-စိတ္တေကဂ္ဂတာကို မဆိုမနေကောင်းပါ။ ‘ဌိတိပညတ္တိ စိတ္တေကဂ္ဂတာယ’ ဆိုကလည်း

‘ဘာဝနာပညတ္တိ ကာယဂတာယ သတိယာ’ကို မဆိုမနေကောင်းပါသလော-ဟု
စောဒနာရှိရကား ‘သမာဓာနဝိသိဋ္ဌဿ’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

 [၄၊ ၁၂၄] သမာဓာနဝိသိဋ္ဌဿ၊ တည်ကြည်ခြင်းဖြင့် အထူးပြုအပ်သော။
အဇ္ဈတ္တရတဘာဝဿ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သော တရားတို့၌ မွေ့လျော်သည်၏ အဖြစ်၏။
ဝသေန၊ ဖြင့်။ “ဘာဝနာ ။လ။ သတိယာ”တိ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊ ။၏။ အဇ္ဈတ္တရတဘာဝ
ဝိသိဋ္ဌဿ၊ မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော တရားတို့၌ မွေ့လျော်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်
အထူးပြုအပ်သော။ သမာဓာနဿ၊ တည်ကြည်ခြင်း၏။ ဝသေန ပန၊ ဖြင့်ကား။
“ဌိတိပညတ္တိစိတ္တေကဂ္ဂတာယာ”တိ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊ ။၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဠ္ဗဗ္ဗံ၊ ။၏။
အဘိနိဗ္ဗိဒါပညတ္တိစိတ္တဿာတိ၊ ကား။ အာယုသင်္ခါရောဿဇ္ဇနဝသေန၊
အာယုသင်္ခါရကို လွှတ်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ စိတ္တဿ၊ ကို။ အဘိနိဟရဏပညတ္တိ၊
ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်းသို့ ရှေးရှုဆောင်ခြင်းကို အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သော
ပညတ်တည်း။ ဥပါဒါနပညတ္တိတိ၊ ကား။ ဂဟဏပညတ္တိ၊ ယူခြင်းကို အပြားအားဖြင့်
သိစေသော ပညတ်တည်း။ သဗ္ဗညုတာယာတိ၊ ကား။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝဿ၊
အလုံးစုံသော တရားကို မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် သိသည်၏ အဖြစ်ကို။
ဧတေန၊ ဤသဗ္ဗညုတာယဟူသော ပါဠိဖြင့်။ အသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ
မဟုတ်သော သူအား။ ဝါ၊ ။၏။ အာယုသင်္ခါရောဿဇ္ဇနံ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊
သို့။ ဒဿေတိ၊ ။၏။ ကိလေသာဘာဝေန၊ ကိလေသာ မရှိသဖြင့်။ ဘဂဝါ၊ သည်။
ကမ္မံ၊ ကို။ ဇဟတိ၊ ။၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ “ပဒါလနပညတ္တိ
အဝိဇ္ဇဏှကောသာန”န္တိ၊ ၍။ အာဟ၊ ။၏။ ။

ယော ဒုက္ခမဒ္ဒန္တိ ယတောနိဒါနန္တိ၊ ကား။ အာရဒ္ဓဝိပဿကော၊ သော။ ယော
ဇန္တု၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သဗ္ဗံ၊ သော။ တေဘူမကံ၊ ဘုံသုံးပါး၌ ဖြစ်သော။ ဒုက္ခံ၊ ကို။
အဒက္ခိ ပဿိ၊ မြင်ပြီ။ တဉ္စ၊ ထိုတေဘူမကဒုက္ခသည်လည်း။ ယတော နိဒါနံ
ယံဟေတုကံ၊ အကြင်တဏှာလျှင် အကြောင်းရှိ၏။ တမ္ဘိ တဏှံ၊ ကိုလည်း။ အဿ၊
ထိုတေဘူမကဒုက္ခ၏။ ကာရဏဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ပဿိ၊ ပြီ။ ကာမေသု သော ဇန္တု
ကထံ နမေယျာတိ၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ပဋိပန္နော၊ ကျင့်သော။ သော ပုရိသော၊
ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သဝတ္ထုကာမေသု၊ ဝတ္ထုကာမနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။ ကိလေသ
ကာမေသု၊ တို့၌။ ယေန ပကာရေန၊ ဖြင့်။ နမေယျ အဘိနမေယျ၊ ရှေးရှုညွတ်ရာ၏။
သော ပကာရော၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ကသ္မာ၊ ကား။ ဟိ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ လောကေ

၌။ ကာမာ၊ တို့သည်။ သင်္ဂေါ၊ ငြိကပ်တတ်သော အရာတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဥ တွာ၊
၍။ ဝါ၊ ကြောင့်။ သော ပကာရော၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

**ကာမာ ဟိ လောကေ သင်္ဂေါတိ ဥတွာကို ဖွင့်လိုရကား ‘ယသ္မာ’
စသည်ကို မိန့်သတည်း။**

ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣမသ္မိ လောကေ၊ ၌။ ကာမသဒိသံ၊ သော။ ဗန္ဓနံ၊ သည်။
နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဟိ၊ စွ။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ “န တံ ဒဠိ ဗန္ဓနမာဟု မိရာ”တိအာဒိ ဧတံ ဝစနံ၊
ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သင်္ခါရေ၊ တို့ကို။ အာသဇ္ဇနဋ္ဌေန၊ ကပ်ငြိတတ်သော
သဘောကြောင့်။ သင်္ဂေါတိ၊ ကပ်ငြိတတ်သော အရာ-ဟူ၍။ ဝိဒိတွာ၊ သိ၍။ ဝါ၊
ကြောင့်။ **တေသံ ။လ။ သိက္ခေတိ** ဧတ္ထ ပါဠေ၊ ၌။ ကာယဂတာသတိယောဂေန၊
ကာယဂတာသတိနှင့် ယှဉ်သဖြင့်။ သတိမာ၊ သတိရှိသည်ဖြစ်၍။ တေသံ ကာမာနံ၊
တို့၏။ ဝူပသမာယ၊ ဌာ။ တီသုပိ သိက္ခာသု၊ တို့၌လည်း။ အပ္ပမတ္တော၊ မမေ့လျော့
သည်ဖြစ်၍။ သိက္ခေယု၊ ကျင့်ရာ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္တော၊ တည်း။
ဝေဝစနပညတ္တိတိ၊ ကား။ ခန္ဓာဒီနံ၊ တို့၏။ ဝေဝစနပညတ္တိ၊ တည်း။

**ဝေဝစနပညတ္တိသာ ဆိုပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် ‘ဒုက္ခဿ ပရိညာ ပညတ္တိ’
စ’ဟူ၍လည်း ဆိုသနည်း-ဟူသော အမေးကို ဖြေလိုရကား ‘အဒက္ခိတိ ပန ပဒေန’
စသည်ကို မိန့်သော်။**

အဒက္ခိတိ ပန ပဒေန၊ နှင့်ကား။ သမ္ပန္နတ္တာ၊ စပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
“ဒုက္ခဿ ပရိညာ ပညတ္တိ” စာတိ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ **ပစ္စတ္တိကတော ဒဿနပညတ္တိ**တိ၊
ကား။ အနတ္ထဇနနတော၊ အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်။ ပစ္စတ္တိကတော၊
ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူအားဖြင့်။ ဒဿနပညတ္တိ၊ မြင်ခြင်းကို အပြားအားဖြင့် သိစေသော
ပညတ်တည်း။ **ပါဝကကပ္ပိတိ**၊ ကား။ ဇလိတအဂ္ဂိက္ခန္ဓသဒိသာ၊ ပြောင်ပြောင်
တောက်သော မီးပုံနှင့် တူကုန်၏။ **ပပါတဥရဂေါပမာတိ**၊ ကား။ ပပါတူပမာ စ၊
ကမ်းပါးပြတ် ဥပမာလည်း ရှိကုန်၏။ ဥရဂေါပမာ စ၊ မြွေဥပမာလည်း ရှိကုန်၏။ ။

မောဟသမ္ပန္နနော လောကောတိ၊ ကား။ အယံ လောကော၊ ဤသတ္တလောက
သည်။ အဝိဇ္ဇာဟေတုကေဟိ၊ အဝိဇ္ဇာလျှင် အကြောင်းရှိကုန်သော။ သံယောဇနေဟိ၊

၁။ ဒုက္ခဿ ပရိညာ ပညတ္တိ ။ ။ ဒုက္ခံ-ဟူသော ပုဒ်သည် အဒက္ခိ-ဟူသော ကြိယာ
ပုဒ်နှင့် စပ်သောကြောင့် ပိုင်းခြား၍ သိ၏-ဟူသော အနက်ကို ပြရကား ပရိညာပညတ်
ဖြစ်ပါသတည်း။

တို့သည်။ ဗန္ဓော၊ နှောင်ဖွဲ့အပ်သည်ဖြစ်၍။ **ဘဗ္ဗရူပေါ နိဿတိ**တိ၊ ကား။
 ဝိပန္နဇ္ဈာသယောပိ၊ ပျက်စီးဖောက်ပြန်သော အဇ္ဈာသယရှိသော်လည်း။ မာယာယ စ၊
 လှည့်ပတ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း။ သာဌေယျေန စ၊ စဉ်းလဲခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း။
 ပဋိစ္ဆာဒိတသဘာဝေါ၊ ဖုံးလွှမ်းအပ်သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍။ ဘဗ္ဗဇာတိကံ ဝိယ၊
 ကျွတ်ထိုက်သော သဘောရှိသကဲ့သို့။ အတ္တာနံ၊ ကို။ ဒဿေတိ၊ ဧ။ **ဥပဓိ ။လ။**
ပရိဝါရိတောတိ၊ ကား။ တဿ ပန ဗာလဿ၊ ထိုမိုက်သော သူ၏ကား။
 တထာဒဿနေ၊ ထိုသို့ ကျွတ်ထိုက်သော သဘောရှိသကဲ့သို့ မိမိကိုယ်ကို ပြခြင်း၌။
 သမ္မောဟတမသာ၊ အလွန်တွေဝေသော မောဟတည်းဟူသော အမိုက်ဖြင့်။ ဝါ၊
 သည်။ ပရိဝါရိတတ္တာ၊ ခြံရံအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကာမဂုဏေသု၊ တို့၌။
 အနာဒိနဝဒဿိတာယ၊ အပြစ်ကို မမြင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဗန္ဓတ္တာ၌ စပ်)။
 ကိလေသာဘိသင်္ခါရေဟိ၊ တို့သည်။ ဗန္ဓတ္တာ၊ နှောင်ဖွဲ့အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 တထာ ဘူတော **[၄၊ ၁၂၅]** စ၊ ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သည်လည်း
 ဖြစ်သော။ အယံ ဗာလော၊ သည်။ ပဏှိတာနံ၊ တို့အား။ **အသိရိ ဝိယ၊** အသရေ
 မရှိသကဲ့သို့။ **ခါယတိ၊** ထင်၏။ အလက္ခိကော ဧဝ၊ အသရေ မရှိသည်သာလျှင်။
 ဟုတွာ၊ ၍။ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ထင်၏။ တယိဒံ တံ ဣဒံ သဗ္ဗံ၊ ထိုမောဟလျှင် အကြောင်း
 ရှိသော သံယောဇဉ်တို့ဖြင့် နှောင်ဖွဲ့ခြင်း အစရှိသော အလုံးစုံသည်။ ဗာလဿ၊
 မိုက်သည်။ သတော၊ ဖြစ်သောသူအား။ ရာဂါဒိကိဉ္စနတော၊ ရာဂအစရှိသော
 ကြောင့်ကြရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္ထိ၊ ဧ။ တံ သဗ္ဗံ၊ ကို။ ပညာစက္ခုနာ၊ ဖြင့်။
 ပဿတော၊ သော။ ပဏှိတဿ ပန၊ အားကား။ ကိဉ္စနံ၊ ရာဂအစရှိသော
 ကြောင့်ကြသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ သင်္ခေပတ္ထော၊ တည်း။

‘မောဟသမ္ပန္နနော လောကောတိ ဒေသနာပညတ္တိ မောဟဿ’ဟူ၍သာ
ဆိုပါလော။ အသို့မူ၍ ‘ဝိပလ္လာသာနံ’-ဟု ဆိုလေသနည်း-ဟု စောဒနာရှိရာသည်ကို
နှလုံးဝိုက်၍ ‘မောဟသီသေန’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

မောဟသီသေန၊ မောဟကို ပဓာနပြုသဖြင့်။ ဝိပလ္လာသာ၊ တို့ကို။ ဂဟိတာ၊
 ကုန်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ **ဒေသနာပညတ္တိ ဝိပလ္လာသာနန္တိ** ၍။ အာဟ၊
 ဧ။ **ဝိပရိတပညတ္တိ**တိ၊ ကား။ ဝိပရိတာကာရေန၊ ဖောက်ပြန်သော အခြင်းအရာဖြင့်။
 ဥပဋ္ဌဟမာနဿ၊ ထင်ခြင်းကို။ ပညာပနာ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်းတည်း။ ။

နိဗ္ဗာနံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ဧ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝစနံ၊ ဆိုခြင်းသည်။ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ၊
 တို့၏။ ဝါစာဝတ္ထုမတ္ထမေဝ၊ စကားတည်းဟူသော အကြောင်းမျှသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊

၏။ တစ်နည်းကား-နိဗ္ဗာန်၊ သည်။ အတ္တိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တာနံ၊ ကုန်သော။ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝစနံ၊ သည်။ ဝါစာဝတ္ထုမတ္တမေဝ၊ သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပရမတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ အလဗ္ဗမာနသဘာဝတ္တာ၊ မရအပ်သော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နိဗ္ဗာန်၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိပဋ္ဌိပန္နာနံ၊ ဖောက်ပြန်သော အကျင့်ရှိကုန်သော သူတို့၏။ မိစ္ဆာဝါဒ၊ မှားသောအယူကို။ ဘညှိတုံ၊ ဖျက်ဆီးအံ့သောငှာ။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ **“အတ္တိ ။လ။ အသင်္ခတ”**န္တိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ရှိ၏ဟု ဟောတော်မူခြင်း၌။ ဟေတု၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ **“နော စေတံ ဘိက္ခဝေ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တဿ၊ ၏။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ အသင်္ခတာ ဓာတု၊ သည်။ ယဒိ န အဘဝိဿ၊ အကယ်၍ မရှိသည်ဖြစ်အံ့။ ဣမ၊ ဤလောက၌။ သဗ္ဗဿ၊ သော။ သင်္ခတဿ၊ သင်္ခတတရား၏။ နိဿရဏံ၊ ထွက်မြောက်ရာသည်။ န သိယာ၊ ရာ။ ဟိ၊ စွ။ နိဗ္ဗာန်၊ ကို။ အာရမ္မဏံ ကတွာ၊ အာရုံပြု၍။ ပဝတ္တမာနာ၊ ကုန်သော။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒယော၊ ကုန်သော။ မဂ္ဂဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အနဝသေသကိလေသေ၊ အကြွင်းမရှိသော ကိလေသာတို့ကို။ သမုစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။ တတော၊ ထိုသို့ဖြတ်သောကြောင့်။ တိဝိဿေပိ၊ လည်းဖြစ်သော။ ဝဇ္ဇဿ၊ ၏။ အပ္ပဝတ္တိ၊ မဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ အယံ၊ ကား။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ ပရိညေယျတာယ၊ ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သဉတ္တရာနံ၊ လွန်ကဲသော တရားနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော။ **ကာမာနန္ဓ**၊ ကာမာဝစရတရားတို့၏လည်းကောင်း။ **ရူပါနန္ဓ**၊ ရူပါဝစရတရားတို့၏လည်းကောင်း။ ပဋိပက္ခဘူတံ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ တဗ္ဗိဓုရသဘာဝံ၊ ထိုကာမာဝစရတရားတို့နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းသဘော ရှိသော။ **နိဿရဏံ**၊ ထွက်မြောက်ရာသည်။ ပညာယတိ ယထာ၊ ထင်သကဲ့သို့။

ဧဝံ တထာ၊ တူ။ တံသဘာဝါနံ၊ ထိုလွန်ကဲသော တရားတို့နှင့်တကွ ဖြစ်ခြင်း သဘော ရှိကုန်သော။ သင်္ခတဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပဋိပက္ခဘူတေန၊ သော။ တဗ္ဗိဓုရတာ- သဘာဝေန၊ ထိုသင်္ခတတရားတို့နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းသဘော ရှိသော။ နိဿရဏေန၊

၁။ ကာမာနံ ရူပါနန္ဓ နိဿရဏံ ။ ။ ကာမာဝစရတရားတို့၏ ထွက်မြောက်ရာကား ရူပါဝစရတရားတည်း။ ရူပါဝစရတရားတို့၏ ထွက်မြောက်ရာကား အရူပါဝစရတရားတည်း။

ထွက်မြောက်ရာသည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ ဖြစ်ရာ၏။ တံ နိဿရဏံ၊ ထိုသင်္ခတတရားတို့၏ ထွက်မြောက်ရာဖြစ်သော။ ယဉ္ဇ ဓမ္မဇာတံ၊ အကြင်သဘောတရားသည်လည်း။ အတ္ထိ ရှိ၏။ သာ၊ ဤသင်္ခတရားတို့၏ ထွက်မြောက်ရာဖြစ်သော သဘောတရားသည်။ အသင်္ခတာ ဓာတု၊ တည်း။ ကိဉ္စ ဘိယျော၊ ဆိုဖွယ်တစ်ပါးရှိသေး၏။ သင်္ခတဓမ္မာ- ရမ္မဏံ၊ သင်္ခတတရားလျှင် အာရုံရှိသော။ ဝိပဿနာဉာဏံ၊ သည်။ အနုလောမဉာဏံ အပိ၊ အနုလောမဉာဏ်ဖြစ်သော်လည်း။ ကိလေသေ၊ တို့ကို။ သမုစ္ဆေဒဝသေန၊ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဇဟိတုံ၊ ပယ်ခြင်းငှာ။ န သက္ကောတိ၊ မစွမ်းနိုင်။ သမ္မုတိသစ္စာရမ္မဏမ္ပိ၊ သမ္မုတိသစ္စာလျှင် အာရုံရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ ပဌမဇ္ဈာနာဒိသု၊ တို့၌။ ပဝတ္ထံ၊ သော။ ဉာဏံ၊ သည်။ ကိလေသာနံ၊ တို့ကို။ ဝိက္ခမ္ဘနမတ္တမေဝ၊ ခွါခြင်းမျှကိုသာလျှင်။ ကရောတိ၊ ပြုနိုင်၏။ သမုစ္ဆေဒံ၊ အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်းကို။ န ကရောတိ၊ နိုင်။ အရိယမဂ္ဂဉာဏဉ္စ၊ သည်ကား။ သမုစ္ဆေဒပုဟာနကရံ၊ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်သောအားဖြင့် ပယ်ခြင်းကို ပြုတတ်၏။ တဿ၊ ထိုအရိယမဂ်၏။ သင်္ခတဓမ္မသမ္မုတိသစ္စဝိပရိတေန၊ သင်္ခတတရား၊ သမ္မုတိသစ္စာတို့မှ ပြန်သော။ အာရမ္မဏေန၊ သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ရာ၏။ သာ၊ ထိုအာရုံသည်။ အသင်္ခတာ ဓာတု၊ တည်း။ တထာ၊ ထိုမြို့။ ကတ္တမိ ဝိသယေ၊ အချို့သောအရာ၌။ (အသင်္ခတဓာတ်ကို ရည်သည်။) “သီဟသဒ္ဓေါ”တိ ယထာ၊ သီဟသဒ္ဓါကဲ့သို့။ (တံကား အနက်မရှိ၊ နိပါတ်မျှသာ)။ ဥပစာရဂုတ္တိသဗ္ဘာဝတော၊ တင်စားသောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အဝိပရိတတ္ထေ၊ မဖောက်မပြန်ဟုတ်မှန်သော အနက်ရှိသော။ **နိဗ္ဗာနသဒ္ဓေါ**၊ နိဗ္ဗာနသဒ္ဓါကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ။

အထ ဝါ၊ ကား။ “အတ္ထိ ။လ။ အသင်္ခတ”န္တိ ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဘာသိတတ္ထာ၊ ကြောင့်။ အဝိပရိတတ္ထံ၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သော

၁။ နိဗ္ဗာနသဒ္ဓေါ ။ ။ သီဟော မာဏဝကော စသည်ဖြင့် လုလင်အစရှိသည်တို့၌ ဥပစာရအားဖြင့် ဖြစ်သော သီဟသဒ္ဓါသည် ခြင်္သေ့မင်း၌ ဟုတ်မှန်သော အနက်လျှင် အရာရှိသကဲ့သို့ ထို့အတူ ‘ယတော ခေါ ဘော အယံ အတ္တာ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတော သမင်္ဂီဘူတော ပရိစာရေတိ၊ ဧတ္တာဝတာ ခေါ ဘော အယံ အတ္တာ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနပတ္တော ဟောတိ’ အစရှိသည်တို့၌ ကာမဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ် ရူပဈာန်နှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်တို့၌ ဥပစာရအားဖြင့် ဖြစ်သော နိဗ္ဗာနသဒ္ဓါသည် အချို့သောအရာ၌ အဝိပရိတ အနက်ရှိ၏။ အကြင်အရာ၌ အဝိပရိတအနက် ရှိ၏။ ထိုအရာသည်ကား အသင်္ခတဓာတ်ဖြစ်၏- ဟူလိုသော်။

အနက်ရှိ၏။ ဟိ။ စွ။ ယံ ဝစနံ၊ ကိ။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဘာသိတံ၊ ၏။ တံ ဝစနံ၊ သည်။ အဝိပရိတတ္ထံ၊ ၏။ ယထာ တံ ဝစနံ ဝိယ၊ အဘယ်စကားကဲ့သို့ နည်းဟူမူကား။ (ဤ၌လည်း တံသဒ္ဓါကား နိပါတ်မျှသာ)။ “သဗ္ဗေ။ လ။ အနတ္တာ”တိ ဣဒံ ဝစနံ ယထာ၊ ကဲ့သို့တည်း။ ဧဝမ္ပိ သို့လည်း။ ယုတ္တိဝသေန၊ အသင့်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အသင်္ခတာယ ဓာတုယာ၊ ၏။ ပရမတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ သဗ္ဘာဝေါ၊ ထင်ရှားဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

လက်ဝါးပြင်ဝယ် တင်၍ ထားသော ပတ္တမြားကဲ့သို့ ဥေယျမံတရားကို ပစ္စက္ခအားဖြင့် မြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားစကားတော်သာ ဤ၌ ပမာဏ ဖြစ်သတည်း-ဟု ပြလိုရကား ‘ကိ ဝါ ဧတေယ ယုတ္တိစိန္တယ’ အစရှိသောပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

ဝါ၊ ကား။ ဧတေယ ယုတ္တိစိန္တယ၊ ဤသို့ယုတ္တိကို ကြံသဖြင့်။ ကိ။
 [၄-ပဋိနိဒ္ဒေသ] အဘယ်မူစအံ့နည်း။ ကသ္မာ၊ ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ [၄-ပဋိနိဒ္ဒေသ] ဘဂဝတာ၊ သည်။
 “အတ္တိ။ လ။ အသင်္ခတာ”န္တိ အာဒိနာ စ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ “အပ္ပစ္စယာ ဓမ္မာ အသင်္ခတာ ဓမ္မာ”တိ အာဒိနာ စ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ “အသင်္ခတဉ္စ ဝေါ။ လ။ ပဋိပဒ”န္တိ အာဒိနာ စ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ အနေကေဟိ၊ ကုန်သော။ သုတ္တပဒေဟိ၊ သုတ်ပုဒ်တို့ဖြင့်။ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ၊ ၏။ ပရမတ္ထတော၊ အားဖြင့်။ သဗ္ဘာဝေါ၊ ကိ။ ဒေသိတော၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတေယ ယုတ္တိစိန္တယ၊ ဖြင့်။ ကိ။ နည်း။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။
 ဥပနယနပညတ္တိတိ၊ ကား။ ပဋိပက္ခတော၊ အားဖြင့်။ ဟေတု ဥပနယနဿ၊ နိဗ္ဗာန်ရှိသောအဖြစ်၏ အကြောင်းကို ဆောင်ခြင်းကို။ ပညာပနာ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်းတည်း။ ဇောတနာပညတ္တိတိ၊ ကား။ ပဋိညာတဿ၊ ဝန်ခံအပ်သော။ အတ္တဿ၊ ၏။ သိဒ္ဓိယာ၊ ပြီးခြင်းကို။ ပကာသနာပညတ္တိ၊ ပြသော ပညတ်တည်း။ သေသံ၊ သော။ သဗ္ဗံ၊ သည်။ သုဝိညေယျမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။

ပညတ္တိဟာရိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ ဝိဘင်းအဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။ ။

၁၂-ဩတရဏဟာရိဘင်းအဖွင့်

၄၂။ တတ္ထ ။လ။ ဟာရောတိ၊ သည်။ ဩတရဏဟာရိဘင်္ဂေါ၊ တည်း။ တတ္ထ၊ ၌။ အသေက္ခာ ဝိမုတ္တိတိ၊ ကား။ တေဓာတုကေ၊ သုံးပါးသောဓာတ်၌။ အယံ ဝိတရာဂတာ၊ ဤရာဂကင်းသည်၏ အဖြစ်သည်။ အသေက္ခာ၊ သော။ ဖလဝိမုတ္တိ၊

ဖိုလ်တည်းဟူသော ဝိမုတ္တိ မည်၏။ **တာနိယေဝါတိ**၊ ကား။ အသေကွာယံ၊ သော။ ဝိမုတ္တိယံ၊ ဌ။ တာနိ သဒ္ဓါဒီနိ၊ တို့သည်။ **အယံ ကုန္ဒိယေဟိ ဩတရဏာတိ**၊ ကား။ အသေကွာယံ၊ သော။ ဝိမုတ္တိယံ၊ ဌ။ နိဒ္ဓါရိတေဟိ၊ ကုန်သော။ သဒ္ဓါဒီဟိ၊ ကုန်သော။ ကုန္ဒိယေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ (အချို့စာကား ‘နိဒ္ဓါရိတေဟိ’ မရှိ။ ‘တေဟိ’ဟု ရှိ၏။ တေဟိ ကုန္ဒိယေဟိ၊ တို့ဖြင့် ပေး)။ သံဝဏ္ဏနာယ၊ ဖွင့်သောအားဖြင့်။ ဩတရဏာ၊ သွင်းခြင်းတည်း။ ။

ပညိန္ဒေသာ ဝိဇ္ဇာ မည်သည် မဟုတ်တုံလော။ ယင်းသို့လျက် အသို့မူ၍ ‘ပဉ္စိန္ဒိယာနိ ဝိဇ္ဇာ’-ဟု ဆိုသနည်း-ဟု လိနန္တရစောဒနာရှိရာသောကြောင့် ‘ပဉ္စိန္ဒိယာနိ ဝိဇ္ဇာတိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ပဉ္စိန္ဒိယာနိ ဝိဇ္ဇာတိ ဧတ္ထ၊ ဌ။ သမ္မာဒိဌိယာ၊ အား။ ဥပကာရတ္တာ၊ ကျေးဇူး ပြုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပညာက္ခန္ဓေ၊ ပညာက္ခန္ဓာဌ။ သင်္ဂဏှနဝသေန၊ သင်္ဂြိုဟ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သမ္မာသင်္ဂပေါ၊ ကို။ ဝုတ္တော ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ သဒ္ဓါဒီနိ၊ ကုန်သော။ စတ္တာရိ ကုန္ဒိယာနိ၊ တို့ကို။ ဝိဇ္ဇာယ၊ အား။ ဥပကာရတ္တာ၊ ကြောင့်။ သင်္ဂဏှနဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်၏။ **သင်္ခါရပရိယာပနာနိတိ**၊ ကား။ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု၊ တို့တွင်။ သင်္ခါရက္ခန္ဓေ၊ ဌ။ အန္တောဂတာနိ၊ အကျုံးဝင်ကုန်၏။ **ယေ သင်္ခါရာ အနာသဝါတိ** ကုမိနာ၊ ဖြင့်။ တံ သင်္ခါရက္ခန္ဓံ၊ ကို။ ဝိသေသေတိ၊ အထူးပြု၏။ ကသ္မာ၊ ကား။ အဂ္ဂဗလဿ၊ အရဟတ္တဖိုလ်၏။ အဓိပ္ပေတတ္တာ၊ ကြောင့်တည်း။ တတော ဧဝ စ၊ ထိုသို့ အာသဝေါ၏ အာရုံမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။ **နော စ ဘဝင်္ဂီ**၊ ဘဝ၏အကြောင်း မဟုတ်ကုန်။ **ဓမ္မဓာတုသင်္ဂဟိတာတိ**၊ ကား။ အဋ္ဌာရသ- ဓာတုသု၊ တို့တွင်။ ဓမ္မဓာတုသင်္ဂဟိတာ၊ ဓမ္မဓာတ်ဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်အပ်ကုန်၏။ ပုဗ္ဗေပိ၊ ဌလည်း။ ဝီတရာဂတာ၊ ကင်းသောရာဂ ရှိသည်၏ အဖြစ်-ဟု ဆိုအပ်သော။ အသေကွာ ဝိမုတ္တိ၊ ကို။ ယဒိပိ ဒဿိတာ၊ ရှင့်။ ပန တထာပိ၊ လည်း။ တဿာ၊ ထိုအသေကွာဝိမုတ္တိ၏။ ပဋိပတ္တိဒဿနတ္ထံ၊ အကျင့်ကို ပြအံ့သောငှာ။ (ဝုတ္တောဌှ စပ်)။ “အယံ အဟမသ္မိတိ အနာနုပဿီ”တိ ကုမိနာ ပါဌေန၊ ဖြင့်။ ဒဿနမဂ္ဂေါ၊ သောတာပတ္တိမဂ်ကို။ ကုမ၊ ဌ။ ဝုတ္တော၊ ၏။ ကုတိ၊ သို့။ ကုမံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ “အယံ အဟမသ္မိတိ အနာနုပဿီ”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ သဗ္ဗံ၊ သည်။ ဝုတ္တနယမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။

၄၃။ **နိဿိတဿ စလိတန္တိ**၊ ကား။ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန၊ ဖြင့်။ ကမ္မနံ၊ တုန်လှုပ်ခြင်းသည်။ အနဝဋ္ဌာနံ၊ မရပ်တည်ခြင်းသည်။ အတ္တိ၊ ၏။ **စုတူပပါတောတိ**၊ ကား။ အပရာပရံ၊ အဆင့်ဆင့်။ စဝနဉ္စ၊ စုတေခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဥပပတနဉ္စ၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသည်လည်းကောင်း။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ နိဿိတပဒေ၊ နိဿိတပုဒ်၌။ လဗ္ဘမာနံ၊ သော။ နိဿယနံ၊ မှီရာကို။ ဥဒ္ဓရန္တော၊ ထုတ်လိုရကား။ **“နိဿယော နာမာ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ **တဏှာနိဿယောတိ**၊ ကား။ တဏှာဘိနိဝေသော၊ တဏှာအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းတည်း။

တဏှာဘိနိဝေသောဟု ဆိုဘိ၏။ တဏှာနိဿယောဟု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ရှိသည် မဟုတ်တုံလော စုဒ္ဓါရကား ‘သော ဟိ’စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ သော၊ ထိုတဏှာအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကို။ တဏှာစရိတဿ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ပတိဋ္ဌာဘာဝေန၊ တည်ရာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တထာ၊ ထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ ဝုတ္တော၊ ၏။ (နိဿယောဟု ဆိုသည်-ဟူလိုသော်)။ [၄၊ ၁၂၇] ဧဝံ၊ တူ။ **ဒိဋ္ဌိနိဿယောပိ**၊ ကိုလည်း။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။

စေတနာလည်း တဏှာမဟုတ်။ တဏှာလည်း စေတနာမဟုတ်ခဲ့။
ယင်းသို့လျက် ‘ယာ ရတ္ထဿ စေတနာ အယံ တဏှာနိဿယော’ဟု အရှင်ကမ္မည်း ဆိုတော်မူသည်ကား ယံ ဝါ တံ ဝါ စကားလော-ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိရကား ‘ရတ္ထဿ’စသော ပါဌ်ကို မိန့်သော်။

ရတ္ထဿ စေတနာတိ ဣမိနာ၊ ဖြင့်။ သင်္ခါရက္ခန္ဓဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ စေတနာပဓာနတ္တာ၊ စေတနာပြဋ္ဌာန်းခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စေတနာသီသေန၊ စေတနာကို ပဓာနပြုသဖြင့်။ တဏှံ ဧဝ၊ ကိုသာလျှင်။ ဝဒတိ၊ ၏။ တေနဝ၊ ကြောင့်သာလျှင်။ **“အယံ တဏှာနိဿယော”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ယသ္မာ ပန၊ ကား။ ဝိပရိတာဘိနိဝေသော၊ ဖောက်ပြန်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းသည်။ မောဟဿ၊ ၏။ ဗလဝဘာဝေ၊ အားကြီးသည်၏ အဖြစ်သည်။ သတိ ဧဝ၊ ရှိသော်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ယာ ။လ။နိဿယော”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

ဧဝံ၊ သို့။ စေတနာသီသေန၊ ဖြင့်။ တဏှာဒိဋ္ဌိယော၊ တို့ကို။ ဝတွာ၊ ပြီး၍။ ဣဒါနိ၊ ၌။ တတ္ထ၊ ထိုတဏှာဒိဋ္ဌိတို့၌။ နိပ္ပရိယာယေန၊ မုချအားဖြင့်။ စေတနံ ယေဝ၊ ကိုသာလျှင်။ ဂဏှန္တော၊ ၍။ **“စေတနာ ပန သင်္ခါရ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ **ယာ ။လ။ဝေဒနာတိ** ဣဒံ ဝစနံ၊ ကို။ သုခါယ၊ သော။ ဝေဒနာယ၊ ၌။ ရာဂေါ၊ သည်။ အနုသေတိ၊ ကိန်းဝပ်၏။

ဝါရ]

၁၂-ဩတရဏဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၄၄၅

ဣတိ ကတွာ ဣမိနာ ကာရဏေန၊ ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ တထာ၊ ထိုမြို့။ အဒုက္ခမသုခါယ၊ သော။ ဝေဒနာယ၊ ဌှံ။ အဝိဇ္ဇာ၊ သည်။ အနုသေတိ၊ ဧ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “ယာ ။လ။ ဝေဒနာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ။ ဣဓ၊ ဤ ယာ ရတ္တဿ အစရှိသော ပါဠိ၌။ ဝေဒနာသိသေန၊ ဝေဒနာကို ပဓာနပြုသဖြင့်။ စေတနာ၊ ကို။ ဝုတ္တာ၊ ဧ။

တဏှာယ ဒိဋ္ဌိယာ၌ ဥပယောဂတ္ထ၌ ကရိုဏ်းဝိဘတ်တည်း-ဟု ပြလိုရကား ‘တဏှာယာတိ တဏှ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ယခုအခါ ဥပယောဂ၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်လျှင် ‘တဏှာယ’အစရှိသော ပါဠိတို့၏ အနက်ကို ပြအံ့သောငှာ ‘ယထာ ဝါ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တဏှာယာတိ၊ ကား။ တဏှံ၊ ကို။ ဒိဋ္ဌိယာတိ၊ ကား။ ဒိဋ္ဌိ၊ ကို။ ဝါ၊ ကား။ သေသဓမ္မာနံ၊ တဏှာမှ ကြွင်းသော တရားတို့၏။ (နိဿယ၌ စပ်)။ တဏှာယ၊ ဧ။ (ဘာဝ၌ စပ်)။ နိဿယဘာဝေ၊ မှီရာ၏ အဖြစ်သည်။ သန္တေ၊ သော်။ ပုဂ္ဂလော၊ ကို။ တဏှာယ၊ ဧ။ နိဿိတောတိ၊ မှီရာဟူ၍။ ဝုစ္စတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ။

ဧဝံ တထာ၊ တူ။ တဏှာယ၊ ဧ။ (ဘာဝ၌ စပ်)။ သေသဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ (ပစ္စယ၌ စပ်)။ ပစ္စယဘာဝေ၊ အကြောင်း၏ အဖြစ်သည်။ သန္တေ၊ သော်။ ပုဂ္ဂလော၊ ကို။ တဏှာယ၊ ကို။ ဝါ၊ ဌှံ။ နိဿိတောတိ၊ မှီ၏ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဧ။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “တဏှာယ အနိဿိတော”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ။

ပဿဒ္ဓိတိ၊ ကား။ ဒရထပုဋိပုဿမ္ဘနာ၊ ပူပန်ခြင်း၏ ငြိမ်းခြင်းသည်။ ကာယိကာတိ၊ ကား။ ကရဇကာယသန္နိဿိတာ၊ ကရဇကာယကို မှီသော ပဿဒ္ဓိ။ စေတသိကာတိ၊ ကား။ စိတ္တသန္နိဿိတာ၊ စိတ်ကိုမှီသော ပဿဒ္ဓိ။

သုခသည် ပဿဒ္ဓိမဟုတ်တကား။ ယင်းသို့လျက် အဘယ့်ကြောင့် ယံ ကာယိကံ သုခံ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုဘိသနည်း။ ဒုဝိပဿဒ္ဓိ စသည်ဖြင့် ပဿဒ္ဓိ၏ အပြားသရုပ်ကို ပြရပြီးလျက် အသို့မူ၍ ‘ပဿဒ္ဓကာယော’ စသည်ကို

၁။ တဏှာယ အနိဿိတော ။ ။ တဏှာသည် ကြွင်းသော တရားတို့၏ မှီရာနိဿယဖြစ်သော အခါ ထိုတဏှာ၏မှီရာ နိဿယတစ်ပါး တရားမရှိသည် ဖြစ်၍ ပုဂ္ဂိုလ်ကို တဏှာ၏မှီရာဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ တဏှာသည် ကြွင်းသောတရားတို့၏ အကြောင်း ဖြစ်သောအခါ ထိုတဏှာကို မှီတတ်သော တစ်ပါးတရား မရှိရကား တဏှာကို ပုဂ္ဂိုလ် မှီ၏-ဟု ဆိုအပ်၏ ဟူလိုသော်။ ဆင်ခြင်ကုန်။

**ဆိုလေသနည်း-ဟု ပုစ္ဆာနှစ်ချက် ထွက်ရာသောကြောင့် ထိုပုစ္ဆာနှစ်ချက်ကို
ဖြေအံ့သောငှာ ‘ယသ္မာ ပန’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ သာ၊ ထိုပဿဒ္ဓိသည်။ ဒရထပုဋိပ္ပဿဒ္ဓကာယစိတ္တာနံ၊
ငြိမ်းအေးပြီးသော ပူပန်မှုရှိသော ကိုယ်စိတ်ရှိသူတို့အား။ ဝါ၊ တို့၏။ သုခေ၊ သည်။
သတိ၊ သော်။ ပါကဋ္ဌာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ကာယိကံ သုခ”**န္တိ
အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဖလူပစာရေန၊ အားဖြင့်။ **ဝုတ္တယ**၊ သော။ (ကံကား ပဿဒ္ဓိလာ)။
ပဿဒ္ဓိယာ၊ ၏။ (ဘာဝဉ္စစပ်)။ နတိအဘာဝဿ၊ အာရုံ၌ ညွတ်ခြင်း မရှိသည်၏။
ကာရဏဘာဝံ၊ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို။ ဒဿေတုံ၊ ငှာ။ **“ပဿဒ္ဓကာယော”**တိ
အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ **သော**တိ၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝိမုတ္တစိတ္တော၊ လွတ်သောစိတ်
ရှိသော။ ဒီဏာသဝေါ၊ သည်။ **ရူပသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော**တိ၊ ကား။ ရူပါနံ၊ တို့၏။
သင်္ခယသင်္ခါတေ၊ ကုန်ရာဟု ဆိုအပ်သော။ နိဗ္ဗာနေ၊ ၌။ ဝိမုတ္တော၊ လွတ်သော
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝါ၊ ညွတ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ **အတ္တိတိပိ န ဥပေတိ**တိ၊
ကား။ **အတ္တာ စ**၊ သည်လည်းကောင်း။ **လောကော စ**၊ သည်လည်းကောင်း။
သဿတော၊ မြဲ၏။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လည်း။ တဏှာဒိဋ္ဌိဥပယေန၊ တဏှာဒိဋ္ဌိ
တည်းဟူသော ကပ်ခြင်းဖြင့်။ ဝါ၊ ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော ကပ်ခြင်း၊ ဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော
တဏှာတည်း ဟူသော ကပ်ခြင်းဖြင့်။ န ဥပေတိ၊ မကပ်။ န ဂဏှာတိ၊ မယူ။

နတ္ထိတိ၊ ကား။ အသဿတော၊ မမြဲ။ ဣတိ၊ သို့။ တဏှာဒိဋ္ဌိဥပယေန၊ ဖြင့်။ န
ဥပေတိ၊ မကပ်။ **အတ္ထိ နတ္ထိ**တိ၊ ကား။ ဧကစွံ၊ အချို့သည်။ သဿတံ၊ ၏။ ဧကစွံ၊
သည်။ အသဿတံ၊ မမြဲ။ ဣတိ၊ သို့။ တဏှာဒိဋ္ဌိဥပယေန၊ ဖြင့်။ န ဥပေတိ၊ မကပ်။
နေဝတ္ထိ နော နတ္ထိတိ၊ ကား။ အမရာဝိက္ခေပဝသေန၊ မရပ်တည်သော အယူစကား
ပျံ့လွင့်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝါ၊ အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ န ဥပေတိ၊

၁။ ဝုတ္တယ ပဿဒ္ဓိယာ ။ ။ ဤကား ‘ဝုတ္တယ ပဿဒ္ဓိယာ’-ဟု ပါဠိရှိသည်အတိုင်း
ဆိုသော အနုသန္ဓေတည်း။ ဝုတ္တယ-ဟု လိုမည် မထင်၊ ဝုတ္တယသာ လိုမည် ထင်သည်။
စာအများရှိသောကြောင့်မူကား ဆင်ခြင်။ ဝုတ္တ-ဟု ရှိအံ့၊ အနုသန္ဓေကို အသီးဆို၊ (ဝုတ္တ။
တာယ ပဿဒ္ဓိယာ-ဟု ရှိသင့်သည် ထင်၏။) (တည်းဖြတ်သူ)

၂။ သဿတော အတ္တာ စ လောကောစာတိ ။ ။ ဤကား ‘သဿတော အတ္တာ စ
လောကော စာတိ’-ဟု ရှိသော ပါဠိအတိုင်း ပေးသည်။ သဿတောတိ အနာနုပဿီ အတ္တာ
စ လောကော စာတိ ဟူ၍လည်း ပါဠိရှိ၏။ သဿတောတိ၊ မြဲ၏ဟူ၍။ အနာနုပဿီ၊
မရှုသည်ဖြစ်၍။ အတ္တာ စ၊ ကိုယ်ဟူ၍လည်းကောင်း။ လောကော စ၊ ဟူ၍ လည်းကောင်း။
ဣတိ၊ သို့။ တဏှာဒိဋ္ဌိဥပယေန၊ ဖြင့်။ န ဥပေတိ၊ ကပ်။ န ဂဏှာတိ၊ မယူ။ ဤသို့ပေး။

မကပ်။ **ဂမ္ဘီရောတိ** ကား။ ဥတ္တာနဘာဝဟေတူနံ၊ တိမ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော။ ကိလေသာနံ၊ တို့၏။ အဘာဝေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ဂမ္ဘီရော၊ နက်နဲ၏။ **နိဗ္ဗတောတိ** ကား။ အတ္တိတိ အာဒိနာ၊ မြဲသောအားဖြင့် ရှိ၏ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဥပဂမနကိလေသာနံ၊ ကပ်သော ကိလေသာတို့၏။ ဝူပသမေန၊ ငြိမ်းခြင်းဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗတော သီတိဘူတော၊ ငြိမ်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်၏။ ။

ဣဓာဂတိ ကား။ ပရလောကတော၊ တမလွန်ဘဝမှ။ ဣဓ၊ ဤဘဝသို့။ အာဂတိ၊ လာခြင်း။ **ဂတိ** ကား။ ဣဓလောကတော၊ ဤဘဝမှ။ ပရလောကဂမနံ၊ တမလွန်ဘဝသို့ သွားခြင်း။ တံ ပန၊ ထိုတမလွန်ဘဝသို့ သွားခြင်းသည်ကား။ ပုနဗ္ဗဝေါ၊ ဘဝသစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ပေစ္စဘဝေါ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ **ဣဓ ဟုရန္တိ** ပဒေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဒွါရာရမ္မဏဓမ္မာ၊ ဒွါရအာရုံဖြစ်သော တရားတို့ကို။ ဒဿိတာ၊ ကုန်၏။ (ဣဓဖြင့် ဒွါရကို၊ ဟုရံဖြင့် အာရုံကို ပြသည်။) ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ဥဘယမန္တရေနာ”**တိ ပဒေန၊ ဖြင့်။ ဒွါရပွဝတ္တဓမ္မေ၊ ဒွါရ၌ ဖြစ်သော တရားတို့ကို။ ဒဿေန္တော၊ ၍။ **“ဖဿသမုဒိတေသု ဓမ္မေသု”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ တဿ၊ ၏။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ **[၄၊ ၁၂၈]** ဖဿေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ စ၊ တကွလည်းကောင်း။ ကာရဏဘူတေန၊ အနန္တရအကြောင်း ဥပနိဿယအကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဖဿေန စ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ သမုဒိတေသု သမ္ဘူတေသု၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝိညာဏဝေဒနာသညာစေတနာဝိတက္ကဝိစာရာဒိဓမ္မေသု၊ တို့၌။ **အတ္တာနံ န ပဿတိ** ကား။ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ ထိုဝိညာဉ်အစရှိသော တရားတို့၏။ အနတ္တ ဘာဝနေဝ၊ အနတ္တအဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်။ တတ္ထ၊ ထိုဝိညာဉ် အစရှိသော တရားတို့၌။ အတ္တာနံ၊ ကို။ န ပဿတိ၊ မရှု။

သီလအဝိပဋ္ဌိသာရစသည်တို့သည် လောကီမဟုတ်တုံလော။ ထိုသို့လျက် ‘လောကုတ္တရော သီလဝတော’စသည်ဖြင့် အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသနည်း။ ‘လောကုတ္တရော ဝိရဇ္ဇတိ ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ’စသည်ဖြင့်သာ ဆိုပါလော-ဟု စောဒနာ၍ရကား ‘ဝိရဇ္ဇတိ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဝိရဇ္ဇတိ ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိတိ ပဒေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ လောကုတ္တရဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဘာဝံ၊ ကို။ ဒဿေန္တော၊ ပြတော်မူလိုသော အရှင်ကစွည်းဆရာသည်။ သီလာဒိနမ္ပိ၊ တို့၏လည်း။ တဒတ္တတာယ၊ ထိုဝိရာဂဝိမုတ္တိအကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပရိယာယေန၊ ဖြင့်။ တဗ္ဗာဝံ၊ ထိုလောကုတ္တရာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အဖြစ်ကို။ လောကုတ္တရောတိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ အာဟ၊ ၏။ ။

နာမ်သည် ရူပကာယအား သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း မတပ်ခဲ့ရကား ‘နာမသမ္ပယုတ္တောတိ နာမေန မိဿိတော’-ဟု ဖွင့်သတည်း။

သဉ္ဇပါဒိသေသဖြစ်သော နိဗ္ဗာနဓာတ်သည် ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းခြင်းသာ ဖြစ်သည် မဟုတ်တုံလော။ ယင်းသို့လျက် အသို့မူ၍ သဉ္ဇပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု ဝိဇ္ဇာ-ဟု ဆိုသနည်း-ဟူသော အမေးပုစ္ဆာကို ဖြေလို၍ သဉ္ဇပါဒိ ။လ။ ဝိဇ္ဇာတိ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ယင်းသို့ အရဟတ္တဖိုလ်ကို အလိုရှိအပ်ပါသော် သဉ္ဇပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု အရဟတ္တဖလံ-ဟူ၍သာ ဆိုကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော-ဟု စောဒနာ ထွက်ပြန်ရကား ‘တဉ္စ ပညာပဓာနံ’ ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

၄၄။ နာမသမ္ပယုတ္တောတိ၊ ကား။ နာမေန၊ နှင့်။ မိဿိတော၊ ရော၏။ “သဉ္ဇပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတူ”တိ ဧတ္ထ၊ ဤ။ အရဟတ္တဖလံ၊ ကို။ အဓိပ္ပေတံ၊ ၏။ တစ်နည်းကား-အရဟတ္တဖလံ၊ ကို။ “သဉ္ဇပါ ။လ။ဓာတူ”တိ၊ ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတံ၊ ၏။ တဉ္စ၊ ထိုအရဟတ္တဖိုလ်သည်လည်း။ ပညာပဓာနံ၊ ၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ “သဉ္ဇပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု ဝိဇ္ဇာ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ သေသံ၊ သော။ သပ္ပံ၊ သည်။ ဥတ္တာနမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ။

ဩတရဏဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ ဝိဘင်းအဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။ ။

သု-သောဓနဟာရဝိဘင်း အဖွင့်

၄၅။ တတ္ထ ။လ။ဟာရောတိ၊ သည်။ သောဓနဟာရဝိဘင်္ဂေါ၊ တည်း။ တတ္ထ၊ ဤ။ ဘဂဝါ ပဒံ သောဓေတိတိ၊ ကား။ “အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတော လောကော”တိ၊ ဟူ၍။ ဝဒန္တော၊ ဟောတော်မူသော။ ဘဂဝါ၊ သည်။ “ကေနဿု နိဝုတော လောကော”တိ၊ ဟူ၍။ အာယသ္မတာ၊ သော။ အဇိတေန၊ သည်။ ပုစ္ဆာဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ သော။ ပဒံ၊ ကို။ သောဓေတိ နာမ၊ သုတ်သင်သည် မည်၏။ ကဿ၊ ကား။ တဒတ္ထဿ၊ ထိုပုဒ်၏အနက်ကို။ ဝိသဇ္ဇနတော၊ ကြောင့်တည်း။

၁။ ပဒံ သောဓေတိ နာမ ။ ။ မေးအပ်သော အနက်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော ‘အညာဏ သံသယ စသည်ကို ပယ်သဖြင့် မေးအပ်သော အနက်ကို သုတ်သင်၏။ ထိုသို့ သုတ်သင်သော်လည်း ပုဒ်၏အနက်နှင့် အပြားမရှိသည်ကို ပြု၍ အဘေဒဘေဒပစ္စာရအားဖြင့် ပုဒ်ကို သုတ်သင်သည် မည်ရကား ‘ပဒံ သောဓေတိ နာမ’-ဟု နာမသဒ္ဒါနှင့် ဆိုသည်။

နော စ အာရမ္မန္တံ ကား။ ဉာတုံ၊ ဌာ။ ကုစ္ဆိတဿ၊ သော။ အတ္ထဿ၊ ဧ။ အပရိယောသိတတ္တာ၊ မဆုံးသေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တာဝ၊ ထိုမျှဖြင့်။ အာရမ္မံ၊ အားထုတ်အပ်သော အနက်ကို။ န သောဓေတိ၊ သင်။ **သုဒ္ဓေါ အာရမ္မောတိ** ကား။ ဉာတုံ၊ ဌာ။ ကုစ္ဆိတဿ၊ သော။ အတ္ထဿ၊ ဧ။ ဝါ၊ ကို။ ပဗောဓိတတ္တာ၊ ပွင့်လင်းစေအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အာရမ္မော၊ အားထုတ်အပ်သော အနက်ကို။ သောဓိတော၊ သုတ်သင်အပ်ပြီ။

သုတ်သင်ခြင်းမည်သည် ဖုံးလွှမ်းသော သဘောရှိသော အနက်ကို ဒေသနာ၏ အစွမ်းအာနုဘော်ဖြင့် ဖွင့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုခြင်း ဖြစ်ရကား ထိုအနက်ကို ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားပြအံ့သောငှာ ‘အညာဏပက္ခန္ဓာနံ’စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

အညာဏပက္ခန္ဓာနံ ဝါ၊ မသိခြင်းသို့ ပြေးဝင်ကုန်သူတို့၏လည်းကောင်း။ ဒွေဠကဇာတာနံ ဝါ၊ ဖြစ်သော နှလုံးနှစ်ခွဲ ရှိကုန်သောသူတို့၏လည်းကောင်း။ ပုစ္ဆနံ၊ မေးမြန်းခြင်းသည်။ ကာလေ၊ သင့်တော်သော အခါ၌။ ပုစ္ဆန္တာနံ၊ မေးကုန်သော သူတို့၏။ ပုစ္ဆာ ဝိယ၊ မေးမြန်းခြင်းကဲ့သို့။ အဝိဇဋ္ဌံ၊ မရှင်းလင်းသည်။ မဟာဂဟနံ ဝိယ၊ ကြီးစွာသော တောရှုပ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ မဟာဒုဂ္ဂံ ဝိယ စ၊ ကြီးစွာသော ခရီးခဲကဲ့သို့လည်းကောင်း။ အန္ဓကာရံ၊ မိုက်မှောင်သည်။ အဝိဘူတံ၊ မထင်ရှားသည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ တဒါ စ၊ ထိုအခါ၌ကား (စသဒ္ဓါကား ပနတ္ထတည်း)။ ဘဂဝတာ ဝါ၊ သည်လည်းကောင်း။ ပဏ္ဍိတေဟိ၊ ကုန်သော။ ဘဂဝတော၊ ဧ။ သာဝကေဟိ ဝါ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ အပဒေ၊ ပုဒ်မဟုတ်သည်၌။ ပဒံ၊ ပုဒ်ကို။ ဒဿေန္တေဟိ၊ ပြကုန်လျက်။ နိဇဋ္ဌံ၊ အမြေးအယုက် မရှိသည်ကို။ နိဂမ္ဘံ၊ ချုံမရှိသည်ကို။ ဝါ၊ ဖုံးလွှမ်းခြင်း မရှိသည်ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ပဉ္စေ၊ ကို။ ဝိသဇ္ဇိတေ၊ သော်။ မဟတာ၊ သော။ ဂန္ဓဟတ္ထိနာ၊ ဂန္ဓဆင်သည်။ အဘိဘဝိတွာ၊ နှိပ်နင်း၍။ ဩဘဂ္ဂပဒါလိတော၊ စနောင့်စနင်း ချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီးအပ်သော။ ဂဟနပ္ပဒေသော ဝိယ၊ ချုံအရပ်ကဲ့သို့။ ဝိဂတန္ဓကာရော၊ ကင်းသော အမိုက်မှောင်ရှိသည်။ ဝိဘူတော ဥပဋ္ဌဟမာနော၊ ထင်သည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ ဝိသောဓိတော နာမ၊ သုတ်သင်အပ်သည် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ။

သောဓနဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ ဝိဘင်းအဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။ ။

၁၄-အဓိဋ္ဌာနဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

 [၄၊ ၁၂၉] ၄၆။ တတ္ထ ။လ။ ဟာရောတိ၊ သည်။ အဓိဋ္ဌာနဟာရဝိဘင်္ဂေါတည်း။ တတ္ထ၊ ဌ။ တထာ ဓာရယိတဗ္ဗာတိ၊ ကား။ ဧကတ္ထဝေမတ္တတာသင်္ခါတသာမညဝိသေသမတ္တတော၊ ဧကတ္ထ ဝေမတ္တအဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော သာမညဝိသေသမျှအားဖြင့်။ ဓာရယိတဗ္ဗာ၊ မှတ်အပ်ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုပြုအပ်သော တရားတို့၌။ ဝါ၊ တို့တွင်။ ကိဉ္စိ၊ အနည်းငယ်မျှ။ န ပန ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ၊ အထူးမကြံအပ်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ အဝိကပ္ပေတဗ္ဗတာယ၊ အထူးမကြံအပ်သည်၏ အဖြစ်၏။ ကာရဏံ၊ ကို။ နိဒ္ဒေသဝါရဝတ္ထုနာယံ၊ ဌ။ ဝုတ္တမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။ တံ တံ ဖလံ၊ ထိုထိုသို့သော နိရယ အစရှိသော အကျိုးကို။ မဂ္ဂတိ ဂဝေသတိ၊ ရှာတတ်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ မဂ္ဂေါ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ တဒတ္ထိကေဟိ၊ ထိုထိုသို့သော အကျိုးကို အလိုရှိသော သူတို့သည်။ မဂ္ဂိယတိ ဂဝေသိယတိ၊ ရှာအပ်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ မဂ္ဂေါ၊ မည်၏။ နိရတိယဋ္ဌေန စ၊ မွေ့လျော်ခြင်း မရှိသော သဘောကြောင့်လည်းကောင်း။ နိရဿာဒဋ္ဌေန စ၊ သာယာခြင်း မရှိသော သဘောကြောင့်လည်းကောင်း။ နိရယော၊ မည်၏။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်သို့။ အနုဂန္ဓာ၊ မတက်မူ၍။ တိရိယံ၊ ဖီလာ။ အဉ္စိတာ၊ သွားတတ်ကုန်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ တိရစ္ဆာနာ၊ မည်ကုန်၏။ တိရစ္ဆာနာဝ၊ တို့သည်ပင်လျှင်။ တိရစ္ဆာနယောနိ၊ ၏။ ပေတတာယ၊ သေ၍ ဘဝတစ်ပါးသို့ ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပေတ္တိ၊ မည်၏။ ဣတော၊ ဘဝမှ။ ပေစ္စ မရိတွာ၊ သေ၍။ ဂတဘာဝေါ၊ ဘဝတစ်ပါးသို့ ရောက်သည်၏ အဖြစ်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ပေတ္တိ ဧဝ၊ သည်ပင်လျှင်။ ပေတ္တိဝိသယော၊ မည်၏။ န သုရန္တိ၊ န ဘာသန္တိ၊ န ဒိဗ္ဗန္တိ၊ မထွန်းပကုန်။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ အသုရာ၊ မည်ကုန်၏။ အသုရာ ဧဝ၊ တို့သည်ပင်လျှင်။ အသုရယောနိ၊ မည်၏။ ဒိဗ္ဗေဟိ၊ နတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါဒီဟိ၊ ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ သုဠ၊ အလွန်။ အဂ္ဂိ၊ မြတ်ကုန်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ သဂ္ဂါ၊ မည်ကုန်၏။ မနဿ၊ စိတ်၏။ ဥဿန္တတာယ၊ များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မနဿာ၊ မည်ကုန်၏။ တဏှာ၊ ကို။ ဝါနံ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ တံ၊ ထိုတဏှာသည်။ တတ္ထ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၌။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ နိဗ္ဗာနံ၊ မည်၏။ နိရယံ၊ သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်တတ်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ နိရယဂါမိ၊ မည်၏။ သေသပဒေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။ အသုရယောနိယောတိ၊ ကား။

အသုရယောနိယာ၊ အသုရာအမျိုးအား။ ဟိတော၊ လျော်သော။ တစ်နည်း-
 အသုရယောနိယာ၊ ဧ။ ဟိတော၊ အစီးအပွားဖြစ်သော။ အသုရဇာတိနိဗ္ဗတ္တနကော၊
 အသုရာအမျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ သဂ္ဂံ၊
 နတ်ပြည်သို့။ ဂမေတိ၊ ရောက်စေတတ်၏။ ဣတိ တဿ၊ ကြောင့်။ **သဂ္ဂဂါမိယော၊**
 မည်၏။ **မနုဿဂါမိတိ၊** ကား။ မနုဿလောကဂါမိ၊ လူ့ပြည်သို့ ရောက်စေတတ်သော။
ပဋိသင်္ခါနိရောဓောတိ၊ ကား။ ပဋိသင်္ခါယ ပဋိပက္ခဘာဝ နာယ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်
 ဘာဝနာဖြင့်။ နိရောဓော၊ ချုပ်ခြင်း။ ဝါ၊ ကား။ ပဋိပက္ခေ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားသည်။
 တထာ၊ ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ အပ္ပဝတ္ထေ၊ မဖြစ်သည်ရှိသော်။
 (ဥပ္ပဇ္ဇမာနတွင်ပင် စပ်)။ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟဿ၊ ဖြစ်ခြင်းငှာ ထိုက်သော တရား၏။
 (အနုပ္ပာဒေါ၌ စပ်)။ ပဋိပက္ခဝုတ္တိယာ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တရား၏ ဖြစ်ခြင်းဖြင့်။ ဝါ၊
 ကြောင့်။ အနုပ္ပါဒေါ၊ မဖြစ်ခြင်း။ **အပ္ပဋိသင်္ခါနိရောဓောတိ၊** ကား။ သင်္ခတဓမ္မာနံ၊
 တို့၏။ သရသနိရောဓော၊ မိမိသဘောအားဖြင့် ချုပ်ခြင်း။ ခဏိကနိရောဓော၊
 ခဏနှင့်ယှဉ်သော ချုပ်ခြင်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။

၄၇။ ရူပန္တိ ဟူသည်ကား။ ဧကတ္တတာ၊ တူသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊
 ၏။ ဘူတာန ဥပါဒါယာတိ၊ ဘူတာနံ ဥပါဒါယကား။ ဝေမတ္တတာ၊ ထူးသည်၏
 အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဥပါဒါရူပန္တိ၊ ဥပါဒါရုပ်ဟူသည်ကား။ ဧကတ္တတာ၊ သည်။
 ဟောတိ၊ ၏။ စက္ခယတနံ ။လ။ ကဗဠိကာရော၊ ကဗဠိကာရဟု ဆိုအပ်သော။
 အာဟာရော၊ အာဟာရ။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ ဝေမတ္တတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။
 တထာ၊ မြို့။ ဘူတရူပန္တိ၊ ဘူတရုပ်ဟူသည်ကား။ ဧကတ္တတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။
 ပထဝီဓာတု ။လ။ ဝါယောဓာတုတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဝေမတ္တတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊
 ၏။ ပထဝီဓာတုတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဧကတ္တတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝိသတိ
 အာကာရာ၊ နှစ်ဆယ်သော ကောဋ္ဌာသတို့သည်။ ဝေမတ္တတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။
 (ကေသာအစ ပတ္တလင်္ဂီအဆုံးကို ယူ)။ အာပေါဓာတုတိ၊ ကား။ ဧကတ္တတာ၊ သည်။
 ဟောတိ၊ ၏။ ဒွါဒသ အာကာရာ၊ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ကောဋ္ဌာသတို့သည်။
 ဝေမတ္တတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ပိတ္တအစ မုတ္တံအဆုံးကို ယူ)။ တေဇောဓာတုတိ၊
 ကား။ ဧကတ္တတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ စတ္တာရော အာကာရာ၊ တို့သည်။
 ဝေမတ္တတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ယေန သန္တပ္ပတိ စသည်ကို ယူ)။ ဝါယောဓာတုတိ၊
 ကား။ ဧကတ္တတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဆ အာကာရာ၊ တို့သည်။ ဝေမတ္တတာ၊

သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ (ဥဒ္ဓင်္ဂမ စသည်ကို ယူ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ ဒသေန္နော
၍။ “**ဒီဟိ ။လ။ ပရိဂ္ဂဟာတိ**”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ဧ။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **ကေသာတိ** ဧတ္ထ၊ ဌ။ ကေသာ နာမ၊ တို့မည်သည်။
ဥပါဒိန္နကသရီရဌက၊ ဥပါဒိန္နကကိုယ်၌ တည်ကုန်၏။ ကက္ခဠလက္ခဏာ၊
ကြမ်းတမ်းခြင်းလက္ခဏာ ရှိကုန်၏။ ဣမသို့ သရီရေ၊ ဌ။ ပါဠိယေက္ခော၊ အသီးသော။
ပထဝီဓာတုကောဌာသော၊ ပထဝီဓာတ်အစုတည်း။ **လောမာ** နာမ၊ တို့မည်သည်
။လ။ **မတ္တလုဂံ** နာမ၊ ဥဏှောက်မည်သည်။ သရီရဌကံ၊ ကိုယ်၌ တည်၏။
ကက္ခဠလက္ခဏံ၊ ဧ။ ဣမသို့ သရီရေ၊ ဌ။ ပါဠိယေက္ခော၊ သော။ ကောဌာသော၊
အစုတည်း။ ဣတိ အယံ၊ ကား။ ဝေမတ္တတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ **အာပေါဓာတူတိ**
အာဒိကောဌာသေသု၊ တို့၌။ ဝါ၊ တို့တွင်။ [၄၊ ၁၃၀] ပိတ္တာဒိသုပိ၊ သည်းခြေ
အစရှိသည်တို့၌လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။ အယံ ပန၊ ကား။ ဝိသေသော၊
တည်း။ **ယေန စာတိ**၊ ကား။ ကုပိတေန၊ ပျက်သော။ ယေန တေဇောဓာတုနာ၊
ဖြင့်။ **သန္တပ္ပတိတိ**၊ ကား။ အယံ ကာယော၊ သည်။ သန္တပ္ပတိ၊ ပူ၏။ ဧကာတိ-
ကဇရာဒိဘာဝေန၊ တစ်ရက်ချန်ဖျားခြင်း အစရှိသော အဖြစ်ဖြင့်။ ဥသုမဇာတော၊
ဖြစ်သော ပူခြင်း ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ **ယေန စ ဇီရိယတိတိ**၊ ကား။ ယေန၊
အကြင်တေဇောဓာတ်ဖြင့်။ အယံ ကာယော၊ သည်။ ဇီရိယတိ၊ ဆွေးမြေ့အိုမင်း၏။
ဣန္ဒြိယဝေကလ္လတဉ္စ၊ ဣန္ဒြေ၏ ချို့တဲ့သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ဗလက္ခယဉ္စ၊
အားကုန်ခြင်းသို့လည်းကောင်း။ ဝလိတ္တစပလိတာဒိဉ္စ၊ အရေတွန့်သည်၏ အဖြစ်
ဆံဖြူသည်၏ အဖြစ် အစရှိသည်သို့လည်းကောင်း။ ပါပုဏာတိ၊ ဧ။ **ယေန စ**
ပရိသုယတိတိ၊ ကား။ ကုပိတေန၊ သော။ ယေန၊ အကြင်တေဇောဓာတ်ဖြင့်လည်း။
အယံ ကာယော၊ သည်။ သုယတိ၊ လောင်၏။ သော စ ပုဂ္ဂလော၊ သည်လည်း။ “သုယာမိ
သုယာမိ လောင်၏ လောင်၏”။ ဣတိ၊ သို့။ ကန္တန္တော၊ မြည်တမ်းလျက်။ သတဓောတ
သပိဂေါသီတစန္ဒနာဒိလေပနဉ္စ၊ အကြိမ်တစ်ရာစစ်ပြီးသော ထောပတ် ဂေါသီတ
စန္ဒကူး အစရှိသည်ဖြင့် လိမ်းကျံခြင်းကိုလည်းကောင်း။ တာလဝဏှဝါတဉ္စ၊
ထန်းယပ်လေကိုလည်းကောင်း။ ပစ္စာသီသတိ၊ တောင့်တ၏။ **ယေန စ ။လ။**
ဂစ္ဆတိတိ၊ ကား။ ဩဒနာဒိ၊ ထမင်း အစရှိသော။ အသိတံ ဝါ၊ စားအပ်သော ဝတ္ထုသည်
လည်းကောင်း။ ပါနကာဒိ၊ အဖျော် အစရှိသော။ ပီတံ ဝါ၊ သောက်အပ်သော
ဝတ္ထုသည်လည်းကောင်း။ ပိဋ္ဌခဇ္ဇကာဒိ၊ အမှုန့်ခဲဖွယ် အစရှိသော။ ခါယိတံ ဝါ၊

ခဲအပ်သော ဝတ္ထုသည်လည်းကောင်း။ အမွပက္ကမဓုဖာဏိတာဒိ၊ သရက်သီးမှည့်၊ ပျား၊ တင်လဲ အစရှိသော။ သာယိတံ ဝါ၊ လျက်အပ်သော ဝတ္ထုသည် လည်းကောင်း။ သမ္မာ၊ စွာ။ ပရိပါကံ၊ ကြေခြင်းသို့။ ဝါ၊ ကျက်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ဧ၊ ရသာဒိဘာဝေန၊ အရည် အစရှိသော အဖြစ်ဖြင့်။ ဝိဝေကံ၊ အသီးဝေဖန်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ဧ၊ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။

ထိုတေဇောဓာတ်တို့တွင် အဘယ်တေဇောဓာတ်သည် အဘယ် သမုဋ္ဌာန် ရှိသနည်း အမေးရှိရကား ‘ဧတ္ထ စ’ အစရှိသောပါဌ် ထွက်သော်။

ဧတ္ထ စ၊ ဤတေဇောကောဋ္ဌာသဉ္စလည်း။ ဝါ၊ တေဇောဓာတ်တို့တွင်လည်း။ ပုရိမာ၊ ကုန်သော။ တယော၊ ကုန်သော။ တေဇောဓာတူ၊ တေဇောဓာတ်တို့သည်။ စတုသမုဋ္ဌာနာ၊ လေးပါးသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်ကုန်၏။ ပစ္ဆိမော၊ သည်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနောဝ၊ ကံကြောင့် ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။ ။

ဥဒ္ဓင်္ဂမာ ဝါတာတိ၊ ကား။ ဥဂ္ဂါရဟိက္ကာရာဒိပဝတ္ထကာ၊ ကြို့ထိုးခြင်း သန်းခြင်း အစရှိသည်ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော။ ဥဒ္ဓံ အာရောဟနဝါတာ၊ အထက်သို့ တက်သော လေတို့သည်။ **အဓောဂမာ ဝါတာတိ၊** ကား။ ဥစ္စာရပဿာ-ဝါဒိနိဟရဏကာ၊ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် အစရှိသည်ကို ထုတ်တတ်ကုန်သော။ အဓော ဩရောဟနဝါတာ၊ အောက်သို့ သက်သော လေတို့သည်။ **ကုစ္ဆိသယာ ဝါတာတိ၊** ကား။ အန္တာနံ၊ အအူတို့၏။ ဗဟိဝါတာ၊ အပ၌ ဖြစ်သော လေတို့သည်။ **ကောဋ္ဌာသယာ ဝါတာတိ၊** ကား။ အန္တာနံ၊ တို့၏။ အန္တောဝါတာ၊ တို့သည်။ **အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိနော ဝါတာတိ၊** ကား။ ဓမ္မနိဇာလာနုသာရေန၊ အကြောတည်းဟူသော ကွန်ရက်ကို လျှောက်သဖြင့်။ သကလသရီရေ၊ ၌။ အင်္ဂမင်္ဂါနိ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့သို့။ အနုသဋ္ဌာ၊ နှံ့ကုန်သော။ သမိဉ္ဇနပဿာရဏာဒိနိဗ္ဗတ္တကာ၊ ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်း အစရှိသည်ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော။ ဝါတာ၊ တို့သည်။ **အဿာသောတိ၊** ကား။ အန္တောပဝိသန-နာသိကဝါတာ၊ အတွင်းသို့ ဝင်သော နှာခေါင်းလေတည်း။ **ပဿာသောတိ၊** ကား။ ဗဟိနိက္ခမနနာသိကဝါတာ၊ အပြင်သို့ ထွက်သော နှာခေါင်းလေတည်း။ ဧတ္ထ စ၊ ဤဝါယောကောဋ္ဌာသဉ္စလည်း။ ဝါ၊ ဝါယောဓာတ်တို့တွင်လည်း။ ပုရိမာ၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံသော လေတို့သည်။ စတုသမုဋ္ဌာနာ၊ ကုန်၏။ အဿာသပဿာသာ၊ ထွက်သက် ဝင်သက်လေတို့သည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဧဝ၊ စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ကုန်သည် သာတည်း။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေမတ္တတာဒဿနဝသေန၊ အထူးကို ပြသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။

ဝိဘာဂေန၊ ဝေဖန်သောအားဖြင့်။ ဥဒါဟဋ္ဌာ၊ ထုတ်အပ်ကုန်သော။ စတသော၊ ကုန်သော။ ဓာတုယော၊ တို့ကို။ ပဋိက္ကလမနသိကာရဝသေန၊ စက်ဆုပ် ရွံရှာဖွယ်ဟု နှလုံးသွင်းခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဥပသံဟရန္တော၊ ဆောင်လိုသည် ဖြစ်၍။ **“ဣမေဟိ ။လ။ အာကာရေဟိ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **န ဂယျပဂန္တိ၊** ကား။ ဂဟဏယောဂံ၊ ယူခြင်းငှာ လျှောက်ပတ်သော။ ကိဉ္စိ၊ သော။ ကာယံ ဝါ၊ ကိုယ်ကိုလည်းကောင်း။ ကာယပဒေသံ ဝါ၊ ကိုယ်အစိတ်ကိုလည်းကောင်း။ န ပဿတိ၊ မမြင်။ (ဤသို့ ပါဠိမှ ဆောင်၍ သမ္ပန်)။ **သဘာဝဘာဝတောတိ၊** ကား။ သဘာဝ လက္ခဏတော၊ သဘောလက္ခဏာအားဖြင့်။ ။

ဧဝံ၊ သို့။ ပဋိက္ကလမနသိကာရံ၊ စက်ဆုပ် ရွံရှာဖွယ်ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းကို။ ဒသေတွာ၊ ၍။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ တတ္ထ၊ ထိုဓာတ်တို့၌။ သမ္ပသနစာရံ၊ သုံးသပ်ခြင်း ဝါရကို။ ပါဠိဝသေနေဝ၊ ဖြင့်ပင်လျှင်။ ဒသေတုံ၊ ငှာ။ **“တေနာဟ ။လ။ ပနာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ တံ သဗ္ဗံ၊ သည်။ သုဝိညေယျံ၊ ပြီ။ ။

၄၈။ ဧဝံ၊ သို့။ သစ္စမဂ္ဂရူပဓမ္မဝသေန၊ သစ္စာ၊ မဂ်၊ ရုပ်တရားတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အဓိဋ္ဌာနဟာရံ၊ ကို။ ဒသေတွာ၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ဌ။ အဝိဇ္ဇာဝိဇ္ဇာဒီနမ္ပိ၊ အဝိဇ္ဇာ ဝိဇ္ဇာ စသည်တို့၏လည်း။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ တံ၊ ထိုအဓိဋ္ဌာနဟာရကို။ ဒသေတုံ၊ ငှာ။ **“အဝိဇ္ဇာတိ ကေတ္တတာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **“ဒုက္ခေ အညာဏ”**န္တိ အာဒိသု၊ တို့၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဝိဇ္ဇာ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒုက္ခသစ္စဿ၊

၏။ [၄၊ ၁၃၁] ယာထာဝသရသလက္ခဏံ၊ မဖောက်မပြန်သော မိမိသဘော လက္ခဏာကို။ ဇာနိတုံ၊ ငှာလည်းကောင်း။ ပဋိဝိဇ္ဇိတုံ၊ ထိုးထွင်းခြင်းငှာလည်းကောင်း။ န ဒေတိ၊ မပေး။ ဆာဒေတွာ၊ ဖုံးလွှမ်း၍။ ပရိယောနန္တိတွာ၊ မြှေးယှက်၍။ တိဌတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“ဒုက္ခေ အညာဏ”**န္တိ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ တထာ၊ ပါး။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခသမုဒယဿ၊ ဒုက္ခ၏ အကြောင်းဖြစ်သော သမုဒယသစ္စာ၏။ ဒုက္ခနိရောဓဿ၊ ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာဖြစ်သော နိရောဓသစ္စာ၏။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ၊ ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာဖြစ်သော နိရောဓသစ္စာသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော။ ပဋိပဒါယ၊ အကျင့်၏။ ယာထာဝသရသလက္ခဏံ၊ မဖောက်မပြန်သော မိမိသဘောလက္ခဏာကို။ ဇာနိတုံ၊ ငှာလည်းကောင်း။ ပဋိဝိဇ္ဇိတုံ၊ ထိုးထွင်းခြင်းငှာလည်းကောင်း။ န ဒေတိ၊ မပေး။ ဆာဒေတွာ၊ ဖုံးလွှမ်း၍။ ပရိယောနန္တိတွာ၊ မြှေးယှက်၍။ တိဌတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။

“ဒုက္ခနိရောဂေါမိနိယာ ။လ။ အညာဏ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဧ။။ အတိတဒ္ဓဘူတာ၊ အတိတ်ကာလ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓာယတနဓာတုယော၊ တို့သည်။ **ပုပ္ဖန္တော**၊ ရှေးအဖို့ မည်၏။ အနာဂတဒ္ဓဘူတာ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာယတနဓာတုယော၊ တို့သည်။ **အပရန္တော**၊ နောက်အဖို့ မည်၏။ တဒုဘယံ၊ ထိုနှစ်ပါးသော အတိတ် အနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်သော ခန္ဓာအာယတနဓာတ်သည်။ **ပုပ္ဖန္တာပရန္တော**၊ ရှေးအဖို့ နောက်အဖို့ မည်၏။ သင်္ခါရာဒီနံ၊ တို့၏။ ကာရဏာနိ၊ ကုန်သော။ အဝိဇ္ဇာဒီနိ၊ တို့သည်။ **ဣဒပ္ပစ္စယတာ၊** မည်၏။ အဝိဇ္ဇာဒီဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝါ၊ တို့ကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တာ၊ ကုန်သော။ သင်္ခါရာဒိဓမ္မာ၊ တို့သည်။ **ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ၊** အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့မည်ကုန်၏။ ။

တတ္ထ၊ ထိုပုပ္ဖန္တ အစရှိသော တရားတို့တွင်။ အယံ အဝိဇ္ဇာ၊ သည်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အတိတာနံ ခန္ဓာဒီနံ၊ အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ အစရှိသည်တို့၏။ ယာဝ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာနံ ဓမ္မာနံ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တိုင်အောင်သော တရားတို့၏။ ယာထာဝသရသ လက္ခဏံ၊ ကို။ ဇာနိတုံ၊ ဌာ။ ပဋိဝိဇ္ဇိတုံ၊ ဌာ။ န ဒေတိ၊ မပေး။ ဆာဒေတွာ၊ ဖုံးလွှမ်း၍။ ပရိယောနန္တိတွာ၊ မြေးယှက်၍။ တိဌတိ၊ ဧ။။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ “ပုပ္ဖန္တေ ။လ။ အညာဏ”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဧ။။ ဧဝံ သို့။ အယံ အဝိဇ္ဇာ၊ ကို။ ကိစ္စတော စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဇာတိတော စ၊ ဇာတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ဖြစ်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ကထိတာ၊ ဧ။။

ကိစ္စအားဖြင့် အဘယ်သို့ ဇာတ်အားဖြင့် အဘယ်သို့ ဟောသနည်း-ဟူသော အမေးကို ဖြေအံ့သောဌာ ‘အယဉ်’ အစရှိသော ပါဠိကို ဆိုသတည်း။

ဟိ၊ စွ။ အယံ အဝိဇ္ဇာ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဣမာနိ အဋ္ဌဌာနာနိ၊ တို့ကို။ ဇာနိတုံ၊ ဌာ။ ပဋိဝိဇ္ဇိတုံ၊ ဌာ။ န ဒေတိ၊ မပေး။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကိစ္စတော၊ အားဖြင့်။ ကထိတာ၊ ဧ။။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာပိ၊ ဖြစ်သည်ရှိသော်လည်း။ ဣမေသု အဋ္ဌသု ဌာနေသု၊ တို့၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧ။။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဇာတိတော၊ အားဖြင့်။ ကထိတာ၊ ဧ။။ ဧဝံ သို့။ ကိစ္စတော စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဇာတိတော စ၊ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ကထိတာပိ၊ သော်လည်း။ လက္ခဏတော၊ အားဖြင့်။ ကထိတေ ဧဝ၊ သာလျှင်။ သုကထိတာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ သို့။ လက္ခဏတော၊ အားဖြင့်။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“အညာဏ”**န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တိ၊ ဧ။။ ။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဉာဏံ၊ သည်။ အတ္တာနုတ္ထံ၊
 အကျိုးရှိသည် အကျိုးမရှိသည်ကိုလည်းကောင်း။ ကာရဏာကာရဏံ၊ အကြောင်း
 ဟုတ်သည် အကြောင်း မဟုတ်သည်ကိုလည်းကောင်း။ စတုသစ္စဓမ္မံ၊ ကိုလည်းကောင်း။
 ဝိဒိတံ ပါကဋ္ဌံ၊ ထင်ရှားစွာ။ ဝါ၊ ထင်ရှားသည်ကို။ ကရောတိ၊ ၏။ အယံ ပန အဝိဇ္ဇာ၊
 သည်ကား။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ ၍။ တံ၊ ထိုအတ္တာနုတ္ထအစရှိသည်ကို။ ဝိဒိတံ ပါကဋ္ဌံ၊ စွာ။ ဝါ၊
 ကို။ ကာတုံ၊ ငှာ။ န ဒေတိ၊ မပေး။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဉာဏပစ္စနိကတော၊
 ဉာဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အညာဏံ၊ မည်၏။ ဒဿနန္တိပိ၊
 ဒဿနဟူသည်လည်း။ ပညာ၊ တည်း။ ဟိ၊ စွ။ သာ၊ ထိုပညာသည်။ တံ အာကာရံ၊
 ကို။ ပဿတိ၊ မြင်တတ်၏။ အဝိဇ္ဇာ ပန၊ သည်ကား။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ ၍။ ပဿိတုံ၊
 မြင်ခြင်းငှာ။ န ဒေတိ၊ မပေး။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အဒဿနံ၊** မည်၏။
 အဘိသမယောတိပိ၊ ဟူသည်လည်း။ ပညာ၊ တည်း။ သာ၊ ထိုပညာသည်။ တံ
 အာကာရံ၊ သို့။ အဘိသမေတိ၊ ရှေးရှုကောင်းစွာ ရောက်တတ်၏။ အဝိဇ္ဇာ ပန၊
 သည်ကား။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ ၍။ တံ အာကာရံ၊ သို့။ အဘိသမေတုံ၊ ရှေးရှုကောင်းစွာ
 ရောက်ခြင်းငှာ။ န ဒေတိ၊ မပေး။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အနဘိသမယော၊** မည်၏။
 အနုဗောဓော သမ္မောဓော ပဋိဝေဓောတိပိ၊ ဟူသည်လည်း။ ပညာ၊ တည်း။ သာ၊
 ထိုပညာသည်။ တံ အာကာရံ၊ ကို။ အနုဗုဒ္ဓတိ၊ လျောက်ပတ်စွာ သိတတ်၏။
 သမ္မုဇ္ဈတိ၊ ကောင်းစွာ သိတတ်၏။ ပဋိဝိဇ္ဈတိ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်၏။ အဝိဇ္ဇာ
 ပန၊ သည်ကား။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ ၍။ တံ အာကာရံ၊ ကို။ အနုဗုဒ္ဓိတုံ၊ ငှာ။ သမ္မုဇ္ဈိတုံ၊ ငှာ။
 ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ၊ ငှာ။ န ဒေတိ၊ မပေး။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အနုနုဗောဓော၊** မည်၏။
အသမ္မောဓော၊ မည်၏။ **အပုဋိဝေဓော၊** မည်၏။ တထာ၊ တူ၊ သလ္လက္ခဏံ ။လ။
 သမပေက္ခဏန္တိပိ၊ ဟူသည်လည်း။ ပညာ၊ တည်း။ သာ၊ သည်။ တံ အာကာရံ၊ ကို။
 သလ္လက္ခဏံ၊ ကောင်းစွာ မှတ်တတ်၏။ ဥပလက္ခဏံ၊ ကပ်၍ မှတ်တတ်၏။
 ပစ္စုပလက္ခဏံ၊ အဖန်တလဲလဲ ကပ်၍ မှတ်တတ်၏။ သမဓ္မံ၊ အညီအညွတ်
 လည်းကောင်း။ သမ္မာ စ၊ ကောင်းစွာလည်းကောင်း။ အပေက္ခတိ၊ ရှုတတ်၏။ အဝိဇ္ဇာ
 ပန၊ သည်ကား။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ ၍။ တဿာ၊ ထိုပညာအား။ တထာ၊ ထိုသို့သော
 အခြင်းအရာဖြင့်။ ကာတုံ၊ ငှာ။ န ဒေတိ၊ မပေး။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
အသလ္လက္ခဏန္တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ **အနုပလက္ခဏန္တိ** စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။

အပစ္စုပလက္ခကန္တိ စ၊ ဟူ၍လည်းကောင်း။ **အသမပေက္ခကန္တိ** စ၊ ဟူ၍ လည်းကောင်း။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ။

 [၄၊ ၁၃၂] အဿ၊ ထိုအဝိဇ္ဇာအား။ ကိဉ္စိ၊ သော။ ပစ္စုက္ခကမ္မံ၊ သည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိ။ (နောယံ ကိဉ္စိ-ဟူ၍လည်း ရှိ၏။)။ သယဉ္စ၊ မိမိသည်လည်း။ အပ္ပစ္စဝေက္ခိတွာ၊ မဆင်ခြင်မှု၍။ ကတကမ္မံ၊ ပြုအပ်သော အမှုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အပ္ပစ္စုက္ခကမ္မံ**၊ မည်၏။ ဒုမ္မေဓာနံ၊ ပညာမရှိသော သူတို့၏။ ဘာဝေါ၊ အဖြစ်တည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဒုမ္မေဇ္ဈံ**၊ မည်၏။ ဗာလာနံ၊ သူမိုက်တို့၏။ ဘာဝေါ၊ တည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဗာလျံ**၊ မည်၏။ သမ္ပဇေသန္တိ၊ ကား။ ပညာ၊ တည်း။ သာ၊ သည်။ အတ္ထာနတ္ထံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ကာရဏာကာရဏံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ စတုသစ္စဓမ္မံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သမ္ပဇာနာတိ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်၏။ အဝိဇ္ဇာ ပန၊ သည်ကား။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ ၍။ တံ ကာရဏံ၊ ကို။ ပဇာနိတုံ၊ ဌာ။ န ဒေတိ၊ မပေး။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အသမ္ပဇေသံ**၊ မည်၏။ မောဟနဝသေန၊ တွေဝေခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ **မောဟော**၊ မည်၏။ ပမောဟနဝသေန၊ အားကြီးစွာ တွေဝေခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ **ပမောဟော**၊ မည်၏။ သမ္မောဟနဝသေန၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ တွေဝေခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ **သမ္မောဟော**၊ မည်၏။ အဝိန္ဒိယံ၊ မရထိုက်သော ကာယဒုစရိုက် အစရှိသည်ကို။ ဝိန္ဒတိ၊ ရတတ်၏။ ဝိန္ဒိယံ၊ ရထိုက်သော ကာယသုစရိုက် အစရှိသည်ကို။ န ဝိန္ဒတိ၊ မရတတ်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အဝိဇ္ဇာ**၊ မည်၏။ ဝဇ္ဇသိ၊ ဌံ။ ဩဟနတိ ဩတရတိ၊ နစ်မွန်း စေတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အဝိဇ္ဇောယော**၊ မည်၏။ ဝဇ္ဇသိ၊ ဌံ။ ယောဇေတိ၊ ယှဉ်စေတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အဝိဇ္ဇာယောဂေါ**၊ မည်၏။ အပ္ပဟိနဋ္ဌေန စေဝ၊ မပယ်အပ်သေးသော သဘောကြောင့်လည်းကောင်း။ ပုနပ္ပုနံ၊ လဲ။ ဥပ္ပဇ္ဇနတော စ၊ ကြောင့်လည်းကောင်း။ **အဝိဇ္ဇာနုသယော**၊ မည်၏။ မဂ္ဂေ၊ ခရီး၌။ အဒ္ဓိကေ၊ ခရီးသွားသော သူတို့ကို။ ပရိယုဋ္ဌိတစောရာ ဝိယ၊ လုယက်သော ခိုးသူတို့ကဲ့သို့။ ကုသလစိတ္တံ၊ ကို။ ပရိယုဋ္ဌာတိ ဝိလုမ္မတိ၊ လုယက်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အဝိဇ္ဇာပရိယုဋ္ဌာနံ**၊ မည်၏။ နဂရဒ္ဓါရေ၊ ၌။ ပလိဃသင်္ခါတာယ၊ ပလိဃဟု ဆိုအပ်သော။ လင်္ဂိယာ၊ တံခါးကျည်သည်။ ပတိတာယ၊ ကျသည်ရှိသော်။ မနုဿာနံ၊ တို့၏။ နဂရပဝေသော၊ မြို့သို့ ဝင်ခြင်းသည်။ ပစ္ဆိမ္မတိ ယထာ၊ ပြတ်သကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ

ဧဝံ ယထာ၊ တူ။ ယဿ၊ အကြင်သူ၏။ သက္ကာယနဂရေ၊ သက္ကာယဟု ဆိုအပ်သော မြို့၌။ ဝါ၊ မိမိကိုယ်ဟု ဆိုအပ်သောမြို့၌။ အယံ၊ ဤအဝိဇ္ဇာသည်။ ပတိတာ၊ ကျ၏။ တဿ၊ ထိုသူ၏။ နိဗ္ဗာနသမ္ပာပကံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေတတ်သော။ ဉာဏဂမနံ၊ ဉာဏ်တည်းဟူသော သွားခြင်းသည်။ ပစ္ဆိမ္ဇတိ၊ ပြတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အဝိဇ္ဇာလင်္ဂီ** နာမ၊ မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ အညာဏံ၊ သည်။ အကုသလဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ မူလဉ္စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အကုသလမူလံ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ အကုသလာနံ၊ တို့၏။ မူလံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အကုသလမူလံ၊ မည်၏။

အကုသလမူလံသာ ဆိုပါလော။ အသို့မူ၍ မောဟော အကုသလမူလံ-ဟု ဆိုဘိသနည်း-ဟူသော ပုစ္ဆာကို ဖြေလိုရကား ‘တံ ပန’ စသည်ကို မိန့်သော်။

တံ ပန၊ ထိုအကုသိုလ်မူလသည်ကား။ အညံ၊ တစ်ပါးသော တရားသည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣဓ၊ ၌။ မောဟော၊ ကို။ အဓိပ္ပေတော၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **မောဟော အကုသလမူလန္တိ** ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ (ဤသို့ ပေး)။ အယံ၊ ဤသည်ကား။ ဧကပဒိကော၊ တစ်ခုသော ပုဒ်ရှိသော။ အဝိဇ္ဇာယ၊ ၏။ အတ္ထုဒ္ဓါရော၊ အနက်ကို ထုတ်ခြင်းတည်း။ **အယံ ဝေမတ္တတာတိ**၊ ကား။ အယံ၊ ဤဒုက္ခေ အညာဏံ အစရှိသည်သည်။ အဝိဇ္ဇာယ၊ ၏။ ဝေမတ္တတာ၊ ထူးသည်၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။

ဝိဇ္ဇာတိ၊ ကား။ ဝိန္ဒိယံ၊ ကို။ ဝိန္ဒတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိဇ္ဇာ၊ မည်၏။ ဝိဇ္ဇနဋ္ဌေန၊ ထိုးဖောက်တတ်သော သဘောကြောင့်။ ဝိဇ္ဇာ၊ မည်၏။ ဝိဒိတကရဏဋ္ဌေန၊ ထင်ရှားစွာ ပြုတတ်သော သဘောကြောင့်။ ဝိဇ္ဇာ၊ မည်၏။ **“ဒုက္ခေ ဉာဏ”**န္တိ အာဒိသု၊ တို့၌။ ဒုက္ခသစ္စဿ၊ ၏။ ယာထာဝသရသလက္ခဏံ၊ ကို။ ဇာနာတိ၊ ၏။ ပဿတိ၊ မြင်၏။ ပဋိဝိဇ္ဇတိ၊ ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝိသယဘူတေ၊ အာရုံဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဒုက္ခေ၊ ဒုက္ခဟု ဆိုအပ်သော။ အရိယသစ္စေ၊ ၌။ ဉာဏံ၊ သိတတ်သော ဉာဏ်ကို။ **“ဒုက္ခေ ဉာဏ”**န္တိ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ သေသေသုပိ၊ ကြွင်းသော ပုဒ်တို့၌လည်း။ ဧသ ဧသော နယော၊ တည်း။ **ပညာတိ**၊ ကား။ တဿ တဿ အတ္တဿ၊ ကို။ ပါကဋကရဏသင်္ခါတေန၊ ထင်ရှားပြုခြင်း-ဟု ဆိုအပ်သော။ ပညာပနဋ္ဌေန၊ ထင်ရှားပြုတတ်သော သဘောကြောင့်။ ပညာ၊ မည်၏။

**ပညာပနအနက်အားဖြင့် ပြုပြီး၍ ယခုအခါ ပဇာနည်အနက်အားဖြင့်
ပြပြန်လိုရကား ‘တေန တေန ဝါ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။**

ဝါ။ ကား။ တေန တေန အနိစ္စာဒိနာ ပကာရေန၊ ဖြင့်။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ဇာနာတိ၊
၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပညာ၊ မည်၏။ ပဇာနနာကာရော၊ အပြားအားဖြင့်
သိသော အခြင်းအရာသည်။ **ပဇာနနာ**၊ မည်၏။ အနိစ္စာဒိနိ၊ တို့ကို။ (အဝိဇ္ဇာဒိနိဟု
ပါဌ်ရှိ၏-ဆင်ခြင်။ အဋ္ဌသာလိနိဌ်လည်း အနိစ္စာဒိနိသာ ရှိသည်။) ဝိစိနတိ၊
စူးစမ်းဆင်ခြင်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဝိစယော**၊ မည်၏။ ပကာရေဟိ၊
အပြားတို့ဖြင့်။ ဝိစိနတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ပဝိစယော**၊ မည်၏။
စတုသစ္စဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ဝိစိနတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဓမ္မဝိစယော**၊ မည်၏။
အနိစ္စာဒိနိ၊ တို့ကို။ သလ္လက္ခဏာဝသေန၊ ကောင်းစွာ မှတ်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။
သလ္လက္ခဏာ၊ မည်၏။ တေသံ ယေဝ၊ ထိုအနိစ္စ အစရှိသည်တို့ကိုသာလျှင်။ ပတိ
ပတိ၊ အဖန်တလဲလဲ။ ဥပလက္ခဏာဝသေန၊ ကပ်၍ မှတ်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။
ပစ္စုပ္ပန်၊ မည်၏။ ပဏှိတဘာဝေါ၊ ပညာရှိသောသူ၏ အဖြစ်သည်။ **ပဏှိတံ**၊
မည်၏။ ကုသလဘာဝေါ၊ လိမ္မာသောသူ၏ အဖြစ်သည်။ **ကောသလံ**၊ မည်၏။
နိပုဏဘာဝေါ၊ သိမ်မွေ့သောသူ၏ အဖြစ်သည်။ **နေပုညံ**၊ မည်၏။ အနိစ္စာဒိနိ၊ တို့ကို။
ဝိဘာဝနဝသေန၊ ထင်ရှားပြခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ **ဝေဘဗျာ**၊ မည်၏။ တေသံ
ယေဝ၊ ထိုအနိစ္စ အစရှိသည်တို့ကိုသာလျှင်။ စိန္တနဝသေန၊ ကြံခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။
စိန္တာ၊ မည်၏။ အနိစ္စာဒိနိ၊ တို့ကို။ ဥပပရိက္ခတိ၊ စုံစမ်းဆင်ခြင် တတ်၏။ ဣတိ
တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဥပပရိက္ခာ**၊ မည်၏။ **ဘူရိတိ**၊ ကား။ ပထဝိယာ၊ မြေကြီး၏။ နာမံ၊
အမည်တည်း။ အယမ္ပိ၊ ဤပညာသည်လည်း။ (အယံ ဟိ ရှိတတ်၏။) **သဏှဌေန**
စ၊ သိမ်မွေ့သော သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝိတ္ထတဌေန စ၊ ပြန့်သော

၁။ သဏှဌေန စ ။ ။ ဤအရာ၌ သဏှဌေနဟု မုဒ္ဒဒေတိယက္ခရာနှင့် ရှိတတ်၏။
ရှိသည်အတိုင်းလည်း တည်ရာဖြစ်သော အနက်အားဖြင့်ဟု ပေးတတ်၏။ မသင့်၊ မသင့်ကြောင်းကိုကား
‘ပါသာဏသက္ခရာဝါလိကာဒိရဟိတာ ဘူမိ သဏှာတိ သဏှဌေနာတိ ဝုတ္တံ’ဟူသော ဋီကာ၊
မူလဋီကာ၊ သဏှဌေနာတိ သုခုမဌေန-ဟူသော အနုဋီကာကို ထောက်၍ သိအပ်၏။
အဓိပ္ပါယ်ကား ကျောက်အစရှိသည်မှ ကင်းသော မြေကို နူးညံ့၏ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ
ပညာကိုလည်း ကိလေသာတည်း-ဟူသော ကျောက်အစရှိသည်မှ ကင်းသောကြောင့် နူးညံ့၏-ဟု
ဆိုအပ်ပါသည်-ဟူလိုသော်။

သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါ။ ကျယ်သော သဘော အားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဘူရီ ဝိယ၊ မြေကြီးကဲ့သို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဘူရီ၊ မည်၏။

တေန၊ ကြောင့်။ “ဘူရီ ။လ။ ဘူရိပညော”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ “ပထဝီ၊ ကို။ ဘူရီ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ပထဝီသမာယ၊ မြေကြီးနှင့် တူသော။ ဝိတ္တတာယ၊ ပြန့်သော။ တာယ ပညာယ၊ နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **[၄၊ ၁၃၃]** ဘူရိပညော၊ မည်၏”။

ဥပမာအနက်အားဖြင့် ပြပြီး၍ မုချအနက်အားဖြင့် ပြအံ့သောငှာ ‘အပိ စ’ အစရှိသော ပါဠိကို တက်သတည်း။

ယင်းသို့ ပညာ၏ အဓိဝစန ဖြစ်သော် အဘယ်ဝစနတ္ထကြောင့် ဘူရိမည် သနည်း စုန်ရကား ‘ဘူတေ’ စသည်ကို မိန့်သော်။

အပိ စ၊ တစ်နည်းကား-ဘူရီတိ ဧတံ ဝစနံ၊ သည်။ ပညာယေဝ၊ ၏သာလျှင်။ အဓိဝစနံ၊ တည်း။ ဘူတေ၊ ဟုတ်မှန်သော။ အတ္ထေ၊ အနက်၌။ ရမတိ၊ မွေ့လျော်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဘူရီ၊ မည်၏။ ။**

ကိလေသေ၊ တို့ကို။ မေဓတိ ဟိံသတိ၊ နှိပ်စက်ဖျက်ဆီးတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **မေဓာ**၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ခိပ္ပမေဝ၊ လျှင်။ ဂဟဏဓာရဏဋ္ဌေန၊ ယူခြင်း ဆောင်ခြင်း သဘောအားဖြင့်။ **မေဓာ**၊ မည်၏။ ယဿ သတ္တဿ၊ အား။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ တံ သတ္တံ၊ ကို။ ဟိတပဋိပတ္တိယံ၊ အစီးအပွားရှိသော အကျင့်၌။ ပရိဏေတိ၊ ညွှတ်စေတတ်၏။ ဝါ၊ ကား။ သမ္ပယုတ္တံ၊ သမ္ပယုတ်တရားကို။ ယာထာဝလက္ခဏ ပဋိဝေဓေ၊ မဖောက်မပြန်သော လက္ခဏာကို ထိုးထွင်းခြင်း၌။ ပရိဏေတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ပရိဏာယိကာ**၊ မည်၏။ အနိစ္စာဒိဝသေန၊ ဖြင့်။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ဝိပဿတိ၊ အထူးထူးသော အပြားအားဖြင့် ရှုတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဝိပဿနာ**၊ မည်၏။ သမ္မာ၊ စွာ။ ပကာရေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အနိစ္စာဒိနိ၊ တို့ကို။ ဇာနာတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **သမ္ပလေ**၊ မည်၏။ ဥပ္ပထပဋိပန္နေ၊ ခရီးမဟုတ်သည်၌

၁။ မေဓာ ။ ။ ဤဝိကပ်၌ မေဓတ်၊ ဓာဓတ် နှစ်ပါးကြံသည်။ ထိုတွင် မေဓတ်ကား အာဒါနအနက်၌၊ ဓာဓတ်ကား ဓာရဏအနက်၌ ဖြစ်၏။ မေဓတ်ကို ရည်၍ ဂဟဏ၊ ဓာဓတ်ကို ရည်၍ ဓာရဏဋ္ဌေနဟု ဆိုသည်။ ဝိပြိုဟ်စစ်ကား သုခုမမ္ပိ အတ္ထံ ဓမ္မဉ္စ ခိပ္ပမေဝ မေတိ အာဒဒါတိ စ ဓာရေတိ စာတိ မေဓဟု ပြု။ သဒ္ဒနီတိ၊ ဧကက္ခရကောသဋီကာအလို။

ပြေးသွားကုန်သော။ သိန္ဓဝေ၊ သိန္ဓောမြင်းတို့ကို။ ဝီထိအာရောပနတ္ထံ၊ ခရီးသို့ တင်ခြင်းငှာ။ ပတောဒေါ၊ လှံတံသည်။ ဝိဇ္ဈတိ ဝိယ၊ ထိုးသကဲ့သို့။ ဥပ္ပထေ၊ ခရီးမဟုတ်သည်၌။ ဓာဝနကူဋုစိတ္တံ၊ ပြေးသွားသော စဉ်းလဲသော စိတ်ကို။ ဝီထိအာရောပနတ္ထံ၊ ငှာ။ ဝိဇ္ဈတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပတောဒေါ ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ပတောဒေါ**၊ မည်၏။ ဒဿနလက္ခဏော၊ မြင်ခြင်းလက္ခဏာ၌။ ဣန္ဒြိယံ၊ အစိုးရသည်၏ အဖြစ်ကို။ ကာရေတိ၊ ပြုစေတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣန္ဒြိယံ၊ မည်၏။ ပညာသင်္ခါတံ၊ သော။ ဣန္ဒြိယံ၊ ဣန္ဒြေ။ **ပညိန္ဒြိယံ**၊ ပညာဟု ဆိုအပ်သော ဣန္ဒြေ။ အဝိဇ္ဇာယ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်။ န ကမ္မတိ၊ မတုန်လှုပ်တတ်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ပညာဗလံ**၊ မည်၏။ ကိလေသစ္ဆေဒနဋ္ဌေန၊ ကိလေသာကို ဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ပညာဝ၊ သည်ပင်လျှင်။ သတ္ထံ၊ လက်နက်တည်း။ **ပညာသတ္ထံ**၊ ပညာသည်ပင် လက်နက်။ အစူဂ္ဂတဋ္ဌေန၊ အလွန်တက်တတ်သော သဘောအားဖြင့်။ ပညာဝ၊ သည်ပင်လျှင်။ ပါသာဒေါ၊ ပြာသာဒ်တည်း။ **ပညာပါသာဒေါ**၊ ပြာသာဒ်။ အာလောကနဋ္ဌေန၊ ထွန်းလင်းသော သဘောအားဖြင့်။ ပညာဝ၊ သည်ပင်လျှင်။ အာလောကော၊ အလင်းတည်း။ **ပညာအာလောကော**၊ ပညာသည်ပင် အလင်း။

ဩဘာသနဋ္ဌေန၊ အရောင်ဟူသော သဘောအားဖြင့်။ ပညာဝ၊ လျှင်။ ဩဘာသော၊ အရောင်တည်း။ **ပညာဩဘာသော**၊ ရောင်။ ပဇ္ဇောတနဋ္ဌေန၊ ထွန်းတောက်ပသော သဘောအားဖြင့်။ ပညာဝ၊ လျှင်။ ပဇ္ဇောတော၊ ထွန်းတောက်ပခြင်းတည်း။ **ပညာပဇ္ဇောတော**၊ ပညာသည်ပင် ထွန်းတောက်ပခြင်း။ ရတိကရဏဋ္ဌေန စ၊ မွေ့လျော်ခြင်းကို ပြုတတ်သော သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ရတိဒါယကဋ္ဌေန စ၊ မွေ့လျော်ခြင်းကို ပေးတတ်သော သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ရတိဇနကဋ္ဌေန စ၊ မွေ့လျော်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း။ စိတ္တိကတဋ္ဌေန စ၊ အရိုအသေပြုအပ်သော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဒုလ္လဘပါတုဘာဝဋ္ဌေန စ၊ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းကို ရခဲသော သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အတုလဋ္ဌေန စ၊ အတုမရှိသော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း။ အနောမသတ္တပရိဘောဂဋ္ဌေန စ၊ မယုတ်သော သတ္တဝါတို့၏ အသုံးအဆောင်ဖြစ်သော သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ပညာဝ၊ လျှင်။ ရတနံ၊ ရတနာတည်း။ **ပညာရတနံ**၊ ပညာသည်ပင် ရတနာ။ တေန ဓမ္မေန၊ ဖြင့်။ သတ္တာ၊

တို့သည်။ န မုယုန္တိ၊ မတွေဝေကုန်။ ဝါ၊ ကား။ သယံ၊ သည်။ အာရမ္မဏော၊ ဌ။ န မုယုတိ၊ မတွေဝေတတ်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **အမောဟော၊** မည်၏။ ဓမ္မဝိစယပဒံ၊ သည်။ ဝုတ္တတ္ထမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ကသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ ဧတံ၊ ဤဓမ္မဝိစယဟူသော ပုဒ်ကို။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ဝုတ္တံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ စေ ဝဒေယျ၊ အံ။ အမောဟဿ၊ ၏။ မောဟပဋိပက္ခဘာဝဒီပနတ္ထံ၊ မောဟ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အဖြစ်ကို ပြအံ့သောငှာ။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တေန၊ ထိုဓမ္မဝိစယဟူသော ပုဒ်ဖြင့်။ ဧတံ အတ္ထံ၊ ဤဆိုအပ်လတ္တံသော အနက်ကို။ ဒီပေတိ၊ ၏။ ယွာယံ ယော အယံ အမောဟော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ သော အမောဟော၊ သည်။ ကေဝလံ၊ စင်စစ်။ မောဟတော၊ မှ။ အညော၊ သော။ ဓမ္မော၊ သည်။ န၊ မဟုတ်။ မောဟဿ၊ ၏။ ပဋိပက္ခော၊ သော။ ဓမ္မဝိစယသင်္ခါတော၊ သော။ အမောဟောဝ၊ ကိုသာလျှင်။ ဣဓ၊ ဌ။ အဓိပေတော၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒီပေတိ၊ ၏။ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ**တိ၊ ကား။ ယာထာဝနိယျာနိကကုသလဒိဋ္ဌိ၊ မဖောက်မပြန်သော ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်း ကုသိုလ်ဖြစ်သော အယူတည်း။ ဝါ၊ အမြင်တည်း။ ဓမ္မဝိစယသင်္ခါတော၊ သော။ ပဿတ္ထော၊ ချီးမွမ်းအပ်သော။ ဝါ၊ ကား။ သုန္ဒရော၊ သော။ ဗောဇ္ဈင်္ဂီ၊ တည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ၊** မည်၏။ **မဂ္ဂင်္ဂန္တိ** ကား။ အရိယမဂ္ဂဿ၊ ၏။ အင်္ဂီ ကာရဏံ၊ အကြောင်းတည်း။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ မဂ္ဂင်္ဂီ၊ မည်၏။ အရိယမဂ္ဂဿ၊ ၏။ အန္တောဂဓတ္တာ၊ အတွင်းဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ **မဂ္ဂပရိယာပနန္တိ** ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ။

အသညာသမာပတ္တိတိ၊ ကား။ သညာဝိရာဂဘာဝနာဝသေန၊ သညာ၌ တပ်ခြင်း ကင်းသော ဘာဝနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဝတ္တိတာ၊ ဖြစ်စေအပ်သော။ အသညာဂူပပတ္တိနိဗ္ဗတ္တနသမာပတ္တိ၊ အသညီဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော သမာပတ်။

အဘယ်သို့ သညာ၌ တပ်ခြင်းကင်းသော ဘာဝနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သနည်း။ ထိုသမာပတ်သည် အသညီဘဝ၌ အဘယ်သို့ ဖြစ်စေ သနည်းဟု စောဒနာ ရှိရကား ‘အနုပုဇ္ဈေ ဟိ’အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ဝိတ္တာရယိဿာမိ၊ အံ။ ဗုဒ္ဓေ၊ သည်။ အနုပုဇ္ဈေ၊ သော်။ ဧကစ္စေ၊ အချို့သော သူတို့သည်။ တိတ္တာယတနေ၊ တိတ္ထိတို့၏ နေရာ၌။ ဝါ၊ တိတ္ထိတို့၏ ကျောင်း၌။ ပဗ္ဗဇိတွာ၊ ရဟန်းပြုကုန်သည် ဖြစ်၍။ ဝါယောကသိဏော၊ ဌ။ ပရိကမ္ပံ၊ ပရိကံကို။ ကတွာ၊ ၍။

စတုတ္ထဇ္ဈာနံ၊ ကို။ နိဗ္ဗတ္တောတွာ၊ ချ်။ ဈာနာ၊ မှ။ ဝုဋ္ဌာယ၊ ထချ်။ သညာယ၊ ဌ်။ ဒေါသံ၊ အပြစ်ကို။ ပဿန္တိ၊ မြင်ကုန်၏။ ကိံ ပဿန္တိ၊ ကုန်သနည်း ဟူမူကား။ သညာယ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ ဟတ္ထစ္ဆေဒါဒိဒုက္ခဉ္စေဝ၊ လက်ပြတ်ခြင်း ခြေပြတ်ခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲသည်လည်းကောင်း။ **[၄၊ ၁၃၄]** သဗ္ဗဘယာနိ စ၊ အလုံးစုံသော ဘေးတို့သည် လည်းကောင်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ “ဣမာယ သညာယ၊ ဖြင့်။ အလံ၊ အကျိုးမရှိ။ သညာဘာဝေါ၊ သညာ၏ မရှိခြင်းသည်။ သန္တော၊ ငြိမ်းချမ်း၏။” ဣတိ၊ သို့။ ပဿန္တိ၊ ကုန်၏။ ဧဝံ၊ သို့။ သညာယ၊ ဌ်။ ဒေါသံ၊ ကို။ ပဿိတွာ၊ ချ်။ သညာဝိရာဂဝသေန၊ သညာ၌ တပ်ခြင်းကင်းသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ၊ ကို။ နိဗ္ဗတ္တောတွာ၊ စေချ်။ အပရိဟိနဇ္ဈာနာ၊ မယုတ်သော ဈာန်ရှိကုန်သည်။ ဟုတွာ၊ ချ်။ ကာလံ ကတွာ၊ သေချ်။ အသညီသု၊ အသညသတ်ဘုံတို့၌။ နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊ ကုန်၏။ နေသံ၊ ထိုအသညသတ်ဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော သူတို့၏။ စိတ္တံ၊ သည်။ စုတိစိတ္တံ နိရောဓနေဝ၊ စုတိစိတ်ချုပ်သဖြင့်သာလျှင်။ ဣမ၊ ဤကာမဘုံ၌။ နိဝတ္တတိ၊ နစ်၏။ ရူပက္ခန္ဓမတ္တမေဝ၊ သာလျှင်။ တတ္ထ၊ ထိုအသညသတ်ဘုံ၌။ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ၏။ ။

တေ၊ ထိုအသညသတ်ဘုံ၌ ဖြစ်သောသူတို့သည်။ ယထာ နာမ၊ ဥပမာ မည်သည်ကား။ ဇိယာဝေဂုက္ခိတ္တော၊ ညို့၏ အဟုန်ဖြင့် လွှတ်အပ်သော။ သရော၊ မြားသည်။ ယတ္တကော၊ အကြင်မျှလောက်သော။ ဇိယာဝေဂေါ၊ ညို့အဟုန်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တတ္တကမေဝ၊ ထိုမျှလောက်သာလျှင်။ အာကာသေ၊ ဌ်။ ဂစ္ဆတိ ယထာ၊ သွားသကဲ့သို့။ ဧဝမေဝံ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ဈာနဝေဂုက္ခိတ္တော၊ ဈာန်၏ အဟုန်ဖြင့် ပစ်ချအပ်ကုန်သည် ဖြစ်၍။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ ချ်။ ယတ္တကော၊ သော။ ဈာနဝေဂေါ၊ ဈာန်၏ အဟုန်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ တတ္တကမေဝ ကာလံ၊ ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး သာလျှင်။ (ကမ္ဘာငါးရာကို ယူ)။ တိဋ္ဌန္တိ၊ ကုန်၏။ ဈာနဝေဂေ၊ သည်။ ပရိက္ခိဏေ ပန၊ ကုန်သော်ကား။ တတ္ထ၊ ထိုအသညသတ်ဘုံ၌။ ရူပက္ခန္ဓော၊ သည်။ အန္တရဓာယတိ၊ ကွယ်၏။ ဣမ၊ ဤကာမဘုံ၌။ ပဋိသန္ဓိသညာ၊ ပဋိသန္ဓေသညာသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ တံ၊ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းကို။ ဝါ၊ ထိုစတုတ္ထဈာန်ကို။ သန္ဓာယ၊ ချ်။ “အသည ။လ။ သမာပတ္တိ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ **ဝိဘူတသညာသမာပတ္တိ**တိ၊ ကား။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိ၊ တည်း။

အဘယံကြောင့် ဝိဘူတသညာ-ဟု ဆိုရသနည်း စုန်ရှိရကား ‘သာ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သော်။

တစ်နည်းကား-‘ဝိဘူတသညာ သမာပတ္တိတိ ပါကဋသညာသမာပတ္တိ’ စသည်ဖြင့် ဆိုပါလော။ စောဒနာ ရှိရကား ‘သာ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စူ။ သာ၊ ထိုဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ကို။ ပဌမာရူပဝိညာဏဿ၊ ပဌမာရူပဝိညာဉ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပဌမာရူပသညာယပိ၊ ကိုလည်း။ ဝိဘာဝနတော၊ ထင်ရှားပြတတ်သောကြောင့်။ “ဝိဘူတသညာ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ကေစိ၊ တို့သည်။ “ဝိဘူတရူပသညာ”တိ၊ ဟူ၍။ ပဌန္တိ၊ ကုန်၏။ (‘ဝိဘူတသညာတိ’ ဟု ရှိ၏။ ‘ဝိဘူတရူပသမာပတ္တိ နာမ’ဟူသော နောက်စကားနှင့် မတန်ရကား ဆင်ခြင်အပ်၏။) တေသံ၊ တို့၏။ မတေန၊ အားဖြင့်။ ဝိဘူတရူပသမာပတ္တိ နာမ၊ မည်သည်။ သေသာရူပသမာပတ္တိယော၊ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်မှ ကြွင်းသော အရူပသမာပတ်တို့တည်း။ (နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကို အသီး ယူပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဆိုသည်။) သေသာ၊ ကုန်သော။ သမာပတ္တိယော၊ တို့သည်။ သုဝိညေယျာဝ၊ ကုန်သလျှင်ကတည်း။ ။

နေဝသေက္ခနာသေက္ခော ဈာယတိတိ၊ ကား။ ဈာနလာဘီ၊ ဈာန်ရသော။ ပုထုဇ္ဇနော၊ တည်း။ **အာဇာနိယော ဈာယိတိ၊ ကား။** အရဟာ၊ ရဟန္တာတည်း။ ဝါ၊ ကား။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ အရိယပုဂ္ဂလာ၊ တို့တည်း။ **အဿခလုကော ဈာယိတိ၊ ကား။** ခလုကံဿသဒိသော၊ မြင်းကြမ်းနှင့် တူသော။ ဈာယိ၊ ဈာန်ဝင်စားသော သူတည်း။

မြင်းကြမ်းနှင့် အသို့ တူသနည်းစုဒ်ရှိရကား ‘တထာ ဟိ’ စသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စူ။ ခလုကော၊ ကြမ်းသော။ အသော၊ မြင်းသည်။ ဒမထံ၊ ဆုံးမခြင်းသို့။ န ဥပေတိ၊ မရောက်။ ဣတော စိတော စ၊ ထိုမှ ဤမှလည်း။ ယထာရူစိ၊ အလိုရှိတိုင်း။ ဓာဝတိ ယထာ၊ ပြေးသကဲ့သို့။ ဧဝမေဝံ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ယော ပုထုဇ္ဇနော၊ သည်။ အဘိညာလာဘီ၊ အဘိညာဉ်ကို ရ၏။ သော ပုထုဇ္ဇနော၊ သည်။ အဘိညာ၊ အဘိညာဉ်တို့ကို။ အဿာဒေတွာ၊ သာယာ၍။ “ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှဖြင့်။ အလံ၊ တန်သင့်ပြီ။ ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှဖြင့်။ ကတံ နိဋ္ဌိတံ၊ ကိစ္စ ပြီးပြီ။” ဣတိ၊ သို့။ ဥတ္တရိဒမထာယ၊ အထက်ဖြစ်သော အရိယမဂ်-ဟူသော ဆုံးမခြင်းအကျိုးငှာ။ အပရိသက္ကန္တော၊ လုံ့လမပြုသည်ဖြစ်၍။ အဘိညာစိတ္တဝသေန၊ ဖြင့်။ ဣတော စိတော စ၊ လည်း။ ဓာဝတိ၊ ၏။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ လည်၏။ သော ပုထုဇ္ဇနော၊ ကို။

“အဿခလုင်္ကော၊ မြင်းကြမ်းနှင့် တူသော။ ဈာယိတိ၊ ဈာန်ဝင်စားသောသူဟူ၍”။
 ဝုတ္တော၊ ဧ။ **ဒိဋ္ဌတ္တရော ဈာယိတိ၊** ကား။ ဈာနလာဘီ၊ ဈာန်ရသော။ ဒိဋ္ဌိဂတိကော၊
 မိစ္ဆာအယူရှိသောသူတည်း။ **ပညတ္တရော ဈာယိတိ၊** ကား။ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနေန၊
 လက္ခဏာကို ကပ်၍ ရှုတတ်သော ဈာန်ဖြင့်။ ဈာယိ၊ ဈာန်ဝင်စားသော သူတည်း။ ဝါ၊
 ကား။ သဗ္ဗော ဧဝ၊ သော။ ပညာမိကော၊ လွန်သောပညာရှိသော။ ဈာယိ၊ တည်း။

သရဏော သမာဓိတိ၊ ကား။ အကုသလစိတ္တေကဂ္ဂတာ၊ တည်း။ ဝါ၊ ကား။
 သဗ္ဗောပိ၊ သော။ သာသဝေါ၊ အာသဝေါ၏ အာရုံဖြစ်သော။ သမာဓိ၊ တည်း။
အရဏော သမာဓိတိ၊ ကား။ သဗ္ဗော၊ သော။ ကုသလာဗျာကတော၊ သော။ သမာဓိ၊
 တည်း။ ဝါ၊ ကား။ လောကုတ္တရော ဧဝ၊ သာဖြစ်သော။ သမာဓိ၊ တည်း။ **သဝေရော**
သမာဓိတိ၊ ကား။ ပဋိပသိတ္တေသု၊ တို့၌။ ဧကဂ္ဂတာ၊ တည်း။ **အဝေရော သမာဓိတိ၊**
 ကား။ မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ၊ တည်း။ အနန္တရဒုကေပိ၊ အခြားမဲ့ဖြစ်သော
 ဒုက်၌လည်း။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။ **သာမိသော သမာဓိတိ၊** ကား။ လောကီယ-
 သမာဓိ၊ တည်း။ ဟိ၊ စွ။ သော၊ ထိုလောကီသမာဓိသည်။ **အနတိက္ကန္တဝဋ္ဋာမိသ-**
လောကာမိသတာယ၊ မလွန်မြောက်သော ဝဋ္ဋာမိသ၊ လောကာမိသ ရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ သာမိသော၊ အာမိသနှင့်တကွ ဖြစ်၏။ **နိရာမိသော သမာဓိတိ၊**
 ကား။ လောကုတ္တရော၊ သော။ သမာဓိ၊ တည်း။ **သသင်္ခါရော သမာဓိတိ၊** ကား။
 ဒုက္ခပဋိပဒေါ၊ ဆင်းရဲငြိုငြင်သော အကျင့်ရှိသော။ ဒန္တာဘိညော စ၊ နုန့်သော
 အဘိညာသမာဓိလည်းကောင်း။ သုခါပဋိပဒေါ၊ လွယ်သော အကျင့်ရှိသော။
 ဒန္တာဘိညော စ၊ လည်းကောင်း။ ဟိ၊ စွ။ သော၊ သမာဓိ၊ ကို။ သသင်္ခါရေန၊
 တိုက်တွန်းခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော။ သပ္ပယောဂေန၊ လုံ့လနှင့် တကွဖြစ်သော။ စိတ္တေန၊

၁။ လောကာမိသတာယ ။ ။ သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့် တကွဖြစ်သော ရာဂ၊
 ထိုရာဂ၏ အာရုံသည် လောကာမိသ မည်၏။ တစ်နည်းကား-လောကဓံတရားတို့သည်
 လောကာမိသ မည်၏။ ဝဋ်ကို သာယာခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သော ရာဂ၊ ထိုရာဂ၏
 အာရုံသည် နိရာမိသ မည်၏။ ထို့ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်္ဂဝိဘင်းအဖွင့် မူလဋီကာ၌ သဿတော
 အတ္တာ စ လောကော စာတိအာဒိနာ လောကဂ္ဂဟဏဝသေန ပဝတ္တော သဿတုစ္ဆေဒ
 သဟဂတော ရာဂေါ တဒါရမ္မဏဉ္စ လောကာမိသံ၊ လောကဓမ္မော ဝါ။ ဝဋ္ဋဿာဒဝသေန
 ဥပ္ပန္နော သံသာရဋ္ဌာနိကော ရာဂေါ တဒါရမ္မဏဉ္စ ဝဋ္ဋာမိသံ-ဟု မိန့်သတည်း။

 ဖြင့်။ ပစ္စနီကမဓမ္မ၊ ဆန့်ကျင်ဘက် တရားတို့ကို။ **[၄၊ ၁၃၅]** ကိစ္ဆေန၊ ငြိငြင်သဖြင့်။ ကသိရေန၊ ပင်ပန်းသဖြင့်။ နိဂဟေတွာ၊ နှိပ်၍။ အဓိဂန္တဗ္ဗော၊ ရအပ်၏။ ဣတရော၊ ဒုက္ခာပဋိပဒါ ခိပ္ပာဘိညသမာဓိ သုခါပဋိပဒါ ခိပ္ပာဘိညသမာဓိသည်။ **အသင်္ခါရော သမာဓိ၊** မည်၏။ **ဧကံသဘာဝိတော သမာဓိတိ၊** ကား။ သုက္ခဝိပဿကဿ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ သမာဓိ၊ တည်း။ **ဥဘယံသဘာဝိတော သမာဓိတိ၊** ကား။ သမထယာနိကဿ၊ ကပုဂ္ဂိုလ်၏။ သမာဓိ၊ တည်း။ **ဥဘယတော ဘာဝိတဘာဝနော သမာဓိတိ၊** ကား။ ကာယသက္ခိယော စ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း။ ဥဘတောဘာဝိမုတ္တဿ စ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း။ သမာဓိ၊ တည်း။ ဟိ၊ စွ။ သော။ ထိုကာယသက္ခိယပုဂ္ဂိုလ် ဥဘတောဘာဝိမုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဥဘယတော ဘာဝေဟိ၊ ရူပကာယ နာမကာယ- ဟု ဆိုအပ်သော နှစ်ပါးသော အဖို့တို့ဖြင့်။ ဥဘယတော၊ နှစ်ပါးသော ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိ၊ သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိ တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဘာဝိတဘာဝနော၊ ပွားစေအပ်သော ဘာဝနာရှိ၏။ ။

အာဂါဠပဋိပဒါတိ၊ ကား။ ကာမာနံ၊ တို့သို့။ ဩရောဟနပဋိပတ္တိ၊ သက်သော အကျင့်တည်း။ ကာမသုခါနုယောဂေါ၊ ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို ခံစားခြင်းနှင့် ယှဉ်သော အကျင့်တည်း။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **နိဇ္ဈာမပဋိပဒါတိ၊** ကား။ ကာမဿ၊ ကို။ နိဇ္ဈာပနဝသေန၊ လောင်စေခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝါ၊ ဖုတ်မြိုက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ခေဒနဝသေန၊ ပင်ပန်းခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဝတ္တာ၊ သော။ ပဋိပတ္တိ၊ တည်း။ အတ္တကိလမထာနုယောဂေါ၊ ကိုယ်ပင်ပန်းခြင်းနှင့် ယှဉ်သော အကျင့်။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ **အက္ခမာ ပဋိပဒါတိ** အာဒိသု၊ တို့၌။ ပဓာနကရဏကာလေ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းခြင်းကို ပြုသော ကာလ၌။ သီတာဒီနိ၊ အချမ်း အစရှိသည်တို့ကို။ အသဟန္တဿ၊ သည်းမခံသော သူ၏။ ပဋိပဒါ၊ သည်။ တာနိ၊ ထိုအချမ်း အစရှိသည်တို့ကို။ နက္ခမတိ၊ သည်းမခံတတ်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အက္ခမာ၊ မည်၏။ သဟန္တဿ၊ သည်းခံသော သူ၏။ ပဋိပဒါ ပန၊ သည်ကား။ တာနိ၊ ထိုအချမ်း အစရှိသည်တို့ကို။ ခမတိ၊ သည်းခံတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ခမာ၊** မည်၏။ “ဥပ္ပန္နံ၊ သော။ ကာမဝိတက္ကံ၊ ကို။ နာမိဝါသေတိ၊ သည်းမခံ”။ ဝါ၊ မသာယာ။ ဣတိ အာဒိနာ၊ သော။ နယေန၊ ဖြင့်။ မိစ္ဆာဝိတက္ကေ၊ မိစ္ဆာဝိတက်တို့ကို။ သမေတိ၊ ငြိမ်းစေတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **သမာ၊** မည်၏။ မနုစ္ဆဋ္ဌာနိ၊ မနိန္ဒြေလျှင် ခြောက်ခုမြောက် ရှိကုန်သော။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ တို့ကို။ ဒမေတိ၊ ဆုံးမတတ်၏။

ဝါရ]

၁၄-အဓိဋ္ဌာနဟာရဝိဘင်းအဖွင့်

၄၆၇

ဣတိ တဿှ၊ ကြောင့်။ **ဒမာ ပဋိပဒါ** မည်၏။ တစ်နည်းကား-ဒမာ၊ မည်၏။ ပဋိပဒါကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ။

ဧဝံ ကား။ ဣမိနာ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။ **ယော ဓမ္မော**တိ၊ ကား။ ယော ကောစိ အမှတ် မရှိသော။ ဇာတိအာဒိဓမ္မော၊ သည်။ **ယဿ ဓမ္မဿာ**တိ၊ ကား။ တတော၊ ထိုဇာတိ အစရှိသော တရားမှ။ အညဿ၊ သော။ ဇရာဒိဓမ္မဿ၊ နှင့်။ **သမာနဘာဝေ**တိ၊ ကား။ ဒုက္ခာဒိဘာဝေန၊ ဒုက္ခ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သမာနဘာဝေါ၊ တူသော သဘောရှိ၏။ **ဧကတ္ထတာယာ**တိ၊ ကား။ ဒုက္ခာဒိဘာဝါနံ၊ ဒုက္ခ အစရှိသော အဖြစ်တို့၏။ ဧကီဘာဝေန၊ ဖြင့်။ သမာနတာယ၊ တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ **ဧကီ ဘဝတိ**တိ၊ ကား။ အနေကောပိ၊ များသော်လည်း။ “ဒုက္ခ”န္တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဧကသဒ္ဓါဘိဓေယျတာယ၊ တူသော သဒ္ဓါသည် ဟောအပ်သော အနက်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဧကီ ဘဝတိ၊ တူသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ တစ်ခုတည်းဖြစ်၍ ဖြစ်၏။ ဧတေန၊ ဤ ဧဝံ ယော ဓမ္မော အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်။ ဧကတ္ထတာယ၊ တူသည်၏ အဖြစ်၏။ လက္ခဏံ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ **ယေန ယေန ဝါ ပန ဝိလက္ခကော**တိ၊ ကား။ ယော ဓမ္မော၊ သည်။ ယဿ ဓမ္မဿ၊ နှင့်။ ယေန ယေန ဘာဝေန၊ အကြင် အကြင်သို့သော သဘောအားဖြင့်။ ဝိသဒိသော၊ မတူ။ **တေန တေန ဝေမတ္တံ ဂစ္ဆတိ**တိ၊ ကား။ တေန တေန ဘာဝေန၊ ထိုထိုသို့သော သဘောအားဖြင့်။ သော ဓမ္မော၊ သည်။ တဿ ဓမ္မဿ၊ နှင့်။ ဝါ၊ မှ။ ဝေမတ္တတံ ဝိသဒိသတ္တံ၊ မတူသည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ ဒုက္ခဘာဝေန၊ ဖြင့်။ သမာနောပိ၊ တူသော်လည်း။ ဇာတိအာဒိကော၊ ဇာတိ အစရှိသော တရားရှိသည်။ အဘိနိဗ္ဗတ္တိအာဒိဘာဝေန၊ ဖြစ်ခြင်း အစရှိသော အဖြစ်ဖြင့်။ ဇရာဒိကဿ၊ ဇရာအစရှိသော တရားနှင့်။ ဝါ၊ မှ။ ဝိသိဋ္ဌတံ၊ ထူးသည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဣမိနာ၊ ဤ ယေန ယေန ဝါ ပန အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်။ ဝေမတ္တတာယ၊ ထူးသည်၏ အဖြစ်၏။ လက္ခဏံ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။ ။

ဣဒါနိ၊ ဌှံ။ တာဝ၊ စွာ။ ဧကတ္ထဝေမတ္တတာ၊ ထိုတူသည်၏အဖြစ်၊ ထူးသည်၏ အဖြစ်တို့ကို။ ဝိသယေ၊ ဌှံ။ နိယောဇေတွာ၊ ယှဉ်၍။ ဒဿေတုံ၊ ဌှာ။ “**သုတ္တေ ဝါ ဝေယျာကရဏေ ဝါ**”တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။

ပုစ္ဆိတံဟူသော စကားကို အဓိဋ္ဌာနဟာရ၏ ပုစ္ဆာအရာ ရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆိုအပ်၏ဟု အယူရှိလေရကား ‘တတ္ထ ပုစ္ဆိတန္တိ’ အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်သတည်း။

တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌှိ။ **ပုစ္ဆိတန္တိ** အာဒိဝစနံ၊ ကိ။ ပုစ္ဆာဝသေန၊ ဖြင့်။
ဒေသိတသုတ္တဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။။ အဓိဋ္ဌာနဟာရဿ၊ ဧ။။ ပုစ္ဆာဝိသယတာယ
ပန၊ ပုစ္ဆာလျှင် အရာရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ကား။ န ဝုတ္တံ၊ အပ်။ သေသံ၊ သည်။
ဥတ္တာနမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ။

**အဓိဋ္ဌာနဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ အဓိဋ္ဌာနဟာရဝိဘင်းအဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊
ပြီးပြီ။**

၁၅-ပရိက္ခာရဟာရဝိဘင်း အဖွင့်

 [ဌ၊ ၁၃၆] ၄၉။ တတ္ထ ။လ။ ဟာရောတိ၊ သည်။ ပရိက္ခာရဟာရဝိဘင်္ဂေါ၊
တည်း။ တတ္ထ၊ ဌှိ။ **ယော ။လ။ ပရိက္ခာရောတိ၊** ဟူ၍။ သင်္ခေပတော၊ အားဖြင့်။
ပရိက္ခာရလက္ခဏံ၊ ကိ။ ဝတ္တာ၊ ၍။ တံ၊ ထိုပရိက္ခာရလက္ခဏာကို။ ဝိဘာဂေန၊ အားဖြင့်။
ဒဿေတုံ၊ ဌှာ။ **“ကိလက္ခဏော”**တိ အာဒိ၊ ကိ။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌှိ။
အတ္တနော၊ ဧ။။ ဖလံ၊ အကျိုးကို။ ပဋိ၊ စွဲ၍။ ကာရဏဘာဝံ၊ အကြောင်း၏ အဖြစ်သို့။
ဟိနောတိ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **ဟေတု၊** မည်၏။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။
ဧတသ္မာ၊ ထိုအကြောင်းမှ။ ဖလံ၊ သည်။ ဧတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
ပစ္စယော၊ မည်၏။

**ဟေတုသဒ္ဓါ ပစ္စယသဒ္ဓါတို့သည် အကြောင်းဟောချည်းဖြစ်လျက် အသို့မူ၍
‘ကိလက္ခဏော’စသည်ကို ဆိုသနည်း-ဟူသော စောဒနာကို ဖြေလို၍ ‘ကိဉ္ဇာပိ’
အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ဟေတုပစ္စယသဒ္ဓေဟိ၊ ဟေတုသဒ္ဓါ ပစ္စယသဒ္ဓါတို့သည်။ ကာရဏမေဝ၊
ကိုသာလျှင်။ ကိဉ္ဇာပိ ဝုစ္ဆတိ၊ အကယ်၍ကား ဟောအပ်၏ရှင်။ တထာပိ၊ လည်း။
တတ္ထ၊ ထိုဟေတုအကြောင်း ပစ္စယအကြောင်းတို့၌။ ဝိသေသံ၊ ကိ။ ဝိဘာဂေန၊ ဖြင့်။
ဒဿေတုံ၊ ဌှာ။ **“အသာဓာရဏလက္ခဏော”**တိ အာဒိ၊ ကိ။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။။ **သဘာဝေါ**
ဟေတူတိ၊ ကား။ သမာနဘာဝေါ၊ တူသည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဝါ၊ တူသော
သဘောရှိသော။ ဗီဇံ၊ မျိုးစေ့သည်။ ဟေတု၊ ဟေတုအကြောင်းတည်း။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။

**အသီးသာ မျိုးစေ့နှင့် တူရကား ‘ဗီဇံ ဖလဿ ဘာဝေါ’သာ ဆိုသင့်၏။
‘အင်္ဂုရဿ ဘာဝေါ’-ဟု မဆိုသင့်တကား-ဟု အာဘောဂပြု၍ ‘နန စ’ အစရှိသည်ဖြင့်
စောဒနာသတည်း။**

ဗီဇံ သည်။ အင်္ဂုရဒိသဒိသံ၊ အညွန့်စသည်နှင့် တူသည်။ (အင်္ဂုရာ သဒိသာ-
ဟူ၍လည်း ရှိ၏။ န ဟောတိနှင့် မတန်ရကား ဒီဃနှင့် မရှိသင့်၊ ဆင်ခြင်)။ န ဟောတိ
နန စ၊ မဖြစ်သည် မဟုတ်တုံလော။ ဣတိ၊ သို့။ စေ ဝဒေယျ၊ အံ့။ န ဟောတိ၊
မဖြစ်သည်ကား။ နော၊ မဟုတ်။ ဟောတိ ဧဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ဟိ ကသ္မာ၊ ကား။
အညတော၊ မျိုးစေ့မှ တစ်ပါးသော အကြောင်းကြောင့်။ တာဒိသဿ၊ ထိုသို့သဘော
ရှိသော အညွန့်၏။ အနုပ္ပဇ္ဇနတော၊ မဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ။

“ယထာ ဝါ ပနာ”တိ အာဒိနာပိ၊ ယထာ ဝါ ပန အစရှိသော ပါဠိဖြင့်လည်း။
ဥဒါဟရဏန္တရဒဿနေန၊ ဥဒါဟရဏ်တစ်ပါးကို ပြသဖြင့်။ ဟေတုပစ္စယာနံ၊
ဟေတုအကြောင်း ပစ္စယအကြောင်းတို့၏။ ဝိသေသမေဝ၊ ကိုသာလျှင်။ ဝိဘာဝေတိ၊
၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ ဒုဒ္ဓန္တိ၊ ကား။ ခီရံ၊ နို့ရည်တည်း။ ဒမိ ဘဝတိတိ ကုဒံ ဝစနံ၊
ကို။ ဧကတ္တနယေန ဝါ၊ ဧကတ္တနည်းဖြင့်လည်းကောင်း။ အဘေဒေါပစာရေန ဝါ၊
အဘေဒဘေဒပစ္စာရအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ မပြားသည်ကို ပြားသောအားဖြင့်
ခေါ်ဝေါ်သော အားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ အညထာ၊ ဧကတ္တနည်း
အဘေဒဘေဒပစ္စာရမှ တစ်ပါးသော အပြားအားဖြင့်။ န ဝုတ္တံ၊ အပ်။

**အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ...ဧကတ္တနည်းမှ တစ်ပါး နာနတ္ထ အစရှိသော
နည်း၊ အဘေဒမှ တစ်ပါး ဘေဒဖြစ်သော တရားလည်း ရှိသည် မဟုတ်တုံလော။
နို့ရည်နှင့် နို့ဓမ်းလည်း နာနတ္ထဘေဒဖြစ်ခဲ့သော် ‘န အညထာ ဝုတ္တံ’ဟု ဆိုသော
စကားသည် အသို့ သင့်အံ့နည်းဟု စောဒနာဖွယ်ရှိရကား ‘န ဟိ ခီရံ ဒမိ ဟောတိ’-
ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။**

ဟိ၊ စွ။ ခီရံ၊ သည်။ ဒမိ၊ နို့ဓမ်းသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တေနေဝ၊
ကြောင့်သာလျှင်။ **“န စတ္ထိံ ။လ။ ဒမိဿ စာ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ အထ ဝါ၊
ကား။ ယဋ္ဌေ၊ အိုး၌။ ဒုဒ္ဓံ၊ နို့ရည်ကို။ ပက္ခိတ္တံ၊ ထည့်အပ်သည်ရှိသော်။ ဒမိ၊ နို့ဓမ်းသည်။
ဘဝတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုအိုး၌။ ကာလန္တရေ၊ ကာလတစ်ပါး၌။ ပစ္စယန္တရသမာ-ယောဂေန၊
အကြောင်းတစ်ပါးနှင့် ယှဉ်သည်ရှိသော်။ ဒမိ၊ သည်။ ဇာယတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
ဒုဒ္ဓဿ စ၊ နို့ရည်၏လည်းကောင်း။ ဒမိဿ စ၊ ၏လည်းကောင်း။ ဧကကာလသမဝဓာနံ၊

တစ်ကာလတည်း၌ အတူတကွ တည်ခြင်းသည်။ န စ အတ္တိ၊ မရှိ။ ကသ္မာ၊ ကား။ ရသဒီရဝိပါကာဒီဟိ၊ အရည်အခဲ ကျက်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ဘိန္နသဘာဝတ္တာ၊ ပြားသောသဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ **ဧဝမေဝန္တိ**၊ ကား။ ဟေတုဘူတဿ၊ ဟေတုအကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဒီရဿ၊ ၏။ ဖလဘူတေန၊ သော။ ဒမိနာ၊ နှင့်။ ဧကကာလသမဝဓာနံ၊ တစ်ကာလတည်း၌ အတူတကွ တည်ခြင်းသည်။ န ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ အညဿာပိ၊ တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော။ ဟေတုဿ၊ ဟေတုအကြောင်း၏။ ဖလေန၊ နှင့်။ ဧကကာလသမဝဓာနံ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တထာ၊ တူ။ ပစ္စယဿ၊ ပစ္စယ အကြောင်း၏။ ဖလေန၊ နှင့်။ ဧကကာလသမဝဓာနံ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။

ဟေတုအကြောင်း၏ အကျိုးနှင့် တစ်ကာလတည်း တည်သကဲ့သို့ ပစ္စယ အကြောင်း၏လည်း အကျိုးနှင့် တစ်ကာလတည်း တည်ကောင်းပါ၏တကား စောဒနာရှိရကား ‘န ဟိ’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ဟိ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပစ္စယော၊ ပစ္စယအကြောင်းသည်။ ဧကန္တေန၊ စင်စစ်သဖြင့်။ ဖလေန၊ နှင့်။ ဘိန္နကာလော ဧဝ၊ ပြားသော ကာလရှိသည်သာလျှင်။ န ဟောတိ၊ ဖြစ်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပစ္စယဿ၊ ၏။ ဖလေန၊ နှင့်။ ဧကကာလသမဝဓာနံ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ ကား။ န၊ မဟုတ်။ (ဤသို့ သမ္ပန်)။ ဧဝမ္ပိ၊ လည်း။ ဟေတုပစ္စယာနံ၊ ဟေတုအကြောင်း ပစ္စယအကြောင်းတို့၏။ ဝိသေသော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ အဓိပ္ပါယော၊ တည်း။ ။ (အကျိုးနှင့် ကာလ ပြားသော အကြောင်းသည် ဟေတု၊ အကျိုးနှင့် ကာလမပြားသော အကြောင်းသည် ပစ္စယ မည်၏-ဟူလိုသော်။)

ဧဝံ၊ သို့။ ဗာဟိရံ၊ သော။ ဟေတုပစ္စယဝိဘာဂံ၊ ဟေတုအကြောင်း ပစ္စယအကြောင်းတို့ကို ဝေဖန်ခြင်းကို။ ဒဿေတွာ၊ ၍။ ဣဒါနိ၊ ဌ။ အဇ္ဈတ္တိကံ၊ သော။ ဟေတုပစ္စယဝိဘာဂံ၊ ကို။ ဒဿေတုံ၊ ဌာ။ **“အယဉ္စိ သံသာဓရာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌ။ **“အဝိဇ္ဇာ အဝိဇ္ဇာယ ဟေတူ”**တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊

၁။ အဝိဇ္ဇာ အဝိဇ္ဇာယ ဟေတု ။ ။ အဝိဇ္ဇာသည် အနန္တရဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာအား အနန္တရ သမနန္တရ အနန္တရပုနိဿယ အာသေဝန နတ္ထိ ဝိဂတပစ္စည်းတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ အနန္တရ မဟုတ်သော သဟဇာတ် အဝိဇ္ဇာအား ဟေတု၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊

သော်။ ဧကသ္မိံ စိတ္တုပ္ပါဒေ၊ တစ်ခုသော စိတ္တုပ္ပါဒ်၌။ အနေကာ၊ ကုန်သော။ အဝိဇ္ဇာ၊ တို့သည်။ ဝိဇ္ဇန္တိ၊ ကိ၊ ရှိကုန်သလော။ ဣတိ၊ သို့။ စောဒနာသမ္ဘဝတော၊ ကြောင့်။ **“ပုရိမိကာ ။လ။ ဟေတူ”**တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ၊။ တေန၊ ထိုပါဌ်ဖြင့်။ ဧကသ္မိံ ကာလေ၊ တစ်ပြိုင်နက်သော ကာလ၌။ ဟေတုဖလာနံ၊ အကြောင်းအကျိုးတို့၏။ သမဝဓာနံ၊ အတူတကွ တည်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတမေဝတ္ထံ၊ ကိုသာလျှင်။ သမတ္ထေတိ၊ ပြီးစေ၏။ တတ္ထ **“ပုရိမိကာ အဝိဇ္ဇာ”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဟေတုဖလဘူတာနံ၊ အကြောင်းအကျိုးဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ အဝိဇ္ဇာနံ၊ တို့၏။ ဝိဘာဝံ၊ ဝေဖန်ခြင်းကို။ ဒဿေတိ၊ ဧ၊။ **“ဗီဇေရော ဝိယာ”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဣမံ အတ္ထံ၊ ဤဆိုအပ်လတ္တံသော အနက်ကို။ ဒဿေတိ၊ ဧ၊။ ကံ ဒဿေတိ၊ နည်းဟူမူကား။ ဗီဇံ၊ သည်။ အင်္ဂုရဿ၊ ဧ၊။ ဟေတု ဟောန္တံ၊ အကြောင်း ဖြစ်သည်ရှိသော်။ သမနန္တရဟေတုတာယ၊ အခြားမရှိသော အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဟေတု၊ အကြောင်းသည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ပန၊ တစ်ပါး။ ဗီဇေတော၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ မှ။ ယံ ဖလံ၊ အကြင်အသီးသည်။ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ တဿ ဖလဿ၊ ထိုအသီး၏။ ဗီဇံ၊ သည်။ ပရမ္မရဟေတုတာယ၊ အဆင့်ဆင့်သော အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဟေတု၊ သည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ အဝိဇ္ဇာယပိ၊ ဧ၊လည်း။ ဟေတုဘာဝေ၊ အကြောင်း၏ အဖြစ်၌။ (ဟေတုဘာဝေန-ဟူ၍လည်း ရှိ၏။ နကား လွန်သည်၊ မသင့်)။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဧ၊။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿေတိ၊ ဧ၊။ ။

 [၄၊ ၁၃၇] ပုန၊ တစ်ဖန်။ **“ယထာ ဝါ ပနာ”**တိ အာဒိနာပိ၊ ယထာ ဝါ ပန အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်လည်း။ ဟေတုပစ္စယဝိဘာဂမေဝ၊ ကိုသာလျှင်။ ဒဿေတိ၊ ဧ၊။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ **ထာလကန္တိ၊** ကား။ ဒီပကပလ္လိကာ၊ ဆီမီးခွက်ကို။ **အနဂ္ဂိကန္တိ၊** ကား။ အဂ္ဂိ၊ မီးကို။ ဝိနာ၊ ၍။ **ဒီပေတုန္တိ၊** ကား။ ဇာလေတုံ၊ ညှိအံ့သောငှာ။ **ဣတိ သဘာဝေါ ဟေတူ**တိ၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ပဒီပုဇ္ဇာလနာဒီသု၊ ဆီမီးညှိခြင်း အစရှိသည်တို့၌။ အဂ္ဂိအာဒိသံ၊ မီးစသည်နှင့် တူသော။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းသည်။ သဘာဝေါ၊ တူသောအကြောင်းသည်။ ဝါးမီးအဖြစ်ဖြင့် တူသော သဘောသည်။ ဟေတု၊ ဟေတုအကြောင်း မည်၏။ **ပရဘာဝေါ ပစ္စယော**တိ၊ ကား။ တတ္ထ၊

သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတပစ္စည်းတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ အနန္တရလည်း မဟုတ်၊ သဟဇာတ်လည်း မဟုတ်သော အဝိဇ္ဇာအား ဥပနိဿယပစ္စည်းဖြင့်သာ ကျေးဇူးပြု၏ ဟူလိုသော်။

ထိုမီးညှိခြင်း အစရှိသည်တို့၌။ ကပလ္လိကာဝဋ်တေလာဒိသဒိသော၊ ဆီမီးခွက် ဆီမီးစာ အစရှိသည်နှင့်တူသော။ အဂ္ဂိတော၊ မှ။ အညော၊ အခြားသော။ ဘာဝေါ အကြောင်းသည်။ ဝါ၊ သဘောသည်။ ပစ္စယော၊ မည်၏။ **အဇ္ဈတ္တိကောတိ၊** ကား။ နိယကဇ္ဈတ္တိကော၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သော။ နိယကဇ္ဈတ္တော၊ မိမိသန္တာန်၌။ ဘဝေါ ဖြစ်သော အကြောင်းတည်း။ **ဗဟိရောတိ၊** ကား။ တတော၊ ထိုမိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သော တရားမှ။ ဝါ၊ မိမိသန္တာန်မှ။ ဗဟိဘူတော၊ အပ၌ ဖြစ်သော အကြောင်းတည်း။ **ဇနကောတိ၊** ကား။ နိဗ္ဗတ္တကော၊ ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းတည်း။ **ပရိဂ္ဂဟကောတိ၊** ကား။ ဥပတ္တမ္ဘကော၊ ထောက်ပံ့သော အကြောင်းတည်း။ **အသာဓာရဏောတိ၊** ကား။ အာဝေဏိကော၊ အသီးသော အကြောင်းတည်း။ **သာဓာရဏောတိ၊** ကား။ အညေသမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ၊ အကျိုးတရားတို့နှင့်။ သမာနော၊ တူသော အကြောင်းတည်း။ ။

ပရိက္ခာရလက္ခဏာကိုလည်းကောင်း၊ ဟေတုအကြောင်း ပစ္စယအကြောင်း တို့၏ ဝိဘာဂတို့ကိုလည်းကောင်း ပြုပြီး မဟုတ်တုံလော။ ယင်းသို့လျက် ‘အဝုပစ္ဆေဒတ္ထော’ စသည်ကို အဘယ်အကျိုးငှာ ဆိုသနည်း-ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိရကား **ဣဒါနိ တံ သဗ္ဗံ ။လ။** ဝုတ္တံ-ဟူသော ပါဠိကို၊

တံ သဗ္ဗံ၏အရ အဘယ်နည်း-ဟု စောဒနာရှိရကား ‘ကာရဏဿ ။လ။ သမ္ပန္နော’ ပါဠိကို၊

ကာရဏအဖြစ်ကို ပြခြင်းငှာ-ဟု အဘယ်ကြောင့် ဆိုသနည်း။ ပရိက္ခာရ အဖြစ်ကို ပြခြင်းငှာ-ဟု ဆိုပါလော စောဒနာရှိရကား ‘ယသ္မာ ကာရဏံ ပရိက္ခာရောတိ ဝုတ္တံ တသ္မာ’ ပါဠိကို၊

ယင်းသို့ ကာရဏကိုရိက္ခာရဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသော် ကာရဏ အဖြစ်ကိုသာ ပြစေသော အကျိုးသည် ပရိက္ခာရ မဟုတ်သောကြောင့် အကျိုးကို မပြတကားဟု စောဒနာဖွယ်ရှိရကား ‘ယသ္မာ ကာရဏဘာဝေါ စ ဖလာပေက္ခာယ တသ္မာ’ ပါဠိကို **မိနိသတည်း။**

(ယသ္မာ တသ္မာကို နှစ်ချက်မှာ ယှဉ်၍ ဆိုသည်။)။ ဣဒါနိ၊ ဌ။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကာရဏံ၊ ကို။ “ပရိက္ခာရော”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ကာရဏဘာဝေါ စ၊ အကြောင်း၏ အဖြစ်သည်လည်း။ ဖလာပေက္ခာယ၊ အကျိုးကို ငဲ့သောအားဖြင့်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကာရဏဿ၊ ၏။ ယော ကာရဏဘာဝေါ၊ အကြင် အကြောင်း၏ အဖြစ်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ယထာ စ၊ အကြင်အခြင်းဖြင့်လည်း။ သော ကာရဏဘာဝေါ၊

ဝါရ]

၁၅-ပရိက္ခရာဟာရဝိဘင်း အဖွင့်

၄၇၃

သည်။ ဟောတိ၊ ဧ၊ ယဉ္ဇ ဖလံ၊ အကြင် အကျိုးသည်လည်းကောင်း။ တဿ၊
 ထိုအကျိုး၏။ ယော စ ဝိသေသော၊ သည်လည်းကောင်း။ ကာရဏဖလာနံ၊
 အကြောင်းအကျိုးတို့၏။ ယော စ သမ္ပန္နော၊ အကြင် စပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။
 အတ္ထိ၊ ဧ၊ တံ သဗ္ဗံ၊ ထိုအလုံးစုံကို။ ဝိဘာဝေတုံ၊ ထင်ရှားပြအံ့သောငှာ။
“အဝုပစ္ဆေဒတ္ထော”တိ အာဒိ၊ ကိ၊ ဝုတ္တံ၊ ဧ၊ တတ္ထ ဝစနေ၊ ဌံ။ ကာရဏဖလဘာဝေန၊
 အကြောင်း အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့်။ သမ္ပန္နတာ၊ စပ်သည်၏ အဖြစ်သည်။ **သန္တတိ**၊
 မည်၏။ စ၊ စောဒနာကို ဆိုအံ့။ တတ္ထ၊ ထိုအကြောင်းအကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်သည်၏
 အဖြစ်တို့တွင်။ သမ္ပန္နော၊ အကြောင်းအကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည်။ ကော၊
 အဘယ်နည်း။ ကာရဏဖလဘာဝေါ စ၊ အကြောင်းအကျိုး၏ အဖြစ်သည်လည်း။
 ကော စ၊ အဘယ်နည်း။ (ကော စ တတ္ထ သမ္ပန္နော ကာရဏဖလဘာဝေါ စ လည်း
 ရှိ၏)။ သော ဧဝ အဝုပစ္ဆေဒတ္ထော၊ ထိုမပြတ်သော အကြောင်း-ဟူသော
 အနက်ပင်တည်း။ တစ်နည်းကား-သော ဧဝ အဝုပစ္ဆေဒတ္ထော၊ သည်သာလျှင်။ သမ္ပန္နော
 စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဧ၊ ကာရဏဖလဘာဝေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဧ၊
 ဖလဘူတော၊ အကျိုးဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ယော ဓမ္မော၊ သည်။ အညဿ၊ တစ်ပါးသော
 တရား၏။ အကာရဏံ၊ အကြောင်းမဟုတ်သည်။ ဟုတွာ၊ ဤ။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ဧ၊ သော
 ဓမ္မော၊ သည်။ ဝုပစ္ဆိန္နော နာမ၊ ပြတ်သည်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဧ၊ တံ၊
 ထိုတစ်ပါးသော တရား၏ အကြောင်းမဖြစ်မှု၍ ချုပ်သော တရားသည်။ ယထာ
 ကထံ၊ အဘယ်နည်းဟူမူကား။ အရဟတော၊ ရဟန္တာ၏။ စုတိစိတ္တံ၊ တည်း။ ယော
 ပန ဓမ္မော၊ သည်ကား။ အတ္တနော၊ အား။ အနုရူပဿ၊ လျောက်ပတ်သော။ ဖလဿ၊
 အကျိုး၏။ ဟေတု၊ အကြောင်းသည်။ ဟုတွာ၊ ဤ။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ဧ၊ သော ဓမ္မော၊
 သည်။ ဟေတုဖလသမ္ပန္နဿ၊ အကြောင်းအကျိုးတို့၏ စပ်ခြင်း၏။ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ၊
 ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အနုပစ္ဆိန္နော ဧဝ နာမ၊ မပြတ်သည် မည်သည်
 သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဧ၊ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“အဝုပစ္ဆေဒတ္ထော သန္တတိ**
အတ္ထော”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဧ၊ ။

ယသ္မာ စ၊ ကြောင့်လည်း။ ကာရဏတော၊ ကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တံ၊ ဖြစ်သော
 တရားသည်။ ဖလံ နာမ၊ အကျိုးမည်၏။ အနိဗ္ဗတ္တံ၊ မဖြစ်သော တရားသည်။ န ဖလံ
 နာမ၊ အကျိုးမမည်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ **“နိဗ္ဗတ္တိအတ္ထော ဖလတ္ထော”**တိ၊ ဟူ၍။
 ဝုတ္တံ၊ ဧ၊ ယသ္မာ ပန၊ ကြောင့်ကား။ ပုရိမဘဝေန၊ ရှေးဘဝနှင့်။ အနန္တရဘဝ

ပဋိသန္ဓာနဝသေန၊ အခြားမရှိသော ဘဝကို စပ်သောအားဖြင့်။ ပဝတ္တာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ဥပပတ္တိက္ခန္ဓာ၊ ဥပပတ္တိခန္ဓာတို့သည်။ ပုနဗ္ဗဝေါ၊ ဘဝသစ် မည်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။

“ပဋိသန္ဓိအတ္ထော ပုနဗ္ဗဝတ္ထော”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ တထာ၊ မြို့။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အား။ ကိလေသာ၊ တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဈန္တိ၊ ကုန်၏။ တံ ပုဂ္ဂလံ၊ ကို။ ပလိဗုဇ္ဈန္တိ၊ နှိပ်စက်ကုန်၏။ ဝါ၊ တားမြစ်ကုန်၏။ သမ္မာ၊ စွာ။ ပဋိပဇ္ဇိတံ၊ ကျင့်ခြင်းငှာ။ န ဒေန္တိ၊ ကုန်။ ယာဝ စ၊ အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံးလည်း။ မဂ္ဂေန၊ ဖြင့်။ အသမုဋ္ဌိတိတာ၊ မဖြတ်အပ်ကုန်သေး။ တာဝ၊ လုံး။ အနုသေန္တိ နာမ၊ ကိန်းဝပ်သည် မည်ကုန်၏။ တေန၊ ကြောင့်။

“ပလိဗောဓတ္ထော ။လ။အနုသယတ္ထော” တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ပရိညာဘိသမယဝသေန၊ ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းတည်းဟူသော သိခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ပရိညာတေ၊ ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သည်ရှိသော်။ ကဒါစိ၊ တစ်ခုတစ်ခုမျှ။ တံ၊ ထိုဝိညာဉ်သည်။ နာမရူပကံရဿ၊ နာမ်ရုပ်တည်းဟူသော အညွန့်၏။ ကာရဏံ၊ သည်။ န ဟေသတိ၊ မဖြစ်လတ်သေး။ ဣတိ၊ ကြောင့်။

“အပရိညာ ။လ။ ဝိဇ္ဇတ္ထော”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ယတ္ထ အဝုပစ္ဆေဒေါ တတ္ထ သန္တတိတိ၊ ကား။ ယတ္ထ ရူပါရူပပ္ပဝတ္တိယံ၊ အကြင်ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ရာ၌။ ယထာ ဝုတ္တော၊ သော။ အဝုပစ္ဆေဒေါ၊ အကြောင်း၏ မပြတ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ရာ၌။

 [၄၊ ၁၃၈] သန္တတိဝေါဟာရော၊ သန္တတိဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပစ္စယပရမ္မရဒဿနံ၊ အကြောင်း အဆင့်ဆင့်ကို ပြတတ်သော။ **ယတ္ထ ။လ။ နိဗ္ဗတ္တိတိ** အာဒိ၊ ဤသို့ အစရှိသော စကားသည်။ ဟေတုဖလသမ္ပန္နဝိဘာဝနမေဝ၊ အကြောင်းအကျိုးတို့၏ စပ်ခြင်းကို ထင်ရှားပြသော စကားသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။

“ယထာ ဝါ ပန စက္ခုပဋိစ္စာ”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ “သဘာဝေါ ဟေတူ”တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တမေဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်သော။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဝိဘာဂေန၊ ဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ၏။ တတ္ထ ဝစနေ၊ ၌။ **သနိဿယတာယာ**တိ၊ ကား။ ဥပနိဿယပစ္စယတာယ၊ ဥပနိဿယပစ္စည်း၏အဖြစ်ဖြင့်။

မနသိကာရသည် မနသိကာရစေတသိက်တည်းဟူသော အာရမ္မဏပဋိပါဒက မနသိကာရ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းတည်းဟူသော ဝိမိပဋိပါဒကမနသိကာရ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းတည်းဟူသော ဇေနပဋိပါဒကမနသိကာရ-ဟူ၍ သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် အဘယ်မနသိကာရနည်းဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိ၍ ထိုယုံမှားကို နစ်စေခြင်းငှာ ‘မနသိကာရောတိ ကိရိယာမနောဓာတု’ဟု ဖွင့်သော်။

မနသိကာရောတိ၊ ကား။ ကိရိယာမနောဓာတု၊ ကိရိယာမနောဓာတ်တည်း။
(ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း-ဟူလိုသော်)။

အဘယံကြောင့် ထိုမနသိကာရသည် သဘာဝဟေတု မည်သနည်း
ဟူသော အမေးကို ဖြေလို၍ ‘သာ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

(ဟိကား ဝါကျာရမ္ဘဥပချာသတည်း။ ပက္ခန္ဓာရလည်းဟူ)။ သာ၊ ထို
ကိရိယာမနောဓာတ်သည်။ စက္ခုဝိညာဏဿ၊ ၏။ ဝိညာဏဘာဝေန၊ ဖြင့်။
သမာနဇာတိတာယ၊ တူသော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဘာဝေါ ဟေတု၊
တူသော သဘောရှိသော အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ **သင်္ခါရာ ။လ။ ဟေတူတိ၊**
ကား။ ပုညာဒိအဘိသင်္ခါရာ၊ ပုညာဘိသင်္ခါရ အစရှိသော အဘိသင်္ခါရတို့သည်။
ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဿ၊ ၏။ ပစ္စယော၊ ပစ္စယအကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊
ထိုပုညာဘိသင်္ခါရ အစရှိသည်တို့၌။ ယော သဘာဝေါ၊ အကြင်ပြုပြင်ခြင်း
သဘောသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ သော သဘာဝေါ၊ ထိုပြုပြင်ခြင်းသဘောသည်။ ဟေတု၊
ဟေတုအကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

အလုံးစုံသော သင်္ခါရကိုပင် လိုအပ်သလောဟူသော ပုစ္ဆာကို ဖြေလို၍
‘သင်္ခါရာတိ စေတ္ထ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

သင်္ခါရာတိ စ ဧတ္ထ၊ သင်္ခါရာဟူသော ဤပါ၌။ သဗ္ဗော၊ သော။ လောကီယော၊
သော။ ကုသလာကုသလစိတ္တုပ္ပါဒေါ၊ ကို။ အဓိပ္ပေတော၊ ၏။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။
သေသပဒေသုပိ၊ ဝိညာဏ အစရှိသော ကြွင်းသော ပုဒ်တို့၌လည်း။ အတ္ထော၊ ကို။
ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

ဧဝံ ။လ။ ပရိက္ခရာရောတိ၊ ကား။ ဧဝံ၊ သို့။ ယထာဂုတ္တပ္ပဘေဒေါ၊ အကြင်
အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော။ (အသာဓာရဏလက္ခဏော ဟေတု
စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော အပြားကို ယူ)။ ယော ကောစိ၊ သော။ ပစ္စယော၊
အကြောင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ သဗ္ဗော၊ သော။ သော ပစ္စယော၊ သည်။ အတ္တနော၊
၏။ ဖလဿ၊ ကို။ ပရိက္ခရာရဏတော အဘိသင်္ခါရဏတော၊ ပြုပြင်တတ်သောကြောင့်။

၁။ သေသပဒေသုပိ ။ ။ ဝိညာဉ်သည် နာမ်ရုပ်၏ ပစ္စယအကြောင်း မည်၏။
ပုဗ္ဗင်္ဂမ-အဓိဋ္ဌာနဖြစ်သော သဘောသည် ဟေတုအကြောင်း မည်၏ စသည်ဖြင့် သိအပ်၏
ဟူလိုသော်။

၄၇၆

နေတ္တိအဋ္ဌကထာနိဿယ

[၄-ပဋိနိဒ္ဒေသ

ပရိက္ခာရော၊ မည်၏။ တဿ၊ ထိုအကြောင်းကို။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ဤ။ ကထနံ၊ ဆိုခြင်းသည်။
ပရိက္ခာရော ဟာရော၊ မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။ ။

ပရိက္ခာရဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ ဝိဘင်း အဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။ ။

၁၆-သမာရောပနဟာရဝိဘင်း အဖွင့်

၅၀။ **တတ္ထ ။လ။ ဟာရောတိ၊** သည်။ သမာရောပနဟာရဝိဘင်္ဂေါ၊ တည်း။
တတ္ထ၊ ဤ။ **ဧကသ္မိ ပဒဋ္ဌာနေတိ၊** ကား။ ယသ္မိ ကိသ္မိဉ္စိ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော။ ဧကသ္မိ၊
သော။ ကာရဏဘူတော၊ သော။ ဓမ္မေ၊ ကို။ သုတ္တေန၊ ဖြင့်။ ဂဟိတော၊ သော်။
ယတ္ထကာနိ ပဒဋ္ဌာနာနိ ဩတရန္တိတိ၊ ကား။ ယတ္ထကာနိ၊ ကုန်သော။ အညေသံ၊
တစ်ပါးသော တရားတို့၏။ ကာရဏဘူတာနိ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော
တရားတို့သည်။ တသ္မိ ဓမ္မေ၊ ထိုတစ်ခုသော ပဒဋ္ဌာန်ဖြစ်သော တရား၌။ သမောသရန္တိ၊
စုဝေးကုန်၏။ **သဗ္ဗာနိ တာနိ သမာရောပယိတဗ္ဗာနိတိ၊** ကား။ သဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။
တာနိ ပဒဋ္ဌာနာနိ၊ တို့ကို။ ပဒဋ္ဌာနဘူတာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ (ဤနှစ်ပုဒ်ကား
ပဒဋ္ဌာနာနိ၏ အဖွင့်)။ သမ္မာ၊ စွာ။ နိဒ္ဒါရဏဝသေန၊ ဖြင့်။ အာနေတွာ၊ ဤ။
ဒေသနာယ၊ သို့။ အာရောပေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဒေသနာရဋ္ဌေ၊ ဝိယ၊ ဒေသနာသို့
တင်သော ပဒဋ္ဌာန်တို့ကိုကဲ့သို့။ ကတွာ၊ ဤ။ ကထေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ အယံ၊
လျှင်။ အတ္ထော၊ တည်း။ အာဝဋ္ဌေ ဟာရေ၊ ဤ။ (ဝုတ္တာသို့ ဆိုက်)။ “ဧကမ္ပိ ။လ။
ပဒဋ္ဌာန”န္တိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ကြောင့်။ အနေကေသံ၊ ကုန်သော။ ပဒဋ္ဌာနာနံ၊
တို့ကို။ ပရိယေသနာ၊ ရှာမှီးခြင်းကို။ ဝုတ္တာ ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ တူ။ ဣဓာပိ၊
ဤသမာရောပနဟာရ၌လည်း။ ဗဟူနံ၊ ကုန်သော။ ပဒဋ္ဌာနာနံ၊ တို့ကို။ သမာရောပနာ၊
ကောင်းစွာ တင်ခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿေန္တော၊ ရကား။ “**ယထာ**
အာဝဋ္ဌေ ဟာရေ”တိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ၏။ ကေဝလံ၊ သက်။ ပဒဋ္ဌာနဝသေနဝ၊
ဖြင့်သာလျှင်။ သမာရောပနာ၊ ကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ သည်။ န၊ မဟုတ်။ အထ ခေါ၊ ကား။
ဝေဝစနဘာဝနာပဟာနဝသေနပိ၊ ဝေဝဉ်၊ ဘာဝနာ၊ ပဟာန်တို့၏အစွမ်းအားဖြင့်လည်း။
သမာရောပနာ၊ ကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿေန္တော၊ ဤ။ “**တတ္ထ ။လ။**
စတုဗ္ဗိဓာ”တိ အာဒိ၊ ကို။ အာဟ၊ ၏။

ပဒဋ္ဌာန်ဝေဝုဏ်တို့ကို ယူသဖြင့် ပုနရုတ္တိသာ ဖြစ်အံ့သည်တကား-ဟု နှလုံးဝိုက်၍ ကသွာ ပနေတ္ထ စသည်ဖြင့် စောဒနာသတည်း။

 [၄၊ ၁၃၉] ကသွာ ပန၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤသမာရောပနဟာရ၌။ ပဒဋ္ဌာနဝေဝစနာနိ၊ တို့ကို။ ဂဟိတာနိ၊ ကုန်သနည်း။ ပဒဋ္ဌာနဝေဝစနဟာရေ ဧဝ၊ ပဒဋ္ဌာနဟာရ၊ ဝေဝစနဟာရ၌သာလျှင်။ အယံ ပန အတ္ထော၊ ကို။ ဝိဘာဝိတော နန၊ ထင်ရှားပြီအပ်ပြီ မဟုတ်တုံလော။ ဣတိ အယံ၊ လျှင်။ စောဒနာ၊ တည်း။ ဧတံ ဝစနံ၊ ဤစောဒကဆိုသော စကားသည်။ သစ္စံ၊ မှန်၏။

မှန်ပါသော် မယူဘဲနေကောင်း၏ တကား-ဟု တုံ့ပြန်ရာသောကြောင့် ‘ဣဓ ပန’ အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ပန တထာပိ၊ လည်း။ ဣဓ၊ ဤသမာရောပနဟာရ၌။ **ပဒဋ္ဌာနဝေဝစနဂ္ဂဟဏံ**^၁၊ ပဒဋ္ဌာန်၊ ဝေဝုဏ်တို့ကို ယူခြင်းသည်။ ဘာဝနာပဟာနာနံ၊ ဘာဝနာပဟာန်တို့၏။ အဓိဋ္ဌာနဝိသယဒဿနတ္ထဉ္စေ၊ တည်ခြင်း၏အရာကို ပြခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း။ ဝါ၊ အကျိုးရှိသည်လည်းကောင်း။ တေသံ၊ ထိုဘာဝနာပဟာန်တို့၏။ အဓိဝစန ဝိဘာဝဒဿနတ္ထဉ္စ၊ အမည်ကို ဝေဖန်ခြင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း။ ဝါ၊ အကျိုးရှိသည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ၏။

ပဒဋ္ဌာန်ဝေဝုဏ်ကို မယူသော်လည်း ဘာဝနာပဟာန်တို့၏ အဓိဋ္ဌာနဝိသယ အဓိဝစနဝိဘာဂကို ပြခြင်းကိစ္စ မပြီးကောင်းပါသလော စောဒနာရှိရကား ‘ဧဝံ ဟိ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ဟိ၊ စွ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ယူသည်ရှိသော်။ ဘာဝနာပဟာနာနိ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ သုဝိညေယျာနိ စ၊ သိလွယ်ကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ပညာပေတုံ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်းငှာ။ သုကရာနိ စ၊ ပြုလွယ်ကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ **ဣဒံ ပဒဋ္ဌာနန္တိ**၊ ကား။ တိဝိဓံ၊ သော။ ဣဒံ သုစရိတံ၊ သည်။ ဗုဒ္ဓါနံ၊ တို့၏။ သာသနဿ ဩဝါဒဿ၊ အဆုံးအမ၏။ ဝိသယာဓိဋ္ဌာနဘာဝတော၊ ဝိသယဟု ဆိုအပ်သော ဖြစ်ရာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပဒဋ္ဌာနံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တတ္ထ **“ကာယိက”**န္တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ တိဟိ၊ ကုန်သော။ သုစရိတေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ သီလာဒယော၊

၁။ ပဒဋ္ဌာနဝေဝစနဂ္ဂဟဏံ ။ ။ ပဒဋ္ဌာန်ကို ယူခြင်းသည် တည်ခြင်း၏ အရာကို ပြခြင်း အကျိုး ရှိ၏။ ဝေဝုဏ်ကို ယူခြင်းသည် အဓိဝစနဝိဘာဂကို ပြခြင်း အကျိုး ရှိ၏။ ဤသို့ ယှဉ်၍ ယူ။

ကုန်သော။ တယော၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ သမထဝိပဿနာ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ တတိယစတုတ္ထဖလာနိ စ၊ တတိယဖိုလ် စတုတ္ထဖိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း။ နိဒ္ဒါရေတွာ၊ ရှိ။ ဒသေတိ၊ ဧ။ တံ ဝစနံ၊ သည်။ သုဝိညေယျမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ယံ ပဉ္စကာမဂုဏာဒိကံ၊ အကြင်ငါးပါးသော ကာမဂုဏ် အစရှိသည်ကို။

တဏှာဒိနာ၊ တဏှာ အစရှိသည်သည်။ ဝနီယတိ၊ မှီဝဲဆည်းကပ်အပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ ပဉ္စကာမဂုဏာဒိကံ၊ သည်။ **ဝနံ၊ မည်၏။** ဝါ၊ ကား။ (ဝါကို ဤ၌လည်း ယှဉ်ပါသည်။) ယံ၊ အကြင် မိန်းမယောက်ျားဟူ၍ နိမိတ်ကို ယူခြင်းသည်။ ဝနတိ၊ မှီဝဲဆည်းကပ်တတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ သည်။ **ဝနံ၊ မည်၏။** (နိမိတ္တဂ္ဂါဟ ရစေ)။ ဝါ၊ ကား။ ယံ၊ သည်။ ဝနုတေ၊ တောင်းတတ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ နိမိတ္တဂ္ဂါဟံ၊ သည်။ ဝနံ၊ မည်၏။ (၎င်း ရစေ)။ တတ္ထ၊ ထိုဝနတရား ဝနထတရား တို့တွင်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ စ၊ တို့သည်လည်း။ ကာမတဏှာယ၊ ဧ။ ကာရဏာနိ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ နိမိတ္တဂ္ဂါဟော စ၊ နိမိတ်ကို ယူခြင်းသည်လည်း။ အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟဿ၊ ကိလေသာကို ပြတတ်သော အခြင်းအရာကို ယူခြင်း၏။ ကာရဏံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနိ၊ အဇ္ဈတ္တိက၊ ဗာဟိရ ဖြစ်ကုန်သော။ အာယတနာနိ စ၊ တို့သည်လည်း။ တပဋိဗဒ္ဓဆန္ဒရာဂါဒိနံ၊ ထိုအာယတနနှင့် စပ်သော ဆန္ဒရာဂ အစရှိသည်တို့၏။ ဝါ၊ ထိုအာယတနတို့၌ တပ်သော ဆန္ဒရာဂ အစရှိသည်တို့၏။ ကာရဏာနိ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အနုသယာ စ၊ တို့သည်လည်း။ ပရိယုဋ္ဌာနာနံ၊ ပရိယုဋ္ဌာန်တို့၏။ ကာရဏာနိ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တမတ္ထံ၊ ထိုအနက်ကို။ ဒသေတုံ၊ ငှာ။ **“ပဉ္စ ကာမဂုဏာ”**တိ အာဒိ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဧ။ ။

၅၁။ **အယံ ဝေဝစနေန သမာရောပနာတိ၊** ကား။ “ရာဂဝိရာဂ စေတောဝိမုတ္တိ၊ ရာဂဝိရာဂါစေတောဝိမုတ္တိသဒ္ဓါလည်းကောင်း။ သေက္ခဖလံ၊ လည်းကောင်း။

၁။ တဏှာဒိနာ ။ ။ တဏှာသည် အာရုံပြုသောအားဖြင့် ဆည်းကပ်အပ်သော ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်၊ သံယောဇဉ်သည် အာရုံပြုသောအားဖြင့် ဆည်းကပ်အပ်သော ခြောက်ပါးသော အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာယတန၊ ပရိယုဋ္ဌာန်သည် အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့် ဆည်းကပ် အပ်သော အနုသယ ရစေ။

အနာဂါမိဖလံ၊ လည်းကောင်း။ ကာမဓာတုသမတိက္ကမနံ၊ လည်းကောင်း။ ။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတေဟိ ပရိယာယဝစနေဟိ၊ ဤပရိယာယ်သဒ္ဓါတို့ဖြင့်။ တတိယဖလဿ၊ တတိယဖိုလ်ကို။ ယော နိဒ္ဒေသော စ၊ အကြင်ပြခြင်းသည် လည်းကောင်း။ တထာ၊ ထိုမြို့။ “အဝိဇ္ဇာဝိရာဂ ပညာဝိမုတ္တိ၊ သဒ္ဓါလည်းကောင်း။ အသေက္ခဖလံ၊ လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂဖလံ၊ လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တံ၊ လည်းကောင်း။ တေဓာတုကသမတိက္ကမနံ၊ လည်းကောင်း။ ။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတေဟိ ပရိယာယဝစနေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ စတုတ္ထဖလဿ၊ ကို။ ယော နိဒ္ဒေသော စ၊ သည်လည်းကောင်း။ “ပညိန္ဒိယန္တိ” အာဒိတိ၊ ကုန်သော။ ပရိယာယဝစနေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ပညာယ၊ ကို။ ယော စ နိဒ္ဒေသော၊ သည်လည်းကောင်း။ အတ္တိ၊ ဤ။ အယံ နိဒ္ဒေသော၊ ဤသို့ ပြခြင်းသည်။ ဝေဝစနေဟိ စ၊ တို့ဖြင့်လည်း။ သမာရောပနာ၊ ကောင်းစွာ တင်ခြင်းသည်။ ဟေတိ၊ ဤ။ ။

တသ္မာ ။လ။ ဝိဟရာဟိတံ အာဒိ၊ ကို။ လက္ခဏဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာယံ၊ ဌှိ။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဤ။

တစ်စုံတစ်ခု ဝိသေသ မရှိပြီလောစုဒ်ရှိရကား ‘ကေဝလံ’ စသည်ကို မိန့်သတည်း။

ကေဝလံ၊ အထူးကား။ တတ္ထ၊ ထိုလက္ခဏဟာရဝိဘင်း၌။ ဧကလက္ခဏတ္တာ၊ တူသော လက္ခဏာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အဝုတ္တာနဗ္ဗိ၊ သုတ်၌ မဟောအပ်သော တရားတို့ကိုလည်း။ ဝုတ္တဘာဝဒဿနဝသေနဝ၊ ဟောအပ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်။ အာဂတံ၊ ဤ။ ဣဓ၊ ဤသမာရောပနဟာရဝိဘင်း၌။ ဘာဝနာသမာရောပနဝသေန၊ ဘာဝနာအားဖြင့် ကောင်းစွာ တင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အာဂတံ၊ ဤ။ ဣတိ၊ သို့။ အယမေဝ၊ ဤမျှသည်သာလျှင်။ ဝိသေသော၊ သည်။ ဟေတိ၊ ဤ။

‘ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရန္တော’စသော ပါဠိဖြင့် အဘယ်ကို ပြသနည်း-ဟူသော စောဒနာကို ဖြေလို၍ ‘ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ ။လ။ အာဒိနာ’ ပါဠိကို၊

ဤအနက်-ဟူသည် အဘယ်နည်း-ဟူသော အမေးကို ဖြေလို၍ ‘ဧတေသံ ။လ။ သံဝတ္ထတိ’-ဟူသော ပါဠိကို၊ ထိုပါပဓမ္မဟူသည် အဘယ်နည်း-ဟူသော အမေးကို ဖြေလို၍ ‘သုဘသညာ ။လ။ ဆန္ဒာဂတိဂမနန္တိ’-ဟူသော ပါဠိကို၊ ကာယာနုပဿနာသည် အဘယ်ကြောင့် သုဘသညာ စသည်ကို ပယ်သနည်း

ဟူသော အမေးကို ဖြေလို၍ ‘ကာယ ။လ။ ပဋိပက္ခာတိ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

ကာယာနုပဿနာ၊ သည်။ ဝိသေသတော၊ အားဖြင့်။ **ကာမရာဂတဒေ ကဋ္ဌကိလေသာနံ**၊ ကာမရာဂ၊ ထိုကာမရာဂနှင့်တူသော တည်ရာရှိသော ကိလေသာ တို့၏။ ဧကန္တပဋိပက္ခာ၊ စင်စစ်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော။ အသုဘာနုပဿ နာ ဧဝ၊ သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။

သာ၊ ထိုကာယာနုပဿနာသည်။ (သံဝတ္တတိသို့ ဆိုက်)။ သုဘသညာ၊ လည်းကောင်း။ (ဤ၌ အသုဘသညာဟူ၍လည်းကောင်း ပါဠိရှိ၏။ ပါဠိပျက် ပမာဒလေခသာ။ သုဘသညာသာ လိုသည်။) ကဗဠိကာရာဟာရပရိညာယ၊ ကဗဠိကာရာဟာရကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၏။ ပရိဗန္ဓကိလေသာ၊ ဘေးရန်ဖြစ်သော ကိလေသာတို့လည်းကောင်း။ ကာမုပါဒါနံ၊ လည်းကောင်း။ ကာမယောဂေါ၊ လည်းကောင်း။ အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ဓော၊ လည်းကောင်း။ ကာမာသဝေါ၊ လည်းကောင်း။ ကာမောယော၊ လည်းကောင်း။ ရာဂသလ္လံ၊ ရာဂတည်းဟူသော မြားလည်းကောင်း။ ရူပဓမ္မပရိညာယ၊ ကိလေသာသည် အာရုံပြုသောအားဖြင့် ကပ်အပ်သော ရုပ်တရားဟု ဆိုအပ်သော အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်၏ တည်ရာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၏။ ဝါ၊ ရုပ်တရားကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၏။ ပဋိပက္ခကိလေသာ၊ တို့လည်းကောင်း။ ရူပဓမ္မေသု၊ တို့၌။ ရာဂေါ၊ တပ်သော ရာဂလည်းကောင်း။ ဆန္ဒာဂတိဂမနံ၊ ချစ်သဖြင့် မလားအပ်သောအရာသို့ လားခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတေသံ ပါပဓမ္မာနံ၊ ဤယုတ်မာသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ပဟာနာယ၊ ပယ်ခြင်းငှာ။ သံဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ **“ကာယေ ။လ။ ဝိဟရန္တော”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ၏။ ။

‘ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ’စသော ပါဠိဖြင့် အဘယ်ကို ပြသနည်းဟူသော အမေးကို ဖြေလို၍ ‘တထာ ဧတမတ္ထံ ။လ။ အာဒိနာ’-ဟူသော ပါဠိကို၊ ဤအနက် ဟူသည် အဘယ်နည်း-ဟူသော အမေးကို ဖြေလို၍ ‘သာ သုခသညာယ ။လ။ သံဝတ္တတိ’-ဟူသော ပါဠိကို၊ သုခသညာကို အဘယ်ကြောင့် ပယ်သနည်း-

၁။ ကာမရာဂတဒေကဋ္ဌကိလေသာနံ ။ ။ ဤ၌ ကာမရာဂ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သောကြောင့် သုဘသညာကို၊ တဒေကဋ္ဌကိလေသာတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သောကြောင့် ကဗဠိကာရာဟာရကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၏ ဘေးရန်စသော ကိလေသာ စသည်ကို ပယ်သည်-ဟူလိုသော်။

ဟူသော အမေးကို ဖြေလို၍ “ဒုက္ခ” နှို ပဿန္တိ-ဟူသော ပါဠိကို၊ ဒုက္ခဝေဒနာကိုသာ ဒုက္ခဟု ရှုသလောဟူသော အမေးကို ဖြေလို၍ သဗ္ဗ ဝေဒနံ-ဟူသော ပါဠိကို၊ ဒုက္ခဝေဒနာကိုသာ ဒုက္ခဟု ရှုကောင်းသည်။ တစ်နည်းကား-အဘယ်ကြောင့် အလုံးစုံသော ဝေဒနာကို ဒုက္ခဟု ရှုလော့ဟူ၍ ဆိုသနည်းဟူသော အမေးကို ဖြေလို၍ အာဒိဝစနတော-ဟူသော ပါဠိကို၊ အဘယ်သို့ ဟောသနည်းဟူသော အမေးကို ဖြေလို၍ ယော။လ။ အနိစ္စတောတိ-ဟူသော ပါဠိကို၊ ဝေဒနာနုပဿနာကို ဖြေလို၍ ဝေဒနာနုပဿနာ ဝိသေသတော ဒုက္ခာနုပဿနာ-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

 [၄၊ ၁၄၀] တထာ၊ ပါး။ ဝေဒနာနုပဿနာ၊ သည်။ ဝိသေသတော၊ အားဖြင့်။ ဒုက္ခာနုပဿနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဌဗ္ဗံ၊ ၏။ သာ၊ ထိုဝေဒနာနုပဿနာသည်။ (ဒုက္ခန္တိ ပဿန္တိ သံဝတ္တတိ သို့ သွား)။

“ယော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ သုခံ၊ သုခဝေဒနာကို။ ဒုက္ခတော၊ အားဖြင့်။ အဒ္ဓ၊ ရှု၏။ ဝါ၊ မြင်၏။ ဒုက္ခံ၊ ကို။ သလ္လတော၊ ငြောင့်အားဖြင့်။ အဒ္ဓက္ခိ၊ ၏။ သန္တိ၊ ငြိမ်သက်သော။ အဒုက္ခမသုခံ၊ ကို။ အနိစ္စတော၊ အားဖြင့်။ အဒ္ဓက္ခိ၊ ၏။” (နံကား အနက်မရှိ၊ နိပါတ်မျှသာ)။

ဣတိ အာဒိဝစနတော၊ ဤသို့ အစရှိသောအားဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့်။ သဗ္ဗံ၊ သော။ ဝေဒနံ၊ ကို။ “ဒုက္ခ” နှို၊ ဟူ၍။ ပဿန္တိ၊ ရှုသည်ဖြစ်၍။ (ပဟာနာယ သံဝတ္တတိမှာ ဆိုက်)။ သုခသညာယ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝေဒနာဟေတုပရိညာယ၊ ဝေဒနာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဖဿကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၏။ ပရိဗန္ဓကိလေသာနဉ္စ၊ ဘေးရန်ဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဂေါသီလာဒီဟိ၊ နွားတို့၏အလေ့ အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ဘဝသုဒ္ဓိ၊ ဘဝ၏ စင်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒနဿာဒေန၊ ဝေဒနာ၌ သာယာသဖြင့်။ ပဝတ္တဿ၊ သော။ ဘဝုပါဒါနသင်္ခါ တဿ၊ သော။ သီလဗ္ဗတုပါဒါနဿ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝေဒနာဝသေန၊ ဖြင့်။ “မေ၊ ၏။ အနတ္တံ၊ အကျိုးမဲ့ကို။ အစရိ၊ ကျင့်ပြီး”။ ဣတိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တဿ၊ ဤသို့ အစရှိသော နည်းအားဖြင့် ဖြစ်သော။ ဗျာပါဒကာယဂန္ထဿ၊ သော။ ဒေါသသလ္လဿ စ၊ ဒေါသတည်းဟူသော မြားကိုလည်းကောင်း။ ဝေဒနဿာဒဝသေနော၊ ဖြင့်သာလျှင်။ ပဝတ္တဿ၊ သော။ ဘဝယောဂဘဝါသဝဘဝေါယ-သင်္ခါတဿ၊ သော။ ဘဝရာဂဿ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝေဒနာပရိညာယ၊ ကိလေသာသည် အာရုံပြုသော

အားဖြင့် ကပ်အပ်သော ဝေဒနာဟု ဆိုအပ်သော အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်၏ တည်ရာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၏။ ဝါ၊ ဝေဒနာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၏။ ပရိဗန္ဓကကိလေသာနဉ္စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဝေဒနာဝိသယဿ၊ ဝေဒနာလျှင် အာရုံရှိသော။ ရာဂဿ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဒေါသာဂတိဂမနဿ စ၊ ဒေါသအားဖြင့် မလားအပ်သော အရာသို့လားခြင်းကို လည်းကောင်း။ ပဟာနာယ၊ ဌာ။ သံဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဧတံ အတ္ထံ၊ ကို။ **“ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ”**တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ၏။

တထာ၊ ပါး။ စိတ္တာနုပဿနာ၊ သည်။ ဝိသေသတော၊ အားဖြင့်။ အနိစ္စာနုပဿနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထိုစိတ္တာနုပဿနာသည်။ စိတ္တံ၊ ကို။ **“အနိစ္စ”**န္တိ၊ ဟူ၍။ ပဿန္တိ၊ ၍။ တတ္ထ စိတ္တေ၊ ဌှိ။ ယေဘုယျေန၊ ဖြင့်။ သတ္တာ၊ တို့သည်။ နိစ္စသည်နော၊ နိစ္စဟူ၍ အမှတ်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နိစ္စသညာယ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဝိညာဏာဟာရပရိညာယ၊ ဝိညာဉ်ဟု ဆိုအပ်သော အာဟာရကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၏။ ပရိဗန္ဓကကိလေသာနဉ္စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ အနိစ္စာနုပဿနာယ၊ အနိစ္စာနုပဿနာ၏။ နိစ္စာဘိနိဝေသပဋိပက္ခတော ဧဝ၊ နိစ္စဟူ၍ နှလုံးသွင်းခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။ ဒိဠုပါဒါနံ ။လ။သင်္ခါတာယ၊ သော။ ဒိဋ္ဌိယာ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ နိစ္စသညာနိမိတ္တဿ၊ နိစ္စဟု မှတ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော။ **“အဟံ၊ သည်။ သေယျော၊ မြတ်သည်။ အသ္မိ၊ ၏”**။ ဣတိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တဿ၊ သော။ မာနသလ္လဿ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သညာပရိညာယ၊ ကိလေသာသည် အာရုံပြုသောအားဖြင့် ကပ်အပ်သော သညာဟုဆိုအပ်သော အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်၏ တည်ရာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၏။ ဝါ၊ သညာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၏။ ပဋိပက္ခကိလေသာနဉ္စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ သညာယံ၊ ဌှိ။ ရာဂဿ စ၊ တပ်သော ရာဂကိုလည်းကောင်း။ ဒိဌာဘိနိဝေသဿ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၏။ ဝါ၊ ကို။ အပ္ပဟိနတ္တာ၊ ကြောင့်။ ပုပ္ဖနုကဿ၊ ဖြစ်လတ္တံ့သော။ ဘယာဂတိဂမနဿ စ၊ ကြောက်သောအားဖြင့် မလားအပ်သော အရာသို့ လားခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ပဟာနာယ၊ ဌာ။ သံဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမမတ္ထံ၊ ကို။ **“စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ”**တိအာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ၏။

စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ” စသော ပါဠိဖြင့် အဘယ်အနက်ကို ပြသနည်း-ဟူသော ပုစ္ဆာကို ‘တထာ ဣမမတ္ထံ ။လ။ အာဒိနာ’-ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ဤအနက်ဟူသည်

အဘယ်နည်း-ဟူသော ပုစ္ဆာကို ‘နိစ္စသညာယ ။လ။ သံဝတ္ထတိတိ’-ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ အဘယ်ကြောင့် နိစ္စသညာကို ပယ်သနည်း-ဟူသော ပုစ္ဆာကို ‘သာ စိတ္တံ “အနိစ္စ”န္တိ ပဿန္တိ’-ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ စိတ္တာနုပဿနာသည် စိတ်ကို အနိစ္စဟူ၍ ရှုစေကာမူ သတ္တဝါတို့သည် နိစ္စဟူ၍ သညာမရှိခဲ့သော် နိစ္စသညာကို မပယ်ရာတကား-ဟူသော ပုစ္ဆာကို ‘တတ္ထ ။လ။ သညိနောတိ’ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ စိတ္တာနုပဿနာသည် စိတ်ဟူ၍သာ ရှုကောင်းသည် မဟုတ်လော။ အသို့မူ၍ နိစ္စဟူ၍ ရှုကောင်းအံ့နည်း ဟူသော ပုစ္ဆာကို ‘စိတ္တာ ။လ။ နုပဿနာတိ’-ဟူသော ပါဠိဖြင့် ဖြေတော်မူသတည်း။

ဟာရဝိဘင်း အဖွင့်ကား ကြွင်းလေသလော စုဒ္ဓိရကား ‘နိဋ္ဌိတာ စ ဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာတိ’-ဟူသော ပါဠိကို မိန့်သတည်း။

တထာ၊ ပါး။ ဓမ္မာနုပဿနာ၊ သည်။ ဝိသေသတော၊ အားဖြင့်။ အနတ္တသညာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထိုဓမ္မာနုပဿနာသည်။ သင်္ခါရေသု၊ တို့၌။ အတ္တသညာယ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ မနောသဉ္စေတနာ ဟာရပရိညာယ၊ ၏။ ပဋိပက္ခကိလေသာနဉ္စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ “ဣဒမေဝ၊ ဤအယူသည်သာလျှင်။ သစ္စံ၊ မှန်၏”။ ဣတိ၊ သို့။ ပဝတ္တဿ၊ သော။ မိစ္ဆာဘိနိဝေသဿ စ၊ မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကို လည်းကောင်း။ မိစ္ဆာဘိနိဝေသဟေတုကာယ၊ မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိသော။ အဝိဇ္ဇာယောဂ ။လ။ သင်္ခါတာယ၊ သော။ အဝိဇ္ဇာယ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သင်္ခါရပရိညာယ၊ ကိလေသာသည် အာရုံပြုသော အားဖြင့် ကပ်အပ်သော သင်္ခါရဟု ဆိုအပ်သော အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်၏ တည်ရာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၏။ ဝါ၊ သင်္ခါရတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၏။ ပရိပဇ္ဇကိလေသာနဉ္စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ သင်္ခါရေသု၊ တို့၌။ ရာဂဿ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ [၄၊ ၁၄၁] မောဟာဂတိဂမနဿ စ၊ မိုက်သောအားဖြင့် မလားအပ်သော အရာသို့ လားခြင်းကို လည်းကောင်း။ ပဟာနာယ၊ ၄၁။ သံဝတ္တတိ၊ ၏။ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကို။ “ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရန္တော”တိ အာဒိနာ၊ ဖြင့်။ ဒဿေတိ၊ ၏။ သေသံ၊ သည်။ ဥတ္တာနမေဝ၊ လျှင်ကတည်း။ ။

သမာရောပနဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ၊ ဝိဘင်းအဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။ ။
ဟာရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ စ၊ ဟာရဝိဘင်းအဖွင့်သည်လည်း။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။ ။

